

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ
דוח תקופתי לשנת 2017

מגדל

תוכן העניינים

- פרק 1 תיאור עסקי התאגיד
- פרק 2 דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד
- פרק 3 דוחות כספיים מאוחדים
- פרק 4 מידע כספי נפרד
- פרק 5 פרטים נוספים על התאגיד
- פרק 6 דוח והצהרות בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי
- פרק 7 נספחים המתייחסים למגדל חברה לביטוח בע"מ

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

מספר חברה: 52-002998-4 כתובת: אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה

טלפון: 076-8868959, 076-8868962 פקסימיליה: 03-9238988

דוא"ל: migdalhold@migdal.co.il אתר אינטרנט: www.migdalholdings.co.il

דירקטוריון

- יוחנן דנינו - יו"ר (יסיים את תפקידו ביום 1/4/2018)
- שלמה אליהו (מונה ליו"ר, בכפוף לאישור אסיפה כללית)
- רונית אברמזון (פרשה ביום 8/2/2017)
- ישראל אליהו
- רונית בודו דח"צ
- אברהם ביגר דח"צ (מונה ביום 25/9/2017)
- מירב בן כנען הלר דח"צ (מונתה ביום 26/4/2017)
- אייל בן שלוש דח"צ (פרש ביום 9/6/2017)
- יעקב דנון דח"צ (פרש ביום 4/10/2017)
- עמוס ספיר (פרש ביום 8/2/2017)
- ד"ר גבריאל פיקר

תיאור עסקי התאגיד

הערה לגבי יישום הוראות תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התשל"ל-1970 ("תקנות ניירות ערך") בדוח זה

בהתאם לתקנה 8 לתקנות ניירות ערך, הוראות תקנות 8(ב) א8 ו-8ב לתקנות ניירות ערך לא יחולו על מידע בדוח התקופתי של תאגיד שאיחד מבטח או שמבטח הוא חברה כלולה שלו, ככל שמידע זה מתייחס למבטח.

עיקר אחזקות מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ הינה מגדל חברה לביטוח בע"מ שהינה מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והחברה העיקרית המהותית בקבוצה. כמו כן לקבוצה חברות הפעילות בתחום הפנסיה והגמל: מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ (להלן: "מגדל מקפת") ויוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ, שאף הן מחזיקות ברישיון של מבטח. כמו כן, מגדל מקפת מחזיקה ברישיון של חברה מנהלת של קופות גמל.

דוח זה נערך בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון מיום 20 בינואר 2014, שעניינו "עדכון הוראות בדוח התקופתי של חברות ביטוח" וכן בהתאם לחוזר המתקן לו מיום 1 בינואר 2018 ("חוזר הממונה") המביאים בחשבון גם את עמדת רשות ניירות ערך בנושא קיצור דוחות כפי שפורסמה על-ידה.

מידע צופה פני עתיד בדוח זה

בדוח זה כללה החברה ביחס לחברות המוחזקות על ידה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). מידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה וודאית ואינם בשליטת הקבוצה. מידע צופה פני עתיד בדוח זה יזוהה בדרך כלל באמירות כמו "הקבוצה צופה", "הקבוצה מצפה", "הקבוצה מעריכה", "הקבוצה מאמינה", "בכוננת הקבוצה", "הקבוצה בוחנת", "הקבוצה מתכננת", וביטויים דומים.

מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של הנהלת החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי, שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונות או שלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על ידי הנהלת החברה באופן עצמאי.

בנוסף, התממשותו ו/או אי התממשותו של מידע צופה פני עתיד אינו ודאי והוא מושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת הקבוצה, ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות הקבוצה הנזכרים בדוח זה וכן אופן היישום של הוראות רגולציה ותגובת הגורמים הרלוונטיים, לרבות צרכנים וגופים מוסדיים אליהן, ההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה המתוארים בדוח זה.

לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים בזאת, כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה.

מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב, והחברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה ככל שמידע נוסף בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.

הערכים הכספיים הנקובים בפרק זה ובדוח הדירקטוריון הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צוין אחרת), במיליון ש"ח. הערכים הכספיים הנקובים בדוחות הכספיים הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צוין אחרת), באלפי ש"ח.

עסקי הקבוצה הינם בתחומים הדורשים ידע מקצועי רב אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי הקבוצה. על מנת להביא את תיאור עסקי התאגיד באופן בהיר ככל שניתן, הובא תיאור עסקי הקבוצה תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלו, בצירוף הסבר ובאור בהירים ככל שניתן. התיאור המובא לגבי מוצרי הביטוח והכיסויים הביטוחיים המתוארים בפרק זה הינו לצרכי דוח זה בלבד והתנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בתכניות הביטוח או בתקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל הרלבנטיות, והוא לא מהווה ייעוץ ולא ישמש לצרכי פרשנות תכניות הביטוח או התקנונים כאמור.

פרק 1 - תיאור עסקי התאגיד

תוכן עניינים

4	הקדמה לפרק תיאור עסקי התאגיד
4	1. מקרא - הגדרות
6	חלק א' - פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה
7	2. פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה
14	3. תחומי הפעילות של הקבוצה
15	4. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה
16	5. חלוקת דיבידנדים
17	חלק ב' - תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה
18	תחום א' - ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך
18	6. מוצרים ושירותים
37	7. תחרות
42	8. לקוחות
44	תחום ב' - ביטוח בריאות
44	9. מוצרים ושירותים עיקריים
49	10. תחרות
51	11. לקוחות
52	תחום ג' - ביטוח כללי
52	12. מוצרים ושירותים עיקריים
60	13. תחרות
63	14. לקוחות
66	תחום ד' - תחום השירותים הפיננסיים
66	15. מידע כספי בתחום השירותים הפיננסיים
67	16. מידע כללי על תחום השירותים הפיננסיים
71	17. מוצרים ושירותים עיקריים של התחום
73	18. פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים
73	19. לקוחות
73	20. שיווק והפצה
74	21. תחרות
75	22. עונתיות
75	23. ספקים ונותני שירותים
75	24. הון חוזר
75	25. מגבלות ופיקוח החלים על תחום השירותים הפיננסיים
78	חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות - אין
79	חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה
80	26. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה
87	27. חסמי כניסה ויציאה
90	28. גורמי הצלחה קריטיים

91.....	השקעות.....	29
93.....	ביטוח משנה.....	30
102.....	הון אנושי.....	31
108.....	שיווק והפצה.....	32
114.....	ספקים ונותני שירותים.....	33
114.....	רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב.....	34
115.....	עונתיות.....	35
117.....	נכסים לא מוחשיים.....	36
118.....	דיון בגורמי סיכון.....	37
120.....	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה.....	38
121.....	חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי	
122.....	דירקטורים חיצוניים.....	39
122.....	גילוי בדבר מבקר הפנים.....	40
124.....	רואה חשבון מבקר.....	41
126.....	אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי.....	42

הקדמה לפרק תיאור עסקי התאגיד

1. מקרא - הגדרות

<p>בדוח זה ייעשה שימוש בהגדרות המפורטות להלן לנוחות הקורא:</p> <p>אגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד אשר המדינה מנפיקה לחברות הביטוח ולקרנות הפנסיה בריבית ולתקופה קבועים מראש. בביטוח חיים - מונפקות אג"ח מסוג ח"ץ ובפנסיה מסוג "מירון" ו"ערד". אליהו הנפקות בע"מ אליהו 1959 בע"מ (לשעבר אליהו חברה לבטוח בע"מ). מבטח וחברה מנהלת, כהגדרתם בחוק הפיקוח. Assicurazioni Generali S.p.A. הסכומים שמפקיד עמית (או שמפקידים עבורו) בקרן פנסיה או בקופת גמל. סכומים הכלולים בפרמיות המיועדים לכיסוי הוצאות המבטח (דמי רישום, דמי פוליסה, ודמי היטל). הדוח התקופתי לשנת 2016 של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ. מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ.</p> <p>הממונה על רשות שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר (שהינו גם ה"מפקח על הביטוח" כהגדרתו בחוק הפיקוח). מגדל אחזקות והחברות המוחזקות שלה, בבעלותה המלאה או החלקית, שדוחותיהן הכספיים מאוחדים עם דוחות מגדל אחזקות אותו חלק מהנכסים שאינו מושקע באג"ח מיועדות. חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל או קרנות פנסיה וקיבלה רישיון לכך מאת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות הגמל. כהגדרתם בבאור 1 לדוחות הכספיים בסעיף ההגדרות. כהגדרתם בבאור 1 לדוחות הכספיים בסעיף ההגדרות. חוק החברות, התשנ"ט-1999. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005. יזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ. המבטח בביטוח חיים והעמית בקרנות פנסיה וקופות גמל. מגדל חברה לביטוח בע"מ. מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ. מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ. מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ. מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ. מגדל שוקי הון (1965) בע"מ. כהגדרתם בסעיף 31א לחוק הפיקוח. דמי הביטוח ותשלומים אחרים שעל המבטח לשלם למבטח בהתאם לתנאי הפוליסה, לרבות דמים. פרמיה המתייחסת לשנת הדוח. מגדל שוקי הון וכל החברות שבשליטת מגדל שוקי הון.</p> <p>תכנית ביטוח שאושרה לפי חוק קופות גמל ותקנותיו כקופת גמל לתגמולים, לפיצויים או לקצבה. כהגדרתה בחוק קופות הגמל (קופת גמל כוללת גם קרן השתלמות ולא כוללת "קרן פנסיה" ו"קופת ביטוח"). קופת גמל לקצבה שאיננה זכאית להשקיע באג"ח מיועדות.</p>	<p>אג"ח מיועדות</p> <p>אליהו הנפקות אליהו גוף מוסדי ג'נרלי דמי גמולים</p> <p>דמים</p> <p>הדוח התקופתי לשנת 2016 החברה ו/או התאגיד ו/או מגדל אחזקות הממונה</p> <p>הקבוצה ו/או קבוצת מגדל</p> <p>השקעות חופשיות חברה מנהלת</p> <p>חוזי ביטוח חוזי השקעה חוק החברות חוק הפיקוח חוק ניירות ערך חוק קופות גמל יזמה לעצמאים מבוטח ו/או עמית מגדל ביטוח ו/או מגדל גיוס הון מגדל מקפת ו/או מקפת מגדל בריאות מגדל סוכנויות מגדל שוקי הון נכסי החיסכון לטווח ארוך פרמיה</p> <p>פרמיה שהורוחה קבוצת שוקי הון ו/או קבוצת מגדל שוקי הון קופת ביטוח</p> <p>קופת גמל</p> <p>קרן כללית</p>
---	--

מאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות והכספים ניתנים למשיכה בחלוף 6 שנות חברות. מוצר זה נחשב הן כמוצר פנסיוני והן כמוצר פיננסי.
 קופת גמל משלמת לקצבה כמשמעותה בחוק קופות גמל שאינה קופת ביטוח.
 קרן פנסיה שהוקמה לפני 1.1.1995.
 קרן פנסיה שהוקמה החל מיום 1.1.1995.
 פוליסות ביטוח חיים המשווקות החל מ-1.1.2004.
 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998.
 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (כללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ו/או תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעות ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2001, לפי העניין.
 תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

קרן השתלמות

קרן פנסיה

קרן פנסיה ותיקה

קרן פנסיה חדשה

תכניות חדשות

תקנות ההון

תקנות ההשקעה ו/או כללי ההשקעה

תקנות מס הכנסה

חלק א' - פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

2. פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, ביחד עם החברות הבנות שלה, המצויות בבעלותה המלאה או החלקית, שדוחותיהן הכספיים מאוחדים עם דוחות החברה, ייקראו בדוח תקופתי זה ביחד "הקבוצה" ו/או "קבוצת מגדל".

2.1 תיאור החברה

מגדל אחזקות התאגדה בישראל ביום 13 באוגוסט 1974. מניות החברה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב החל משנת 1997.

הקבוצה פועלת בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל ובתחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים.

פעילות הביטוח של הקבוצה מתבצעת באמצעות מגדל ביטוח, ופעילות הפנסיה והגמל של הקבוצה, מתבצעת באמצעות חברות הבנות של מגדל ביטוח: מגדל מקפת ויוזמה לעצמאים.

הקבוצה מחזיקה גם בסוכנויות ביטוח ועיקר ההחזקה כאמור הינה באמצעות מגדל סוכנויות.

פעילות השירותים הפיננסיים מתבצעת באמצעות מגדל שוקי הון וחברות הבנות שלה.

2.2 מבנה השליטה בחברה

נכון למועד דוח זה, אליהו הנפקות, חברה בת בבעלות מלאה של אליהו, מחזיקה כ-68.46% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה.¹ למיטב ידיעת החברה אופן האחזקות באליהו הינו כדלקמן:

מר שלמה אליהו, המחזיק ב-25.14% מההון ו-98% ממניות ההנהלה, גב' חיה אליהו, המחזיקה ב-0.02% מההון ו-2% ממניות ההנהלה, שלמה אליהו אחזקות בע"מ, המחזיקה ב-61.7% מההון, ואחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, המחזיקה ב-13.14% מההון. בעלי המניות של חברת שלמה אליהו אחזקות בע"מ, הינם מר שלמה אליהו המחזיק ב-83.31% וגב' חיה אליהו המחזיקה ב-16.69%. בעלת המניות היחידה בחברת אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, הינה שלמה אליהו אחזקות בע"מ, שהמחזיקים בה הינם ה"ה שלמה אליהו וגב' חיה אליהו כמפורט לעיל.

2.3 תרשים מבנה אחזקות של הקבוצה

להלן תרשים מבנה האחזקות של החברות העיקריות בקבוצה, סמוך ליום פרסום הדוח.²

¹ כפי שנמסר לחברה על ידי אליהו, בחודש יוני 2017, מכרה אליהו כ-0.73% מאחזקותיה בחברה בעסקה מחוץ לבורסה (לפירוט ראה דוח מידי של החברה מיום 2 ביולי 2017 מספר אסמכתא: 2017-01-068103). טרם המכירה האמורה החזיקה אליהו כ-69.19% ממניות החברה. ביום 19 בספטמבר 2017, לאחר שהתקבל אישור הממונה להחזקת אמצעי שליטה במגדל ביטוח, מגדל מקפת ויוזמה, העבירה אליהו את כל אחזקותיה בחברה לידי חברת אליהו הנפקות, כחלק ממהלך הנפקה פרטית של אגרות חוב למשקיעים מסווגים שביצעה אליהו הנפקות (לפרטים נוספים, ראו סעיף 2.4.4 להלן, ודוח מידי של החברה מיום 27 בספטמבר 2017 מספר אסמכתא: 2017-01-085105).

כיום, לאור כל האמור לעיל, מחזיקה אליהו באמצעות אליהו הנפקות בכ-68.46% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה, לפרטים נוספים ראה סעיף 4.1 להלן.

² לרשימה של החברות הבנות והחברות הכלולות לתאריך הדוח, ראה תקנה 11 בחלק פרטים נוספים על התאגיד.

תרשים אחזקות הקבוצה

נכון ליום 26 במרס 2018

הערות:

1. מבנה האחזקות בקבוצה כולל את החברות הפעילות העיקריות בקבוצה. לפרטים נוספים אודות אחזקות בחברות בנות ובחברות קשורות, ראה גם תקנה זו בחלק פרטים נוספים על התאגיד.
2. החברות המתוארות הינן באחזקה של 100% אלא אם ציין אחרת.
3. עיקר פעילותה של החברה הינו גיוס הון משני עמודי מגדל ביטוח.
4. פעילות חברה זו והחברות המוחזקות על ידיה, הינן נלוות/משויקות לפעילות הקבוצה.
5. בחודש אוקטובר 2017 נמכרו חברת אינמנד אתרי רפואה בע"מ שהוחזקה על ידי מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ("מגדל בריאות") וכן מספר פעילויות אחרות במגדל בריאות.

2.4 התפתחויות עיקריות מהותיות בקבוצה במהלך שנת 2017 ועד למועד פרסום הדוח

2.4.1 השפעת הסביבה הכלכלית ותנודתיות בעקום הריבית חסרת הסיכון

הקבוצה פועלת בסביבה כלכלית המושפעת, בשנים האחרונות, בין היתר, מריבית נמוכה ומתנודתיות של עקום הריבית. לשיעורי הריבית הנמוכים השלכה מהותית הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה, ובכלל זה על גובה ההתחייבויות הביטוחיות של הקבוצה.

בהמשך לתנודתיות ניכרת של עקום הריבית שאפיינה את שנת 2016 אשר בסיכומה חלה ירידה מסוימת של עקום הריבית לעומת סוף שנת 2015, שנת 2017 התאפיינה בתנודתיות של עקום הריבית, אשר התבטאה בעיקרה בעלייה של עקום הריבית במחצית הראשונה של שנת 2017 ומנגד בירידה של עקום הריבית במחצית השנייה של שנת 2017, כך שבסיכומה של שנת הדוח חלה ירידה של עקום הריבית לעומת סוף שנת 2016.

בעקבות האמור לעיל, בסיכומה של שנת 2017 ("התקופה המדווחת") חל גידול בהפרשות המיוחדות בעתודות ביטוח החיים בגין העתודה המשלימה לגמלאות ובגין בחינת נאותות העתודות (LAT) בסך של כ-452 מיליון ש"ח (לפני מס), הנגזר מהיקף תיק ביטוח החיים הניכר של הקבוצה.

מנגד, נרשמו בתקופה המדווחת הכנסות מהשקעות שנבעו מעליית שיעורים בשוקי ההון, בעיקר במדדי המניות, וכן מעליית שיערי אגרות החוב. לפירוט נוסף, ראה סעיפים 2.2 ו-3.1 לדוח הדירקטוריון המצורף כפרק 2 לדוח תקופתי זה.

בדבר רגישות הרווח (והפסד) וההתחייבויות הביטוחיות לשינויים בריבית, ראה באור 37.ב.1.א) בדוחות הכספיים לשנת 2017.

השינויים בעקום הריבית משפיעים גם על יחס כושר הפירעון מבוסס סולבנסי 2, כמצוין בסעיף 2.4.3 להלן.

בנוסף, לשינויים בעקום הריבית השפעה גם על ההתחייבויות האקטואריות של עמית קרנות הפנסיה המנהלות על ידי הקבוצה כמפורט להלן:

ביחס לחשבונות העמיתים מקבלי הקצבה בקרנות הפנסיה החדשות וביחס לסך כל המבוטחים בקרן הפנסיה יוזמה ותיקה חל גידול בהתחייבויות בתקופה המדווחת כתוצאה מירידה של עקום הריבית המשמש להיוון ההתחייבויות כלפיהם. יצוין כי הריבית הינה רק חלק ממנגנון האיזון האקטוארי, והעודף/ גירעון נקבע גם לפי תוצאות ההשקעות והשפעת גורמים דמוגרפיים.

2.4.2 התפתחויות אחרות בסביבה העסקית ובכלל זה שינויים מהותיים בהסדרים תחיקתיים

תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

בשנים האחרונות, עובר שוק הביטוח הפנסיוני שינויים מהותיים הנוגעים, בין היתר, למוצרים הפנסיוניים המשוקים על ידי חברות הביטוח ואופן שיווקם, לערוצי ההפצה השונים, וכן ביחס למבוטחים ולמועמדים לביטוח לרבות זכויותיהם.

בשנים האחרונות, התבטא השינוי בעיקר בגידול במכירות מוצרי הפנסיה במסגרת מכירות חדשות של מוצרי חסכון לטווח ארוך, תוך כדי שחיקת דמי הניהול הממוצעים בשוק. על אף האמור לעיל, לאחרונה חלה עליה במכירות של מוצרי ביטוח החיים (ביטוח מנהלים) באמצעות סוכנים.

עוד מתבטא השינוי האמור בריבוי הסדרות רגולטוריות בתחום הפנסיוני, אשר עיקרן: איחוד, פישוט ושקיפות של המוצרים הפנסיוניים, תוך הגברת התחרות בתחום, שינוי אופן הקצאת אגרות החוב המיועדות, איסור על קיום זיקה בין שיעור עמלת ההפצה המשולמת לסוכן לבין דמי הניהול ותמרוץ תחום קופות הגמל, בין היתר באמצעות

הגדלת היצע מוצרי הגמל, כגון קופת גמל להשקעה וחסכון לכל ילד. עיקרי השינויים שחלו בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח מפורטים בסעיף 6.3 בחלק ב' להלן.

להלן יפורטו בתמצית ההוראות הרגולטוריות המהותיות בשנת הדוח:

(א) בחודש מרס 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואת אגרות חוב מיועדות בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017 ("תקנות זקיפת תשואה"), אשר עניינן שינוי הדרגתי באופן הקצאת האג"ח המיועדות בין עמיתים בקרנות פנסיה חדשות מקיפות, כך שישונה אופן הקצאת האג"ח המיועדות (הנושאות תשואה מובטחת) בקרנות פנסיה חדשות מקיפות בין מקבלי קצבה ליתר החוסכים, וזאת כפי שנקבע בתקנות. בחודש יוני 2017, פורסם בקשר עם התקנות האמורות, חוזר כללים להגדלת שיעור זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה, אשר קובע הוראות שנוגעות לנסיבות אשר בהתקיימן על חברה מנהלת לבצע הגדלה של שיעור זקיפת אגרות חוב מיועדות למקבלי קצבה.

לפרטים נוספים, לרבות השלכות צפויות של שינוי בהקצאת האג"ח המיועדות, ראה סעיף 6.3.10 להלן.

(ב) בהתאם להוראות **תיקון 16** לחוק קופות הגמל ("**תיקון 16**") מחודש יוני 2016, בו נקבעה, בין היתר, הגדלת הפרשות התגמולים של כל השכירים במשק (הן תגמולי העובד והן תגמולי המעסיק), עלה במסגרת הפעימה השנייה ביום 1 בינואר 2017 הניכוי משכר העובד לרכיב התגמולים ל-6%, וכן עלו הפקדות המעסיק לרכיב התגמולים ל-6.5% (כולל הפקדות מעסיק לביטוח אובדן כושר עבודה).

לפרטים נוספים, לרבות השלכות התיקון על החברה, ראה סעיף 6.3.2 להלן וכן סעיף 2.3 בדוח הדירקטוריון של החברה המצורף כפרק 2 לדוח תקופתי זה.

(ג) **ניתוק עמלה מדמי ניהול:** בחודש ינואר 2017 פורסם תיקון מס' 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשע"ו-2016, שעניינו איסור על קיומה של זיקה בין גובה דמי הניהול שייגבו מעמית שמצטרף לקופת גמל ובין גובה עמלת ההפצה המשולמת לסוכן הביטוח, בקשר עם צירוף העמית לקופת הגמל. התיקון נכנס לתוקפו ביום 1 באפריל 2017.

לפרטים נוספים לרבות השלכות צפויות על החברה, ראה סעיף 32.2.1 (א) להלן.

(ד) התקשרות בהסכמי ברירת מחדל:

החל מחודש אוגוסט 2016, פועלות בשוק שתי קרנות פנסיה שהן קרנות ברירת מחדל שנבחרו על ידי משרד האוצר ("**קרנות ברירת מחדל הנבחרות**"), אשר מהוות ברירת מחדל לעובדים שלגביהם לא נקבעה בדין או בהסכם (לרבות הסכמי ברירת מחדל קיימים) או מכוחם, קופת גמל לצורך הפקדת התשלומים שלהם, ואשר לא בחרו בקופת גמל לאחר שניתנה להם הזדמנות לעשות כן.

קרנות ברירת המחדל הנבחרות מציעות דמי ניהול בשיעורים נמוכים משמעותית מממוצע דמי הניהול הנהוגים בשוק. בהתאם להוראות הממונה, דמי הניהול אשר הוצעו על ידי קרנות ברירת המחדל הנבחרות יישמרו לכל מי שיצטרף לקרנות האמורות עד לתום חודש אוקטובר 2018 למשך 10 שנים.

ביום 31.3.2018, בהתאם ל**תיקון לחוזר הוראות לעניין בחירת קופת גמל** מחודש דצמבר 2017, יפקעו הסכמי ברירת מחדל בקרנות פנסיה אחרות (שאינן קרנות ברירת המחדל הנבחרות), ששיעורי דמי הניהול שקבועים בהם או הנגבים מכוחם הם השיעורים המירביים הקבועים על פי דין, שכן לדעת הממונה אין הצדקה לקיומם של הסכמים כאמור, נוכח היעדר הטבה בדמי הניהול באותם הסכמים. ביום 31.3.2019 צפויים לפקוע יתרת הסכמי ברירת המחדל בקרנות

שאינן קרנות ברירת המחדל הנבחרות ואינן קופות ברירת מחדל שנבחרו ע"י המעסיק במרכז בהתאם להוראות הדין החדשות (לרבות בקרנות השתלמות), והחל מיום 1.4.2019 עובדים חדשים לא יוכלו להצטרף להסדרים הקבועים בהם.

לפרטים נוספים לרבות השלכות צפויות על החברה, ראה סעיף 6.3.7 להלן.

(ה) **הסדרת "איחוד חשבונות אגב הצטרפות"**³ ומנגנון איחוד חשבונות: על פי תיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל⁴ בהיעדר הוראה אחרת מהעמית, יאוחדו חשבונות הפנסיה הלא פעילים של עמית לתוך חשבון הפנסיה הפעיל שלו.

הוראות ליישום המנגנון נקבעו בחוזרים שונים של הממונה, כאשר האחרון שבהם פורסם בחודש ספטמבר 2017 וקובע, בין היתר, לוחות זמנים ליישום המלא של המנגנון.

בדומה למנגנון איחוד החשבונות, אשר עניינו באיתור ואיחוד חשבונות קיימים, פורסם בחודש ינואר 2017 חוזר הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל, אשר עניינו באיחוד כספים של עמית אגב פתיחת קרן פנסיה חדשה. בין יתר הוראותיו, קובע החוזר את הסדרת "איחוד חשבונות אגב הצטרפות", אשר תכליתה, הקלה ופישוט איחוד כספיו הצבורים של עמית מקרנות פנסיה שבהן אינו פעיל, לקרן פנסיה אליה הצטרף.

לפרטים נוספים בעניין איחוד חשבונות והסדרת "איחוד חשבונות אגב הצטרפות" לרבות השלכותיהם הצפויות על החברה, ראה סעיף 6.3.9 להלן. כמו כן, לפירוט בדבר התגברות מגמת העברות הכספים נטו בקרנות הפנסיה לגופים מוסדיים אחרים ראה סעיף 2.3 בדוח הדירקטוריון של החברה המצורף כפרק 2 לדוח תקופתי זה.

2.4.3 יישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II

בחודש יוני 2017 פורסם חוזר Solvency II ("חוזר הסולבנסי"), לפיו חברת ביטוח תקיים משטר כושר פירעון כלכלי בהתאם לחוזר הסולבנסי האמור במטרה להבטיח את כושר פירעון של חברות ביטוח כלפי מבטחיהן, וזאת מבלי לגרוע מחובתה לקיים את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 ("תקנות ההון"). לפרטים נוספים, ראו סעיף 3.2 לדוח הדירקטוריון ובאור 7ג. לדוחות הכספיים.

2.4.4 הנפקת אגרות חוב למשקיעים מסווגים על ידי אליהו הנפקות כנגד מניות החברה

בחודש ספטמבר 2017 ביצעה אליהו הנפקות הנפקה פרטית של אגרות חוב למשקיעים מסווגים, אשר נרשמו למסחר בבורסה במסגרת רצף המוסדיים. הסכום שגויס על ידי אליהו הנפקות בהנפקת אגרות החוב הינו 1.3 מיליארד ש"ח.

כמו כן, במסגרת ההנפקה, אליהו הנפקות הנפיקה ללא תמורה לרוכשי אגרות החוב, אופציות לרכישת 159,900,000 מניות החברה מידי אליהו הנפקות, בשלוש סדרות שוות בכמותן, אשר יהיו ניתנות למימוש במשך שנתיים, שלוש שנים וארבע שנים בהתאמה ממועד העברת המניות לאליהו הנפקות כאמור.

במסגרת ההנפקה הודיעה אליהו, כי אליהו הנפקות לא תיצור שעבוד על שום נכס מנכסיה (לרבות מניות החברה) ולא תיטול אשראי נוסף אלא בהתאם לתנאי שטר הנאמנות שעל פיו יונפקו אגרות החוב.

³ הליך אשר במסגרתו, כברירת מחדל, מתבצעת העברת כספיו הצבורים של עמית אגב הצטרפותו לקרן פנסיה, מכל קרן פנסיה אחרת שבה הוא מוגדר "עמית לא מפקיד", אלא אם הורה אחרת.

⁴ תיקון חוק שירותים פיננסים (קופות גמל)(תיקון 13 והוראות שעה), התשע"ו-2015.

ביום 19 בספטמבר 2017 התקבל היתר הממונה להחזקת אמצעי שליטה ולשליטה במגדל ביטוח, מגדל מקפת ויוזמה (להלן: "ההיתר החדש"), ובהתאם, ביום 26 בספטמבר 2017 הועברו לאליהו הנפקות כל מניות החברה שבבעלות אליהו. כמו כן, ביום 3 באוקטובר 2017, הוסר שעבוד לטובת בנק, אשר היה רשום על חלק ממניות החברה שהיו בבעלות אליהו (לפרטים נוספים ראה באור 1 לדוחות הכספיים).

ההיתר החדש נכנס לתוקף ביום העברת המניות לאליהו הנפקות כאמור לעיל, והוא ביטל ובא תחת ההיתר אשר היה בידי אליהו, להחזקת אמצעי שליטה ולשליטה במבטחים מיום 28 באוקטובר 2012.

ההיתר החדש כולל תנאים ומגבלות כמקובל בהיתר שליטה במבטחים, ובין היתר, מגבלות ותנאים בנושאים הבאים: אופן ההחזקה באמצעי השליטה בשרשרת האחזקות שבין בעלי השליטה ועד למבטחים; שמירה על מבנה השליטה ושיעור החזקה מינימלי בשרשרת האחזקות; שמירה על יחס ההון העצמי וכן בדבר קבלת דמי ניהול בידי בעלי השליטה מהגופים המוסדיים שבשליטת החברה.

כך, לענין שיעורי ההחזקה המינימליים נדרש שיעור החזקה במישרין של מעל 50% מכלל אמצעי השליטה בכל החברות שבשרשרת האחזקות, ולענין האחזקות במישרין בחברה נדרש שיעור החזקה מינימלי של מעל 30% מכלל אמצעי השליטה בחברה. במקביל נדרש כי בעלי השליטה ישמרו על שיעור החזקה משורשר לפי שיטת המכפלות של לפחות 20% מהזכויות ההוניות בכל אחד מהמבטחים, ולענין ההון העצמי נדרש כי שיעור ההון העצמי בכל תאגיד בחברות שבשרשרת האחזקות והחברה לא יפחת מ-50%.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מידיים של החברה המובאים על דרך ההפניה מיום 23 באוגוסט 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-073111; מיום 18 בספטמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-082438, מיום 24 בספטמבר 2017 מספרי אסמכתא: 2017-01-083368 ו-2017-01-083383, מיום 27 לספטמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-085105 ומיום 3 לאוקטובר 2017, מספר אסמכתא 2017-01-087760.

2.4.5 דירוג מגדל ביטוח ואגרות החוב שגויסו באמצעות מגדל גיוס הון

בחודשים ספטמבר 2017 ודצמבר 2017 (אגב הנפקת סדרה ו' המתוארת בסעיף 4.2 להלן), הודיעה מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג") כי היא מותירה על כנם את הדירוגים הבאים: דירוג של Aa1.il לאיתנות הפיננסית (IFS) של מגדל ביטוח; דירוג של Aa3.il(hyb) לכתבי ההתחייבות הנדחים מסוג הון משני (סדרות א', ב, ג, ה) וכן עבור הסדרה החדשה מסוג הון רובד 2 (סדרה ו') ודירוג של Aa2.il(hyb) לכתבי ההתחייבות הנדחים מסוג הון שלישוני מורכב (סדרה ד') שהונפקו על ידי מגדל ביטוח באמצעות מגדל גיוס הון, חברה בת בבעלות מלאה של מגדל ביטוח. אופק הדירוג יציב.

לפירוט ראה באור 7.ה לדוחות הכספיים וכן דוח מידי של החברה המובא על דרך ההפניה מיום 28 בספטמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-086086, ומיום 18 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-113131. כמו כן ראו דיווחים מידיים של מגדל גיוס הון מיום 28 בספטמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-15-086107, ומיום 18 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-15-113419 וכן 2017-01-113098.

2.4.6 עדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה לשנים 2019-2017

ביום 12 בדצמבר 2017 אישרה אסיפת בעלי המניות של החברה את עדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה לשנים 2017 עד 2019 (כולל). לפרטים נוספים בדבר עדכון מדיניות התגמול, ראה סעיף 31.5 להלן, וכן דיווח מידי מיום 12 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא 2017-01-111091; מיום 13 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא

2017-01-111412; מיום 19 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא 2017-01-113938
ומיום 7 בנובמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-097540.

2.4.7 שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בקבוצה

(א) ביום 26 באפריל 2017 גברת מירב בן כנען הלר החלה את כהונתה כדירקטורית חיצונית בחברה ובחברה הבת, מגדל ביטוח, לאחר שהתקבלו אישור הממונה ואישורי האסיפות הכלליות של החברה ושל מגדל ביטוח למינוי האמור. לפרטים נוספים ראה דיווחים מידיים של החברה מיום 27 באפריל 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-043320 המובא על דרך ההפניה, ומיום 26 באפריל 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-043125.

(ב) ביום 9 ביוני 2017 סיים מר אייל בן שלוש כהונה בת 9 שנים כדירקטור חיצוני בחברה, וביום 26 באפריל 2017 סיים כהונה בת 9 שנים כדירקטור חיצוני במגדל ביטוח. לפרטים נוספים, ראה דיווחים מידיים של החברה מיום 11 ביוני 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-059046 ומיום 27 באפריל 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-043311 המובאים על דרך ההפניה.

(ג) ביום 25 בספטמבר 2017 החל את כהונתו מר אברהם ביגר כדירקטור חיצוני בחברה ובמגדל ביטוח וזאת לאחר שהתקבלו אישור הממונה ואישורי האסיפות הכלליות של החברה ושל מגדל ביטוח למינוי האמור. לפירוט ראה דיווחים מידיים של החברה מיום 25 בספטמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-084040 ומיום 26 בספטמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-084115.

(ד) ביום 4 באוקטובר 2017 סיים מר יעקב דנון, כהונה בת 9 שנים כדירקטור חיצוני בחברה, וביום 21 בספטמבר 2017 סיים כהונה בת 9 שנים כדירקטור חיצוני במגדל ביטוח. לפרטים נוספים, ראה דיווחים מידיים של החברה מיום 8 באוקטובר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-088123 ומיום 24 בספטמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-083395.

(ה) ביום 23 בנובמבר 2017, הודיע מר יוחנן דנינו, יו"ר דירקטוריון החברה ויו"ר מגדל ביטוח, כי לאחר קדנציה של למעלה משנתיים כיושב ראש החברה ומגדל ביטוח בכוונתו לסיים את תפקידיו בחברה ובמגדל ביטוח. ביום 26 במרס 2018, מר יוחנן דנינו הודיע לחברה כי יפרוש מכל תפקידיו בקבוצת מגדל ובמסגרת זו יסיים את תפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה וכיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח ביום 1 באפריל 2018.

לפרטים נוספים, ראה דוחות מידיים של החברה מיום 23 בנובמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-103429, ומיום 26 במרס 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-029353 ומספר אסמכתא: 2018-01-029677.

(ו) ביום 27 בפברואר 2018 אישרו דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל ביטוח את מינויו של פרופ' עודד שריג כדירקטור וכיו"ר מגדל ביטוח.

ביום 25 במרס 2018 הודיעה הממונה כי אינה מתנגדת לאישור מינויו של פרופ' עודד שריג ליו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח. בהתאם, החל פרופ' עודד שריג לכהן כדירקטור במגדל ביטוח ביום 25 במרס 2018 ויכהן כיו"ר מגדל ביטוח החל מיום 1 באפריל 2018. לפרטים נוספים ראה דוחות מידיים מיום 27 בפברואר 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-019615, ומיום 26 במרס 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-029353.

(ז) ביום 26 במרס 2018 אישר דירקטוריון החברה למנות את מר שלמה אליהו ליו"ר דירקטוריון החברה, בכפוף לאישור האסיפה הכללית של החברה ("המינוי"). זימון על מועד כינוס האסיפה הכללית לאישור המינוי ידווח בהמשך. עד למועד אישור המינוי באסיפה הכללית, יכהן ד"ר גבריאל פיקר כיו"ר זמני של

החברה. לפירוט נוסף ראה דוח מידי של החברה מיום 26 במרס 2018 מספר אסמכתא 2018-01-029677.

(ח) ביום 14 בינואר 2018, הודיע מר עופר אליהו, מנכ"ל מגדל ביטוח לדירקטוריון החברה ולדירקטוריון מגדל ביטוח על רצונו לסיים את תפקידו כמנכ"ל מגדל ביטוח ביום 1 ביוני 2018. לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי מיום 14 בינואר 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-005299, ומיום 23 בנובמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-103429.

(ט) ביום 13 במרס 2018 אישרו דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל ביטוח את מינויו של מר דורון ספיר, כמנכ"ל מגדל ביטוח.

ביום 25 במרס 2018 הודיעה הממונה כי אינה מתנגדת לאישור מינויו של מר דורון ספיר לתפקיד מנכ"ל מגדל ביטוח. על מועד תחילת הכהונה כמנכ"ל מגדל ביטוח תינתן הודעה נפרדת. לפרטים נוספים ראה דוחות מידיים מיום 13 במרס 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-024076, ומיום 26 במרס 2018, מספר אסמכתא: 2018-01-029353.

לשינויים נוספים הנוגעים לנושאי משרה בקבוצה ראה סעיף 31.7 בחלק ד' להלן.

2.4.8. הסכם קיבוצי

ביום 23 בנובמבר 2017 הוסכם על הארכת תוקפו של ההסכם הקיבוצי⁵ בין מגדל ביטוח ומגדל מקפת לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, בשנה נוספת עד ליום 31.12.2018.

לפרטים נוספים לרבות השלכות צפויות על החברה, ראו דיווח מידי מיום 23 בנובמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-103633, וכן סעיף 31.4.1 בחלק ד' לדוח זה.

3. תחומי הפעילות של הקבוצה

תחומי הפעילות העיקריים של הקבוצה, המדווחים כמגזרים עסקיים בדוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה, הינם גם באור 3א. לדוחות הכספיים):

3.1. תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך

תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל. הפעילות בתחום זה מתמקדת בעיקר בחיסכון לתקופת הפרישה (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל, לרבות קרן השתלמות) ("החיסכון") וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("הסיכון" או "הריסק").

תחום זה, הינו תחום הפעילות העיקרי בו עוסקת הקבוצה.

3.2. תחום ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוחי שיניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות בתקופת ביטוח העולה על שנה.

3.3. תחום ביטוח כללי

תחום הביטוח הכללי כולל בתוכו את כל ענפי הביטוח האחרים שהקבוצה עוסקת בהם, למעט בענפי הביטוח הכלולים בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ותחום ביטוח הבריאות. תחום זה כולל את תתי הענפים העיקריים הבאים: ביטוח רכב חובה, ביטוח רכב רכוש, וענפי ביטוח כללי אחרים (הכוללים ביטוחי חבויות וביטוחי רכוש ואחרים).

⁵ ההסכם הקיבוצי האמור נחתם ביום 17 בפברואר 2015 לתקופה שמיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017 (לפרטים, ראו דיווח מידי של החברה מיום 17 בפברואר 2015, מספר אסמכתא: 2015-01-033544).

3.4. תחום השירותים הפיננסיים

תחום השירותים הפיננסיים כולל בעיקר פעילות ניהול נכסים פיננסיים (בעיקר ניהול קרנות נאמנות וניהול תיקים) ובנוסף שיווק להשקעות וכן פעילויות אחרות: בנקאות להשקעות, הפצה ופעילות נוסטר.

3.5. פעילויות נוספות שאינן עולות כדי תחום פעילות

יצוין, כי לחברה קיימות פעילויות אחרות, הכלולות בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה במסגרת "מגזרי פעילות אחרים" או ב"לא מיוחס למגזרי פעילות" בהן עוסקת הקבוצה. פעילויות אלו כוללות החזקה בסוכנויות הביטוח, פעילות השקעה המבוצעת שלא כנגד העתודות הביטוחיות לסוגיהן, אלא כנגד ההון העצמי הנדרש לעסקי הביטוח ועודפי ההון של חברות הקבוצה וכן פעילויות נלוות/משיקות לפעילות הקבוצה⁶. פעילותן של חברות אלה אינה בהיקפים מהותיים ביחס לחברה.

4. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

4.1. השקעות בהון החברה שבוצעו בשנתיים האחרונות ועד למועד פרסום הדוח

להלן פרטים אודות עסקאות מהותיות שבוצעו במניות החברה על-ידי בעל השליטה בחברה בשנת 2017 ועד למועד פרסום הדוח:

מועד השינוי	נייר הערך	כמות השינוי	מהות השינוי	שער העסקה	הפניה לדיווח מיידי (אסמכתא)	שיעור בהון ובהצבעה באחוזים
29.6.2017	מניות	7,666,523	עסקה מחוץ לבורסה למכירת מניות החברה על ידי בעל השליטה בחברה ⁽¹⁾	362 אג'	2017-01-068103	0.73%
26.9.2017	מניות	630,993,656 ⁽²⁾	העברת מניות החברה מאליו לאליו הנפקות ⁽²⁾	-	2017-01-085105	59.8%
26.9.2017	מניות	630,993,656 ⁽²⁾	העברת מניות החברה מאליו הנפקות לחברה לרישומים של בנק הפועלים ⁽²⁾	-	2017-01-085105	59.8%

(1) ראה פירוט בסעיף 2.2 לעיל.

(2) ראה פירוט בסעיף 2.4.4 לעיל. יתרת המניות 90,508,130 מוחזקות בחברה לרישומים של בנק הפועלים מקדמת דנא עבור אליו.

בשנת 2016 לא בוצעו עסקאות מהותיות בהון החברה.

4.2. גיוס הון רובד 2 (הנפקת אג"ח 'ו')

בחודש דצמבר 2017 ביצעה מגדל גיוס הון מרכז שבמסגרתו התקבלו הזמנות לרכישת 1,120,617,000 אגרות חוב (סדרה ו'), בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת, וזאת על פי דוח הצעת מדף מיום 28 בדצמבר 2017 ועל פי תשקיף מדף אשר פורסם ביום 17 באוגוסט 2016. אגרות החוב אינן צמודות למדד. שיעור הריבית השנתית אותה נושאות אגרות החוב (סדרה ו') הינו 2.63%. הריבית בגין אגרות החוב (סדרה ו') משולמת פעם בשנה, ביום 31 בדצמבר, בין השנים 2018 ל-2030. אגרות החוב (סדרה ו') תיפרענה בתשלום אחד ביום 31 דצמבר 2030.

⁶ פעילויות אלה מבוצעות בעיקר על-ידי מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ והחברות המוחזקות על-ידה. פעילויותיהן אינן בהיקפים מהותיים ביחס לחברה, ותוצאותיהן אינן מיוחסות למגזרי הפעילות. לשינויים שחלו באחזקות הקבוצה בשתי חברות הכלולות בפעילויות אלה, ראה תקנה 12 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

תמורת ההנפקה מאגרות החוב (סדרה ו') הופקדה ונרשמה בדוחות הכספיים ביום 1 בינואר 2018 במגדל ביטוח ובהתאם לאישורי הממונה הן תוכרנה כהון רובד 2 במגדל ביטוח, בכפוף למגבלות על שיעורו המרבי של ההון המשני. אגרות החוב (סדרה ו') דורגו בדירוג של (Aa3.il hyc) על ידי מידרוג בע"מ. אופק הדירוג יציב.

לפרטים נוספים ראו דיווחים מידיים של החברה מיום 18 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-113131, מיום 28 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-118168 ומיום 31 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-120268 וכן באור 24.ה1 לדוחות הכספיים.

5. חלוקת דיבידנדים

ביום 1 במרס 2017 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של כ-110 מיליון ש"ח, אשר יועד לתשלום ביום 30 במרס 2017. ביום 22 במרס 2017 אישרה האסיפה הכללית של החברה את חלוקת הדיבידנד האמור כך שביום 30 במרס 2017 חולק הדיבידנד האמור. יצוין כי עיקר הסכום בסך של כ-100 מיליון ש"ח התקבל ממגדל שוקי הון בדרך של הפחתת הון שבוצעה באישור בית המשפט והיתרה מיתרת המזומנים שהייתה בחברה.

נכון למועד הדוח, יתרת העודפים (כמשמעותם בסעיף 302 לחוק החברות) הינה בסך של כ-5,018 מיליון ש"ח. מובהר כי אין ביתרה האמורה כדי להוות אינדיקציה ליכולת החלוקה העתידית של החברה.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מידיים של החברה המובאים על דרך ההפניה מיום 1 במרס 2017 (מספר אסמכתא: 2017-01-020766 וכן מספר אסמכתא: 2017-01-020772), מיום 5 במרס 2017 (מספר אסמכתא: 2017-01-021450) ומיום 22 במרס 2017 (מספר אסמכתא: 2017-01-027534).

לפרטים אודות דיבידנדים ששילמה/הכריזה החברה לבעלי מניותיה בשנתיים האחרונות (לרבות דיבידנד שהוכרז ביום 27 באוקטובר 2015 אך לא שולם), וכן מגבלות בדין העשויות להשפיע על חלוקת דיבידנד בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה, ראה סעיף 27.1.2 בחלק ד' להלן וכן באור 6.7 לדוחות הכספיים.

חלק ב' - תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה

תחום א' - ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

6. מוצרים ושירותים

6.1. כללי

תחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך מאופיין בעיקר במוצרי חיסכון לתקופת הפרישה ("החסכון") וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("הסיכון" או "הריסק").

הקבוצה משווקת מגוון מוצרים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך - ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל לסוגיהן, לרבות קרנות השתלמות⁷. פעילות הקבוצה בתחום זה מתבצעת באמצעות מגדל ביטוח וחברות הבנות שלה: מגדל מקפת, המנהלת את קרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה ("מקפת אישית" ו"מקפת משלימה") וקופות גמל נוספות של הקבוצה שאינן קופות ביטוח, וכן יוזמה לעצמאים, המנהלת קרן פנסיה ותיקה - יוזמה קרן פנסיה לעצמאים.

תמהיל מוצרי תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך מושפע מהסדרות רגולטוריות ענפיות במסגרת חוקים, תקנות, חוזרים והוראות ממונה שמטרתן ביצוע הסדרה בתחום, עידוד החיסכון לטווח ארוך של ציבור החוסכים, קביעת כללים ומגבלות, באמצעות מתן תמריצים כגון הטבות מס לחיסכון הפנסיוני ותנאי משיכתו, קביעת הוראות בדיני עבודה המחייבות מעסיקים לערוך ביטוח פנסיוני לעובדיהם, הנפקת אגרות חוב מיועדות ועוד, המהווים שיקול מרכזי בבחירת הלקוחות את מוצרי התחום.

נכון ליום 30 בספטמבר 2017 ועל בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, הקבוצה ממוקמת ראשונה בתחום זה⁸. לפירוט נתי שוק בתחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך ראה סעיף 7.3 להלן. כמו כן, לחלקה של הקבוצה בתחום החיסכון לטווח ארוך כהגדרתו בחוק הפיקוח, ראה סעיף 27.1.1(א) להלן.

ההסדרים הרגולטוריים שבוצעו בשנים האחרונות (לרבות הסדרים הנוגעים לדמי הניהול, התקשרות בהסכמי ברירת מחדל ואופן הקצאת אג"ח מיועדות), וכן טיטות הסדרים התלויים ועומדים נכון למועד פרסום הדוח, שעיקרם מתואר להלן, הביאו, ועשויים להביא, לשינויים מהותיים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך, ובפרט ביחס לתמהיל המוצרים הכלולים בו. למגמות ושינויים מהותיים בתחום זה וכן לפרטים נוספים אודות ההסדרים הרגולטורים האמורים ולהשלכותיהם על החברה, ראה סעיפים 6.3 ו-6.4 להלן.

6.2. המוצרים בתחום, מאפייניהם העיקריים וההבדלים העיקריים ביניהם

ביטוח חיים: המוצר כולל כיסוי של סיכון ("ריסק") או חיסכון טהור ו/או שילוב של חיסכון וסיכון המוצעים בהתאם לחוזה בין המבטח למבוטח (פוליסות ביטוח).

חברת הביטוח נוטלת על עצמה לשלם את תגמולי הביטוח בעת התממשות אירוע הסיכון, גם אם חלו שינויים אקסוגניים, לטובה או לרעה, לגבי פרמטרים אשר מעוגנים בתנאי הפוליסה, לרבות סיכון של עלייה בתוחלת החיים, במידה וסיכון זה נכלל במקדם ההמרה לקצבה הנקוב במסלול הקצבה הרלבנטי.

קרנות פנסיה: ככלל, המוצר כולל שילוב של כיסוי ביטוח הדדי לריסק וחסכון (קצבה, פנסיית נכות ופנסיית שארית), ואלו מעוגנים בתקנון הקרן.

קופות גמל: המוצר כולל חיסכון, לטווח הארוך, הבינוני והקצר, בהתאם למוצר הרלוונטי.

מאפיינים עיקריים מבדילים - ניתן למנות את המאפיינים העיקריים הבאים, המבדילים בין המוצרים לביטוח / חיסכון פנסיוני המשווקים על ידי הקבוצה:

⁷ יש לראות בקרן ההשתלמות חיסכון לטווח הבינוני לפני גיל פרישה.

⁸ מבוסס על עיבוד דיווחי משרד האוצר, נכון ל-30.9.2017, שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר (דוחות ניהוליים, פנסיה-נט, גמל-נט).

קופות גמל לתגמולים	קרנות פנסיה	קופת ביטוח ⁹	
תקנון	תקנון	חוזה (פוליסת ביטוח)	סוג ההתקשרות
ניתן לשינוי מעת לעת באישור הממונה.	ניתן לשינוי מעת לעת באישור הממונה.	ניתן לשינוי רק בהתאם לתנאי החוזה ובכפוף לדין.	שינוי תנאי ההתקשרות
כספים שהופקדו עד לשנת 2008, ניתן למשוך כסכום הוני. כספים שהופקדו לאחר שנת 2008 ניתן למשוך כקצבה בלבד החל מגיל הפרישה (באמצעות העברה לקופה משלמת לקצבה).	קצבה החל מגיל פרישה.	כספים שהופקדו עד לשנת 2008, ויועדו לחיסכון באפיק ההוני, ניתן למשוך כסכום הוני. החל משנת 2008 לא ניתן להפקיד כספים לאפיק ההוני; כספים שהופקדו לאחר שנת 2008 ניתן למשוך כקצבה בלבד החל מגיל הפרישה.	יעוד החיסכון הנצבר ¹⁰
הכיסויים מוגדרים בתקנון של כל קופה. חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לרכוש פוליסה קבוצתית לביטוח מפני מקרה מוות ואובדן כושר עבודה. נכון למועד זה, קופות הגמל בניהול הקבוצה לא רכשו פוליסות קבוצתיות כאמור. בנוסף, רשאית חברה מנהלת של קופת גמל לשווק לעמיתיה כיסויים ביטוחיים באמצעות פוליסות פרט לסיכונים מוות, לסיכונים נכות ולשחרור מתשלום. נכון למועד זה, הקבוצה אינה משווקת כיסויים ביטוחיים כאמור.	במסגרת קרנות הפנסיה קיים, במרבית המקרים, כיסוי לשארים למקרה פטירה וכיסוי לאובדן כושר עבודה, וניתן להתאים את הכיסויים לצרכי המבוטח בהתאם לתקנון.	במסגרת ביטוח חיים ניתן לרכוש כיסוי למקרה מוות, נכות/אובדן כושר עבודה וביטוח לאריכות ימים, אשר ניתן להתאימם לצרכי המבוטח, הכל בהתאם לתנאי הפוליסה.	כיסוי ביטוחי לסיכון
לא קיים ביטוח הדדי.	קרן ביטוח הדדי בין העמיתים / הפנסיונרים החברים בקרן. הנחות אקטואריות, המהוות בסיס לזכויות העמיתים / פנסיונרים, נבחנות מעת לעת בהתאם למצב בפועל. אם חל בהן שינוי, לטובה או לרעה, זכויות העמיתים / הפנסיונרים מושפעות משינויים אלה, והם נושאים בעודף או בגרעון אקטוארי של הקרן בהתאם לתקנונה.	לא קיים ביטוח הדדי. ההתקשרות בין המבוטח למבוטח הינה באמצעות חוזה.	ביטוח הדדי

⁹ תוכנית ביטוח שאושרה כקופת גמל (למניעת ספק, לא כולל קרנות השתלמות).

¹⁰ מובהר כי ישנם כללים המאפשרים משיכה הונית כגון כספי פיצויים והיוון חלקי של כספי הקצבאות.

קופות גמל לתגמולים	קרנות פנסיה	קופת ביטוח ⁹	מקדם קיצבה
לא קיים מקדם קיצבה.	מקדם קיצבה לא מובטח ומושפע ממשתנים דמוגרפיים ופיננסיים, כפי שנקבע בתקנון כל קרן.	<p>בפוליסות ששווקו עד לתום שנת 2012, המבוטחים בתוכנית קיצבה נהנים, בחלק ממסלולי הקיצבה, ממקדם קיצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת החיים, בהתאם לתנאי הפוליסה.</p> <p>החל מחודש ינואר 2013, פוליסות הכוללות מקדם קיצבה מובטח משווקות למצטרפים החל מגיל 60 בלבד.</p> <p>למצטרפים מתחת לגיל 60 מוצעות פוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון ללא מקדמי קיצבה מובטחים, ומקדם הקיצבה בהן יקבע במועד הפרישה.</p> <p>משמעות רפורמה זו היא ביטול אחד היתרונות המשמעותיים של ביטוח החיים על פני קרנות הפנסיה וקופת הגמל.</p> <p>החל משנת 2016 ההסדר התחיקתי מאפשר לנייד את הפוליסות עם מקדם הקיצבה המובטח מחברת ביטוח אחת לשנייה, תוך שמירה על המקדם המובטח. יחד עם זאת, למיטב ידיעת החברה, פעילות ניוד כאמור לא יצאה לפועל.</p>	
גמישות מלאה בבחירת המוטבים, למעט ביחס לכספי הפיצויים, המשולמים לשארים, כמשמעותם בחוק פיצויי פטורין.	זרות השארים קבועה בתקנון, ובהיעדר שארים קיימת גמישות בבחירת המוטבים.	גמישות מלאה בבחירת המוטבים, למעט ביחס לכספי הפיצויים המשולמים לשארים, כהגדרתם בחוק פיצויי פטורין.	זהות הנהנה
לקופות הגמל בנייהול הקבוצה לא מונפקות אג"ח מיועדות ¹⁶ .	<p>החל משנת 2004, קרנות פנסיה חדשות מקיפות וקרנות פנסיה ותיקות (סגורות לעמיתים חדשים)¹³ - זכאיות להשקיע 30% מסך נכסיהן באג"ח מיועדות¹⁴.</p> <p>החל מחודש יולי 2017, ההשקעה האמורה מתחלקת באופן הבא: 60% מנכסי מקבלי הקיצבה מושקעים באג"ח המיועדות, ויתרת אגרות החוב המיועדות מוחזקות בנכסי העמיתים הפעילים והמוקפאים¹⁵. לפרטים ראו סעיף 6.3.10 להלן.</p>	<p>ביחס לפוליסות שנמכרו עד שנת 1990 - לחברות הביטוח מונפקות אגרות חוב ממשלתיות מיועדות המבטיחות הצמדה למדד בתוספת ריבית ("אג"ח חץ").</p> <p>בהתאם, מרבית תכניות ביטוח החיים שנמכרו עד אותו מועד הן תכניות מבטיחות תשואה (צמודות למדד בתוספת ריבית), כאשר חברת הביטוח משקיעה את מרבית העתודות באג"ח חץ ואת יתרת העתודות בהשקעות חופשיות בהתאם למגבלות הקבועות בהסדרים התחיקתיים. תכניות אלה נקראות "מבטיחות תשואה" או "לא משתתף"¹¹.</p> <p>בפוליסות אלה לא הוגדרו דמי ניהול מהצבירה וחברת הביטוח נהנית מהפער שנוצר בין התחייבויותיה כלפי המבוטחים כפי שנקבעו בפוליסות הביטוח ובין הרווחים מהשקעותיה (הן מההשקעות החופשיות והן בהשקעות באג"ח חץ) ("המרווח" ו/או "המרווח הפיננסי").</p> <p>ביחס לפוליסות שנמכרו במהלך שנת 1991 ואילך - תכניות הביטוח המוצעות, אינן מבטיחות תשואה למבוטח וכן צומצמה בגין הנפקת אג"ח חץ לחברת הביטוח, אשר בשנת 1992 הופסקה לחלוטין¹².</p>	הנפקת אג"ח מיועדות

¹¹ הקבוצה פדתה במהלך השנים, בהתאם לאישור משרד האוצר, חלק מאג"ח המיועדות במטרה להשיג תשואות עודפות, והעתודות הושקעו בהשקעות חופשיות. הקבוצה איננה יכולה לרכוש מחדש אג"ח מיועדות בגין חלק מהנכסים שנפדו על ידה כאמור, וכתוצאה מכך החשיפה של הקבוצה במסגרת ההשקעות החופשיות גדלה. להשפעה של ירידת הריבית על העתודות, ראה גם באור 37. ב.3.ב (5) לדוחות הכספיים.

¹² בגין התכניות שנמכרו עד אותו מועד, ממשיכה המדינה להנפיק אג"ח מיועדות גם בגין הכספים שעל-פי תנאי תכנית הביטוח ניתן להפקידם בפוליסות אלו לאחר השינוי.

¹³ לקרנות הפנסיה הוותיקות ניתן סבסוד ממשלתי נוסף בגין הפחתת שיעור האג"ח המיועדות ותנאיהן.

¹⁴ שיעור הריבית האפקטיבית המובטחת באג"ח מיועדות לקרנות פנסיה חדשות כיום הינה 4.86% (בנוסף להפרשי הצמדה) (יוער, כי קיימות סדרות אג"ח מיועדות שהונפקו בעבר בשיעור ריבית אפקטיבית של 5.05%). שיעור הריבית האפקטיבית המובטחת באג"ח מיועדות לקרנות פנסיה ותיקות כיום הינה 4.86% (בנוסף להפרשי הצמדה) (יוער, כי קיימות סדרות אג"ח מיועדות שהונפקו בעבר בשיעור ריבית אפקטיבית של 5.57%).

¹⁵ נכון למועד הדוח, כ-28% מנכסי העמיתים הפעילים והמוקפאים מושקעים באג"ח מיועדות.

¹⁶ למעט הסדרים מיוחדים במספר קופות ספציפיות (אשר אינן בנייהול הקבוצה).

קופות גמל לתגמולים	קרנות פנסיה	קופת ביטוח ⁹
		<p>כספי החיסכון מושקעים בהשקעות חופשיות (למעט הכספים המושקעים באג"ח חץ בפוליסות ששווקו בשנת 1991), ויתרת החיסכון המצטבר תלויה בתוצאות שמניבות ההשקעות של המבטח ("תכנית משתף" או "משתפות ברווחים" או "תכניות תלויות תשואה" או "ביטוח תלוי תשואה").</p>

6.3. מגמות ושינויים עיקריים בתחום

שוק הביטוח הפנסיוני עובר שינוי מהותי המתפרס על כלל מרכיביו - המוצרים הפנסיוניים, ערוצי ההפצה, והלקוחות.

בשנים האחרונות, התבטא השינוי בעיקר בהתעצמות מוצר הפנסיה במסגרת מכירות חדשות של מוצרי חסכון לטווח ארוך תוך כדי שחיקת דמי הניהול הממוצעים בשוק. עם זאת, לאחרונה חלה התעוררות במכירות של מוצרי ביטוח החיים (ביטוח מנהלים) באמצעות סוכנים.

עוד מתבטא השינוי האמור בריבוי הסדרות רגולטוריות בתחום הפנסיוני, אשר עיקרן:

- איחוד, פישוט ושקיפות של המוצרים הפנסיוניים, בין היתר באמצעות הוראות ביחס לתקנון אחיד של קרנות פנסיה וביחס לתנאים אחידים בפוליסות אובדן כושר עבודה;
 - מתן אפשרות לניוד פוליסות ביטוח חיים עם מקדמים מובטחים, וכן הצעה לאפשר ניוד קצבאות, הורדת דמי ניהול והוזלת מחירים, בין היתר, באמצעות הוראות ביחס להסכמי ברירת מחדל, איחוד חשבונות ומעורבות גוברת של הרגולטור באישור התעריפים;
 - עידוד הכנסת מתחרים לחברות הביטוח הגדולות ולמנהלי ההסדרים, בין היתר באמצעות הכנסת חברות מתפעלות ולשכות שכר לעולם התפעול הפנסיוני ומתן יתרונות מובנים לשחקנים קטנים (לדוגמה: בהליך בחירת קרן ברירת מחדל נבחרת);
 - תמרוץ תחום קופות הגמל, בין היתר באמצעות הגדלת היצע מוצרי הגמל, כגון קופת גמל להשקעה וחיסכון לכל ילד;
 - הגבלת יכולת הסוכנים וסוכנויות ההסדר לעסוק בשיווק ובתפעול בו זמנית;
 - איסור על קיום זיקה בין שיעור עמלת ההפצה המשולמת לסוכן לבין דמי הניהול המשולמים בגין מוצרים פנסיוניים ומוצרי חיסכון, דבר הצפוי להשפיע על אופי התגמול בגין מכירות מוצרי חיסכון ארוך טווח ועל תמהיל המכירות של סוגי המוצרים בין סוכנים לבין ערוצי ההפצה הישירים.
 - שינוי אופן הקצאת אגרות החוב מיועדות (הנושאות תשואה מובטחת) בקרנות פנסיה חדשות מקיפות בין מקבלי קצבת פרישה, חוסכים מעל גיל 50 וחוסכים מתחת לגיל 50.
- להלן יפורטו השינויים המשמעותיים שאירעו בתחום בשנים האחרונות:

6.3.2. חובת ביטוח פנסיוני

בהתאם להוראות תיקון 16 לחוק קופות הגמל מחודש יוני 2016, בו נקבע, בין היתר, כי יוגדלו הפרשות התגמולים של כל השכירים במשק (הן תגמולי העובד והן תגמולי המעסיק), עלה, במסגרת הפעימה השנייה¹⁷, ביום 1 בינואר 2017 הניכוי משכר העובד לרכיב התגמולים ל-6% וכן עלו הפקדות המעסיק לרכיב התגמולים ל-6.5% (כולל הפקדות מעסיק לביטוח אובדן כושר עבודה).

בשנת 2017 נכנס לתוקפו פרק ב' לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, אשר עיגן חובת הפקדה לפנסיה לעצמאיים בשיעורים הקבועים בחוק. שיעור של שלישי מהסכומים

¹⁷ במסגרת הפעילות הראשונה (1.7.2016) עלה הניכוי משכר העובד לרכיב תגמולים ל-5.75% והפקדות המעסיק לרכיב התגמולים עלו ל-6.25% מהשכר הקובע.

כאמור ייעודו לטובת רכיב סיוע במצבי אבטלה - חלק מהחיסכון הפנסיוני אותו ניתן למשוך במקרה של סגירת עסק, ולא רק בגיל הפרישה.

ישום ההוראות המפורטות לעיל הביא, להעלאת שיעורי ההפקדות לביטוח הפנסיוני, ולהגדלת היקף הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בחברה, לפירוט ראה סעיף 2.4 בדוח הדירקטוריון של החברה.

6.3.3 עדכון הנחות אקטואריות הנוגעות לחישוב העתודות

בשנים האחרונות נצפו תופעות שהשפיעו על הנחות אקטואריות מרכזיות המשמשות בסיס לחישוב העתודות, ובכללן עליה בתוחלת החיים, עליה בשיעורי מימוש גמלה, מעבר למסלולי השקעה מותאמי גיל, ירידה מתמשכת בשיעורי הריבית ובשיעורי התשואה המוערכת בתיק הנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות הביטוחיות, ושינויים בהסדרי המיסוי שנועדו להביא למשיכת החיסכון הסוציאלי בדרך של גמלה. כל אלו הביאו לעלייה בהתחייבויות לתשלומי הגמלה.

לעניין עדכון עתודות (עתודה משלימה לגמלאות ועתודה בגין בדיקת נאותות העתודה) בעקבות שינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון ושאר פרמטרים, ראה גם סעיף 2.4.1 לעיל, סעיף 2.3 בדוח הדירקטוריון של החברה וכן באור 3.37.ב(5) בדוחות הכספיים.

בקרנות הפנסיה נדרשות החברות המנהלות מעת לעת לבצע עדכון של ההנחות הדמוגרפיות שעל בסיסן יש לחשב את המאזן האקטוארי של הקרן והמקדמים בתקנונים, בהתאם להוראות הפיקוח.

6.3.4 הסדרים הנוגעים לדמי ניהול

בשנים האחרונות נמשכת מגמת השחיקה בדמי הניהול במוצרי החיסכון הפנסיוני, בעיקר בקרנות הפנסיה, בין היתר, בעקבות התרת אפשרות לניוד החיסכון הפנסיוני ולאיחוד חשבונות וכן בעקבות שיעורם הנמוך של דמי הניהול בקרנות ברירת המחדל הנבחרות (ראה סעיף 6.3.7 להלן). בשנת 2017 נקבעו הסדרים נוספים אשר עשויים להשפיע על גובה דמי הניהול:

(א) בינואר 2017 נכנסה לתוקף הסדרת העברת כספים אגב הצטרפות ("איחוד **חשבונות אגב הצטרפות**"), לפיה בעת הצטרפות עמית לקרן פנסיה חדשה, בהיעדר סירוב (וכברירת מחדל) יועברו הכספים המוקפאים בקרנות הפנסיה האחרות אוטומטית לקרן הפנסיה החדשה. ההסדרה המתוארת לעיל, תרמה אף היא לירידה בדמי הניהול.

(ב) בספטמבר 2017 פורסם **תיקון לחוזר דמי ניהול במכשיר החיסכון הפנסיוני**. בתיקון נקבעו, בין היתר, תקופה מינימלית למתן הנחה בדמי ניהול, אשר תעמוד על חמש שנים ("**תקופת ההנחה**"), ועודכנו המקרים בהם רשאי הגוף המוסדי להעלות דמי ניהול לפני תום תקופת ההנחה והצורך לידע את העמית לגבי מקרים אלו. עוד נקבע, כי במקרה של סיום עבודת העמית במקום עבודה שיש לו הסדר עם הגוף המוסדי המעניק לעובדיו הנחה ("**ההסדר הישן**") לפני תום תקופת ההנחה, ימשיך ההסדר הישן לחול על העובד לשעבר עד לתום תקופת ההנחה, אלא אם קיים במקום עבודתו החדש הסדר מיטיב (בחנית טיב ההסדרים תתבצע בהתאם לנוסחה הקבועה בחוזר). למרות האמור לעיל, רשאי העובד לבחור בהסדר שאינו ההסדר המיטיב.

החוזר ייכנס לתוקף החל מיום 1 באפריל 2018, והוראותיו לא יחולו ביחס להנחות שניתנו לפני תחילתו.

התיקון האמור, אשר יאריך את תקופת ההנחה, עשוי לצמצם את הכנסות החברה מדמי ניהול.

6.3.5 הסדרת אופן העברת הנתונים וביצוע פעולות במוצרים פנסיוניים

בחודשים מרס וספטמבר 2017 פורסמו תיקונים לחוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק הפנסיוני. ככלל, החוזר קובע מבנה של ממשקים אחידים המשמשים את בעלי הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון, מעסיקים וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת העברת מידע וביצוע פעולות עסקיות שונות ביניהם. התיקונים נעשו במטרה לשפר את תהליכי העברת המידע והכספים בין הגורמים השונים בשוק החיסכון הפנסיוני באופן אחיד וממוכן. כך, התיקון מחודש מרס 2017, עדכן באופן טכני את נספח ה' ("ממשק מעסיקים") לחוזר, המסדיר מבנה אחיד להעברת מידע על הפקדת תשלומים לקופת גמל ולמתן היזון חוזר מגוף מוסדי למעסיק, וזאת בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופות גמל) התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים"). התיקון מחודש ספטמבר 2017, מטרתו להחיל כללים לגבי שימוש בקידוד האחיד על ידי הגופים המשתמשים בממשקים האחידים המפורסמים על ידי הממונה. עוד מוסיף התיקון מספטמבר 2017 הוראות בנספח ד' ("ממשק אירועים") בנוגע לבקשת מידע על יתרות פיצויים, על מנת לאפשר לבעל רישיון לבצע העברת בקשה למידע על יתרות פיצויים עבור חוסך באמצעות ממשק אירועים.

6.3.6 הסדרה מול מעסיקים - תקנות תשלומים לקופות גמל ואופן הפקדת תשלומים לקופת גמל

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופות גמל) התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים") קובעות הנחיות ביחס לאופן ולמועד ביצוע הפקדות של מעסיקים למוצרים פנסיוניים של עובדיהם וביחס למידע שעל מעסיקים למסור לגופים המוסדיים אגב ביצוע ההפקדה. הגופים המוסדיים, מנגד, חויבו במתן היזון חוזר למעסיקים במועדים וביחס לפרטים המנויים בתקנות.

התקנות נכנסו לתוקף בצורה מדורגת החל מחודש פברואר 2016 בהתאם לכמות העובדים המועסקים על ידי המעסיקים. נכון למועד הדוח, חלות הוראות תקנות התשלומים במלואן על המעסיקים מעל 20 עובדים, ועד פברואר 2019 תושלם כניסתן לתוקף של התקנות לכלל המעסיקים מעל חמישה עובדים ("מעסיקים קטנים") (כאשר כבר היום גם מעסיקים עם פחות מ-20 עובדים חייבים בדיווח מורחב מבעבר).

החברה מיישמת את הוראות תקנות התשלומים החל מיום כניסתן לתוקף.

להערכת החברה, יישום תקנות אלו ביחס לכלל המעסיקים כאמור ידרוש היערכות תפעולית מורכבת לאורך זמן הן מצד המעסיקים, הן מצד הגופים המוסדיים והן מצד חברות מתפעלות - מנהלי הסדרים או מתפעלים אחרים ("המתפעלים").

עם זאת להערכת החברה, השיפור הצפוי באיכות הנתונים שיתקבלו גם ממעסיקים קטנים יאפשר לחברה בסיום התהליך, לאחר הטמעת הפעילות, ליעל את פעילות הגבייה וניהול הקשר מול מבטחים/מעסיקים.

בחודשים מרס וספטמבר 2017 פורסמו תיקונים לחוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני, המסדירים את תהליכי העברת המידע והכספים בין הגורמים השונים בשוק החיסכון הפנסיוני באופן אחיד וממוכן. במסגרת כך, כולל החוזר נספח "ממשק מעסיקים", המסדיר מבנה אחיד להעברת מידע על הפקדת תשלומים לקופת גמל ולמתן היזון חוזר מגוף מוסדי למעסיק.

בחודש נובמבר 2017 פורסם חוזר בעניין אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל, אשר מסדיר את אופן העברת הכספים ואת אופן העברת הדיווח על הפקדת תשלומים לקופת גמל על ידי מעסיק לחברה מנהלת. במסגרת החוזר נקבעו, בין היתר, אופן עדכון האמצעים לביצוע הפקדת תשלומים בקופת גמל (לרבות ביטול האפשרות לבצע הפקדות באמצעות שיק החל מספטמבר 2019) ואופן מתן הודעה על הפסקת תשלומים (באמצעות מסרון, או, לבקשת העמית, באמצעים חלופיים). כמו כן, הוטל על

חברות מנהלות לאפשר למעסיקים¹⁸ לעשות שימוש בחשבון מעסיק מקוון, אשר בו יוצג מידע לגבי הפקדות, יתרות פיצויים, דמי ניהול וכו', ובאמצעותו יישלחו דרכו למעסיק הודעות ואישורים. בנוסף, נקבע בחוזר משך הזמן המקסימלי לטיפול הגוף המוסדי בסכומים לא משויכים (פנדינג), אשר צפוי להתקצר החל משנת 2018 בהתאם לכללים שנקבעו בחוזר.

החוזר ייכנס לתוקפו באופן חלקי והדרגתי, החל מיום 1 בפברואר 2018, בהתאם למספר העובדים המועסקים אצל המעסיק, כאשר ביחס למעסיקים אשר מעסיקים בין 5 ל-20 עובדים ייכנס החוזר לתוקף ביום 1 בפברואר 2019. נכון למועד הדוח, פטורים המעסיקים עד 20 עובדים מדיווח מידע על הפקדת תשלומים לקופת גמל באמצעות **ממשק מעסיקים**, אולם חייבים בדיווח ידני של מרבית הנתונים.

ההשלכה העיקרית של החקיקה שפורטה לעיל, הינה ביטול האפשרות למבוטחים ולמעסיקים להורות לגופים המוסדיים, באמצעות הגורמים המתפעלים (מנהלי הסדרים או מתפעלים אחרים, להלן: "המתפעלים"), על אופן פיצול הכספים בין הפוליסות באופן ייחודי המותאם למבוטח בכל חודש, דבר שעלול להביא לפיצול הכספים באופן שלא יתאים לרצון הלקוח, ובמקרים בהם תידרש הוספת שלב ביניים לברור הפיצול, עלול הדבר להקשות על מהלך שיוך הכספים.

להערכת החברה, יישום תקנות התשלומים והחוזר בעניין **אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל** גם ביחס למעסיקים הקטנים ידרוש היערכות תפעולית מורכבת לאורך זמן הן מצד המעסיקים, הן מצד הגופים המוסדיים (מעבר להיערכות הקיימת כבר היום לקליטת הדיווחים והתשלומים מהמעסיקים הגדולים) והן מצד המתפעלים, כמו גם היערכות הגוף המוסדי ליישום קיצור התקופה המקסימלית לטיפול בסכומים לא משויכים.

עם זאת להערכת החברה, השיפור הצפוי באיכות הנתונים שיתקבלו ממעסיקים יאפשר לחברה, לאחר הטמעת הפעילות, לייעל את פעילות הגבייה וניהול הקשר מול מבוטחים/מעסיקים.

6.3.7 התקשרות בהסכמי ברירת מחדל

החל מחודש אוגוסט 2016, פועלות בשוק שתי קרנות פנסיה שהן קרנות ברירת מחדל שנבחרו על ידי משרד האוצר ("קרנות ברירת מחדל הנבחרות"), אשר מהוות ברירת מחדל לעובדים שלגביהם לא נקבעה בדין או בהסכם (לרבות הסכמי ברירת מחדל קיימים) או מכוחם, קופת גמל לצורך הפקדת התשלומים שלהם, ואשר לא בחרו בקופת גמל לאחר שניתנה להם הזדמנות לעשות כן.

קרנות ברירת המחדל הנבחרות מציעות דמי ניהול בשיעורים נמוכים משמעותית מממוצע דמי הניהול הנהוגים בשוק. בהתאם להוראות הממונה, דמי הניהול אשר הוצעו על ידי קרנות ברירת המחדל הנבחרות יישמרו לכל מי שיצטרף לקרנות האמורות עד לתום חודש אוקטובר 2018 למשך 10 שנים.

ביום 31.3.2018, בהתאם ל**תיקון לחוזר הוראות לעניין בחירת קופת גמל** מחודש דצמבר 2017, יפקעו הסכמי ברירת מחדל בקרנות פנסיה אחרות (שאינן קרנות ברירת המחדל הנבחרות), ששיעורי דמי הניהול שקבועים בהם או הנגבים מכוחם הם השיעורים המירביים הקבועים על פי דין, שכן לדעת הממונה אין הצדקה לקיומם של הסכמים כאמור, נוכח היעדר הטבה בדמי הניהול באותם הסכמים. ביום 31.3.2019 צפויים לפקוע יתרת הסכמי ברירת המחדל בקרנות שאינן קרנות ברירת המחדל הנבחרות (לרבות בקרנות השתלמות), והחל מיום 1.4.2019 עובדים חדשים לא יוכלו להצטרף להסדרים הקבועים בהם. המעסיקים יבחרו בין הצטרפות עובדים חדשים להסכמים פרטניים, ובין בחירת קרן פנסיה לעובדיהם באמצעות קיום הליך תחרותי.

¹⁸ וכן לגוף המספק למעסיק שירותי תפעול.

ככל שמעסיק יבחר במסלול ההליך התחרותי, אזי ההסכם שייחתם יחול על כלל עובדיו, לרבות העובדים הוותיקים.

נכון למועד הדוח, ההליך התחרותי לבחירת קופת ברירת מחדל על ידי מעסיקים התקיים בפועל במקרים ספורים בלבד. כמו כן, לבחירתן של שתי קרנות ברירת המחדל הנבחרות לא הייתה השפעה משמעותית על היקף דמי הגמולים והנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול הקבוצה. יחד עם זאת, בתקופת הדוח נמשכה השחיקה בשיעור דמי הניהול בשוק, ובכלל זה בקרנות ובקופות שבניהול הקבוצה.

עם זאת, החברה מעריכה כי פקיעתם של הסכמי ברירת המחדל, רובם ביום 31.3.2019, עשויה להביא, החל מחודש אפריל 2019, להפחתת שיעורי דמי הניהול הנגבים מעמיתים חדשים ו/או מעמיתים קיימים, להקטנת כמות המצטרפים החדשים ולפגיעה ברווחיות של מוצרים אלו.

בנוגע להבהרה מחודש פברואר 2018 של הממונה בעניין הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף למוצר ביטוח פנסיוני ראה סעיף 32.2.1(ג) בחלק ד' להלן.

6.3.8 הצטרפות לקרן פנסיה או קופת גמל

בחודש ינואר 2017 פורסם חוזר מתקן **בעניין הצטרפות לקרן פנסיה או קופת גמל**. החוזר דן בהצטרפות למוצרים קרן פנסיה, קופת גמל וקרן השתלמות. במסגרת החוזר המתקן נקבעו עיקרי ההוראות הבאות: (1) צירוף עמית לקרן פנסיה או לקופת גמל יתנה בהשלמת תנאים המנויים בחוזר, לרבות מילוי טופס הצטרפות על ידי העמית עצמו לגבי עמית המצטרף לקרן שאינה ברירת המחדל, (2) חברה מנהלת תאפשר הצטרפות באופן מקוון, (3) נקבעו הנחיות בנוגע לצירוף עמית שהוא עובד חדש או עובד שאינו חדש לקופת ברירת מחדל, (4) נקבע תהליך לטיפול באיחוד חשבונות לא פעילים עם חשבונות הפעיל של העמית בעת הצטרפותו לקרן פנסיה. במסגרת תהליך זה הוסדרו ממשק לאיתור חשבונות לא פעילים בקרנות אחרות, הודעות לעמית ביחס לאיתור חשבונות בקרנות אחרות והעברת הכספים בין הקרנות, (5) נקבעו כללים ביחס לאופן מינוי מוטבים בקרן פנסיה, בקופת גמל ובקרן השתלמות, (6) נקבעו כללים ביחס לעדכון פרטים אישיים של עמיתים קיימים.

החוזר נכנס לתוקפו ביום 1 ביוני 2017, למעט לעניין ההוראות העוסקות באיחוד חשבונות של עמיתים המצטרפים לחברה המנהלת, אשר נכנסו לתוקפן ביום 1 בינואר 2017.

בחודש נובמבר 2017, פורסם חוזר הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל- הוראת שעה, במסגרתו נקבע כי בגין הנכסים הרשומים לזכותו של עמית שהייתה לו יתרה צבורה בקרן ביום 30 בספטמבר 2017 (להלן: "**עמית זכאי**"), אשר הועברה באופן אוטומטי בהתאם להוראות חוזר איחוד חשבונות לקרן אחרת, החל מיום 1 באוקטובר 2017 ועד למועד חלוקת העודף האקטוארי עם פרסום הדוח הכספי לרבעון השלישי 2017, יועבר לו, בחודש דצמבר 2017 גם העודף האקטוארי שנזקף לו בגין יתרתו הצבורה.

בחברה בוצעה היערכות והותאמו תהליכי המכירה והתפעול להוראות החוזר.

6.3.9 איחוד חשבונות קיימים בקרן פנסיה

על פי הוראות תיקון 13 לחוק קופות גמל¹⁹, בהיעדר הנחיה אחרת של העמית, יאוחדו חשבונותיו בקרנות הפנסיה לתוך חשבון הפנסיה הפעיל שלו.

בהתאם, בחודשים מאי ויוני 2016 פורסמו **חוזר בעניין איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות**, הנחיות להיערכות והוראת שעה, אשר מתווים הוראות ביצוע מעשיות ביחס לאיחוד החשבונות.

¹⁹ תיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון 13 והוראות שעה), התשע"ו-2015, מחודש נובמבר 2015.

בהוראות אלו נקבעו, בין היתר, פרוצדורה, לוחות זמנים וחובת דיווח ויידוע של העמיתים בכל הנוגע לניודם של כספי חשבונות לא פעילים לחשבונות פעילים. בהקשר זה יצוין, כי בחודש ינואר 2017 נכנסה לתוקף הסדרת "איחוד חשבונות אגב הצטרפות", לפיה בעת הצטרפות עמית לקרן פנסיה חדשה ובהיעדר סירוב, יועברו הכספים המוקפאים בקרנות הפנסיה האחרות שלו אוטומטית לקרן הפנסיה החדשה.

ההוראות בעניין איחוד חשבונות חלו ביחס למי שהיה עמית בקרן פנסיה ביום 1.9.2016. הסדרת "איחוד חשבונות אגב הצטרפות" חלה ביחס למי שהצטרף לקרן פנסיה החל מיום 1.1.2017. משכך, על העמיתים שהצטרפו לקרנות הפנסיה החל מיום 1.9.2016 ועד ליום 31.12.2016, לא חלה הסדרת איחוד חשבונות מחד, ולא הסדרת איחוד חשבונות אגב הצטרפות מאידך.

בעקבות זאת, בחודש ספטמבר 2017 פורסם חוזר בעניין **איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות - הוראת שעה - יישום נוסף**, אשר החיל את הסדרת איחוד חשבונות, בין היתר, ביחס לעמיתים שהצטרפו בין התאריכים האמורים.

יישום ההוראות בעניין איחוד חשבונות, בנוסף עם הסדרת "איחוד חשבונות אגב הצטרפות", גרם לצמצום מספר העמיתים בקרן הפנסיה של מגדל מקפת. כמו כן, בשנת הדוח התגברה מגמת העברות הכספים נטו בקרנות הפנסיה לגופים מוסדיים אחרים, לפירוט ראה סעיף 2.3 לדוח הדירקטוריון של החברה המצורף כפרק 2 לדוח תקופתי זה. יחד עם זאת, נכון ליום 31 בדצמבר 2017 לא הייתה ליישום ההוראות בעניין איחוד חשבונות השפעה משמעותית על היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה בענף הפנסיה.

6.3.10 אופן הקצאת אגרות החוב המיועדות וזקיפת תשואה בקרנות פנסיה חדשות

ביום 1 ביולי 2017 נכנסו לתוקף **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואת אגרות חוב מיועדות בקרן פנסיה חדשה מקיפה)**, התשע"ז-2017, על פי החישוב הקבוע בתקנות, המסגרת הכוללת להקצאת האג"ח המיועדות מכלל הנכסים המופקדים בקרן הפנסיה תהיה בשיעור של 30%. על פי הוראת שעה שנקבעה בתקנות, עד לשנת 2023, בגין שיעור של 60% מסך נכסי מקבלי הקצבה יוקצו אג"ח מיועדות, ויתרת האג"ח המיועדות מהמסגרת הכוללת תוקצה לכלל העמיתים שאינם מקבלי קצבה, ללא הבחנה בין גילאי המבוטחים.

החל משנת 2024 תימשך ההקצאה בשיעור 60% בגין נכסי מקבלי הקצבה, בגין נכסי המבוטחים מגיל 50 ומעלה יוקצו 30% אג"ח המיועדות (ובכל מקרה לא יותר מסך האג"ח המיועדות לקרן בניכוי חלקם של מקבלי הקצבה) ובגין נכסי המבוטחים עד גיל 50 תוקצה יתרת האג"ח המיועדות, ככל שתהיה.

עוד נקבע בתקנות, כי בהתקיים נסיבות מסוימות, הממונה יהיה רשאי להגדיל את שיעור הקצאת האג"ח המיועדות למקבלי קצבה בקרנות מסוימות, בהן שיעור הקצאת האג"ח לעמיתים פעילים גבוה מהשיעור שייקבע, עד לתקרה של 85%. זאת, כדי לשמור על איזון מירבי בשיעור הקצאת האג"ח המיועדות לעמיתים פעילים בין כלל קרנות הפנסיה בשוק,

בהתאם, בחודש יוני 2017 פורסם **חוזר כללים להגדלת שיעור זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה**, אשר מפרט את הנסיבות בהן יוגדל שיעור הקצאת האג"ח המיועדות למקבלי קצבה. על פי החוזר, אם בקרן מסוימת עלה שיעור הקצאת האג"ח המיועדות לעמיתים אשר אינם מקבלים קצבה ביותר מ-1.5% בהשוואה לשיעור המינימלי האחרון שפורסם על ידי הממונה²⁰ (כלומר בקרן בה שיעור הנהנים מאג"ח מיועדות שאינם מקבלי קצבה גבוה יחסית), תקצה החברה המנהלת של קרן זו את האג"ח המיועדות בשיעור העולה על השיעור המינימלי האמור לנכסי מקבלי הקצבה.

²⁰ השיעור המינימלי האמור הינו שיעור הקצאת האג"ח המיועדות לעמיתים אלו בקרן בה שיעור זה הוא הנמוך ביותר, והוא עומד, נכון למועד הדוח, על כ-28%.

בעניין זה יצוין כי בחודש דצמבר 2017, נדחתה עתירתם של גופים שונים להורות למדינה להקצות אג"ח מיועדות גם עבור קופות גמל ותכניות ביטוח מנהלים, וזאת משום שלא הוכחה עילה המצדיקה את התערבות בג"ץ במדיניות הממשלה בעניין.

להערכת החברה, השינוי בהקצאת האג"ח המיועדות והוראות חוזר כללים להגדלת שיעור זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה, עשויים להביא להגברת התחרות על הכספים המיועדים לתשלום קצבאות סמוך לגילאי הפרישה, תוך מתן עדיפות לקרנות הפנסיה על פני חלק ממוצרי ביטוח החיים וקופות הגמל, ואף עשויים להביא לירידה בשיעור דמי הניהול בגין מקבלי הקצבה.

6.3.11. בחודש מאי 2017 פורסם תיקון לחוזרים: **הוראות לניהול קרן פנסיה חדשה, קרן פנסיה חדשה כללית והוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות**. מטרת תיקון החוזרים הינה להתמודד עם הסבסוד הצולב שנוצר כתוצאה מחישוב מקדמי המרה לקצבה לפורשים בהתאם לריבית גבוהה מריבית השוק.²¹

בין היתר, משנים החוזרים את מנגנון חישוב הצמדת הפנסיה כך שמבוטח שיחל לקבל קיצבה בגין אירוע מזכה שארע לאחר ה-1 בינואר 2018 ("פנסיונרים חדשים"), יהא זכאי לפנסיה אשר תהיה צמודה לתשואה בפועל של תיק ההשקעות (בניכוי התשואה שהייתה גלומה במקדם הפנסיה). הצמדת הפנסיה בפועל, תבוצע באמצעות מנגנון האיזון האקטוארי של הקרן הכולל גם עודף או גרעון (לפי העניין) הנובע מגורמים דמוגרפיים ושינויים בעתודה האקטוארית (בגובה של עד 1% מההתחייבות הן במקרה של יתרה חיובית והן במקרה של יתרה שלילית בעתודה לפנסיונרים). כמו כן, החוזרים קובעים כי התאמת הפנסיות של הפנסיונרים החדשים בשל שינויים במדד, תיעשה בהתאם לשיעור השינוי במדד בכל רבעון ותעודכן בפועל רק מחודש אפריל של השנה העוקבת למועד הדיווח.

להערכת החברה, השינוי האפשרי בהקצאת האג"ח המיועדות ותיקון החוזרים האמורים לעיל, עשויים להביא להגברת התחרות על הכספים המיועדים לתשלום קצבאות סמוך לגילאי הפרישה, תוך מתן עדיפות לקרנות הפנסיה על פני חלק ממוצרי החיסכון ארוך הטווח האחרים, ואף עלול להביא לירידה בשיעור דמי הניהול בגין מקבלי הקיצבה.

6.3.12. **מסלולי השקעה לניהול כספי החיסכון - מודל תלוי גיל**

ביום 1 בינואר 2016, נכנסו לתוקפן הוראות חוזר **מסלולי השקעה בקופות גמל**, הקובעות כללים להקמת מסלולי ברירת מחדל המותאמים לגיל העמיתים בקופות גמל, לרבות חובה לנהל חשבון נפרד עבור מקבלי קצבאות ("מסלול בסיסי למקבלי קצבה"). החוזר חל על מצטרפים חדשים לחיסכון הפנסיוני (למעט קרנות השתלמות) החל ממועד כניסתן לתוקף של התקנות.

מבוטחים/עמיתים שהצטרפו לפוליסות ביטוח שהן קופת ביטוח, קרנות פנסיה וקופות גמל לפני כניסת החוזר לתוקף, משויכים למסלולים הכלליים, אך יוכלו להצטרף, לפי בחירה, למודל מנוהל תלוי גיל. לגבי פוליסות ביטוח שהן קופות ביטוח ששווקו לפני שנת 2004, התחולה הייתה החל מיום 1 בינואר 2017.

בהתאם להנחיות הממונה, יצרה החברה 3 מסלולי השקעה ייעודיים כברירת מחדל לקבוצות, בחלוקה לפי גילאים. מסלולים אלו הוגדרו כמסלולי ברירת המחדל. המשמעות היא כי המסלול הכללי אשר בו הופקדו עד יום 1 בינואר 2016 מרבית כספי

²¹ בקרנות הפנסיה החדשות, ביחס לעמיתים הפעילים והמוקפאים, נוצר גירעון כתוצאה מפרישות חדשות לפנסיה של מבוטחים. הגירעון נובע מהפער בין הריבית התחשיבית (הגבוהה יותר) הגלומה במקדם ההמרה לפנסיה, לפיו מחשבים את סכומי הפנסיה המגיעים לפורשים לגמלאות (מקדם המחושב לפי הנחיות האוצר), לבין הריבית במשק (הנמוכה יותר) לפיה מהוות התחייבות הקרן כלפי הפנסיונרים במאזן האקטוארי (הריבית נקבעת לפי הנחיות משרד האוצר). הפער שבין שווי ההתחייבות כלפי הפורשים לגמלאות ובין היתרה הצבורה בחשבונם בפועל, ערב פרישתם לגמלאות, מתחלק בין כלל המבוטחים בקרן באמצעות מנגנון האיזון האקטוארי.

החוסכים בחיסכון הפנסיוני, נסגר למצטרפים חדשים וכספי החיסכון בגין מצטרפים חדשים הופנו, החל מאותו מועד, למסלולי ההשקעה בהתאם לגילאי המצטרפים. על פי הוראות החוזר, הקצבה עבור מבטחים / עמיתים מקבלי קצבה, אשר יחלו לקבל קצבה החל מהמועד הקבוע בחוזר תהיה צמודה לתוצאות ההשקעות של המסלול הבסיסי למקבלי קצבה.

להערכת החברה, תפעול מסלולי השקעה מותאמי גיל, לרבות ניהול נפרד של נכסי מקבלי הקצבות, עלול להשליך על תשואות המבטחים ועל היתרה הצבורה במסלולים אלה, וכפועל יוצא גם על הרווחים מדמי הניהול שיגיעו לחברה בגין ניהול הנכסים.

6.3.13 כללי תפעול מוצרים פנסיוניים

סעיף 3(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 ("חוק הייעוץ הפנסיוני") קובע את התנאים שבהם עוסק בשיווק פנסיוני (או גוף קשור בו) יהיה רשאי, בנוסף לעיסוקו האמור בשיווק לעובד פלוני, לתת שירותי תפעול מוצר פנסיוני למעבידו של פלוני ("משווק-מתפעל"). בפרט, קובע הסעיף חובה על העוסק בשיווק פנסיוני כאמור, לגבות דמי סליקה בכל חודש מהמעביד, וממנו בלבד, בעבור כל עובד, אשר יופחתו מהעמלה שמשולמת על ידי הגוף המוסדי לסוכן הביטוח הפנסיוני, ובהמשך לכך, יופחתו דמי הניהול שמשלם העובד בשיעור הפחתת עמלת ההפצה. בהקשר לאמור לעיל:

(א) בחודש ינואר 2017, פורסם חוזר בעניין כללים לתפעול מוצר פנסיוני שמטרתו לקבוע הוראות לעניין אופן ביצוע ההוראות הקבועות בסעיף 3(ב) לחוק, ולפרט את מתכונת הדיווח לגוף המוסדי בדבר הצורך להפחית את דמי הניהול שישלם העובד, וכן את אופן הצגת המידע לעובד. בחודש יולי 2017 פורסם תיקון לחוזר זה אשר במסגרתו, בין היתר, הוטלה חובה על גוף מוסדי לצרף מכתב לדיווח השנתי הראשון שישלח לעמיתיו, בו יפורטו דמי הסליקה שהופחתו מדמי הניהול.

(ב) בחודש יוני 2017 התקבל בחברה מכתב הבהרות בנוגע לפרשנות סעיף 3(ב) לחוק, אשר פירש את החובות המוטלות על המשווק-מתפעל, באופן רחב. כך לדוגמא, נקבע בין היתר כי: (1) משווק - מתפעל נדרש לגבות דמי סליקה בעבור כל עובד בגוף שמבוצעים עבורו שירותי סליקה, גם אם המשווק - מתפעל אינו נותן שירותי שיווק פנסיוני לאותו עובד; (2) הפחתת דמי הסליקה מתוך העמלה המשולמת על ידי יצרן לבעל רישיון תהיה בגובה דמי הסליקה המשולמים על ידי מעסיק מסוים בגין עובד מסוים ומתוך כלל עמלות ההפצה בגין כלל המוצרים המתופעלים; (3) הוראות החוק חלות על הפקדות עמית שכיר וגם על הפקדות עמית עצמאי המתופעלות עבור המעסיק באמצעות בעל רישיון.

ההוראות בעניין תפעול מוצר פנסיוני כמפורט בסעיף זה, קובעות כללים אחידים והבהרות לפעולת המשווקים-המתפעלים, בכל הנוגע ליישום הוראות סעיף 3(ב) לחוק הייעוץ הפנסיוני. זאת, על ידי קביעת מבנה אחיד להעברת מידע בין סוכנים לבין גופים מוסדיים, על מנת שהגופים המוסדיים יוכלו להפחית את עמלת ההפצה של משווקים אשר משמשים גם כמתפעלים בהתאם לדיווח המועבר על ידם, ובכך להביא להפחתת העלויות המשולמות על ידי המבטחים (לעניין זה קובע החוזר כי גוף מוסדי מחויב ליידע את המבטח בנוגע להיקף החוזר שקיבל במהלך השנה בשל תשלום דמי סליקה על ידי מעסיקו).

בעקבות מהלכים אלו, גופים חדשים ("מתפעלים אחרים") נכנסו לתחום התפעול הפנסיוני והגבירו את התחרות בינם לבין מנהלי ההסדר (סוכנויות ביטוח גדולות, לרבות סוכנויות בקבוצה). סוכני ביטוח רבים שאינם מנהלי הסדר בחרו להתמקד בתחום השיווק הפנסיוני בלבד, כאשר את פעילות התפעול מול המעסיקים שקיבלו מהם שירות עד כה מבצעים מתפעלים אחרים. שינוי זה דורש מהחברה לעבוד מול מספר גורמים במקרים של פערים בין אופן פיצול הכספים במבנה האחד המועבר

במסגרת תקנות התשלומים לבין מבנה המוצרים של הלקוח ובמקרים מסוימים מקשה על מהלך שיוך הכספים.

6.3.14. חוזר קווים מנחים לעניין תכנית לביטוח מפני אובדן כושר עבודה

בחודש אוגוסט 2017 נכנס לתוקפו חוזר קווים מנחים לעניין תכנית לביטוח אובדן כושר עבודה, אשר מטרתו היו יצירת מבנה אחיד ומודולרי לתכניות לביטוח אובדן כושר עבודה וצמצום השוני בתנאי הפוליסות ששווקו על ידי חברות הביטוח, לעניין קביעת זכאות המבוטח לתגמולי הביטוח בקרות מקרה ביטוח. בחוזר נקבעו כללים ותנאים שצריכה להכיל תכנית לביטוח אובדן כושר עבודה בסיסית (להלן: "**התכנית הבסיסית**"), לצד כללים ותנאים לעריכת הרחבות לתכנית הבסיסית, לבחירת המבוטח, כגון: ביטול קיזוז פיצוי חודשי מגורם ממשלתי, הגדרה עיסוקית ועוד ("**ההרחבות**").

בחודש אוקטובר 2017, קיבלה מגדל את אישור הממונה לשווק תכנית לאובדן כושר עבודה לשכירים ועצמאיים, וחזרה לשווק תכניות ביטוח כאמור.

יצוין כי בתכניות אובדן כושר עבודה החדשות של החברה אשר משווקות החל מחודש אוקטובר 2017 מתוקף קווים מנחים, נקבע כי תכניות אשר ישווקו למצטרפים חדשים החל בחודש אפריל 2019 ובהן יבחר המבוטח לרכוש את הכיסוי לאובדן כושר עבודה על חשבון ההפקדות לתגמולים, שיעור הפיצוי החודשי יחושב מראש במועד ההצטרפות כך שעלות הכיסוי לא תעלה על 35% מסך ההפקדות לתגמולים, כאשר בכפוף לקיומן של הנחות המפורטות בפוליסה עליהן מבוסס החישוב, שיעור הפיצוי לא יפחת לאורך כל תקופת הביטוח. במידה שהנחות אלו לא יתממשו במועד כלשהו במלואן או בחלקן, שיעור הפיצוי עלול לקטון בכפוף לגילוי נאות שישלח למבוטח.

כאמור, מנגנון זה יחול רק על המצטרפים לביטוח זה החל מחודש אפריל 2019, ככל שלא יחולו שינויים בהגדרת המנגנון עד למועד זה.

בחודש דצמבר 2017 פנתה הממונה למנהלי חברות הביטוח וציינה כי מפניות שהגיעו אליה עולה כי ישנם מקרים בהם מבטחים מציעים לעמיתים בקרן פנסיה כיסוי לאובדן כושר עבודה הכולל הרחבה כמותית של הכיסוי אשר איננה אחד מהכיסויים אותם ניתן למכור לעמית בקרן פנסיה (כגון כיסוי אובדן כושר עבודה לעיסוק ספציפי והרחבה לביטול תקופת אכשרה). הממונה ציינה כי מדובר בהפרה של החוזר וכי אסור למכור כיסויים החורגים מהאמור לעמיתים בקרן פנסיה.

החברה נערכה מבעוד מועד בהתאם להוראות החוזר ולכן לא נדרשה מצידה היערכות נוספת לעניין פניה זו.

6.3.15. בחודש פברואר 2018, פורסמה טיוטת חוזר שיווק תכניות לביטוח מפני אובדן כושר

עבודה, המבקשת לקבוע הוראות להסדרת הליך שיווק כיסוי מפני אובדן כושר עבודה לקראת כריתת חוזה ביטוח, כך שיימכר רק למבוטחים שהכיסוי רלוונטי עבורם, וזאת לאור העובדה כי סכום תגמולי ביטוח בתכניות אובדן כושר עבודה מוגבל, בין היתר, לגובה השכר המבוטח ערב מקרה הביטוח. בין יתר הוראות הטייטה, מוצע לקבוע כי גוף מוסדי, בעל רישיון או סוכן ביטוח יברר אודות קיומו של כיסוי ביטוחי קיים במסגרת בדיקת צרכיו של המועמד לביטוח, וזאת במטרה למנוע מהמועמד לביטוח לרכוש כיסוי ביטוחי עודף. כמו כן, מוצע בנוסף לקבוע כי לא ניתן יהיה לרכוש כיסוי מפני אובדן כושר עבודה כאמור, במידה והעלות המצטברת של סך כל הכיסויים הביטוחיים של המבוטח בקופת הגמל, לרבות כיסוי ביטוחי הנרכש בנפרד על ידי המעסיק ועל חשבון ההפקדות למרכיב החיסכון, חורגת ממגבלה של 35% מסך כל ההפקדות למרכיב התגמולים עד לאותו מועד.

החברה מעריכה כי במידה והטייטה תהפוך לחוזר מחייב, עשויה להיגרם ירידה בהיקף הרכישות של ביטוח אובדן כושר עבודה וביטוח למקרה מוות, במסגרת הביטוח הפנסיוני מחד, אך מאידך עשוי להיווצר פוטנציאל לרכישת כיסויים ביטוחיים במסגרת פוליסות פרטיות.

6.3.16 תשלום דמי עמילות לבעל רישיון

בחודש ינואר 2017, פורסם תיקון מס' 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשע"ו-2016, שעניינו איסור על קיום של זיקה בין גובה דמי הניהול שייגבו מאדם שמצטרף לקופת גמל ובין גובה עמלת ההפצה המשולמת לסוכן הביטוח, בקשר עם צירוף האדם לקופת הגמל. התיקון נכנס לתוקפו ביום 1 באפריל 2017.

לפרטים נוספים ולהשלכות התיקון על החברה, ראה סעיף 32.2.1(א) להלן.

6.3.17 מסמך הנמקה

בחודש פברואר 2017 פורסם תיקון לחוזר **מסמך הנמקה**. החוזר עוסק במסמך בכתב שניתן ללקוח בעת מתן המלצה בדבר החיסכון הפנסיוני המתאים לו על ידי בעל רישיון, אשר בו מפרט בעל הרישיון את הנימוקים להמלצתו.

בין היתר, מחויב בעל הרישיון לכלול במסמך: פירוט המוצרים הפנסיוניים הקיימים של הלקוח; המלצתו; קיומה של הבטחת תשואה לגבי המוצר הפנסיוני; שיעור דמי הניהול השונים; רמת הסיכון של מסלול ההשקעה; השיקולים שהנחו את בעל הרישיון בהמלצתו, ועוד. כמו כן קובע החוזר חובת פנייה למסלקה לצורך קבלת זהות המוצרים שבידי הלקוח לצורך הכנת מסמך הנמקה מלא.

עוד קובע החוזר את רשימת המקרים בהם יימסר מסמך הנמקה מלא, מסמך הנמקה ממוקד או מסמך סיכום שיחה (מסמך תמציתי וקצר יותר ממסמך הנמקה). במסגרת מסמך הנמקה מוטלות חובות גילוי על בעל רישיון כך שעליו לפרט האם המוצר המומלץ מהווה חלק ממבצע לקידום מכירות; מהו מהות התגמול והתנאים לקבלתו לרבות המועד לסיום המבצע; וכן, את הזיקה לגופים מוסדיים מהם הוא מקבל את העמלות הגבוהות ביותר שקיבל עבור כלל המוצרים מהסוג ששיווק בשנה הקלנדרית שחלפה. לצורך כך יידרש הגוף המוסדי להעביר לכל בעל רישיון את המידע לא יאוחר מה-15 באפריל בכל שנה קלנדרית. כמו כן, נקבעה פרוצדורת העברת וקבלת מסמך הנמקה בפעולות במוצר פנסיוני שאינן נעשות פרונטלית. כמו כן, כולל החוזר הוראות ספציפיות למסירת מסמך הנמקה בעת ביצוע פעולה בקופת גמל להשקעה.

החוזר נכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2017 אך בהתייחס לקופת גמל להשקעה, נכנס החוזר לתוקפו כבר ביום 1 בינואר 2017.

להערכת החברה, החוזר צפוי לייעל את הליך השיווק על ידי הסוכנים, לאור הבניית הליך השיווק ומיקוד הסוכנים בשרשרת הפעולות אשר הם נדרשים לבצע בבואם לשווק מוצרי חיסכון ארוך טווח, כמו גם פטירתם במקרים מסוימים ממילוי מסמך הנמקה מלא, על ידי שימוש במסמכים ייעודיים וקצרים יותר כאמור לעיל.

6.3.18 טיוטת הוראות בדבר תכנית ביטוח חיים אגב הלוואה לדיר (משכנתא)

בחודש אפריל 2017 פורסמה טיוטת הוראות בדבר תכנית ביטוח חיים אגב הלוואה לדיר. אשר עניינה בקביעת תנאים שייכללו בתכניות ביטוח חיים למשכנתא, כך שלאורך כל תקופת הלוואה (אשר עשויה להתאפיין בשינויים בתנאי המשכנתא שיש בהם כדי להשפיע על תנאי הפוליסה), יעודכן הכיסוי הביטוחי בהתאם לתנאי הלוואה שיתקבלו מהבנק המלווה. לצורך כך, נקבע בין היתר בטיטה כי יוקם ממשק ממוחשב להעברת נתונים מהבנק המלווה למבטח, וכן כי ממשק ממוחשב כאמור הינו תנאי לשיווק פוליסות ביטוח חיים כבטוחה למשכנתא.

להערכת החברה, יישום ההוראות שלעיל יצריך היערכות תפעולית משמעותית לאור התיאום הנדרש עם כלל המבטחים המשווקים פוליסה כזו וכלל הבנקים המלווים.

המידע הכלול בסעיף 6.3 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של

החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

6.4. השפעות ההסדרים השונים על החברה - בהתייחס לתמהיל המוצרים ולחלקה בשוק

תמהיל המוצרים

בעקבות ביטול האפשרות לשווק פוליסות ביטוח חיים חדשות הכוללות מקדם קצבה מובטח, נוצר, החל משנת 2013, יתרון יחסי לענף קרנות הפנסיה, אשר בשנים האחרונות צמח על חשבון מוצרים תחליפיים תוך התחזקות ערוץ ההפצה הישיר בתחום זה. לאחרונה מסתמנת עליה בשיווק ביטוחי המנהלים בענף, בפרט ביטוחי מנהלים הכוללים גם ביטוח אובדן כושר עבודה, אשר בעיקרם משווקים באמצעות סוכנים. במהלך שנת הדוח קיבלה החברה את אישור הממונה לשיווק תוכנית ביטוח אובדן כושר עבודה. האישור עדיין אינו כולל את האפשרות לשיווק כסוי "מטריה" לקרן הפנסיה, המכסה מקרים מסוימים שאינם מכוסים במסגרת קרן הפנסיה, כגון אובדן כושר עבודה במהלך תקופת האכשרה.

רווחיות

מגמת התחרות הנמשכת והשפעתה על דמי הניהול, כניסתן של ההסדרות לעניין התקשרות בהסכמי ברירת מחדל, התקנון האחיד, ההוראות לעניין ביטול הזיקה בין עמלת ההפצה המשולמת לסוכן לבין דמי הניהול שמשלם עמית בקופת גמל (כאמור בסעיף 32.2.1(א) בחלק ד' להלן), ההוראות ביחס לאיחוד חשבונות קיימים בקרן פנסיה (כאמור בסעיף 6.3.9 לעיל) וכן האפשרות למתן הנחות בדמי הניהול למקבלי קצבת זקנה, מביאים להגברת ניווד כספים, להמשך שחיקת דמי הניהול וכפועל יוצא לקיטון ברווחיות מוצרי התחום.

אופן הקצאת אגרות החוב המיועדות (כאמור בסעיף 6.3.10 לעיל) עשוי להשפיע על העדפת מוצר קרן הפנסיה, בעיקר אצל עמיתים/מבוטחים המתקרבים לגיל פרישה ובגיל הפרישה עצמו, נוכח היתרון שמעניקה להם הקצאת האג"ח המיועדות.

ערוצי הפצה

לאור רמת המחירים הנמוכה וכן נוכח השחיקה בדמי הניהול, ישנה בשוק מגמה של מעבר מעסקאות המשווקות על ידי סוכנים לעסקאות בהתקשרות ישירה, בעיקר במוצרי הפנסיה והגמל בהם רמת התגמול לסוכנים נשחקת באופן עקבי. פעילות זו מבוצעת על ידי הזרעות הישירות של החברות ועל ידי מודלים שונים המשלבים פעילות ישירה עם פעילות מנהל הסדר/סוכן. מגמה זו אשר צוברת תאוצה בפעילות השוק כולו, מאפיינת גם את הפתרונות שהקבוצה מציעה במקרים אלו, ואף התחזקה בשנה החולפת לאור הוראות תיקון 20 והבהרת הממונה בקשר עימו, לעניין ניתוק עמלות מדמי ניהול (לפרטים נוספים אודות תיקון 20 והבהרת הממונה, ראו סעיף 32.2.1(א) בחלק ד' להלן).

הוראות הממונה ביחס לאופן הפעילות של המבוטחים מול היצרן, ללא מתווכים, הכוללות פטור מהליך של שיווק פנסיוני בעת הצטרפות יזומה של מבוטח או בעת צירוף "ברירת מחדל" על ידי מעסיק, מקדמת את האפשרות לפעול באופן ישיר מול החברה. בנוסף, קידום פעילות המסלקה וחובת השימוש בה בכל העברת מידע בין גוף מוסדי לבעל רישיון מעודדת את היצרנים השונים, לרבות חברות ללא רשתות הפצה משמעותיות, לפתח אמצעים דיגיטליים מתקדמים שיאפשרו שיווק יעיל יותר מול החברה. כלים אלו מאפשרים לחברות כאמור להגדיל את פעילותן בתחום באמצעות הפצה ישירה.

מגמות נוספות

החברה מעריכה, כי עשויים להתפתח שני שווקי משנה בתחום: שוק החוסכים הפעילים להם יוצעו מוצרי החיסכון הפנסיוני עד לגיל הפרישה, ושוק לגיל הפרישה - שוק "הגיל השלישי".

בשנים האחרונות תחום "הגיל השלישי" מהווה מוקד התעניינות של מרבית המתחרים בענף, שכן השינויים הרגולטוריים שנבעו מתיקון 190 לפקודת מס הכנסה משנת 2012, במסגרתו ניתנו, בין היתר, הקלות במיסוי לחוסכים בני 60 ומעלה, וכן ההוראות בדבר מתן הנחה בדמי ניהול למקבלי קצבת זקנה וניוד פוליסות ביטוח מנהלים הכוללות מקדמים מובטחים, כמו גם הפסקת שיווק פוליסות ביטוח הכוללות מקדם מתחת לגיל 60, מייצרים פוטנציאל לגידול בהיקף תנועת הכספים בסמוך לגיל הפרישה, ולהערכת החברה אף צפויים להגביר את התחרות על שוק זה.

להערכת החברה, בשוק לגיל הפרישה, יוצעו מוצרים לבחירה סמוך לגיל הפרישה, לרבות מוצרים סינרגטיים נוספים מתחומים נוספים אותם ניתן להציע לקהל זה. לשוק זה יניידו גם כספים ממקורות חיסכון נוספים לצורך רכישת קצבה. התחרות בין היצרנים השונים תתמקד גם בפרמטרים של מקדם המרה לקצבה, מגוון מסלולי הקצבה שיוצעו, המשך ניהול ההשקעות, דמי ניהול ושירות.

מגמה נוספת בתחום החיסכון הפנסיוני הינה התעוררות בענף קופות הגמל לחיסכון והגברת החיסכון בקופות גמל כאמור, וזאת בעיקר נוכח הוראות תיקון 190 לפקודת מס הכנסה, הקמת קופות הגמל להשקעה והקמת קופת גמל לכל ילד.

לפירוט בדבר דרכי ההתמודדות של החברה עם התחרות המואצת בתחום, ראה סעיף 7 להלן.

המידע הכלול בסעיף 6.4 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות בדבר דרכי פעולה שבהם יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, באם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום, וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

6.5 תיאור המוצרים/הכיסויים הביטוחיים העיקריים

6.5.1 ביטוח חיים

תכניות ביטוח חיים נחלקות לשני סוגים עיקריים: פוליסות ביטוח הכוללות מרכיב סיכון בלבד ופוליסות ביטוח עם מרכיב חיסכון אשר יכולות לשלב גם כיסוי ביטוחי.

(א) פוליסות עם מרכיב סיכון בלבד

ביטוחים אלה אינם כוללים מרכיב חיסכון ואינם צוברים ערכי פדיון. ביטוחים אלה מוצעים הן כביטוחי פרט והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי.

ייחודה של פוליסת ביטוח קבוצתי על פני פוליסת ביטוח פרט הינה במאפיינים העיקריים הבאים:

בעל הפוליסה - יכול להיות מעסיק/תאגיד. סכומי הביטוח מוגדרים מראש עבור מבוטחי הקבוצה ונקבעים על-פי קריטריונים שונים כגון מצב משפחתי וכו'. התעריף מחושב, בין היתר, לפי הגיל האקטוארי של הקבוצה ותחומי עיסוקה, תוקף הסכם הביטוח הוא לתקופה קצרה אשר נקבעת מראש בין בעל הפוליסה וחברת הביטוח, וגביית הפרמיות בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבוטחי הקבוצה. בעזוב המבוטח את הקבוצה, קיימת חובה לאפשר למבוטח להמשיך את הביטוח במסגרת פוליסה פרטית.

(ב) פוליסות לחיסכון אשר יכולות לשלב גם כיסוי ביטוחי

פוליסות אלו נחלקות לשני סוגים עיקריים, אלה המוכרות כקופת גמל ומיועדות לחיסכון פנסיוני (מיועדות לעובדים שכירים ועצמאיים ומוגדרות בהסדר התחיקתי כקופת ביטוח), ופוליסות שאינן מוכרות כקופת גמל, ומיועדות בדרך כלל לחיסכון פרטי (תכניות פרט).

ההבדל המשמעותי ביעוד הפוליסות לחיסכון כקופת גמל, בא לידי ביטוי בעיקר בהטבות המס הניתנות לחוסכים בתכניות אלה הקבועות בהסדר התחיקתי, ובצידן כללי משיכה המגבילים את פדיון הכספים כקצבה בלבד, לגיל פרישה בלבד ובתנאים המוגדרים בהסדרים התחיקתיים. לעומת זאת הצבירה בפוליסות אשר אינן מוכרות כקופת גמל נזילה וניתנת למשיכה בכל עת.

אופי הפוליסות הכוללות חיסכון השתנה במהלך השנים עקב הסדרות רגולטוריות שהממונה יוזם מעת לעת.

להלן פירוט הכיסיים הביטוחיים/התכניות העיקריות המשווקות כיום, הכוללות מרכיב סיכון בלבד:

סוג תכנית ומהות הכיסוי

ביטוח ריסק טהור - ביטוח חיים למקרה מוות ללא מרכיב חיסכון. ביטוח זה מבטיח למוטבים סכום ביטוח קבוע מראש כאשר המבוטח נפטר במהלך תקופת הביטוח. סכום הביטוח יכול להיות סכום חד פעמי או תשלום חודשי לתקופה הנקבעת מראש, בהתאם לתכנית הביטוח הרלבנטית. הביטוח הינו תמורת תשלום פרמיה צמודה למדד, קבועה או משתנה אחת לשנה או חמש שנים. ניתן לצרף לביטוח הרחבות או נספחים נוספים כגון מוות מתאונה, נכות מתאונה, פיצוי באבדן כושר עבודה וכו'. כיסוי זה מוצע אף בתכנית "ביטוח משכנתא" באופן בו סכום הביטוח יורד במהלך התקופה והוא מוצע בדרך כלל לאוכלוסייה הנוטלת הלוואת דיור.

ביטוח אובדן כושר עבודה - כיסוי המבטיח פיצוי חודשי בשיעור שלא יעלה על 75% מהשכר במקרה של אובדן כושר עבודה ושחרור מתשלום פרמיה. הכיסוי משווק בתוכניות שונות המתייחסות להגדרות שונות של מצב כושר עבודה, כגון אבדן היכולת לעסוק בעיסוק סביר אחר או אובדן היכולת לעסוק במקצוע/עיסוק ספציפי. הפיצוי משולם כל עוד המבוטח במצב של אי כושר עבודה או עד תום תקופת הביטוח. למעסיק ולעצמאי הוקנו הטבות מס בגין הפקדות לכיסוי זה במגבלות מסוימות. החל מחודש אוקטובר 2017 משווקת החברה תכנית מודולארית מעודכנת לכיסוי מפני אובדן כושר עבודה. תכנית זו הותאמה לחוזר "קווים מנחים", אשר פורסם על ידי הממונה (ראה סעיף 6.3.14 לעיל), והיא מאפשרת רכישה מודולארית של הרחבות לכיסוי המשווק כגון קיצור תקופת המתנה, הגדרה עיסוקית, ביטול קיזוז הפיצוי מגורם ממשלתי וכו'. פרטים על ההרחבות המשווקות ניתן לראות באתר החברה.

ביטוח מוות מתאונה - ביטוח המבטיח תשלום פיצוי חד פעמי למקרה של מוות שנגרם כתוצאה מתאונה.

ביטוח נכות מתאונה - ביטוח המבטיח תשלום פיצוי חד פעמי במקרה שהנכות נגרמה כתוצאה מתאונה.

להלן פירוט תכניות הביטוח העיקריות בהן ניתן לשלב חיסכון עם כיסוי ביטוחי למקרה מוות או אובדן כושר עבודה ו/או חיסכון בלבד:

סוג תכנית ומהות הכיסוי

סדרת "מגדלור לחיים 2013", "מגדל לקצבה" וקשת גמל/פרט - תכניות הביטוח מסדרת מגדלור לחיים 2013 וקשת גמל/פרט המוצעות מתחלקות בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל וכאלה שאינן מוכרות כקופת גמל.

בכל התוכניות קיימת הפרדה בין מרכיב החיסכון למרכיב ה"ריסק" ומרכיב ההוצאות (דמי ניהול). התוכניות המוכרות כקופת גמל מיועדות למטרת קצבה בלבד וניתן לרכוש בהן רק כיסיים למקרי מוות ואובדן כושר עבודה. בתכניות ביטוח אלה מוצע מגוון מסלולי השקעה לבחירת המבוטח.

תוכניות אלו הינן המשך לסדרת הפוליסות ששווקו החל מ-2004 כמפורט להלן (סדרת ה"מגדלור") (שהותאמו מפעם לפעם להסדרים

סוג תכנית ומהות הכיסוי

התחיקתיים). תכניות אלה הותאמו גם לרפורמה במקדמי הקצבה ולרפורמה בדמי הניהול שנכנסו לתוקף החל מינואר 2013. החל מחודש ינואר 2016 הותאמו מסלולי ההשקעה בפוליסות אלו אשר מוכרות כקופת ביטוח להוראות חוזר מסלולי השקעה בקופת גמל אשר פורסם בשנת 2015, והן כוללות כיום גם מודל השקעות מנוהל תלוי גיל כמפורט בסעיף 6.3.12 לעיל.

סדרת פוליסות "חיים חדשים" - במסגרת סדרת פוליסות "חיים חדשים", משווקות תכניות ביטוח לתשלום של קצבה מיידית, צמודת מדד, החל מגיל 60. כמו כן החברה עורכת פוליסות ייעודיות למעסיקים המבקשים לשלם לעובדיהם תשלומים הוניים בתקופת פרישה מוקדמת, טרם קבלת הקצבה.

תכניות ששווקו בעבר

פוליסות מסוג "מגדלור" - פוליסות ששווקו בשנים 2004-2012. הפוליסות כוללות הפרדה בין מרכיבי החיסכון, הריסק ודמי הניהול. כמו כן, תכניות הביטוח המשולבות בחיסכון, מתחלקות גם בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל ובין תכניות ביטוח שאינן מוכרות כקופת גמל. בפוליסות אלה ניתנת אפשרות למבוטח לבחור בין מספר מסלולי השקעה.

חלק מתכניות הביטוח ששווקו, הבטיחו בהתאם לתנאים שנקבעו בתכניות הביטוח הרלבנטיות, ריבית מובטחת או מינימום תשואה.

פוליסות מסוג "עדיף" (בקבוצה, השם המסחרי של פוליסות אלה "יותר") - פוליסה זו הייתה פוליסת ביטוחי החיים העיקרית שנמכרה בענף בשנים 1989-2003. מטרת הפוליסה הייתה, בין היתר, לתת מענה למעסיקים אשר הפקידו את תשלומי הביטוח הפנסיוני בצמוד לשכר (להבדיל מהצמדה למדד). המאפיינים העיקריים של תוכנית זו הינם:

חלוקת הפרמיה לשני מרכיבים: הפניית אחוז מסוים מהפרמיה לחיסכון והפניית יתרת הפרמיה המיועדת לרכישת ביטוח לסיכון מקרה מוות ולהוצאות תפעול ושיווק. חלוקת הפרמיה בין המרכיבים נקבעה על-ידי המבוטח. מרכיב הכיסוי הביטוחי מחושב בכל חודש מחדש, בהתאם לפרמיה המועברת ולגילו של המבוטח באותו החודש, והחיסכון נצבר בנפרד.

צבירת החיסכון מיועדת על פי רוב לתשלום גימלה. החל מחודש אוקטובר 2001, אפשרה הקבוצה במסגרת תכנית זו לבחור בין מספר מסלולי השקעה.

פוליסות קלאסיות (מסורתיות) (בעיקר מעורב, גמלה וחסכון טהור) - הפוליסות כוללות ביטוח מעורב הכולל שני מרכיבים, חיסכון וסיכון, אשר מוגדרים בסכום קבוע מראש בהתאם לגיל המבוטח ותנאי החיתום שנקבעו בעת ההצטרפות לביטוח. עלות כיסוי החיסכון והסיכון מעורבת. סכום הביטוח משולם בתום התקופה הנקובה בפוליסה כחיסכון מצטבר או במקרה מוות שארע לפני תום תקופת הביטוח. הביטוח המעורב שנמכר עד תחילת שנות ה-90 היה בדרך כלל צמוד למדד, הן סכום הביטוח והן הפרמיות. בפוליסות אלה מאחר והפרמיה הינה צמודה למדד, ככל שחלה עליית שכר מעבר למדד, לא ניתן להפקיד סכומים נוספים ששקפו את עליית השכר. ביטוח גמלה הינו ביטוח בפוליסה מסוג מסורתי שרוב הפרמיה שלה מיועדת לתשלום גמלה במועד הפרישה.

לפירוט בדבר התוצאות בהתאם לסוגי הפוליסות, ראה באור 18 לדוחות הכספיים.

6.5.2 מוצרי פנסיה

קרנות הפנסיה המנוהלות על-ידי הקבוצה הינן:

קרן פנסיה ותיקה

לקבוצה קרן פנסיה ותיקה, יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים, המנוהלת על-ידי יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ. קרן זו הינה קרן פנסיה ותיקה המבוססת על מנגנון איזון אקטוארי אישי. הקרן נסגרה למצטרפים חדשים בעקבות ההסדרה הרגולטורית בקרנות הפנסיה בשנת 1995.

קרן פנסיה חדשה

מגדל מקפת אישית - הינה קרן פנסיה המיועדת להפקדות שוטפות של עמיתים שכירים ועצמאיים עד לגובה התקרה המותרת להפקדות. הקרן מציעה מגוון מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ולמקרי פטירה וכן מסלולי השקעה שונים. חלק החיסכון בקרן משולם כפנסיה זקנה החל בגיל הפרישה. קרן זו זכאית לאג"ח מיועדות.

מגדל מקפת משלימה - הינה קרן פנסיה כללית המיועדת להפקדות שוטפות לרבות הפקדות בסכומים העולים על תקרת ההפקדות המותרת לקרן פנסיה אישית וכן ניתן להפקיד במסגרתה הפקדות חד פעמיות. החל מחודש ינואר 2008, בנוסף למסלול החיסכון לפנסיה זקנה החל מגיל 60, מציעה קרן זו מגוון של מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ולמקרי פטירה והחל מהמועד האמור היא פועלת גם כקרן פנסיה מקיפה.

קרן זו איננה זכאית לאג"ח מיועדות.

מוצרי גמל 6.5.3

מגדל מקפת הינה גם החברה המנהלת של קופות הגמל בקבוצה. קופות הגמל המנוהלות על-ידי הקבוצה הינן:

סוג הקופה ומהותה

קרן השתלמות - הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאים. היא מאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות וליהנות מהטבות מס. הכספים המצטברים בקרן ניתנים למשיכה לצורכי השתלמות החל מתום שלוש שנות חברות בקרן. לאחר שש שנות חברות בקרן ניתן למשוך את הכספים לכל מטרה.

קופת גמל לחסכון - הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאיים. ההפקדות בקופה הן על בסיס חודשי לשכירים. עצמאים יכולים להפקיד את הכספים אחת לתקופה.

קופת גמל להשקעה - קופה אשר ניתן להפקיד סכום מצטבר (בכל קופות הגמל להשקעה של אותו עמית) של עד 70 אלף ש"ח בשנה (הסכום צמוד למדד בגין חודש מאי 2016), וכן ניתן למשוך את הכספים בכל עת. בעת משיכה הונית ימוסו הכספים במס מרווחים ריאליים בשיעור של 25% ובעת משיכת הכספים בדרך של קצבה יהיו פטורים הכספים ממס על הרווחים.

קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לכל ילד - הקופה מיועדת לעמיתים שהינם ילדים אשר ההורה זכאי בגינם לקצבת ילדים של הביטוח הלאומי. הפקדות לקופה מבוצעות באמצעות הביטוח הלאומי ומתקציבו. ההורה רשאי לבצע הגדלת הפקדות לילד כאשר סכום ההגדלה מנוכה מקצבת הילדים.

קופת גמל לדמי מחלה - מאפשרת למעסיק לצבור כספים בקופה עבור תשלום בעד ימי מחלה.

קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית - הקופה מיועדת לניהול הסכומים שינוכו על-ידי מעסיק שהוגדר בחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004) התשס"ג-2003, ממשכורתו של עובד המועסק על-ידי אותו מעסיק. הכוונה לאותם מעסיקים שלגביהם חל הסדר פנסיה תקציבית. שיעור הניכוי החל משנת 2005 הינו 2% ממשכורתו של העובד.

קופת גמל מרכזית לפיצויים - קופה זו סגורה להפקדות חדשות החל מינואר 2011. הקופה מיועדת למעסיק המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. העמית הינו המעסיק וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעסיק עבור עובדיו.

6.6 פירוט אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל המנוהלות בקבוצה

להלן נתונים עיקריים לשנים 2015-2017 (במיליון ש"ח)²²:

שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים	צבירה נטו	שיעור דמי ניהול מנכסים ⁽¹⁾	שיעור דמי ניהול מהפקדות
קרנות פנסיה חדשות					
מגדל מקפת אישית					
2017	60,912	6,752	3,538	0.26%	2.59%
2016	53,381	6,155	3,953	0.29%	2.95%
2015	47,739	5,647	4,084	0.31%	3.32%
מגדל מקפת משלימה					
2017	848	153	106	0.78%	0.67%
2016	700	116	73	0.81%	0.67%
2015	611	99	74	0.84%	0.66%
קרנות פנסיה ותיקות (יוזמה ותיקה)					
2017	1,839	17	-32	0.60%	9.10%
2016	1,737	18	-27	0.60%	9.15%
2015	1,698	21	-20	0.60%	9.12%
קופות גמל וקרנות השתלמות					
קופות גמל - קרנות השתלמות					
2017	13,392	1,493	-636	0.75%	0
2016	13,251	1,613	-359	0.80%	0
2015	13,306	1,584	-369	0.86%	0
קופות גמל - קופות גמל לתגמולים ופיצויים					
2017	2,315	198	209	0.62%	0
2016	1,980	119	81	0.67%	0
2015	1,857	93	0	0.73%	0
קופות גמל - קופות גמל לחיסכון ארוך טווח לכל ילד					
2017	126	123	122	0.23%	0
קופות גמל - קופות גמל להשקעה					
2017	110	106	100	0.66%	0
2016	7	7	7	0.66%	
קופות גמל - אחר⁽²⁾					
2017	279	5	17	0.69%	0
2016	254	11	-5	0.71%	0
2015	253	4	-32	0.75%	0

²² "צבירה נטו", מוגדרת כדמי גמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי פנסיה.

סה"כ קרנות פנסיה וקופות גמל

שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים	צבירה נטו
2017	79,821	8,847	3,424
2016	71,303	8,032	3,716
2015	65,464	7,449	3,737

- (1) הפירוט המובא לעניין שיעור דמי ניהול מנכסים מתייחס למבוטחים שאינם מקבלי קצבאות.
 (2) כולל: קופת גמל מרכזית לפיצויים, קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית, וקופת גמל לדמי מחלה.

לפירוט לעניין ניתוח התוצאות המתייחסות לשינויים בדמי הניהול בפנסיה ובגמל, ראה סעיף 2.4 לדוח הדירקטוריון.

7. תחרות

7.1 כללי

התחום מאופיין בתחרות חריפה בין היצרנים ובין הענפים בתחום (ביטוח, פנסיה וגמל), וזאת, בין היתר, בשל אופיים של המוצרים הפנסיוניים שהינם מוצרים תחליפיים, עם מאפיינים ייחודיים ודגשים מסוימים בכל אחד מהם. ההסדרים התחיקתיים בתחום בשנים האחרונות אשר היו מיועדים, בין היתר, להסיר חסמים המעכבים העברת כספים בין הגופים המוסדיים, עשויים להגביר את השקיפות ואת התחרות בתחום.

ההסדרה בנוגע למקדמי הקצבה, שנכנסה לתוקף בשנת 2013, צמצמה את אחד המאפיינים המשמעותיים שהבדילו בין מוצרי התחום והשפיעה עד לאחרונה על הסתת המכירות למוצרי הפנסיה. ההסדרה המחייבת אחידות בתקנונים של קרנות הפנסיה, הסרת החסמים בתהליך הניוד בין קרנות הפנסיה תוך שמירה על הרצף הביטוחי, לרבות הסדרת ניוד הכספים המוקפאים לחשבון הפעיל אגב הצטרפות לקרן פנסיה, הגבירו את התחרות בין קרנות הפנסיה.

המשך השחיקה בשיעור דמי הניהול בקרנות הפנסיה, ניתוק הזיקה בין תגמול הסוכן לבין דמי הניהול וההבהרה שפורסמה לאחרונה האוסרת תשלום עמלה לסוכן בגין מכירה ללא הליך שיווק, צמצמו את היקף התגמול לסוכנים בגין תוכניות פנסיה, ובין היתר השפיעו על הגברת היקף מכירת ביטוחי המנהלים ע"י הסוכנים, תוך הגדלת משקלם של ערוצי ההפצה הישירה במכירת תוכניות פנסיה.

התחרות בתחום מתרכזת בגובה דמי הניהול, בתשואות, בעלות הכיסויים הביטוחיים, וכן בקיומם של מאפיינים מבדילים בין מוצרי התחום וברמת השירות.

המשך התחרות העזה מביאה להמשך השחיקה בדמי הניהול, וכפועל יוצא מכך משפיעה על רמת הרווחיות במוצרי התחום. התחרות הנכרת באה אף לידי ביטוי בהתגברות מגמת העברות הכספים בין החברות המנהלות בפנסיה ובגמל. לפירוט העברות הכספים נטו בקרנות הפנסיה וקופות הגמל של הקבוצה, ראה סעיף 2.4 בדוח הדירקטוריון.

7.2 שינויים בהיקף הפעילות בשוק

על יסוד נתוני פרמיות ביטוח החיים בשנים 2015 עד ספטמבר 2017 ונתוני דמי הגמולים והצבירות נטו²³ בשנים 2015-2017, ניכרת מגמת עלייה בפעילות המצרפית של תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך²⁴.

בביטוח חיים, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 חלה עלייה של כ-14% בהיקף הפרמיות בשוק בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, זאת בהמשך לעליה של כ-7% בתשעת

²³צבירה נטו מוגדרת כדמי הגמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו.

²⁴מבוסס על נתוני אתרי משרד האוצר, וביניהם "ביטוח-נט", "פנסיה-נט", ו"גמל-נט".

החודשים הראשונים של שנת 2016. בהיקף הפרמיות, כולל תקבולים בגין חוזי השקעה, חלה עלייה של כ-4% בשנת 2016 לעומת שנת 2015²⁵.

בפעילות ענף הפנסיה, חלה עלייה במונחי דמי גמולים של כ-12% בשנת 2017 לעומת כ-14% בשנת 2016. בענף הגמל (כולל קרנות השתלמות), חלה צמיחה בדמי הגמולים של כ-28% בשנת 2017 בהמשך לצמיחה של כ-18% בשנת 2016, הנובעת בחלקה מגידול בהפקדות לקופות הגמל להשקעה וחיסכון לכל ילד.

גם בהיקף הפעילות המצרפי במונחי נכסים מנוהלים, חלה עלייה בסך מוצרי התחום אשר הסתכמה בכ-12% נכון ל-30.9.2017 לעומת 30.9.2016, זאת בהמשך לעלייה של כ-9% נכון ל-30.9.2015 לעומת 30.9.2015.

משקל ענף ביטוח החיים, במונחי נכסים מנוהלים (ללא תקבולים בגין חוזי השקעה), הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2017 בכ-32% (בדומה ל-30.9.2016). משקל ענף קרנות הפנסיה החדשות הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2017 בכ-27% (לעומת כ-26% ב-30 בספטמבר 2016), ומשקלו של ענף הגמל הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2017 בכ-41% (לעומת כ-42% ב-30 בספטמבר 2016)²⁶.

נכון ל-30.9.2017, בהיקף המצרפי של ההתחייבויות הביטוחיות בענף ביטוח החיים (ללא התחייבויות בגין חוזי השקעה) חלה עלייה של כ-9% לעומת 30.9.2016.

נכון ל-31.12.2017, בהיקף הנכסים המצרפי בביטוח חיים משתתף ברווחים חלה עלייה של כ-14% לעומת 31.12.2016, בהיקף הנכסים המצרפי המנוהל בענף קרנות הפנסיה החדשות, חל גידול של כ-19% לעומת 31.12.2016, ובהיקף הנכסים המצרפי המנוהל בענף קופות הגמל חל גידול של כ-11%.

7.3 נתוני שוק²⁷

נכון ליום 30 בספטמבר 2017 ועל בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, הקבוצה ממוקמת ראשונה בין הגופים הפועלים בתחום. המתחרים העיקריים של החברה הינם חברות כלל, מנרה, הראל והפניקס.

בשנת 2017, בסך המכירות החדשות בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך בקבוצה חלה עלייה לעומת שנת 2016, אשר התבטאה בגידול ניכר במוצרי ביטוח החיים, וזאת בהמשך לגידול ניכר שחל אשתקד במכירות ביטוח החיים. גם במכירות הפנסיה חל גידול בשנת 2017, אם כי בשיעור מתון יחסית לגידול בביטוח החיים, וזאת לאחר קיטון במכירות הפנסיה בשנת 2016.

מנגד, נמשכה מגמת העברת הכספים נטו בגין מעבר עמיתי קרנות הפנסיה והגמל לגופים מוסדיים אחרים. לפירוט ראה סעיף 2.4 בדוח הדירקטוריון.

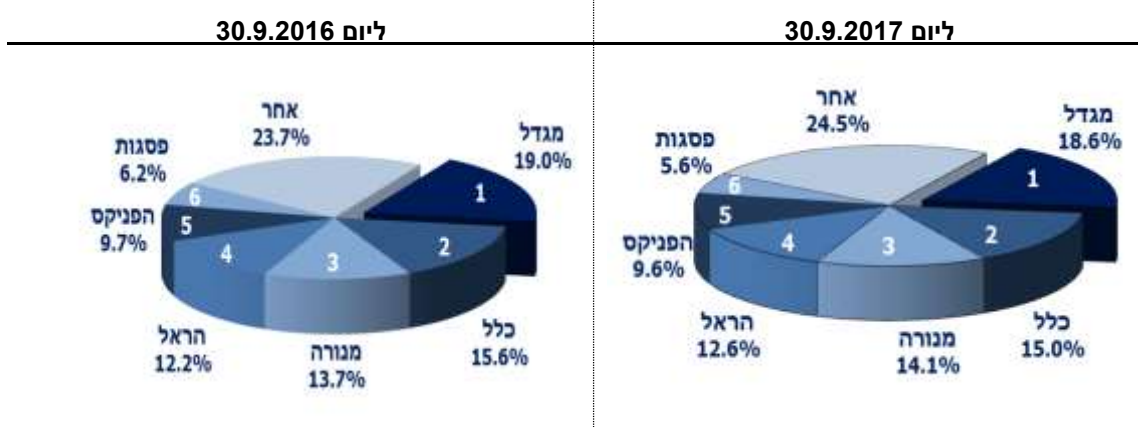
²⁵ מבוסס על דוח הממונה לשנת 2016.

²⁶ מבוסס על נתוני אתרי משרד האוצר, וביניהם "ביטוח-נט", "פנסיה-נט", ו"גמל-נט".

²⁷ הנתונים המובאים בסעיף זה אודות נתוני שוק, מבוססים על עיבודי דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר ("דוחות ניהוליים", "פנסיה-נט", "גמל-נט"), למעט אם נאמר אחרת. כמו כן, הפרמיות וההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, בהתאם לנתונים המפורסמים בדוחות הניהוליים, אינם כוללים תקבולים בגין חוזי השקעה, שהוגדרו ככאלה על-ידי חברות הביטוח השונות.

התחום בכללותו

על בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל:

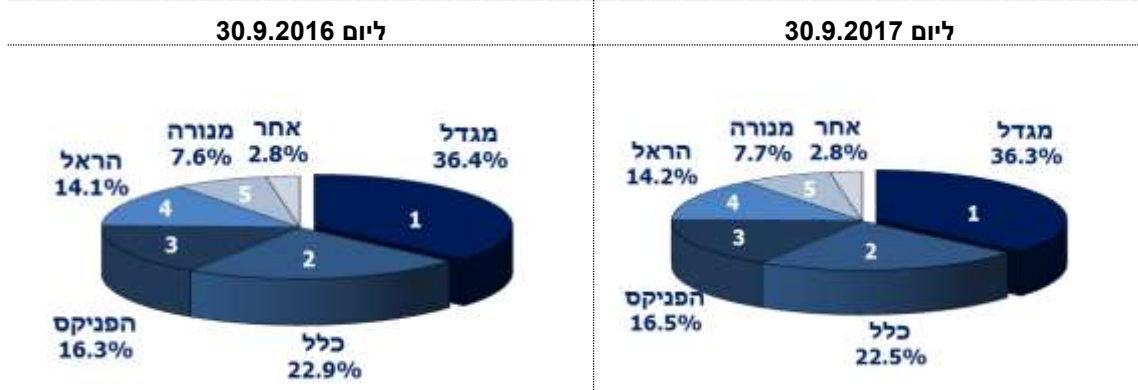

ביטוח חיים

התפלגות פרמיות

התפלגות התחייבויות ביטוחיות

קרנות פנסיה חדשות

התפלגות דמי גמולים

לתקופה 1-12.2016

לתקופה 1-12.2017

התפלגות נכסים מנהלים

31.12.2016

31.12.2017

קופות גמל וקרנות השתלמות

התפלגות נכסים מנהלים קופות גמל

31.12.2016

31.12.2017

התפלגות נכסים מנהלים קרנות השתלמות

31.12.2016

31.12.2017

7.4. השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות

לקבוצת מגדל ניסיון, ידע ומוניטין ארוך שנים בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך והיא כאמור לעיל הקבוצה הגדולה והמובילה בתחום²⁸, דבר המאפשר לה לנצל את היתרונות האמורים ולמנף אותם לחיזוק מעמדה בתחום.

הקבוצה עוסקת בכל מוצרי התחום, וברשותה פלטפורמה באמצעותה היא מציעה ללקוחות מגוון מוצרים בתחום, לרבות שילובים של מוצרים ביטוחיים ופנסיוניים, באמצעותם היא מגדילה את סל המוצרים אשר היא מציעה ללקוחותיה, ובידה האפשרות להתאים לכל לקוח מוצר העונה על צרכיו ומאפייניו הייחודיים, תוך פישוט הליכי המכירה.

על רקע השינויים הרגולטוריים והתגברות התחרות בתחום, הקבוצה נערכת להתאים את המוצרים הקיימים למציאות הרגולטורית והתחרותית המשתנה וכן לפתח מוצרים חדשים בהתאם לאמור. בנוסף, ממשיכה הקבוצה את פעילותה בתחום הגיל השלישי.

על מנת להתאים את עצמה להתפתחויות בגזרת ההפצה, הקבוצה פועלת לשכלל ולהרחיב את יכולות המכירה הישירות בתחום הפנסיה והגמל, ומשקיעה משאבים בפיתוח יכולות המכירה והשירות הדיגיטליות שלה.

במסגרת זו, פועלת הקבוצה בשיתוף פעולה עם ערוצי ההפצה ותומכת בהם, בין היתר באמצעות אספקת כלים יעילים לביצוע המכירות, ובכלל זה כלים דיגיטליים, וכן כלים לניתוח פוטנציאל הלקוחות.

הקבוצה פועלת על מנת להשיג שיפור בנאמנותם ובשביעות רצונם של הלקוחות ושל ערוצי ההפצה, אשר להערכתה יושג, בין היתר, באמצעות הובלה בשירות הניתן להם, ובאמצעות העמקת נתח לקוח תוך יצירת בסיס ארוך טווח לקשריה עם הלקוח הסופי. בהקשר לכך, הקבוצה פועלת על מנת לשווק ללקוחותיה הקיימים מוצרים נוספים, וזאת באמצעות קידום מכירות של סוכני החברה לשיווק מוצרים נוספים של הקבוצה ללקוחות הקיימים של אותם סוכנים. כמו כן פועלת הקבוצה להגדלת מכירות מוצרי הפרט ובמיוחד מוצרי סיכונים, בין היתר, באמצעות גיוס סוכנים המתמחים בתחום זה וכן באמצעות פלטפורמות מכירה עצמאיות, ובכלל זה הפעלת מוקד מכירות ייעודי למכירת מוצרי סיכון.

הקבוצה פועלת להרחבת פעילותה כאמור, תוך שימת דגש על הרחבת המידע האקטוארי וניתוח לשם השגת יעדי הקבוצה.

בנוסף, לקבוצה ניסיון בניהול תיק נכסים לטווח ארוך, באמצעות ביצוע פעילויות השקעה מגוונות ותוך מתן דגש על פיתוח יכולות והתמקצעות בתחום ניהול ההשקעות, הן בארץ והן בחו"ל, ובכלל זה בתחומי הנדל"ן והאשראי, וזאת מתוך מטרה להשיג תשואות ראויות למבוטחים ולעמיתים, תוך התאמה לרמת הסיכון.

כמו כן הקבוצה משקיעה במיתוג ובפרסום, על מנת להגיע לתודעת הלקוחות בתחומים בהם היא פועלת, ובכלל זה פרסום בערוצי תקשורת שונים.

לנוכח השינויים הרגולטוריים והתגברות התחרות בתחום, כאמור, פועלת הקבוצה לשיפור היעילות התפעולית והשירות ללקוחות ולערוצי ההפצה השונים של הקבוצה, וזאת, בין היתר, באמצעות חדשנות ויישום מערכות מחשוב מתקדמות והקפדה על מצבת כוח אדם איכותי, הכל תוך בחינת תהליכי רוחב ומבנה העלויות.

²⁸ נכון ליום 30.9.2017, על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

8. לקוחות

8.1. ביטוח חיים

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח חיים בשנים 2015-2017 (לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה):

2017	2017	2016	2016	2015	2015
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
6,231	6,221	73	5,727	71	5,480
2,633	3,094	26	2,039	28	2,109
52	52	1	65	1	75
8,916	9,367	100	7,831	100	7,664

להלן הנתונים בדבר התפלגות פרמיות ברוטו, כולל תקבולים בגין חוזי השקעה, בשנים 2015-2017:

2017	2017	2016	2016	2015	2015
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
6,221	6,122	69	5,727	65	5,498
3,094	800	30	2,487	34	2,937
52	52	1	65	1	75
9,367	6,922	100	8,279	100	8,510

8.2. קרנות פנסיה

להלן נתונים לגבי התפלגות דמי גמולים בקרנות פנסיה (חדשות וותיקות) בשנים 2015-2017:

2017	2017	2016	2016	2015	2015
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
6,122	1,443	92	5,801	92	5,283
800	482	8	488	8	485
52	52	1	65	1	75
6,922	1,925	100	6,289	100	5,768

8.3. קופות גמל

להלן נתונים לגבי התפלגות דמי גמולים בקופות הגמל בשנים 2015-2017:

2017	2017	2016	2016	2015	2015
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
1,443 ²⁹	1,443	86	1,493	86	1,455
482 ³⁰	482	14	250	14	226
52	52	1	65	1	75
1,925	1,925	100	1,743	100	1,681

²⁹ כולל קופה לדמי מחלה ומקפת תקציבית בסכומים שאינם מהותיים בכל אחת מהשנים.

³⁰ כולל קופ"ג להשקעה וחיסכון לכל ילד שעמיתים פרטיים ועצמאיים הצטרפו בעיקר אליהן בשנת 2017.

8.4 שיעור פדיונות³¹

בביטוח חיים, שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת הסתכם בשנת 2017 בכ-2.1% לעומת כ-1.9% בשנת 2016 וכ-1.7% בשנת 2015.

בפנסיה³², שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת³³ הסתכם בשנת 2017 בכ-8.4% לעומת כ-5.3% בשנת 2016 ו-4.5% בשנת 2015. יצוין כי שיעור הפדיונות הושפע גם מהניוד היוצא ובכלל זה מניוד בעקבות איחוד החשבונות האמור בסעיף 6.3.9 לעיל.

בגמל, שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת³⁴ הסתכם בשנת 2017 בכ-17.4% לעומת כ-15.5% בשנת 2016 וכ-14.8% בשנת 2015.

לקבוצה אין לקוחות המהווים 10% או יותר מסך הפרמיות ודמי הגמולים בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך.

³¹ שיעור פדיונות, כולל ניוד יוצא.

³² הנתונים מתייחסים לקרנות פנסיה חדשות.

³³ צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

³⁴ צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

תחום ב' - ביטוח בריאות

9. מוצרים ושירותים עיקריים

9.1. תיאור כללי של תחום הפעילות

תחום ביטוח בריאות כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוחי שניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות בו תקופת הביטוח עולה על שנה.

תחום ביטוח הבריאות הינו תחום מתפתח וצומח. הביקוש וההיצע בתחום מושפעים, בין היתר, ממדיניות הממשלה בתחום הבריאות, ובכלל זה הרחבה או צמצום של סל הבריאות והשירותים הנוספים הניתנים במסגרת השב"ן, מעלייה ברמת החיים ותוחלת החיים, ומהתפתחויות טכנולוגיות בתחום הרפואה המאפשרות שימוש בתרופות ובטיפולים רפואיים מתקדמים.

תחום זה מאופיין בהסדרה רגולטורית ענפה ורחבה כמפורט בסעיף 9.3 להלן, המשפיעה על היקף פעילות הקבוצה בתחום הבריאות ועל תמהיל המוצרים שלה.

9.2. מאפיינים עיקריים של התחום

ביטוחי הבריאות מיועדים לשפות או לפצות את המבוטח במקרים של פגיעה בבריאותו של המבוטח כתוצאה ממחלה או תאונה.

הכיסויים הביטוחיים בתחום זה המוצעים על-ידי חברות הביטוח נחלקים בעיקר לשכבות הבאות: ביטוח תחליפי (תחליף לשירותים הניתנים בסל הבריאות³⁵/השב"ן³⁶), ביטוח משלים (מעבר לסל הבריאות ו/או השב"ן), ביטוח מוסף (ביטוח שאינו כלול בסל הבריאות ו/או השב"ן).

הכיסויים הביטוחיים מוצעים בדרך כלל כפוליסה עצמאית נפרדת, או כרכיב ביטוחי הנלווה לפוליסה אחרת, או באמצעות חבילת כיסויים המאגדת מספר כיסויים ביטוחיים.

פרמיות הביטוח הינן פרמיות קבועות או פרמיות המשתנות במהלך תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח.

ביטוחי הבריאות מוצעים הן כפוליסה אישית למבוטח ("ביטוח פרט") והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי ("ביטוח קבוצתי").

המאפיינים העיקריים של תנאי הביטוח הקבוצתי:

תנאי ההסכמים לביטוח קבוצתי נקבעים במשא ומתן בין המבטח לבין הגוף המייצג את הקבוצה וחלים על כל הפרטים הנכללים בקבוצה.

ההסכמים נחתמים בדרך כלל לתקופות ידועות מראש של מספר שנים.

הפרמיות נמוכות מהפרמיות שהיו משולמות בפוליסת פרט דומה וכוללים לעיתים מנגנון התאמת פרמיה לאורך תקופת הביטוח.

לעיתים תנאי הפוליסה הקבוצתית רחבים יותר מתנאי פוליסת הפרט.

בעזוב המבוטח את הקבוצה, בדרך כלל קיימת חובה להציע למבוטח זכות להמשיך בפוליסת פרט דומה בהתאם לתנאים שנקבעו בהסדרים התחיקתיים, וגביית הפרמיות בביטוח הקבוצתי בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבוטחי הקבוצה.

³⁵ סל הבריאות הבסיסי הניתן לכל תושב במדינת ישראל מכוח חוק בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 ("חוק הבריאות").

³⁶ שירותי בריאות נוספים משלימים בקופות החולים (מרחיבים/תחליפיים לסל הבריאות).

9.3. שינויים עיקריים

להלן פירוט השינויים העיקריים בתחום ביטוחי בריאות:

9.3.1. ביטוח בריאות פרט

בשנים 2016-2017 נכנסו לתוקף הוראות רגולטוריות שונות בתחום ביטוח בריאות הפרט, אשר מטרתן להביא להסדרה מקיפה בתחום הניתוחים הפרטיים בישראל באופן שתיווצר אחידות בין חברות הביטוח בין כלל הכיסויים הביטוחיים בתחום ושתביא להפחתת ההוצאה הפרטית של הציבור על ניתוחים כאמור. בין יתר ההוראות, ניתן למנות את **חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016)**, **תשע"ו-2016** (אשר בין היתר, שולל אפשרות להחזר הוצאות רפואיות במקרה של רופא מנתח או בית חולים שלא בהסכם עם המבטח), המתואר בסעיף 9.3.1(ג), לדוח התקופתי לשנת 2016; **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל)**, **התשע"ה-2015** (אשר, בין היתר, קובעות כי פוליסות ניתוחים תשוקנה כפוליסה אחידה), המתואר בסעיף 9.3.1(ב) לדוח התקופתי לשנת 2016.

כתוצאה מהאמור לעיל, דמי הביטוח עבור הכיסויים הופחתו וישנו צפי לתחרות הולכת וגוברת בתחום, אולם נכון למועד הדוח, אין ביכולתה של החברה להעריך את מלוא השלכות ההוראות שלעיל.

הוראה נוספת שנכנסה לתוקף בנושא ניתנה במסגרת **תקנות בריאות העם (כללים לעניין המשך טיפול רפואי שלא במימון ציבורי לאחר טיפול רפואי במסגרת שירות מרפאה ציבורי או שירות מרפאה 2017-קהילתי)**, **התשע"ז-2017**, אשר קובעות, בין היתר, כי החל מיום 1 בנובמבר 2017, כל רופא, בין שכיר ובין עצמאי, שיעץ לאדם או טיפל בו במסגרת שירות מרפאה ציבורי או שירות מרפאה קהילתי לא יטפל באותו אדם או יעץ לו, שלא במימון ציבורי, במשך שישה חודשים מיום מתן הטיפול או הייעוץ האחרון במסגרת שירות מרפאה ציבורי או שירות מרפאה קהילתי.

נכון למועד הדוח, אין ביכולתה של החברה להעריך את מלוא השלכות ההוראה שלעיל. לפירוט והרחבה אודות השינויים בביטוח בריאות פרט ראה סעיף 9.3.1 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד של שנת 2016.

9.3.2. הנגשת מידע וגילוי ודיווח למבוטח בביטוח בריאות באמצעים דיגיטליים

(א) בחודש פברואר 2018 פורסם **חוזר תיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 2, 3 ו-4 - גילוי ודיווח למבוטח בביטוח בריאות**. עניינו של החוזר בקביעת המתכונת שבה יישלחו דיווחי מידע למועמדים לביטוח ולמבוטחים קיימים, תוך שימת דגש על הנגשת המידע למבוטח באופן פשוט וברור שיסייע לו להבין את תנאי המוצר הביטוחי הנרכש.

בהתאם לחוזר, חברת ביטוח תאפשר למועמד לביטוח וכן למבוטח קיים, לבחור טרם התקשרותו עימה או לשנות את בחירתו בכל עת לאחר ההתקשרות עימה (לפי העניין), כיצד ברצונו לקבל את מסמכי הדיווח (קרי: מסמך הגילוי הנאות בקשר עם הפוליסה,³⁷ דף פרטי הפוליסה והדוח השנתי) - בדואר אלקטרוני, בדואר או במסרון לטלפון הנייד ("**פלטפורמת הדיווח**").

במידה והמבוטח לא הודיע לחברת הביטוח מהי פלטפורמת הדיווח המועדפת עליו, אזי פלטפורמת הדיווח שתיבחר עבורו כברירת מחדל תהיה מסרון לטלפון

³⁷ יצוין ביחס למסמך הגילוי הנאות, כי התיקון כולל הוראה פרטנית לפיה על חברת הביטוח לשלוח למועמד לביטוח עם מתן ההצעה, קישור המאפשר השוואה בין מחירי הביטוח וציון מדד השירות של המבטחים השונים במחשבון ביטוח הבריאות באתר רשות שוק ההון.

הנייד. אם אין בידי חברת הביטוח את מספר טלפון הנייד של המבוטח, פלטפורמת הדיווח שתיבחר עבורו כברירת מחדל תהיה באמצעות הדואר האלקטרוני, ורק אם אין בידי חברת הביטוח מי מן הפרטים שלעיל, ישלחו מסמכי הדיווח בדואר.

בנוסף, החוזר מאפשר למבוטח לבצע מעקב אפקטיבי אחר הפרמיות, הכיסויים ושינויים בקשר עם הפוליסה המתרחשים במהלך תקופת הביטוח. זאת, באמצעות חיוב המבטח להודיע למבוטח ולגורם שמשלם עבור פוליסת הביטוח על ביטול הנחה או עליית הפרמיה באמצעות מסרון לטלפון הנייד, חודש ימים לפני ביטול הנחה או עליית המחיר, לפי העניין.

כן קובע התיקון ביחס לפוליסות ביטוח תאונות אישיות, כי חברת ביטוח תעדכן את מבוטחיה מדי חודש באמצעות מסרון אודות הסכום ששולם על ידי המבוטח בגין החודש שחלף (ללא קשר לביטול הנחה או עליה בפרמיה), וזאת עד חודש ספטמבר 2020.

תחולתן של הוראות החוזר נקבעה לחודש ספטמבר 2018.

(ב) בחודש מרס 2018 פורסם **תיקון להוראות החוזר המאוחד בדבר עריכת תכנית לביטוח בריאות פרט**. התיקון מאפשר למבוטחים לקבל הודעות אשר חברת ביטוח נהגה לשלוח למבוטחיה במועד חידוש ביטוחיהם, בצורה נגישה ונוחה - הן באמצעות דואר אלקטרוני והן באמצעות מסרונים לטלפון הנייד - וזאת חלף הודעה בכתב בלבד. בנוסף קובע התיקון, כי למבוטחים עומדת האפשרות להשיב במענה דיגיטאלי להודעות חברת הביטוח, ובכלל זה אפשרות להסכים לחידוש הביטוח, שלא להסכים לחידוש הביטוח או לבקש שנציג חברת הביטוח יחזור למבוטח.

יישום ההוראות שלעיל על ידי החברה מחייב היערכות תפעולית. כמו כן, ההוראות בדבר הנגשת המידע למבוטח עשויות להביא גידול בשיעור הביטולים בביטוח בריאות, ומנגד עשויות להביא לצמצום בהוצאות החברה הכרוכות ביצירת קשר עם מבוטחיה.

9.3.3 ביטוח סיעודי

(א) במסגרת **תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 3 פרק 1 - תיקונים לגבי ביטוח סיעודי קבוצתי**, אשר פורסם בחודש דצמבר 2016, נקבע כי לא יתאפשר שיווק או חידוש תכנית הכוללת כיסוי לביטוח סיעודי בפוליסה קבוצתית מעבר ליום 31 בדצמבר 2017. לפרטים נוספים, ראו סעיף 9.3.2 לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2016.

בהמשך לאמור, בחודש מאי 2017 פורסם **תיקון להוראות החוזר המאוחד לגבי ביטוח סיעודי**, אשר מטרתו לקבוע תנאים לחידוש פוליסות ביטוח סיעודי קבוצתיות. במסגרת התיקון נקבעו התנאים אשר בכפוף אליהם, החל מיום 1 ביולי 2017, חברות הביטוח ידרשו לעמוד על מנת שיוכלו לשווק או לחדש ביטוח באופן קבוצתי, שלא לחברי קופת חולים. כך, בין יתר התנאים נקבע כי תקופת הביטוח הקבוצתי תהיה בין 5 ל-8 שנים, הפרמיה על הביטוח תהיה קבועה או מוגדלת המתקבעת בגיל 65 לכל המאוחר, וערכי הסילוק יקבעו לפי גיל הכניסה לביטוח, תוך אבחנה בין מצטרפים מתחת ומעל גיל 40. עוד נקבע כי במידה ופוליסת ביטוח קבוצתי תחודש בחברה חדשה, החברה הישנה שביטחה עד לאותו המועד את הקבוצה, תעביר לחברה החדשה את סכום הכיסוי שנצבר אצלה לאורך תקופת הביטוח, לצורך כיסוי סיכון עתידי. חברת הביטוח החדשה תתחשב בסכום זה בבואה לקבוע את תנאי פוליסת הביטוח המחודשת במקרה של אי חידוש הביטוח, חובה על חברת הביטוח, בתנאים מסוימים, לאפשר זכות ל"המשכיות", כלומר הזכות לעבור לפוליסת פרט עם סכום ביטוח ותקופת תשלום זהים לאלו שחלו בביטוח הקבוצתי וזאת, ללא בחינת מצב רפואי קודם וללא תקופת אכשרה.

להערכת החברה, לתיקונים האמורים בחלק הבריאות בחוזר המאוחד, לא צפויות להיות השלכות משמעותיות על החברה לאור העובדה כי פעילותה של החברה בתחום הביטוח הסיעודי הקבוצתי אינה מהותית.

(ב) הליך בירור תביעות בביטוח סיעודי

בחודש אפריל 2017 פורסמה טיוטת תיקון לחוזר המאוחד- שער 6, חלק 3, פרק 5- ביטוח סיעודי ("טיטוט התיקון"). מטרת טיוטת התיקון הינה להבטיח את הגינות ומהירות הליך בירור התביעה בביטוח סיעודי, ולהקל על המבוטח בניהול ההליך. כך, בין היתר, קובעת טיוטת התיקון את ההוראות הבאות: (1) חברת ביטוח לא תדרוש ממבוטח להגיש לה מידע שבאפשרותה להשיג באמצעות טופס ויתור סודיות ולא תדרוש שטופסי התביעה ימולאו או יוחתמו על ידי גורם רפואי שהוא; (2) חברת הביטוח תמנה נציג שירות אשר יהיה איש קשר מטעה מול המבוטח וילווה את המבוטח לאורך כל הליך הטיפול בתביעה; (3) חברת הביטוח תכריע בתביעת המבוטח בתוך פרק זמן מקסימלי של עד 20 יום; (4) חברת הביטוח לא תפנה את התובע ל"הערכת תפקוד" אלא במקרה בו אינה יכולה ללמוד באופן מספק על מצבו של המבוטח, בהתבסס על המידע שקיבלה מהמבוטח ועל המידע שהשיגה מהמבוטח באמצעות טופס ויתור סודיות. בהקשר זה יצוין, כי התקשרותה של חברת הביטוח עם ספק הערכת תפקוד, תיעשה באופן אקראי ומחזורי בלבד, מתוך רשימה קיימת של ספקי הערכות תפקוד, אשר תורכב בהתאם להוראות הטיטה.

נכון למועד הדוח, החברה לומדת את הוראות טיוטת החוזר, וטרם מסוגלת להעריך את ההשלכות מיישום טיוטת החוזר, וזאת בין היתר לאור העובדה כי יתכנו אי אלו שינויים בטיטה האמורה.

(ג) ביום 13 במרס 2018 פורסמה לקריאה שניה ושלישית הצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018 (להלן: "הצעת חוק ההסדרים לשנת 2019"), הכוללת בין היתר, הצעה לתיקון חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן בפסקה זו: "התיקון המוצע" או "חוק הביטוח הלאומי", לפי העניין). בהתאם לתיקון המוצע, יוקצו משאבים נוספים עבור קשישים-סיעודיים בכדי לשפר את מצבם באמצעות הרחבת קריטריונים לקבלת זכאות לגמלת סיעוד, העשויה להקל על מבקש גמלת סיעוד לקבלה.

במסגרת התיקון מוצע ככלל, לתת אפשרות בתנאים מסוימים, למקבל גמלת סיעוד לקבל את הגמלה או חלקה בכסף (ולא בעין), כך שתתאפשר לו גמישות רבה יותר בשימוש בגמלה לשם קבלת מענה מיטיבי לצרכיו השונים וכן להגדיל את תוספת הותק המשולמת לקשישים מבוטחים, כך שבהתאם לתיקון המוצע תוגדל תוספת הותק לקצבת הזקנה בגין כל שנת ביטוח שמעבר ל-4 שנות הביטוח הראשונות, ב-2%. זאת, חלף הגדלה כאמור רק בגין כל שנת ביטוח שמעבר ל-8 שנות הביטוח הראשונות.

להערכת החברה, לתיקון המוצע, אשר נכון למועד הדוח, אינו בעל תוקף רשמי ומחייב נכון למועד הדוח, לא צפוי להיות השפעה על הביטוח הסיעודי הפרטי.

הערכת החברה בקשר להשלכות הוראות הרגולציה המתוארת בסעיף 9.3 לעיל, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד המתבסס על הערכות והנחות של הקבוצה ועל המידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. בשלב זה לא ניתן להעריך את מלוא ההשלכות שיגרמו, אשר תלויות בהתנהגותם של החברות המתחרות, הגורמים המפיצים, המבוטחים ובעלי הפוליסות עמם התקשרה החברה, בפועל.

9.4 תיאור הכיסיים הביטוחיים/השירותים העיקריים המוצעים על ידי הקבוצה:

סוג התכנית ומהות הכיסוי
ביטוח הוצאות רפואיות
<p>ביטוח רפואי מסוג ניתוח* - מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות הכרוכות בניתוחים פרטיים בארץ ובחו"ל, בפוליסות המשווקות החל מחודש ינואר 2014 בהתאם להוראות הממונה, לא ניתנת למבוטח אפשרות מתן פיצוי כספי למבוטח במקרה שבחר לבצע ניתוח במסגרת השב"ן או במסגרת ציבורית. כיסוי לניתוחים בישראל משווק במספר רבדים הכוללים כיסוי לניתוחים בישראל עם השתתפות עצמית, משלים שב"ן וכיסוי מ"השקל הראשון".</p> <p>החל מיום 1.2.2016 משווק כיסוי לניתוחים במסגרת פוליסה אחידה לחברות הביטוח במסגרת מסלול "מהשקל הראשון" או משלים שב"ן והחל מיום 1.7.2016, הכיסוי ניתן רק עבור ניתוחים המבוצעים אצל ספקי שירות שבהסדר בלבד. לשינוי בנושא תכניות ביטוח רפואי מסוג ניתוח, ראה סעיף 9.3.1 לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2016.</p>
<p>ביטוח רפואי מסוג השתלות* - מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות הכרוכות בהשתלת איברים ו/או טיפולים מיוחדים בחו"ל.</p>
<p>ביטוח מסוג תרופות* - מעניק בעיקרו כיסוי בגין תרופות שאינן כלולות בסל הבריאות.</p>
<p>ביטוח שיניים - מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות בגין טיפולי שיניים בהסתמך על מספר רבדי כיסוי: טיפולים משמרים, טיפולי חניכים, טיפולים משקמים, טיפולי שתלים ואורתודנטיה. נכון למועד הדוח, כיסוי זה משווק על-ידי הקבוצה בביטוח קבוצתי בלבד ולתקופות קצובות.</p>
<p>כתבי שירות - כיסיים שונים הניתנים למבוטחים כגון טיפולי פיזיותרפיה, התייעצות עם פסיכולוגים, טיפול באמצעות רפואה משלימה, ביקור רופא וכן כיסיים אמבולטוריים, כגון התייעצות עם רופאים, בדיקות רפואיות אבחנתיות, סקר ובדיקות לרפואה מונעת.</p> <p>כתבי השירות מוצעים כנלווים לכיסוי העיקרי ונמכרים כריידרים המקבילים לתקופת הביטוח של הכיסוי העיקרי. לחברה קיימת אפשרות לבטל את מתן השירות בהתאם להסדרים הקבועים בכתבי השירות הרלבנטיים.</p>
<p>* בתוכניות ביטוח פרט ששווקו עד ליום 1.2.2016, הכיסיים הביטוחיים האמורים הוצעו לכל החיים. תכניות ביטוח פרט שמשווקות לאחר יום 1.2.2016 מתחדשות כל שנתיים ביום 1 ביולי, החל משנת 2018.</p>
סוג התכנית ומהות הכיסוי
<p>מחלות קשות - כיסוי ביטוחי המעניק למבוטח תגמולי ביטוח (בעיקר פיצוי כספי להבדיל משיפוי) בקרות אחת מהמחלות הקשות או אירועים רפואיים חמורים, על-פי רשימה קבועה מראש הכלולה בתכנית הביטוח. בתכניות ביטוח ששווקו עד ליום 1.2.2016 הוצע הכיסוי לתקופה קצובה. בתכניות ביטוח המשווקות לאחר יום 1.2.2016, תכניות הביטוח מתחדשות כל שנתיים ומסתיימות בגיל הקבוע בפוליסה.</p>
סוג התכנית ומהות הכיסוי
<p>ביטוח סיעודי - כיסוי ביטוחי המעניק תגמולי ביטוח בהיות המבוטח במצב סיעודי בהתאם להגדרה הקבועה לכך בפוליסה ולאחר תקופת המתנה הקבועה בפוליסה. תשלום תגמולי הביטוח הינו לתקופה קצובה או לכל החיים בהתאם לתנאי הפוליסה.</p> <p>בתכניות הביטוח ששווקו עד שנת 2012, הפיצוי החודשי היה צמוד לתיק ההשקעות, בהתאם לתנאים שנקבעו בתכנית.</p> <p>החל משנת 2012, תכנית הביטוח המשווקת מצמידה את סכום הפיצוי החודשי במקרה של מצב סיעודי למדד המחירים לצרכן, בהתאם לתנאי התכנית.</p> <p>בתנאים מסוימים, במקרה של הפסקת תשלום הפרמיה לפני תום תקופת הביטוח, זכאי המבוטח לכיסוי ביטוחי חלקי, בהתאם לתנאים שנקבעו בפוליסה.</p> <p>בביטוח פרט כיסוי ביטוחי זה מוצע לכל החיים.</p>

סוג התכנית ומהות הכיסוי

תאונות אישיות - תכנית המעניקה למבוטח תגמולי ביטוח בגין נזק (פיצוי) או הוצאה רפואית (שיפוי) שנגרמו לו כתוצאה מתאונה. הכיסוי הינו רב שנתי וניתן למקרה מוות, כוויות, שברים, מצב סיעודי, אשפוז או נכות, והוצאות רפואיות כאשר אלו נגרמים כתוצאה מתאונה, ויכול שיכלול גם כיסוי לאי כושר זמני לעבודה כתוצאה מתאונה. הכיסוי הביטוחי מוצע לתקופה קצובה.

סוג התכנית ומהות הכיסוי

נסיעות לחו"ל - מעניק שיפוי עבור הוצאות הכרוכות באירועים רפואיים שאירעו בחוץ לארץ וכן שיפוי בגין נזקי צד ג', כבודה, וביטול נסיעה בהתאם לתנאי הפוליסה.

לפירוט בדבר התוצאות לפי סוגי פוליסות בתחום בריאות - ראה באור 19 לדוחות הכספיים.

10. תחרות**10.1. כללי**

המתחרים העיקריים בתחום מתחלקים לשתי קבוצות עיקריות: חברות הביטוח, שמרביתן פועלות בתחום, וכן קופות החולים המציעות חלק מהכיסויים הביטוחיים במסגרת שירותי בריאות נוספים ("שב"ן") שהן מציעות.

בתחום קיימת תחרות חריפה בין חברות הביטוח, הנובעת, בין היתר, מריבוי מתחרים ודמיון במוצרים.

תחום ביטוחי הבריאות בישראל מרוכז ברובו בידי חמש קבוצות הביטוח הגדולות: קבוצת הראל, קבוצת הפניקס, קבוצת כלל, קבוצת מגדל וקבוצת מנורה, כאשר קבוצת הביטוח הדומיננטית מביניהן הינה קבוצת הראל עם כ-40% מהפרמיות בשוק נכון לתקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2017.

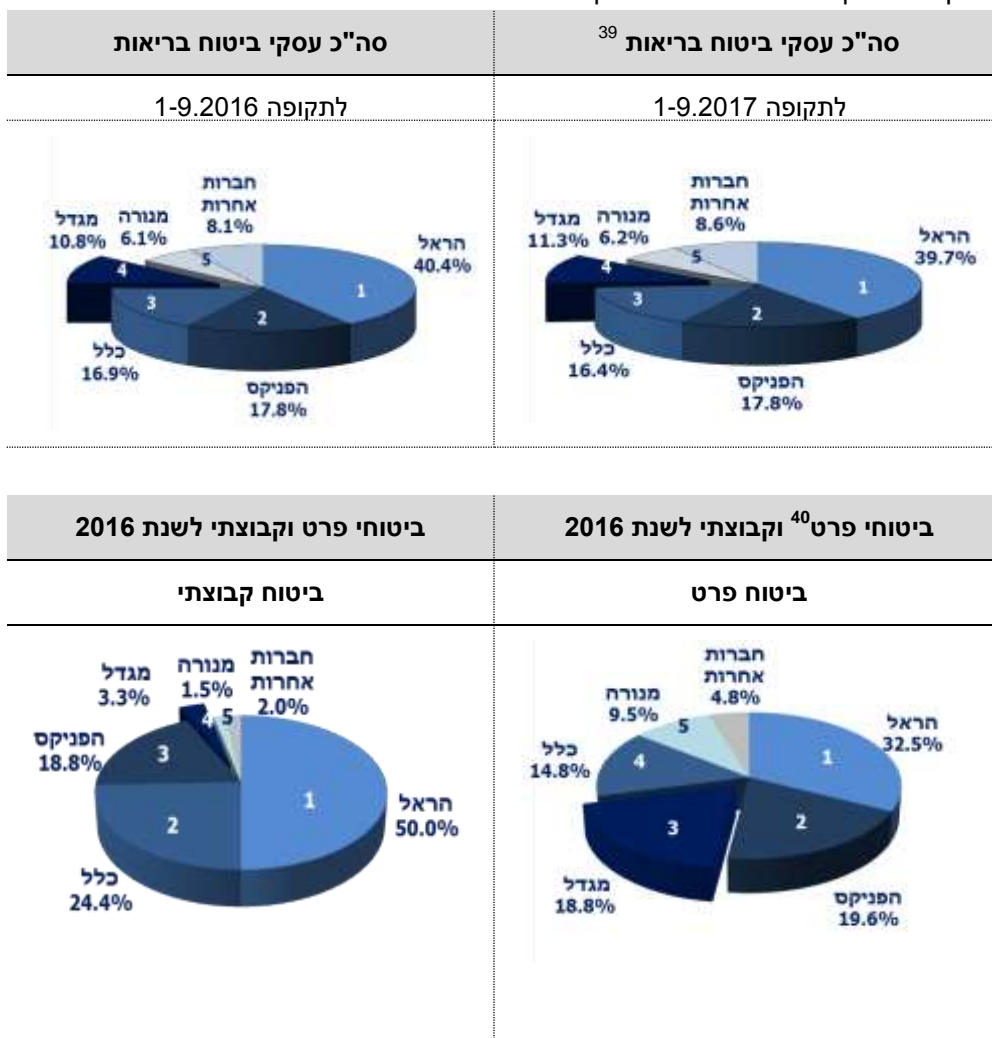
חלקו של הביטוח הקבוצתי מסך כל הפרמיות בתחום היווה כ-46% בשנת 2016³⁸. הביטוח הסיעודי הקבוצתי היווה כ-25% מסך הפרמיות בתחום ועיקרו מיוחס לביטוח הסיעודי עבור מבוטחי קופות החולים.

חלקה של החברה בשוק ביטוח הבריאות הקבוצתי קטן, ואין לה הסכמים לביטוח סיעודי עם קופות החולים.

³⁸ מבוסס על הדוח השנתי לשנת 2016 של רשות שוק ההון ביטוח וחסכון. ללא ביטוחי נכויות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

10.2. נתוני שוק

להלן נתחי שוק בביטוחי פרט ובביטוח קבוצתי במונחי פרמיות:

³⁹ נתחי השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים").

⁴⁰ נתחי השוק בביטוחי פרט וביטוח קבוצתי מבוססים על הדוח השנתי לשנת 2016 של רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון. ללא ביטוחי נכיות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

10.3. השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות בתחום

החברה מתמודדת עם התחרות באמצעות מיתוגה בשוק ביטוחי הבריאות והשירותים הנלווים להם.

בנוסף, פועלת הקבוצה להרחבת היצע המוצרים והשירותים המוצעים על ידי הקבוצה לאוכלוסיות יעד נוספות, ומתן דגש על חדשנות בתחום המוצרים תוך התאמה לשינויים הרגולטוריים בתחום. בנוסף, מפתחת הקבוצה אמצעי עזר דיגיטליים תומכי מכירה לערוצי ההפצה.

הקבוצה פועלת להרחבת פעילותה, בין היתר, באמצעות הכוונת סוכניה לתחום פעילות זה, גיוס סוכנים חדשים המתמחים במוצרי ביטוח הבריאות וכן בהשתתפות במכרזים של קולקטיבים להם פוטנציאל רווחיות נאות. כל זאת, תוך שימת דגש על מדיניות קבלת עסקים, הרחבת בסיס המידע האקטוארי וניהול יעיל של התביעות.

11. לקוחות

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח בריאות בשנים 2015-2017:

2015	2015	2016	2016	2017	2017	
התפלגות	מיליון	התפלגות	מיליון ש"ח	התפלגות	מיליון	
באחוזים	ש"ח	באחוזים		באחוזים	ש"ח	
90	921	88	1,041	86	1,146	מבוטחים פרטיים
10	105	12	136	14	180	ביטוח קבוצתי
100	1,026	100	1,177	100	1,326	סה"כ

העלייה בחלקן היחסי של הפרמיות בביטוח הקבוצתי בשנים 2017 ו-2016 הושפעה בעיקרה מצירוף עסקים חדשים נוספים לביטוח הקבוצתי.

בפוליסות פרט בביטוח סיעודי, שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-4.6% לעומת כ-3.9% בשנת 2016 וכ-4.9% בשנת 2015.

בפוליסות פרט בביטוח בריאות אחר (שאינו כולל את הביטוח הסיעודי וכולל את תת הענפים האחרים בפוליסות לתקופה העולה על שנה), שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-10.5% לעומת כ-10.0% בשנים 2016 ו-2015.

לקבוצה אין לקוח בודד שההכנסות בתחום ממנו מהוות 10% או יותר מסך הפרמיות בתחום.

תחום ג' - ביטוח כללי

12. מוצרים ושירותים עיקריים

12.1. כללי

תחום הביטוח הכללי כולל בתוכו את ענפי ביטוח רכב חובה, רכב רכוש וענפי ביטוח כללי אחרים (ראה פירוט להלן), הכוללים את יתר ענפי הביטוח שהקבוצה עוסקת בהם, למעט ענפי הביטוח הכלולים בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המפורטים בסעיף 6 לעיל) ובתחום ביטוח הבריאות (המפורטים בסעיף 9 לעיל), כמפורט להלן:

ביטוח רכב חובה - מתמקד בכיסוי נזקי גוף, אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין (פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970). לפרטים אודות מאפיינים מיוחדים של ענף ביטוח רכב חובה ראה סעיפים 12.3 ו-0 להלן.

ביטוח רכב רכוש - מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי. אודות מאפיינים מיוחדים של ענף ביטוח רכב רכוש ראה סעיף 12.3 להלן.

ענפי ביטוח כללי אחרים - מתמקד בעיקר בביטוחי רכוש ובביטוחי חביונות, ומאופיין בהענקת כיסויים לסיכונים ספציפיים, או "חבילות כיסויים" לדירות, בתי עסק וכו' המשלבות מספר כיסויים ביטוחיים, וכן כולל פוליסות ביטוח תאונות אישיות לזמן קצר (לתקופה של שנה). אודות מאפיינים מיוחדים של ענפי ביטוח כללי אחרים ראה סעיף 12.3 להלן.

12.2. שינויים עיקריים שחלו בתחום

12.2.1. תיקון הריבית המשמשת להיוון תגמולי ביטוח ולוחות התמורה

בחודש יוני 2016 פורסמו **תקנות הביטוח הלאומי (היוון) (תיקון), התשע"ו-2016**. במסגרת התיקון לתקנות בוצעו השינויים הבאים: (1) הריבית המחושבת להיוון תגמולי ביטוח הוקטנה ל-2% חלף 3%, ונקבע מנגנון עדכון לריבית, החל מיום 1 בינואר 2020 ובכל 4 שנים לאחר מועד זה, (2) לוחות התמורה עודכנו בהתאם לנתוני הלמ"ס המעודכנים באופן המניח תוחלת חיים ארוכה יותר ונקבע מנגנון עדכון רבעוני.

לפרטים נוספים בדבר התיקון לתקנות לעיל, ראו סעיף 12.2.1 לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2016.

בחודש פברואר 2018, במסגרת דיון בנושא זה בבית המשפט העליון, לאחר שנטען בדיון כי יש להפחית את שיעור ריבית ההיוון של הפיצויים לניזוק, עד ל-1%, הובאה בפני בית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה בקשר עם התקנות האמורות, בה צוין, בין היתר, כי השיקולים שנקבעו בחשבון במסגרת תיקון התקנות, אינם בהכרח מלוא השיקולים שיש לשקול לעניין שיעור ריבית ההיוון בפיצוי נזיקי, אלא רחבים יותר.

כמו כן ציין היועץ כי הוחלט על הקמת ועדה בין משרדית אשר תבחן את הנושא ותגיש מסקנותיה תוך שלושה חודשים. בהתאם לכך, דחה בית המשפט העליון את הכרעתו בנושא למועד מאוחר יותר.

נכון למועד הדוח, החברה עוקבת אחר ההתפתחויות בנושא ובהתאם תלמד את ההשלכות הצפויות, באם תהיינה.

12.2.2. ביטוח רכב חובה

(א) בחודש ספטמבר 2016 פורסם **תיקון להוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה**, המעדכן את נוסחת תעריף ביטוח החובה לכלי רכב בביטוח השירי (הפול), ותחילתו נקבעה ליום 1 בינואר 2017. לפרטים נוספים אודות התיקון האמור ראו סעיף 12.2.2 לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2016.

(ב) כמו כן, בחודש נובמבר 2016 פורסם חוזר **לתיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה**, אשר במסגרתו, בין היתר, בוטלה האפשרות לקבוע לקולקטיב דמי ביטוח נטו, השונים מדמי הביטוח נטו הנקבעים לכלי רכב שאינם שייכים למסגרת כאמור. תחילתו של התיקון נקבעה ליום 1 בינואר 2017. לפרטים נוספים אודות התיקון האמור ראו סעיף 12.2.3 לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2016.

בהמשך לתיקונים האמורים בקשר עם ביטוח רכב חובה, החל מינואר 2017 פועלת החברה בהתאם לתיקונים שלעיל ומיישמת את הוראותיהם. בתוך כך, פועלת בין היתר החברה בהתאם לתעריפים חדשים שאושרו על ידי הממונה הכלולים שימוש בפרמטרים נוספים לקביעת הפרמיה, לרבות שימוש באביזרי בטיחות ומין הנהג.

12.2.3. קרנית

תיקון 25 לחוק הפלת"ד קובע כי אם בחשבון קרנית קיים סכום העולה על הנדרש לשם מימון פעולותיה והבטחת יציבותה ("סכום עודף"), אזי קרנית עשויה להתבקש על ידי שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים, להעביר את הסכום העודף למבוטחים בענף ביטוח רכב מנועי, לרבות באמצעות הפחתת שיעור דמי הביטוח.

בהמשך לתיקון האמור, פורסמו בחודש ספטמבר 2016 ובחודש נובמבר 2017 חוזר **בעניין השבת כספים מקרנית לציבור המבוטחים ותיקון לו** (בהתאמה), אשר מסדירים את חלוקת הסכום העודף לציבור המבוטחים בביטוח רכב מנועי. להלן עיקרי הסדר ההשבה שנקבע במסגרת החוזר והתיקון לו: (1) בגין פוליסות ביטוח אשר תקופת הביטוח בהן אינה עולה על 13 חודשים, תשיב חברת הביטוח במועד תשלום דמי הביטוח, באמצעות הפחתת דמי הביטוח - 13% מדמי הביטוח הנגבים בקשר עם פוליסות שמועד תחילתן בתקופה שבין ה-1 בינואר 2017 ועד ה-2 בדצמבר 2017, ו-7% בקשר עם פוליסות שמועד תחילתן בתקופה שבין ביום 2 בדצמבר 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2018 ("דמי ההשבה").

כלי רכב מסוים יהיה זכאי לדמי השבה במהלך תקופת ההשבה בגין תקופת ביטוח שלא תעלה על 24 חודשי ביטוח, אשר במקרים מיוחדים ניתן יהיה להאריכה בחודשיים נוספים.

החברה מיישמת את הוראות החוזר, ולצד העובדה שלהערכתה, עשוי החוזר לגרום לקשיים תפעוליים בשוק ביטוחי הרכב מחד, החברה אינה צופה כי לחוזר תהיה השפעה מהותית עליה.

12.2.4. רפורמת נזקי מים בביטוח דירה

בחודש אפריל 2017, פורסם **תיקון לחוזר המאוחד - הוראות בענף ביטוח דירה**, אשר עדכן את תחילת החוזר המקורי (מחודש נובמבר 2016) ליום 3 בספטמבר 2017, ובהתאם, מאז התאריך האמור מיישמת החברה את הוראות התיקון. בהקשר זה יצוין, כי החוזר המקורי פורסם במטרה להביא להסדרת תחום נזקי המים במסגרת ביטוחי דירה, באופן שישפר את השירות שיקבל מבוטח בקרות מקרה ביטוח. לפרטים נוספים, ראה סעיף 12.2.5 לדוח התקופתי לשנת 2016. עוד יצוין כי השלכה מרכזית של התיקון על החברה, היא הטלת החובה על מבטח, לנהל בעצמו, ולא באמצעות גורם חיצוני, את הטיפול במקרה ביטוחי בקשר לנזקי מים, כאמור בחוזר.

החברה מיישמת את החוזר, וביצעה את ההתאמות הדרושות הן בהיבט התמחור והן בהיבט ניהול התביעות בנזקי מים. כאמור, החוזר נכנס לתוקף ביחס לפוליסות שנרכשו או חודשו החל מ-3 בספטמבר 2017 ולפיכך מוקדם להעריך את השפעתו.

12.2.5. טיטת תיקון הוראות החוזר המאוחד בקשר עם ענף רכב רכוש

בחודש אוגוסט 2017, פורסמה טיטת תיקון הוראות החוזר המאוחד בקשר עם ענף רכב רכוש. מטרת הטיטה הינה להסדיר את ממשקיהן של חברות הביטוח עם שמאים ועם מוסכים תוך נטרול ניגודי עניינים אפשריים בין הנ"ל, ולהבטיח את מיצוי זכויותיו של המבוטח וצדדים שלישיים לתאונות דרכים. בהתאם, מוצע במסגרת הטיטה, בין היתר: (1) לבטל את רשימות שמאי החוץ ולהורות לכל חברת ביטוח לעשות שימוש במאגר שמאים, אשר יחליף את רשימות השמאים הקיימות היום בכל חברת ביטוח, כך שכלל, למאגר השמאים יוכל להצטרף כל שמאי העונה לתנאים שיקבעו בהוראות החוזר המאוחד; (2) מוצע להסדיר את אופן בחירת השמאי כך שלמבוטח תעמוד הזכות לבחור שמאי באופן עצמאי מבין שלושה שמאים שישלפו באופן אקראי ממאגר השמאים או לבחור שמאי פרטי; (3) חברת הביטוח תאפשר לכל מוסך שיתחייב לעמוד בעקרונות ויחתום על הסכם התקשרות עמה, לשמש כמוסך מוסכם ולהעניק שירות למבוטחיה או לניזוק שהוא צד שלישי התובע את חברת הביטוח; (4) מוצע לאפשר לכל מבוטח לבחור את המוסך המוסכם באמצעות ציונים שימדדו את רמת שביעות הרצון של כל המבוטחים שקיבלו שירות באותו מוסך, ועוד.

נכון למועד דוח זה, החברה לומדת את הוראות טיטת החוזר, ואין ביכולתה לצפות את השלכות הטיטה עד שתגבש לכדי חוזר מחייב.

12.2.6. שינוי מנגנון ההתחשבות בגין תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי בגין תשלום פיצויים לפי חוק הפלת"ד

על-פי סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי, מוקנית למל"ל זכות תביעה מצד שלישי להשבת גמלאות ששילם או עתיד לשלם, מכח פקודת הנזיקין או חוק הפלת"ד אם אלו קוזזו מתשלום תגמולי ביטוח ששילם מבטח למבוטח בגין מקרה ביטוח ("זכות שיבוב").

ב-13 במרס 2018 פורסמה לקריאה שניה ושלישית הצעת חוק ההסדרים לשנת 2019, אשר בהתאם אליה, מוצע לתקן בין היתר את חוק הביטוח הלאומי ולקבוע במסגרתו הסדר שיבוב חדש חלף ההסדר הקבוע בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי. הסדר השיבוב החדש עתיד להיות הסדר כולל בין המל"ל לחברות הביטוח, אשר במסגרתו יועבר למל"ל מדי שנה, סכום קבוע מחברות הביטוח המיועד לכיסוי חבותן, אשר יחושב בהתאם לתקנות שיפורסמו על ידי שר האוצר לכל המאוחר כ-30 יום מיום פרסום הצעת החוק כחוק מחייב ("הסדר השיבוב החדש"). ככל שהסדר השיבוב החדש יכנס לתוקף, תבוטל זכות השיבוב הפרטנית הקיימת למל"ל מול חברות הביטוח, אשר באה לידי ביטוי בהסכמים פרטניים של המל"ל מול חברות הביטוח (לפרטים בדבר הסכם המל"ל עם מגדל ביטוח ראו סעיף 12.4.4 להלן).

ככל שהסדר השיבוב החדש יהפוך לרשמי ומחייב, הוא יחול על כל תאונות הדרכים שאירעו לאחר יום פרסום החוק או מיום פרסום התקנות האמורות לעיל בקשר עמו, לפי המאוחר (להלן בפסקה זו: "יום התחילה").

ביחס לתאונות שאירעו בתקופה שבין 1 בינואר 2014 ועד יום התחילה, ושלגביהן לא הוגשה תביעה או דרישה מצד המל"ל, נקבעה הוראת מעבר, לפיה הסדר השיבוב החדש יחול על התאונות האמורות, וישולם רטרואקטיבית סכום חד פעמי בגין חלף ניהול הליך פרטני מול חברות הביטוח. יצוין כי נכון למועד הדוח, אופן יישומה והתקופה שעליה תחול הוראת המעבר מצויה בדיונים בין הרגולטורים השונים וחברות הביטוח.

12.2.7. בחודש יוני 2017 פורסמה טיטת צו לעדכון חלוקת הנטל בתאונות בהן מעורבים אופנועים (צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (חלוקת נטל הפיצויים בין מבטחים), התשע"ז-2017). מטרתו הצו הינה תיקון סעיף 3 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 בהוראת שעה שתחול עד ליום 31 בדצמבר 2019, אשר תשנה את שיעור חלוקת האחריות במקרה של תאונת דרכים שבמסגרתה מעורבים אופנוע, רכב שאינו אופנוע (להלן: "הרכב האחר") ואדם ששהה ונפגע מחוץ לכלי הרכב המעורבים.

בטיטה מוצע, כי מבטח הרכב שאינו אופנוע, יישא באחריות ל-95% מנזקי הגוף שנגרמו בתאונה, חלף 75% כפי שהיה נהוג.

להערכת החברה, ככל שלא יהיה שינוי בתעריפי האופנועים המבוטחים בפול, השינוי המוצע עשוי לגרום להעברת חלק מן ההפסד הנובע מהתביעות בתאונות המעורבות אל חברות הביטוח, אולם מנגד יקטין את הפסדי הפול ובהתאם את חלקה של החברה בהפסד, כך שההשפעה הכוללת על החברה אינה צפויה להיות מהותית.

12.2.8. שינויים שחלו בפעילות החברה בתחום הביטוח הכללי

(א) מכרז ביטוח רכב לעובדי מדינה לשנת 2018

ביום 2 באוקטובר 2017 נמסרה על ידי אגף החשב הכללי של משרד האוצר הודעת זכייה למגדל ביטוח, לפיה מגדל ביטוח הינה בין הזוכות במכרז ביטוח רכב לעובדי מדינה לשנת 2018 ("הודעת הזכייה").

נכון למועד הדוח, מספר המבוטחים בביטוח מקיף, חובה וצד ג' אותם מבטחת מגדל ביטוח בשנת 2018 הינו כ-40 אלף מבוטחים. מגדל ביטוח מעריכה כי הפרמיה השנתית שתתקבל אצלה תעמוד על כ-185 מיליוני ש"ח. הביטוח נשוא המכרז נכנס לתוקף בינואר 2018. בשלב זה, החברה אינה מסוגלת להעריך את מידת ההשפעה של הזכייה האמורה על תוצאותיה הכספיות.

בהקשר זה יצוין, כי היקף הפרמיות ברוטו שהתקבלו ממכרז לביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2017 ואשר נרשמו בשנת 2016, הסתכמו בכ-147 מיליון ש"ח ומספר המבוטחים שבטחו במסגרת המכרז עמד על כ-36 אלף. הפרמיה האמורה נרשמה כפרמיה מורוחת בשנת 2017.

לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי של החברה ההפניה מיום 2 באוקטובר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-087127.

12.3. תיאור הכיסיים הביטוחיים העיקריים המוצעים ומאפייניהם הייחודיים

סוג התכנית ומהות הכיסוי

ביטוח רכב

ביטוח רכב חובה

מתן כיסוי ביטוחי מכוח פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 ("פקודת ביטוח רכב"). המוצר הינו פוליסה לביטוח נזקי גוף כתוצאה מהשימוש ברכב, אשר חובה לרכשו על פי פקודת ביטוח רכב:

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה בהתאם לפקודת ביטוח רכב, את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("הפלת"ד" ו/או "חוק הפלת"ד"), בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב.

הפוליסה הינה פוליסה תקנית שיש להנפיקה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010.

סכום תגמולי הביטוח איננו מוגבל, למעט ראשי נזק מסוימים כגון "כאב וסבל" המוגבלים בסכום וכן פיצוי בגין אובדן שכר, הכול בהתאם למגבלות הכיסוי כפי שהן קבועות בחוק הפלת"ד. תיקונים לחוק הפלת"ד ו/או פסיקה הנוגעות לפרשנות לחוק האמור משפיעים על היקף הכיסוי.

הפוליסות בביטוח חובה מונפקות בדרך כלל לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות הסופית של הנזק וסילוק התביעה.

עקרונות התעריף נקבעים על סמך הנחיות הממונה המאוגדות תחת "החוזר המאוחד"⁴¹ ובהתאם לעקרונות אלה נקבעו הפרמטרים/המשתנים שמבטח יוכל לעשות בהם שימוש לצורך קביעת התעריף והנהלים שעל-פיהם על מבטח לנהוג בכל הקשור לאשור דמי הביטוח.

בקבוצה מופעל תעריף דיפרנציאלי, המסתמך על חלק מהמשתנים הרלבנטיים, שנבחרו על-ידי הקבוצה כמתאימים ביותר לצורך הערכת הסיכון וקביעת הפרמיה.

ביטוח רכב רכוש

ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרם לצד ג': המוצר הינו פוליסה לביטוח רכב המעניקה כיסוי לנזק שעלול להיגרם לרכב עצמו או לרכוש של צד ג'. ישנם מספר סוגים של ביטוחי רכב רכוש:

(א) ביטוח רכב צד שלישי המעניק רק כיסוי לנזקים שאירעו לרכושו של צד שלישי.

(ב) כיסוי מקיף המציע כיסוי גם לנזקים לצד שלישי וגם לנזקים לרכב עצמו, כגון גניבה.

(ג) כיסוי מקיף חלקי המחריג נזקי תאונה או גניבה.

פוליסות "רכב רכוש" מתחלקות לשתי קבוצות עיקריות על-פי סוגי הרכב:

- ביטוח לרכב פרטי ומסחרי שמשקלו עד 3.5 טון - מעניק כיסויים ביטוחיים בהתאם לתנאי פוליסה תקנית הקבועים בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות באשר להיקף הכיסוי ולסיכונים המכוסים (במסגרת הריידרים (כתבי השירות) מוצעים כיסויים שונים הכוללים שבר שמשות, שירותי דרך וגרירה, רכב חלופי וכו').

התעריף הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים)

⁴¹ החוזר המאוחד מרכז הוראות של הממונה. ראו [החוזר המאוחד-קישור](#)

סוג התכנית ומהות הכיסוי

ומותאם לסיכון) והוא מבוסס על מספר פרמטרים/משתנים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (סוג, דגם וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות ועוד).

- ביטוח לכלי רכב אחרים שאינם נכללים בסוג הקודם, כגון, משאיות מעל 3.5 טון, אופנועים, מוניות, ציוד כבד, אוטובוסים, ציוד חקלאי וכיו"ב. פוליסות הביטוח לסוגי רכב אלה אינן כפופות לתנאי הפוליסה התקנית.

ביטוח כללי אחר

ענף זה כולל בעיקרו שני סוגי ביטוח: ביטוחי רכוש, הכוללים כיסוי בגין אובדן או נזק פיזי לרכוש המבוטח וביטוחי חבויות, הכוללים כיסוי בגין חבות כספית על פי דין של מבוטח כלפי צד ג' בגין נזק לגוף או לרכוש שייגרם לו, כמפורט להלן. כמו כן, כולל ענף זה פוליסות תאונות אישיות לתקופה של שנה.

ביטוחי רכוש

מוצרים אלו מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד אובדן או נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכוני אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע.

ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש, והם מהווים נדבך בביטוחי דירות, ביטוח בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, ביטוח מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח. הכיסויים הביטוחיים בתחום זה מיועדים ללקוחות פרטיים ועסקיים.

המוצרים המרכזיים בענף ביטוח רכוש הינם כדלקמן:

ביטוחי דירות - כוללים ביטוח למבנה ותכולת דירות מגורים והם מבוססים על ביטוחי הרכוש כמתואר לעיל בתוספת ביטוחי חבויות הקשורים לדירת מגורים (אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעסיקים בגין עובדי משק בית).

הפוליסה לביטוח דירה מבוססת על תנאי הפוליסה התקנית לדירות, כפי שנקבעו **בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986**. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות וזאת לגבי היקף הכיסוי המבוטח. הכיסויים המוצעים על ידי הקבוצה כוללים, בין השאר, נזקי מים.

הפוליסה התקנית עודכנה בחודש יולי 2015 תוך הרחבת הכיסוי המינימאלי שהיה קבוע בה, ועתה היא כוללת, בין השאר: סכום כיסוי נוסף בבית משותף, הרחבת כיסוי לסיכוני מים ונוזלים אחרים גם לכיסוי נזק שמקורו בהימלטות נוזלים ממתקני אינסטלציה והסקה של נכס אחר בבית משותף וכן הכללת נוסח תיקני לביטוח אחריות כלפי צד ג'.

החיתום של מוצר זה מתבצע על בסיס תעריף בסיסי (עם שונות מסוימת בין דירות בבית משותף ובין דירות בבית פרטי) ובאמצעות ניתוח הסיכון הספציפי.

כמו כן, במסגרת ביטוחי הדירות הקבוצה מציעה גם פוליסה "**מבנה אגב משכנתא**" שהינה פוליסת מבנה בלבד, בהתאם לפוליסה התקנית, אשר קהל היעד העיקרי הינו לוווי בנקים למשכנתאות.

ביטוח בתי עסק - ביטוח בתי עסק הינו בדרך כלל תכנית ביטוח הכוללת מספר כיסויים (ביטוחי רכוש וביטוחי חבויות), אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.

ביטוח רכוש, מבנים ותכולות, המשמשים לצרכים עסקיים מפני סיכוני אש וסיכונים נלווים (כיסוי לסיכונים הנמכר ביחד עם הכיסוי מפני סיכוני אש, כגון: כיסוי בפני פריצה, התפוצצות, רעידת אדמה). כיסוי זה ניתן להרחבה גם לכיסוי נזק תוצאתי, דהיינו אובדן רווחים וכן ביטוחי חבויות.

החיתום של המוצר מתבצע בעיקרו על בסיס ניתוח הסיכון הספציפי ובביטוח עסקים

סוג התכנית ומהות הכיסוי

גדולים, בין היתר, בהתאם לתנאי ביטוח המשנה בגין הסיכון המבוטח.

ביטוחי רכוש אחרים - במסגרת ביטוחי הרכוש האחרים, הקבוצה מציעה כיסויים ביטוחיים נוספים כגון ביטוחים ימיים ואוויריים (כלי שיט, כלי טייס, הובלת מטענים), ביטוח עבודות קבלניות, ביטוח ציוד מכני הנדסי, ביטוח נאמנות וביטוח כל הסיכונים. היקף הפעילות בענפי ביטוח אלה אינו מהותי.

ביטוחי תאונות אישיות (לתקופה של שנה)**סוג התכנית ומהות הכיסוי**

ביטוח תאונות אישיות מעניק למבוטח פיצוי בגין נזק שנגרם כתוצאה מתאונה שאירעה לו. הכיסוי ניתן למקרה מוות או נכות כתוצאה מתאונה ויכול שיקלול גם כיסוי לאי כושר זמני לעבודה. במסגרת תחום פעילות ביטוח כללי נכללות פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של שנה (כאשר פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של למעלה משנה נכללות במסגרת תחום ביטוח בריאות).

ביטוחי חבויות

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בדרך כלל למשך זמן של שנה. עם זאת, קצב התפתחות התביעות בענף ארוך יותר והוא עשוי להמשך מספר שנים, וזאת ממספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית.

במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עלית התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש.

בביטוחי החבויות מסוג אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעבידים, הכיסוי הוא על בסיס אירוע (בניגוד לפוליסות על בסיס הגשת תביעה - Claim made), דהיינו הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו במהלך תקופת הביטוח, והתביעה יכולה להיות מוגשת לאחר תום תקופת הביטוח בכפוף להתיישנות.

בביטוחי חבויות מסוג אחריות מקצועית וחבות המוצר ואחריות נושאי משרה, הכיסוי הוא על בסיס הגשת התביעה (Claim made), דהיינו הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו בתקופת הביטוח או במועד הרטרואקטיבי המצוין ברשימה, והגשת התביעה צריכה להיות במהלך תקופת הביטוח.

ביטוח אחריות כלפי צד שלישי - מטרתו של מוצר זה, להגן על המבוטח מפני חבות, שהוא עלול לחבו, בגין נזק שגרם ברשלנותו כלפי צד שלישי כלשהו.

הכיסוי מותאם לפעילותו של המבוטח וגבול האחריות בפוליסה נקבע על ידי המבוטח, לפי שיקול דעתו.

מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות כלפי צד ג' בלבד), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חבויות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.

ביטוח אחריות מעבידים - מטרתו של מוצר זה, להגן על מעסיק מפני חבות שהוא עלול לחבו בגין נזק שגרם ברשלנותו לעובד מעובדיו תוך כדי ועקב עבודתו. הכיסוי בפוליסות אלו ניתן מעל לסכומים שבהם נושא המוסד לביטוח לאומי המטפל בתאונות עבודה. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות מעסיקים), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חבויות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.

ביטוחי חבויות אחרים - מוצעים כיסויים ביטוחיים לאחריות מוצר, ביטוח אחריות מקצועית, וביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.

12.4 הסדרים מיוחדים המתייחסים לענף ביטוח רכב חובה**12.4.1 הסדר הביטוח השירי ("הפול")**

הואיל וקיימת מצד אחד חובה על בעל רכב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב חובה, אך מצד שני, חברות הביטוח רשאיות לסרב לבטח כלי רכב, בהתאם לשיקול דעתן, בעלי רכב שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות "הפול" - המאגר הישראלי לביטוח רכב, שהינו תאגיד משותף לחברות הביטוח, אשר אופן הקמתו, דרכי ניהולו והתנהלותו, חובותיו, חלקה של כל חברת ביטוח בהסדר, אופן ההתחשבות של הביטוח המשותף לרבות הסדרים לעניין קביעת התעריף, מוסדרים בתקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח שירי ומנגנון לקביעת התעריף), התשס"א-2001. כל חברות הביטוח הפועלות בענף ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול" וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול" או ברווחיו, על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה, כפי שנקבע בתום השנה השוטפת. לחלקה של הקבוצה בתוצאות ה"פול" ראה סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון.

12.4.2 קרנית

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות הדרכים ("קרנית") הינה תאגיד שהוקם על-פי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפלת"ד"), שתפקידו לפצות נפגעים הזכאים לפיצויים מכוח חוק זה ואין בידם לתבוע פיצויים מאת חברות הביטוח בשל קרות אחד מהמקרים הבאים: הנהג האחראי אינו ידוע, אין לנהג האחראי ביטוח רכב חובה או שהביטוח איננו מכסה את החבות, מבטח כלי הרכב נמצא בפירוק או שמונה לו מנהל מורשה.

חברות הביטוח מחויבות להעביר לקרנית 1% מפרמיה נטו שהן גובות בגין פוליסות ביטוח רכב חובה, ובנוסף, מחויבות להעביר לקופות החולים באמצעות קרנית 9.4% מפרמיה נטו בתוספת דמי פוליסה, זאת בהתאם לכך שהאחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים בשל נזקי גוף לנפגעי תאונות דרכים עברה מחברות הביטוח לקופות החולים.

לפרטים נוספים אודות קרנית וכן עדכוני רגולציה בקשר עימה, ראו סעיף 12.2.3 לעיל.

12.4.3 מתווה סליקה "קל כבד"

במסגרת פעילות רכב חובה מפעיל איגוד חברות הביטוח מערכת סליקה שנועדה להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכב בהתאם לחוק הפלת"ד וצו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשס"א-2001. הצדדים למערכת הסליקה הם כלל המבטחים והוא חל על תאונות בהן נטלו חלק כלי הרכב המבטחים בפוליסות. מנהל המתווה מוסמך גם לקיים בוררות לגבי מחלוקות בשאלת החבות, הן במישור המשפטי והן במישור העובדתי.

12.4.4 זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי ("מל"ל")

כאמור לעיל בסעיף 12.2.6, על-פי סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי מוקנית למל"ל זכות שיבוב, המאפשרת לו לתבוע את חברות הביטוח, באופן פרטני, בגין כספים אשר שילם או עתיד לשלם למבוטחיהן.

בהתאם, החל מחודש ינואר 2014, מוטלת על חברת ביטוח חובת דיווח למל"ל בכל מקרה שבו המבטח ניכה או רשאי היה לנכות מסכומי הפיצוי את סכומי הגמלה שהמל"ל שילם או עתיד לשלם בהתאם לחוק ואשר המל"ל זכאי לתבוע מהמבטח. ההוראות מסדירות אף את אופן ומועדי הדיווח. בכל מקרה שהמבטח לא מסר למל"ל את הדיווח תוך התקופה שנקבעה בחוק, תקופת ההתיישנות של תביעת המל"ל בגין זכות השיבוב תחל במועד קבלת הדיווח או ביום שבו נודע למל"ל על ההליכים בהם זכאי המבוטח לפיצוי, לפי המוקדם.

ביום 1 בינואר 2016 נכנס לתוקף תיקון נוסף לסעיף 328 לחוק⁴², במסגרתו נקבעו הוראות ביחס לאופן הדיווח ופרסומו על ידי המל"ל, מועדים להתנהלות בין המל"ל למבטח לאחר הגשת דרישת תשלום על ידי המל"ל, וכן הוראות לענין תקופת ההתיישנות, אשר תעמוד על 7 שנים ממועד הדיווח או מהמועד בו נודע למל"ל על ההליכים ללא תלות בהפרת חובת הדיווח אך לא יותר מחמש עשרה שנה ממועד התאונה.

במקביל, תוקן סעיף 92א לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והממונה הוסמכה להטיל עיצום כספי על מבטח שהפר את חובת הדיווח הקבועה בחוק.

בחודש ספטמבר 2014 נחתם הסכם בין המוסד לביטוח לאומי לבין החברה, המחזיר לתוקף הסכם קודם שהיה בין הצדדים בשינויים מסוימים וביניהם: פירוט המקרים בהם רשאית החברה לדחות תביעה וקביעת סנקציה היה והחברה תפר התחייבותיה לפי ההסכם. כמו כן הוסכם, כי ביטול ההסכם או אי חידושו מסיבה כלשהי יחול באופן מידי על כל האירועים בגינם טרם שולם פיצוי על ידי החברה.

בהתאם להצעת חוק ההסדרים לשנת 2019 אשר פורסמה בחודש פברואר 2018 (לפרטים ראו סעיף 12.2.6 לעיל), ההסכם הנ"ל עתיד להתבטל לאור הסדר השיבוט החדש, ככל שהצעת החוק תיכנס לתוקף ותהפוך לחוק.

13. תחרות

13.1. כללי

תחום הביטוח הכללי מאופיין בתחרות מתמשכת, אשר מתמקדת בתעריף ובשירות.

על פי נתוני משרד האוצר⁴³, בתשעת החודשים הראשונים של 2017, חלה עלייה של כ-4% בהיקף המצרפי של הפרמיות ברוטו בשוק הביטוח הכללי לעומת התקופה המקבילה בשנת 2016. בענפי ביטוח רכב חובה, ביטוח רכב רכוש וביטוחי החבויות חלה עלייה של כ-6% בפרמיות ברוטו בשוק, ובביטוחי הרכוש האחרים (ללא רכב) נרשמה יציבות בשוק.

נתח השוק של הקבוצה, כפי שמשקף מהפרמיות ברוטו בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2017 עומד על שיעור של כ-10.1%, ובתקופה זו הקבוצה ממוקמת במקום חמישי בין הגופים הפועלים בתחום, כמפורט להלן. לפירוט בדבר השינוי בפרמיות הקבוצה בביטוח כללי, ראה סעיף 2.7 בדוח הדירקטוריון.

יחד עם זאת, נתחי השוק המוצגים להלן, המתייחסים ל-9 החודשים הראשונים של שנת 2017 ושנת 2016, אינם לוקחים בחשבון את זכייתה של הקבוצה במרכז לביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2017, אשר נכנס לתוקף בסוף שנת 2016. נתח השוק של הקבוצה לשנת 2016 כולה, הכולל את הפרמיות ברוטו המיוחסות למרכז זה, הסתכם בכ-11.4%, ועל פיו הקבוצה ממוקמת במקום רביעי מבין הגופים הפועלים בתחום בשנת 2016.

⁴² במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2015.

⁴³ נתוני השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים").

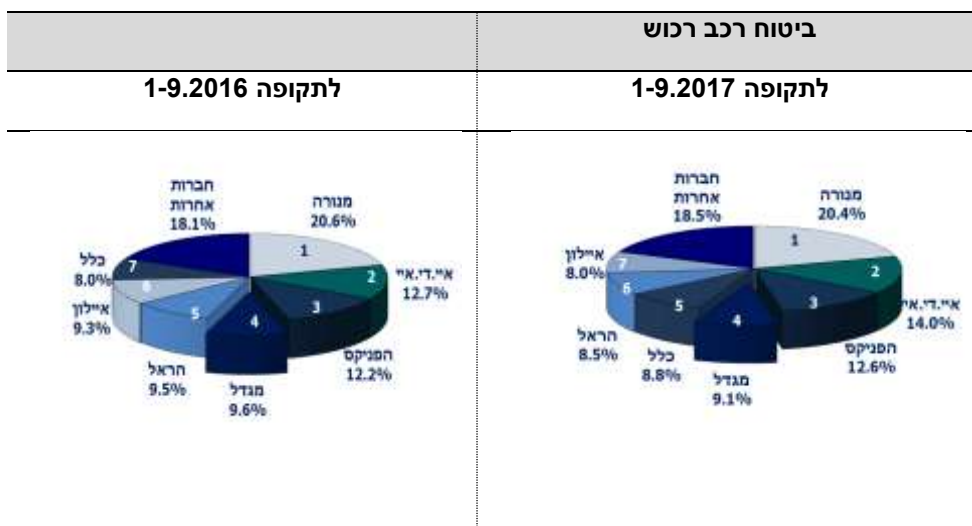
13.2. נתוני שוק במונחי פרמיות ברוטו ^{45 44}

תחום ביטוח כללי בארץ בכללותו																																											
לתקופה 1-9.2016	לתקופה 1-9.2017																																										
<table border="1"> <caption>נתוני שוק ביטוח כללי בארץ - תקופה 1-9.2016</caption> <tr><th>חברת ביטוח</th><th>אחוז</th></tr> <tr><td>מנורה</td><td>16.1%</td></tr> <tr><td>הראל</td><td>13.8%</td></tr> <tr><td>הפניקס</td><td>11.8%</td></tr> <tr><td>מגדל</td><td>11.0%</td></tr> <tr><td>כלל</td><td>10.3%</td></tr> <tr><td>איילון</td><td>9.4%</td></tr> <tr><td>אי.די.איי</td><td>7.8%</td></tr> <tr><td>הכשרת היישוב</td><td>5.2%</td></tr> <tr><td>חברות אחרות</td><td>14.6%</td></tr> </table>	חברת ביטוח	אחוז	מנורה	16.1%	הראל	13.8%	הפניקס	11.8%	מגדל	11.0%	כלל	10.3%	איילון	9.4%	אי.די.איי	7.8%	הכשרת היישוב	5.2%	חברות אחרות	14.6%	<table border="1"> <caption>נתוני שוק ביטוח כללי בארץ - תקופה 1-9.2017</caption> <tr><th>חברת ביטוח</th><th>אחוז</th></tr> <tr><td>מנורה</td><td>15.7%</td></tr> <tr><td>הראל</td><td>13.6%</td></tr> <tr><td>הפניקס</td><td>12.0%</td></tr> <tr><td>מגדל</td><td>10.4%</td></tr> <tr><td>כלל</td><td>10.1%</td></tr> <tr><td>איילון</td><td>9.1%</td></tr> <tr><td>אי.די.איי</td><td>8.6%</td></tr> <tr><td>הכשרת היישוב</td><td>4.9%</td></tr> <tr><td>חברות אחרות</td><td>15.5%</td></tr> </table>	חברת ביטוח	אחוז	מנורה	15.7%	הראל	13.6%	הפניקס	12.0%	מגדל	10.4%	כלל	10.1%	איילון	9.1%	אי.די.איי	8.6%	הכשרת היישוב	4.9%	חברות אחרות	15.5%		
חברת ביטוח	אחוז																																										
מנורה	16.1%																																										
הראל	13.8%																																										
הפניקס	11.8%																																										
מגדל	11.0%																																										
כלל	10.3%																																										
איילון	9.4%																																										
אי.די.איי	7.8%																																										
הכשרת היישוב	5.2%																																										
חברות אחרות	14.6%																																										
חברת ביטוח	אחוז																																										
מנורה	15.7%																																										
הראל	13.6%																																										
הפניקס	12.0%																																										
מגדל	10.4%																																										
כלל	10.1%																																										
איילון	9.1%																																										
אי.די.איי	8.6%																																										
הכשרת היישוב	4.9%																																										
חברות אחרות	15.5%																																										
ביטוח רכב חובה																																											
לתקופה 1-9.2016	לתקופה 1-9.2017																																										
<table border="1"> <caption>נתוני שוק ביטוח רכב חובה - תקופה 1-9.2016</caption> <tr><th>חברת ביטוח</th><th>אחוז</th></tr> <tr><td>מגדל</td><td>10.8%</td></tr> <tr><td>מנורה</td><td>16.8%</td></tr> <tr><td>הראל</td><td>9.9%</td></tr> <tr><td>הפניקס</td><td>9.9%</td></tr> <tr><td>איילון</td><td>10.1%</td></tr> <tr><td>כלל</td><td>9.0%</td></tr> <tr><td>אי.די.איי</td><td>9.4%</td></tr> <tr><td>שלמה ביטוח</td><td>7.8%</td></tr> <tr><td>הכשרת היישוב</td><td>7.7%</td></tr> <tr><td>חברות אחרות</td><td>8.6%</td></tr> </table>	חברת ביטוח	אחוז	מגדל	10.8%	מנורה	16.8%	הראל	9.9%	הפניקס	9.9%	איילון	10.1%	כלל	9.0%	אי.די.איי	9.4%	שלמה ביטוח	7.8%	הכשרת היישוב	7.7%	חברות אחרות	8.6%	<table border="1"> <caption>נתוני שוק ביטוח רכב חובה - תקופה 1-9.2017</caption> <tr><th>חברת ביטוח</th><th>אחוז</th></tr> <tr><td>מנורה</td><td>16.0%</td></tr> <tr><td>הראל</td><td>10.7%</td></tr> <tr><td>אי.די.איי</td><td>10.3%</td></tr> <tr><td>הפניקס</td><td>10.2%</td></tr> <tr><td>איילון</td><td>9.8%</td></tr> <tr><td>כלל</td><td>9.3%</td></tr> <tr><td>מגדל</td><td>8.5%</td></tr> <tr><td>הכשרת היישוב</td><td>6.7%</td></tr> <tr><td>חברות אחרות</td><td>8.1%</td></tr> </table>	חברת ביטוח	אחוז	מנורה	16.0%	הראל	10.7%	אי.די.איי	10.3%	הפניקס	10.2%	איילון	9.8%	כלל	9.3%	מגדל	8.5%	הכשרת היישוב	6.7%	חברות אחרות	8.1%
חברת ביטוח	אחוז																																										
מגדל	10.8%																																										
מנורה	16.8%																																										
הראל	9.9%																																										
הפניקס	9.9%																																										
איילון	10.1%																																										
כלל	9.0%																																										
אי.די.איי	9.4%																																										
שלמה ביטוח	7.8%																																										
הכשרת היישוב	7.7%																																										
חברות אחרות	8.6%																																										
חברת ביטוח	אחוז																																										
מנורה	16.0%																																										
הראל	10.7%																																										
אי.די.איי	10.3%																																										
הפניקס	10.2%																																										
איילון	9.8%																																										
כלל	9.3%																																										
מגדל	8.5%																																										
הכשרת היישוב	6.7%																																										
חברות אחרות	8.1%																																										

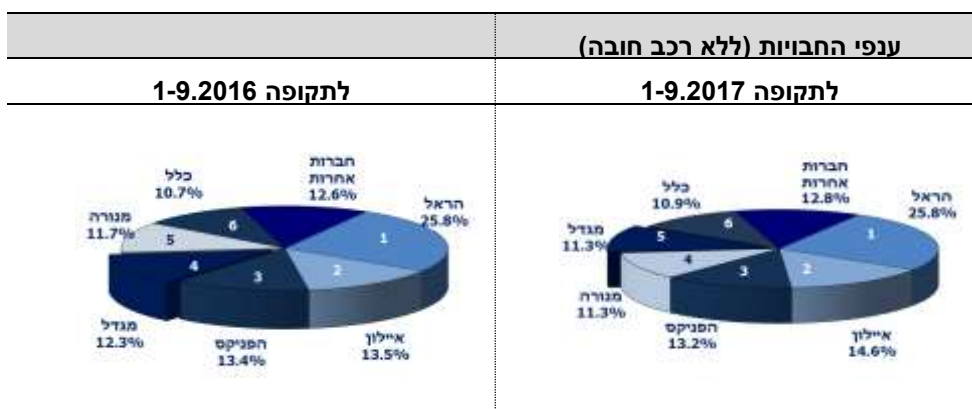
כאמור לעיל, נתח השוק של הקבוצה, לרבות פרמיות רכב חובה המיוחסות לביטוח רכב לעובדי המדינה, הסתכם בשנת 2016 כולה בכ-11.3%.

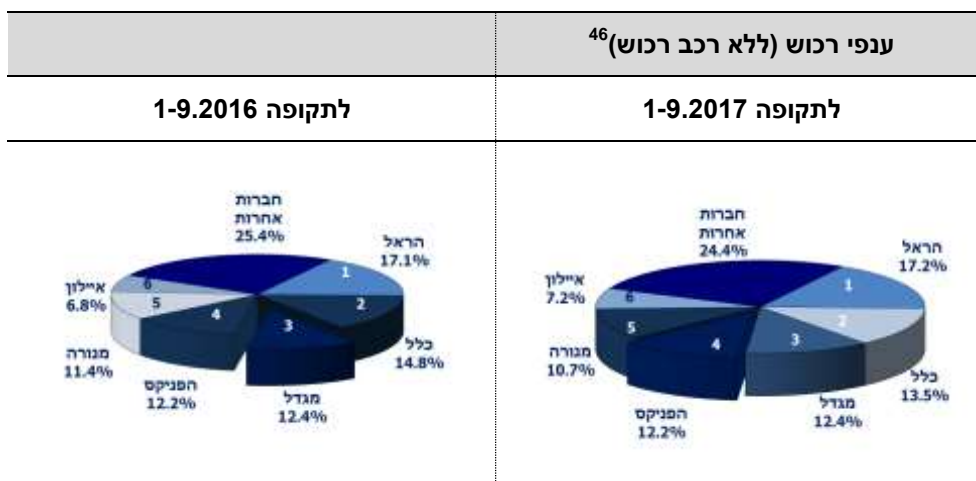
⁴⁴ הנתונים המפורטים בסעיף זה מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים"), למעט אם נאמר במפורש אחרת.

⁴⁵ במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנתח השוק שלה נכון ליום 30.9.2017 הינו כ-1.8%.

כאמור לעיל, נתח השוק של הקבוצה, לרבות פרמיות רכב רכוש המיוחסות לביטוח רכב לעובדי המדינה, הסתכם בשנת 2016 כולה בכ-10.9%.

13.3. השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות

החברה מתמודדת עם התחרות בתחום הביטוח הכללי במספר מישורים:

- (א) ניהול התעריף בביטוחי הפרט ובביטוחים העסקיים - הקבוצה מנהלת את התעריף בביטוחי הפרט ובביטוחים העסקיים באופן שמאפשר לה להתחרות על נתחי השוק ופלחי הלקוחות בהם היא מעוניינת, תוך ניתוח הידע המצטבר שברשותה בתחום הביטוח הכללי אשר מאפשר לה להגיב לשינויים בשוק.
- (ב) פיתוח ושיווק מוצרים סינרגטיים - החברה מתמקדת בפיתוח ובשיווק מוצרים משולבים ומסלולים מובנים, הכוללים כסויים המספקים ללקוח מענה כולל בתחום הפעילות.
- (ג) יעול תהליכי סילוק התביעות ושיפור השירות למבוטחי החברה בכל הקשור בשירות בתביעות.
- (ד) הנגשת השירות ללקוחות ולסוכנים באמצעים תפעוליים וטכנולוגיים - החברה פועלת לשיפור השירות והנגשתו ללקוחותיה ולסוכנים באמצעות התייעלות תפעולית, הטמעה ושימוש במערכות מחשוב מתקדמות, לרבות פיתוח אמצעים דיגיטליים שונים לסוכנים אשר נועדו לייעל את עבודתם ולהקל עליה.

14. לקוחות

14.1. התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי

להלן פרטים אודות התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי, לפי פרמיות ברוטו, בשנים 2015 - 2017 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2015	2015	2016	2016	2017	2017	
התפלגות	מיליון ש"ח	התפלגות	מיליון ש"ח	התפלגות	מיליון ש"ח	
באחוזים		באחוזים		באחוזים		
78	1,606	73	1,778	76	1,672	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
22	444	27	663	24	530	ביטוח קבוצתי ומפעלים גדולים ⁽¹⁾
100	2,050	100	2,441	100	2,202	סה"כ

(1) כולל ציי רכב וחברות שעיסוקן ברכב.

⁴⁶ במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנתח השוק שלה נכון ליום 30.9.2017 הינו כ-7.1%.

ירידה בשיעור הביטוח הקבוצתי ומפעלים גדולים בשנת 2017 לעומת שנת 2016, לאחר עליה שחלה בשנת 2016 לעומת שנת 2015. השינויים כאמור הושפעו בעיקרם מזכייתה של מגדל ביטוח במרכז לביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2017, אשר נכנס לתוקף בסוף שנת 2016, לפירוט ראה סעיף 12.2.8(א) לעיל.

לפרוט חלוקת הפרמיות לפי ענפים במסגרת ביטוח כללי ראו באור 3 לדוחות הכספיים.

14.2. ותק והתמדה של הלקוחות ⁴⁷

14.2.1. ביטוח רכב חובה

בשנת 2017, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב חובה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-58%, לעומת שיעור חידושים של כ-66% בשנת 2016 וכ-59% בשנת 2015.

הירידה בשיעור החידושים בשנת 2017 לעומת שנת 2016 הושפעה בעיקרה מקיטון בכמות הפוליסות שחודשו בעקבות העלאת תעריפים וטיוב התיק, זאת לעומת עליה בשיעור החידושים שחל בשנת 2016 לעומת שנת 2015 שהושפע בעיקרו מגידול בכמות הפוליסות שחודשו.

להלן פרטים אודות התפלגות וותק לקוחות בביטוח רכב חובה, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2015-2017:

מספר שנות ביטוח (שנות ותק)	2017	2016	2015
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	32%	43%	40%
שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)	21%	21%	20%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	15%	11%	28%
למעלה משלוש שנות ותק	32%	25%	12%
סה"כ	100%	100%	100%

הירידה בשנת 2017 במשקל הלקוחות עם ותק נמוך משנה הושפעה בעיקרה מקיטון בהיקף הפוליסות החדשות שנבע מהעלאת תעריפים, כאמור לעיל, זאת לאחר עלייה שחלה בשנת 2016 במשקל לקוחות אלה בעיקר בשל זכייתה של מגדל ביטוח במרכז לביטוח עובדי המדינה, כאמור בסעיף 14.1 לעיל.

14.2.2. ביטוח רכב רכוש

בשנת 2017, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב רכוש, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-77%, לעומת כ-81% בשנים 2016 וכ-75% בשנת 2015.

הירידה בשיעור החידושים בשנת 2017 לעומת שנת 2016 הושפעה בעיקרה מקיטון בכמות הפוליסות שחודשו בעקבות העלאת תעריפים וטיוב התיק, זאת לעומת עלייה בשיעור החידושים בשנת 2016 לעומת שנת 2015 אשר הושפעה מגידול בכמות הפוליסות שחודשו.

⁴⁷ בחודש נובמבר 2012 נחתם הסכם בין החברה ובין אליהו בטוח, בו, בין היתר, התחייבה אליהו לגרום לכך, שפוליסות חדשות ללקוחות המבוטחים באליהו בתחום ביטוח כללי שתחילת הביטוח בהן הינה החל מיום 1 בינואר 2013 יבוצע במגדל ביטוח ("העסק החדש"). בשנת 2013 נקלט העסק החדש של אליהו במגדל ביטוח אשר הביא לגידול בפרמיות בעיקר בביטוחי רכב חובה, רכב רכוש וביטוחי דירות. לפיכך, פוליסות אשר חודשו מתוך האוכלוסייה האמורה, בנתונים המתייחסים להתפלגות ותק לקוחות בשנת 2015 מוצגות בשנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק) ובשנים 2016 ו-2017 ב"למעלה משלוש שנות ותק".

להלן פרטים אודות התפלגות ותק לקוחות בביטוח רכב רכוש, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2015-2017:

2015	2016	2017	מספר שנות ביטוח (שנות ותק)
40%	45%	28%	שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)
18%	22%	24%	שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)
27%	10%	17%	שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)
15%	23%	31%	למעלה משלוש שנות ותק
100%	100%	100%	סה"כ

הירידה בשנת 2017 במשקל הלקוחות עם ותק נמוך משנה הושפעה בעיקרה מקיטון בהיקף הפוליסות החדשות שנבע מהעלאת תעריפים, כאמור לעיל, זאת לאחר עלייה שחלה בשנת 2016 במשקל לקוחות אלה בעיקר בשל זכייתה של מגדל ביטוח במכרז לביטוח עובדי המדינה.

14.2.3. פלח לקוחות משותף לענפי רכב חובה ורכב רכוש

(א) בשנת 2017, פלח הלקוחות המשותף לענף רכב חובה ולענף רכב רכוש הינו כ-68% מהפרמיות בענף רכב חובה, לעומת כ-65% בשנת 2016 וכ-57% בשנת 2015.

(ב) בשנת 2017 פלח הלקוחות המשותף לענף רכב רכוש ולענף רכב חובה הינו כ-81% מהפרמיות בענף רכב רכוש, לעומת כ-89% בשנת 2016 וכ-85% בשנת 2015.

השינויים שחלו בשנת 2017 בפלח הלקוחות המשותף לענף רכב חובה ולרכב רכוש הושפעו בעיקרם מקיטון בכמות הפוליסות הן בענף רכב חובה והן בענף רכב רכוש, תוך ירידה נכרת יותר בכמות הפוליסות בענף רכב חובה.

בשנת 2016, העלייה בפלח הלקוחות המשותף לענפי רכב חובה ורכב רכוש הושפעה מזכייתה של מגדל ביטוח במכרז לביטוח עובדי המדינה, כאמור לעיל.

14.2.4. ביטוח דירות

בשנת 2017, שיעור החידושים בענף ביטוחי הדירות⁴⁸ במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת הסתכם בכ-94%, לעומת כ-93% בשנת 2016 וכ-91% בשנת 2015.

להלן פרטים אודות התפלגות ותק לקוחות בביטוחי דירות⁴⁹ במונחי מחזור פרמיות לשנים 2015-2017 באחוזים:

2015	2016	2017	מספר שנות ביטוח (שנות ותק)
13%	18%	16%	שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)
9%	11%	14%	שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)
22%	8%	9%	שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)
56%	64%	61%	למעלה משלוש שנות ותק
100%	100%	100%	סה"כ

⁴⁸ לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-run off.

⁴⁹ לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-run off.

תחום ד' - תחום השירותים הפיננסיים

15. מידע כספי בתחום השירותים הפיננסיים⁵⁰

להלן פירוט התוצאות הכספיות של תחום השירותים הפיננסיים בשנים 2015-2017 (במיליון ש"ח):

2015	2016	2017	
סך ההכנסות			
196	129	169	הכנסות מחיצוניים - שאינן מתחומי פעילות אחרים
9	3	3	הכנסות מתחומי פעילות אחרים ⁽¹⁾
205	132	172	סה"כ הכנסות
207	129	146	עלויות שאינן מהוות הכנסות של תחומי פעילות אחרים
2	2	2	עלויות המהוות הכנסות של תחומי פעילות אחרים ⁽²⁾
209	131	148	סה"כ עלויות
26	1	1	מזה: הוצאות בגין הפחתת הפרש מקורי והפחתות מוניטין ⁽³⁾
-4	1	26	רווח (הפסד) לתקופה לפני מיסים
-3	1	26	רווח (הפסד) כולל לתקופה לפני מיסים
636	668	593	סך נכסים במאזן

(1) הכנסות קבוצת שוקי הון, הכוללת את מגדל שוקי הון והחברות הבנות שלה, כתוצאה משירותים שסופקו לחברות אחרות בקבוצה, בגין שירותי ברוקראז' בשנת 2015 (פעילות שהופסקה בסוף שנת 2015, נוכח מיזוגה של מגדל שרותי בורסה (נ.ע.) בע"מ (להלן: "מגדל שירותי בורסה") לשירותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי. בע"מ ("אי.בי.אי. שירותי בורסה")) ומשירותי הפצה בגין הנפקת אג"ח על ידי מגדל גיוס הון בשנים 2015-2017, שסופקו לתחומי פעילות אחרים בקבוצה וכן מהכנסות לא מהותיות מריבית בין חברתית.

(2) כולל עלויות דמי שכירות המשולמות על ידי קבוצת שוקי הון לחברה אחרת בקבוצה

(3) במהלך שנת 2015 נמצא כי הערך בספרים המיוחס לקרנות הנאמנות בקבוצת מגדל אחזקות היה גבוה מהסכום בר ההשבה שלה. על כן, הוכר במגדל אחזקות הפסד מירידת ערך בסך כ-26 מיליון ש"ח.

⁵⁰ המידע המובא בסעיף זה, הינו מידע שבהתאם לתקנות ניירות ערך מופיע בחלק ב' לתיאור עסקי התאגיד. הואיל והדוח התקופתי נערך בהתאם לחוזר הממונה הנזכר במבוא לפרק זה, מובא המידע הכספי הנדרש לפי תקנות ניירות ערך בתחילת תיאור תחום השירותים הפיננסיים. נתוני ההכנסות, ההוצאות והרווח לפני מס כוללים את תוצאות פעילות השירותים הפיננסיים המבוצעת באמצעות מגדל שוקי הון וכן את פעילות חברת "ארקסיס ניהול הון גלובלי בע"מ" (שהוחזקה על ידי מגדל ניהול עד מכירתה ביום 31.3.2015). כתוצאה מהמכירה נרשם הפסד הון בסכום שאינו מהותי).

להלן פירוט התפתחות ההכנסות מהסגמנטים השונים שמרכיבים את תחום השירותים הפיננסיים בשנים 2015-2017 (במיליון ש"ח):

2015	2016	2017	
142	131	153	הכנסות מדמי ניהול קרנות נאמנות וניהול תיקים
55	6	6	הכנסות מעמלות בגין פעילות בנקאות להשקעות והפצה ושירותי ברוקראז' ⁵¹
2	0	0	הכנסות אחרות
6	-5	12	רווחים/הפסדים מני"ע (נטו) והכנסות מימון
205	132	172	סה"כ הכנסות התחום

בשנת 2017, חלה עלייה בהכנסות, שנבעה בעיקרה מעליה בשיעור דמי הניהול הממוצעים והיקף הנכסים המנוהלים בקרנות הנאמנות המנוהלות על ידי החברה בסך כ 22 מיליון ש"ח, ומגידול בסך של 13.5 מיליון ש"ח בשערוך חלקה של מגדל שוקי הון במניות כאמור בסעיף 16.2.3 להלן.

בשנת 2016, חלה ירידה בהכנסות אשר נבעה בעיקרה מירידה בהכנסות ממתן שירותי ברוקראז' בעקבות סיום פעילות זו במגדל שוקי הון. בנוסף, חל קיטון בהכנסות מניהול קרנות נאמנות אשר הושפע מקיטון בהיקף הנכסים המנוהלים ומנגד מגידול בדמי הניהול הממוצעים, וכן ירידה בהכנסות מפעילות פיננסית ומימון.

להסברים אודות הכנסות ורווחי תחום השירותים הפיננסיים ראה סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון.

16. מידע כללי על תחום השירותים הפיננסיים

16.1. כללי

פעילות הקבוצה בתחום השירותים הפיננסיים מתבצעת על ידי קבוצת שוקי הון. מגדל שוקי הון נוסדה בשנת 1965 ונרכשה על ידי הקבוצה בשנת 2001.

קבוצת שוקי הון עוסקת בעיקר בשירותי ניהול נכסים פיננסיים, שיווק השקעות בארץ ובח"ל וכן פעילויות אחרות שאינן מהותיות ובכללן בנקאות להשקעות והפצה.

16.2. מבנה תחום הפעילות והשינויים שחלו בו

16.2.1. כללי

תחום השירותים הפיננסיים כפוף לרגולציה רחבה ובכלל זאת החלטות הרגולטורים השונים בשוק ההון: רשות ניירות ערך, הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ("הבורסה"), בנק ישראל והממונה. התחום מתאפיין בתחרות מתמדת וחרפה ומושפע במידה רבה מאוד מהתנודתיות הגבוהה בשוק ההון בישראל ובעולם, לרבות מאירועים פוליטיים וכלכליים, המשפיעים על שערי ני"ע בבורסות ובשוקים המוסדרים.

16.2.2. פעילות ניהול נכסים ושיווק השקעות

פעילות ניהול הנכסים ושיווק ההשקעות של קבוצת שוקי הון כוללת בעיקרה ניהול ושיווק קרנות נאמנות, באמצעות מגדל קרנות נאמנות בע"מ ("מגדל קרנות"), ניהול תיקי השקעות ושיווק השקעות באמצעות מגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ ("מגדל ניהול תיקים") וכן שיווק השקעות ללקוחות כשירים בארץ ובח"ל באמצעות חברות נוספות בקבוצת שוקי הון.

⁵¹ הגידול בסעיף זה בשנת 2015 נובע מהכנסות שהתקבלו בעבור טיפול בעסקאות בנקאות להשקעות.

16.2.3. פעילויות אחרות שאינן מהותיות

בנקאות להשקעות והפצה - פעילות זו כוללת ליווי עסקאות מיזוג ורכישה, גיוסי הון ומימון והפצה, והיא מתבצעת באמצעות מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ, חברה בבעלותה ובשליטתה המלאות של מגדל שוקי הון ("מגדל חיתום")⁵².

השקעות בנכסים פיננסיים - נוסטרו

בשלהי שנת 2015 הושלמה עסקת מיזוג שבמסגרתה התמזגה מגדל שרותי בורסה עם ולתוך אי.בי.אי. שירותי בורסה. כתוצאה מהשלמת המיזוג, מחזיקה מגדל שוקי הון מאז אוקטובר 2015 בכ-19.9% ממניות החברה הממוזגת (קרי: אי.בי.אי. שירותי בורסה) ומנגד, בעלת השליטה באי.בי.אי. שירותי בורסה (אי.בי.אי. בית השקעות בע"מ) מחזיקה ביתרת מניות החברה הממוזגת. לאחר המיזוג האמור, נמחקה מגדל שירותי בורסה וחדלה להיות חברה בת של מגדל שוקי הון. ההשקעה במניות אי.בי.אי. שירותי בורסה, טופלה בדוחות הכספיים של מגדל שוקי הון כהשקעה בנכס פיננסי לא מהותי שאינו מהווה תחום פעילות עסקי, המשוערך לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

במסגרת הסכם המיזוג, נקבע בין היתר כי במקרה שישונה מבנה ההתאגדות של הבורסה (במסגרת המועדים שנקבעו בהסכם), מגדל שוקי הון תהיה זכאית לחלקה של מגדל שירותי בורסה במניות הבורסה.⁵³ לפרטים נוספים אודות הסכם המיזוג ראה סעיף 16.2.3 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד לשנת 2016.

בחודש ספטמבר 2017, בעקבות שינוי מבנה הבורסה והקצאת מניות הבורסה לחברי הבורסה, הוקצו לאי.בי.אי. שירותי בורסה מניות של הבורסה, הכוללת גם את מניות הבורסה הנובעות מחלקה של מגדל שירותי בורסה. המניות הנובעות מחלקה של מגדל שירותי בורסה במניות הבורסה מהוות כ-4.77% מהון מניות הבורסה (כ-4.48% בדילול מלא), ומוחזקות על ידי אי.בי.אי. שירותי בורסה בנאמנות, עבור מגדל שוקי הון.

כתוצאה מהקצאת המניות האמורה ועל בסיס הערכת שווין נרשם רווח בסך של כ-13.5 מיליון ש"ח (לפני מס) בשנת 2017, שהוא הפרש בין הערכת שווין ליום 31 דצמבר 2016, לבין הערכת שווין ליום 31 דצמבר, 2017.

כמו כן, בחודש ינואר, 2018 פנתה הבורסה לחברי הבורסה בבקשה לקבל מהם הצעות למכירת אחזקותיהם בבורסה לפי שווי המשקף לבורסה ערך של 500 מיליון ש"ח.

לפרטים נוספים בעניין שינוי מבנה הבורסה, לרבות פניית הבורסה שלעיל והצעת מגדל שוקי הון שהוגשה בעקבותיה, ראה סעיף 16.4.4 להלן.

קרנות גידור - במסגרת פעילות ניהול הנכסים, קבוצת מגדל שוקי הון ניהלה ועשויה לנהל מעת לעת פעילות של ניהול קרנות גידור, באמצעות חברה בת של מגדל שוקי הון-אם.סי.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ וחברות בנות שלה. קבוצת שוקי הון עשויה אף להשקיע השקעות נוסטרו בקרנות גידור כאמור. נכון למועד הדוח, קבוצת מגדל שוקי הון אינה מנהלת קרנות גידור.

בנוסף לפעילויות האמורות לעיל, מגדל שוקי הון משקיעה בהשקעות נוסטרו באמצעות חברות בנות, כמפורט בסעיף 5.4.2 בדוח הדירקטוריון. כמו כן בוחנת שוקי הון אפשרות לביצוע פעילות של עשיית שוק בקשר לפעילות קרנות הסל, כחלק מהיערכותה לרפורמה המתוכננת בתחום שוק ניהול הנכסים הפאסיבי החברה אינה צופה כי במידה ואכן תבוצע פעילות של עשיית שוק כאמור לעיל, תהא פעילות זו פעילות מהותית (לפרטים נוספים ראה סעיף 25.1.1 להלן).

⁵² יוער כי על אף שמה, מגדל חיתום (שהינה "חתם לא פעיל") אינה עוסקת בחיתום, אך היא עוסקת בפעילות הפצה.

⁵³ יצוין כי הזכות לקבלת חלקה של מגדל שירותי בורסה במניות הבורסה במסגרת הפרטתה, טופלה בדוחות הכספיים של מגדל שוקי הון, בדומה לאופן טיפול ההשקעה במניות אי.בי.אי. שירותי בורסה כאמור לעיל.

16.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

ראה סעיף 25 להלן.

16.4. התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית והשלכותיהן על תחום הפעילות

16.4.1. כללי

לפירוט התפתחויות במשק ובשווקי ההון ראה סעיף 3.1 בדוח הדירקטוריון.

16.4.2. ענף ניהול נכסים ושיווק השקעות⁵⁴

קרן נאמנות מוקמת על פי חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 ("חוק השקעות משותפות"), על פי הסכם בין מנהל קרן לנאמן, ובהתאם לתשקיף הקרן, והיא מהווה מכשיר להשקעה משותפת בניירות ערך ונכסים פיננסיים להפקת רווחים משותפת מהחזקתם ומכל עסקה בהם, ומתאפיינת ברמת נזילות גבוהה.

ענף קרנות הנאמנות נחלק לשני אופני ניהול - ניהול מסורתי של השקעות (המכונה גם ניהול אקטיבי) וניהול עוקב מדדים הנעשה באמצעות קרנות מחקות (המכונה גם ניהול פסיבי), שהינן קרנות נאמנות, אשר ייעודן הוא השגת תוצאות הדומות ככל הניתן לשיעורי השינוי בנכס הייחוס שלהן, כשבדרך כלל נכסי הייחוס הינם מדדים בארץ או בחו"ל.

להלן פירוט היקף נכסי תעשיית קרנות הנאמנות ומוצרי המדדים (במיליוני ש"ח):

ניהול מסורתי / "ניהול אקטיבי" (במיליארדי ש"ח) קרנות מסורתיות	ניהול מסורתי / "ניהול אקטיבי" (במיליארדי ש"ח) קרנות מסורתיות ⁵⁵	ניהול עוקב / "ניהול פסיבי" (במיליארדי ש"ח) מחקות	ניהול מסורתי / "ניהול אקטיבי" (במיליוני ש"ח) מדדים
200.1	13.4	29.6	97.2
158.9	16.9	27.6	96.2
% השינוי ב-2017 לעומת שנת 2016			
26%	(21%)	7%	1%

כפי שניתן לראות מהנתונים לעיל, בשנת 2017 לא חל שינוי מהותי בהיקף נכסי הקרנות המחקות ומוצרי המדדים. בתי ההשקעות המשיכו להיערך לרפורמת הסדרת השוק הפסיבי, שכתוצאה ממנה יהפכו תעודות הסל לקרנות סל, וכן יוכלו הקרנות המחקות להפוך גם הן לקרנות סל, ויחלו להיסחר יומית באופן רציף. לפרטים אודות הרפורמה המתוכננת בתחום שוק ניהול הנכסים הפאסיבי ראה סעיף 25.1.1 להלן. הגיוס בעיקר בקרנות המסורתיות הושפע מעליית ערך הנכסים ומביקוש למוצרים אלה.

⁵⁴ הנתונים שמתייחסים לענף קרנות הנאמנות מבוססים על נתוני מערכת ביזפורטל והנתונים המתייחסים למוצרי המדדים מבוססים על מידע מאתר רשות ניירות ערך. בכל הנוגע לענף ניהול התיקים, מאחר ולא מתפרסמים נתונים רשמיים אודות ענף זה, אין בידי החברה כלים להתייחס להתפתחויות בענף זה.

⁵⁵ קרנות כספיות שקליות.

ענף הבנקאות להשקעות וההפצה⁵⁶

להלן פירוט על הנפקות לציבור (במיליארדי ש"ח):

גיוס הון	מספר הנפקות (גיוס הון)	היקף גיוס חוב	
8	86	65	2017
4	89	63	2016
113%	-3%	2%	% השינוי ב-2017 לעומת שנת 2016

16.4.3 היקף הפעילות של קבוצת שוקי הון ורווחיה

להלן ההתפתחות בהיקף הנכסים המנוהלים על ידי קבוצת שוקי הון (במיליוני ש"ח), בשנים 2016-2017:

2016	2017	
5,944	5,439	ניהול תיקים ⁽¹⁾
24,672	26,804	קרנות נאמנות ⁽²⁾
30,616	32,243	סה"כ

⁽¹⁾ בנטרול יחידות של קרנות נאמנות של מגדל קרנות המוחזקות בתיקי לקוחות מגדל ניהול תיקים, ובנטרול נכסי קרנות נאמנות, קופות גמל, וקרנות השתלמות של הקבוצה שהינם ו/או היו בניהול מגדל ניהול תיקים.

⁽²⁾ בנטרול נכסים בניהול השקעות של מנהל תיקים חיצוני בסך של כ-221 מיליון ש"ח בשנת 2017 וכ-56 מיליון ש"ח בשנת 2016.

הכנסות תחום השירותים הפיננסיים נובעות בעיקר מדמי ניהול, המחושבים כשיעור מההיקף הנכסים המנוהלים, וכן מעמלות מעסקי בנקאות להשקעות והפצה.

16.4.4 הקצאת מניות הבורסה למגדל שוקי הון אגב שינוי מבנה ההתאגדות של הבורסה

בחודש אפריל 2017 פורסם ברשומות חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017 (בפסקה זו: "**תיקון 63**") אשר בו נקבע, בין היתר, כי מבנה ההתאגדות של הבורסה ישונה ממודל של חברים בלא זכויות הוניות, לחברה בעלת הון מניות הפועלת למטרות רווח, תוך הסרת המגבלה על חלוקת רווחים ותוך הפרדה בין הבעלות בבורסה והשליטה בה לבין החברות בה. עוד קובע תיקון 63, כי ככלל, החזקת אמצעי שליטה בבורסה בשיעור של 5% או יותר, תהיה טעונה היתר מרשות ניירות ערך.

כנדרש בהוראות תיקון 63, בחודש ספטמבר 2017 אושר בבית המשפט ההסדר לשינוי מבנה הבעלות האמור ואופן הקצאת הזכויות בין חברי הבורסה השונים, בהתאם לסעיף 350 לחוק החברות

עם קבלת אישור בית המשפט כאמור לעיל, והקצאת מניות הבורסה לחברי הבורסה, הוקצו לאי.בי.אי שירותי בורסה 8,550,416 מניות הבורסה, מתוך 4,480,416 מניות הנובעות מחלקה של מגדל שירותי בורסה, המהוות 4.77% מהון מניות הבורסה (4.48% בדילול מלא) ("**מניות מגדל שירותי בורסה**"). נכון למועד הדוח ובהתאם להסכם המיזוג המתואר לעיל בסעיף 016.2.3, מניות מגדל שירותי בורסה מוחזקות על ידי אי.בי.אי שירותי בורסה בנאמנות, עבור מגדל שוקי הון אשר תישא בחבות המס ובכל הוצאה הנובעת מקבלת המניות האמורות והעברתן למגדל שוקי הון או החזקתן עבור מגדל שוקי הון בנאמנות. בנוסף, פנו הצדדים לרשות ניירות ערך ולבורסה וקיבלו

⁵⁶ על בסיס עיבוד נתונים מתוך הסקירות השנתיות של הבורסה לשנים 2016 ו-2017.

את אישורן לעצם העברה האמורה, ובכלל זה אישור רשות ניירות ערך, כי העברת המניות כאמור והחזקתן בידי מגדל שוקי הון אינה טעונה קבלת היתר החזקה.

בתחילת חודש ינואר 2018, פנתה הבורסה לחברי הבורסה בבקשה לקבל מהם הצעות למכירת אחזקותיהם בבורסה לפי שווי המשקף לבורסה ערך של 500 מיליון ש"ח. ביום 16 בינואר 2018 הגישה מגדל שוקי הון לבורסה הצעה בלתי חוזרת ולא ניתנת לביטול עד ליום 8 באפריל 2018, למכירת כלל אחזקותיה ו/או זכויותיה במניות הבורסה במחיר שלא יפחת מסך של 22,402,080 ש"ח. על הבורסה לא מוטלת כל חובה לקבל את ההצעה או כל חלק ממנה, ואין כל ודאות כי המהלך ייצא אל הפועל ו/או כי הצעתה של מגדל שוקי הון למכירת מניות תתקבל.

16.5. התפתחויות בתחום הפעילות ושינויים במאפייני הלקוחות בתחום הפעילות

לשינויים בנתחי השוק של השחקנים בענף קרנות הנאמנות ולפירוט אודות פעילות חברות בעלות רישיון לניהול תיקי השקעות - ראה סעיף 17 להלן.

16.6. תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

התחליף העיקרי לשירותי ענף ניהול נכסים ושיווק השקעות הינו ביצוע השקעה על ידי הלקוח בעצמו, לרבות תוך הסתייעות ביעוץ השקעות חיצוני. תכניות החיסכון והפיקדונות של המערכת הבנקאית וחברות הביטוח, וכן מוצרים מובנים, מהווים אף הם תחליף מסוים לשירותי ניהול הנכסים הפיננסיים.

רכישת ניירות ערך באופן ישיר ורכישת תעודות סל על מדדים שונים (לרבות על מדדי נ"ע בחו"ל), מהווה תחליף לקרנות נאמנות בכלל, ולקרנות המחקות בפרט. בנוסף לאמור לעיל, השקעה בקרנות נאמנות מהוות תחליף מסוים לשירותי ניהול תיקי השקעות.

16.7. מבנה התחרות בתחום השירותים הפיננסיים ושינויים החלים בו

כאמור לעיל, תחום השירותים הפיננסיים מתאפיין בתחרות רבה, בין היתר בשל היותו שוק מצומצם עם מספר מתחרים רב, אשר כולל הן תאגידי בנקאיים (לרבות זרים) והן חברות המוחזקות על ידי גופים מוסדיים. לפרטים אודות תחרות בתחום ראה סעיף 21 להלן.

17. מוצרים ושירותים עיקריים של התחום

להלן תיאור השירותים העיקריים המסופקים על ידי קבוצת שוקי הון:

17.1. ניהול קרנות נאמנות

תחום פעילות זה כולל ניהול של קרנות נאמנות - הן קרנות מסורתיות והן קרנות מחקות. להלן נתונים אודות מספר קרנות הנאמנות שבניהול מגדל קרנות⁵⁷:

	2016	2017
קרנות מסורתיות	112	113
קרנות מחקות	81	118
סה"כ	193	231

⁵⁷ בנטרול 5 קרנות נאמנות מסורתיות שהשקעותיהן מנוהלות בידי מנהל השקעות חיצוני.

להלן נתונים נוספים אודות נכסי קרנות הנאמנות המנוהלות על ידי קבוצת שוקי הון וסה"כ הנכסים המנוהלים בתעשייה נכון ליום 31 בדצמבר 2017 (במיליוני ש"ח)⁵⁸:

קטגוריות	היקף נכסים של קרנות נאמנות בקבוצת שוקי הון	היקף נכסי קרנות נאמנות בתעשייה
אג"ח בארץ כללי	6,611	94,989
אג"ח בארץ מדינה	2,152	31,198
אג"ח בארץ מט"ח	37	85
אג"ח בארץ שקלית	3,144	16,900
אג"ח בארץ חברות והמרה	6,037	37,892
אג"ח בחו"ל	370	7,963
אגד קרנות	17	366
גמישות	67	5,587
חו"ל כללי	-	231
לתושבי חץ בלבד	-	32
ממונפות ואסטרטגיות	184	642
מניות בארץ	1,343	17,242
מניות בחו"ל	4,777	14,572
קרן כספית	2,066	15,420
תושבי חוץ		
סה"כ בשנת 2017	26,805	243,119
סה"כ בשנת 2016	24,672	213,370

17.2. ניהול תיקי השקעות ושיווק השקעות

ניהול תיקי השקעות הינו ביצוע עסקאות בניירות ערך ובנכסים פיננסיים, לפי שיקול דעת מנהל התיק, לחשבוננו של הלקוח המתנהל בבנק או בחבר בורסה, בהתאם למדיניות השקעות המוסכמת עם הלקוח והמותאמת לצרכיו, ועפ"י הוראות חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 ("חוק הסדרת העיסוק"). פעילות זו מתאפיינת בקשר ישיר והיכרות עם הלקוחות. להיקף התיקים המנוהלים על ידי מגדל שוקי הון ראה סעיף 16.4.3 לעיל.

שיווק השקעות הינה פעילות של ייעוץ השקעות בניירות ערך ונכסים פיננסיים כאשר לנותן הייעוץ קיימת זיקה לנכס פיננסי או למנהלו. פעילות זו כוללת בקבוצת שוקי הון בעיקר שיווק השקעות ללקוחות הקבוצה בישראל ובחו"ל בקשר לתיק ההשקעות שלהם, וכן שיווק השקעות ללקוחות כשרים בישראל של קרנות נאמנות זרות המונפקות או מנוהלות על-ידי תאגידים מחו"ל. בשנת הדוח פעילות זו איננה מהותית.

17.3. ענף בנקאות להשקעות והפצה

פעילות זו כוללת ליווי עסקאות מיזוג ורכישה, גיוסי הון ומימון והפצה. בשנת 2017 טיפלה קבוצת שוקי הון בכ-16 עסקאות בתחום הבנקאות להשקעות, חלקן טרם הסתיימו. כמו כן טיפלה קבוצת שוקי הון בשנת הדוח בכ-8 הפצות של הנפקות לציבור כמפיץ ראשי או משנה, לרבות הנפקה אחת לציבור שביצעה מגדל גיוס הון בע"מ, חברה נכדה של החברה בשנת הדוח. בשנת הדוח פעילות זו איננה מהותית.

⁵⁸ נתוני הענף הינם לפי נתוני ביזפורטל ליום 31 בדצמבר 2017. נתוני מגדל שוקי הון הם בנטרול נכסים בקרנות נאמנות שבניהול השקעות של מנהל תיקים חיצוני, בסך של כ-221 מיליון ש"ח בשנת 2017 וכ-56 מיליון ש"ח בשנת 2016.

17.4. ניהול קרנות גידור⁵⁹

במסגרת זו נוהלו נכסי הלקוחות, שהשקיעו בקרנות הגידור במעמד של שותף מוגבל, בהתאם למסמכי ההתאגדות והסכמי ההצטרפות של קרן הגידור. פעילות קרנות הגידור אינה ולא הייתה כפופה לרגולציה מיוחדת. נכון למועד הדוח, קבוצת מגדל שוקי הון אינה מנהלת קרנות גידור.

18. פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים

בתחום השירותים הפיננסיים אין קבוצת מוצרים, אשר ההכנסות ממנה מהוות 10% או יותר מסך ההכנסות של התחום.

19. לקוחות

פעילות ניהול קרנות נאמנות מתאפיינת בריחוק ניהולי בין המשקיעים לבין מנהל הקרנות כאשר עיקר השקעות הציבור בקרנות נאמנות מתבצעות באמצעות הבנקים, ועל כן זהותם של המשקיעים אינה ידועה למנהל הקרן.

לקוחות ענף ניהול התיקים ושיווק השקעות נחלקים לשלושה סוגים עיקריים:

(א) פרטיים - קמעונאיים.

(ב) כשירים - כמפורט בחוק הסדרת העיסוק (בעיקר קרנות השתלמות, קופות גמל, קרנות פנסיה, חברות ביטוח וכן תאגידים ולקוחות פרטיים העונים להגדרה שבחוק).

(ג) תאגידים (שאינם כשירים).

שני סוגי הלקוחות האחרונים מתאפיינים בניהול נכסים בהיקף גדול אך ברמת דמי ניהול נמוכה.

לקבוצת שוקי הון לא קיימת תלות בלקוח בודד, או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תחום השירותים הפיננסיים. לקבוצת שוקי הון אין לקוח, אשר הכנסות הקבוצה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסותיה.

20. שיווק והפצה

להלן ערוצי השיווק והפצה העיקריים של קבוצת שוקי הון:

שיווק והפצה באמצעות יועצי ההשקעות של התאגידים הבנקאיים

ערוץ ההפצה העיקרי של קרנות הנאמנות. אופן הפעולה נעשה בעיקר באמצעות קשר של קבוצת שוקי הון עם יועצי ההשקעות בבנקים, תוך אספקת מידע ומסמכים שיווקיים מתאימים. נכון למועד דוח זה התקשרה מגדל קרנות בהסכמי הפצה עם מרבית הבנקים. הסכמי ההפצה קובעים, כי שיעור עמלת ההפצה שתשולם לבנקים האמורים, יהיה השיעור המירבי שהבנקים יהיו רשאים לגבות מעת לעת בהתאם להוראות הדין.

שיווק והפצה באמצעות עובדי שיווק ומכירות של החברה ובאמצעות הפניות ממתווכים שונים וסוכני ביטוח

ערוץ ההפצה העיקרי בתחום ניהול התיקים ללקוחות פרטיים-קמעונאיים. ערוץ הפצה זה כולל גם הפניות על ידי סוכני ביטוח ומשווקים פנסיוניים, הן מקבוצת מגדל והן חיצוניים, העובדים עם חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה של הקבוצה. בערוץ הפצה זה משולמות למתווכים עמלות שיעורן נגזר בדרך כלל כשיעור מתוך דמי הניהול הנגבים מהלקוחות שהופנו.

פנייה ישירה ללקוחות כשירים או תאגידים באמצעות עובדי קבוצת שוקי הון

ערוץ הפצה זה משמש בעיקר לפנייה ללקוחות כשירים ותאגידים בתחום ניהול התיקים (לרבות בדרך של השתתפות במכרזים המתפרסמים על ידם), פניה ללקוחות בענף הבנקאות להשקעות, ופנייה ללקוחות

⁵⁹ נכון למועד הדוח מגדל שוקי הון אינה מנהלת קרנות גידור.

כשירים לשיווק השקעות של קרנות נאמנות זרות בישראל, אשר קבוצת שוקי הון קשורה עם מנהליהן בהסכמי שיווק.

קיום כנסים מקצועיים/שיווקיים.

פרסום בעיתונות ובאינטרנט.

קבוצת שוקי הון לא העניקה בלעדיות לאף אחד מהגורמים בערוצי השיווק וההפצה המפורטים לעיל.

21. תחרות

התחום מתאפיין בתחרות חריפה. התחרות העיקרית הינה על התשואה המושגת ללקוח (ביחס לרמת הסיכון), גובה דמי הניהול או העמלות, ואיכות השירות.

21.1. שירותי ניהול קרנות נאמנות^{60, 61}

שם המתחרה	נתונים לסוף שנת 2015	נתונים לסוף שנת 2016	נתונים לסוף שנת 2017	המתחרים העיקריים הפועלים בענף קרנות הנאמנות
מיטב דש	12.26%	12.88%	12.27%	
ילין לפידות	9.75%	10.14%	11.14%	
מגדל	11.71%	11.56%	11.03%	
פסגות	12.28%	11.59%	9.92%	
אלטשולר שחם	8.45%	7.74%	8.22%	
הראל-פיא	10.76%	8.34%	7.72%	
מור	3.09%	5.47%	7.56%	
אי בי אי	5.13%	4.37%	5.96%	
אקסלנס	8.89%	6.31%	4.78%	

בישראל פועלות נכון לסוף שנת 2017, 19 חברות לניהול קרנות נאמנות, המנהלות כ-1,430 קרנות נאמנות.

מתוך 19 החברות שלעיל, 9 חברות מנהלות נכסים בהיקף של מעל ל-10 מיליארד ש"ח כל אחת, 9 חברות מנהלות נכסים בהיקף של מתחת ל-10 מיליארד ש"ח כל אחת וחברה אחת מנהלת נכסים בהיקף של פחות מ-1 מיליארד ש"ח כל אחת⁶².

בסוף שנת 2016 מוזגה מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ ("מנורה") עם אלטשולר שחם ניהול קרנות נאמנות בע"מ. עסקת המיזוג לא כללה את פעילות קרנות הנאמנות המחקות של מנורה. פעילות שנרכשה על-ידי מגדל קרנות⁶³.

לפירוט אודות היקף נכסי קרנות הנאמנות בתעשייה, לרבות מגדל שוקי הון, ואודות הגורמים העיקריים לקיטון בהיקפו לעומת שנת 2016 ראה סעיפים 16.4.2 ו-17.1 לעיל.

⁶⁰ על פי נתוני מערכת ביזפורטל ליום 31.12.2017.

⁶¹ על פי נתוני מערכת ביזפורטל לשנים 2015 עד 2017. חלקם של מנהלי הקרנות המוצגים בטבלה מתוך כלל נכסי התעשייה חושב בנטרול קרנות שמנהלות על ידי מנהלי השקעות חיצוניים בלתי קשורים וכוללים קרנות כספיות. להסרת ספק יובהר כי כלל נכסי התעשייה חושב ככולל הנכסים שבניהול חיצוני כאמור.

⁶² הנתונים המובאים בפסקה זו כוללים גם את קרנות הנאמנות שהשקעותיהן מנהלות בידי מנהלי השקעות חיצוניים בלתי קשורים למנהל הקרן.

⁶³ במסגרת זו, רכשה מגדל קרנות ממנורה 34 קרנות מחקות, בהיקף נכסים כולל שעמד באותה עת על כ-880 מיליון ש"ח, ואשר הועברו לניהולה של מגדל קרנות ביום 1 בינואר 2017.

21.2. נתח השוק של קבוצת שוקי הון

סוף שנת 2015	סוף שנת 2016	סוף שנת 2017	
44.5%	41.8%	44.0%	מכלל הקרנות המחקות בתעשייה
9.8%	9.3%	10.3%	מכלל הניהול הפסיבי (קרנות מחקות ומוצרי מדדים)

מגדל קרנות היא החברה הגדולה בתעשיית הקרנות המחקות על-פי היקף נכסים מנוהל.

21.3. שירותי ניהול תיקי השקעות ושיווק השקעות

בענף ניהול התיקים פועלים מספר רב של מנהלי תיקים, חלקם קשורים לתאגידים בנקאיים, ואשר נחלקים לחברות ניהול תיקים גדולות (ובהן מגדל ניהול תיקים), וחברות ניהול תיקים שאינן גדולות, בהתאם לסיווג שבחוק הסדרת העיסוק.

לפירוט אודות היקף נכסי התיקים המנוהלים בידי קבוצת שוקי הון ראו סעיף 16.4.3 לעיל.

מתחרותיה העיקריות של קבוצת שוקי הון בתחום זה, למיטב ידיעת הקבוצה, הן: פסגות ניירות ערך בע"מ, פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ, אלטשולר שחם בע"מ, אי.בי.אי. - אמבן ניהול השקעות בע"מ, ילין לפידות ניהול תיקי השקעות בע"מ, אנליסט ניהול תיקי השקעות בע"מ, הראל פיננסים ניהול השקעות בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודש מיטב ניהול השקעות בע"מ.

21.4. השיטות העיקריות של קבוצת שוקי הון להתמודד עם התחרות, בכלל ענפי תחום השירותים הפיננסיים הינן:

העלאת המודעות לביצועי ולאיכות מוצרי קבוצת שוקי הון, בעיקר אצל יועצי ההשקעות בבנקים; התאמת סל המוצרים ללקוח וגיוונו, לרבות ביחס לניהול נכסים בחו"ל; פיתוח מוצרים חדשים; ביסוס והגדלת ערוץ באמצעות סוכני ביטוח; מתן דגש על איכות השירות ללקוח; שמירה על קשרים מקצועיים עם המשקיעים המוסדיים בישראל, שהינם קהל היעד העיקרי להשקעות במוצרי הקבוצה; מקצועיות ורמה גבוהה של אמינות.

22. עונתיות

להערכת החברה, תחום השירותים הפיננסיים בכללותו אינו מתאפיין בעונתיות.

23. ספקים ונותני שירותים

נכון למועד הדוח, לקבוצת שוקי הון אין ספק שירותים עיקרי.

24. הון חוזר

אשראי ספקים - היקף אשראי הספקים הממוצע בשנת 2017 אינו מהותי.

25. מגבלות ופיקוח החלים על תחום השירותים הפיננסיים

25.1. חוקים ותקנות עיקריים

ענף ניהול קרנות הנאמנות וענף ניהול התיקים מתאפיינים ברגולציה רבה בפיקוח רשות ניירות ערך, על פי חוק השקעות משותפות וחוק הסדרת העיסוק. רגולציה זו מסדירה, בין היתר, את דרישות הרישוי, החובות המוטלות על מנהל הקרן ומנהל התיקים, חובות אמון וזהירות, כללי ממשל תאגידי החלים עליהם, תנאי כשירות, אופן הקמת קרן נאמנות או עריכת הסכם ההתקשרות עם הלקוח ואופן ניהול הנכסים, בירור צרכי הלקוח המנוהל והתאמת צרכי בניהול תיקים ומדיניות ההשקעות, בחינת מהימנות הגורמים המפוקחים, והסדרת סמכויות הפיקוח והאכיפה של הרגולטור. כמו כן ענף ניהול התיקים כפוף גם לרגולציה על פי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 המסדירה, בין היתר, את חובת זיהוי והכרת לקוחות מנהל התיקים.

25.1.1. הרפורמה בתחום תעודות הסל

(א) בחודש אוגוסט 2017 פורסם **חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 28), התשע"ז-2017 ("תיקון קרנות הסל")**. תיקון קרנות הסל מבקש לתת מענה לפער הרגולטורי הקיים בין פעילות תעודות הסל לפעילות קרנות הנאמנות, זאת על אף ששני המוצרים הינם מכשירים פיננסיים תחליפיים בתחום ניהול הנכסים הפאסיבי בשוק ההון. כך, בעוד שפעילות קרנות הנאמנות, מוסדרת תחת חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 ("**חוק השקעות משותפות בנאמנות**"), אשר מהווה הסדרה מפורטת ומחייבת הכוללת סמכויות לפיקוח על כלל היבטי פעילות קרנות הנאמנות, הרי שפעילות תעודות הסל מוסדרת תחת חוק ניירות ערך בלבד, המתמקד בעיקרו בהיבט הגילוי.

תיקון קרנות הסל הופך למעשה את תעודת הסל מאיגרת חוב שהינה מוצר בעל רכיב התחייבותי, למכשיר פיננסי חדש שיקרא- "קרן סל" שהינה קרן נאמנות מחקה סגורה שיחידותיה נסחרות בבורסה, ושייעודה השגת תוצאות הנגזרות משיעור השינוי במחיר מדד או סחורה כלשהם.

בנוסף להמרת תעודות סל לקרנות סל כאמור לעיל, כן קובע התיקון, כי גם קרנות מחקות תוכלנה להפוך לקרנות סל כאמור.

(ב) בחודש אוקטובר 2017 פורסמה **טיטת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (קרנות מחקות), התשע"ח-2017 ("תקנות קרנות מחקות")**, שעם כניסתה לתוקף תהווה סט תקנות ייעודי ומרכזי באמצעותו מוצע לקבוע את מאפייניה העיקריים של קרן הסל. בין יתר הנושאים העיקריים המוסדרים בתקנות אלו הינו חובת מינוי עושה שוק ועשיית שוק בקרנות סל. מוצע כי לשם הגברת הסחירות ביחידת קרן סל ימנה מנהל הקרן עושה שוק ביחידות הקרן. עושה שוק כאמור יהיה חברה שעיסוקה הבלעדי הוא פעילות עשיית שוק, שאינה בשליטת מנהל הקרן או חברה השולטת בו. כחלק מהיערכותה לרפורמה בתחום תעודות וקרנות הסל, בוחנת מגדל שוקי הון את האפשרות לביצוע פעילות של עשיית שוק בקשר לפעילות קרנות הסל, בכפוף בין היתר לבחינת כדאיות כלכלית לפעילות זו.

נושאים נוספים אשר הוצע להסדיר במסגרת התקנות הינם דמי ניהול משתנים, אפשרות למתן החזר דמי ניהול למשקיעים מוסדיים ומנהלי קרנות נאמנות המנהלים כספי אחרים, בגין החזקת יחידות של קרנות נאמנות במסגרת הנכסים שבניהולם ואופן פירוק קרן סל.

(ג) בחודש אוקטובר 2017 פרסמה הרשות את **טיטת תקנות ניירות ערך (אגרה שנתית) (תיקון) התשע"ח-2017** וכן את טיטת תקנות ניירות ערך (אגרה שנתית) (הוראת שעה) התשע"ח-2017 ("**הוראת השעה**"). שיותקנו על מנת להסדיר את האגרות השנתיות שישלמו מנהלי הקרנות. בהתאם לתקנות יופחתו סכומי האגרה השנתית המשולמים על ידי קרנות שונות בהתאם להון העצמי, וכן תיקבע אגרה מופחתת למנהלי קרנות המנהלים עשר קרנות לכל היותר, בשווי נמוך יחסית, לרבות לעניין קרנות המנוהלות על ידי מנהל השקעות חיצוני שאינו קשור למנהל הקרן. בהתאם להוראת השעה שלעיל, סכום האגרה השנתית יעלה באופן הדרגתי במהלך ארבע שנים מיום כניסתן לתוקף של התקנות המוצעות אשר ככלל, אמורות להביא להפחתה מהותית בסכום האגרה השנתית המשולם על ידי מגדל קרנות. מנגד יצוין כי במסגרת הרפורמה מגדל שוקי הון, בכפוף לבחינה הכלכלית להפיכה לקרנות סל, תידרש להפקיד בטחונות.

(ד) בחודש ינואר 2018 פרסמה הרשות **טיטת הוראה בדבר כללים לביצוע עסקאות בנגזרי OTC**, אשר נועדה לאפשר ביצוע עסקת החלף שאינה במימון, וקניה והחזקה של חוזה אקדמה בכפוף להתקיימות תנאים שנועדו לספק וודאות ואחידות בשוק בכל הנוגע לתנאים לביצוע עסקאות בנגזרים כאמור ולאופן

שערוכם, ולצמצם עד כמה שניתן את סיכוני האשראי והנזילות הכרוכים בעסקאות אלה, וזאת כהשלמה לחוק הקרנות.

תיקון קרנות הסל והתקנות מכוחו צפויים להיכנס לתוקפם במועד כניסתן לתוקף של תקנות קרנות מחקות, אשר נדחה לאחרונה למועד לא ידוע. הרפורמה לעיל, בתחום שוק ניהול הנכסים הפאסיבי (ניהול מוצרי מדדים (תעודות סל) וקרנות מחקות) עשויה לאפשר לחברת מגדל קרנות נאמנות את המשך פיתוח והרחבת ענף הקרנות המחקות, והיא עשויה להפכן, כולן או חלקן, לקרנות סל. החברה מעריכה כי תהיה לתיקון קרנות הסל ולתקנות מכוחו השפעה חיובית על פעילות קרנות הנאמנות בחברה.

25.2. רישיונות והיתרים

לקבוצת שוקי הון רישיונות שניתנו על ידי רשות ניירות ערך, כדלקמן:

מגדל ניהול תיקים - רישיון ניהול תיק השקעות.

מגדל קרנות - רישיון מנהל קרן.

25.3. חסמי כניסה ויציאה - לחסמי כניסה ויציאה ראה סעיף 27.1 ו-27.2.2 להלן.

**חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות
- אין**

חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה

26. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה**26.1. רגולציה ופיקוח - כללי**

פעילות הקבוצה בתחומים השונים כפופה לרגולציה ענפה ופיקוח הדוק על ידי רשויות פיקוח שונות, כדלקמן:

פעילויות הביטוח, פנסייה וגמל

פעילות הביטוח, הפנסייה והגמל בקבוצה, באמצעות מגדל ביטוח וחברות הבת שלה, נתונה לפיקוח הממונה, שבמסגרת סמכויותיה על פי החוקים השונים, מוסמכת להוציא הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של הגופים הנמצאים תחת פיקוחה.

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח, לרבות בתיווך בביטוח, מחייב קבלת רישיון, וחוק הפיקוח קובע הוראות לעניין רישוי מבטחים וסוכני ביטוח לרבות סמכות לבטל רישיונות. החזקה של אמצעי שליטה במבטח וסוכנות ביטוח מחייבת קבלת היתרים, וחוק הפיקוח כולל הוראות הנוגעות לקבלת היתרי שליטה והיתרי החזקה כאמור. פעילות הקבוצה בתחום הפנסייה מחייבת קבלת רישיון מבטח וכן קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. פעילות הקבוצה בתחום הגמל מחייבת אף היא קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. לפירוט בעניין רישיונות והיתרים כאמור, ראה סעיף 27.1.1 להלן.

בהקשר זה יצוין כי בשנים הקודמות הטיפול וההתמודדות עם נושאי הרגולציה החלה על פעילויות הביטוח של הקבוצה נעשו בעיקרם באמצעות "איגוד חברות הביטוח בישראל (ע"ר)" (להלן: "האיגוד") ו"התאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ" (להלן: "ההתאחדות"). ביום 18 בינואר 2017 החליט דירקטוריון מגדל ביטוח על פרישה משני הגופים האמורים לעיל. החלטה זו התקבלה על רקע אי שביעות רצון מגדל ביטוח מאופן הניהול של גופים אלו בטיפול ברגולציה בכלל, ובהוראות ליישום משטר כושר פירעון חדש (סולבנסי 2), בפרט.

עם תום שנת 2017, נכנסה הודעת הפרישה האמורה של מגדל ביטוח לתוקפה ובהתאם, חדלה מגדל ביטוח מלטפל בנושאי הרגולציה השונים באמצעות גופים אלו ועמדת גופים אלו אינה מייצגת עוד את עמדת מגדל ביטוח.

לפרטים נוספים אודות החלטת החברה שלעיל, ראה גם דוח מידי של החברה מיום 18 בינואר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-007758.

פעילויות השירותים הפיננסים

פעילות הקבוצה בתחום השירותים הפיננסים, באמצעות קבוצת מגדל שוקי הון, כפופה לחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 ולחוק השקעות משותפות בנאמנות ולתקנות שהותקנו מכוחו ונתונה לפיקוח רשות ניירות ערך. לפרטים אודות חקיקה ייחודית בתחום השירותים הפיננסים, ראה סעיף 25 לעיל.

פעילות החברה הציבורית

כמו כן, בהיותה חברה ציבורית אשר הנפיקה ניירות ערך לציבור, כפופה החברה להוראות דיני ניירות ערך ודיני החברות החלים על חברות ציבוריות ומפוקחת על-ידי רשות ניירות ערך.

ההוראות הרגולטוריות המתוארות להלן מחולקות לסעיפי משנה בהתאם לתחומי הפעילות של החברה כפי שמופיעים בחלק ב' לדוח זה. הוראות רגולטוריות אשר הובאו בפירוט במסגרת תיאור תחומי הפעילות בחלק ב' לדוח זה, יוזכרו בתמצית במסגרת סעיף זה תוך הפניה לפירוט האמור במסגרת תחום הפעילות עצמו, אשר כולל גם את ההשלכות הצפויות על החברה, לפי העניין. הוראות רגולטוריות אשר רלוונטיות למספר תחומי פעילות ו/או אשר לא הובאו בפירוט במסגרת תיאור תחום פעילות ספציפי כאמור, יתוארו בהרחבה במסגרת סעיף זה להלן.

ידגש, כי ההוראות הרגולטוריות המפורטות להלן אינן מהוות רשימה ממצה של כלל הוראות הדין החלות על הקבוצה אלא רק את ההוראות העיקריות שבהן, בראיית החברה.

26.2. הכרעות עקרוניות בתלונות, עריכת ביקורות, דרישות נתונים, עיצומים כספיים

כנגד הקבוצה, כמו גם כנגד קבוצות ביטוח אחרות, מוגשות, מעת לעת, תלונות, חלקן מועברות לממונה. הכרעות הממונה בתלונות אלו ניתנות לעיתים רחוקות, כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצות מבוטחים.

במסגרת סמכויות הפיקוח עורכת הממונה, מעת לעת, ביקורות ו/או בדיקות מטעמה בגופים המוסדיים בקבוצה. במסגרת זו, בין היתר, מתקבלות דרישות ו/או הנחיות ביחס לטיפול הקבוצה במוצרים השונים לרבות הנחיות לתיקון פעולות שונות ובמקרים חריגים מחייבת ביצוע החזרים כספיים למבוטחים.

לפירוט בדבר הכרעות, הכרעות עקרוניות, ביקורות מטעם הממונה, דרישות נתונים, עיצומים כספיים, ראה באור 39 ו.1 לדוחות הכספיים.

26.3. פעילות הקבוצה בכללותה

להלן יפורטו הוראות דין מהותיות (לרבות טיטות) שפורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו המתייחסות לפעילויות הקבוצה בכללותה.

26.3.1. משטר כושר פירעון וניהול סיכונים

(א) חוזר בעניין מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency2

בחודש דצמבר 2017 פורסם חוזר בעניין מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency2. עיקרי החוזר, בקצרה, הינם כדלקמן:

(1) דוח יחס כושר פירעון בדוח כספי: (א) מבטח יכלול בדוח התקופתי דוח אודות יחס כושר פירעון כלכלי בהתייחס לתקופה הנקובה בחוזר; (ב) הדוח ימוקם אחרי הדוח הכספי ויבוקר על ידי רואה חשבון מבקר בהתאם להוראות המפורטות בנספח לחוזר; (ג) דוח יחס כושר פירעון כלכלי יאושר על ידי דירקטוריון מבטח או וועדה ייעודית שהוסמכה לכך; (ד) בדוח דירקטוריון שנתי ורבעוני ייכלל מידע בגין יחס כושר פירעון וסף הון בהתאם למתכונת המפורטת בחוזר; (2) מבטח יפרסם באתר האינטרנט שלו דוח יחס כושר פירעון כלכלי במועדי הפרסום שנקבעו לעניין זה בדוח הכספי; (3) נוספו הוראות לעניין דיווח לממונה על טעות מהותית בדיווח יחס כושר פירעון כלכלי; (4) רואה חשבון מבקר יגיש לדירקטוריון ולוועדת סולבנסי דוח שנתי מפורט הכולל את תיאור עבודת הביקורת על דוח יחס כושר פירעון כלכלי וממצאים מהותיים שעלו בביקורת ובהתייחס להוראות לעניין ביקורת המניות בנספח לחוזר. דוח רואה החשבון יוגש תוך 60 יום ממועד פרסום דוח יחס כושר פירעון. בצד האמור רואה חשבון מבקר יגיש לדירקטוריון המבטח דוח הכולל נושאים מהותיים שהיו ידועים לרואה החשבון טרם אישור הדוחות; (5) פורטו המידעים שעל מבטח להמציא לממונה על מנת שזה יוכל לבחון מתן אישור בדבר ביצוע ביקורת לראשונה על יישום הוראות חוזר סולבנסי; (6) התחולה מידית, בכפוף להוראות מעבר שנקבעו בחוזר.

(ב) בחודש ינואר 2018 פורסמה טיטת חוזר - תיקון הוראות החוזר המאוחד

לעניין דיווחים לממונה - קובץ דיווח סולבנסי. עניינה של טיטת החוזר הוא בקביעת מתכונת הדיווח של החברות לממונה על תוצאות יחס כושר פירעון כלכלי בנוגע לנתוני המאזן הכלכלי של החברות, הרכב ההון של החברות, דרישת ההון בגין התרחישים ועמידה ביחס ההון הנדרש. כן הובהר כי דיווחי סולבנסי יבדקו בידי רואה החשבון המבקר של מבטח.

(ג) בחודש מרס 2018 פורסמה עמדת הממונה **בעניין הגדרת הון מוכר והון נדרש במכשירי הון מורכב**. העמדה קובעת, כי לאחר ביטול הצפוי⁶⁴ של תקנות ההון, אשר יבוא לאחר כניסתם לתוקף של חוזר הסולבנסי וחוזר הון עצמי לכושר פירעון לתוקף (להלן בפסקה זו: "**החוזרים**"), המונחים "הון נדרש" ו"הון עצמי" המופיעים באגרות חוב שונות שהנפיקו מבטחים בשנים האחרונות, יפורשו ויחשבו על פי החוזרים ולא על פי תקנות ההון אשר תבטלנה.

על רקע זה מצאה הממונה לנכון להבהיר כי המונחים "הון נדרש" ו"הון מוכר", יפורשו ויחשבו כדלקמן: (1) לגבי מבטחים שקיבלו את אישור הממונה על ביקורת ביישום הוראות חוזר הסולבנסי ("**אישור הממונה**"), המונח הון נדרש יפורש בהתאם להגדרת סף הון מינימאלי (MCR) בחוזר הסולבנסי בגבול העליון (45% מ-SCR) כשהוא מחושב ללא התייחסות לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות. המונח הון עצמי יפורש בהתאם להגדרת המונח בחוזר הסולבנסי; (2) מבטחים שלא קיבלו את אישור הממונה המונחים הון עצמי והון עצמי נדרש לכושר פירעון יפורשו כהגדרתם בחוזר הון עצמי לכושר פירעון.

(ד) **תקנות וחוזר בעניין הון עצמי לכושר פירעון של מבטח והון עצמי נדרש לכושר פירעון כלכלי**

בחודש מרס 2018 פורסמו חוזר בעניין הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח (להלן בפסקה זו: "**החוזר**") וכן תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ח-2018 (להלן בפסקה זו: "**תקנות הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח**"), אשר ביטלו והחליפו את תקנות ההון, באופן הבא: לעניין הון עצמי מזערי לקבלת רישיון של חברת ביטוח יחולו תקנות הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח (אשר במסגרתן הופחת ההון העצמי הנדרש לקבלת רישיון חברת ביטוח); ומאידך, לעניין הון עצמי נדרש לכושר פירעון, יחולו הוראות החוזר על חברת ביטוח שאינה כפופה לחוזר סולבנסי, ואילו על חברת ביטוח הכפופה לחוזר סולבנסי הן יחולו עד למועד קבלת אישור הממונה כי ביצעה ביקורת רואה חשבון על יישום הוראות חוזר סולבנסי.

יצוין כי ביטול והחלפת תקנות ההון כאמור לעיל, בוצע כחלק מכניסתו של משטר כושר הפירעון החדש אשר חל על מבטחים, מכוח חוזר הסולבנסי.

26.3.2. בחודש דצמבר 2017 פורסם **חוזר בנושא דיווח על הערך הגלום (EV) בקרנות פנסיה**. עניינו של החוזר הוא בהוספת דיווח על הערך הגלום (EV) בקרן פנסיה חדשה וביטול חובת הדיווח של הערך הגלום בגין פוליסות ביטוח. הדיווח יישען על מתכונת הדיווח שהייתה בפוליסות ביטוח חיים, בשינויים הנדרשים לצורך התאמתו לקרן פנסיה. תחולתו של החוזר מידית. חרף האמור נקבע בהוראות מעבר שאם קרן פנסיה חדשה לא דיווחה על הערך הגלום עד למועד כניסת החוזר לתוקף, חברה מנהלת יכולה להגיש את הדיווח בגין נתוני 31.12.2017 עד ליום 30.11.2018.

26.3.3. בחודש פברואר 2018, פורסמה **טיטת תיקון לחוזר שירות ללקוחות גופים מוסדיים** (בפסקה זו: "**הטיטה**") אשר פורסם לראשונה בשנת 2016 (בפסקה זו: "**החוזר**"). הטיטה מבקשת לקבוע הוראות נוספות בחוזר, שנועדו לשפר את טיב השירות הניתן ללקוחות הגופים המוסדיים. בין היתר, מוצע לאסור על גוף מוסדי להעביר מידע אודות לקוח לצד שלישי, אלא אם ניתן אישור הלקוח להעברת המידע. בנוסף מוצע לקבוע כי הודעה ששולח גוף מוסדי ללקוחו, תכלול את פרטי ההתקשרות עם הגורם הרלבנטי בגוף המוסדי ואת פרטי המוצר אשר בקשר עימו נשלחה ההודעה. כן מוצע לקבוע, כי

⁶⁴ תקנות ההון יבטלו לאחר אישורן וכניסתן לתוקף של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ח-2018, וזאת כחלק ממהלך אסדרה כולל בקשר עם הבטחת כושר פירעון של חברות ביטוח (הכולל בין היתר את חוזר הסולבנסי וחוזר "הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח", אשר פורסם במרס 2018).

גוף מוסדי ישיב ללקוחו באמצעי התקשורת אשר יזם הלקוח באמצעותו את ההתקשרות עם הגוף המוסדי. במקרה בו פנה הלקוח לגוף מוסדי באמצעות שיחה טלפונית, יינתן ללקוח מענה אנושי תוך שלוש דקות, ממועד סיום החיגו וכניסת שיחת הלקוח לנתב השיחות.

נכון למועד הדוח, החברה בוחנת את הוראות הטיטה ולומדת את משמעויותיה.

26.3.4. בחודש מרס 2018, פורסמה **טיטת חוזר דירקטוריון גוף מוסדי**, אשר עתידה, להחליף את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 ("**תקנות הדירקטוריון**") וכן את חוזר "נוהל עבודת דירקטוריון וועדותיו" אשר פורסם בחודש נובמבר 2006. הטיטה מתמקדת בנושאים הנוגעים לכשירות חברי הדירקטוריון, הרכבו, תפקידיו, סמכויותיו ואופן התנהלותו וכן כוללת הוראות הנוגעות לוועדות הדירקטוריון. בין יתר ההוראות הנכללות בטיטה, ניתן למנות את ההוראות העיקריות הבאות: ככלל, מספר חברי הדירקטוריון לא יעלה על 10 חברים; יו"ר הדירקטוריון יבחר על ידי הדירקטוריון ותקופת כהונתו המקסימלית תהיה תשע שנים, ובגוף מוסדי עם גרעין שליטה לא יוכל בעל השליטה או קרובו להתמנות ליו"ר; לכל הפחות שלישי מחברי הדירקטוריון יהיו דירקטורים בלתי תלויים ובמידה ובעל השליטה או קרובו מכהנים כבעלי תפקיד מרכזי בגוף המוסדי, אזי מחצית מהדירקטורים יהיו בלתי תלויים; לא תתקיימנה ישיבות משותפות למספר גופים מוסדיים ו/או לגוף מוסדי וחברה אם של גוף מוסדי אלא לצורך הדרכות מקצועיות, וכן לא יכהנו יותר משליש מהדירקטורים בגוף מוסדי, כדירקטורים בגוף מוסדי אחר הנשלט בידי אותו בעל שליטה.

הטיטה, ככל שתהפוך לחוזר מחייב בנוסחה הנוכחי, עשויה להשפיע על הרכב חברי הדירקטוריון של הגופים המוסדיים בקבוצה. יחד עם זאת במסגרת הטיטה מוצע לקבוע הוראות מעבר להתאמת הרכב הדירקטוריון לדרישות ההסדרה כך שהשינוי הנדרש, יבוצע בצורה הדרגתית על פני מספר שנים, לפי הנושא.

26.4 פעילות הביטוח - כללי

להלן יפורטו הוראות דין מהותיות והסדרים תחיקתיים (לרבות טיטות) שפורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו, המשותפים לכל תחומי פעילות הביטוח (ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, בריאות וביטוח כללי).

26.4.1 חוזר צירוף לביטוח

בחודש מרס 2017 פורסם **תיקון לחוזר צירוף לביטוח** (בפסקה ז: "**החוזר המתוקן**"),⁶⁵ אשר נכנס לתוקפו בחודש יולי 2017, ובכך החליף וביטל את החוזר הקודם באותו עניין מחודש יולי 2015 ("**החוזר המקורי**") (לרבות התיקון לו מחודש יוני 2016) וכן עדכן את הוראות טיטת חוזר צירוף לביטוח כפי שפורסמה בחודש פברואר 2017. עניינו של החוזר המתוקן הוא בקביעת הוראות להסדרת התנהלות חברות ביטוח וסוכני ביטוח בעת צירוף לביטוח.

במסגרת החוזר המתקן צוינו שורה של נהגים שאין לעשות בהם שימוש בעת צירוף לביטוח. כך בין היתר נאסר על: (1) צירוף מבוטח לפוליסה המעניקה פיצוי כאשר יש למבוטח פוליסה אחרת המבטחת מקרה ביטוח דומה אצל אותו מבטח, אלא בתנאים מסוימים; (2) גביית פרמיה בפוליסת הפרט לפני שהופסקה הגבייה בגין אותו מבוטח בפוליסה הקבוצתית, אגב מעבר מפוליסה קבוצתית לפוליסת פרט אצל אותו מבטח; וכן

⁶⁵ בהקשר זה יצוין כי בחודש ספטמבר 2016 פורסמה טיטת חוזר בעניין הוראות להתנהלות מבטח במהלך חיי הפוליסה (בפסקה ז - "**הטיטה הקודמת**"). עניינה של הטיטה הקודמת היה באיגוד הוראות המוסדרות בחוזרים שונים, אשר מסדירות את הטיפול במבוטח בתקופות שונות במהלך תקופת הביטוח לכדי חוזר אחד, וביניהם חוזר צירוף לביטוח. בחודשים פברואר ומרס 2017, פיצלה הממונה את הטיטה הקודמת בחזרה לחוזרי המקור ממנה הורכבה ותיקנה אותם.

(3) שימוש בפרטי כרטיס אשראי שנמסרו למבטח או סוכן ביטוח לצורך מכירת מוצר אחר מבלי לקבל את אישורו של המועמד לביטוח.

בהמשך לחוזר המתוקן, פורסמה בחודש ינואר 2018 **טיטות תיקון לחוזר צירוף לביטוח**. כך, בין היתר מוצע בטיטה לחייב גורם משווק או מי מטעמו, כי השלב הראשון במסגרת הליך התאמת הצרכים למועמד לביטוח, יכלול בדיקת רשימת מוצרי הביטוח הקיימים ברשותו וזאת על ידי שאילתה באתר אינטרנט ייעודי שהקימה רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, על מנת למנוע מצב שבו מוצעים למבטוח מוצרים דומים למוצרים הקיימים ברשותו ואינם נדרשים לו. כמו כן, מוצע לתקן את המידע שיש למסור למועמד לביטוח בכל הנוגע לפרמיה הצפויה להיות משולמת על ידו לאורך חיי הפוליסה, כך שתשוקף למועמד לביטוח פרמיית הביטוח הצפויה להיות משולמת על ידו. כמו כן, בכל מקום בו נדרשת חברת הביטוח להעביר מידע למבטוח בכתב, תאפשר החברה למבטוח לקבל את המידע באמצעים דיגיטליים בהתאם לבחירתו.

ההסדרה האמורה לעיל, בנוגע לחובת השוואת הפוליסות והחובה להציע למבטוח לטפל בהליך ביטול הפוליסה המקורית, מחייבת היערכות תפעולית של החברה. כמו כן, להערכת החברה, בהסדרתם את אופן השיווק בצירוף לביטוח והבטחת השקיפות ללקוח המצטרף לביטוח, צפויים החוזר והטיטה שלעיל, להביא לשיפור איכות הפוליסות הנמכרות ולקלות רבה יותר בשימור לקוחות החברה אשר יהיו ברשותם פוליסות שנמכרו/ימכרו בהתאם לחוזר ולטיטה. מאידך, יתכן שהחוזר והטיטה האמורים יביאו עימם קושי מסוים בשימור לקוחות החברה לגבי פוליסות קיימות מהתקופה הקודמת לשינויים הנזכרים לעיל.

26.4.2. בחודש ספטמבר 2017, פורסמה **טיטות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (ועדת השקעות), התשע"ז-2017** (בפסקה ז: "הטיטה"), אשר בין יתר הוראותיה, קובעת את דרכי העבודה של ועדת השקעות עמיתים (קרי: ועדת השקעות של קופת גמל או ועדת השקעות תלויות תשואה במבטח) ("**ועדת השקעות**"); כשירות חבריה ואופן מינוים; משך ואופן סיום כהונתם ומגבלות על כהונתם (ובפרט איסור כהונה צולבת של חבר וועדה בגופים פיננסיים אחרים למעט במגבלות שהוכרו). פרסום הטיטה נעשה במטרה להביא להעלאת הרמה המקצועית של ועדת השקעות ולהתאים את הרכב חבריה לתמהיל הנכסים שבהם מושקעים כספי העמיתים. מטרה נוספת הינה הגברת עצמאותה של ועדת השקעות עמיתים ולצמצום ניגודי עניינים פוטנציאליים של חבריה.

מוצע שתחולת התקנות, לכשיפורסמו בנוסחן המחייב, תהיה 30 יום מיום הפרסום, למעט לעניין הרכב וועדת ההשקעות אשר תהיה שלוש שנים מיום הפרסום. כמו כן, חבר וועדה שאינו נציג חיצוני יוכל להמשיך לכהן עד תום 12 חודשים ממועד פרסום התקנות או עד תום כהונתו, לפי המוקדם, וחבר וועדה שהינו נציג חיצוני רשאי להמשיך לכהן עד תום שלוש שנים ממועד מינויו.

במידה וטיטות התקנות בנושא וועדת השקעות תהפוך לתקנות מחייבות, עשויה מגדל ביטוח להידרש לבצע שינויים בהרכב חברי וועדות ההשקעה של העמיתים בהתאם לתקנות החדשות, בהתחשב בהוראות המעבר המוצעות, ובמועדים שיקבעו בהן.

26.5 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

להלן יפורטו הוראות דין מהותיות החלות על התחום, וכן הסדרים תחיקתיים (לרבות טיוטות) אשר פורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו.

26.5.1 חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981 ("חוק הפיקוח")

חוק הפיקוח כולל הוראות שעניינן הפיקוח על עסקי הביטוח ובין היתר הוראות בדבר הגבלות על ניהול עסקים, הוראות לעניין משטר תאגידי, אורגנים ובעלי תפקידים במבטח, דינים וחשבונות, סמכויות פיקוח וביורר מנהלי, הוראות לעניין הפרדת עסקי ביטוח חיים מעסקים אחרים של מבטח, הוראות לעניין שמירה על ענייני מבטחים, הוראות לעניין שמירה על יכולת לקיים התחייבויות ועל ניהול תקין, הוראות המסמיכות את שר האוצר ו/או הממונה על שוק ההון, להתקין תקנות ולהוציא הוראות, על פי הסמכויות שהוגדרו להם, בעניינים שונים הקשורים לפיקוח על פעילות הביטוח על היבטיהם השונים ועוד. מכוח הסמכויות האמורות, הותקנו תקנות בנושאים שונים וכן מפורסמים מעת לעת על-ידי הממונה הוראות שונות שעניינן הסדרת פעילותם של הגופים המפוקחים על-ידו.

חוק הפיקוח כולל גם הוראות שעבירה עליהן מהווה עבירה פלילית, וכן מסמיך את הממונה להשית עיצומים כספיים בסכומים משמעותיים תוך שימוש בסמכויות מנהליות שהחוק מקנה לו.

26.5.2 חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ("חוק קופות הגמל")

החוק מסדיר את דרכי הקמתן של קופות גמל, את סוגי קופות הגמל, אופן ניהולן ודרכי פעילותן של החברות המנהלות, ואת מערכת היחסים שבין העמית והחברה המנהלת. חוק קופות הגמל מחיל חלק מהוראות חוק הפיקוח גם על חברות מנהלות. חוק קופות הגמל כולל הוראות לעניין סמכות הממונה לתת הוראות ניהול תקין בדומה לסמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין אצל מבטח והוראות דומות לעניין עיצומים כספיים ועבירות פליליות בדומה לחוק הפיקוח. הוראות החוק מסדירות אף את זכותו של עובד לבחור את סוג המוצר הפנסיוני והגוף המוסדי ממנו הוא רוצה לרכוש את המוצר שבחר. תכניות ביטוח המוכרות כקופת ביטוח, כפופות אף הן לחלק מהוראות הכלולות בחוק קופות הגמל.

26.5.3 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים) התשע"ב-2012 ("תקנות ההשקעה")

בתקנות ההשקעה שנכנסו לתוקף בחודש יולי 2012 נקבעה מסגרת אחידה לכללי השקעה החלים על כל הגופים המוסדיים, המסדירה את עקרונות ההשקעה בנכסים של הגופים המוסדיים/המשקיעים המוסדיים, ומסמיכות את הממונה לקבוע הוראות בעניינים שונים המתייחסים לכללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים (נוסטרו), חברה מנהלת, כספי פוליסות משתתפות ברווחים ונכסי קרנות פנסיה וקופות גמל).

בנוסף קבועות בתקנות אלה גם הוראות שעניינן שליטה והחזקת אמצעי שליטה על-ידי מבטח בתאגידי אחרים, ובין היתר, נקבע, כי מבטח לא ישלוט ולא יחזיק יותר מ-20% מאמצעי שליטה אלא בתאגידי שפורטו בתקנות שהן (1) מבטח אחר (2) חברה מנהלת (3) תאגיד שעיסוקו העיקרי הוא החזקת נכסי מקרקעין וניהולם (4) סוכן תאגיד (5) תאגיד שעיסוקו העיקרי הוא ניהול השקעות או העמדת אשראי עבור המבטח ועבור גופים מוסדיים שבשליטתו (6) תאגיד מסוג אחר שעיסוקו העיקרי קשור בפעילותו השוטפת של המבטח. השקעה בסוגי התאגידיים המנויים בפסקה (5) ו-(6) לעיל טעונים אישור מראש של הממונה, ונקבעו הוראות לעניין ההון העצמי הנדרש כנגד החזקה בתאגידיים האמורים.

למגדל ביטוח השקעות אשר בהתאם לתקנות ההשקעה תועמדה בהדרגה כנגד עודף ההון המוכר. לפירוט בעניין ההשקעות שיש להעמיד כנגדן הון, ראה באור 7.ג. לדוחות הכספיים.

26.5.4. חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 ("חוק חוזה ביטוח")

החוק מסדיר בעיקר את מערכת היחסים בין המבטח ובין המבוטח, לרבות מעמדו של סוכן הביטוח, וכן קובע הוראות שונות בנושאים העיקריים הבאים: מהות חוזה הביטוח, חובת גילוי ותוצאות אי הגילוי, תקופת הביטוח והתנאים לביטולה או לקיצורה, מעמדם וזכויותיהם של מוטבים, הוראות לעניין תשלומי דמי הביטוח ומועדיהם (לרבות קביעת ריבית מיוחדת על הימנעות מתשלום תגמולי ביטוח שאינם שניים במחלוקת), הוראות לעניין שינויים בסיכון המבוטח, הוראות לעניין אופן תשלומי תגמולי הביטוח (לרבות מועד התיישנות לגביהם) והוראות שונות המיוחדות לסוגי הביטוח השונים כגון ביטוח חיים, ביטוח תאונות מחלה ונכות, ביטוח נזקים, ביטוח חבות וכו'.

26.5.5. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 ("חוק השיווק והייעוץ")

חוק זה מסדיר שני נושאים מרכזיים:

(א) הוראות שעניינן העיסוק בייעוץ ושיווק של מוצרים פנסיוניים והפיקוח עליהם.

(ב) הוראות שעניינן מערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

עיסוק בייעוץ ובשיווק של מוצרים פנסיוניים - החוק הגדיר שני עיסוקים הדורשים הכשרה ורישוי - ייעוץ פנסיוני ושיווק מוצרים פנסיוניים. האבחנה בין ייעוץ לשיווק מבוססת על קיומה של "זיקה" של בעל הרישיון למוצר שהוא משווק. בחוק קבועות הוראות לעניין חובת הרישוי הן של יועץ פנסיוני והן של משווק פנסיוני, התנאים למתן רישיונות כאמור, חובותיו של בעל רישיון, איסורים והגבלות החלים על עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני (לרבות הוראות לעניין עיסוק בייעוץ פנסיוני על-ידי תאגיד בנקאי), הוראות לעניין הפיקוח על בעל רישיון, לרבות סמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין ושמירה על עסקי מבוטחים, הוראות הנוגעות למערכת היחסים בין היועץ/הסוכן הפנסיוני ובין הגוף המוסדי שנועדו להשוות הוראות חוק רלבנטיות החלות על סוכנים גם על משווקים ויועצים פנסיוניים, וכן הוראות המקנות לממונה סמכות להשית עיצומים וסנקציות פליליות.

הסדרת נושא המסלקה הפנסיונית - החוק כולל הוראות שעניינן הסדרת הקמתה והפעלתה של מסלקה פנסיונית, לרבות ההיתרים הנדרשים להקמתה, וכן הוראות שעניינן חובת השימוש במערכת הסליקה הפנסיונית.

26.5.6. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012

התקנות האמורות מהוות חלק מההסדרה הרגולטורית בדמי הניהול של התחום, שנכנסה לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013, וקובעות מודל אחיד לגביית דמי הניהול בשלושת מוצרי החיסכון הפנסיוני (פוליסות ביטוח המוכרות כקופת גמל, קרנות פנסיה וקופות גמל), כך שדמי הניהול נגבים הן מההפקדות והן מהצבירה, וכן קובעות את גובה דמי הניהול המירבי אותם ניתן לגבות ממוצרי החיסכון הפנסיוני.

26.5.7. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) התשס"ח-2008 ("תקנות הניוד")

תקנות אלה מסדירות את העברת כספים בין קופות גמל (להלן: "העברת כספים") וכוללות הוראות בנושאים העיקריים הבאים: התנאים והסייגים להעברת כספים, המועדים להעברת הכספים (לרבות מנגנון פיצוי בגין עיכוב בהעברתם), אופן העברת הכספים, העברת האחראיות הביטוחית במקרה בו לעמית העובר היה כסוי ביטוחי לסיכוני נכות או מוות, מניעת תכנוני מס לא לגיטימיים באמצעות העברת כספים ועוד.

27. חסמי כניסה ויציאה

27.1. חסמי כניסה

חסמי הכניסה העיקרים של תחומי הפעילות השונים של הקבוצה קבועים בהוראות הדינים הרלבנטיים המחייבים קבלת רישיונות והיתרים.

27.1.1. רישיונות והיתרים

(א) פעילות ביטוח, קרנות פנסיה וקופות גמל

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח (לרבות החזקה של חברה מנהלת של קרן פנסיה מחייב מתן רישיון מבטח לפי חוק הפיקוח ("רישיון מבטח"), החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה במבטח מותנית בקבלת היתר להחזקת אמצעי שליטה מאת הממונה ("היתר החזקה"), ושליטה במבטח או בסוכן תאגיד מותנית אף היא בקבלת היתר שליטה מאת הממונה ("היתר שליטה").

בין יתר השיקולים למתן רישיון מבטח, סוכן תאגיד, היתר החזקה והיתר שליטה מביא הממונה בחשבון מגוון רחב של שיקולים ובהם, בין היתר, הצגת תכניות הפעולה של המבקש, התאמת נושאי המשרה לתפקידם, האמצעים הכספיים, הניסיון והרקע העסקי של הגורמים המבקשים את הרישיון או ההיתרים, התחרות בשוק ההון לרבות במשק הביטוח ורמת השירות בו, המדיניות הכלכלית של הממשלה, הסדרים לעניין ביטוח משנה, צוות העובדים וכו'. הממונה רשאי לקבוע תנאים ומגבלות בקשר למתן ההיתרים לרבות ביחס לקיום גרעין שליטה קבוע ויציב במבטח, איסור על שעבוד של אמצעי שליטה הנכללים במסגרת שרשרת השליטה במבטח, שמירת מסגרת קבוצת השליטה לרבות קביעת הוראות או מגבלות ביחס למכירה או העברה של אמצעי השליטה לאחר.

בהתאם לחוק קופות הגמל, עיסוק בניהול קופות גמל מחייב מתן רישיון חברה מנהלת, וכן החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברה מנהלת של קופת גמל מותנית בקבלת היתר החזקה ו/או היתר שליטה, לפי העניין. השיקולים שנמנו לעיל לעניין מתן הרישיונות וההיתרים במבטח חלים, בשינויים המחויבים, גם על קופות הגמל. דין קופת גמל לקצבה כדין מבטח.

כמו כן בהתאם לסעיף 32 (ג.1) לחוק הפיקוח, נקבע **איסור על החזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך**, החזקה מהותית הוגדרה כהחזקת נתח שוק העולה על 15% מסך נכסי החיסכון לטווח ארוך, כפי שהוגדרו בחוק הפיקוח⁶⁶.

בהתאם לנתונים שפרסמה הממונה, בחוזר מחודש דצמבר 2017, סך שווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך, נכון ליום 30 בספטמבר 2017 עומד על כ-1,025.9 מיליארד ש"ח. נתח השוק המקסימלי, בהתאם לחישוב האמור ונכון למועד הנ"ל הינו כ-153.9 מיליארד ש"ח.

הקבוצה מחזיקה, נכון ליום 30 בספטמבר 2017 ועל בסיס הנתונים שעל-פיהם חושבו שווי הנכסים האמורים בכ-16.5% מסך נכסי החיסכון לטווח ארוך וזאת בהתאם לחריג בחוק הפיקוח הקובע כי שיעור ההחזקה יכול לחרוג מסף המהותיות בהתקיים שינוי בשווי הנכסים המנוהלים על ידו או בידי הגופים המוסדיים בשליטתו או בשל הצטרפות מבוטחים או עמיתים לתכניות ביטוח או לקופות גמל או לקרנות פנסיה.

⁶⁶ לעניין החזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך לצורך קבלת ההיתר כאמור, לא יילקחו בחשבון הפרמטרים הבאים: (1) שינוי בשווי השוק של נכסי החיסכון לטווח ארוך המנוהלים (2) שינוי בשווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך (3) הצטרפות מבוטחים/עמיתים לתוכניות הביטוח/קופות גמל באופן המגדיל את סך הנכסים, למעט הצטרפות שבה בעקבות התקשרות עם גוף מוסדי אחר או מיזוג עמו.

(ב) היתר להחזקת אמצעי שליטה בגופים המוסדיים בקבוצה

במסגרת מהלך העברת החזקות אליהו לידי אליהו הנפקות כמתואר בסעיף 2.2 בחלק א' לדוח זה, ניתן לאליהו הנפקות ביום 19 בספטמבר 2017 היתר הממונה להחזקת אמצעי שליטה ולשליטה במגדל ביטוח, מגדל מקפת ויוזמה (להלן: "**ההיתר החדש**"). ההיתר החדש כולל תנאים ומגבלות כמקובל בהיתר שליטה במבטחים, כמתואר בסעיף 2.4.4 לחלק א' לדוח זה לעיל וכן בבאור 38א. לדוחות הכספיים. כמו כן, לפרטים נוספים לעניין ההון העצמי הנדרש מהגופים המוסדיים אשר בשליטת אליהו הנפקות, ראו באור 7ג. לדוחות הכספיים.

נוסף על האמור לעיל, מר שלמה אליהו מסר לממונה, כתב התחייבות שנחתם ביום 18 בספטמבר 2017. בהתאם לכתב התחייבות האמור (שתוקף היתר השליטה הותנה במסירתו), התחייב מר שלמה אליהו, בהיותו בעל השליטה במגדל ביטוח, במגדל מקפת ויוזמה ("**המבטחים**"), להשלים את ההון העצמי של מגדל ביטוח לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים את ההון העצמי של מגדל מקפת ושל יוזמה לסכום הקבוע בתקנות ההון, או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. ההתחייבות היא בלתי הדירה ותקפה כל עוד מר שלמה אליהו שולט, במישרין או בעקיפין, במבטחים הנזכרים לעיל.

(ג) היתרים/מגבלות בעקבות רכישת השליטה בחברה

היתר הממונה על ההגבלים העסקיים - ביום 12 ביוני 2012, ניתן אישור הממונה על הגבלים עסקיים למיזוג בין מר שלמה אליהו, אליהו והחברה. אישור הממונה תוקן ביום 7 בדצמבר 2014. על פי תנאי המיזוג (כולל התיקון מיום 7 בדצמבר 2014) החל ממועד השלמת העסקה, לא תתקשר החברה (במישרין ובעקיפין)⁶⁷, בהסכם עם חברות סוחרות קשורות⁶⁸ לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגין תשלום מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ("**ההליך התחרותי**") ואשר ישתתפו בו ארבע חברות סוחרות לכל הפחות.

הצעתה של חברה סוחרת קשורה לביצוע עסקאות מסוימות בנכסי עמיתים, תוכל להיבחר בהליך התחרותי רק במידה שהוגשו הצעות לביצוע של אותו סוג עסקאות מארבע חברות סוחרות לכל הפחות, וכן שתעריפי העמלות שהציעה החברה הסוחרת הקשורה הם הנמוכים ביותר מבין הצעות אלו.

החברה לא תנהל משא ומתן או מגעים עם חברה סוחרת קשורה או מי מטעמה, בקשר לפרטי ההליך התחרותי ותנאיו, לפני פרסום מסמכי ההליך התחרותי ואחריו ועד לבחירת הזוכים בו, למעט קבלת הבהרות בקשר להצעות שהוגשו על-ידי המשתתפים בהליך.

במועד רכישת השליטה הוראה זו הייתה רלבנטית לבנק לאומי ובנק אגוד. נכון למועד דוח זה, ההוראה האמורה רלוונטית רק להתקשרות עם בנק אגוד. ראה פירוט בבאור 2.א.38 לדוחות הכספיים.

⁶⁷ לעניין זה החברה משמעה - החברה, לרבות אדם קשור, כהגדרת מונח זה בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו-2006.

⁶⁸ חברה סוחרת קשורה הוגדרה - חברה סוחרת, אשר לפחות חמישה אחוזים ממניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי בעל שליטה במגדל, לרבות אחזקה באמצעות נאמן ולמעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה לרכישת השליטה בחברה על ידי מר שלמה אליהו מלוא מניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי החברה.

(ד) פעילות שירותים פיננסיים

בהתאם לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 קיים איסור על מנהל קרן לקבל לניהולו קרן ממנהל קרן אחר, אם נתח השוק שלו יעלה, לאחר קבלת הניהול על 20%. קיים איסור לשלוט במנהלי קרנות, באופן שנתח השוק הכולל (סך כל נתח השוק של מנהלי הקרנות שבשליטתו) יעלה על 20%, בשל כך שמנהל קרן שבשליטתו קיבל לניהולו קרן ממנהל קרן אחר. לא ניתן לקבל היתר לשליטה ולהחזקה באמצעי שליטה במנהל קרן אם לאחר מתן ההיתר נתח השוק הכולל יעלה על 20%.

27.1.2. הון עצמי ומגבלות על חלוקת דיבידנד

הפעילויות של הגופים המוסדיים בקבוצה (חברות הביטוח והחברות המנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל) מחייבות בהתאם להוראות החוקים השונים, דרישות הון עצמי מינימאלי. דרישות ההון נבחנות לפי הדוחות הכספיים השנתיים ודוחות הביניים של הגופים המוסדיים, ובמידה שההון העצמי בתאריך הדוח קטן מהנדרש, על הגוף המוסדי הרלבנטי להגדילו או להקטין את היקף עסקיו, במועדים שנקבעו בדיון. כל עוד לא הושלם ההון העצמי הנדרש כאמור, הגוף המוסדי איננו רשאי לחלק דיבידנד.

לפירוט בעניין ההון הנדרש של הגופים המוסדיים בקבוצה, ומגבלות לעניין חלוקת דיבידנד לרבות סכומי עודפים שאינם ניתנים לחלוקה, ראה סעיף 5 בחלק א' לעיל וכן באור 7.7 לדוחות הכספיים.

מכתב הממונה בעניין חלוקת דיבידנד

בחודש אוקטובר 2017 פורסם מכתב מאת הממונה שעניינו יצירת מתווה לחלוקת דיבידנד על ידי חברות הביטוח. מכתב זה, משנה את מכתב הממונה מיום 10 לאוגוסט 2016 באותו עניין וזאת על רקע חוזרי הסולבנסי שנכנסו לתוקף השנה. במסגרת המכתב נקבעו העקרונות הבאים: (1) חברת ביטוח תוכל לחלק דיבידנד טרם קבלת אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום חוזר הסולבנסי ("אישור רו"ח מבקר") בהתקיים התנאים הבאים, יחד: (א) לאחר ביצוע החלוקה יהיה לחברה יחס כושר פירעון נדרש בשיעור של לפחות 115% לפי תקנות ההון; (ב) לאחר ביצוע החלוקה יהיה לחברה יחס כושר פירעון בשיעור של 100% לפחות לפי חוזר סולבנסי, כשהוא מחושב ללא ההוראות בתקופת הפריסה המפורטות בחוזר האמור וללא תקופת התאמת תרחיש מניות ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע הדירקטוריון; (2) לאחר קבלת אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רו"ח מבקר ניתן יהיה לבצע חלוקה כאמור, בכפוף למגבלה על עמידה ביחס כושר פירעון בשיעור של 100% בלבד, כמפורט לעיל; (3) באם חילק מבטח דיבידנד יש למסור על כך דיווח לממונה, בתוך עשרים ימי עסקים ממועד החלוקה בהתייחס לנושאים הבאים: תחזית רווח לשנתיים העוקבות למועד החלוקה; תכנית שירות חוב מעודכנת שאושרה על ידי דירקטוריון החברה וכן תכנית שירות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה במבטח שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות; תכנית ניהול הון מעודכנת שאושרה על ידי הדירקטוריון המתייחסת גם לאופן ההיערכות של החברה לעמידה ביחס כושר פירעון וכן לצרף העתק מפרוטוקול הדיון בדירקטוריון (וחומרי הרקע) שבו אושרה חלוקת הדיבידנד.

27.1.3. מומחיות, ידע וניסיון

הפעילות הביטוחית והפיננסית של עסקי הקבוצה מחייבת ידע מקצועי ספציפי, בעיקר בתחום האקטואריה וניהול סיכונים, והיכרות עם שווקי הפעילות לרבות שוק ביטוח המשנה. כמו כן, לצבירת ניסיון בפעילות זו ומידע אקטוארי ובסיס נתונים רחב חשיבות רבה לקביעת תעריפים וחיתום של עסקים חדשים. מעבר לכך הפעילות הביטוחית והפיננסית של הקבוצה מחייבת קיום תשתית טכנולוגית ומקצועית התומכת בתחומי הפעילות של הקבוצה וכוח אדם, מקצועי, מיומן ובהיקפים מתאימים.

27.1.4. גודל מינימלי (מסה קריטית)

על מנת לכסות את עלויות התפעול הקבועות הגבוהות הנדרשות להפעלת המערכות הביטוחיות וההשקעיות, כולל הצורך לענות על הדרישות הרגולטוריות המשתנות בתחומים השונים, דרוש היקף מינימלי של הכנסות על מנת לכסות את עלויות התפעול.

27.2. חסמי יציאה

חסמי היציאה העיקריים מפעילויות הקבוצה השונות קבועים אף הם בדינים הרלבנטיים.

27.2.1. פעילות הביטוח הפנסיה והגמל

פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה אשר רשאי להורות למבטח לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים או לפנות לבית המשפט בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפט או בפיקוחו.

מיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון מחייבים קבלת אישור מראש של הממונה, לרבות מתן היתר שליטה חדש לגורם אשר רוכש את הפעילות. אם הוגשה בקשה לצו למינוי כונס נכסים או מפרק זמני על חברה מנהלת והצווים כאמור לא בוטלו תוך תקופה מסוימת שנקבעה בחוק קופות הגמל או שהניהול לא עבר לחברה מנהלת אחרת תוך התקופה שנקבעה בחוק, רשאי הממונה להחיל את סמכויותיו בכל הקשור לשמירת יציבותה של קופת הגמל לרבות מינוי מנהל מורשה בהתאם לכללים שנקבעו לגבי חברות ביטוח.

בעסקי ביטוח חיים והפנסיה וכן בעסקי ביטוח כללי בענפים המאופיינים "בתביעות זנב ארוך" - הפסקת הפעילות כרוכה בהמשך הטיפול בתיק הלקוחות הקיים ובתביעות ביטוחיות הנובעות ממנו לתקופות ארוכות (Run-Off).

27.2.2. שירותים פיננסיים

במשך 3 השנים מתאריך התשקיף האחרון עליו חתמה חברת חיתום, ובהתקיים תנאים נוספים, כגון אי הגשת תובענה נגדה בשל אחריותה לתשקיף לפי חוק ניירות ערך, לא ניתן למשוך כספים מהפיקדון שהופקד בידי נאמן.

ככלל, אין חסמי יציאה משמעותיים בתחום זה. עם זאת, פירוק של קרנות נאמנות שבניהול מנהל קרן כפוף להסדרים על-פי חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, לפיו פירוק קרן נאמנות יכול להיעשות אך ורק בהתאם לתנאי הסכם הקרן או באמצעות בית משפט ובכפוף להוראות חוק השקעות משותפות בנאמנות.

מכירה או העברת אמצעי שליטה בחלק מחברות תחום השירותים הפיננסיים מחייב את הרוכש לקבל את ההיתרים הנזכרים בסעיף 25.2 בשינויים המחויבים.

28. גורמי הצלחה קריטיים

הגורמים המנויים להלן הינם גורמים המשפיעים על הצלחה בפעילויות הקבוצה ("גורמי הצלחה").

גורמי הצלחה כלליים:

שינויים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון; דרישות רגולטוריות, לרבות פיקוח על תעריפים; התחרות בתחום; נאמנות לקוחות ושימור התיק; איכות ניהול ההשקעות, לרבות ניהול הסיכונים הכרוכים בכל תחומי הפעילות בקבוצה; ערצוי הפצה, כולל יכולתם להגביר ביקושים ויצירת שווקים חדשים; מגוון המוצרים והיכולת להתאים את המוצרים לתנאי השוק וצרכי הלקוח, כולל מתן פתרונות משולבים ללקוחות במגוון מוצרי הקבוצה; איכות השירות למבוטחים, עמיתים ולקוחות אחרים וכן לסוכנים; מיצוב החברה כחברה מובילה בתחום ביטוח החיים וחיסכון לטווח ארוך, תוך יצירת מותג שיחזק את מעמדה התחרותי; שימור ורכישת הון אנושי איכותי; רמת המחשוב והטכנולוגיה; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול, השיוק והמכירות; הפעלת בקרה יעילה ובחינה ושיפור מתמיד של תהליכי העבודה; איתנות ויציבות; תכנון הון לטווח ארוך ושילוב שיקולי ההון באופן מושכל באסטרטגיה העסקית.

גורמי הצלחה ייחודיים לתחומי הביטוח והפנסיה:

רמת דמי הניהול המותרת על פי דין והנגבית בפועל וגובה התעריפים המאושרים על ידי הממונה; איכות החיתום; איכות האקטואריה בתמחור, בעתודות ובדרכי ניהולם; שכיחות התביעות וחומרתן, לרבות אירועי קטסטרופה; איכות ניהול התביעות, לרבות ניהול הסכמים עם נותני השירותים ובקרת הונאות; הגנות ועלות ביטוחי משנה; היקף הטבות המס ללקוח (בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך); התפתחויות טכנולוגיות ואחרות ברפואה; שינויים בסל הבריאות.

29. השקעות⁶⁹**29.1. מבנה ניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה**

ההשקעות בגופים המוסדיים בקבוצה מבוצעות באמצעות חטיבת ההשקעות המרכזת את הידע, המומחיות וכוח האדם הנדרשים לניהול ההשקעות, ראה סעיף 31.1 להלן.

על פי ההסדר התחיקתי במגדל ביטוח פועלות שתי ועדות השקעה.

האחת, ועדה לניהול תיק השקעות של כספים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה (כספי עמיתים) ("ועדת השקעות משתף") והשנייה, ועדה להשקעת ההון העצמי של המבטח ולהשקעת כספים לכיסוי ההתחייבויות הביטוחיות שאינן התחייבויות תלויות תשואה ("ועדת השקעות נוסטר")⁶⁹.

במגדל מקפת ויוזמה פועלת ועדת השקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה (תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים). ההרכב הפרסונלי של ועדת השקעות משתף זהה לזה של ועדת ההשקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה.

(ועדת השקעות משתף וועדת ההשקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה תקראה להלן: "ועדת השקעות עמיתים").

על פי ההסדר התחיקתי, רוב חברי ועדת השקעות הינם נציגים חיצוניים, אשר עומדים בכשירות הנדרשת על פי דין לדירקטור חיצוני.

בחודש ספטמבר 2017 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (ועדת השקעות), התשע"ז-2017. מטרת הטיטה הינה להסדיר את הרכב ועדת השקעות עמיתים של הגופים המוסדיים, מספר החברים בה, תנאי כשירות ומגבלות שיחולו על חבר ועדת השקעות ודרך המינוי. במידה וטיטת התקנות תהפוך לתקנות מחייבות, עשויות מגדל ביטוח, מגדל מקפת ויוזמה להידרש לבצע שינויים בהרכב חברי ועדת השקעות עמיתים בהתאם לנוסח הסופי של התקנות ובהתחשב בהוראות המעבר שתקבענה, ככל שתקבענה, ובמועדים שיקבעו בהן. לפירוט נוסף ראה סעיף 26.4.2 לעיל.

דירקטוריון של כל חברה בת שהיא גוף מוסדי מתווה את מדיניות ההשקעות הכוללת בתחומי פעילותו. במדיניות ההשקעות הכוללת קובע דירקטוריון הגוף המוסדי הרלבנטי את האסטרטגיה, היעדים ומסגרת החשיפה לאפיקי ההשקעות השונים, בכל אחד מהתיקים המנוהלים על ידו. ועדת השקעות עמיתים, האחראית הן על תיקי עמיתים המבטח והן על תיקי עמיתים החברות המנהלות של קרנות הפנסיה וקופות גמל, קובעת את מדיניות ההשקעה הספציפית של כל אחד מהגופים הנ"ל בקבוצה, תחת מסגרת מדיניות ההשקעות הכוללת שקבע הדירקטוריון.

בקבוצה פועלת ועדת משנה לאשראי (משותפת לכל הגופים המוסדיים), המורכבת מחברים בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בתחום האשראי העומדים בכשירות הנדרשת על פי החוק לדירקטור חיצוני ושפקידה העיקרי לדון בעסקאות אשראי ובחובות בעייתיים בהתאם לקבוע לענין זה בהסדר התחיקתי החל על גופים מוסדיים. כמו כן מונתה ועדת אשראי פנימית, הכוללת חברים שהינם עובדי הקבוצה בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בהעמדת אשראי או אישורו ושפקידה העיקרי הינו מתן המלצות לוועדת המשנה לאשראי ולוועדות ההשקעה בנוגע להלוואות מותאמות.

⁶⁹ הסעיף מתייחס לניהול השקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה בלבד.

ניהול ההשקעות כפוף להוראות רגולטוריות ובכלל זה תקנות כללי ההשקעה וכן חוזר כללי השקעה, החוזר המאוחד - פרק 4 - ניהול נכסי השקעה (קודקס השקעות), וחוזרים נוספים שפורסמו על ידי הממונה בקשר עם ניהול השקעות על ידי גופים מוסדיים. ההוראות הרגולטוריות כאמור, קובעות מגבלות ומסגרות שונות המותאמות לאופי וסוגי ההתחייבויות השונות של הגופים המוסדיים (כספי עמיתים וכספי נוסטרו).

כאמור לעיל, חטיבת ההשקעות בקבוצה מרכזת את ניהול ההשקעות של תיק הנוסטרו, תיק המשתף ברווחים, תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר בתיקי העמיתים (תיק המשתף ברווחים, תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים) מכהן מנהל השקעות ייעודי אשר מופקד על ניהול ההשקעות הכולל של אותם תיקים ובתיק הנוסטרו מכהן מנהל השקעות ייעודי של אותו התיק.

29.2. התפלגות הנכסים המנוהלים

להלן התפלגות הנכסים המנוהלים של הגופים המוסדיים בקבוצה, נכון ליום 31 בדצמבר 2017 ו-31 בדצמבר 2016 (במיליוני ש"ח):

גוף מוסדי	31.12.2017 נוסטרו	31.12.2017 כספים תלויי תשואה ⁽¹⁾	31.12.2016 נוסטרו	31.12.2016 כספים תלויי תשואה ⁽¹⁾
מגדל ביטוח ⁽²⁾	42,004	99,782	39,520	89,250
מגדל מקפת - קרנות פנסיה	215 עם גמל	61,760	187 עם גמל	54,081
מגדל מקפת - קופות גמל	215 עם פנסיה	16,222	187 עם פנסיה	15,485
יזמה	11	1,839	11	1,737
סה"כ	42,230	179,603	39,718	160,553

(1) "כספים תלוי תשואה" הינם במבטח - נכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, ובחברה מנהלת, נכסי העמיתים.

(2) ליום 31.12.2017 סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה במגדל ביטוח הינו כ-99,893 מיליון ש"ח, מזה: כ-98,189 מיליון ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-1,704 מיליון ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה, לעומת סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה ביום 31.12.2016 של כ-89,523 מיליון ש"ח, מזה: כ-87,844 מיליון ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-1,679 מיליון ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה.

(3) לפירוט נוסף בדבר התפלגות אפיקי השקעה ראה אתר האינטרנט של החברה :

[התפלגות אפיקי השקעה נוסטרו](#)

[התפלגות אפיקי השקעה מקפת](#)

29.3. הצהרה מראש על מדיניות השקעה

חוזר גופים מוסדיים 2009-9-13, הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה שלו ("חוזר הצהרת מדיניות השקעה"), מחייב את הגופים המוסדיים להצהיר על מדיניות השקעה, ביחס למסלול השקעה לא מתמחה וביחס למסלול השקעה מתמחה, בהתאם להוראות הקבועות בחוזר הצהרת מדיניות השקעה, לרבות דיווח במקרה של שינוי.

בחודש דצמבר 2017 פורסם חוזר מתקן 2017-9-24 בעניין הצהרה על מדיניות השקעות צפויה בגופים מוסדיים המתייחס גם להיבטים של השקעות אחריות. על פי הוראות החוזר, השקעה אחרית היא השקעה המתחשבת ברווחה חברתית הכוללת בנוסף לשיקולי הרווח הכלכלי ולפיכך קיימת חשיבות לכך שגוף מוסדי יתייחס לנושא במסגרת מדיניות ההשקעות הצפויה. בהתאם תוקן חוזר ההצהרה על מדיניות ההשקעות הצפויה, כדלקמן: (1) גוף מוסדי יצהיר במסגרת המדיניות שהוא מפרסם אם הוא מתייחס להיבטים של השקעה אחרית - השקעה המתייחס להיבטי רווחה חברתית בנוסף לשיקולי הרווח הכלכלי, ובמסגרת זאת כללי ממשל תאגידי התומכים בשמירה על איכות הסביבה, צדק חברתי ושמירה על זכויות אדם; (2) לצורך

הדוגמא מפורטים בחוזר היבטים אליהם ניתן להתייחס בהצהרת המדיניות כגון - שילוב נושאי סביבה, חברה וממשל תאגידי בניתוח ההשקעות וקבלת ההחלטות, שקיפות בנושאי סביבה חברה וממשל תאגידי ודיווח על הפעולות הנוגעות ליישום עקרונות אלו.

לקישור לאתר האינטרנט בו פורסמו ההצהרות של הגופים המוסדיים ראה:

[מדיניות השקעה ביטוח](#)

[מדיניות השקעה מקפת](#)

[מדיניות השקעה יזמה](#)

29.4. השקעות עיקריות של הנוסטרו בחברות מוחזקות, שותפויות ומיזמים שאינם חברות בנות⁷⁰

יתרת ההשקעות של הקבוצה בחברות כלולות הינה בסכום של כ-347 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2017, לעומת כ-315 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2016. השינוי הושפע בעיקרו מרווחי חברות כלולות בסך של כ-41 מיליון ש"ח, בקיזוז סך של כ-9 מיליון ש"ח בשל פירעון הלוואות שניתנו לחברות כלולות ודיבידנדים שהתקבלו ובניכוי השקעות חדשות. למידע נוסף אודות החברות הכלולות והיקף ההשקעות בהן, ראה גם באורים 7.ב, ו-38.2 לדוחות הכספיים.

החברות הכלולות העיקריות הינן:

29.4.1 קניין רמת אביב בע"מ (לשעבר: מקרקעי מרכז בע"מ) ("חברת הקניון")

חברה זו הינה חברה פרטית שמניותיה מוחזקות כ-73.4% על-ידי חברת מליסרון בע"מ, שהיא חברה ציבורית, וכ-26.6% על-ידי מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ (שהינה חברת בת בבעלות מלאה של מגדל ביטוח). חברת הקניון הינה בעלת קניין "רמת אביב", הכולל שטחי מסחר וכן מגדל משרדים ושטחי משרד סמוכים המיועדים להשכרה וכן שטח מסחרי ליד הקניון.

להלוואות שניתנו לחברת הקניון, ראה באור 38.2 לדוחות הכספיים. לעניין שומות מס שהוצאו למגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, המחזיקה בקניין רמת אביב בע"מ, ראה באור 21.2 לדוחות הכספיים.

30. ביטוח משנה

30.1 כללי

כחלק בלתי נפרד מהעיסוק בביטוח ובניהול הסיכונים, פועלת מגדל ביטוח לכיסוי חלק מן הסיכונים הביטוחיים שהיא נוטלת על עצמה, באמצעות ביטוחי משנה בחו"ל. יתרת הסיכון המוטלת על מגדל ביטוח לאחר העברת חלק מהסיכון למבטח המשנה, נקראת "שייר".

להתקשרות עם מבטח משנה מספר יתרונות, שעיקרם פיזור הסיכונים הביטוחיים להם חשופה מגדל ביטוח, וכן הגנה על הון מגדל ביטוח מפני סיכונים חשיפה גבוהים ותנודות בתוצאות החיתומיות. ביטוח המשנה מותאם לסיכונים השונים, בהתאם לאופי הסיכון ורמתו.

רכישת ביטוח משנה מתבצעת בפוליסות או ענפים בהם, להערכת מגדל ביטוח, יעיל יותר להעביר את הסיכון מאשר להשתמש בהון מגדל ביטוח. הערכות אקטואריות פנימיות, מודלים אקטואריים או סטטיסטיים שונים וניסיון תביעות, מסייעים בידי מגדל ביטוח לאמוד את רמת ביטוח המשנה הדרושה. הסכמי ביטוח המשנה בהם קשורה החברה, אינם גורעים מחובתה של חברת הביטוח כלפי מבטחיה ולפיכך ליציבות במצבם הכספי של מבטחי המשנה השפעה על מגדל ביטוח - לפרטים נוספים, ראה באור 37.א.3.ב) ו-37.ב.1.4 לדוחות הכספיים.

עסקאות ביטוח משנה נערכות בתחומי הפעילות השונים של מגדל ביטוח - ביטוחי חיים, ביטוחי בריאות וביטוח כללי (ביטוחי רכוש וחבובות).

דירקטוריון מגדל ביטוח מאשר מידי שנה את מערך ביטוח המשנה ואת מדיניות החשיפה למבטחי משנה לשנה הקרובה.

⁷⁰ להגדרת חברה מוחזקת, חברה בת, חברה כלולה, ראה באור 1 הגדרות לדוחות הכספיים.

בנוסף, כחלק מפעילותה של מגדל ביטוח לעמידה ביעדי ההון על פי משטר כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2, מגדל ביטוח בוחנת מעת לעת את חוזי ביטוח המשנה הקיימים שלה. ראה בעניין זה, באור 7ג. לדוחות הכספיים.

ככלל, קיימים שני סוגים של התקשרויות בביטוח משנה:

30.1.1. ביטוח משנה חוזי

נערך במסגרת הסכם ביטוח משנה, על פיו מבטח המשנה מקבל על עצמו מראש חלק מוסכם מהסיכונים שהמבטח הישיר נוטל עליו, הכלולים בפוליסות הביטוח השונות בענף/תחום עליו סוכם מראש, במהלך תקופת ההסכם ובהיקף סכומי הביטוח המוגדרים בהסכם ("חוזי ביטוח המשנה"). חוזי ביטוח המשנה נחתמים ו/או מתחדשים, בדרך כלל, מדי שנה (על-פי רוב בתחילת השנה הקלנדרית), והם מכסים, בתנאים הקבועים בהם, מכלול סיכונים הכלולים בפוליסות הביטוח השונות, הנמכרות על-ידי מגדל ביטוח במהלך תקופת הפעילות עליה חל ההסכם. תביעות משולמות מכוח ובהתאם לתנאי החוזים הללו.

30.1.2. ביטוח משנה פקולטטיבי

ההתקשרות עם מבטח המשנה נעשית לכיסוי סיכונים גלומים בפוליסות ספציפיות ("הסכמים פקולטטיביים"). בדרך כלל יבטחו עסקים בביטוח מסוג זה, כאשר סכום הביטוח עולה בהיקפו על סכומי הביטוח המכוסים בחוזי ביטוח המשנה הנזכרים בפסקה הקודמת, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מחוזה ביטוח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים.

לעתים, בביטוח כללי, כאשר ללקוח קיימת פעילות גלובלית (הן בארץ והן בחו"ל), מבצעת מגדל ביטוח גם עסקאות מורכבות יותר, בהן הכיסוי הביטוחי ניתן לא רק לפעילות הישראלית אלא גם לפעילות בחו"ל ("עסקה רב-לאומית").

המבנים המקובלים של ביטוחי המשנה הינם:

(א) **ביטוחי משנה יחסיים** - קיימים בעיקר שני סוגים של ביטוח משנה יחסי:

(1) **הסכם מסוג מכסה (Quota Share)**, לפיו משתתף מבטח המשנה, בפרמיה, בסיכון ובתביעות בשיעור זהה שנקבע מראש.

(2) **הסכם מסוג מותר (Surplus)**, בו שיעור ההשתתפות של מבטח המשנה משתנה מסיכון לסיכון בהתאם לסכום הביטוח של הסיכון המסוים. שיעור השתתפותו של מבטח המשנה הינו יחסי שבין הסכום שמעבר לשייר (הנקבע מראש) לסכום הביטוח הכולל. מבטח המשנה משתתף בפרמיה, בסיכון ובתביעות בהתאם לשיעור ההשתתפות האמור לעיל.

(ב) **ביטוחי משנה בלתי יחסיים** - מבטח המשנה משתתף בסיכון מעבר לסכום שייר קבוע בלבד.

החוזה העיקרי בביטוח משנה בלתי יחסי הינו **חוזה הפסד יתר לסיכון (Per Risk Excess Of Loss)** בו מבטח המשנה מקבל פרמיה הנגזרת מסה"כ פרמיית הענף אליו מתייחס החוזה, תמורתה הוא מכסה נזקים מעל סכום מסוים, ועד לתקרה, כפי שנקבעו מראש בחוזה.

תקופת ההתקשרות:

התקשרויות בביטוח המשנה בביטוח כללי נערכות בדרך כלל על בסיס שנתי.

בביטוח חיים וביטוח בריאות, בהם הפוליסות הינן לטווח ארוך, מכסים חוזי ביטוח המשנה את הפוליסות הנמכרות בתקופת הפעילות אליה מתייחס החוזה, אך תוקפן יהיה לכל אורך חיי הפוליסות שנמכרו עד לביטולן, וזאת גם אם חוזה ביטוח המשנה איננו מתחדש (בגין עסק חדש) בשנים שלאחר מכן. בחלק מהסכמי ביטוח המשנה בביטוחי הבריאות (בביטוח סיעוד, ביטוח תרופות ועוד), למבטח המשנה קיימת אפשרות לצאת מהכיסוי הביטוחי במהלך תקופת ההסכם

כך שההסכם עלול לא לכסות את כל תקופת הפוליסות שהונפקו, בהתקיים תנאים מסוימים שנקבעו בהסכם. בחלק מהסכמי ביטוח המשנה בביטוחי בריאות, קיימת אפשרות שמבטח המשנה ידרוש שינויים בהסכם גם ביחס למבטוחים קיימים אם מתקיימים תנאים מסוימים הקבועים בהסכם.

התחשבות עם מבטחי המשנה:

במסגרת עסקאות ביטוחי המשנה, משלמת מגדל ביטוח פרמיה בניכוי עמלות למבטחי המשנה. מבטחי המשנה משלמים למגדל ביטוח תשלומים בגין תביעות, בהתאם למבנה עסקת ביטוח המשנה.

עמלות המשולמות על ידי מבטחי המשנה למגדל:

בביטוחי משנה יחסיים, מגדל ביטוח זכאית לעמלות מאת מבטחי המשנה אשר נקבעות, כשיעור קבוע מהפרמיה המועברת להם ("עמלות ביטוח משנה"). בנוסף, קיימים חוזי ביטוח משנה יחסיים אשר מכוחם זכאית מגדל ביטוח, בנוסף לעמלת מבטחי המשנה אשר הינה בשיעור קבוע, גם לעמלת רווחים, שהינה עמלה תלויה תוצאות חיתומיות (רווחיות) של העסקים המועברים. קרי: מגדל ביטוח מקבלת עמלת רווח, אשר מחושבת כשיעור מהרווח החיתומי באותו הסיכון Profit (Commission).

בביטוחי משנה בלתי יחסיים, לא משולמות למגדל ביטוח עמלות על-ידי מבטח המשנה.

להלן תמצית תיאור הסדרי ביטוח המשנה במגדל ביטוח לשנת 2017 בהתאם לתחומי הפעילות:

30.2. ביטוח חיים

מגדל ביטוח רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים (סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה). בשנת 2017, היקף פרמיות ביטוח המשנה בביטוח חיים של מגדל ביטוח הוא כ-1.9% מהפרמיות בביטוח חיים⁷¹.

חוזי ביטוחי המשנה לכיסוי סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה נערכים בהסכמים מסוג "מותר" או מסוג "מכסה" או שילוב של שניהם, כמפורט להלן:

סיכוני מוות - לחברה חוזה לכיסוי סיכוני מוות אשר הינו מסוג מותר ("החוזה הקיים"). נכון למועד הדוח, החברה נערכת להתקשרות אפשרית בחוזה ביטוח משנה חדש לכיסוי סיכוני מוות מסוג מותר, עם שייר מוגדל ביחס לשייר הקבוע בחוזה הקיים.

אובדן כושר עבודה - לחברה חוזה מסוג "מותר" לביטוח אי כושר עבודה עבור פוליסות "שלווה" (בהן הגדרת אובדן כושר העבודה הינה לפי "השכלתו, הכשרתו וניסיונו" של המבוטח). בנוסף, למגדל ביטוח חוזה ביטוח משנה עבור פוליסות "מגדל להכנסה" (כיסוי אובדן כושר עבודה מקצועית) אשר הינו שילוב של ביטוח משנה מסוג "מותר" ומסוג "מכסה".

החברה נערכת לעריכת חוזה חדש בגין שינוי התכנית לביטוח אי כושר עבודה, אשר יחול רטרואקטיבית ביחס לתקופה שתחילתה ביום ה-1 באוקטובר 2017, תוך הקטנת שייר החברה. החוזה הינו מסוג "מותר" ומסוג "מכסה".

ככלל, מנגנון העמלות בכל החוזים הנזכרים לעיל בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים, כולל תשלום של מלוא הפרמיה בשנה הקלנדרית הראשונה לחוזה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת הרווחים מדי שנה.

בנוסף, בשנת 2017, למגדל ביטוח חוזה ביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכיסוי מקרי מוות וסיכון נכות מוחלט ותמידי באירועי קטסטרופה בסכום של כ-150 מיליון דולר, מעבר ל-40 מיליון דולר במקרה רעידת אדמה ומעבר ל-80 מיליון דולר במקרה של כל אירוע קטסטרופה אחר, לרבות מלחמה (כולל מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית), אך למעט כיסוי למגיפה. יצוין כי בקשר עם חוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים.

⁷¹ מחושב כשיעור הפרמיות שהורווחו על ידי מבטחי המשנה מהפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח חיים.

מגדל ביטוח חידשה את חוזה הקטסטרופה עבור שנים 2018-2019, תוך עדכון סכומי הביטוח. החוזה החדש הינו בגין אירוע קטסטרופה בסכום של 80 מיליון דולר מעבר ל-20 מיליון דולר לכל אירוע (לרבות אירוע רעידת אדמה ואירוע מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית), ולמעט כיסוי מגיפה. השינוי שחל במבנה החוזה הינו בשל התאמת הכיסוי לצורכי החברה, לרבות ניהול ההון.

כמו כן קיימים במגדל ביטוח ביטוחי משנה פקולטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

לנתונים בדבר הפרמיה המשולמת למבטחי המשנה, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות וכן העמלות המשתלמות ממבטחי המשנה, ראה באורים 3.3, ב.3, ג.3 ו-3.3 לדוחות הכספיים.

למגדל ביטוח מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח חיים, כמפורט להלן:

שם מבטח המשנה	הדירוג בהתאם ל- A.M. Best ⁷²	2017 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2016 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2016 שיעור מסך פרמיות ביטוח בתחום ביטוח חיים באחוזים	2016 שיעור מסך פרמיות ביטוח בתחום ביטוח חיים באחוזים
Swiss Re	A+	92.1	111.2	59	59
Munich Re	A+	34.1	33.1	18	18

30.3 פנסיה

30.3.1 מגדל מקפת אישית: לקרן הפנסיה מגדל מקפת אישית ביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכיסוי מקרי מוות ונכות תמידית באירועי קטסטרופה, לרבות מלחמה (כולל מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית) ורעידת אדמה (אך למעט כיסוי למגיפה), עד סוף שנת 2017. סך הפיצוי הינו 100 מיליון דולר, מעל שייר של 20 מיליון דולר. תקרת הכיסוי לעמית אחד הינה כ-1 מיליון דולר. פרמיית ביטוח המשנה משולמת מנכסי הקרן.

החל מיום 1.1.2018 חודש ביטוח המשנה לשנתיים, כאשר סך הפיצוי הינו 150 מיליון דולר מעל שייר של 150 מיליון דולר עם תקרת כיסוי לעמית אחד בגובה של 3.5 מיליון דולר. יצוין כי בקשר עם חוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים.

30.3.2 מגדל מקפת משלימה: לקרן הפנסיה מגדל מקפת משלימה, חוזה ביטוח משנה מסוג "מכסה" הנותן כיסוי של 90% למקרי מוות ו/או נכות של עמיתי הקרן הפעילים שאינם במסלול יסוד לזקנה המשולמים בהתאם לתקנון הקרן ("המבטחים"). הכיסוי הוא אובליגטורי והוא עד לסכום בסיכון עבור כל מבטח של כ-4.5 מיליון ש"ח למקרה מוות וכ-7 מיליון ש"ח למקרה נכות. פרמיית ביטוח המשנה משולמת מנכסי העמיתים בתעריף של 90% מדמי הביטוח המשולמים על ידם בהתאם לתקנון הקרן. יצוין כי בקשר עם חוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים.

30.4 ביטוח בריאות

מגדל ביטוח רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות בריאות (סיכני השתלות, מחלות קשות וביטוח סיעודי). בשנת 2017, היקף פרמיות ביטוח המשנה בביטוח בריאות של מגדל ביטוח הוא כ-8.6% מהפרמיות בביטוח בריאות⁷³.

החברה החליטה להפסיק לרכוש ביטוחי משנה בגין פוליסות חדשות לכיסוי השתלות שנמכרו החל מפברואר 2016. ביטוח המשנה בגין פוליסות כאמור, אשר נרכשו טרם המועד האמור, ממשיך כ- run off. חוזה ביטוח המשנה זה לכיסוי השתלות היה מסוג "מכסה", ללא תקרה.

⁷² הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

⁷³ מחושב כשיעור הפרמיות שהורווחו על ידי מבטחי המשנה מהפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח בריאות.

החברה קשורה בחוזה לביטוח משנה המותאם לפוליסת מזור מורחב ומזור לסרטן, אשר הינו מסוג "מכסה", בו תקרת הכיסוי הינה כ-700 אלפי ש"ח. מנגנון העמלות בחוזה הנזכר לעיל, כולל תשלום של מלוא הפרמיה בשנה הקלנדרית הראשונה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת הרווחים מדי שנה.

עבור פוליסות ביטוח סיעודי, אשר הונפקו מאז ינואר 2016, קיים למגדל חוזה ביטוח משנה מסוג "מכסה", בו תקרת הכסוי לפיצוי חודשי הינה כ-20 אלפי ש"ח. מנגנון העמלות בחוזה זה, כולל תשלום של מלוא הפרמיה בשנה הקלנדרית הראשונה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת הרווחים מדי שנה.

כמו כן, קיימים ביטוחי משנה פקולטטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

למגדל ביטוח מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח בריאות, כמפורט להלן:

שם מבטח המשנה	הדירוג בהתאם ל- A.M. Best ⁷⁴	2017 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2016 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2017 שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בתחום ביטוח בריאות באחוזים	2016 שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בתחום ביטוח בריאות באחוזים
Hannover Re	A+	63.9	35.6	56	53
Swiss Re	A+	42.1	25.1	37	37

30.5. ביטוח כללי

30.5.1. ביטוח רכב חובה

התחייבויות מגדל ביטוח בענף רכב חובה לשנת 2017 מכוסות בחוזה ביטוח משנה מסוג "הפסד יתר" עם גבולות אחריות בלתי מוגבלים ע"י רוב מבטחי המשנה, או, לחילופין, עד לתקרת גבול אחריות הנחשבת גבוהה דיה. יצוין כי בקשר עם חוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים.

מגדל ביטוח לא הגיעה לתקרות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ולא קיימות תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

30.5.2. ענפי ביטוח כללי אחרים

הענפים העיקריים בהם רוכשת מגדל ביטוח ביטוחי משנה במסגרת זו הינם ענפי הרכוש לסוגיו השונים ובכלל זה: אש וסיכונים נלווים, קבלנים, הנדסי יומי וכן לכיסוי ענפי החבויות. למערך ביטוח המשנה ולמדיניות ביטוח המשנה של מגדל ביטוח במסגרת זו חשיבות רבה ביחס ליכולתה של מגדל ביטוח לבטח סיכונים גדולים או מיוחדים. כתוצאה מהסדרי ביטוח המשנה השונים, מוגבלת חשיפת מגדל ביטוח בגין תביעה בודדת בהתאם לסכומים המוסכמים בין מגדל ביטוח ובין מבטחי המשנה, לרבות סכומי השייר העצמי. סכומי החשיפה המקסימליים והשייר העצמי נקבעים בהתאם לאומדן מגדל ביטוח בדבר הנזקים או האירועים הצפויים להתרחש.

בעסקים בהם סכומי הביטוח עולים בהיקפם על הקיבולת שנקבעה בחוזה הרלוונטי, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מהחוזה עם מבטח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים, תוך התאמה למסגרות ותנאי החוזים, נרכש ביטוח משנה פקולטטיבי.

⁷⁴ הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

⁷⁵ העלייה בהיקף פרמיות ביטוח משנה בשנת 2017 נובעת מכיסויי ביטוח משנה חדשים.

בענפי רכוש, קבלנים, הנדסי⁷⁶ וימי רוכשת מגדל ביטוח חוזי ביטוח משנה יחסיים מסוג מכסה ו/או מותר בהם השתתפות מבטח המשנה נקבעת כאחוז שווה בפרמיה ובתביעה.

בחוזי רכוש וקבלנים, מגבילים מבטחי המשנה את השתתפותם בכיסוי רעידת אדמה לשיעור (MPL) שהינו, בכל מקרה, גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי מגדל ביטוח.

בחוזה קבלנים (חוזה מסוג מכסה) קיימת מגבלת חשיפה לרעידת אדמה בסכום ביטוח מירבי של 10 מיליארד ש"ח. מבטחי המשנה המשתתפים בחוזה מגבילים את חשיפתם באירוע רעידת אדמה בודד. טווח שיעור המגבלה נע בין 5% - 10% מסכום הביטוח המירבי כאמור.

כיסוי לאירועי טרור קיים בחוזה הרכוש ומוגבל לסכום ביטוח נמוך מקיבולת החוזה. בשנת 2017, כל עמלות ביטוח המשנה הינן בשיעור קבוע מהפרמיה ללא קשר לרווחיות.

בענפי החבויות - מגדל ביטוח מעריכה את הסיכון, על בסיס מודלים אקטוארים או סטטיסטיים וניסיון תביעות, ורוכשת הגנה מעל השייר ועד למגבלה הדרושה לדעתה, על בסיס החשיפה המצטברת בפוליסות שמגדל ביטוח מוכרת.

בענפי החבויות, רוכשת מגדל ביטוח חוזי ביטוח משנה מסוג הפסד יתר בהם סכום השייר העצמי קבוע, ומבטח המשנה מכסה נזק מעל הסכום שנקבע ועד לתקרה הקבועה בחוזה וכן למגבלת סכום תביעות מצטבר מקסימלי לתקופת החוזה.

מגדל ביטוח לא הגיעה לתקרות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

בענפים אלה לא מתקבלות עמלות ממבטחי המשנה.

30.5.3. כללי

למגדל ביטוח מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות בשנת הדוח מהווה 10% או יותר מסך פרמיות ביטוח המשנה בביטוח כללי, כמפורט להלן:

שם מבטח המשנה	הדירוג בהתאם ל-A.M. Best ⁷⁷	2017 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2017 שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בביטוח כללי באחוזים (במיליון ש"ח)	2016 פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	2016 שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בביטוח כללי באחוזים
Generali	A	97	19	121	26
Swiss Re	+A	67	13	87	18

30.5.4. הסכם ביטוח משנה בין מגדל ביטוח ובין Swiss Re

למגדל הסכם ביטוח משנה עם Swiss Re ("סוויס"), במסגרתו מעניקה סוויס כיסוי ביטוחי לתיק תביעות הביטוח הכללי שנקלט מאליהו בטוח המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של מגדל ביטוח בתיק זה. לפרטים נוספים ראה דוח מידי מתקן של החברה מיום 29 בדצמבר 2015 אסמכתא 2015-01-081583, דוח מידי של החברה מיום 24 באפריל 2016 אסמכתא 2016-01-054871, ודוח מידי של החברה מיום 28 ביוני 2016 אסמכתא 2016-01-068974, הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה, סעיף 2.4.8 לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2016, וכן באור 2.ה.38. לדוחות הכספיים.

⁷⁶ לרבות כיסוי בגין סיכוני חבות כלפי צד שלישי.

⁷⁷ הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

30.6. מדיניות החשיפה למבטחי משנה

30.6.1. כללי

מדיניות החשיפה למבטחי משנה מאושרת מידי שנה על ידי דירקטוריון מגדל ביטוח.

ייתכנו שני סוגים של חשיפה למבטח משנה:

(א) חשיפה ליתרות פתוחות, כלומר הסיכון שמבטח המשנה לא יוכל לעמוד בכיסוי התחייבויותיו הקיימות והעתידיות. חשיפה זו מנוהלת על-ידי מעקב שוטף אחר מצבו של מבטח המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות למגדל ביטוח.

(ב) חשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד. ההצטברות מוערכת על בסיס שיעור הנזק הצפוי המירבי ("MPL"). חשיפה זו מנוהלת על-ידי הערכה פרטנית בגין כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

על מנת להקטין את הסיכון הכרוך בחשיפה למבטחי המשנה, פועלת מגדל ביטוח בהתאם לעקרונות הבאים:

הכלל היסודי המנחה את מגדל ביטוח בקביעת המדיניות הוא פיזור מרבי של הסיכון בין מבטחי המשנה השונים. בנוסף, בוחנת מגדל ביטוח את האיתנות הפיננסית של מבטח המשנה כפי שמתבטאת בדירוג האשראי של מבטח המשנה, הנבחן בהתאם לדירוגי חברת A.M.Best. אם לא קיים למבטח המשנה דירוג A.M.Best, ייבחן הדירוג על פי חברת דירוג אחרת⁷⁸.

כמו כן, נקבעו תקרות חשיפה למבטח משנה לסיכון בודד וכן תקרת חשיפה למבטח משנה לחוזה בזיקה להון העצמי של מבטח המשנה. בנוסף, כוללת המדיניות מסגרת חשיפה כוללת מרבית למבטח משנה (ובכלל זה חשיפה לאירוע רעידת אדמה) בעסקים פקולטיביים ובחוזים, המבטאת כאחוז מהונו של מבטח המשנה או בתקרה כספית, לפי הנמוך וכן על פי דירוג מבטח המשנה. בחברה קיימים מנגנוני ניהול ובקרה של חשיפה למבטחי המשנה.

30.6.2. במסגרת מדיניות ביטוח המשנה, מגדל ביטוח מבחינה בין סוגי העסקים הבאים:

עסקי "זנב קצר"⁷⁹

עסקים אלה כוללים את ענפי הרכוש למיניהם, בגינם רוכשת מגדל ביטוח בעיקר ביטוח משנה יחסי. השייר המצטבר מוגן בפני אירועי קטטורפה בחוזה הפסד יתר.

בסוגי עסקים אלה, ההתקשרויות נעשות עם מבטחים מדירוג B++ ומעלה על פי דירוג A.M.Best.

עסקי "זנב ארוך"⁸⁰

הסיכונים המכוסים הם בעיקר ענפי חבויות ורכב חובה. רבות מתביעות אלה מגיעות לערכאות, ולעתים קביעת החבות וגובה השיפוי עלולה להתפרס על פני שנים רבות. בעסקי "זנב ארוך", הואיל ועל מגדל ביטוח להתקשר עם מבטחי משנה אשר להערכתה יהיו ברי פירעון לטווח הארוך, מספר מבטחי המשנה עליהם ניתן להסתמך מוגבל למדי. לפיכך, מדיניות מגדל ביטוח בשנת 2017 הייתה להתקשר, בסוגי עסקים אלה, עם מבטחי משנה המדורגים מקבוצת (A) ומעלה על פי דירוג A.M.Best.

לפרוט נוסף בקשר לחשיפה למבטחי משנה ראה גם באור 4.1.ב.37 לדוחות הכספיים.

⁷⁸ לעיתים, במסגרת הסדרי ביטוח כולל, נכללים הסדרי ביטוח משנה עם חברות לא מדורגות.

⁷⁹ "זנב קצר" - "Short tail" - ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלומם הינו קצר יחסית.

⁸⁰ "זנב ארוך" - "Long tail" - ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלומם הינו ארוך.

בקשר עם האמור לעיל, החל מינואר 2018 עודכנה מדיניות החשיפה של מגדל ביטוח כדלהלן:

עסקי "זנב קצר" - דרוג מבטחי המשנה לא יפחת מ BBB+ עפ"י דרוג S&P.

עסקי "זנב ארוך" - דרוג מבטחי המשנה לא יפחת מקבוצת (A) עפ"י דרוג S&P.

תקרת החשיפה לסיכון בודד בוטלה ונקבעה תקרת חשיפה בזיקה להון העצמי של מבטח המשנה ולהון העצמי של מגדל ביטוח.

30.7. חשיפת מבטחי המשנה לאירועי קטסטרופה מסוג רעידת אדמה ופגעי טבע בביטוח כללי

בגין אירועי קטסטרופה (רעידת אדמה ופגעי טבע), רכשה מגדל ביטוח, מעבר לכיסוי במסגרת הסכמי ביטוח משנה יחסיים, ביטוח משנה מסוג "הפסד יתר" לענפי רכוש, קבלנים, הנדסי ורכב רכוש⁸¹ בגין השייר המצטבר, בסכום מוגדר לחשיפה, אשר ינבע מהאירוע כאמור, וזאת בהתבסס על אומדן מגדל ביטוח בדבר הנזק או האירוע הצפוי להתרחש עקב קטסטרופה. בהערכת הסיכון כאמור, השתמשה מגדל ביטוח, בין היתר, בתוכנות בינלאומיות ייעודיות, המבוססות על מודלים מתמטיים להערכת סיכוני קטסטרופה. אם יקרה אירוע שיגרום נזק שחומרתו תעלה על האומדן האמור, תיחשף מגדל ביטוח להפסדים אשר אינם מכוסים בביטוח משנה.

בהתאם למודלים כאמור, מגדל ביטוח מגינה על עצמה כנגד אירועי רעידת אדמה בעוצמה המתרחשת אחת לכ-400 שנים.

בשנת 2017, נרכש כיסוי לא יחסי בשיעור של 1.8%, המייצג MPL בשיעור של 5% (לפני השתתפות עצמית של המבוטח) בגין אירוע הצפוי להתרחש אחת לכ-400 שנים. בסוף שנת 2017, סכומי הביטוח המכוסים בביטוח משנה יחסי ברעידת אדמה, הינם בסך כ-188 מיליארדי ש"ח, ואילו סכומי הביטוח בשייר, עליהם מגדל ביטוח מגינה באמצעות חוזה ביטוח משנה לא יחסי, הינם בסך של כ-119 מיליארד ש"ח.

החשיפה לרעידת אדמה מכוסה ברובה ע"י מבטחים מדירוג A- ומעלה לפי A.M.Best בהתאם למדיניות ביטוח משנה המפורטת בסעיף 30.6.1 לעיל. שני מבטחי המשנה המשתתפים בכיסוי ביטוח משנה לאירועי קטסטרופה, שחלקם מסך החשיפה עולה על 10%, הינם סוויס רי והנובר רי.

⁸¹ כיסוי לאירועי קטסטרופה בביטוחי משנה מסוג רכב רכוש נכלל החל משנת 2017.

30.8. ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי (במיליון ש"ח) לפי ענפי הפעילות (בענפי רכוש אחרים ראה פירוט לפי סוגי פרמיות למטה):

רכוש אחר (5) (6)	רכוש אחר (5) (6)	רכוש אחר (5) (6)	רכב רכוש (3) (4)	רכב רכוש (3) (4)	רכב רכוש (3) (4)	רכב חובה (1) (2)	רכב חובה (1) (2)	רכב חובה (1) (2)	רכב חובה (1) (2)
2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2017
319.6	370.8	380.0	2.9	5.5	7.3	11.5	10.9	11.2	פרמיות שהועברו למבטחי משנה
-17.1	180.0	121.6	0.5	-1.4	3.9	23.0	-2.6	-5.4	תוצאות מבטחי המשנה - רווח/(הפסד)

סה"כ 2015	סה"כ 2016	סה"כ 2017	שאר ענפי החבויות (7) (8)	שאר ענפי החבויות (7) (8)	שאר ענפי החבויות (7) (8)
2015	2016	2017	2015	2016	2017
410.8	472.0	506.9	76.8	84.8	108.4
129.0	172.1	153.5	122.6	-3.9	33.4

2015	2016	2017	רוט ענפי הרכוש האחרים לפי סוגי פרמיות
226.5	262.4	280.5	פרמיות ביטוח משנה - יחסי
1.8	1.2	1.2	פרמיות ביטוח משנה - לא יחסי
91.3	107.2	98.3	פרמיות ביטוח משנה - כסוי לאירועי קטסטרופה (9)
319.6	370.8	380.0	סה"כ פרמיות ביטוח משנה

(1) בענפי רכב חובה וחבויות, החל משנת 2016 רישום הרווח מבוצע לפי עקרונות הנהוג המיטבי (ראה) בעניין זה באור 37.ב.ג.3.(5) לדוחות הכספיים), ותוצאות מבטחי המשנה משקפות את הרווח/(הפסד) של שנת החיתום השוטפת וכן שינויים שחלו בתביעות התלויות של מבטחי משנה בשנות חיתום ותיקות. לעומת זאת, עד ליום 31.12.2015 הייתה נהוגה שיטת עודף הכנסות על הוצאות לשם הכרה ברווח, ולפיכך תוצאות ביטוח המשנה בשנת 2015 שיקפו בעיקר את הרווח/(הפסד) המצטבר של שנת החיתום אשר הסתיימה שלש שנים לפני שנת הדוח, הפסד ככל שקיים בגין שנות החיתום "הפתוחות" וכן שינויים שחלו בתביעות התלויות של מבטחי משנה בשנות חיתום ותיקות.

(2) ההפסד למבטחי משנה בענף רכב חובה בשנים 2017 ו-2016 הושפע בעיקרו מהתפתחות שלילית בניסיון התביעות המיוחס למבטחי המשנה, ואילו הרווח למבטחי המשנה בשנת 2015 נבע מעדכון אומדן תביעות ביטוח משנה בשנות חיתום ותיקות.

(3) העלייה בפרמיות ביטוח משנה בענף רכב רכוש במהלך השנים 2015-2017, הושפעה בעיקרה מגידול בהיקף ביטוח כלי רכב יקרים.

(4) הרווח למבטחי משנה בענף רכב רכוש בשנת 2017 לעומת הפסד בשנת 2016 הושפע מקיטון בתביעות בגין כלי רכב יקרים.

(5) העלייה בפרמיות ביטוח משנה בענפי הרכוש האחרים בשנים 2017 ו-2016 לעומת שנת 2015 הושפעה בעיקרה מגידול בהיקף פרמיות ברוטו בענפים אלה.

(6) בשנת 2015, ההפסד למבטחי המשנה הושפע בעיקרו מתביעה גדולה שכוסתה במלואה בביטוח משנה.

- (7) העלייה בפרמיות ביטוח משנה בשאר ענפי החבויות בשנים 2015-2017 הושפעה בעיקרה מגידול בהיקף פרמיות ברוטו בענפים אלה.
- (8) הרווח למבטחי משנה בענפי החבויות בשנת 2017 נבע מהתפתחות חיובית בניסיון התביעות של מבטחי המשנה, ואילו ההפסד למבטחי משנה בשנת 2016 הושפע בעיקרו מעדכון אומדן תביעות מבטחי המשנה בעיקר בעקבות פרסום תקנות הביטוח הלאומי לעניין קיטון בשיעור ריבית היוון קצבאות. בנוסף, הרווח הניכר למבטחי המשנה בשנת 2015 נבע בעיקרו מעדכון אומדן תביעות מבטחי משנה, ובכלל זה ביטוח משנה פקולטטיבי.
- (9) הפרמיה כוללת את כל סוגי הסדרי ביטוח המשנה לכסוי סיכוני קטסטרופה (ביטוח משנה יחסי, ביטוח משנה פקולטטיבי וביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכסוי השייר המצטבר).

31. הון אנושי

31.1. מבנה ארגוני של הקבוצה

נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח, המבנה הארגוני של הקבוצה הינו כדלקמן:

חטיבת חיסכון ארוך טווח, בריאות ואיכות חיים - המרכזת את פעילות ביטוח החיים, הפנסיה, הגמל והבריאות. בין היתר, חטיבה זו מרכזת גם את פעילות הגופים המוסדיים בכל הקשור לניהול קרנות הפנסיה, קופות הגמל וקרנות ההשתלמות, את מערכי התפעול של תחום חיסכון ארוך הטווח ותחום הבריאות, את הטיפול בתשלומי תביעות/זכויות בתחומי ביטוח החיים, הפנסיה, הגמל והבריאות וכן את פעילות מרחב מעסיקים ולקוחות.

בחודש ספטמבר 2017 בוצע שינוי ארגוני, לפיו יחידת עמלות סוכנים עברה מחטיבת הפיננסים והאקטואריה לתחום ביטוח חיים ובריאות שבחטיבת חיסכון ארוך טווח, בריאות ואיכות חיים.

חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה - המרכזת את הפעילות מול סוכני/סוכנויות ביטוח/משווקים פנסיונים של המוצרים הביטוחיים והמוצרים הפנסיוניים באמצעות המרחבים האזוריים ומערכי המכירה הארציים של ערוצי ההפצה השונים של הקבוצה (למעט מרחב מעסיקים ולקוחות) ויחידת חיתום עסקי ורפואי.

במסגרת השנוי הארגוני שבוצע בחודש ספטמבר 2017, כאמור לעיל, עברה האחריות לנושא השירות מיחידת המטה לחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה, ובנוסף נקלטו בחטיבה יחידות מרכז שירות הלקוחות ויחידת שירות הסוכנים וכן יחידת המכירות של ענף נסיעות לחו"ל שנכללו קודם לכן בחטיבת חיסכון ארוך טווח, בריאות ואיכות חיים.

בנוסף, נקלט במהלך שנת 2017 בחטיבה מוקד מכירות ביטוח כללי, אשר נכלל קודם לכן בסוכנות הביטוח "איחוד רשת סוכנויות לביטוח בע"מ". לפרטים נוספים, ראו דיווח מידי של החברה מיום 17 באוגוסט 2017, מס' אסמכתא: 2017-01-071710.

יחידות הביטוח הכללי - במסגרת פעילות ביטוח כללי נכללות היחידות הבאות:

(א) **תחום ביטוח כללי וביטוח משנה** - מרכז את כל פעילויות המטה, מוצרים, סוקרים, חתם ראשי וכן את פעילות מרחב עסקים גדולים ופעילות ביטוח המשנה של מגדל ביטוח בתחום הביטוח הכללי.

במסגרת השנוי הארגוני שבוצע בחודש ספטמבר 2017, כאמור לעיל, מרחב עסקים גדולים ויחידת ביטוח משנה עברו לתחום ביטוח כללי וביטוח משנה מחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה.

(ב) **תחום תביעות ביטוח כללי** - המרכז את פעילות התביעות בתחום זה.

חטיבת השקעות - מרכזת את הידע, המומחיות וכוח האדם הנדרשים לניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה, הכולל את השקעות העמיתים, השקעות נוסטרו, נדל"ן, אשראי, אנליזה, קרנות גידור, השקעות ריאליות, פעילות Private Equity וגזברות.

חטיבת פיננסים ואקטואריה - מרכזת את נושאי הכספים, האקטואריה בביטוח חיים וביטוח בריאות והאקטואריה בביטוח כללי.

ניהול סיכונים - באחריות היחידה לוודא כי מדיניות ניהול הסיכונים מתבצעת על פי בסיס עקבי ואחיד, עבור כל הסיכונים בפעילויות החברה השונות. היחידה משמשת כגורם מטמיע בפועל של מדיניות החברה לניהול סיכונים, מתודולוגית ניהול הסיכונים לרבות נהלי העבודה, תהליכי הדיווח וכלים ממוכנים תומכים, וכגורם המנחה לנושא ניהול הסיכונים בחברה ולאגפי החברה השונים. במהלך פברואר 2018 עבר התחום מחטיבת הפיננסים ואקטואריה לכפיפות ישירה למנכ"ל החברה.

חטיבת הטכנולוגיות - מרכזת את יחידת שירותי המחשוב המספקת את שירותי מערכות המידע לקבוצה במסגרת מגדל טכנולוגיות בע"מ ("מגדל טכנולוגיות") ואת יחידת אבטחת המידע.

יחידת מטה החברה - אחראית על פעילות יחידות האכיפה הפנימית והבקרה, תחום משאבי אנוש, הארגון והשיטות, השיווק ויחידת תלונות הציבור.

במהלך 2017 עבר ליחידת מטה החברה גם תחום מנהל, לוגיסטיקה ורכש וכן האחריות על היערכות לשעת חירום אשר נכללו קודם לכן בחטיבת הטכנולוגיות.

מזכירות החברה ומערך הייעוץ המשפטי הנמצאים בכפיפות ישירה למנכ"ל החברה.

מערך הביקורת פנימית משמש את חברות הקבוצה. המבקרת הפנימית כפופה ליו"ר הדירקטוריון.

תחום השירותים הפיננסיים מתנהל בקבוצה בעיקר באמצעות קבוצת מגדל שוקי הון הפועלת כחברה נפרדת.

פעילויות **סוכנויות הביטוח של הקבוצה** מרוכזות בעיקרן במגדל סוכנויות.

הפעילויות הנלוות האחרות, שעיקרן הינו הפעילויות של מגדל בריאות, מתבצעות כיחידות נפרדות (במצבת העובדים המפורטת להלן, הן כלולות ב"אחר").

31.2. מצבת עובדי הקבוצה⁸²

בהתאם לתחומי הפעילות הנזכרים בחלק ב' לדוח זה, קיימות חטיבות/יחידות שונות (כגון עובדי חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה, השקעות, פיננסים ואקטואריה, יחידת מטה החברה, חטיבת טכנולוגיות וכו') אשר מספקות שירותים ליותר מתחום אחד מתחומי הפעילות, לפיכך אין בקבוצה חלוקה ברורה לגבי שיוך כלל העובדים בהתאם לתחומי הפעילות האמורים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2017, הועסקו בקבוצה 5,164 עובדים (מתוכם 20 עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם), לעומת 4,709 עובדים (מתוכם 60 עובדים שהועסקו באמצעות חברות כוח אדם) נכון ליום 31 בדצמבר 2016.⁸³

ניתן לחלק את מצבת העובדים בקבוצה למועד הני"ל (במונחי משרה מלאה, כולל עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם) בהתאם לחלוקה הבאה ובהתאם למבנה הארגוני המובא להלן:

⁸² מובהר, כי בסעיף זה ההתייחסות הינה לנתונים אודות מועסקים שהינם עובדי הקבוצה, או עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם כמפורט להלן, ואינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי דפוסי העסקה אחרים, כגון עובדים המועסקים על-ידי נותני שירותים לחברה. כמו כן, מצבת עובדי הקבוצה כוללת עובדים/ות בחופשת לידה ובחופשה ללא תשלום, אשר נכון ליום 31.12.2017 הסתכם מספרם בכ-240 עובדים לעומת כ-190 נכון ליום 31.12.2016.

⁸³ הנתונים לגבי מצבת העובדים אינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי חברות המוחזקות בשיעור של 50% ומטה שאינן מהותיות.

מספר עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2016	מספר עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2017	החטיבה/יחידה
139	288	הנהלת הקבוצה ופונקציות המטה ^{(1) (2)}
1,545	1,510	חטיבת חסכון ארוך טווח, בריאות ואיכות חיים ^{(3) (4)}
636	1,113	חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה ^{(3) (5) (6)}
56	101	תחום ביטוח כללי וביטוח משנה ⁽⁵⁾
165	167	תחום תביעות ביטוח כללי
83	84	חטיבת השקעות
223	190	חטיבת פיננסים ואקטואריה ⁽⁴⁾
450	368	חטיבת טכנולוגיות ^{(2) (7)}
22	23	מערך הביקורת הפנימית
157	160	תחום השירותים הפיננסיים - קבוצת מגדל שוקי הון
1,073	1,092	סוכנויות ביטוח של הקבוצה ⁽⁶⁾
160	68	אחר ⁽⁷⁾
4,709	5,164	סה"כ

⁽¹⁾ הנהלת הקבוצה ופונקציות המטה כוללות את מנכ"ל מגדל ביטוח, יחידת מטה החברה, מזכירות החברה ומערך הייעוץ המשפטי.

⁽²⁾ במהלך שנת 2017, כ-140 עובדי תחום מנהל, לוגיסטיקה ורכש עברו מחטיבת טכנולוגיות למטה החברה.

⁽³⁾ במהלך שנת 2017, כ-390 עובדי מרכז שירות הלקוחות ויחידת שירות הסוכנים עברו מחטיבת חסכון טווח, בריאות ואיכות חיים לחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה.

⁽⁴⁾ במהלך שנת 2017, מחלקת עמלות סוכנים שמנתה 36 עובדים עברה מחטיבת פיננסים ואקטואריה לחטיבת חסכון טווח, בריאות ואיכות חיים.

⁽⁵⁾ במהלך שנת 2017, יחידת ביטוח משנה ומרחב עסקים גדולים שכללו 60 עובדים והשתייכו בסוף שנת 2016 לחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה, מוזגו עם תחום ביטוח כללי לתחום ביטוח כללי וביטוח משנה.

⁽⁶⁾ בנובמבר 2017, כ-25 עובדי מוקד מכירות ביטוח כללי עברו מסוכנויות הביטוח של הקבוצה (מסוכנות איחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ) לחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה.

⁽⁷⁾ אחר - כולל את חברות הבנות של מגדל בריאות ודאטה קאר.

שינויים מהותיים במצבת העובדים

מעבר לשינויים במבנה הארגוני שחלו בשנת הדוח, כפי שפורטו בהערות הנלוות לטבלה לעיל, העלייה במצבת העובדים בסוף שנת 2017 לעומת סוף שנת 2016 נובעת בעיקרה מקליטת פעילויות שבוצעו על ידי נתני שירותים לחברה בחטיבת חסכון ארוך טווח, בריאות ואיכות חיים, בחטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה ובחטיבת הטכנולוגיות (כ-300 עובדים). בנוסף לכך, הגידול במצבת העובדים נובע ברובו מהקצאת משאבים נוספים לטובת השירות למבוטחים ולסוכנים.

מנגד, ביחידות האחרות ("אחר") חלה ירידה במצבת העובדים עקב מכירתן של חברות שהוחזקו על ידי מגדל בריאות ואיכות חיים, בסוף שנת 2017.

31.3. תיאור השקעות החברה בהדרכה ופיתוח ארגוני

הקבוצה משקיעה בהדרכות מקצועיות לעובדים ולסוכנים, בהתאם לתפקיד העובד והחטיבה בה הוא פועל, והיא פועלת על פי תכנית הדרכה ופיתוח ארגוני התומכת בהשגת היעדים העסקיים שהוצבו על-ידיה בכל היחידות הארגוניות באופן שוטף, בגמישות ובהתאם לצרכים, ובין היתר שולחת את עובדיה להשתלמויות מקצועיות, כנסים והדרכות רלוונטיות.

לקבוצה תכניות הדרכה ייעודיות לקידום הערוץ הניהולי והמקצועי וכן הכשרות מקצועיות לעובדים חדשים במערכי השירות והתפעול, המותאמים לצרכיה המקצועיים של הקבוצה. בנוסף, מקיימת הקבוצה מעת לעת סדנאות העשרה לעובדי הקבוצה בנושאים מגוונים.

31.4. הטבות וטיבם של הסכמי העסקה/חתימה על הסכם קיבוצי

מרבית עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת מועסקים תחת הסכם קיבוצי כמפורט בסעיף 31.4.1 להלן. שאר עובדי הקבוצה מועסקים באמצעות הסכמים אישיים כאמור בסעיף 31.4.2 להלן.

31.4.1. הסכם קיבוצי

למגדל ביטוח ומגדל מקפת הסכם קיבוצי עם הסתדרות העובדים הכללית החדשה, שהוכרה כארגון היציג בקרב עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת.

ההסכם הקיבוצי חל על מרבית עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת המועסקים על-ידיהן במועד חתימת ההסכם, וכן על עובדים שיתקבלו לעבודה במגדל ביטוח ומגדל מקפת החל ממועד חתימת ההסכם הקיבוצי. ההסכם הקיבוצי אינו חל על עובדים בדרג של מנכ"ל, משנה למנכ"ל, וסמנכ"לים, וכן אינו חל על עובדים המשמשים בתפקידים שזוהו ופורטו בהסכם. ההסכם הקיבוצי איננו חל על חברות אחרות בקבוצת מגדל אחזקות (שאינן מגדל ביטוח או מגדל מקפת).

תקופתו המקורית של ההסכם הקיבוצי הייתה בין ה-1 לינואר 2015 ועד ליום 31 לדצמבר 2017, וביום 23 בנובמבר 2017 הוסכם על הארכת תוקף ההסכם הקיבוצי לשנה נוספת עד ליום 31 בדצמבר 2018. בהתאם לאמור בהסכם ולהארכתו, גם בשנה זו, כבכל שנה, תינתן תוספת שכר בשיעור של 3.5%, לעובדים הקבועים עליהם חל ההסכם הקיבוצי המועסקים במועד התשלום.

בתקופת תוקפו של ההסכם הקיבוצי הצדדים ישמרו על שקט תעשייתי הדדי לגבי העניינים והנושאים שהוסדרו בהסכם.

לפירוט נוסף אודות תנאי השכר והתנאים הנלווים העיקריים הכלולים במסגרת ההסכם הקיבוצי, וכן לאומדן העלויות בגין יישום ההסכם, ראה דוח מידי של החברה מיום 17 בפברואר 2015, מספר אסמכתא: 2015-01-033544 ומיום 23 בנובמבר 2017 מספר אסמכתא: 2017-01-103633 וכן באור 32 לדוחות הכספיים.

31.4.2. הסכמי עבודה אישיים

יחסי העבודה בין הקבוצה לעובדיה (למעט העובדים הכפופים להסכם הקיבוצי כמפורט לעיל) מושתתים על הסכמי עבודה אישיים. הסכמי העבודה האישיים מגדירים את תנאי העסקתם לרבות משכורת בסיס, תנאים סוציאליים ותנאים נלווים, וכן תנאי סיום העסקה.

בקבוצה קיימות מספר קבוצות עובדים, המתוגמלים מעבר לשכר הבסיסי, גם בשכר הנגזר מביצועים או על-פי עמידה ביעדים.

לעניין תגמול נושאי משרה ראה סעיף 31.5 להלן.

31.5. מדיניות ועקרונות תגמול נושאי משרה

31.5.1. שינוי ועדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה לשנים 2017-2019

ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה שינוי ועדכון של מדיניות התגמול של החברה⁸⁴, וזאת, בין היתר, עקב עדכונים ברגולציה החלה על החברה ועל הגופים המוסדיים בקבוצה, וכן לאור רצון החברה לעדכן את מדיניות התגמול בעקבות סוגיות שעלו במהלך יישום המדיניות הנוכחית ("מדיניות התגמול המעודכנת").

מדיניות התגמול המעודכנת חלה על כל נושאי המשרה בחברה. יוער, כי כל נושאי המשרה בחברה מכהנים בנוסף לכהונתם כנושאי משרה בחברה כנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצה וכפופים בהתאם גם למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, המפורטת בסעיף 31.5.2 להלן.

ביום 12 בדצמבר 2017 אושרו באסיפה הכללית של החברה שינויים במדיניות התגמול של החברה וזאת בהמשך להחלטת דירקטוריון החברה על שינוי מדיניות התגמול של החברה מאז עדכונה בחודש דצמבר 2016 ולאור רצון החברה לעדכן את מדיניות התגמול בעקבות סוגיות שעלו במהלך יישום המדיניות הנוכחית. עיקרי השינויים המוצעים במדיניות התגמול ביחס למדיניות התגמול הנוכחית של החברה מפורטים בדיווח מיידי אודות זימון אסיפה כללית של החברה מיום 7 בנובמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-097540, מיום 12 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-111091, מיום 13 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-111412 ומיום 19 בדצמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-113938.

31.5.2. מדיניות תגמול הגופים המוסדיים

ביום 30 ביוני 2014 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים מדיניות תגמול לשנים 2014-2016, בהמשך לחוזר הממונה על שוק ההון מיום 10 באפריל 2014 ("חוזר הממונה המקורי"). במהלך החודשים דצמבר 2015 ופברואר 2016 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים עדכון למדיניות התגמול האמורה בהתאם להוראות חוזר הממונה מיום 7 באוקטובר 2015, מדיניות תגמול בגופים מוסדיים ("החוזר המעודכן"). ביום 24 בנובמבר 2016 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים מדיניות תגמול לשנים 2017-2019 בהתאם לחוזר הממונה המקורי, החוזר המעודכן וחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016. במדיניות תגמול הגופים המוסדיים נקבעו הוראות פרטניות לגבי רכיבי השכר של "בעל תפקיד מרכזי" שזוהו ככאלה על-פי חוזר הממונה.

לפירוט עיקרי ההסדרים שנקבעו במדיניות התגמול, ראה גם באור 3.ט.38 לדוחות הכספיים.

ביום 8 בנובמבר 2017 אישרה האסיפה הכללית של מגדל ביטוח, לאחר אישור דירקטוריון מגדל ביטוח ביום 7 בנובמבר 2017, שינויים במדיניות התגמול של מגדל ביטוח וזאת בהמשך להחלטת דירקטוריון מגדל ביטוח על שינוי מדיניות התגמול של מגדל ביטוח מאז עדכונה בחודש נובמבר 2016 ולאור רצון מגדל ביטוח לעדכן את מדיניות התגמול בעקבות סוגיות שעלו במהלך יישום המדיניות הנוכחית.

ביום 22 בנובמבר 2017 אושרו השינויים במדיניות התגמול גם בישיבות הדירקטוריון של מגדל מקפת ויוזמה.

⁸⁴ מדיניות התגמול של החברה אושרה לראשונה על ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 12 בספטמבר 2013. לפרטים ראו דיווחים מיידיים מיום 2.9.2013 מספר אסמכתא: 2013-01-134847 וכן 12.9.2013 מספר אסמכתא: 2013-01-144555. ביום 27 באוקטובר 2014 אישרה האסיפה הכללית של החברה שינוי ועדכון של מדיניות התגמול של החברה. לפרטים ראו דיווחים מיידיים מיום 22.9.2014 מספר אסמכתא: 2014-01-161913 ומיום 27.10.14 מספר אסמכתא: 2014-01-181653.

לפירוט אודות עיקרי השינויים המוצעים במדיניות התגמול ביחס למדיניות התגמול הנוכחית של החברה ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 7 בנובמבר 2017 מספר אסמכתא: 2017-01-097540.

עיקרי מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים מתפרסמת אף באתר האינטרנט של החברה בקישור הבא:

[מדיניות תגמול גופים מוסדיים](#)

31.6. קבוצת נושאי המשרה הבכירה

נכון למועד הדוח, קבוצת נושאי המשרה הבכירה (שאינם דירקטורים) בקבוצה מונה 17 עובדים והיא כוללת את נושאי המשרה הבכירה המפורטים בתקנה 26א בפרק פרטים נוספים על התאגיד ("המנהלים הבכירים").

נושאי המשרה⁸⁵ מועסקים על-פי הסכמים אישיים, המפרטים את תנאי העסקתם.

לפרטים אודות השכר והתגמולים שניתנו בשנת 2017 לרבות תנאי העסקתם של מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה ובתאגידים שבשליטת החברה, ראה תקנה 21 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

31.7. שינויים בנושאי משרה בכירה בחברה

31.7.1. ביום 25 במאי 2017 הודיע מר שי בסון, מנהל חטיבת הטכנולוגיות, ממונה אבטחת מידע, מנהל מערכות מידע ומנהל רציפות עסקית של מגדל ביטוח על רצונו לפרוש מכלל תפקידיו בקבוצה. בהמשך להודעה האמורה, ביום 31 באוגוסט 2017, פרש מר שי בסון מתפקידו. לפרטים נוספים, ראו דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 25 במאי 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-053736.

31.7.2. ביום 24 ביולי 2017 הודיעו מר אמיל וינשל, אשר כיהן באותה העת כמנהל חטיבת לקוחות וערוצי הפצה של מגדל ביטוח, ומר ניצן צעיר הרים, אשר כיהן באותה העת כמנהל תחום ביטוח כללי של מגדל ביטוח, על רצונם לפרוש מכלל תפקידיהם בקבוצה. בהמשך להודעות האמורות, ביום 31 באוגוסט 2017 פרשו מר אמיל וינשל ומר ניצן צעיר הרים מתפקידיהם. לפרטים נוספים, ראו דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 24 ביולי 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-076494.

31.7.3. ביום 1 בספטמבר 2017 החל מר ליאור רביב את כהונתו כמשנה למנכ"ל המנהל את חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה וממונה שירות של מגדל ביטוח. זאת, לאחר קבלת אישורי הדירקטוריונים של מגדל ביטוח, מקפת ויוזמה. עד למינוי האמור, כיהן מר ליאור רביב כסמנכ"ל, מנהל מערך התפעול והשירות של מגדל ביטוח ומגדל מקפת, מאז שנת 2010.

31.7.4. ביום 1 בספטמבר 2017 החלה גב' נטע איכר את כהונתה כסמנכ"לית המנהלת תחום ביטוח כללי וביטוח משנה של מגדל ביטוח, וזאת לאחר קבלת אישור דירקטוריון מגדל ביטוח.

גב' נטע איכר כיהנה עד למועד האמור כסמנכ"ל, נושאת משרה, האחראית על תחום ביטוח המשנה של מגדל ביטוח, ובנוסף כיהנה כמנהלת מרחב מג"ל, האחראית על ביטוח העסקים הגדולים בביטוח כללי.

⁸⁵ מאז 2010 מסווגת הקבוצה כ"נושאי משרה" על פי חוק החברות, את מנהליה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה מנהלים אשר נושאים בתואר "סמנכ"ל" ואשר הינם כפופים ישירות למנכ"ל. כמו כן, נכללים במסגרת הסיווג מנהלים אשר ממלאים תפקידים אשר על פי מהותם ותוכנם, לרבות ביחס לגופים מוסדיים בחברות מאוחדות על פי ההסדר התחיקתי החל עליהם, תפקידים המחייבים כפיפות למנכ"ל או שיש לגביהם הוראות רגולציה המעידות על היותם בתפקיד אשר מהבחינה המהותית הינם "נושאי משרה". לעומת זאת, מנהלים הנושאים תואר "סמנכ"ל" אך אינם כפופים בפועל למנכ"ל ותפקידם מבחינת תכנון ומהותו אינו תואם את התואר אותו הוא נושא, אינם נכללים בגדר מי שהחברה רואה בו "נושא משרה" על פי חוק החברות, וזאת לאור בחינה של התוכן והמהות שנלווים לסוגי התפקידים שבהם מכהנים המנהלים. לסיווג האמור לא הייתה השלכה על המנהלים הנכללים בגדר "נושאי משרה בכירה של התאגיד" כפי שהם מפורטים בתקנה 26 א' בפרק "פרטים נוספים על התאגיד".

31.7.5. ביום 1 בספטמבר 2017 החלה גב' תמי אוחנה-קול את כהונתה כמשנה למנכ"ל המנהלת את חטיבת הטכנולוגיות של מגדל ביטוח, וזאת לאחר קבלת אישורי הממונה והדירקטוריונים של מגדל ביטוח, מקפת ויזמה. עד למינוי האמור, כיהנה גב' תמי אוחנה קול כסמנכ"ל, מנהלת תחום חסכון ארוך טווח ותשתיות ארגוניות במגדל טכנולוגיות, מאז שנת 2011.

לפרטים נוספים ביחס למינויים שבפסקאות 31.7.5-31.7.3 לעיל, ראו דיווח מידי של החברה מיום 17 באוגוסט 2017 מספר אסמכתא: 2017-01-071710 ודיווח מידי של החברה מיום 26 בספטמבר 2017, מספר אסמכתא: 2017-01-084139.

31.8. לפירוט אודות שינויים בדירקטוריון החברה ושינויים נוספים בנושאי המשרה הבכירה בחברה בשנת הדוח ראה סעיף 2.4.7 בחלק א' לעיל.

32. שיווק והפצה

32.1. כללי

ערוצי השיווק וההפצה העיקריים של הקבוצה בתחומי הפעילות של החברה (לא כולל תחום השירותים הפיננסיים⁸⁶), הינם:

32.1.1. סוכני וסוכנויות ביטוח

מרבית תכניות הביטוח של הקבוצה משווקות באמצעות סוכני ביטוח וסוכנויות ביטוח, לרבות סוכנויות הביטוח המוחזקות על-ידי הקבוצה.

הקבוצה נמצאת בקשרים עסקיים עם כ-2,800 סוכנויות ביטוח (תאגידים⁸⁷) וסוכני ביטוח ("סוכנים") הפזורים ברחבי הארץ. הקבוצה קשורה עם מרבית הסוכנים בעסקי ביטוח חיים, פנסיה וגמל, ביטוחי בריאות וביטוח כללי והם מבצעים את עיקר המכירות של הקבוצה.

ערוץ ההפצה באמצעות הסוכנים הינו ערוץ ההפצה המשמעותי של החברה. חלק מפעילות השיווק וההפצה באמצעות סוכנים, מתבצע אף באמצעות סוכנויות ביטוח בשליטת הקבוצה באמצעות מגדל סוכנויות שהבולטות שבהן הינן מבטח סימון, שגיא יוגב ושחם בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך והבריאות בקבוצה, ופלתורס ואורלן סוכנויות ביטוח בתחום הביטוח הכללי בקבוצה.

32.1.2. הפצה ישירה

במסגרת זו, השיווק וההפצה של מוצרי הקבוצה נעשה במישרין, באמצעות עובדי הקבוצה. עיקר הפעילות במסגרת ערוץ ההפצה הישירה הינה בענפי הפנסיה והגמל באמצעות משווקים פנסיוניים.

במסגרת ערוץ הפצה זה, קיימות התקשרויות ישירות מול מעסיקים, ועדי עובדים/ארגוני עובדים המאפשרים הצטרפות יזומה לקרנות הפנסיה/קופות הגמל שבניהול הקבוצה, כמו גם השתתפות במכרזים המתפרסמים על-ידי מעסיקים/ארגוני עובדים.

חלק מהפוליסות הקבוצתיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות משווקות במכירה ישירה על-ידי הקבוצה, בעיקר באמצעות השתתפות במכרזים.

בנוסף, למגדל מוקד טלפוני לשיווק ביטוחי פרט (ריסק מוות ובריאות), נסיעות לחו"ל וביטוחי קולקטיב במסגרת ביטוח כללי.

עיקר פעילות השיווק וההפצה הישירה בביטוח כללי הינה מול לקוחות גדולים כגון חברות שעיסוקן ברכב, או שברשותן ציי רכב, בנקים למשכנתאות, או השתתפות במכרזים של לקוחות שונים.

⁸⁶ לפרטים אודות שיווק והפצה בנוגע לתחום השירותים הפיננסיים ראה סעיף 20 בחלק ב' לעיל.

⁸⁷ חלק מסוכני הביטוח הינם תאגידים המעסיקים עובדים, כאשר מספר העובדים באותה סוכנות אינו כלול במסגרת המספר לעיל.

32.1.3. **תאגידים בנקאים** - ערוץ הפצה זה כולל את ההפצה והשיווק של מוצרים בענפי הגמל והפנסיה באמצעות יועצים פנסיונים בסניפי הבנק (פעילות שאינה מהותית).

32.1.4. **אי תלות בערוצי הפצה**

בשנת 2017 אין לקבוצה, סוכן בודד שהיקף הפרמיות שלו עולה על 10% מהיקף הפרמיות בכל תחום פעילות רלבנטי.

לפירוט אודות הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בשנת 2017 דרך הסוכנויות שבשליטת הקבוצה ראה להלן.

32.1.5. **שיעור פעילות ההפצה והשיווק בחלוקה בין הערוצים השונים**

בענפי הפנסיה והגמל, שם מבוצע עיקר הפעילות ישירה, חלקם של ערוצי ההפצה במונחי פרמיות ודמי גמולים הינו כדלקמן:

פנסיה - הפצה באמצעות סוכנים כ-68% מדמי הגמולים בשנת 2017 (לעומת כ-69% בשנים 2016 ו-2015), הפצה ישירה כ-31% בשנת 2017 (לעומת כ-30% בשנים 2016 ו-2015) והפצה באמצעות תאגידים בנקאיים כ-1% מדמי הגמולים (בדומה לשנים 2016 ו-2015).

גמל - הפצה באמצעות סוכנים כ-44% מדמי הגמולים בשנת 2017 (בדומה לשנים 2016 ו-2015), הפצה ישירה כ-47% (לעומת כ-44% בשנת 2016 ו-כ-43% בשנת 2015) והפצה באמצעות תאגידים בנקאיים כ-9% מדמי הגמולים (לעומת כ-11% בשנת 2016 ו-כ-13% בשנים 2015).

הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בשנת 2017 דרך הסוכנויות שבשליטת הקבוצה (כולל גם נתונים של סוכני משנה של הסוכנויות האמורות) הינן כדלקמן:

כ-25% מסך עסקי ביטוח חיים בשנת 2017 (לעומת כ-26% בשנת 2016 ו-כ-27% בשנת 2015), כ-25% מסך עסקי הפנסיה בשנת 2017 (לעומת כ-26% בשנת 2016 ו-כ-27% בשנת 2015), כ-14% מסך עסקי הגמל בשנת 2017 (לעומת כ-15% בשנת 2016 ו-כ-14% בשנת 2015), כ-24% מעסקי הבריאות בשנת 2017 (לעומת כ-25% בשנים 2016 ו-2015) ו-כ-10% מעסקי ביטוח כללי בשנת 2017 (לעומת כ-8% בשנים 2016 ו-2015).

לפרטים אודות מצבת כוח האדם של סוכנויות הביטוח שבשליטת הקבוצה, ראה הטבלה שבסעיף 31.2 לעיל.

32.2. **הסדרת פעילות הסוכנים/המשווקים הפנסיונים/יועצים פנסיוניים**

פעילות הסוכנים מפוקחת אף היא על-ידי הממונה, והוראות חוק חוזה ביטוח, חוק הפיקוח וחוק השיווק והייעוץ (בכל הקשור למוצרים הפנסיוניים), חלות גם על פעילותם ובכלל זה הרישיונות הנדרשים לפעילותם של הסוכנים ודרכי פעילותם.

ככלל, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006, מסדירות את שיעורי ואופן עמלת ההפצה המקסימלית שישולמו ליועץ פנסיוני במוצרי הגמל והפנסיה ("**תקנות ההפצה**").

32.2.1 שינויים מהותיים בדינים המתייחסים לערוצי ההפצה שפורסמו במהלך תקופת הדוח:

(א) ניתוק עמלות מדמי ניהול

בחודש ינואר 2017 פורסם תיקון מס' 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשע"ו-2016 ("תיקון 20"), שעניינו איסור על קיומה של זיקה בין גובה דמי הניהול שייגבו מעמית מצטרף לקופת גמל ובין גובה עמלת ההפצה המשולמת לסוכן הביטוח, בקשר עם צירוף העמית לקופת הגמל.

מועד תחילתו של התיקון לחוק הינו ביום 1 באפריל 2017, אך אינו חל על הצטרפות עמית לקופת גמל קודם לכן.

נכון למועד הדוח, החברה תיקנה את הסכמי ההפצה בקשר עם המוצרים והתוכניות הרלוונטיות של החברה מול סוכני וסוכנויות הביטוח, כך שנותקה הזיקה, ככל שהייתה, בין חישוב העמלות לדמי הניהול.

לתיקון האמור עשויה להיות השפעה על אופי התגמול בגין מכירות מוצרי חיסכון ארוך טווח ועל תמהיל המכירות של סוגי המוצרים בין סוכנים לבין ערוצי ההפצה הישירים.

נכון למועד הדוח, אין ביכולתה של החברה להעריך את ההשלכות הצפויות כתוצאה מתיקון 20.

(ב) טיוטת תיקון תקנות ההפצה

בחודש מרס 2017, פורסמה טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה) (תיקון), התשע"ז-2017. הטיוטה מציעה בין היתר, לקבוע כי עמלת הפצה אשר תשולם לבעל רישיון בגין עסקאות, תהיה בדרך של תשלום כספי בלבד ולא באמצעות הטבות אחרות. נוסף על האמור מבקשת הטיוטה לתקן את הגדרת "קופת גמל" כך שתכלול את רוב סוגי המוצרים הפנסיוניים כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), תשס"ה-2005 (למעט קרן פנסיה ותיקה, קופת ביטוח מבטיחת תשואה וקופת גמל מבטיחת תשואה). תיקון ההגדרה כאמור, יאפשר תשלום עמלת הפצה ליועצים פנסיוניים בגין שיווק המוצרים אשר יכללו בהגדרת "קופת גמל". עוד מבקשת הטיוטה לקבוע כי ליועץ תהיה אפשרות לחתום על הסכמי הפצה עם חברה מנהלת בתנאים שונים לגבי קבוצות מוצר שונות.

להערכת החברה, ככל שהטיוטה תהפוך לתקנות מחייבות, לא צפויה השלכה מהותית על פעילות החברה.

(ג) הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף לביטוח - הבהרה

בחודש פברואר 2018 פורסמה על ידי הממונה הבהרה בעניין הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף למוצר ביטוח פנסיוני ("ההבהרה"), ההבהרה מחדדת ומדגישה כי בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, סוכן ביטוח פנסיוני שמבצע עסקה לגבי מוצר פנסיוני עבור לקוח, לרבות צירוף למוצר פנסיוני, מחויב בביצוע הליך שיווק פנסיוני הכולל, בין היתר, חובת ברור צרכי הלקוח וחובת נימוק בכתב את המלצתו של הסוכן ללקוח בנוגע למוצר הפנסיוני. עוד מדגישה ההבהרה כי בהתאם להוראות החוק לעיל, כאשר לא מבוצע הליך שיווק פנסיוני כאמור, גוף מוסדי אינו רשאי לשלם עמלת הפצה לסוכן בגין צירוף מבוטח.

בחודש מרס 2018 הודיעה הממונה לגופים המוסדיים כי לאור פניות שהתקבלו במשרדי הממונה בנוגע להיערכות הנדרשת ליישום ההבהרה, הממונה לא תראה כהפרה מצב שבו חברה מנהלת תשלם עמלת הפצה לסוכן ביטוח פנסיוני,

עד ליום 30 בספטמבר 2018 ("תקופת היערכות") בגין עסקה ללא הליך שיווק פנסיוני, שבוצעה עובר להבהרה. לקוח אשר לא נערך לו הליך שיווק פנסיוני עד תום תקופת היערכות, יפעל הגוף המוסדי להחזרת עמלת ההפצה ששולמה בתקופת היערכות.

להערכת החברה, יישום ההבהרה האמורה עשוי להביא לצמצום בהיקף העמלות המשולמות לסוכנים בגין מכירות מוצרי הפנסיה והגמל, במקביל לצמצום בהיקף המכירות של מוצרים אלה על ידי הסוכנים, תוך הגדלת היקף המכירות של מוצרי החברה באמצעות ערוצי ההפצה הישירים.

על אף האמור לעיל, נכון למועד הדוח, החברה אינה יכולה להעריך את ההשלכות המצרפיות, לרבות השפעתן, על כלל פעילותה.

לעניין נושא ההסדרה בין גורם מתפעל לגורם משווק ראה סעיף 6.3.13 לעיל.

המידע בכל הקשור ליישום ו/או להערכות החברה בכל הקשור ליישום ההוראות הנ"ל הינו מידע "צופה פני עתיד" כהגדרתו בחוק ניירות ערך, וככל שמדובר בביטוח, הוא מתבסס על ההוראות המוצעות כיום, כאשר אין כל בטחון שזה יהיה הנוסח הסופי וטרם ידוע אם במקביל יוכנסו תיקונים נוספים או לא. כמו כן הנ"ל מבוסס על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, לרבות דרכי פעולה שבהם יבחרו הגופים הפועלים בשוק, וכן הערכות אלה עשויות שלא להתממש אם ישתנו ההוראות או יעודכנו או יישומו באופן אחר מזה החזוי.

32.3. תיאור מבנה העמלות ושיעורי העמלות הממוצעים לפי תחומי הפעילות

32.3.1. תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

(א) סוכנים

הקבוצה משלמת לסוכנים עמלות בשיעורים משתנים בגין שיווק המוצרים ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת ובהתאם להסכמים פרטניים שנחתמים עם הסוכנים. לעניין ניתוק העמלות מדמי הניהול וההתאמות שיידרשו כחלק מהערכות החברה ליישום תיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 20), התשע"ז-2017 ראה סעיף 32.2.1(א) לעיל.

(1) מבנה העמלות בביטוח חיים

- עמלות שוטפות - העמלות המשתלמות לסוכנים הינן "עמלות שטוחות", דהיינו עמלה המשתלמת בשיעור דומה במשך מספר שנים ולאחר מכן, ברוב ההסכמים, תשלום עמלות בשיעור הנמוך, בדרך כלל, משיעור העמלה השטוחה (ברוב תכניות הביטוח המשוקות על-ידי הקבוצה "העמלה השטוחה" משתלמת במשך 15 שנה). יצוין כי, ביחס לחלק ממוצרי ביטוח חיים, העמלה משתלמת בשיעור קבוע לאורך כל תקופת הביטוח, וכן קיימת אפשרות לתשלום העמלה בשיעורים משתנים לאורך תקופת הביטוח. בנוסף, במוצרים מסוימים משתלמת עמלה בשיעור קבוע מצבירה לאורך כל תקופת הביטוח.
- בקשר עם האמור לעיל, יצוין כי בעקבות כניסתו לתוקף של תיקון 20 הנדון לעיל, בגין חלק מהתכניות ששווקו טרם ה-1 באפריל 2017, ממשיכה להשתלם עמלה מדמי הניהול מצבירה ומדמי הניהול מפרמיה, בנוסף למנגנון העמלות המתואר.
- עמלות בגין מכירות - בדרך כלל עמלה חד פעמית אשר נגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות שנקבע לו ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק. בחלק

מפוליסות ביטוח החיים העמלה מחושבת כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר, לרבות הסדרים המתייחסים לביטולי פוליסות. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

- **במוצרי ביטוח מסוימים** - משתלמות עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חיסכון מקופות ו/או תוכניות ביטוח שאינן של החברה ו/או היקף הפקדות חד-פעמיות.

(2) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הפנסיה

- עמלות שוטפות - העמלות משתלמות מדמי גמולים והינם בשיעור קבוע מדמי הגמולים הנגבים בפועל ובמקרים מסוימים הינה בשיעור קבוע מהצבירה.
- בקשר עם האמור לעיל, יצוין כי בעקבות כניסתו לתוקף של תיקון 20 הנדון לעיל בגין תכניות מסוימות ששווקו טרם ה-1 באפריל 2017, משתלמת עמלה מדמי הניהול מצבירה ועמלה מדמי גמולים תוך התחשבות ברווחיות המוצר.
- **עמלת שימור תיק** - בשנת הדוח שולמה לסוכנים מסוימים עמלה בסכומים שאינם מהותיים, שהותנתה בעמידה ביעדי שימור תיק וביעדי היקף מכירות.
- עמלות בגין מכירות - הקבוצה משלמת עמלה הנגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידה ביעד המכירות, ובחלק מהמקרים מעמידה ביעד שימור התיק שנקבעו כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר וכפוף לביטולים כמתואר לעיל ביחס לעמלות ביטוח חיים. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(3) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הגמל

- עמלות שוטפות - המשולמות לסוכני ביטוח בגין שיווק קופות הגמל והינן בשיעור קבוע מהצבירה.
- בקשר עם האמור לעיל, יצוין כי בעקבות כניסתו לתוקף של תיקון 20 הנדון לעיל, בגין תכניות ששווקו טרם ה-1 באפריל 2017, משתלמת עמלה מדמי הניהול מצבירה.
- עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חיסכון מקופות שאינן של החברה.

(ב) משווקים פנסיונים

החברה מתגמלת את המשווקים הפנסיונים בענפי החיסכון ארוך הטווח, ביטוח חיים ובריאאות על עמידה ביעדי מכירות שמשנתנים מעת לעת וכן בגין צירוף עמיתים חדשים. סכום העמלה למשווק מורכב משיעור עמידת המשווק ביעדים שנקבעו, כשהוא מוכפל בעמלת יעד שקלית שנקבעה לו וכן מסכום המתקבל בגין צירוף עמיתים.

(ג) יועצים פנסיונים

התאגידים הבנקאיים זכאים לעמלת הפצה בהתאם לתקנות ההפצה ועל פי ההסכמים שנחתמו עימם.

(ד) שיעור עמלות ממוצעות

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

2015	2016	2017	
			ביטוח חיים
6.4	6.6	6.6	שיעור מפרמיה
34.6	33.5	32.2	בשנה הראשונה - שיעור מפרמיה משוננת חדשה ⁽¹⁾
			פנסיה
2.6	1.9	1.4	שיעור מדמי גמולים
			גמל
0.2	0.2	0.2	שיעור מנכסים מנוהלים ממוצעים

מגמת הירידה בשיעור העמלה מדמי הגמולים בפנסיה הינה תוצאה של הגברת התחרות והמשך השחיקה בשיעור דמי הניהול בפנסיה.

32.3.2 תחום ביטוח בריאות

(א) **ביטוחי פרט** - הקבוצה משלמת לסוכני הביטוח עמלות בשיעורים משתנים בגין שיווק המוצרים ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת.

מבנה העמלות מורכב בדרך כלל מאחד או יותר מהבאים:

(1) עמלות שוטפות - העמלות המשתלמות הינן "עמלות שטוחות", וכן קיימת אפשרות לתשלום עמלה בשיעורים משתנים לאורך תקופת הביטוח, בהתאם להסכמים הפרטניים עם הסוכנים.

(2) עמלות בגין מכירות - חלק מההסכמים עם הסוכנים כוללים עמלה חד פעמית הנגזרת מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק שנקבע לו.

(3) בנוסף מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(ב) **ביטוחים קבוצתיים** - העמלות משולמות בשיעור מוסכם מהפרמיה.

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

2015	2016	2017	
30.1	26.3	27.1	שיעור מפרמיה
			העלייה הקלה בשיעור העמלות הממוצע בשנת 2017 הושפעה מגידול במכירות החדשות, ומנגד הירידה בשיעור העמלות הממוצע בשנת 2016 לעומת שנת 2015 הושפעה מקיטון במכירות החדשות, לפירוט ראה סעיף 2.7 בדוח הדירקטוריון.

32.3.3 תחום ביטוח כללי

העמלה המשולמת לסוכנים בתחום ביטוח כללי מחושבת כשיעור מוסכם מהפרמיות כאשר שיעור העמלה משתנה בהתאם לענף הספציפי.

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

2015	2016	2017	
4.8	4.7	4.8	ענף ביטוח רכב חובה
17.7	14.4	16.3	ענף ביטוח רכב רכוש
15.9	15.8	15.9	ענפי רכוש (ללא רכב)
14.2	13.6	13.9	ענפי חבויות
13.4	12.5	13.5	סה"כ

הירידה בשיעור העמלות בענף רכב רכוש בשנת 2016 הושפעה משינוי תמהיל המבוטחים ובפרט מזכייתה של מגדל ביטוח במרכז לביטוח עובדי המדינה.

32.3.4. העמדת הלוואות לסוכנים

לעיתים מעמידה הקבוצה הלוואות לסוכניה, בביטחון תזרימי עמלות עתידיים או בביטחונות אחרים. ההלוואות ניתנות בתנאים מסחריים במסגרת הכללים שנקבעו על-ידי הממונה. לפירוט ראה באור 9 לדוחות הכספיים.

33. ספקים ונותני שירותים

33.1. כללי

הקבוצה הוכשת מוצרים ושירותים ממספר רב של ספקים ונותני שירותים⁸⁸. בחירתם של אלה נעשית בהתאם לאיכות וטיב השירות המוצע על ידם, זמינותם, תחומי מומחיותם, התנאים המסחריים שהם מציעים וכו'. בדרך כלל התקשרויות אלו הינן לתקופה בלתי קצובה ואינן כוללות הסדר בלעדיות (יוער כי באופן עקרוני נמנעת הקבוצה, ככל שמתאפשר, מקיומה של "תלות בספק"⁸⁹ אחד, ופועלת ליצירת גיוון בקרב ספקיה).

33.2. ספקי מחשב ותוכנה

הקבוצה קשורה בהסכמים שונים עם ספקי ציוד חומרה, תוכנה ופתרונות מחשוב אחרים, המספקים לה פתרונות טכנולוגיים מגוונים בנושאים של ציוד מחשוב, לרבות שרתים וציוד קצה, תקשורת, מערכות הפעלה ווירטואליזציה, מערכי אחסון וניהול מידע, תוכנות לסוגיהן, בסיסי נתונים, כלי ניטור ובקרה, אבטחת מידע ושירותים מקצועיים אחרים, לרבות שירותי מומחה. חלק מספקים אלה הינם חברות המתמחות במתן שירותים ייעודיים, שלעתים, בעת אירועים משבריים (לרבות בתחום הטכנולוגי), החברה עשויה להידרש לשיתוף פעולה שלהם. התשלומים השוטפים לכל אחד מספקים אלה אינם מהותיים. הספקים הנמנים על קטגוריה זו, ואשר לחברה קיימת תלות בהם, הינם: היטאצי דטה סיסטמס ישראל בע"מ, Oracle Ltd., Microsoft Ltd., א.ס.פי.אל תוכנה בע"מ, IBM Ltd., חילן טק בע"מ, SAP SE, א.מ.ת. מיחשוב בע"מ וקבוצת Neoxam Portfolio Management.

34. רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב

34.1. להלן טבלה המרכזת את נכסי המקרקעין המהותיים בבעלות החברה או הנשכרים על-ידה והכלולים ברכוש הקבוע:

מיקום	שטח במ"ר	שימוש עיקרי	בעלות/שכירות
פתח תקוה	62,240	בנייני המשרדים העיקריים של הקבוצה לרבות מרבית פעילות סוכנויות הביטוח המוחזקות על-ידי הקבוצה ("סוכנויות הקבוצה")	בעלות
פתח תקוה	5,816	בעיקר משרדים המשמשים את סוכנויות הקבוצה	שכירות
פתח תקוה	2,767	שטח שבנייתו טרם הושלמה / טרם אוכלס	בעלות
ראשון לציון	1,004	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות
אשקלון	2,902	מרכז שירות לקוחות ותפעול	שכירות
תל-אביב	3,697	בנייני המשרדים של קבוצת שוקי הון	חכירה ארוכת טווח
תל-אביב	565	בנייני המשרדים של חברות המוחזקות על ידי מגדל בריאות	שכירות
ירושלים	1,000	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות
ירושלים	2,755	בנייני סניף הקבוצה בירושלים	חכירה ארוכת טווח
נתניה	1,533	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות
חיפה	2,527	בנייני סניף הקבוצה בחיפה	בעלות
חיפה	1,874	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות

יצוין כי ישנם אתרים נוספים בהם הקבוצה שוכרת מבנים לצורך פעילותה ולצורך פעילות הסוכנויות המוחזקות על ידה, בהיקף לא מהותי.

⁸⁸ מובהר בזאת, כי בספקים ונותני שירותים הקבוצה איננה כוללת את המשווקים/יועצים הכלולים בערוץ ההפצה והשיווק כמתואר בסעיף 32 לעיל, וכן איננה כוללת את מבטחי המשנה, המתוארים בסעיף 30 לעיל.

⁸⁹ כהגדרת מונח זה בחוזר הממונה לעניין עדכון הוראות בדוח התקופתי של חברות ביטוח.

בחודש ספטמבר 2016 התקשרה החברה בהסכם שכירות ל-15 שנים (עם אופציות להארכה) למשרדים בשטח של כ-2,902 מ"ר באשקלון, אשר אוכלסו במהלך שנת 2017. ההשקעה במשרדים עמדה על כ-3.6 מיליוני ש"ח.

מרכז המחשבים העיקרי המשמש את הגופים המוסדיים בקבוצה מצוי בפתח תקוה. בהתאם להוראות הממונה בעניין ניהול המשכיות עסקית, למרכז המחשבים שני אתרים מרוחקים נוספים הכוללים אתר גיבוי ועותק נוסף (שלישי) של המידע.

לפירוט בדבר העלות המופחתת של קרקע ובנייני משרדים ושיפורים במושכר ופרטים נוספים בדבר הרכוש הקבוע של הקבוצה ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

34.2. מידע על השקעות החברה במערכת המחשב

מערכות המחשוב והמידע של הקבוצה חיוניות לניהול עסקיה בכלל ולהתמודדות עם התחרות והרגולציה בפרט. בבעלות החברה מגוון רחב של ציוד מחשוב הכולל שרתים, מערכות אחסון וגיבוי, ציוד תקשורת, עמדות קצה וציוד היקפי אחר, וכן מגוון רחב של זכויות בעלות ו/או שימוש בתוכנות שונות לרבות תוכנות בפיתוח עצמי.

לקבוצה גוף ייעודי, מגדל טכנולוגיות, המשמש כיחידה פנימית לתחום מערכות מידע טכנולוגיות, המספקת את מרבית שירותי המחשוב ליחידות השונות בקבוצה, והיא אשר מפעילה, במידת הצורך, ספקים וחברות תוכנה שונות, לצורך מתן שירותי המחשוב המוענקים לקבוצה. לכו האדם המועסק ביחידה זו, ראה סעיף 31.2 לעיל.

לקבוצה מערכות מידע הכוללות חומרה, תוכנות וציוד נוסף שעלותן המופחתת ליום 31 בדצמבר 2017 הינה כ-268 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-272 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

בשנת 2017, השקעות הקבוצה במחשבים ובפיתוח מערכות מידע הסתכמו בסך של כ-133 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-126 מיליון ש"ח בשנת 2016. ראה באורים 4 ו-6 לדוחות הכספיים.

ההשקעות במערכות המחשב מיועדות הן לתמיכה ביעדים האסטרטגיים העסקיים של הקבוצה והן לעמידה בדרישות רגולציה משתנות.

בתקופת הדוח השקעות הקבוצה במערכות המחשב התמקדו, בעיקר בתחומים הבאים: פיתוח מערכות שירות ומכירה לערוצי ההפצה ובכלל זה קווי עסקים דיגיטליים, שיפור יכולות מערך השירות ללקוחות הקבוצה לרבות באמצעות מערכות CRM וניהול מוקדי שירות, יישום חוזרי רגולציה שונים, חיזוק יכולות המכירה של זרועות ההפצה הישירות, השבחת מערכות ביטוח כללי, תמיכה בפיתוח מוצרי ביטוח חיים, ביטוח בריאות, חיזוק יכולות ההגנה על מידע החברה, לרבות מפני איומי סייבר ושיפור מתמשך של זמינות ויציבות מערכות הייצור.

35. עונתיות

35.1. היסכון ארוך טווח

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים (וכן בביטוחי בריאות), וההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה וקופות הגמל אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, ניכר בחודש דצמבר גידול מסוים בהפקדות של פרמיות/דמי גמולים לתכניות פנסיוניות, ביחס לשאר חודשי השנה, במטרה למצות את הטבות המס הגלומות בהפקדה לחסכון פנסיוני.

יצוין בהקשר לכך, כי ברבעונים השלישי והרביעי של שנת 2016 וכן בשנת 2017 חלה עליה בהפקדות בעקבות כניסתו לתוקף של תיקון מס' 16 לחוק קופות הגמל, ראה בעניין זה סעיף 6.3.2 לעיל.

להלן התפלגות הפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח חיים⁹⁰ לפי רבעונים בשנים 2015, 2016 ו-2017 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

⁹⁰ לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה שהסתכמו בכ-451 מיליון ש"ח בשנת 2017 לעומת כ-447 מיליון ש"ח בשנת 2016 ובכ-846 מיליון ש"ח בשנת 2015.

	2015 מיליון ש"ח	2016 מיליון ש"ח	2017 מיליון ש"ח	2015 באחוזים	2016 באחוזים	2017 באחוזים
רבעון 1	1,919	1,832	2,174	25.0	23.4	24.4
רבעון 2	1,908	1,822	2,126	24.9	23.3	23.8
רבעון 3	1,885	1,984	2,255	24.6	25.3	25.3
רבעון 4	1,950	2,197	2,361	25.5	28.0	26.5
סה"כ לשנה	7,662	7,835	8,916	100.0	100.0	100.0

להלן התפלגות דמי הגמולים בפנסיה בשנים 2015, 2016 ו-2017 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

	2015 ⁹¹ מיליון ש"ח	2016 מיליון ש"ח	2017 מיליון ש"ח	2015 באחוזים	2016 באחוזים	2017 באחוזים
רבעון 1	1,342	1,480	1,660	23.3	23.5	24.0
רבעון 2	1,418	1,508	1,694	24.6	24.0	24.5
רבעון 3	1,460	1,621	1,760	25.3	25.8	25.4
רבעון 4	1,547	1,680	1,808	26.8	26.7	26.1
סה"כ לשנה	5,767	6,289	6,922	100.0	100.0	100.0

להלן התפלגות דמי הגמולים בגמל בשנים 2015, 2016 ו-2017 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

	2015 מיליון ש"ח	2016 מיליון ש"ח	2017 מיליון ש"ח	2015 באחוזים	2016 באחוזים	2017 באחוזים
רבעון 1	382	385	412	22.7	22.1	21.6
רבעון 2	378	382	471	22.5	21.9	24.7
רבעון 3	381	384	437	22.7	22.0	22.9
רבעון 4	540	592	589	32.1	34.0	30.9
סה"כ לשנה	1,681	1,743	1,909	100.0	100.0	100.0

35.2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי רכבים של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם, בדרך כלל בינואר, וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח לתקופה לפני מס מנוטרלת באמצעות העתודה לסיכונים שטרם חלפו.

במרכיבי ההוצאות האחרים כגון תביעות ובמרכיבי ההכנסות האחרים כגון הכנסות מהשקעות לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות בענפי הרכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקטון ברווח לתקופה לפני מס.

בשנת 2017 לא אירעו נזקי חורף בהיקף משמעותי. לעומת זאת, בשנת 2016 אירעו נזקי חורף ברבעונים הראשון והרביעי אשר הוערכו בסכום כולל של כ-6 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובכ-4 מיליון ש"ח במונחי שייר (עיקר הנזקים אירעו ברבעון הרביעי של השנה). כמו כן, בשנת 2015 אירעו נזקי חורף אשר ברבעון הראשון הוערכו בסכום של כ-14 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובכ-5 מיליון ש"ח במונחי שייר, וברבעון הרביעי בסך של כ-33 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובכ-21 מיליון ש"ח במונחי שייר.

⁹¹ סווג מחדש בהתאם להנחיות רשות שוק ההון ביטוח וחסכון בחוזר גופים מוסדיים 2016-9-3.

להלן התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח כללי לפי רבעונים בשנים 2015, 2016 ו-2017 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

	2017	2017	2016	2016	2015	2015
	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים
רבעון 1	692	31.4	721	29.5	653	31.9
רבעון 2	560	25.5	613	25.1	514	25.1
רבעון 3	494	22.5	488	20.0	458	22.4
רבעון 4	456	20.7	619	25.4	425	20.7
סה"כ לשנה	2,202	100.0	2,441	100.0	2,050	100.0

העלייה במשקל הפרמיות ברבעון הרביעי של שנת 2016 יחסית לרבעון המקביל בשנת 2015 הושפעה בעיקרה מזכיית מגדל ביטוח במכרז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2017, אשר נכנס לתוקף בסוף שנת 2016.

35.3. שירותים פיננסים

להערכת החברה תחום הפיננסים בכללותו אינו מתאפיין בעונתיות.

36. נכסים לא מוחשיים

36.1. כללי

הקבוצה משתמשת לצורך פעילותה בשמות החברות ובלוגו שלהן אשר חלקם נרשמו כסימן מסחרי כגון: "מגדל אחזקות" "מגדל ביטוח", "מגדל מקפת" ועוד.

36.2. מאגרי מידע

לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרי מידע רשומים שונים, אשר במסגרתם נשמרים הנתונים הנמסרים על-ידי לקוחות הקבוצה. המידע הצבור במאגרים אודות לקוחות, כולל מידע שנמסר על ידם בעת רכישת מוצר ממוצרי הקבוצה וכן מידע נוסף שנמסר לקבוצה, או אשר הקבוצה מאתרת אותו, בקשר עם השירותים הניתנים על ידה (כגון מידע עקב טיפול בתביעות ביטוח וכו'). כמו כן, לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרים רשומים אודות סוכני הקבוצה, ספקים, עובדים וכו', פרטים אשר שמירתם במאגר ממוחשב ורישומם מחויבים על פי הוראות הדין. מאגרי המידע משמשים את הקבוצה בתפעול השוטף של עסקיה.

36.3. מוניטין ועודפי עלות

בחברה נרשמו מוניטין ועודפי עלות בעיקר ברכישת סוכנויות ביטוח, תיקי ביטוח, חברות ניהול של קרנות פנסיה, קרן השתלמות ופעילויות שירותים פיננסים.

בשנת 2017 נרשמה הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לפעילות הגמל בסך של כ-6 מיליון ש"ח, לעומת הפרשה בסך כ-21 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-13 מיליון ש"ח בשנת 2015 (הערך בספרים של יחידת הגמל היה גבוה מהסכום בר ההשבה שלה ולכן הוכר הפסד מירידת ערך, שיוחס במלואו למוניטין).

בנוסף, בשנת 2015 הוכרה ירידת ערך בסכום של כ-26 מיליון ש"ח בגין יתרת המוניטין המוקצה ליחידת קרנות הנאמנות המיוחסת לפעילות השירותים הפיננסים.

לפירוט ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

37. דיון בגורמי סיכון

37.1. טבלת גורמי הסיכון לגבי הפעילות הביטוחית והחיסכון ארוך הטווח

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות הקבוצה			
גורמי סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכונים		V	מצב המשק והתעסוקה
מקרו	V		סיכוני שוק
	V		- סיכון ריבית
	V		- סיכוני שוק (מכשירים הוניים / נכסים ריאליים)
		V	- סיכונים הקשורים במדד המחרים לצרכן
		V	- סיכון מטבע
	V		סיכוני אשראי
סיכונים			סיכוני הביטוח
ענפיים	V		- אריכות חיים לרבות שיעור מימוש גמלא
	V		- תחלואה
		V	- סיכון רעידת אדמה
		V	- יתר סיכוני הביטוח
	V		רמת שימור תיק
		V	ביטוח משנה
	V		תחרות ומתחרים
		V	טעמי הציבור
	V		שינויי רגולציה
	V		תקדימים משפטיים (תביעות ייצוגיות וסמכויות ממונה)
סיכונים	V		תמהיל העסקים
לקבוצה		V	סיכוני נזילות
		V	הליכים משפטיים לרבות סמכויות ממונה
		V	מוניטין
		V	סיכונים תפעוליים
		V	- תלות במערכות מידע
		V	- אבטחת מידע וסייבר
		V	- סיכונים תפעוליים אחרים
		V	סיכוני ציות

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון על הקבוצה הינה על סמך הערכת הנהלת הקבוצה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך דוח זה. ייתכן כי בפועל מידת ההשפעה תהיה שונה, לאור שינויים שיחולו במאפייני פעילות הקבוצה או בתנאי השוק ו/או בהתנהלות הגופים הרגולטוריים המפקחים על פעילות הקבוצה.

החברה מנהלת את תחומי הפעילות שלה, תוך שימוש במתודות של ניהול סיכונים. הקבוצה שמה דגש בפעילותה על ניהול הסיכונים אליהם היא חשופה, וזאת במטרה לזהות ולהעריך את השפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלה על הקבוצה, תוך התייחסות למתאם בין הסיכונים. כמו כן דירקטוריון החברה אישר תאבון סיכון וסיבולת סיכון לסיכונים השונים. לתיאור גורמי הסיכון העיקריים בפעילות הביטוח של הקבוצה וניהולם - ראה באור 37.ב.3 לדוחות הכספיים.

37.2. גורמי הסיכון העיקריים בפעילות השירותים הפיננסים

תחום השירותים הפיננסים פועל במספר ענפים שונים בשוק ההון, שחלקם מתאפיינים בתנודתיות גבוהה, בין היתר בשל השפעות אירועים פוליטיים וכלכליים בארץ ובעולם. הסיכונים השונים

אליהם חשוף תחום השירותים הפיננסים קשורים בין השאר לפעילויות המסחר בחשבונות שמנוהלים עבור הקבוצה, לנכסים המנוהלים עבור לקוחות שונים (קרנות נאמנות וניהול תיקים), לסיכונים משפטיים ולסיכונים נוספים הקשורים לחשיפות התפעוליות בפעילות.

יצוין, כי לאחר השלמת המיזוג בין מגדל שירותי בורסה עם ולתוך אי. בי. אי שירותי בורסה ביום 28 באוקטובר 2015 כמפורט בסעיף 16.4.4 לעיל, נותרה לחברה חשיפה לסיכונים הנובעים מתביעות משפטיות, ככל ויוגשו כנגד אי.בי.אי, בגין פעילות העבר של מגדל שירותי בורסה (פעילות ברוקראז וקסטודי) בעילות שמועדן לפני מועד המיזוג, אשר בגינן נתנה מגדל שוקי הון התחייבות לשיפוי כלפי החברה הממוזגת, בהתאם ובכפוף להוראות הסכם המיזוג.

לתיאור החשיפה לסיכוני שוק ולדרכי ניהולם, ראה סעיף 5 לדוח הדירקטוריון.

עיקרי הסיכונים בפעילות השירותים הפיננסים הם:

37.2.1. סיכוני מקרו

סיכוני שוק - אירועים פוליטיים וכלכליים בארץ ובעולם משפיעים על היקף הפעילות בשוק ההון וכתוצאה מכך גם על פעילות תחום השירותים הפיננסים, נכסיו ותוצאותיו העסקיות.

חברות בתחום השירותים הפיננסיים מבצעות עסקאות בנכסים סחירים עבור עצמן בחשבונות נוסטרו. עסקאות אלו חושפות את תחום השירותים הפיננסיים לסיכונים הנובעים מתנדודות המסחר של האפיקים השונים בשוק ההון (שערי מניות, אג"חים, שערי המטבעות, שיעורי ריבית, וכדומה) לרבות בשל שינוי בשערי הריבית ומטבע חוץ, אירועים פוליטיים, ביטחוניים וכלכליים.

37.2.2. סיכונים ענפיים

(א) **ירידה בשווי הנכסים המנוהלים ובהיקפי פעילות** - תוצאותיו של תחום השירותים הפיננסיים מושפעות במישרין מהשווי הכולל של הנכסים שבניהול תחום השירותים הפיננסיים. ירידה בהיקף הנכסים המנוהל עלולה להשפיע באופן מהותי על רווחיות תחום השירותים הפיננסיים.

(ב) **רגולציה** - תחום השירותים הפיננסיים כפוף לרגולציה רחבה ביותר, המשתנה ומתעדכנת לעיתים תכופות. לשינויים רגולטוריים נוספים ו/או החמרה בדרישות רגולטוריות קיימות ו/או אי-עמידה של חברות תחום השירותים הפיננסיים בדרישות רגולטוריות עלולה להיות השפעה מהותית על עסקי תחום השירותים הפיננסיים ו/או על תוצאותיו וכן להנחיות רגולטוריות מסוימות ישנן השלכות כספיות.

37.2.3. סיכונים מיוחדים לתחום השירותים הפיננסים

(א) **סיכונים משפטיים** - תחום השירותים הפיננסים חשוף לתביעות שעלולות להיות מוגשות על ידי לקוחות, ספקים או צדדים שלישיים בטענות של אי קיום, לכאורה, של הוראות הדין ו/או הסכמים ו/או רשלנות מקצועית, לרבות חשיפה לתביעות ייצוגיות, וכן חשוף לקנסות ואמצעי אכיפה מנהליים שעלולים להיות מוטלים ע"י רשויות הפיקוח במקרה של הפרת הוראות הדין.

(ב) **סיכון נזילות** - חברות המנהלות נכסים עשויות להחזיק נכס שקיימת בעיית נזילות בגינו או בעיה בעמידה בתשלום חוב מצד המנפיק.

(ג) **סיכונים תפעוליים** - תחום השירותים הפיננסים חשוף לסיכונים הקשורים לתפעול פעילותו ולאופן תפקוד מערכים שונים שבאחריותו, הן מיחשביים והן אנושיים. כמו כן חשוף התחום לרשלנות ולמעילות מצד עובדיו, ולהונאות מצד לקוחות. תקלות במערכות מסחר ו/או בקווי תקשורת לצד טעויות אנוש מצד הסוחרים, עלולים לגרום למצב של אי-ביצוע או ביצוע שגוי של עסקאות, ולחשיפה של התחום לתנדודות המסחר בנכסים נשוא הוראות הלקוחות לתביעות בהיקפים מהותיים. התחום עשוי להיות חשוף לאירועי אבטחת מידע, בהם צד

שלישי ינסה לפרוץ למערכות המחשב על מנת לבצע פעילות לא מורשה או להיחשף למידע שאינו מורשה אליו.

(ד) **פגיעה במוניטין** - מוניטין תחום השירותים הפיננסיים ושמו הטוב מהווים גורם חשוב בהתקשרות עם לקוחות חדשים ושמירה על לקוחות קיימים. לפגיעה בשם הטוב עלולה להיות פגיעה על עסקי תחום השירותים הפיננסיים.

37.2.4. טבלת גורמי הסיכון לגבי תחום השירותים הפיננסיים

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות השירותים הפיננסיים			
השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון
		V	סיכוני שוק ההון
		V	ירידה בשווי הנכסים המנוהלים ובהיקפי פעילות
		V	רגולציה
			סיכונים מיוחדים לתחום
	V		סיכונים משפטיים
		V	סיכונים תפעוליים
	V		סיכון נזילות
V			טעויות ביצוע
	V		פגיעה במוניטין

37.3. פעילות החברות מגדל בריאות ומגדל ניהול אינה מהותית ועל כן להערכת החברה הסיכון בגיבן אינו מהותי.

38. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

38.1. הסכם קיבוצי

לתיאור ההסכם הקיבוצי שבין מגדל ביטוח ומגדל מקפת ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, שהוכרה כארגון היציג בקרב עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת - ראה סעיף 31.4.1 לעיל ובאור 32 לדוחות הכספיים.

חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי⁹²

⁹² חלק זה והתיאור והנתונים המובאים בחלק זה מובאים בהתאם לחוזר הממונה בעניין תיאור עסקי התאגיד חוזר מספר 2014-1-3.

לצירוף שאלון ממשל תאגידי בהתאם להנחיה רשות ניירות ערך לפי סעיף 36א(ב) לחוק ניירות ערך, ראה חלק פרטים נוספים על התאגיד שאלון ממשל תאגידי .

39. דירקטורים חיצוניים

במגדל אחזקות ובמגדל ביטוח מכהנים 3 דירקטורים חיצוניים. לפירוט השינויים שחלו בתקופת הדוח בנוגע לכהונתם של הדירקטורים החיצוניים, ראה סעיף 2.4.7 לעיל. לפרטים אודות הדירקטורים החיצוניים בחברה ראה תקנה 26 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

40. גילוי בדבר מבקר הפנים⁹³

המבקרת הפנימית הראשית בחברה נכון למועד פרסום דוח זה, הינה הגב' מיכל לשם ותחילת כהונתה ביום 1 בפברואר 2014. היא משמשת אף כמבקרת הפנים של מגדל ביטוח. קודם לתפקידה זה, כיהנה הגב' לשם כמנהלת תחום אסטרטגיה בקרה וציות. הממונה על מבקרת הפנים הינו יו"ר הדירקטוריון.

למיטב ידיעת התאגיד, מבקרת הפנים איננה מחזיקה בניירות ערך של התאגיד, למעט החזקת כתבי אופציות ומניות שנכללו בתכניות התגמול לנושאי המשרה בחברה כאמור בבאור 33 בדוחות הכספיים, אשר אין בהן כדי להשפיע על טיב עבודתה של מבקרת הפנים.⁹⁴

תכנית העבודה השנתית של מגדל אחזקות ומגדל ביטוח בכל הקשור לעבודות הביקורת הפנימית, מוגשת על-ידי המבקרת הפנימית ומאושרת על-ידי ועדת הביקורת של החברה ושל מגדל ביטוח.

תכנית העבודה לשנת 2017, נגזרת מתכנית עבודה רב שנתית לשנים 2014-2017.

בשנת 2013 נערך בחברה סקר סיכונים והנושאים אשר הועלו בסקר הסיכונים היוו בסיס להכנת התכנית הרב שנתית, כמו גם תוצאות ביקורת קודמות, שינויים ואירועים ארגוניים ותוכניים, חוקים ותקנות והנחיות הרגולציה. במידת הצורך נוספים לתכנית העבודה נושאים, ככל שהמבקרת סבורה כי מן הראוי להכלילם ותכנית העבודה מותירה בידי המבקרת שיקול דעת לשינויים בתכנית בהתחשב בצרכים העולים מדי פעם בפעם מהיקף הפעילות, תוך יידוע ועדת הביקורת. בשנת 2017 החלה בביצוע סקר סיכונים חדש לקביעת תוכנית עבודת הביקורת ל-4 השנים הבאות.

יו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון ומליאתה, המנכ"ל ורואי החשבון של התאגיד מעורבים בקביעת תכנית העבודה.

עסקאות עם בעלי עניין מובאות לדיון ולאישור על ידי הגורמים המוסמכים לאחר שנבחנו על ידי הגורמים המקצועיים. במסגרת תוכנית העבודה בוחנת הביקורת גם עסקאות שאושרו עם בעלי עניין. בדיקת עסקאות מהותיות אחרות, מבוצעת מעת לעת במסגרת תכנית העבודה ועל פי כללי הביקורת המקובלים.

דוחות המבקרת מוגשים בכתב. ככלל, עם הוצאת דוחות ביקורת על-ידי מערך הביקורת הפנימית וכחלק מתהליך העבודה השוטף, מתקיימים דיונים עם המבוקרים על דוחות הביקורת. דוחות הביקורת מוגשים באופן שוטף ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל ולראשי החטיבות לאורך השנה. דוחות ביקורת שמוגשים לחברות בנות נדונים בוועדות ביקורת של החברות הבנות.

כמו כן, מגישה הביקורת הפנימית ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל וליו"ר ועדת הביקורת דוח על מעקב אחר ביצוע תכנית העבודה השנתית (ביצוע מול תכנון).

במהלך שנת 2017 קיימה ועדת הביקורת של מגדל אחזקות 6 ישיבות, וועדת הביקורת של מגדל ביטוח קיימה 13 ישיבות, מתוכן ב-11 דיונים על דוחות ביקורת.

המבקרת הפנימית הראשית מועסקת במשרה מלאה, בנוסף לצוות עובדים הכפוף לה, בהיקף של 28 עובדי הקבוצה. על צוות זה נמנים גם מבקרים בחברות בנות של הקבוצה, בהן קיימת חובה למנות מבקר פנים או שהחלט, כי ראוי לנוכח ההיקפים והחשיפות למנותם. המבקרת הראשית של הקבוצה מעבירה למבקרים אלה הנחיות מקצועיות להבטחת שמירה על עקרונות הביקורת הכלליים והתקנים המקצועיים המופעלים על-ידה. בחלק מן המשימות הכלולות בתכנית העבודה של המבקרת מסתייעת הביקורת הפנימית גם ביועצים ואנשי מקצוע חיצוניים, בהתאם לסוג ומורכבות הפעילות.

⁹³ הגילוי הניתן בדבר מבקר פנים ורואה חשבון כמפורט להלן בחלק זה מתייחס אף לתחום שירותים פיננסיים והוא ניתן בהתאם לחוזר המפקח הנזכר במבוא לעיל.

⁹⁴ לפרטים על מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על ידי גב' מיכל לשם, נכון ליום 31 בדצמבר 2017 (למיטב ידיעת התאגיד) ראה דוח מיידי של החברה מיום 4 בינואר 2018 מספר אסמכתא 2018-01-002062.

להלן פרוט שעות הביקורת שהושקעו בקבוצה בשנת 2017:

היקף הביקורת הכוללת בקבוצה	היקף ביקורת במגדל ביטוח	היקף ביקורת במגדל מקפת ויזמה	היקף ביקורת במגדל שוקי הון בסוכנויות	היקף ביקורת במגדל ביטוח
49,481	28,415	10,556	3,200	7,310

היקף שעות הביקורת הפנימית נובע מתכנית העבודה של החברה.

המבקרת איננה מסתייעת בגורמים אחרים בקבוצה שאינם יחידת הביקורת או אנשי המקצוע המועסקים על-ידה.

תגמול

מבקרת הפנים הראשית מועסקת על-פי הסכם עבודה אישי.

סך התגמול בגין העסקתה של הגב' מיכל לשם כמבקר פנים בקבוצה כפי שהוכר בדוחות הכספיים לשנת 2017 הסתכם בכ-1.6 מיליון ש"ח. סך התגמול כולל הפרשה למענק שנתי אשר נרשמה על בסיס אומדן בלבד וסכום המענק שישולם בפועל, אם ישולם, עשוי להשתנות והוא כפוף לאישור המוסדות המוסמכים של החברה והגופים המוסדיים בקבוצה. ראה בעניין זה הפירוט המובא בתקנה 21 לגבי יתר נושאי המשרה בחברה.

להערכת הדירקטוריון, תנאי התגמול של המבקרת הפנימית כאמור לעיל, תואמים את מדיניות התגמול של החברה, אין בהם כדי ליצור חשש של השפעה על שיקול דעתה המקצועי של המבקרת הנ"ל.

41. רואה חשבון מבקר

41.1. שם משרד המבקר של החברה ושם השותף המטפל בחברה

רואי החשבון של החברה הינו משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון ובנוסף סומך חייקין רואי חשבון שהינם מבקרים משותפים בכל החברות המהותיות שבמסגרת הקבוצה.

השותף המטפל מטעם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר הינו רו"ח ניר מרדכי, והשותפה המטפלת מטעם משרד סומך חייקין הינה רו"ח דבורה ויזל.

מועד תחילת כהונתם של משרדי רואי החשבון כרואי חשבון משותפים הינו אפריל 1998.

בחודש ספטמבר 2017 החליטה האסיפה הכללית של החברה לבחור מחדש ברואי החשבון המבקרים המשותפים סומך חייקין וקוסט פורר גבאי את קסירר ולהסמיך את דירקטוריון החברה לקבוע את שכרם לשנת 2017. ראה גם דוח מידי מיום 25 בספטמבר 2017 מספר אסמכתא: 2017-01-084025.

בטבלה שלהלן מפורט שכר רואי החשבון (לא כולל מע"מ) עבור שירותים שניתנו על ידם בשנים 2016-2017 ומספר השעות שהושקעו:

בשנת 2017 (שכר באלפי ש"ח):

שירותי ביקורת ⁽¹⁾	שירותים הקשורים לביקורת	שירותי מס מיוחדים	שירותים אחרים	סה"כ ⁽²⁾
מגדל ביטוח וחברות מוחזקות על ידה	225	95	1,192	5,752
מגדל שוקי הון החברה	311	26	44	381
מגדל בריאות ואיכות חיים וחברות מוחזקות על ידה	160	30	190	82
סה"כ	4,793	255	1,236	6,405

בשנת 2017 (מספר שעות שהושקעו):

שירותי ביקורת ⁽¹⁾	שירותים הקשורים לביקורת	שירותי מס מיוחדים	שירותים אחרים	סה"כ ⁽²⁾
מגדל ביטוח וחברות מוחזקות על ידה	813	216	4,177	26,630
מגדל שוקי הון החברה	1,724	188	197	2,109
מגדל בריאות ואיכות חיים וחברות מוחזקות על ידה	725	60	785	507
סה"כ	24,380	404	4,374	30,031

⁽¹⁾ שירותי ביקורת כוללים שכר טרחה בגין ביקורת SOX.

⁽²⁾ מתייחס למלוא השעות ושכר הטרחה שבגין.

כ-1.3% משכר הטרחה בגין שירותי ביקורת שולם לרואי חשבון אחרים.

בשנת 2016 (שכר באלפי ש"ח):

שירותי ביקורת ⁽¹⁾	שירותים הקשורים לביקורת	שירותי מס מיוחדים	שירותים אחרים	סה"כ ⁽²⁾
4,190	353	206	1,163	5,912
352	39	128	-	519
160	79	-	-	239
93	-	-	-	93
80	-	-	-	80
4,875	471	334	1,163	6,843

בשנת 2016 (מספר שעות שהושקעו):

שירותי ביקורת ⁽¹⁾	שירותים הקשורים לביקורת	שירותי מס מיוחדים	שירותים אחרים	סה"כ ⁽²⁾
20,963	1,431	515	3,587	26,496
2,011	156	472	-	2,639
725	306	-	-	1,031
465	-	-	-	465
619	-	-	-	619
24,783	1,893	987	3,587	31,250

(1) שירותי ביקורת כוללים שכר טרחה בגין ביקורת SOX.

(2) מתייחס למלוא השעות ושכר הטרחה שבגין.

כ-1.9% משכר הטרחה בגין שירותי ביקורת שולם לרואי חשבון אחרים.

42. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, ביצעה בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי והאפקטיביות שלה, ההערכה כוללת: בקרות ברמת הארגון (ELC), בקרות על תהליך סגירה ועריכת הדוחות, בקרות כלליות על מערכות מידע ובקרות על תהליכים מהותיים מאוד (המבוצעים במסגרת מגדל ביטוח).

בנוסף להצהרות המנהלים ולדוח בדבר אפקטיבית הבקרה הנדרשים בהתאם לתקנות ניירות ערך מצורפים הצהרות, דוחות וגילויים בהתייחס לבקרה הפנימית בגופים המוסדיים המאוחדים אשר חלות עליהם הוראות הממונה. אלה מצורפים בפרק 6 לדוח תקופתי זה.

מידע נדרש בהתאם לחוזר המפקח

הגופים המוסדיים בקבוצה אמצו את מודל הבקרה הפנימי של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית

42.1. בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלות הגופים המוסדיים בקבוצה, בשיתוף המנכ"לים ומנהלי הכספים שלהם, בהתאמה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגופים המוסדיים האמורים בדוח הכספי שלהם. על בסיס הערכה זו, המנכ"לים ומנהלי הכספים בגופים המוסדיים בקבוצה, בהתאמה, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגופים המוסדיים הינם אפקטיביים על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגופים המוסדיים נדרשים לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

42.2. בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך התקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2017, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים בקבוצה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים על דיווח כספי.

עם זאת, הגופים המוסדיים בקבוצה נמצאים בתהליך של פיתוח, שדרוג ו/או החלפה של מספר מערכות מידע, בין היתר, מתוך מגמה לשפר ולייעל את ביצוע התהליכים השונים ו/או את הבקרה הפנימית ו/או את השירות ללקוחות.

לדוחות הכספיים של הגופים המוסדיים בקבוצה מצורפים ההצהרות, הדוחות והגילויים הנדרשים בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, וזאת בהתאם להוראות חוזרי אחריות ההנהלה ושלבי הביניים שנקבעו בהם ליישום החוזרים.

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

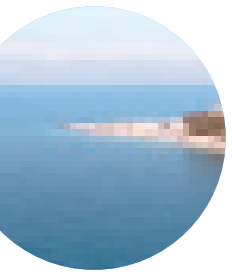
ערן צ'רנינסקי

מנכ"ל

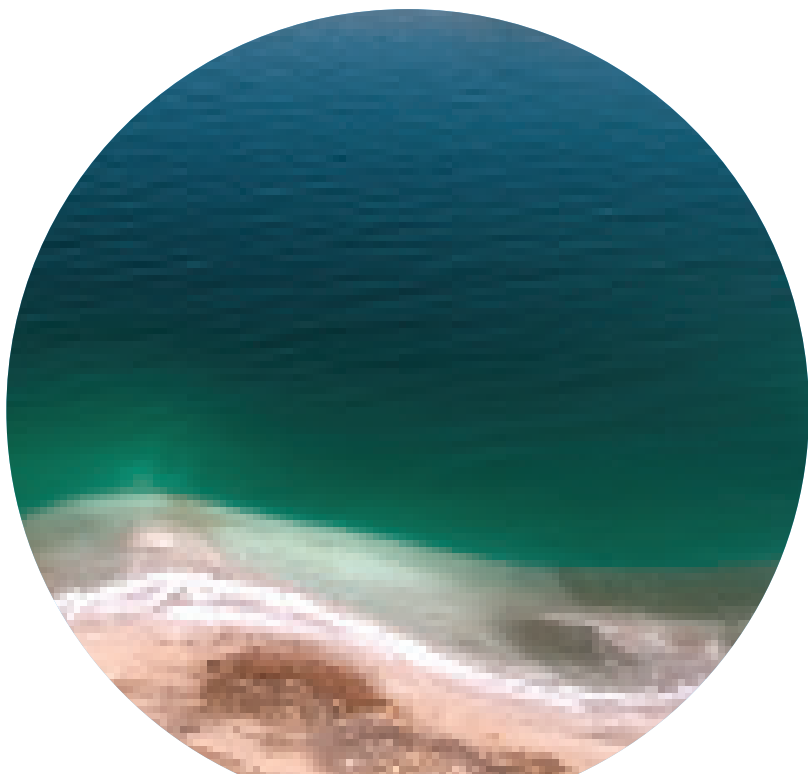
יוחנן דנינו

יו"ר הדירקטוריון

26 במרס 2018

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד

פרק 2 - דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד - תוכן עניינים

1תיאור הקבוצה.....	1
1כללי.....	1.1
1התפתחויות עיקריות בקבוצה במהלך שנת 2017 ועד למועד פרסום הדוח.....	1.2
1הסברי הדירקטוריון למצב עניני התאגיד.....	2
1ניתוח המצב הכספי ותוצאות הפעילות.....	2.1
2תיאור התפתחות תוצאות הפעילות ברבעון הרביעי של שנת הדוח ("הרבעון המדווח").....	2.2
3תיאור התפתחות תוצאות הפעילות בשנת הדוח ("התקופה המדווחת").....	2.3
5תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך.....	2.4
7מידע נוסף על תוצאות עסקי ביטוח חיים.....	2.5
8פרטים נוספים בהתפתחות הרווח בביטוח חיים.....	2.6
8תחום ביטוח בריאות.....	2.7
9תחום ביטוח כללי.....	2.8
11תחום השירותים הפיננסיים.....	2.9
12הוצאות הנהלה וכלליות.....	2.10
12נתונים מאזניים עיקריים מהדוחות הכספיים.....	2.11
13מקורות מימון.....	2.12
13מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העסקית.....	3
13סביבה מקרו כלכלית.....	3.1
14משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2.....	3.2
16יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה.....	4
17דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם.....	5
17האחראים על ניהול סיכוני שוק בתאגיד.....	5.1
17תיאור סיכוני השוק.....	5.2
19שווי הוגן בסיכון.....	5.3
20מדיניות התאגיד בניהול סיכוני שוק.....	5.4
21הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק ואופן מימושה.....	5.5
21דוח בסיסי הצמדה ליום 31 בדצמבר 2017.....	5.6
21נתוני נגזרים ליום 31 בדצמבר 2017.....	5.7
21היבטי ממשל תאגידי.....	6
21מעורבות חברות הקבוצה בקהילה ובתרומות.....	6.1
22דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית ודירקטורים בלתי תלויים.....	6.2
22מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות.....	6.3
22המבקר הפנימי של החברה.....	6.4
22רואה החשבון המבקר.....	6.5
22אירועים לאחר תקופת הדיווח.....	7

דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2017 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות הקבוצה בתקופת הדוח ("שנת הדוח"). דוח הדירקטוריון הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי על כל חלקיו, ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.

1. תיאור הקבוצה

1.1. כללי

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("החברה") הינה חברה ציבורית שמנייתה נסחרת בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ. החברה באמצעות חברות הבנות שלה ("קבוצת מגדל", "הקבוצה"), פועלת בעיקר בתחום הביטוח, הפנסיה, הגמל והשירותים הפיננסיים.

נכון למועד דוח זה, חברת אליהו הנפקות, חברה בת בבעלות מלאה של אליהו, מחזיקה כ-68.46% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה.

מגדל ביטוח היא חברת הביטוח הגדולה והמובילה בתחום ביטוח החיים וחיסכון לטווח ארוך בישראל¹.

לפרטים נוספים בדבר אחזקות בעלי השליטה בחברה, למבנה האחזקות העיקרי של הקבוצה ולתיאור תחומי הפעילות של הקבוצה, ראה סעיפים 2.2, 2.3 ו-3 בחלק א' לדוח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד ("תיאור עסקי התאגיד").

1.2. התפתחויות עיקריות בקבוצה במהלך שנת 2017 ועד למועד פרסום הדוח

לתיאור התפתחויות עיקריות מהותיות בקבוצה ובסביבתה העסקית, שאירעו במהלך שנת הדוח ולאחריה, ראה סעיף 2.4 בחלק א' לפרק תיאור עסקי התאגיד, סעיף 3.1 להלן וכן באור 40 בדוחות הכספיים.

2. הסברי הדירקטוריון למצב עניני התאגיד

2.1. ניתוח המצב הכספי ותוצאות הפעילות

מיליוני ש"ח	2017	2016	שינוי ב-%	2015	10-12/17	10-12/16	שינוי ב-%
תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך							
פרמיות שהורווחו ברוטו, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי גמולים ⁽¹⁾	18,213.5	16,314.2	12%	15,955.9	4,909.5	4,588.9	7%
רווח לתקופה לפני מס	422.0	414.3		276.2	56.0	599.4	
רווח כולל לפני מס	554.6	361.4		110.5	108.5	582.7	
תחום ביטוח בריאות							
פרמיות שהורווחו ברוטו	1,325.7	1,177.2	13%	1,024.5	347.7	309.1	12%
רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	46.6	6.2		-25.7	-2.6	18.7	
רווח (הפסד) כולל לפני מס	57.2	2.8		-35.4	-0.5	18.4	
תחום ביטוח כללי							
פרמיות שהורווחו ברוטו	2,380.8	2,182.5	9%	2,002.8	573.2	558.1	3%
פרמיות ברוטו	2,202.0	2,440.7	-10%	2,050.2	455.6	618.7	-26%
פרמיות בשייר	1,695.1	1,968.7	-14%	1,639.4	331.1	518.1	-36%
רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	19.0	-155.9		136.7	-16.7	-18.5	
רווח (הפסד) כולל לפני מס	107.1	-178.0		57.0	8.2	-33.4	
תחום שירותים פיננסיים							
הכנסות	172.1	132.2	30%	205.3	40.1	32.2	25%
רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	26.0	0.5		-3.5	1.9	-0.3	
רווח (הפסד) כולל לפני מס	25.8	0.6		-2.9	1.8	-0.1	

¹ נכון ליום 30.9.2017, על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

מיליוני ש"ח	2017	2016	שינוי ב-%	2015	10-12/17	10-12/16	שינוי ב-%
סך תחומי הפעילות							
סה"כ פרמיות שהורוחו ברוטו, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי גמולים	21,920.1	19,673.8	11%	18,983.1	5,830.3	5,456.1	7%
סה"כ פרמיות ברוטו, תקבולים בגין חוזי השקעה ודמי גמולים ⁽²⁾	21,741.2	19,932.0	9%	19,030.5	5,712.7	5,516.7	4%
סה"כ רווח לתקופה לפני מס	513.6	265.1		383.8	38.6	599.3	
סה"כ רווח כולל לפני מס	744.7	186.8		129.2	117.9	567.6	
אחר⁽³⁾							
רווח (הפסד) לתקופה לפני מס	64.6	21.3		125.1	48.4	-6.1	
רווח (הפסד) כולל לפני מס	203.5	15.1		51.2	70.1	-26.0	
רווח לתקופה לפני מסים	578.2	286.4		508.8	87.0	593.2	
רווח כולל לתקופה לפני מסים⁽⁴⁾	948.2	201.9		180.4	188.0	541.5	
מסים על הכנסה							
מסים על הכנסה - במונחי רווח לתקופה	197.5	81.2		155.8	41.4	202.1	
מסים על הכנסה - במונחי רווח כולל	322.1	40.0		30.1	74.7	178.5	
רווח לתקופה	380.7	205.1	86%	353.1	45.6	391.1	-88%
רווח כולל לתקופה	626.1	161.9	287%	150.3	113.3	363.0	-69%
תשואה להון (על בסיס רווח לתקופה)	7.2%	3.9%		6.9%	0.8%	7.8%	
תשואה להון (על בסיס רווח כולל)	11.8%	3.1%		2.9%	2.0%	7.2%	
תשואה להון במונחים שנתיים (על בסיס רווח כולל)⁽⁵⁾	11.8%	3.1%		2.9%	7.8%	28.9%	

- (1) תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף הפרמיות, אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. נתוני דמי הגמולים המיוחסים לקרנות הפנסיה וקופות הגמל אשר מנהלות על ידי הקבוצה אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים.
- (2) בביטוח כללי כולל נתוני פרמיות ברוטו ובביטוח חיים ובריאות כולל פרמיות שהורוחו ברוטו.
- (3) סעיף אחר כולל בעיקרו את תוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה, וכן הכנסות מהשקעות נטו (ובכלל זה הכנסות מחברות כלולות) שלא נזקפו לתחומי הפעילות וכן התאמות במסגרת איחוד הדוחות.
- (4) הרווח הכולל לתקופה כולל גם את תוצאות פעילות ההשקעה של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה (תיק הנוסטרו) שטרם מומשו.
- (5) התשואה להון ברבעון הרביעי מחושבת במונחים שנתיים (מוכפלת פי 4).

2.2. תיאור התפתחות תוצאות הפעילות ברבעון הרביעי של שנת הדוח ("הרבעון המדווח")

ברבעון המדווח נרשם רווח כולל בסך כ-113 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-363 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הקיטון ברווח הכולל ברבעון המדווח הושפע בעיקרו מהפרשות בגין ירידה של עקום הריבית ועדכון בהנחות גמלה בסך כ-262 מיליון ש"ח לפני מס (כ-170 מיליון ש"ח לאחר מס) שרשמה החברה בביטוח חיים ובביטוח כללי, וזאת לעומת קיטון בהפרשות כאמור בסך כ-173 מיליון ש"ח לפני מס (כ-111 מיליון ש"ח לאחר מס) ברבעון המקביל אשתקד, כמפורט להלן. בנוסף, חל קיטון ניכר ברווח מסיכון בביטוח חיים, ומנגד חלה עלייה ניכרת ברווחים מהשקעות ברבעון המדווח לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

בביטוח חיים, הירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון והשינוי בהנחות הגמלה גרמו לגידול בהפרשות בסך כ-237 מיליון ש"ח לפני מס ברבעון המדווח, מזה: כ-127 מיליון ש"ח לפני מס בגין העתודה המשלימה לגמלאות וכ-110 מיליון ש"ח לפני מס בגין בחינת נאותות העתודות (LAT), וזאת לעומת קיטון בהפרשות בסך של כ-195 מיליון ש"ח לפני מס, בעיקר בשל עלייה של עקום הריבית, ברבעון המקביל אשתקד.

בביטוח כללי, הגדילה החברה ברבעון המדווח את ההפרשות בענפי החבויות בסך של כ-25 מיליון ש"ח בעיקר בשל ירידה של עקום הריבית, לעומת גידול בהפרשות בסך כ-22 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, בעיקר בשל עדכון אומדני החברה בגין השפעת פרסום תקנות ביטוח לאומי.

במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד פוליסות מבטיחות תשואה בביטוח חיים חלה עלייה ניכרת לעומת הרבעון המקביל אשתקד וכן חלה עלייה ניכרת בהכנסות הריאליות מהשקעות בתחומי ביטוח כללי וביטוח בריאות וכן בהכנסות מהשקעות העומדות כנגד ההון².

ברבעון המדווח, דמי הניהול המשתנים בפוליסות המשתתפות ברווחים בביטוח חיים ששווקו עד שנת 2004, הסתכמו בסך של כ-286 מיליון ש"ח לפני מס, לעומת כ-189 מיליון ש"ח לפני מס ברבעון המקביל אשתקד.

בביטוח חיים, חלה הרעה ניכרת ברווח מסיכון שהתרכזת בביטוח אובדן כושר עבודה, שנבעה מגידול בתביעות ברבעון המדווח, זאת לעומת קיטון בתביעות ועדכון אומדן היקף התשלומים השוטפים המשפיע על חישוב עתודות אי כושר עבודה בתשלום אשר בעקבותיו קטנו העתודות בסך של כ-78 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. בנוסף לכך, חל גידול בהוצאות ומנגד עלייה בהכנסות מדמי הניהול הקבועים בפוליסות המשתתפות ברווחים בעקבות גידול בהיקף הנכסים המנוהלים.

בתחום ביטוח הבריאות חלה הרעה בתוצאות החיתומיות (הרווח בניכוי הכנסות מהשקעות ובניכוי השפעת האינפלציה על העתודות) (להלן "תוצאות חיתומיות") לעומת הרבעון המקביל אשתקד, שהתרכזה בענפי ביטוח סיעודי וביטוח תאונות אישיות.

כמו כן, בתחום הביטוח הכללי חלה הרעה בתוצאות החיתומיות (וללא השפעת ההפרשות המיוחדות כמתואר לעיל) שהתרכזה בענף רכב חובה.

במגזרי הפעילות האחרים, הכוללים בעיקרם את תוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה, חלה עלייה ברווח ברבעון המדווח לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

ברבעון המדווח עדכנה החברה את ההפרשה להוצאות המיסים בגין שומות מס משנים קודמות בעקבות פסיקת בית המשפט המחוזי שפורסמה לאחרונה, לפירוט ראה באור 2.ד.21 לדוחות הכספיים. ברבעון המקביל אשתקד חל גידול ברווח הכולל בסך של כ-31 מיליון ש"ח, בשל עדכון יתרות המיסים הנדחים בחברות המוחזקות של החברה, בעקבות הורדת שיעור מס החברות. לפירוט ראה באור 3.ג.21 לדוחות הכספיים.

לפרוט נוסף בדבר התפתחות תוצאות ברבעון הרביעי של שנת הדוח, ראה במסגרת תחומי הפעילות להלן.

לפרטים נוספים בדבר התפתחות הפרמיות והרווח לפי רבעונים בשנת 2017 ראה תקנה 10א' בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

2.3. תיאור התפתחות תוצאות הפעילות בשנת הדוח ("התקופה המדווחת")

להלן התפתחות הרווח הכולל לתקופה (במיליוני ש"ח) ושיעור תשואה להון בשנים 2012-2017:

הרווח הכולל בתקופה המדווחת הושפע מעלייה ניכרת בתשואות שהושגו על ידי הקבוצה בשווקי ההון, בעיקר על רקע עלייה בשערי המניות וכן מעלייה בשערי אגרות החוב, וקוזז בחלקו כתוצאה מגידול בהפרשות בביטוח חיים וביטוח כללי בסך של כ-471 מיליון ש"ח לפני מס (כ-306 מיליון ש"ח לאחר מס) בעיקר בשל ירידה של עקום הריבית וכן בשל עדכון הנחות גמלה, כמתואר להלן. הגידול האמור בהפרשות המיוחדות נגזר מהיקף תיק ביטוח החיים הניכר של הקבוצה.

בשנת 2016 הרווח הכולל הושפע בעיקרו מגידול בהפרשות בסך של כ-604 מיליון ש"ח לפני מס (כ-387 מיליון ש"ח לאחר מס) שרשמה החברה בביטוח חיים ובביטוח כללי בשל ירידה של עקום הריבית ובשל עדכון שיעור ריבית ההיוון בענפי רכב חובה וחבויות בעקבות פרסום תקנות הביטוח הלאומי, כמפורט להלן. במקביל לגידול בעתודות הביטוח שחל בשנת 2016 עקב ירידת עקום הריבית, נרשמו הכנסות מעליית שערי איגרות החוב וכן עליית שערים במדדי המניות.

² הכנסות מהשקעות נטו (ובכלל זה הכנסות מחברות כלולות) שלא נזקפו לתחומי הפעילות.

בביטוח חיים, ירידת עקום הריבית חסרת הסיכון בשנת 2017 והשינוי בהנחות גמלה גרמו להגדלת ההפרשות בסך של כ-452 מיליון ש"ח לפני מס, מזה: כ-237 מיליון ש"ח לפני מס בגין העתודה המשלימה לגמלאות וכ-215 מיליון ש"ח לפני מס בגין בחינת נאותות העתודות (LAT). בשנת 2016 חל גידול בהפרשות בסך של כ-431 מיליון ש"ח לפני מס ובשנת 2015 גידול בסך של כ-363 מיליון ש"ח לפני מס. לפירוט ראה באור 3.ב.37(5) בדוחות הכספיים.

בביטוח כללי, הירידה של עקום הריבית בשנת 2017 הביאה להגדלת ההפרשות בענפי החבויות בסך של כ-19 מיליון ש"ח. לעומת זאת, בשנת 2016 נרשמה הפרשה בסך של כ-160 מיליון ש"ח בשייר (לפני מס), בגין השפעת פרסום תקנות ביטוח לאומי, לפיהן, בין היתר, שיעור הריבית לצורך היוון קצבה שנתית הוקטן ל-2% במקום 3% ונקבע מנגנון לעדכון שיעור ריבית ההיוון אחת ל-4 שנים. ירידת עקום הריבית בשנת 2016 הביאה גם להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי בסך של כ-13 מיליון ש"ח לפני מס בענפים בהם מחושבות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנהגה המיטבי. לפירוט ראה סעיף 2.8 להלן ובאור 3.ב.37.ג.5) לדוחות הכספיים.

במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד פוליסות מבטיחות תשואה בביטוח חיים חלה עלייה ניכרת לעומת התקופות המקבילות בשנים 2016 ו-2015 בשל גידול בתשואות הריאליות שהושגו בהשקעות שאינן אגרות חוב מיועדות. בנוסף, חלה עלייה ניכרת בהכנסות הריאליות מהשקעות בתחומי ביטוח כללי וביטוח בריאות וכן בהכנסות מהשקעות העומדות כנגד ההון³ בשל גידול בתשואות הריאליות שהושגו על ידי הקבוצה בשווקי ההון לעומת שנים 2016 ו-2015.

בתקופה המדווחת, דמי הניהול המשתנים בפוליסות המשתתפות ברווחים בביטוח חיים ששווקו עד שנת 2004, הסתכמו בסך של כ-679 מיליון ש"ח לפני מס, לעומת כ-330 מיליון ש"ח לפני מס בשנת 2016 ולעומת כ-232 מיליון ש"ח לפני מס בשנת 2015, בשל גידול בתשואות הריאליות שהושגו על ידי החברה בשווקי ההון.

לפירוט נוסף בדבר המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתתף ברווחים, ראה באור 18 בדוחות הכספיים וכן סעיפים 2.5 ו-2.6 להלן.

פעילות הקבוצה ותוצאותיה מושפעות במידה ניכרת משווקי ההון, ובין היתר גם משיעורי הריבית הנמוכים אשר להם השלכה על התשואות הגלומות בתיקי הביטוח ובנכסים הפיננסיים האחרים וכנגזרת גם על דמי הניהול / המרווח הפיננסי מהשקעות.

בדבר ההתפתחות בשווקי ההון בארץ ובעולם, בשנת הדוח ולאחר תאריך המאזן, ראה גם סעיף 3.1 להלן.

בביטוח חיים, חלה ירידה ניכרת ברווח מסיכון שהתרכז בביטוח אובדן כושר עבודה, שנבעה מגידול בתביעות בשנת 2017, זאת לעומת קיטון בתביעות ועדכון אומדן היקף התשלומים השוטפים המשפיע על חישוב עתודות אי כושר עבודה בתשלום אשר בעקבותיו קטנו העתודות בסך של כ-78 מיליון ש"ח בשנת 2016, ולעומת הגדלת ההפרשה לאובדן כושר עבודה בסך כ-60 מיליון ש"ח לפני מס בשנת 2015. בנוסף לכך, חל גידול בהוצאות ומנגד עלייה בהכנסות מדמי הניהול הקבועים בפוליסות המשתתפות ברווחים בעקבות גידול בהיקף הנכסים המנוהלים.

בענפי הפנסיה והגמל, חלה הרעה בתוצאות כתוצאה משחיקה בשיעור דמי הניהול הממוצעים וכן מגידול בהוצאות בענף הפנסיה. בנוסף, בשנת 2017 נרשמה הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לגמל בסך של כ-6 מיליון ש"ח, לעומת הפרשה בסך כ-21 מיליון ש"ח בשנת 2016 והפרשה בסך של כ-13 מיליון ש"ח בשנת 2015.

בתחום ביטוח הבריאות, חלה בשנת 2017 הרעה בתוצאות החיתומיות בענפי ביטוח סיעודי וביטוח תאונות אישיות בשל גידול בתביעות, שקוזזה ברובה בשל שיפור בתוצאות החיתומיות ביתר ביטוחי הפרט והקולקטיבים. זאת, לאחר שבשנת 2016 חל שיפור בתוצאות החיתומיות בביטוח סיעודי ובביטוח תאונות אישיות בשל קיטון בתביעות, שקוזז בחלקו בשל הרעה בביטוח הוצאות רפואיות, לרבות השתלות. התוצאות החיתומיות כאמור, הושפעו גם מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות שחל בשנים 2016 ו-2017.

בתחום הביטוח הכללי, חל שיפור בתוצאות החיתומיות (ללא השפעת ההפרשות המיוחדות כמתואר לעיל), אשר התרכז בעיקרו בביטוח רכב רכוש וענפי רכוש אחרים. שיפור זה קוזז בחלקו בשל התפתחות שלילית בניסיון התביעות בביטוח רכב חובה. לעומת זאת, בשנת 2016 חלה הרעה בתוצאות החיתומיות (כאמור, ללא השפעת ההפרשות המיוחדות כמתואר לעיל), אשר הושפעה בעיקרה מעלייה בהפסד החיתומי בענף רכב רכוש וכן מקיטון בתוצאות החיתומיות בביטוח רכב חובה. מנגד, בענפי החבויות חל צמצום בהפסד החיתומי לעומת שנת 2015.

בתחום השירותים הפיננסיים, העלייה ברווח הכולל בתקופה המדווחת לעומת שנת 2016 נבעה בעיקרה מגידול בהכנסות מענף קרנות הנאמנות בשל עלייה בדמי הניהול הממוצעים ובנכסים המנוהלים וכן מרווח כתוצאה משערוך חלקה של החברה במניות הבורסה. בשנת 2016 התוצאות הושפעו מירידה ברווח מפעילות הבנקאות להשקעות ומקיטון בהכנסות מניהול קרנות הנאמנות, זאת לעומת הפסד כולל בשנת 2015 אשר נבע בעיקרו מביצוע הפחתת מוניטין המיוחסת לפעילות קרנות הנאמנות בקבוצה. לפירוט ראה סעיף 2.9 להלן.

³ הכנסות מהשקעות נטו (ובכלל זה הכנסות מחברות כלולות) שלא נזקפו לתחומי הפעילות.

במגזרי הפעילות האחרים, הכוללים בעיקרם את תוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה, חלה עלייה ברווח בשנת 2017 לעומת שנת 2016. בשנת 2016 הרווח נותר ברמה דומה לשנת 2015.

בסך הוצאות הנהלה וכלליות בקבוצה חלה בשנת 2017 עלייה לעומת שנת 2016, זאת לאחר ירידה שנרשמה בשנת 2016 לעומת שנת 2015, לפירוט ראה סעיף 2.10 להלן ובאור 32 בדוחות הכספיים.

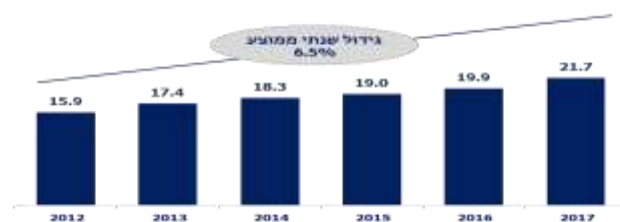
בתקופה המדווחת עדכנה החברה את ההפרשה להוצאות המיסים בגין שומות מס משנים קודמות בעקבות פסיקת בית המשפט המחוזי שפורסמה לאחרונה, לפירוט ראה באור 2.ד.21 לדוחות הכספיים. בשנת 2016, חל גידול ברווח הכולל בסך של כ-62 מיליון ש"ח שנבע מהקטנת יתרות המסים הנדחים בחברות המוחזקות של החברה, זאת בעקבות הפחתת שיעור מס החברות. לפירוט ראה באור 21 לדוחות הכספיים.

לפירוט בדבר התוצאות הכספיות לפי תחומי הפעילות ראה להלן וכן באור 3 בדוחות הכספיים.

תיאור התפתחות היקף הפעילות של הקבוצה בשנת הדוח

בשנת 2017 נמשכה העלייה בסך הפרמיות, התקבולים בגין חוזי השקעה ובדמי הגמולים בקבוצה.

להלן התפתחות סך הפרמיות, התקבולים בגין חוזי ההשקעה ודמי הגמולים מעסקי הביטוח, קרנות הפנסיה וקופות הגמל, בשנים 2012-2017 (במיליארדי ש"ח):

להלן התפתחות סך הנכסים המנוהלים⁴ בקבוצה בשנים 2012-2017 וכן התפלגות הנכסים המנוהלים לפי תחומי פעילות ליום 31 בדצמבר 2017 לעומת 31 בדצמבר 2016 (במיליארדי ש"ח):

הגידול בהיקף הנכסים המנוהלים בשנת 2017 בתחום ביטוח החיים וחסכון ארוך טווח הושפע בעיקרו מהגידול בצבירות נטו⁵ בתיק הנכסים המנוהלים וכן מהתשוואות שהושגו על ידי הקבוצה בשווקי ההון. הגידול כאמור הינו על אף גידול בהעברות כספים נטו לגופים מוסדיים אחרים, בעיקר בענפי הפנסיה והגמל, לפירוט ראה סעיף 2.4 להלן.

2.4. תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

היקף הפעילות ברבעון המדווח ובשנת הדוח

ביטוח חיים

הפרמיות השוטפות (כולל תקבולים שוטפים בגין חוזי השקעה) הסתכמו בכ-1,907 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-1,861 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-2%. בשנת 2017 הסתכמו הפרמיות השוטפות בכ-7,580 מיליון ש"ח לעומת כ-7,106 בשנת 2016, עלייה של כ-7%, וזאת לאחר עלייה של כ-4% בשנת 2016 לעומת שנת 2015. העלייה נבעה בעיקרה מגידול בשיעורי ההפקדות לחיסכון פנסיוני בהתאם לתיקון מס' 16, לפירוט ראה סעיף 6.3.2 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

⁴ הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה, קופות הגמל, קרנות הנאמנות וניהול התיקים, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

⁵ צבירה שוטפת, נטו, מוגדרת כפרמיות/דמי גמולים בתוספת מעבר מבטוחים/עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי תביעות וקצבאות.

הפרמיות החד פעמיות בגין חוזי ביטוח והתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה הסתכמו בכ-590 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-456 ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-29%. בשנת 2017 הסתכמו הפרמיות החד פעמיות והתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה בכ-1,786 מיליון ש"ח לעומת כ-1,177 מיליון ש"ח בשנת 2016, עלייה של כ-52%, וזאת לאחר ירידה של כ-30% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

בשנת 2017 חלה עלייה של כ-32% במכירות החדשות בתוכניות ביטוח חיים (כולל חוזי השקעה) בהשוואה לשנת 2016, בהמשך לעלייה של כ-30% בשנת 2016 בהשוואה לשנת 2015, זאת על רקע התעוררות שחלה במכירות מוצרי ביטוח החיים (ביטוח מנהלים) באמצעות סוכנים, וכן כתוצאה מעלייה בשיעורי ההפקדות לחיסכון פנסיוני בהתאם לתיקון מס' 16.

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת (במונחים שנתיים) הסתכם ברבעון הרביעי של שנת הדוח ובשנת 2017 בכ-2.1% לעומת כ-1.9% ברבעון המקביל אשתקד ובשנת 2016.

קרנות פנסיה

דמי הגמולים הסתכמו בכ-1,808 ברבעון המדווח לעומת כ-1,680 ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-8%. בשנת 2017 הסתכמו דמי הגמולים בכ-6,922 לעומת כ-6,289 בשנת 2016, עלייה של כ-10%, וזאת בהמשך לעלייה של כ-9% בשנת 2016 לעומת שנת 2015. העלייה הושפעה ממכירות חדשות ומהגדלות שכר, בניכוי ביטולים, וכן מעלייה בשיעורי ההפקדות לחיסכון פנסיוני בהתאם לתיקון מס' 16, לפירוט ראה סעיף 6.3.2 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

במכירות החדשות בפנסיה⁶ חלה עלייה של כ-13% בשנת 2017 לעומת שנת 2016, וזאת לאחר ירידה של כ-4% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

בשנת 2017, בענף הפנסיה התגברה מגמת העברות הכספים נטו לגופים מוסדיים אחרים⁷ לעומת שנת 2016. העברות הכספים לקרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה בשנת 2017 הסתכמו בכ-1,878 מיליון ש"ח (לעומת כ-728 בשנת 2016), ומנגד העברות הכספים מקרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה לקרנות/קופות אחרות הסתכמו בכ-3,832 מיליון ש"ח (לעומת כ-1,828 מיליון ש"ח בשנת 2016). העברות הכספים נטו לגופים מוסדיים אחרים, כאמור, הסתכמו בכ-1,954 מיליון ש"ח בשנת 2017 (לעומת כ-1,100 מיליון ש"ח בשנת 2016). העברות הכספים לקרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה ומנגד העברות הכספים מקרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה לקרנות/קופות אחרות הושפעו בחלקן מיישום הוראות חוזר איחוד חשבונות והסדרת "איחוד חשבונות אגב הצטרפות", לפירוט ראה סעיף 6.3.9 בחלק ב' לתיאור עסקי התאגיד.

בשיעורי הפדיונות (כולל ניד יוצא) נרשמה מגמת עלייה בשנים 2015-2017, לפירוט ראה סעיף 8.4 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

קופות גמל

דמי הגמולים הסתכמו בכ-605 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-592 ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-2%. בשנת 2017 הסתכמו דמי הגמולים בכ-1,925 מיליון ש"ח לעומת כ-1,743 מיליון ש"ח בשנת 2016, עלייה של כ-10%, וזאת לעומת עלייה של כ-4% בדמי הגמולים בשנת 2016 לעומת שנת 2015. העלייה בדמי הגמולים נבעה בעיקרה מגידול בהפקדות לקופות גמל להשקעה ולחיסכון ארוך טווח לכל ילד.

בשנת 2017, בענף הגמל התגברה מגמת העברות הכספים נטו לגופים מוסדיים אחרים⁸ לעומת שנת 2016. בשנת 2017, העברות הכספים לקופות הגמל של הקבוצה הסתכמו בכ-640 מיליון ש"ח (לעומת כ-358 מיליון ש"ח בשנת 2016), ומנגד העברות הכספים מקופות הגמל של הקבוצה לקופות אחרות הסתכמו בכ-1,570 מיליון ש"ח (לעומת כ-1,274 מיליון ש"ח בשנת 2016). העברות הכספים נטו לגופים מוסדיים אחרים, כאמור, הסתכמו בכ-930 מיליון ש"ח בשנת 2017 (לעומת כ-916 מיליון ש"ח בשנת 2016).

בשיעורי הפדיונות (כולל ניד יוצא) חלה מגמת עלייה בשנים 2015-2017, לפירוט ראה סעיף 8.4 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לשינויים שחלו בנתחי השוק של הקבוצה בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך, ובכלל זה עליה בנתח השוק במונחי פרמיות בביטוח חיים ומנגד ירידה בנתחי השוק בענפי הפנסיה והגמל, ראה סעיף 7.3 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

⁶ המכירות החדשות בפנסיה מיוחסות לעמיתים פעילים שהצטרפו לקרן במהלך השנה, בהתאם להגדרה בחוזר 2017-9-1 עדכון דוח תקופתי של חברות מנהלות.

⁷ דמי הגמולים בפנסיה אינם כוללים העברות כספים בגין מעבר עמיתים מקרן לקרן.

⁸ דמי הגמולים בגמל אינם כוללים העברות כספים בגין מעבר עמיתים מקופה לקופה.

תוצאות הפעילות - רווח כולל לפני מס ברבעון המדווח**ביטוח חיים**

הרווח הכולל ברבעון המדווח בביטוח חיים הסתכם בכ-103 מיליון ש"ח לעומת כ-594 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. לפירוט ראה סעיף 2.2 לעיל.

פנסיה

הרווח הכולל ברבעון המדווח בפנסיה הסתכם בכ-10 מיליון ש"ח לעומת כ-8 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העלייה ברווח נובעת מגידול בדמי הניהול בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד בשל עלייה בהיקף הנכסים המנוהלים ודמי הגמולים שקוזזה בשל המשך שחיקה בשיעור דמי הניהול הממוצעים לנוכח התחרות בשוק. מנגד חל גידול בהוצאות הנהלה וכלליות.

קופות גמל

ההפסד הכולל ברבעון המדווח בגמל הסתכם בכ-5 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך כ-20 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההפסד ברבעון המקביל אשתקד הושפע מרישום הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לגמל בסך של כ-21 מיליון ש"ח וזאת לעומת רישום של כ-6 מיליון ש"ח ברבעון המדווח.

תוצאות הפעילות - רווח כולל לפני מס בתקופה המדווחת**ביטוח חיים**

הרווח הכולל בשנת הדוח בביטוח חיים הסתכם בכ-527 מיליון ש"ח לעומת כ-326 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-39 מיליון ש"ח בשנת 2015. לפירוט ראה סעיף 2.3 לעיל.

שיעור העמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות והוצאות הנהלה וכלליות מהפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בשנת 2017 בכ-11.4%, לעומת כ-12.1% בשנת 2016 וכ-13.5% בשנת 2015.

לפרטים נוספים בדבר עסקי ביטוח חיים, המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתתף ברווחים, ראה להלן בסעיפים 2.5 ו-2.6 להלן וכן באור 18 בדוחות הכספיים.

פנסיה

הרווח הכולל בשנת הדוח בפנסיה הסתכם בכ-25 מיליון ש"ח לעומת כ-43 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-64 מיליון ש"ח בשנת 2015. הירידה ברווח הכולל בפנסיה בתקופה המדווחת לעומת שנת 2016, הושפעה בעיקרה מגידול בהוצאות הרכישה שנבע בעיקרו מעלייה בהפחתת הוצאות הרכישה הנדחות וכן מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות. בסך דמי הניהול חלה עלייה קלה לעומת שנת 2016, על אף עלייה בהיקף הנכסים המנוהלים ובדמי הגמולים, וזאת בשל המשך שחיקה בשיעור דמי הניהול הממוצעים לנוכח התחרות בשוק.

גמל

הרווח הכולל בשנת הדוח בגמל הסתכם בכ-3 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך כ-8 מיליון ש"ח בשנת 2016 ורווח בסך כ-7 מיליון ש"ח בשנת 2015. העלייה ברווח הכולל בשנת 2017 הושפעה מרישום הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לגמל בסך של כ-6 מיליון ש"ח בשנת 2017 לעומת רישום של כ-21 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-13 מיליון ש"ח בשנת 2015. בהכנסות מדמי הניהול חלה ירידה בשל קיטון בשיעור דמי הניהול הממוצעים.

לפירוט אודות הירידה הנמשכת בשיעורי דמי הניהול הממוצעים, לנוכח התגברות התחרות, בענפי הפנסיה והגמל, ראה סעיף 6.6 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מהפרמיה/דמי גמולים בביטוח חיים, פנסיה וגמל, ראה סעיף 32.3.1 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

2.5. מידע נוסף על תוצאות עסקי ביטוח חיים

להלן מידע נוסף על תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים (על פי באור 18 בדוחות הכספיים):

המעבר מהפסד כולל בשנת 2016 לרווח כולל בשנת 2017 **בפוליסות שהופקו עד שנת 1990** (בעיקרן מבטיחות תשואה ומגובות באג"ח ח"ץ), הושפע בעיקרו מהפרשות מיוחדות שנבעו מירידת עקום הריבית חסרת הסיכון בגין העתודה המשלימה לגמלאות ובגין בחינת נאותות העתודות (LAT) בסך כ-237 מיליון ש"ח בשנת 2017 לעומת כ-321 מיליון ש"ח בשנת 2016. בנוסף, חלה עלייה במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד הפוליסות מבטיחות התשואה.

העלייה ברווח **מפוליסות שהופקו עד שנת חיתום 2003** (בעיקרן משתתפות ברווחים) בשנת 2017 לעומת שנת 2016 נבעה בעיקרה מגידול בגביית דמי ניהול משתנים אשר הסתכמו בכ-679 מיליון ש"ח לעומת כ-331 מיליון ש"ח בשנת 2016, וכן מעלייה בדמי הניהול הקבועים. מנגד, נרשמו הפרשות מיוחדות שנבעו מירידת עקום הריבית חסרת הסיכון בגין העתודה המשלימה לגמלאות ובגין בחינת נאותות העתודות (LAT) בסך כ-215 מיליון ש"ח בשנת 2017 לעומת כ-110 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכן ירידה ברווח מסיכון בשנת 2017 לעומת שנת 2016.

בשנת החיתום 2004 ואילך הן בפוליסות מסוג משתתף ברווחים והן בפוליסות מבטיחות תשואה, חלק ניכר מהרווחיות נובע מדמי הניהול הקבועים התלויים בהיקף העתודות, שבשלב זה של חיי הפוליסות הינו נמוך יחסית. המעבר מרווח כולל בשנת 2016 להפסד כולל בשנת 2017 נבע בעיקרו מקיטון ברווח מסיכון שהתרכז בביטוח אובדן כושר עבודה, וגידול בהוצאות הנהלה וכלליות וכן בעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

הקיטון ברווח מסיכון פרט בשנת 2017 לעומת שנת 2016 הושפע מקיטון ברווח מסיכון שהתרכז בביטוח אובדן כושר עבודה. כמו כן, התוצאות מושפעות משינויים בהכנסות מהשקעות בגין נכסים העומדים כנגד העתודות בפוליסות אלו.

בסיכון הקבוצתי המעבר מהפסד כולל בשנת 2016 לרווח כולל בשנת 2017 הושפע בעיקרו משיפור בתוצאות החיתומיות.

לפירוט, ובכלל זה פילוח ההתחייבויות הביטוחיות לפי חשיפה פיננסית ולפי חשיפה ביטוחית, ראה גם באור 2.ב.37 בדוחות הכספיים.

2.6. פרטים נוספים בהתפתחות הרווח בביטוח חיים

תשואות משוקללות בפוליסות המשתתפות ברווחים (קרן י) (באחוזים):

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004			פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003				
2015	2016	2017	2015	2016	2017	1992-2003	
2.65	3.69	7.57	3.72	4.66	8.35	תשואה ריאלית חיובית ברוטו	
1.43	2.45	6.29	2.65	3.44	6.57	תשואה ריאלית חיובית נטו	
1.74	3.37	7.90	2.79	4.35	8.68	תשואה נומינלית חיובית ברוטו	
0.52	2.14	6.61	1.73	3.12	6.89	תשואה נומינלית חיובית נטו	

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י')					פוליסות שהוצאו החל משנת 2004									
רבעון ראשון 2016	רבעון שני 2017	רבעון שלישי 2017	רבעון רביעי 2017	רבעון ראשון 2017	רבעון שני 2017	רבעון שלישי 2017	רבעון רביעי 2017	רבעון ראשון 2017	רבעון שני 2017	רבעון שלישי 2017	רבעון רביעי 2017			
2.50	1.90	0.73	2.48	2.99	2.50	1.90	0.73	2.48	2.99	2.50	1.90	0.73	2.48	2.99
2.00	1.49	0.48	2.00	2.44	2.00	1.49	0.48	2.00	2.44	2.00	1.49	0.48	2.00	2.44
2.19	1.70	1.62	1.98	3.10	2.19	1.70	1.62	1.98	3.10	2.19	1.70	1.62	1.98	3.10
1.69	1.29	1.38	1.50	2.54	1.69	1.29	1.38	1.50	2.54	1.69	1.29	1.38	1.50	2.54

רווחי השקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול בגינם - להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי ההשקעה שנזקפו למבוטחים בביטוח חיים וחוזי השקעה משתתפים ברווחים ודמי ניהול המחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, וזאת על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח בדוחות העסקיים של החברה:

רבעון ראשון 2016	רבעון שני 2017	רבעון שלישי 2017	רבעון רביעי 2017	רבעון ראשון 2017	2015	2016	2017	
1,272	1,056	1,213	1,399	2,491	925	2,378	6,158	רווחי ההשקעה שנזקפו למבוטחים לאחר דמי ניהול
363	319	231	385	477	858	995	1,411	דמי ניהול

2.7. תחום ביטוח בריאות**היקף הפעילות ברבעון המדווח ובשנת הדוח**

הפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח בריאות הסתכמו בכ-348 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-309 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-12%. בשנת 2017 הסתכמו הפרמיות בכ-1,326 מיליון ש"ח לעומת כ-1,177 מיליון ש"ח בשנת 2016, עלייה של כ-13%, וזאת לאחר עלייה של כ-15% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

העלייה בפרמיות ברבעון המדווח לעומת הרבעון המקביל אשתקד כמו גם העלייה הנמשכת בפרמיות בשנים 2017 ו-2016 נובעת בעיקרה מגידול בפרמיות ביטוחי פרט, בשל השפעת המכירות החדשות בניכוי ביטולים. מגמת העלייה בפרמיות ניכרת בכל מוצרי הבריאות אותם הקבוצה משווקת. בנוסף, חלה עלייה בפרמיות מביטוחים קבוצתיים.

במכירות החדשות של ביטוחי הבריאות בקבוצה, חלה עלייה בשנת הדוח של כ-8% בהשוואה לשנת 2016, אשר התרכזה בעיקרה בביטוח מחלות קשות וביטוח תאונות אישיות וקוזזה בחלקה מירידה בביטוח הוצאות רפואיות וביטוח סיעודי. לפירוט נוסף ראה באור 19 בדוחות הכספיים.

בשנת 2017 חלה עלייה בשיעורי הביטולים בפוליסות פרט בביטוח סיעודי לעומת שנת 2016, זאת לאחר ירידה בשיעורי הביטולים בשנת 2016 לעומת שנת 2015. כמו כן, ביתר ביטוחי הפרט חלה עלייה בשיעורי הביטולים לעומת שנת 2016, לאחר שבשנת 2016 שיעור הביטולים נותר ברמה דומה לשנת 2015. לפירוט ראה סעיף 11 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

בשנת הדוח חלה עלייה בנתח השוק של הקבוצה בביטוחי בריאות, לפירוט ראה סעיף 10.2 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

תוצאות הפעילות- רווח כולל לפני מס

ברבעון המדווח - ברבעון המדווח נרשם הפסד קל בסך כ-0.5 מיליון ש"ח לעומת רווח כולל בסך כ-18 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, שנבע בעיקרו מהרעה בתוצאות החיתומיות שהתרכזה בענפי ביטוח סיעודי וביטוח תאונות אישיות בשל גידול בתביעות. מנגד, חל גידול בהכנסות הריאליות מהשקעות העומדות כנגד ההתחייבויות הביטוחיות.

בשנת הדוח - הרווח הכולל הסתכם בכ-57 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך כ-3 מיליון ש"ח בשנת 2016 והפסד בסך כ-35 מיליון ש"ח בשנת 2015.

הגידול ברווח הכולל בשנת 2017 לעומת שנת 2016, נבע בעיקרו מגידול בהכנסות הריאליות מהשקעות העומדות כנגד ההתחייבויות הביטוחיות. מנגד, חלה הרעה בתוצאות החיתומיות אשר התרכזה בענפי ביטוח סיעודי וביטוח תאונות אישיות בשל גידול בתביעות, שקוזזה ברובה בשל שיפור בתוצאות החיתומיות ביתר ביטוחי הפרט והקולקטיבים. התוצאות החיתומיות כאמור, הושפעו גם מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות שחל בשנת 2017.

שיעור העמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות והוצאות הנהלה וכלליות מהפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בשנת 2017 בכ-34.8% לעומת כ-35.4% בשנת 2016 וכ-34.4% בשנת 2015.

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מהפרמיה, ראה סעיף 32.3.2 בחלק ד' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

לפרטים נוספים ראה באורים 3 ב' ו-19 בדוחות הכספיים.

2.8. תחום ביטוח כללי**היקף הפעילות ברבעון המדווח ובשנת הדוח**

הפרמיות ברוטו בביטוח כללי הסתכמו בכ-456 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-619 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, ירידה של כ-26%. בשנת 2017 הסתכמו הפרמיות בכ-2,202 מיליון ש"ח לעומת כ-2,441 מיליון ש"ח בשנת 2016, ירידה של כ-10%, וזאת לאחר עלייה של כ-19% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

הירידה הניכרת בפרמיות ברוטו ברבעון הרביעי של שנת 2017 לעומת הרבעון המקביל אשתקד התבטאה בעיקרה בביטוחי הרכב, והושפעה בעיקרה מזכייתה של מגדל ביטוח במרכז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2017 אשר נכנס לתוקף בסוף שנת 2016, בהיקף פרמיות ברוטו בסך של כ-147 מיליון ש"ח, מזה: כ-110 מיליון ש"ח בענף רכב רכוש וכ-37 מיליון ש"ח בענף רכב חובה. לפירוט ראה סעיף 12.2.8 בפרק תיאור עסקי התאגיד. מנגד, בביטוחי רכוש אחרים ובביטוחי חבויות חלה עלייה בפרמיות לעומת הרבעון המקביל אשתקד שהושפעה מעלייה בהיקף העסקים המבטחים.

הירידה בפרמיות ברוטו בשנת 2017 לעומת שנת 2016, הושפעה בחלקה מזכייתה של מגדל ביטוח במרכז ביטוח רכב לעובדי המדינה אשר נכנס לתוקף בסוף שנת 2016, כאמור לעיל. בנוסף, חל קיטון בפרמיות בביטוח רכב חובה בשל ירידה בכמות הפוליסות בעקבות העלאת תעריפים וכן מטיוב התיק. מנגד, חלה עלייה בפרמיות בביטוחי רכוש

אחרים ובביטוחי החבויות שהושפעה בחלקה מעלייה בהיקף הפוליסות והעסקים המבטחים. בביטוח רכב רכוש הפרמיות נותרו ברמה דומה לשנת 2016 בשל עלייה בפרמיה הממוצעת בעקבות העלאת תעריפים ומגדל קיטון בכמות הפוליסות.

לפירוט בדבר נתחי השוק של הקבוצה בביטוח כללי, ראה סעיף 13 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לפירוט בדבר התפלגות הפעילות בביטוח כללי לפי סוגי לקוחות ובדבר שיעורי החידושים בביטוח רכב חובה, רכב רכוש ודירות, ראה סעיף 14 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

תוצאות הפעילות - רווח כולל לפני מס

ברבעון המדווח

ברבעון המדווח נרשם רווח כולל בסך כ-8 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל בסך כ-33 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר לרווח לעומת ההפסד ברבעון המקביל אשתקד נבע בעיקרו מגידול ניכר בהכנסות הריאליות מהשקעות. מנגד, חלה הרעה בתוצאות החיתומיות שהתרכזה בענף רכב חובה.

בנוסף לכך, במסגרת בחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי, חל ברבעון המדווח גידול בהתחייבויות הביטוחיות בענפי חבות צד ג' וחבות מעבידים, כאמור בסעיף 2.2 לעיל.

להלן ניתוח התוצאות החיתומיות (ללא השפעת ההפרשות המיוחדות כמתואר לעיל) לפי ענפים:

בענף רכב חובה - חל קיטון ניכר בתוצאות החיתומיות ברבעון המדווח בשל התפתחות שלילית בניסיון התביעות בשנות חיתום ותיקות שהובילה לגידול בהערכה האקטוארית וכן להפסדים בשנת החיתום השוטפת.

בענף רכב רכוש - חל מעבר מהפסד חיתומי לרווח חיתומי אשר הושפע בעיקרו מעלייה בפרמיה הממוצעת.

בענפי רכוש (ללא רכב) - חל שיפור בתוצאות החיתומיות לעומת הרבעון המקביל אשתקד הנובע בעיקרו מנזקי סופת החורף ושריפות שנרשמו ברבעון המקביל אשתקד.

בענפי החבויות - חל שיפור בתוצאות החיתומיות לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בעיקר בשל התפתחות שלילית בניסיון התביעות שהובילה לגידול בהערכה האקטוארית ברבעון המקביל אשתקד.

בשנת הדוח

בשנת הדוח הרווח הכולל הסתכם בכ-107 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל בסך כ-178 מיליון ש"ח בשנת 2016 ורווח כולל בסך כ-57 מיליון ש"ח בשנת 2015. המעבר מהפסד כולל בשנת 2016 לרווח כולל בשנת 2017 הושפע מהגדלת העתודות האקטואריות בשנת 2016 בעקבות פרסום תקנות ביטוח לאומי וירידה של עקום הריבית, כמתואר להלן. בנוסף, בשנת 2017 חל שיפור בתוצאות החיתומיות אשר התרכז בעיקרו בביטוח רכב רכוש וכן חל גידול בהכנסות הריאליות מהשקעות.

בשנת 2016, בעקבות פרסום תקנות הביטוח הלאומי עדכנה החברה את אומדניה ובהתאם לכך הגדילה את ההפרשות בענפי רכב חובה וחבויות בסך של כ-160 מיליון ש"ח בשייר לפני מס, מתוכן בענף רכב חובה כ-115 מיליון ש"ח ובענפי החבויות כ-45 מיליון ש"ח. לפירוט ראה סעיף 2.3 לעיל וכן באור 37.ב.ג. (5) לדוחות הכספיים.

כמו כן, במסגרת בחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי חל גידול בהתחייבויות הביטוחיות בענפי חבות צד ג' וחבות מעבידים, לפירוט ראה סעיף 2.3 לעיל.

להלן ניתוח התוצאות החיתומיות (ללא השפעת ההפרשות המיוחדות כמתואר לעיל) לפי ענפים:

בענף רכב חובה - חל קיטון בתוצאות החיתומיות לעומת שנת 2016 בשל התפתחות שלילית בניסיון התביעות בעיקר בשנות חיתום ותיקות שהובילה לגידול בהערכה האקטוארית בשנת הדוח וכן להפסדים בשנת החיתום השוטפת, זאת לעומת התפתחות חיובית בניסיון התביעות בשנת 2016 שהובילה לקיטון בהערכה האקטוארית.

יצוין, כי הפסדי הביטוח השיורי ("הפול") הקטינו את רווחי הקבוצה ברכב חובה בשנת 2017 בסך של כ-55 מיליון ש"ח, לעומת כ-58 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-21 מיליון ש"ח בשנת 2015. ההפסדים בשנים 2017 ו-2016 הושפעו בחלקם מתקנות הביטוח הלאומי.

לפירוט הרכב הרווח והתפתחות הרווח לפי שנות חיתום בענף רכב חובה - ראה באור 5ג17 ובאור 7ג17 בדוחות הכספיים.

בענף רכב רכוש - המעבר מהפסד חיתומי בשנת 2016 לרווח חיתומי בשנת הדוח, הושפע ברובו מעלייה בפרמיה הממוצעת לעומת החמרה שחלה בשנת 2016 בניסיון התביעות. לפירוט שינויים ב-LR ו-CR ראה טבלה להלן.

בענפי הרכוש (ללא רכב) - בשנת 2017 חל שיפור בתוצאות החיתומיות לעומת שנת 2016, אשר נבע מהתפתחות חיובית בניסיון התביעות בשייר העצמי שהובילה לקיטון בהערכה האקטוארית (בעיקר ברבעון הראשון של שנת 2017). לפירוט שינויים ב-LR ו-CR ראה טבלה להלן.

בענפי החבויות - בשנת 2017 חלה עלייה קלה בהפסד החיתומי לעומת שנת 2016. בענף אחריות מקצועית נרשם רווח נמוך יחסית לשנת 2016 בשל התפתחות חיובית בניסיון התביעות שהובילה לקיטון בהערכה האקטוארית שהיה מתון יחסית לאשתקד. מנגד, בביטוח צד שלישי נרשם בשנת הדוח הפסד נמוך משנת 2016, זאת בשל התפתחות שלילית בניסיון התביעות אשתקד שהובילה לגידול בהערכות האקטואריות. בנוסף, בדומה לשנת 2016, נרשם הפסד חיתומי בשנת החיתום השוטפת בענפי צד ג' ואחריות מעבידים.

לנתונים בנושא הרכב הרווח והתפתחות הרווח לפי שנות חיתום בענפי החבויות - ראה באור 17ג ו-17ג.8 בדוחות הכספיים.

להלן נתונים בדבר מדדי רווחיות חיתומית - ("LR") Loss Ratio ו- ("CR") Combined Ratio - בענפי הרכוש^{9,10}:

ענפי הרכוש (ללא רכב) 2015	ענפי הרכוש (ללא רכב) 2016	ענפי הרכוש (ללא רכב) 2017	ענף רכב רכוש 2015	ענף רכב רכוש 2016	ענף רכב רכוש 2017	
69.5%	39.4%	46.0%	82.2%	86.7%	75.7%	Loss Ratio ברוטו
45.4%	47.6%	41.7%	82.2%	86.5%	76.0%	Loss Ratio שייר
96.1%	66.2%	72.9%	109.1%	112.2%	96.9%	Combined Ratio ברוטו
84.8%	87.5%	80.5%	109.1%	112.1%	97.4%	Combined Ratio שייר

שיעור העמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות והוצאות הנהלה וכלליות מהפרמיה שהורווחה ברוטו הסתכם בשנת 2017 בכ-21.6% לעומת כ-22.9% בשנת 2016 וכ-23.2% בשנת 2015.

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מפרמיה ברוטו, ראה סעיף 32.3.3 לפרק תיאור עסקי התאגיד.

2.9. תחום השירותים הפיננסים¹¹

נכסים מנוהלים - ביום 31.12.2017 הסתכמו הנכסים המנוהלים בכ-32.5 מיליארד ש"ח לעומת 30.7 מיליארד ש"ח ב-31.12.2016. העלייה הושפעה בעיקרה מגידול בהיקף קרנות הנאמנות המנוהלות בקבוצה, אשר קוזזה בחלקה בשל קיטון בהיקף התיקים המנוהלים. לפירוט ראה סעיף 16.4 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

סך נכסי המאזן - ביום 31.12.2017 הסתכמו הנכסים במאזן בכ-593 מיליון ש"ח לעומת כ-668 מיליון ש"ח ביום 31.12.2016. הירידה בהיקף הנכסים הושפעה בעיקרה מקיטון בנכסים השוטפים בעקבות חלוקת דיבידנד בסך של 100 מיליון ש"ח שבוצעה על ידי מגדל שוקי הון למגדל אחזקות במהלך תקופת הדוח וכן מקיטון ביתרת המזומנים המשועבדים בעקבות ביצוע פעילות של מכירות בחסר.

יצוין, כי היקף ההשקעות בבטוחות, יתרות המזומנים ושווי המזומנים של התחום, משתנים בהתאם למצב שוק ההון.

תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

ברבעון הרביעי של שנת הדוח, ההכנסות הסתכמו בכ-40 מיליון ש"ח לעומת כ-32 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

העלייה בהכנסות ברבעון המדווח, נבעה בעיקרה מגידול בהכנסות מניהול קרנות נאמנות בשל עלייה בשיעור דמי הניהול הממוצעים ועלייה בהיקף הנכסים המנוהלים.

⁹ Loss Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח לבין הפרמיות שהורווחו. Combined Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, עמלות ועלויות רכישה בניכוי הכנסות מעמלות ביטוח משנה והוצאות הנהלה וכלליות לבין הפרמיות שהורווחו.

¹⁰ הנתונים אינם כוללים הפחתה שיטתית של נכסים בלתי מוחשיים ניתנים לזיהוי שנוצרו ברכישת תיק אליהו.

¹¹ נתוני ההכנסות, הוצאות והרווח לפני מס כוללים את תוצאות פעילות השירותים הפיננסיים המבוצעת במסגרת מגדל שוקי הון וכן הכנסות/הוצאות אחרות.

הרווח הכולל הסתכם בכ-2 מיליון ש"ח לעומת איזון ברווח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח נבע בעיקרו מעלייה בהכנסות כאמור לעיל אשר קוזז בחלקו בשל עלייה בהוצאות, בעיקר משתנות, בשל הגידול בהיקף הפעילות.

תוצאות הפעילות בתקופה המדווחת

בתקופה המדווחת, ההכנסות הסתכמו בכ-172 מיליון ש"ח לעומת כ-132 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-205 מיליון ש"ח בשנת 2015.

העלייה בהכנסות בתקופה המדווחת לעומת שנת 2016, נבעה בעיקרה מגידול בהכנסות מניהול קרנות נאמנות בעקבות עלייה בשיעור דמי הניהול הממוצעים וכן מעלייה בהיקף הנכסים המנוהלים. בנוסף, חל גידול בהכנסות שנבע משערוך חלקה של החברה במניות הבורסה בסך כ-13.5 מיליון ש"ח, כאמור בסעיף 15 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

הרווח הכולל הסתכם בכ-26 מיליון ש"ח בתקופה המדווחת לעומת רווח כולל של כ-1 מיליון ש"ח בשנת 2016 והפסד כולל של כ-3 מיליון ש"ח בשנת 2015.

הגידול ברווח הכולל בתקופה המדווחת לעומת שנת 2016, נבע בעיקרו מעלייה בהכנסות כאמור לעיל וקוזז בחלקו בשל עלייה בהוצאות, בעיקר משתנות, בשל הגידול בהיקף הפעילות.

2.10. הוצאות הנהלה וכלליות

בשנת 2017 הוצאות הנהלה וכלליות של הקבוצה¹² הסתכמו בכ-1,779 מיליון ש"ח, לעומת 1,675 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-1,721 מיליון ש"ח בשנת 2015.

הגידול בהוצאות בשנת 2017 לעומת שנת 2016 הושפע מעלייה בעלויות בגין עובדים, ובכלל זה גידול ברכיבי שכר משתנים וגידול במצבת העובדים.

לפירוט נוסף בדבר הוצאות הנהלה וכלליות ראה באור 32 בדוחות הכספיים.

2.11. נתונים מאזניים עיקריים מהדוחות הכספיים

היקף הנכסים בגין חוזים תלויי תשואה ליום 31.12.2017 הסתכם בכ-100,526 מיליוני ש"ח, עלייה של 12% לעומת 31 בדצמבר 2016. העלייה הושפעה בעיקרה מגידול בצבירות נטו בתיק הנכסים המנוהלים וכן מהתשואות שהושגו על ידי הקבוצה בשווקי ההון.

יתרת הפרמיה לגבייה ליום 31.12.2017 הסתכמה בכ-765 מיליוני ש"ח, לעומת כ-719 מיליוני ש"ח 31 נכון ליום 31.12.2016. העלייה בפרמיה לגבייה מתרכזת בביטוח חיים ונובעת בעיקרה מגידול בהחזרי פרמיה למעסיקים בגין הפקדות שאינן בהתאם להנחיות תקנות התשלומים, מעליית היקף הפרמיות עקב כניסה לתוקף של צו ההרחבה (תיקון מס' 16) ומגידול בעומק החוב של מעסיקים עקב תהליכי גבייה שטרם הסתיימו. מנגד, בפרמיה לגבייה בביטוח כללי חלה ירידה שהושפעה בעיקרה מעסקת ביטוח רכב לעובדי המדינה שנרשמה בסוף 2016.

יתרת ההון ליום 31.12.2017 הסתכמה בכ-5,908 מיליוני ש"ח לעומת כ-5,392 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. הגידול נובע בעיקרו מרווח כולל בסך כ-626 מיליון ש"ח בשנת הדוח בניכוי דיבידנד בסך כ-110 מיליון ש"ח אשר חולק בחודש מרס 2017.

ההון הקיים במגדל ביטוח ליום 31.12.2017, על פי תקנות והנחיות הממונה המחושב על-פי תקנות ההון הינו כ-9,086 מיליוני ש"ח, כולל הון משני ושלישוני מורכב של כ-3,613 מיליון ש"ח. למגדל ביטוח עודף של כ-4,648 מיליוני ש"ח מעל ההון המינימלי הנדרש. לפרטים נוספים בדבר דרישות ההון ראה פירוט בבאור 7.ג בדוחות הכספיים. לפירוט נוסף, ובכלל זה תוצאות החישוב בהתאם למשטר כושר הפירעון החדש (סולבנסי 2), ראה סעיף 3.2 להלן וכן באור 4.ג.7 בדוחות הכספיים.

יתרות המזומנים ושווי המזומנים הסכמו בכ-10.8 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2017 לעומת כ-9.2 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016. העלייה נובעת בעיקרה מגידול בתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת נטו, לפירוט ראה את דוח תזרימי המזומנים בדוחות הכספיים של החברה.

¹² הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות הנזקפות לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח ולסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

2.12. מקורות מימון (במיליוני ש"ח)

31.12.2016	31.12.2017	
3,882	3,771	התחייבויות פיננסיות
3,618	3,624	הלוואות לזמן ארוך ⁽¹⁾
15	16	הלוואות לזמן קצר ⁽²⁾
249	131	נגזרים ומכירות בחסר ⁽³⁾
37	27	מזה: מכירות בחסר ⁽⁴⁾
169	74	נגזרים בגין התחייבויות עבור פוליסות תלויות תשואה

(1) יתרת ההלוואות לזמן ארוך נכון ליום 31.12.2017 מורכבת בעיקרה מהנפקות של מגדל גיוס הון שיתרתן בדוחות הכספיים (ללא ריבית לשלם) הינה כ-3,620 מיליון ש"ח. אגרות החוב האמורות משמשות במגדל ביטוח כהון משני ושלישוני מורכב, לפי העניין, בכפוף למגבלות על שיעורו המרבי של ההון המשני. לפירוט ראה באור 24.ה בדוחות הכספיים.

(2) בהיקף האשראי לזמן קצר חלות תנודות בהתאם לפעילות השוטפת של מגדל שוקי הון.

(3) יתרת הנגזרים הכלולה בהתחייבויות הפיננסיות משקפת את ההתחייבות שנוצרה ליום המאזן בשל הפעילות בנגזרים, בעיקר בנושא החשיפה למט"ח.

(4) יתרת המכירות בחסר מיוחסת לפעילות מגדל שוקי הון בניהול קרנות השקעה מנייתיות.

3. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העסקית

3.1. סביבה מקרו כלכלית

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על הקבוצה¹³.

התפתחויות במשק ובתעסוקה

הקבוצה פועלת במסגרת המשק הישראלי אשר מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני משליך על מכירותיה בתחומים שונים, על היקף תביעות הביטוח ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעולה. לרמת התעסוקה והשכר במשק הישראלי השפעה בעיקר על היקף עסקי ביטוח חיים והחיסכון לטווח ארוך של הקבוצה.

הסביבה העולמית - במהלך שנת 2017 נמשך המומנטום החיובי בכלכלה הגלובלית, תוך שיפור בסחר העולמי ובנתוני הצמיחה של מרבית המשקים בעולם. באירופה הצמיחה מתבססת והסיכון הפוליטי פחת, ובארה"ב מסתמן המשך למגמה החיובית של הפעילות הכלכלית. במרבית המשקים המובילים נותרה ההרחבה המוניטרית מרחיבה מאוד, זאת למרות שחלק מהבנקים המרכזיים היטו לקראת סוף השנה את המדיניות המוניטרית לכיוון מרחיב פחות, ובכלל זה באירופה. כמו כן, הבנק המרכזי של ארה"ב (ה-Fed) העלה את הריבית מספר פעמים במהלך השנה, כאשר ההעלאה האחרונה חלה בחודש דצמבר 2017.

המשק הישראלי - בשנת 2017, קצב הצמיחה היה מתון יחסית לשנת 2016, כאשר ביצוא, בצריכה הפרטית ובהשקעה בנכסים קבועים נרשמו עליות. על פי אומדן של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2017¹⁴, בשנת 2017 עלה התוצר המקומי הגולמי בשיעור של כ-3.4%, לאחר עלייה של 4.0% בשנת 2016 ועלייה של כ-2.6% בשנת 2015. בתוצר המקומי לנפש חלה עלייה של כ-1.4% בשנת 2017.

שוק העבודה - במהלך שנת 2017 נמשך השיפור בשוק העבודה. שיעור האבטלה ירד בשנת 2017 לכ-4.2% בממוצע לעומת כ-4.8% בממוצע בשנת 2016. בשכר הריאלי חלה עלייה של כ-3.0% לעומת ממוצע שנת 2016, וכן חלה עלייה של כ-2.3% במספר משרות השכיר לעומת שנת 2016.

¹³ הסקירה מבוססת, בין היתר, על פרסומי בנק ישראל ועל פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
¹⁴ לפי אומדן החשבונות הלאומיים לישראל לשנת 2017 שפורסם ביום 11 במרס 2017.

שוק ההון

חברות הביטוח, קרנות הפנסיה וקופות הגמל והחברות הפועלות במסגרת השירותים הפיננסיים, משקיעות חלק ניכר מתיקי הנכסים שלהן בשוק ההון. לתשואות בשוק ההון באפיקים השונים, השלכה מהותית, הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה.

בשנת 2017 נמשך המומנטום החיובי בשווקים הפיננסיים, תוך עליות שערים ניכרות במדדי המניות בעולם ועליות מתונות יותר בארץ (בעיקר ברבעון הרביעי של השנה).

להלן מגמות עיקריות באפיקי ההשקעה העיקריים והשלכותיהן:

שינוי במדדי שוק ההון	2017	10-12/2017
אינפלציה (מדד ידוע)	0.3	0.1
אינפלציה (מדד בגין)	0.4	0.1
אג"ח ממשלתיות שקליות בריבית קבועה (ריאלי)	3.9	0.8
אג"ח ממשלתיות צמודות (ריאלי)	3.1	1.4
אג"ח קונצרניות (ריאלי)	6.1	1.5
מדד ת"א 35 (ריאלי)	2.5	6.3
מדד ת"א 90 (ריאלי)	20.8	4.4
מדד ת"א 125 (ריאלי)	6.1	5.5
מדד MSCI (נומינלי)	21.6	5.4
מדד 100NASDAQ (נומינלי)	31.5	7.0
מדד DOW JONES (נומינלי)	25.1	10.3
שער הדולר (נומינלי)	(9.8)	(1.8)

ריבית - הריבית המוניטרית לחודש דצמבר 2017 הסתכמה ב-0.1%, ללא שינוי לעומת דצמבר 2016. הריבית הריאלית (בהתחשב בצפיית לאינפלציה) בסוף שנת 2017 הייתה שלילית בשיעור של כ-0.4%, בדומה לסוף שנת 2016.

אגרות חוב ממשלתיות - בסיכומה של שנת 2017 וכן ברבעון המדווח, נרשמה ירידה בתשואות לפדיון של האג"ח השקליות והאג"ח הצמודות במרבית הטווחים.

אגרות חוב קונצרניות - בסיכומה של שנת 2017 וכן ברבעון המדווח, חלו ירידות בתשואות לפדיון באג"ח הקונצרניות הצמודות והשקליות, אשר הושפעו הן מירידה בתשואות לפדיון באג"ח הממשלתיות וכן מירידה במרווח הסיכון מול האג"ח הממשלתיות.

שינויי הריבית והאינפלציה הצפויה גרמו לשינויים בתשואות הגלומות בתיקי הנכסים הפיננסיים שמחזיקות חברות הביטוח, לרבות תיקי הנכסים המוחזקים מול הפוליסות המשתתפות ברווחים, מהן נגזרים רווחי ההשקעות של חברות הביטוח.

לרמת הריביות הנמוכה השפעה על הקטנת התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ולהקטנת הערך הגלום של תיק ביטוח החיים, כמו גם להקטנת התשואה העתידית של כספי העמיתים. לפרטים נוספים בדבר השפעת הריבית על העתודות בביטוח חיים ויצירת גירעון אקטוארי בקרנות הפנסיה, ראה סעיף 2.4.1 בחלק א' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

מניות (שוק מקומי) - בסיכומה של שנת 2017 נרשמו עליות במדדי המניות, כאשר במדד ת"א 35 נרשמה עלייה מתונה יותר שהושפעה מביצועי חסר בעיקר בענפי הפארמה. ברבעון המדווח חלו עליות ברוב מדדי המניות.

מניות (שווקי חו"ל) - במהלך שנת 2017 וכן ברבעון המדווח נרשמו עליות שערים באירופה, בארה"ב וכן במשקים המתעוררים.

התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

לאחר תאריך המאזן ועד סמוך למועד פרסום הדוח, חלה תנודתיות בשוקי ההון. בארץ, מדד המחירים לצרכן בגין חודשים ינואר ופברואר 2018 ירד בשיעור מצטבר של 0.4%.

3.2. משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2

בחודש יוני 2017 פורסם חוזר Solvency II ("חוזר הסולבנסי"), לפיהן חברת ביטוח תקיים משטר כושר פירעון כלכלי בהתאם לחוזר הסולבנסי כאמור, וזאת מבלי לגרוע מחובתה לקיים את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 ("תקנות ההון").

לפרטים נוספים בדבר חוזר הסולבנסי בהתאם למשטר כושר הפירעון החדש (סולבנסי 2) והוראות רגולטוריות נוספות בקשר עימו, ראה באור 4.ג7 לדוחות הכספיים.

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון:

יחס כושר פירעון (במיליוני ש"ח) בלתי מבוקר ובלתי סקור - ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה:

31.12.2016	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)	11,063
הון נדרש לכושר פירעון (SCR)	11,931
גירעון ליום הדוח	-869
יחס כושר פירעון ליום הדוח (באחוזים)	93%

יחס כושר פירעון (במיליוני ש"ח) בלתי מבוקר ובלתי סקור - עם עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה:

31.12.2016	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה (SCR)	10,652
הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה (SCR)	6,664
עודף בתקופת הפריסה	3,988

סף ההון (MCR) (במיליוני ש"ח) בלתי מבוקר ובלתי סקור

31.12.2016	
סף ההון (MCR) ⁽¹⁾	2,999
הון עצמי לעניין סף הון (MCR)	7,919

⁽¹⁾ ה-MCR מחושב בטווח שבין 25% ל-45% מההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה. לשם זהירות, חושב בשלב זה הסכום המקסימאלי.

כמפורט לעיל, על פי חישוב שערכה מגדל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016, לחברה עודף הון משמעותי של כ-4 מיליארד ש"ח, על פי אבני הדרך בתקופת הפריסה. עם זאת, על החברה להשלים סך של כ-0.9 מיליארד ש"ח עד ליום 31 בדצמבר 2024.

תוצאת החישוב כאמור, אינה כוללת הנפקת הון רובד 2 בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח שתמורתה התקבלה לאחר תאריך המאזן. סכום זה גבוה בכ-0.2 מיליארד ש"ח מהסכום להשלמה עד ליום 31 בדצמבר 2024 כאמור בחישוב ליום 31.12.2016 לעיל, לפירוט ראה באור 24 לדוחות הכספיים. וכן את השפעת פעילות החברה ותוצאותיה בשנת 2017 על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות והשפעות אקסוגניות כגון שינוי של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים רגולטוריים המשפיעים על ההון הכלכלי ועל דרישות ההון תחת דירקטיבת הסולבנסי.

תוצאות החישוב ליום 31 בדצמבר 2016 לעומת תוצאות החישוב שבוצע נכון ליום 31 בדצמבר 2015 (IQIS 5) כוללות מספר שינויים שהביאו לשיפור ניכר ביחס כושר הפירעון. השינויים כוללים, בין היתר, עדכונים בהוראות

הממונה, לרבות שנוי בקורלציה בין תרחיש ביטולים לתרחיש אריכות ימים בביטוח חיים ועדכון שיעור הריבית השולית ארוכת הטווח (UFR). בנוסף הושפע יחס כושר הפירעון מגיוס הון בסך של כ-0.9 מיליארד ש"ח שנעשה בשנת 2016, מהפעילות השוטפת ומעדכון הנחות חישוב.

החישוב שערכה מגדל ביטוח כאמור, אינו מבוקר ואינו סקור. לפי הנחיות הממונה, לצורך היערכות לדיווחים מבוקרים, הוגש לממונה דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר (שאינו מהווה ביקורת או סקירה), שמטרתו, בין היתר, בדיקת התהליך, הבקורות ושלמות הנתונים ששימשו לחישוב שביצעה מגדל ביטוח כאמור.

למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, קיימים גורמים המשפיעים מהותית על תוצאות הדיווח, הטיפול בהם טרם נקבע סופית ונמצא בדיון בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל. חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש ("חישוב ההון") מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית הדמוגרפית וההתנהגותית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

יודגש כי, חישוב יחס כושר פירעון בהתאם לחוזר הסולבנסי, מבוסס על תזרימי מזומנים המופקים ממערכות עזר שונות שאינן חלק אינטגרלי ממערכת החשבונות השוטפת. תזרימים אלו כוללים שורה של הנחות והקצאות תמחיריות אשר טרם הושלמה בחינת רגישותן ותיקופן. בנוסף, החישוב כולל, בין היתר, שורה ארוכה של קורלציות בין הסיכונים השונים. מגדל ביטוח בוחנת מערכות המאפשרות בקרה וניתוח אפקטיביים. כמו כן, הוחל בהגדרת תהליכים לצורך הבטחת אפקטיביות הבקרה הפנימית.

החישובים הנדרשים ליחס כושר פירעון בהתאם לחוזר הסולבנסי הינם מורכבים ביותר בהיבטים רבים. הכלים הקיימים כיום, ובכלל זה המודלים האקטואריים, אינם ערוכים במלואם לחישוב ברמת הפירוט והדיוק הנדרשת להבטחת נאותות הדיווח והבקרה על יחס כושר פירעון. מגדל ביטוח ממשיכה להשקיע משאבים במיכון התהליכים התומכים, על מנת לצמצם את החשיפה והפערים בנושא, שהשפעתם אינה ידועה.

בהתאם לכל האמור לעיל, התוצאות יכולות להיות שונות באופן מהותי.

למגדל ביטוח קיימות אפשרויות מגוונות לניהול מצב ההון של החברה, בין היתר באמצעות צבירת הון מפעילותה השוטפת והרחבת בסיס ההון באמצעות שימוש במכשירי הון נוספים. אמצעים נוספים לעמידה בהוראות כאמור, הינם המשך הפחתת סיכונים בתיק הנוסטרו, התאמת תמהיל המוצרים, רכישת ביטוחי משנה ועוד. אפשרויות אלה תבחנה בהתחשב במחירים החלופיים שישררו באותה עת ובתועלת הכלכלית שלהם אל מול החלופות הקיימות.

4. יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה

החברה ביצעה בשנת 2017 ותחילת שנת 2018 תהליך של תיקוף ועדכון האסטרטגיה העסקית שלה, לרבות התייחסות לסוגיות המרכזיות הבאות: תמהיל המוצרים שהחברה משווקת, אופן התמחור ועשיית העסקים, תמהיל ערוצי ההפצה, אופן ניהול ההשקעות וניהול מצב ההון של מגדל ביטוח לנוכח משטר כושר הפירעון החדש.

היעד האסטרטגי המרכזי של הקבוצה כפי שנקבע על-ידי דירקטוריון החברה הינו: רווחיות משמעותית ועקבית לאורך זמן, תוך הרחבת וגיוון בסיס הרווח של החברה. יעד זה יושג באמצעות היעדים האסטרטגיים הבאים: מובילות בתחומי הביטוח והחיסכון, מובילות בהשקעות, בשירות, בחדשנות ובטכנולוגיות, לצד התייעלות בטכנולוגיה, תהליכים והון אנושי.

להלן פירוט בדבר היעדים האסטרטגיים של הקבוצה נכון למועד הדוח:

מובילות בתחומי הביטוח והחיסכון - לשם השגת יעד אסטרטגי זה פועלת הקבוצה לשמירה על תמהיל מוצרים רחב.

בתחום החיסכון לטווח ארוך פועלת הקבוצה להמשך מובילות בתחום, תוך המשך פיתוח מוצרים חדשים שיותאמו למציאות הרגולטורית והתחרותית המשתנה, ולהתאמת מערכות ההפצה לצרכים המשתנים בשוק לשם שיפור יכולות המכירה ושימור התיק, לרבות התמקדות בהעברת צבירות למטרות חיסכון.

בנוסף פועלת הקבוצה לגיוון מקורות הרווח, תוך הרחבת תחומי הביטוח הכללי, ביטוח הבריאות, וכן מוצרי סיכון וחיסכון בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך. כמו כן, פועלת הקבוצה להרחבת המכירות ללקוחות קיימים. קביעת היעדים העסקיים כאמור נבחנת על רקע פעילותה של החברה לעמידה ביחס כושר פירעון בהתאם לחוזר הסולבנסי, ובכלל זה באמצעות התאמת תמהיל המוצרים, רכישת ביטוחי משנה ועוד.

השקעות - הקבוצה פועלת להשגת תשואות עודפות, תוך ניהול סיכונים מושכל. לצורך כך פועלת הקבוצה לגיוון השקעותיה, ובכלל זה להרחבת פעילות ההשקעות לשווקים בחו"ל ולהעמקת ההשקעה באפיקים שניבו, להערכת הקבוצה, תשואות עודפות, בין היתר, בתחומי הנדל"ן, באשראי, בהשקעות בקרנות השקעה והשקעות בתשתיות.

שירות - החברה פועלת לשיפור מתמיד בנאמנותם ובשביעות רצונם של הלקוחות ושל ערוצי הפצה, ושמה לה למטרה להיות מהמובילים בשירות בענף בקשר עם לקוחותיה וערוצי הפצה. לצורך כך, שמה החברה דגש על מתן שירות ייחודי המשלב טכנולוגיה ואמצעים דיגיטליים לשם יעול ופישוט תהליכי המכירה והתפעול, בהתאם לצרכי לקוחותיה.

חדשנות טכנולוגית - הקבוצה שמה לה למטרה להיות שחקן מוביל בחדשנות טכנולוגית, אשר תשמש אמצעי לתמיכה בחדשנות במוצרי הביטוח, השיווק, ההשקעות והשירות. כמו כן תפעל החברה להשתמש בחדשנות כאמצעי לאוטומציה של תהליכים עתירי כוח אדם והרחבת פעולות בביצוע עצמי על ידי הלקוחות וערוצי הפצה.

התייעלות בטכנולוגיה, תהליכים והון אנושי - הקבוצה פועלת לשיפור היעילות התפעולית, בין היתר, באמצעות בחינת שיפור התהליכים העסקיים המרכזיים של הקבוצה, יישום מערכות טכנולוגיות מתקדמות לרבות פיתוח אמצעים דיגיטליים שונים, כמו גם באמצעות שינויים ארגוניים, והכל תוך שמירה והמשך טיפוח ההון האנושי המקצועי והאיכותי של הקבוצה.

המידע הכלול בחלק זה לעיל בכל הקשור ליעדים ולאסטרטגייה העסקית של החברה, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד אשר משקף את מדיניות החברה ותכניתיה נכון למועד פרסום הדוח. המידע כולל תחזיות, הערכות ומידע אחר של החברה בקשר לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה תלויה בחברה בלבד. הערכותיה של הקבוצה מבוססות, בין השאר על העובדות והנתונים המפורטים בחלק זה. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן ההערכות כתוצאה משינויים שיחולו באיזה מהעובדות והנתונים המפורטים לעיל, ו/או כתוצאה משינויים שיחולו בגורמי הסיכון שחלים על הקבוצה בכללותה, המפורטים בבאור 37 בדוחות הכספיים ובסעיף 37 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

5. דיווח בדבר חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם

הדיווח המובא להלן בדבר ניהול הסיכונים מתייחס להשקעות של החברה והחברות המהותיות המאוחדות שלה, למעט חברות הביטוח, וזאת בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 ("תקנות הדוחות").

לפירוט ניהול הסיכונים של מגדל ביטוח, ראה באור 37 בדוחות הכספיים וכן סעיף 37 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

5.1. האחראים על ניהול סיכונים שוק בתאגיד

האחראית על סיכונים השוק של החברה הינה גברת מיכל גור כגן, מנהלת הסיכונים של הגופים המוסדיים בקבוצה.

בקבוצת מגדל שוקי הון פועלת מחלקת ניהול ובקרת סיכונים, בראשה עומד סמנכ"ל ניהול ובקרת סיכונים, שמפעיל תכנית בקרות בלתי תלויות על פעילויות מגדל שוקי הון ובהן גם על ניהול ההשקעות ועמידה במדיניות החברה ותיאבון לסיכון שנקבע.

5.2. תיאור סיכונים השוק

פרט לעסקי קבוצת מגדל ביטוח, יש לחברה השקעות עיקריות נוספות המתרכזות במגדל אחזקות עצמה וכן במגדל שוקי הון, חברה מאוחדת, כמפורט להלן:

5.2.1. החברה (מגדל אחזקות)

ככלל, החברה חשופה לסיכונים שוק, כגון: שינויים בריביות, במדד המחירים לצרכן, בשערי המט"ח ובמחירי המניות בארץ ובחו"ל, לאור החזקותיה בנכסים פיננסיים שונים.

עם זאת, נכון ליום 31.12.2017 היקף הנכסים הפיננסיים של החברה, החושפים אותה לסיכונים ריבית, מדד מחירים לצרכן ומט"ח, אינו מהותי ולפיכך אין לחברה חשיפה מהותית לסיכונים שוק.

5.2.2. מגדל שוקי הון

מגדל שוקי הון פועלת בתחומים שונים של שוק ההון, המתאפיינים בתנודתיות כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בארץ ובעולם. תנודות אלו משפיעות על שערי ניירות הערך בבורסה ועל היקף הפעילות בשוק ההון וכתוצאה מכך גם על פעילותה, נכסיה ותוצאותיה העסקיות. כמו כן מושפעות תוצאות מגדל שוקי הון גם מהחלטות הרגולטורים והגופים המחוקקים השונים.

הטבלאות להלן מתארות את השפעת השינויים בגורמי שוק על שווי המכשירים הפיננסיים של מגדל שוקי הון (באלפי ש"ח):

גורם שוק - מט"ח

רווח (הפסד) מהשינויים ירידה של 5% בגורם השוק	רווח (הפסד) מהשינויים ירידה של 10% בגורם השוק	שווי הוגן	רווח (הפסד) מהשינויים עלייה של 5% בגורם השוק	רווח (הפסד) מהשינויים עלייה של 10% בגורם השוק	מכשיר רגיש
-31	-63	626	31	63	מזומנים ושווי מזומנים
-1,680	-3,359	33,592	1,680	3,359	חייבים ויתרות חובה
822	1,643	-16,434	-822	-1,643	אשראי והלוואות
1,344	2,687	-26,874	-1,344	-2,687	זכאים ויתרות זכות
455	908	-9,090	-455	-908	סה"כ

בחישוב הרגישויות למט"ח, נוטרלו השקעות לזמן קצר של מגדל שוקי הון בנכסים פיננסיים שנקובים במט"ח, אשר כנגדם היא מבצעת גידור כלכלי לחשיפה למט"ח באמצעות השקעתה באופציות שקל דולר.

גורם שוק - מדד המחירים לצרכן

רווח (הפסד) מהשינויים ירידה של 5% בגורם השוק	רווח (הפסד) מהשינויים ירידה של 10% בגורם השוק	שווי הוגן	רווח (הפסד) מהשינויים עלייה של 5% בגורם השוק	רווח (הפסד) מהשינויים עלייה של 10% בגורם השוק	מכשיר רגיש
-78	-157	1,568	78	157	חייבים
-43	-86	859	43	86	מסים שוטפים לקבל
-121	-243	2,427	121	243	סה"כ

גורם שוק - ריבית ⁽¹⁾

רווח (הפסד) מהשינויים ירידה של 2% בגורם השוק (חיבורי)	רווח (הפסד) מהשינויים ירידה של 5% בגורם השוק (מכפלתי)	רווח (הפסד) מהשינויים ירידה של 10% בגורם השוק (מכפלתי)	שווי הוגן	רווח (הפסד) מהשינויים עלייה של 2% בגורם השוק (חיבורי)	רווח (הפסד) מהשינויים עלייה של 5% בגורם השוק (מכפלתי)	רווח (הפסד) מהשינויים עלייה של 10% בגורם השוק (מכפלתי)	מכשיר רגיש
23	0.1	0.1	1,512	-22	0.1-	-0.1	מק"מ
23	0.1	0.1	1,512	-22	-0.1	-0.1	סה"כ

(1) בתרחישי הריבית - השינויים של 5% ו-10% הינם שינויים של % מהריבית עצמה (לדוגמה בריבית בסיסית של 4% העלייה ב-10% הינה ל-4.4%) ואילו השינוי של 2% הוא שינוי חיבורי (לדוגמה אם הריבית הבסיסית הינה 4% השינוי הוא ל-6%).

(2) להערכת החברה 2% הינו שיעור העלייה המרבי המייצג לאורך זמן.

גורם שוק - מכשירים הוניים⁽⁴⁾

רווח (הפסד) מהשינויים ירידה של גורם השוק	רווח (הפסד) מהשינויים ירידה של גורם השוק	רווח (הפסד) מהשינויים ירידה של גורם השוק	שווי הוגן	רווח (הפסד) מהשינויים עלייה של גורם השוק	רווח (הפסד) מהשינויים עלייה של גורם השוק	רווח (הפסד) מהשינויים עלייה של גורם השוק	מכשיר רגיש
5%	10%	-11.6%		5%	10%	-11.6%	
-3,888	-7,776	-9,020	77,761	3,888	7,776	9,020	השקעות לטווח קצר ⁽³⁾
1,344	2,687	3,117	-26,874	-1,344	-2,687	-3,117	מכירות בחסר
-2,544	-5,089	-5,903	50,887	2,544	5,089	5,903	סה"כ

(3) השקעות טווח קצר כוללות קרנות גידור, קרן המתמקדת ביצירת תשואה אבסולוטית במגוון תנאי שוק תוך שמירה על נזילות גבוהה וקרן המתמקדת באפיק המנייתי.

(4) להלן רשימת גורמי הסיכון בהם השינוי היומי המקסימאלי (בערך מוחלט) שאותר במהלך 10 השנים האחרונות הקודמות לתאריך הדיווח, גבוה מ-10%, תוך ציון תאריך האירוע וגובה השינוי היומי.

תאריך השינוי	שיעור שינוי מקסימאלי	גורם הסיכון
21.9.2008	17.0%	מדד ת"א - 75
21.9.2008	10.3%	מדד ת"א - 100
13.10.2008	11.6%	S&P - 500
13.10.2008	11.2%	S&P - 100
13.10.2008	12.6%	NASDAQ - 100

5.2.3 הנחות בבסיס חישובי הרגישויות - תרחישי קיצון

ערכי הקיצון בתנודתיות גורמי הסיכון נבדקו כשינויים היומיים המרביים ב-10 השנים האחרונות. תרחיש הקיצון עבור ריביות ליום 31 בדצמבר 2016 הינו שינוי אבסולוטי (חיבורי) של 2% בריבית, שהינו בהתאם להוראות רשות ניירות ערך לתרחיש קיצון מינימאלי. תרחיש זה נקבע לאחר בדיקת בסיסי הנתונים של עקומי הריביות שהעלתה כי במהלך 10 השנים האחרונות לא נצפו שינויים אבסולוטיים העולים על 2% לאופק של יום.

במספר גורמי סיכון שנבחנו ושאינם ריבית נמצאו שינויים העולים על 10% כמפורט לעיל.

5.2.4 פעילות אחרת

נכון ליום 31.12.2017 פעילות החברות מגדל בריאות ומגדל ניהול אינה מהותית ועל כן להערכת החברה הסיכון בגינן אינו מהותי.

5.3 שווי הוגן בסיכון

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים התש"ל-1970) נמדד ערך בסיכון (Value at Risk - VaR) עבור תיקי הנוסטרו של מגדל שוקי הון, ברמת מובהקות של 95% ליום 31.12.2017.

תוצאות מדידת ה-VaR ליום 31.12.2017:

השקעה במכשירים פיננסיים בחו"ל, כ-255 אלפי ש"ח.

ערך ה-VaR מציג הפסד מקסימלי בהסתברות של 95% עבור הפוזיציה הקיימת ליום המדידה. להלן פירוט הנחות המודל העיקריות שנעשה בהם שימוש במודל ה-VaR שאומץ ע"י מגדל שוקי הון: מודל ה-VaR המדווח על ידי מגדל שוקי הון הינו יומי וברמת מובהקות של 95%.

חישובי ה-VaR בוצעו באמצעות מערכת בלומברג בשיטת חישוב מונטה קרלו. החישוב מתבצע ע"י הטענת הפוזיציות במערכת ויצירת תרחישים שונים בגורמי הסיכון. הרווחים וההפסדים שנוצרו בעקבות התרחישים דורגו מהגבוה לנמוך (מרווח להפסד) כאשר הערך הנתון בסיכון מחושב על פי הערך הקיצוני בהתאם לרמת ההסתברות של 95%.

5.4. מדיניות התאגיד בניהול סיכוני שוק

5.4.1. מגדל אחזקות

הסיכונים העיקריים להם חשופה הקבוצה הם סיכונים הקשורים בפעילות הביטוח, שהינה הפעילות העיקרית של הקבוצה.

לתיאור סיכונים אלה ואופן ניהולם ראה באור 37.

5.4.2. מגדל שוקי הון

מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה, באמצעות עובדיהן, מפקחות על החשיפות השונות הנובעות מסיכוני השוק של קבוצת מגדל שוקי הון כמפורט להלן:

חשיפה לאינפלציה, שינוי בשערי מט"ח ובשערי ריבית - מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה אינן מגינות על עצמן מפני סביבה אינפלציונית בצורה מלאה אלא באופן חלקי (בהיקפים על פי שיקול דעתן) על ידי רכישת נכסים צמודי מדד וצמודי מט"ח.

סיכוני שוק ההון (נוסטרו) - בשנת 2016 השקיעה החברה כ-20 מיליון דולר בשתי קרנות זרות. הקרן הראשונה מתמקדת ביצירת תשואה אבסולוטית במגוון תנאי שוק תוך שמירה על נזילות גבוהה. הקרן השנייה מתמקדת באפיק המניית. על מנת לגדר את חשיפתה לקרן זו ולנסות לייצר תשואה עודפת ללא תלות בחשיפה ישירה לשוק המניות, ביצעה החברה מכירות בחסר של מניות מאותו סקטור בו משקיעה הקרן בסך של כ-7.8 מיליון דולר ובנוסף גידרה את יתר החשיפה המנייתית באמצעות חוזים סינטיים מאותו המדד להשוואה. ההשקעה בשתי הקרנות הינה דולרית והחברה מגדרת את השפעת שער החליפין באמצעות אופציות שקל דולר.

לאחר תאריך המאזן, בכוונת החברה לממש את מלא השקעתה בקרן הראשונה המתמקדת ביצירת תשואה אבסולוטית.

מקרי חדלות פירעון למוסדות פיננסיים ישראלים וזרים בשל החזקת נכסים - נכון למועד הדוח, פעילות מגדל קרנות נאמנות בניירות ערך זרים ("הנכסים"), עבור קרנות הנאמנות שבניהולה, מבוצעת בבנקים בישראל, אשר מחזיקים את הנכסים, עבור לקוחותיהם, אצל קסטודיאנים בחו"ל. מגדל קרנות נאמנות קיבלה מהבנקים בישראל מכתבים המאשרים, כי הנכסים רשומים על ידי הקסטודיאן בחו"ל בחשבון המתנהל אצל הקסטודיאן בחו"ל על שם הבנק הישראלי עבור לקוחותיו, וזאת בנפרד מחשבון הנוסטרו של הבנק הישראלי ובנפרד מנכסי הקסטודיאן עצמו. כמו כן, במסגרת המכתבים הנ"ל, ניתן פירוט בנוגע לאופן בו מתבצעת הבחירה בקסטודיאן בחו"ל ובנוגע לבקורות השונות שהבנק הישראלי מבצע על פעילות הקסטודיאן.

סיכוני עבר שהיו קשורים עם פעילות חבר הבורסה של הקבוצה - כאמור בסעיף 16.2.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד ביום 28.10.2015 הושלם המיזוג של מגדל שירותי בורסה עם ולתוך שירותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי בע"מ ("המיזוג").

עד למועד השלמת המיזוג, הייתה החברה חשופה לסיכונים בגין פעילות מגדל שירותי בורסה, לרבות בקשר עם פעילותה עבור לקוחות שמקבלים שירותי ברוקראז' וקסטודי (לרבות אשראי שהועמד ללקוחות) כגון: חדלות פירעון של מוסדות פיננסיים ישראלים וזרים בשל החזקת נכסים, סיכוני אשראי ללקוחות, סיכוני סליקה קסטודיאן, סיכוני אשראי בגין פעולות בנגזרים ולטעויות ביצוע.

בעקבות המיזוג ונכון למועד הדוח החברה אינה חשופה לסיכונים הללו אך חשופה לתביעות משפטיות שעשויות לנבוע מסיכונים אלו, או חלקם, בגין פעילות העבר בעילות שמועדן לפני מועד המיזוג, וזאת ככל שתחול עליהן ההתחייבות לשיפוי שנתנה מגדל שוקי הון כלפי החברה הממוזגת, בהתאם ובכפוף להוראות הסכם המיזוג.

5.5. הפיקוח על מדיניות ניהול סיכונים שוק ואופן מימושה**5.5.1. מגדל אחזקות**

כאמור, נכון לתאריך הדוח, היקף הנכסים הפיננסיים של החברה אינו מהותי.

5.5.2. מגדל שוקי הון

דירקטוריון מגדל שוקי הון מקבל דיווח בתחום סיכונים השוק אחת לרבעון. מנכ"ל מגדל שוקי הון ומנכ"ל החברות הבנות של מגדל שוקי הון מקבלים דיווחים שוטפים לגבי הסיכונים בתחומים השונים ממנהל הסיכונים והבקרה הראשי.

5.6. דוח בסיסי הצמדה ליום 31 בדצמבר 2017

לנתונים בדבר בסיסי הצמדה ראה באור ג.37. בדוחות הכספיים.

5.7. נתוני נגזרים ליום 31 בדצמבר 2017

ביום 31.12.2017 ובמהלך השנה לא החזיקה מגדל אחזקות בנגזרים בסכומים משמעותיים.

ביום 31.12.2017 למגדל שוקי הון יתרת התחייבות בגין נגזרים בסך כ-2,500 אלפי ש"ח הנובעת מגידור חשיפה למט"ח שביצעה כנגד השקעה בסך של כ-77 מיליון ש"ח בקרנות נאמנות בחו"ל.

6. היבטי ממשל תאגידי**6.1. מעורבות חברות הקבוצה בקהילה ובתרומות**

כחברה מובילה במשק הישראלי, מגדל מבקשת לסייע לשיפור המצב חברתי במדינת ישראל ולהאצת שינויים חברתיים משמעותיים, במקביל למעורבות חברתית של עובדיה. בשנת 2017 תרמה וסייעה הקבוצה לעמותות וארגונים הפועלים לשיפור רווחתם של בני הגיל השלישי והרביעי, לעמותות וארגונים המסייעים לחיזוק תשתיות במגזר החברתי, לפרויקטים קהילתיים בערים פתח תקווה, אשקלון, ירושלים, וחיפה בהן יש למגדל משרדים, לתכניות לקידום נהיגה בטוחה בקרב נהגים צעירים. בשנת 2017 הסתכם היקף התרומות בכ-7 מיליון ש"ח.

בנוסף, העניקה הקבוצה בשנת 2017 חסויות לאגודות ספורט ומוסדות אקדמיים בסכום של כ-4 מיליון ש"ח.

בהתאם לתקנה 10(ב)(6) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), תש"ל-1970, יפורטו להלן תרומות אשר היקפן עלה על 50 אלפי ש"ח לגופים להם קשרים עם החברה, דירקטור, מנכ"ל, בעל שליטה או קרובו וכן טיב הקשרים, ככל שהיו.

מקבל התרומה	סכום התרומה באלפי ש"ח	קשר למקבל התרומה	תפקיד בחברה
"והדרת, המועצה הלאומית לקידום מעמד הזקן", עמותת רשומה	300	ישראל אליהו, בנו של בעל השליטה בחברה, המכהן במגוון תפקידים בקבוצה, הינו חבר הוועד המנהל/הוועד הציבורי, לפי העניין	יו"ר הדירקטוריון במגדל שוקי הון, דירקטור במגדל אחזקות
נובה - ניהול ואקדמיה בשירות הקהילה, עמותת רשומה ("נובה")	200 תרומה ישירה לנובה + 340 ל-5 עמותות ניצוצות של נובה	ישראל אליהו, בנו של בעל השליטה בחברה, המכהן במגוון תפקידים בקבוצה, הינו חבר הוועד המנהל/הוועד הציבורי, לפי העניין	יו"ר הדירקטוריון במגדל שוקי הון, דירקטור במגדל אחזקות
עמותת "לב אוהב", עמותת רשומה	404	ישראל אליהו, בנו של בעל השליטה בחברה, המכהן במגוון תפקידים בקבוצה, הינו חבר הוועד המנהל/הוועד הציבורי, לפי העניין	יו"ר הדירקטוריון במגדל שוקי הון, דירקטור במגדל אחזקות
המרכז הבינתחומי הרצליה	200	יוחנן דנינו, יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ; מגדל חברה לביטוח בע"מ; מגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ, מכהן כעמית בכיר במכון למדיניות נגד טרור הפועל במרכז הבינתחומי	יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ; מגדל חברה לביטוח בע"מ; מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ
ספורט - גשר לחינוך, עמותת רשומה	72	יוחנן דנינו, יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ; מגדל חברה לביטוח בע"מ; מגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ, מכהן כיו"ר הוועד המנהל של עמותת ספורט גשר לחינוך	יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ; מגדל חברה לביטוח בע"מ; מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ

6.2. דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית ודירקטורים בלתי תלויים

לפרטים בדבר דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובכלל זה השכלתם, ניסיונם, כישוריהם וידיעותיהם, שעל בסיסם דירקטוריון החברה רואה בדירקטורים האמורים כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ראה תקנה 26 בפרק פרטים נוספים על התאגיד וסעיף 9 בשאלון ממשל תאגידי. בתקנון החברה לא נקבעה הוראה בדבר שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים.

6.3. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות

לפרטים אודות מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות ראה באור 38. בדוחות הכספיים.

6.4. המבקר הפנימי של החברה

לפרטים אודות המבקר הפנימי של החברה ראה סעיף 40 בחלק ה' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

6.5. רואה החשבון המבקר

לפרטים אודות רואה החשבון המבקר ראה סעיף 41 בחלק ה' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

7. אירועים לאחר תקופת הדיווח

בדבר אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח, ובכללם ירידה בעקום הריבית חסרת הסיכון, ראה באור 40 בדוחות הכספיים.

בדבר התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית לאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 3.1 לעיל.

הדירקטוריון מודה להנהלות חברות הקבוצה, לעובדי הקבוצה ולסוכניה על תרומתם להישגיה.

ערן צ'רנינסקי

מנכ"ל

יוחנן דנינו

יו"ר הדירקטוריון

26 במרס 2018

דוחות כספיים מאוחדים

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר 2017

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2017

תוכן העניינים

עמוד

2 דוח רואה החשבון המבקר בדבר ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי.	
3 דוח רואי החשבון המבקרים.	
4 דוחות מאוחדים על המצב הכספי.	
6 דוחות רווח והפסד מאוחדים.	
7 דוחות מאוחדים על הרווח הכולל.	
8 דוחות מאוחדים על השינויים בהון.	
11 דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים.	
 באורים לדוחות הכספיים המאוחדים.	
14 כללי.	באור 1 -
15 עיקרי המדיניות החשבונאית.	באור 2 -
44 מגזרי פעילות.	באור 3 -
57 נכסים בלתי מוחשיים.	באור 4 -
58 הוצאות רכישה נדחות.	באור 5 -
59 רכוש קבוע.	באור 6 -
61 השקעות בחברות מוחזקות.	באור 7 -
68 נדל"ן להשקעה.	באור 8 -
71 חייבים ויתרות חובה.	באור 9 -
71 פרמיות לגבייה.	באור 10 -
72 נכסים עבור חוזים תלויי תשואה.	באור 11 -
74 פירוט השקעות פיננסיות אחרות.	באור 12 -
80 מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה.	באור 13 -
80 מזומנים ושווי מזומנים אחרים.	באור 13א -
81 הון.	באור 14 -
82 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה.	באור 15 -
82 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה.	באור 16 -
83 התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי.	באור 17 -
92 נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח.	באור 18 -
97 פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות.	באור 19 -
99 תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, חוזי השקעה וביטוח בריאות.	באור 20 -
100 מסים על ההכנסה.	באור 21 -
105 נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים.	באור 22 -
109 זכאים ויתרות זכות.	באור 23 -
110 התחייבויות פיננסיות.	באור 24 -
119 פרמיות שהורווחו בשייר.	באור 25 -
120 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון.	באור 26 -
121 הכנסות מדמי ניהול.	באור 27 -
121 הכנסות מעמלות.	באור 28 -
122 הכנסות אחרות.	באור 29 -
122 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר.	באור 30 -
122 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.	באור 31 -
123 הוצאות הנהלה וכלליות.	באור 32 -
123 תשלום מבוסס מניות.	באור 33 -
124 הוצאות אחרות.	באור 34 -
124 הוצאות מימון.	באור 35 -
125 רווח למניה.	באור 36 -
126 ניהול סיכונים.	באור 37 -
173 יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.	באור 38 -
189 התחייבויות תלויות והתקשרויות.	באור 39 -
223 אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח.	באור 40 -
224 נספח לדוחות הכספיים.	

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

בדבר ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי

בהתאם לסעיף 9ב (ג) בתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970

ביקרנו רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד "החברה") ליום 31 בדצמבר 2017. רכיבי בקרה אלה נקבעו כמוסבר בפסקה הבאה. הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי המצורפת לדוח התקופתי לתאריך הנ"ל. אחריותנו היא לחוות דעה על רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי שבוקרו על ידינו נקבעו בהתאם לתקן ביקורת 104 של לשכת רואי חשבון בישראל "ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי", על תיקוניו, (להלן "תקן ביקורת 104"). רכיבים אלה הינם: (1) בקורות ברמת הארגון, לרבות בקורות על תהליך העריכה והסגירה של דיווח כספי ובקורות כלליות של מערכות מידע; (2) בקורות על תהליכים שהינם מהותיים מאוד לדיווח הכספי ולגילוי של מגדל חברה לביטוח בע"מ ושל חברות בנות מהותיות נוספות (להלן: "רכיבי בקרה מבוקרים").

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקן ביקורת 104. על-פי תקן זה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה לזהות את רכיבי הבקרה המבוקרים ולהשיג מידה סבירה של ביטחון אם רכיבי בקרה אלה קוימו באופן אפקטיבי מכל הבחינות המהותיות. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, זיהוי רכיבי הבקרה המבוקרים, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית ברכיבי הבקרה המבוקרים, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של אותם רכיבי בקרה בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו, לגבי אותם רכיבי בקרה, כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו נחוצים בהתאם לנסיבות. ביקורתנו התייחסה רק לרכיבי הבקרה המבוקרים, להבדיל מבקרה פנימית על כלל התהליכים המהותיים בקשר עם הדיווח הכספי, ולפיכך חוות דעתנו מתייחסת לרכיבי הבקרה המבוקרים בלבד. כמו כן, ביקורתנו לא התייחסה להשפעות הדדיות בין רכיבי הבקרה המבוקרים לבין כאלה שאינם מבוקרים ולפיכך, חוות דעתנו אינה מביאה בחשבון השפעות אפשריות כאלה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו בהקשר המתואר לעיל.

בשל מגבלות מובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי בכלל, ורכיבים מתוכה בפרט, עשויים שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו החברה קיימה באופן אפקטיבי, מכל הבחינות המהותיות, את רכיבי הבקרה המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2017.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 והדוח שלנו, מיום 26 במרס 2018, כלל חוות דעת בלתי מסייגת על אותם דוחות כספיים בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 39(1) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

דוח רואי החשבון המבקרים

לבעלי המניות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הינה כ-341,775 אלפי ש"ח וכ-312,131 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ-39,723 אלפי ש"ח, כ-58,112 אלפי ש"ח וכ-91,270 אלפי ש"ח לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואי חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) התשמ"א-1981.

כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלו חלות על חברות ביטוח.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 39(1) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקן ביקורת 104 של לשכת רואי חשבון בישראל "ביקורת של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי", על תיקוני, רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2017, והדוח שלנו מיום 26 במרס, 2018 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על קיומם של אותם רכיבים באופן אפקטיבי.

דוחות מאוחדים על המצב הכספי באלפי ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	באור	נכסים
1,224,390	1,182,273	4	נכסים בלתי מוחשיים
10,665	5,639	ז. 21	נכסי מסים נדחים
1,894,376	1,963,402	5	הוצאות רכישה נדחות
677,120	644,399	6	רכוש קבוע
315,454	347,650	7	השקעות בחברות כלולות
5,686,004	5,992,310	8	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
600,576	605,038	8	נדל"ן להשקעה - אחר
1,026,712	1,035,690	15-16	נכסי ביטוח משנה
312,241	129,144		נכסי מסים שוטפים
1,008,650	658,632	9	חייבים ויתרות חובה
719,100	765,307	10	פרמיות לגביה
76,296,715	85,292,178	11	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		12	השקעות פיננסיות אחרות:
8,954,701	10,939,902	א.12	נכסי חוב סחירים
23,614,378	23,548,565	ב.12	נכסי חוב שאינם סחירים
1,106,966	1,102,334	ד.12	מניות
2,476,913	2,565,844	ה.12	אחרות
36,152,958	38,156,645		סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
7,267,318	8,497,605	13	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,945,842	2,299,697	א.13	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
<u>135,138,121</u>	<u>147,575,609</u>		סך הכל נכסים
<u>90,082,984</u>	<u>100,525,815</u>	11	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה בחברת ביטוח מאוחדת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על המצב הכספי באלפי ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	באור	
			הון והתחייבויות
		14	הון
110,629	110,629		הון מניות
273,735	273,735		פרמיה על מניות
242,934	497,404		קרנות הון
4,757,785	5,017,616		עודפים
5,385,083	5,899,384		סך הכל הון המיוחס לבעלי המניות של החברה
6,702	8,478		זכויות שאינן מקנות שליטה
5,391,785	5,907,862		סך הכל הון
			התחייבויות
33,789,715	34,944,200	15	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
89,523,192	99,893,451	16	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
466,704	579,937	2.21	התחייבויות בגין מסים נדחים
315,134	328,429	22	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
2,748	26,997		התחייבויות בגין מסים שוטפים
1,766,469	2,124,098	23	זכאים ויתרות זכות
3,882,374	3,770,635	24	התחייבויות פיננסיות
129,746,336	141,667,747		סך הכל התחייבויות
135,138,121	147,575,609		סך הכל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

26 במרס 2018

ערן צ'רנינסקי
מנהל כספים

ערן צ'רנינסקי
מנכ"ל

יוחנן דנינו
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים

דוחות רווח והפסד מאוחדים באלפי ש"ח			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	באור
10,688,814	11,194,490	12,622,168	פרמיות שהורווחו ברוטו
623,156	708,795	769,593	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
10,065,658	10,485,695	11,852,575	25 פרמיות שהורווחו בשייר
3,485,333	4,921,136	9,558,756	26 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,479,574	1,588,039	2,026,140	27 הכנסות מדמי ניהול
342,596	317,861	335,922	28 הכנסות מעמלות
41,732	108,243	60,752	29 הכנסות אחרות
15,414,893	17,420,974	23,834,145	סך הכל ההכנסות
12,561,742	14,713,193	20,740,201	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
347,310	335,885	411,019	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
12,214,432	14,377,308	20,329,182	30 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,585,267	1,637,107	1,715,267	31 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,038,443	971,285	1,037,894	32 הוצאות הנהלה וכלליות
101,801	102,898	85,677	34 הוצאות אחרות
57,731	104,905	128,480	35 הוצאות מימון
14,997,674	17,193,503	23,296,500	סך הכל ההוצאות
91,598	58,887	40,560	ב.7 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
508,817	286,358	578,205	רווח לפני מסים על הכנסה
155,766	81,234	197,506	ו.21 מסים על ההכנסה
353,051	205,124	380,699	רווח לתקופה
351,869	203,265	378,955	מיוחס ל:
1,182	1,859	1,744	בעלי המניות של החברה
353,051	205,124	380,699	זכויות שאינן מקנות שליטה
0.33	0.19	0.36	36 רווח בסיסי ומדולל למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על הרווח הכולל באלפי ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	באור	
353,051	205,124	380,699		רווח לתקופה
רווח (הפסד) כולל אחר				
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד				
143,120	61,201	597,971		שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר
-544,996	-241,852	- 281,367		שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
84,887	82,848	68,999		הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
-1,755	0	0		חלק הקבוצה בהפסד כולל אחר של חברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
-844	854	- 1,672		הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ
121,737	45,113	- 130,031	21	השפעת המס על נכסים פיננסיים זמינים למכירה
305	-305	570	21	השפעת המס על רכיבים אחרים של רווח כולל אחר
-197,546	-52,141	254,470		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד				
-8,831	7,330	- 13,938	ב.22	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות הטבה מוגדרת
0	5,186	0		הערכה מחדש בגין שערור רכוש קבוע שהועבר לנדל"ן להשקעה
3,656	-3,563	4,846	21	השפעת המס
-5,175	8,953	- 9,092		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
-202,721	-43,188	245,378		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
150,330	161,936	626,077		סה"כ רווח כולל לתקופה
מיוחס ל:				
149,060	160,089	624,301		בעלי המניות של החברה
1,270	1,847	1,776		זכויות שאינן מקנות שליטה
150,330	161,936	626,077		רווח כולל לתקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על השינויים בהון באלפי ש"ח											
סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה סה"כ	מיוחס לבעלי מניות החברה יתרת עודפים	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון הערכה מחדש	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון תרגום של פעילויות חוץ	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון שערך השקעה בעקבות עלייה לשליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון נכסים פיננסיים זמינים למכירה	מיוחס לבעלי מניות החברה פרמיה על מניות	מיוחס לבעלי מניות החברה הון מניות	
5,391,785	6,702	5,385,083	4,757,785	7,346	-55	-1,735	6,989	230,389	273,735	110,629	יתרה ליום 1 בינואר 2017
380,699	1,744	378,955	378,955	0	0	0	0	0	0	0	רווח לתקופה
245,378	32	245,346	- 9,124	0	- 1,102	0	0	255,572	0	0	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
626,077	1,776	624,301	369,831	0	- 1,102	0	0	255,572	0	0	סך הכל רווח (הפסד) כולל
- 110,000	0	- 110,000	- 110,000	0	0	0	0	0	0	0	דיבידנד ששולם
5,907,862	8,478	5,899,384	5,017,616	7,346	- 1,157	- 1,735	6,989	485,961	273,735	110,629	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על השינויים בהון באלפי ש"ח											
סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה סה"כ	מיוחס לבעלי מניות החברה יתרת עודפים	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון הערכה מחדש	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון תרגום של פעילויות חוץ	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון שערך השקעה בעקבות עליה לשליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון נכסים פיננסיים זמינים למכירה	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון פרמיה על מניות	מיוחס לבעלי מניות החברה הון מניות	
5,228,554	2,482	5,226,072	4,550,144	3,352	-604	-1,252	6,989	283,079	273,735	110,629	יתרה ליום 1 בינואר 2016
205,124	1,859	203,265	203,265	0	0	0	0	0	0	0	רווח לתקופה
-43,188	-12	-43,176	4,971	3,994	549	0	0	-52,690	0	0	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
161,936	1,847	160,089	208,236	3,994	549	0	0	-52,690	0	0	סך הכל רווח (הפסד) כולל
-595	0	-595	-595	0	0	0	0	0	0	0	זקיפת הטבה בגין כתיב אופציה לעובדים
-2,415	-2,415	0	0	0	0	0	0	0	0	0	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-876	-393	-483	0	0	0	-483	0	0	0	0	רכישת זכויות שאינן מקנות שליטה
5,181	5,181	0	0	0	0	0	0	0	0	0	יציאה מאיחוד
5,391,785	6,702	5,385,083	4,757,785	7,346	-55	-1,735	6,989	230,389	273,735	110,629	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על השינויים בהון באלפי ש"ח											
סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה סה"כ	מיוחס לבעלי מניות החברה יתרת עודפים	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון הערכה מחדש	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון תרגום של פעילויות חוץ	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון שערורן השקעה בעקבות עליה לשליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון נכסים פיננסיים זמינים למכירה	מיוחס לבעלי מניות החברה קרנות הון פרמיה על מניות	מיוחס לבעלי מניות החברה	
5,278,073	2,283	5,275,790	4,402,316	3,352	-65	-1,252	6,989	480,086	273,735	110,629	יתרה ליום 1 בינואר 2015
353,051	1,182	351,869	351,869	0	0	0	0	0	0	0	רווח לתקופה
-202,721	88	-202,809	-5,263	0	-539	0	0	-197,007	0	0	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
150,330	1,270	149,060	346,606	0	-539	0	0	-197,007	0	0	סך הכל רווח (הפסד) כולל השפעה מצטברת, נטו של שינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי
1,082	0	1,082	1,082	0	0	0	0	0	0	0	זקיפת הטבה בגין כתבי אופציה לעובדים
140	0	140	140	0	0	0	0	0	0	0	דיבידנד
-200,000	0	-200,000	-200,000	0	0	0	0	0	0	0	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-1,155	-1,155	0	0	0	0	0	0	0	0	0	עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה
84	84	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
5,228,554	2,482	5,226,072	4,550,144	3,352	-604	-1,252	6,989	283,079	273,735	110,629	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים באלפי ש"ח			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	נספח
3,575,245	-1,801,101	2,031,098	א
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
-15,227	-5,687	-4,531	
0	-23,408	0	
-857	344,104	750	
0	-17,056	0	ד
-9,624	-630	-641	ה
-60,187	-29,306	-33,787	
-116,375	-109,741	-112,717	
7,879	4,836	10,425	
0	0	4,085	
33,887	11,848	2,169	
0	285	2,291	
870	89	5,531	
-159,634	175,334	-126,425	
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
3,682	2,574	0	
1,902,809	901,115	0	
-19,006	-10,877	0	
-2,007	-230	-2,101	
-15,748	11,595	1,706	
0	-1,458	0	
-1,155	-2,415	0	
-200,000	0	-110,000	
1,668,575	900,304	-110,395	
-12,936	-65,247	-210,136	
5,071,250	-790,710	1,584,142	
4,932,620	10,003,870	9,213,160	ב
10,003,870	9,213,160	10,797,302	ג

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים בא לפי ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	
353,051	205,124	380,699	נספח א- תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה ⁽¹⁾
			רווח לתקופה
-91,598	-58,887	-40,560	פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים
-1,379,469	-2,930,362	-7,184,246	חלק החברה בתוצאות חברות מוחזקות, נטו רווחים, נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוסי ביטוח וחוסי השקעה תלויי תשואה
			הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות אחרות
-236,141	-218,033	-168,832	נכסי חוב סחירים
-967,300	-1,064,041	-1,172,257	נכסי חוב שאינם סחירים
-149,333	-34,176	-27,589	מניות
-218,351	-100,920	-427,965	השקעות אחרות
-5,993	864	11,589	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות
			הפסד (רווח) ממימוש
0	-1,140	-1,792	נכסים בלתי מוחשיים
5	360	-581	רכוש קבוע
-2,966	-30,395	3,356	חברות מוחזקות
0	1,951	0	הפסד מעליה לשליטה בחברה כלולה
-104,572	-158,255	-181,931	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
-48,898	-5,076	20	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
			פחת והפחתות
71,656	64,070	55,040	רכוש קבוע
163,838	153,186	141,590	נכסים בלתי מוחשיים
38,927	24,709	12,175	ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים
5,266,270	6,210,706	10,370,259	שינוי בהתחייבויות בגין חוסי ביטוח וחוסי השקעה תלויי תשואה
1,034,871	1,463,509	1,154,485	שינוי בהתחייבויות בגין חוסי ביטוח וחוסי השקעה שאינם תלויי תשואה
140	-595	0	שינוי בעסקאות תשלום מבוסס מניות
148,753	-272,419	-8,978	שינוי בנכסי ביטוח משנה
-64,106	-60,954	-69,026	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
155,766	81,234	197,506	מסים על הכנסה
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים
-325,824	-199,296	-108,255	השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
-1,654,610	-5,198,426	-4,289,739	רכישת נדל"ן להשקעה
			רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר
-52,275	-12,640	-3,144	רכישת נדל"ן להשקעה
0	130,000	0	תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה
-1,861,592	-2,829,646	-1,521,799	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
9,912	-149,677	-46,207	פרמיות לגביה
497,464	-520,588	340,367	חייבים ויתרות חובה
-121,888	303,485	473,404	זכאים ויתרות זכות
55,777	9,697	162	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
158,463	-5,401,755	-2,492,948	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות ששימשו לפעילות שוטפת
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה
-35,246	-59,507	-122,031	ריבית ששולמה
2,552,077	2,632,306	2,794,150	ריבית שהתקבלה
-442,129	-9,604	-9,371	מסים ששולמו, נטו
989,029	832,335	1,480,599	דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות
3,575,245	-1,801,101	2,031,098	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (שימשו לפעילות) שוטפת

⁽¹⁾ תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים בעיקר מהפעילות בגין חוסי ביטוח וחוסי השקעה.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים באלפי ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
3,289,969	7,801,126	7,267,318
1,642,651	2,202,744	1,945,842
<u>4,932,620</u>	<u>10,003,870</u>	<u>9,213,160</u>
7,801,126	7,267,318	8,497,605
2,202,744	1,945,842	2,299,697
<u>10,003,870</u>	<u>9,213,160</u>	<u>10,797,302</u>

נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

נספח ד - מזומנים שנגרעו בשל רכישות במסגרת צירוף עסקים, נטו

0	-23,524	0	נכסים בלתי מוחשיים
0	-1,165	0	רכוש קבוע
0	-238	0	השקעות בחברות כלולות
0	4,746	0	מימוש זכויות הוניות בחברה כלולה
0	-8,190	0	חייבים ויתרות חובה
0	1,854	0	התחייבויות מסים נדחים
0	550	0	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
0	519	0	התחייבויות מס שוטפות
0	5,294	0	זכאים ויתרות זכות
0	3,098	0	התחייבויות פיננסיות
<u>0</u>	<u>-17,056</u>	<u>0</u>	

נספח ה - מזומנים שנגרעו בשל מימוש חברות מאוחדות, נטו

129	4,356	7,622	נכסים בלתי מוחשיים
1,018	977	603	רכוש קבוע
0	248	0	השקעה בחבה כלולה
3,651	0	648	נכסי מס שוטפים
0	0	422	נכסי מס נדחים
9,310	987	8,617	חייבים ויתרות חובה
17,086	4,630	-4,085	השקעות פיננסיות
-1,075	-420	-805	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
0	5,181	0	זכויות שאינן מקנות שליטה
0	0	-465	התחייבויות בגין מיסים נדחים
0	0	-981	התחייבויות בגין מיסים שוטפים
-26,016	-7,040	-8,550	זכאים ויתרות זכות
-13,081	-6,783	-311	התחייבויות פיננסיות
-646	-2,766	-3,356	הפסד הון
<u>-9,624</u>	<u>-630</u>	<u>-641</u>	

נספח ו - פעילות מהותית שאינה כרוכה בתזרימי המזומנים

רכישת רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים ונדל"ן להשקעה כנגד זכאים
דיבידנד מחברות כלולות
פירעון שטרי הון מול הלוואות בחברה כלולה
תמורה ממכירת חברה כלולה ותיק ביטוח שטרם התקבלה

23,782	24,124	33,974
4,006	693	0
7,581	0	0
<u>4,832</u>	<u>6,125</u>	<u>11,068</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

א. הישות המדווחת

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב אפעל 4, קריית אריה, פתח תקווה. הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2017 כוללים את אלה של החברה, של החברות הבנות שלה (להלן יחד - "הקבוצה") והשקעות בחברות כלולות. הקבוצה עוסקת בעיקר בפעילות ביטוח, פנסיה, גמל ושירותים פיננסיים. ניירות הערך של החברה רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ב. שליטה בחברה

החברה נשלטת על-ידי חברת אליהו הנפקות בע"מ (להלן - "אליהו הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ (לשעבר - "אליהו חברה לביטוח בע"מ") (להלן - "אליהו בטוח") המחזיקה כ-68% מהון המניות של החברה. כפי שנמסר לחברה על ידי אליהו בטוח:

- בחודש ספטמבר 2017 ביצעה אליהו הנפקות הנפקה פרטית של אגרות חוב לטווח ארוך למשקיעים מסווגים אשר נרשמו למסחר בבורסה במסגרת רצף המוסדיים. בהתאם לכך, לאחר שהתקבל היתר הממונה ביום 19 בספטמבר 2017 להחזקת אמצעי שליטה ולשליטה במבטחים מגדל ביטוח, מגדל מקפת ויוזמה, ביום 26 בספטמבר 2017 הועברו מניות החברה מאליהו בטוח לאליהו הנפקות.
 - במסגרת ההנפקה, אליהו הנפקות הנפיקה, ללא תמורה לרוכשי אגרות החוב, אופציות לרכישת 159,900 אלפי מניות החברה מידי אליהו הנפקות, בשלוש סדרות שוות בכמותן, אשר יהיו ניתנות למימוש במשך שנתיים, שלוש שנים וארבע שנים בהתאמה ממועד העברת המניות לאליהו הנפקות.
 - בחודש יוני 2017 מכרה אליהו בטוח כ-0.73% מאחזקותיה בחברה בעסקה מחוץ לבורסה.
 - מר שלמה אליהו וגב' חיה אליהו הינם המחזיקים הסופיים במניות אליהו בטוח, בין היתר, באמצעות החברות שלמה אליהו אחזקות בע"מ ואחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, שבבעלותם המלאה.
- אליהו בטוח שעבדה לטובת בנק לאומי לישראל בע"מ כ-30% מהון המניות של החברה. שעבוד זה בוטל ביום 3 באוקטובר 2017 לאחר שהתקבל היתר הממונה להעברת המניות כמפורט לעיל.

ג. הגדרות

החברה	- מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ.
הקבוצה	- מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ והחברות המאוחדות שלה.
חברות מאוחדות/ חברות בנות	- חברות אשר לחברה שליטה בהן ואשר דוחותיהן מאוחדים עם דוחות החברה.
חברות כלולות	- חברות אשר לחברה השפעה מהותית בהן ואינן חברות מאוחדות, ואשר השקעת החברה בהן כלולה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה בשיטת השווי המאזני.
חברות מוחזקות	- חברות מאוחדות וחברות כלולות.
החברה האם	- אליהו הנפקות בע"מ (להלן - "אליהו הנפקות").
מגדל ביטוח	- מגדל חברה לביטוח בע"מ.
מקפת	- מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
יוזמה	- יוזמה - קרן פנסיה לעצמאים בע"מ.
הגופים המוסדיים	- הגופים המוסדיים על פי חוק הפיקוח בקבוצה שהינם מגדל ביטוח, מקפת ויוזמה.
צדדים קשורים	- כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 24 (2009) בדבר צדדים קשורים.
בעלי עניין	- כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
המפקח	- הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
חוק הפיקוח	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

באור 1 - כללי (המשך)

ג. הגדרות (המשך)

- תקנות ההון
- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקון.
- כללי השקעה
- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר גופים מוסדיים "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" אשר פורסם על-ידי המפקח.
- תקנות פרטי דין וחשבון
- תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, על תיקון.
- חוזי ביטוח
- חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
- חוזי השקעה
- פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
- חוזים תלויי תשואה
- חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזרי ביטוח חיים ובריאות בהם ההתחייבויות בשל מרכיב החסכון או הסיכון שבהן, צמודות לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה).
- נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
- סך הכל נכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מחוזים תלויי תשואה.
- נכסי ביטוח משנה
- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
- עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים, ביטוח כללי וביטוח בריאות.
- פרמיות
- פרמיות לרבות דמים.
- פרמיות שהורוחו
- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס המדידה בדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות העיקריים כלהלן: התחייבויות ביטוחיות, מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, נדל"ן להשקעה, התחייבויות לסיום יחסי עובד מעביד, מיסים נדחים והשקעות בחברות כלולות.

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה סעיפים ט, י, יא, יג, יח, ו-כב להלן.

ב. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים הוכנו על ידי הקבוצה בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS").

כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 והתקנות שהותקנו על פיו והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג וייעוד ההשקעות הפיננסיות

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

ראה סעיף יא.6 להלן.

2. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזי, או לגבי קבוצה של חוזים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח או שהם חוזי השקעה.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להפעיל שיקול דעת ולהסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, נוכח שינויים רגולטוריים נרחבים בהם מצוי ענף הביטוח והחסכון ארוך הטווח אשר עשויה להיות להם השלכות מהותיות שלא ניתן להעריךן בשלב זה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים מוכרים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

אומדנים קריטיים

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים, שנערכו תוך יישום המדיניות החשבונאית והם בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים:

- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה - התחייבויות אלה מבוססות על שיטות הערכה אקטואריות ועל הערכות בדבר משתנים דמוגרפיים וכלכליים. ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.
- לפרטים נוספים ראה באור 37 ב.2.

לגבי שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב העתודות בביטוח חיים לרבות העתודה המשלימה לגמלאות, ראה באור 37.ב.3(5).

בקשר לבדיקת נאותות העתודה, ראה סעיף י.1.1(ז) להלן.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים קריטיים (המשך)

• התחייבויות תלויות - כנגד הקבוצה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו כנגד הקבוצה, הסתמכו החברות על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של יועציה המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה.

בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות, הליכים משפטיים והליכים אחרים שהוגשו כנגד הקבוצה, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי הקבוצה למבוטחייה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח הנוגעים לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ושינויים רגולטורים.

לפרטים נוספים ראה באור 1.39.

• קביעת שווי הוגן של נכסי חוב שאינם סחירים - השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצורכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון וציטוטי המחירים נקבעים על ידי חברה המספקת אותם לגופים מוסדיים.

לפרטים נוספים ראה באור 1.12.

• ירידת ערך מוניטין - הקבוצה בוחנת ירידת ערך מוניטין לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע ממימוש או משימוש מתמשך ביחידה מניבת המזומנים (או קבוצת יחידות מניבות מזומנים) שאליה (שאליהן) הוקצה המוניטין. כמו כן נדרשת ההנהלה לאמוד שיעורי ניכיון מתאימים לתזרימי מזומנים אלה.

לפרטים נוספים ראה באור 4.ב.

• קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות - ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת לפחות אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה, תחלואה ומשתנים נוספים כאמור בסעיף 1.1(ה) להלן. אם תחת הנחות אלו לא תתקיים ברות ההשבה, יתכן שיהיה צורך בהאצת ההפחתה או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.

לפרטים נוספים ראה באור 5.

• ירידת ערך השקעות פיננסיות - כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד. בתאריך הדיווח בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.

לפרטים נוספים ראה באור 12.

• קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה - נדל"ן להשקעה מוצג לפי השווי ההוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. השווי ההוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות הנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון המתאים לתזרימי מזומנים אלה וכן בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.

במידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מערכי השווי והנהלת הקבוצה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקבוצה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים.

לפרטים נוספים ראה באור 8.

ד. שינוי סיווג

בוצעו סיווגים בתוך מרכיבי באורים: 13, א, 2.ב.37. על הרווח וההפסד ועל הרווח הכולל.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. מבנה הדוחות הכספיים ותקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה, עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לעסקי סיעוד ומחלות ואשפוז, ולעסקי ביטוח כללי בענפי חבויות וביטוח רכב חובה.

הדוחות על המצב הכספי המאוחדים, הכללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של חברת ביטוח מאוחדת, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, המספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, תואמת את תקן חשבונאות בינלאומי מספר 1 - הצגת הדוחות הכספיים.

א. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש שהינו מטבע הפעילות של חברות הקבוצה ומעוגל לאלף הקרוב. מטבע זה משקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת הקבוצה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות הרלוונטי של חברות הקבוצה לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם הפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת התקופה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך התקופה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף תקופת הדיווח. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים בדרך כלל ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום של מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה, אשר מוכרים ברווח כולל אחר (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר נזקפים לרווח והפסד).

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הנכסים וההתחייבויות בגין פעילויות חוץ תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות בגין פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות. הפרשי שער הנובעים מתרגום פעילויות חוץ מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון בקרן תרגום של פעילויות חוץ.

ככלל, הפרשי שער בגין הלוואות שנתקבלו או הועמדו לפעילויות חוץ, מוכרים ברווח והפסד בדוחות המאוחדים. כאשר סילוקן של הלוואות שנתקבלו או שהועמדו לפעילות חוץ אינו מתוכנן ואינו צפוי בעתיד הנראה לעין, רווחים והפסדים מהפרשי שער הנובעים מפריטים כספיים אלה נכללים כחלק מההשקעה בפעילות החוץ, נטו, מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון כחלק מקרן תרגום של פעילות חוץ.

בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה או השפעה מהותית, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

א. שינויים במדיניות החשבונאית

החל מיום 1 בינואר 2017 הקבוצה מיישמת את התיקונים ל-IAS7 דוח על תזרימי המזומנים, בדבר גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות, ראה באור 24.א.2.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. דוחות כספיים מאוחדים, צירופי עסקים ומוניטין

1. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלחברה יש שליטה בהן (חברות בנות). השליטה מתקיימת כאשר הקבוצה חשופה או בעלת זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותה בנרכשת ויש לה את היכולת להשפיע על תשואות אלה באמצעות כוח ההשפעה שלה בנרכשת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על ידי הקבוצה ועל ידי אחרים. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

יתרות ועסקאות הדדיות בקבוצה ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין החברה והחברות הבנות בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות המאוחדות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות המאוחדות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2. צירופי עסקים ומוניטין

הקבוצה מיישמת לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (Acquisition method).

הקבוצה מכירה במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכות הונית בנרכשת שהוחזקה קודם לכן על ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

הרוכשת מכירה במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות בהווה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של הנכסים שהועברו לבעלים הקודמים של הנרכשת, התחייבויות שהתהוו לרוכש מול הבעלים הקודמים של הנרכשת וזכויות הוניות שהונפקו על ידי הקבוצה. בצירוף עסקים שהושג בשלבים, ההפרש בין השווי ההוגן למועד הרכישה של הזכויות ההוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הקבוצה לבין הערך הפנקסני לאותו מועד נזקף לדוח רווח והפסד במסגרת סעיף הכנסות או הוצאות אחרות. כמו כן, התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של תמורה מותנית. לאחר מועד הרכישה, הקבוצה מכירה בשינויים בשווי ההוגן של התמורה המותנית המסווגת כהתחייבות פיננסית בדוח רווח והפסד, ואילו תמורה מותנית המסווגת כמכשיר הוני אינה נמדדת מחדש.

עלויות הקשורות לרכישה שהתהוו לרוכשת בגין צירוף עסקים כגון: עמלות למתווכים, עמלות ייעוץ, עמלות משפטיות, הערכת שווי ועמלות אחרות בגין שירותים מקצועיים או שירותי ייעוץ, למעט אלו הקשורות בהנפקת מכשירי חוב או הון בקשר עם צירוף העסקים, מוכרות כהוצאות בתקופה שבה השירותים מתקבלים.

לעניין בחינת ירידת ערך של מוניטין, ראה סעיף טז להלן.

כשמוניטין מוקצה ליחידות מניבות מזומנים, בעת מימוש יחידה מניבת מזומנים, ההפרש בין התמורה לבין הנכסים נטו בתוספת יתרת מוניטין המוקצית ליחידה שטרם הופחתה, נזקף לדוח רווח והפסד. רווח או הפסד ממימוש חלק מהיחידה מניבת המזומנים כולל את חלק המוניטין הנמדד בהתאם לחלק היחסי שמומש מתוך היחידה מניבת המזומנים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. דוחות כספיים מאוחדים, צירופי עסקים ומוניטין (המשך)

3. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה נובעות מההון בחברה בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם.

הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח הכולל מיוחס לבעלי המניות של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לבין השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקק לחלק בעלי המניות של החברה לקרן הון.

אובדן שליטה

בעת אובדן שליטה, הקבוצה גורעת את הנכסים ואת ההתחייבויות של חברת הבת, זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברה הבת. יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד אובדן השליטה. הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברת בת מסווגים מחדש לרווח והפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הבת הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתחייבים. בעת אובדן השליטה רווח והפסד ממימוש נזקק לסעיף הוצאות אחרות או הכנסות אחרות.

ט. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה.

בבחינת קיומה של השפעה מהותית, מובאים בחשבון שיעורי החזקה, זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקות.

השקעות בחברות כלולות מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרות לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות העסקה. ההשקעה כוללת הפרשים מקוריים שחושבו במועד הרכישה. המוניטין מחושב במועד הרכישה, ואינו מופחת באופן שיטתי. ההשקעה מוצגת בניכוי הפסדים מצטברים מירידת ערך. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד, וברווח כולל אחר של חברות מוחזקות, המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר תיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה ראייה לירידת ערך.

כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות, כולל השקעה לזמן ארוך המהווה חלק מהשקעה במוחזקת, מופחת לאפס והקבוצה אינה מכירה בהפסדים נוספים, אלא אם לקבוצה יש מחויבות לתמיכה בישות המוחזקת או אם שילמה הקבוצה סכומים בעבורה.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות הכלולות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. השקעה בחברות כלולות (המשך)

אובדן השפעה מהותית

הקבוצה מפסיקה ליישם את שיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבדה את ההשפעה המהותית או השיגה שליטה ומטפלת בהשקעה הנותרת כנכס פיננסי או כחברה מאוחדת, לפי העניין.

במועד בו הקבוצה מפסיקה להיות בעלת השפעה מהותית, הקבוצה מודדת בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה לה בחברה הכלולה לשעבר ומכירה ברווח או הפסד בכל הפרש בין השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה.

הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לרווח הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית

בעת עלייה בשיעור החזקה בחברה כלולה תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה מיישמת את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי החזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי.

בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה גורעת חלק יחסי מהשקעתה ומכירה ברווח או הפסד מהמכירה בדוח רווח והפסד.

כמו כן, באותו מועד, חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח או הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים

IFRS4 הדן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש.

להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף כ להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. התחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה במגדל ביטוח, מר לייבוש אולמן, שהינו עובד של מגדל ביטוח. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים הצמודות למדד וההשקעות הצמודות למדד המשמשות כיסוי להתחייבויות אלה, נכללו בדוחות הכספיים לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן לרבות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים בקשר לפוליסות שלפי תנאיהן ההצמדה הינה חצי שנתית.

(ד) הנחיות המפקח בדבר התחייבויות לתשלום קצבה

בחוזרים שפרסם המפקח בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות לחישוב ההפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קצבה והשלמתן באופן ראוי.

לפרטים נוספים ראה באור 37.ב.3.ב).

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ה) הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים

(1) הוצאות הרכישה הנדחות (להלן - "ה-DAC") בגין פוליסות ביטוח חיים כוללות עמלות לסוכנים, משווקים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבטלו, נמחק במועד הביטול.

(2) לפחות אחת לשנה בודק האקטואר של מגדל ביטוח את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את יתרת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית במקובץ ברמת כל מוצרי הפרט ולכל שנות החיתום ביחד.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר של מגדל ביטוח מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

ו) הוצאות רכישה נדחות בגין רכישת חוזים לניהול נכסים

עמלות לסוכנים ולמפקחי רכישה המשולמות עבור רכישת חוזים לניהול נכסים (קרנות פנסיה וקופות גמל) נרשמות כהוצאות רכישה נדחות אם ניתן לזהותן בנפרד ולמדוד אותן באופן מהימן ואם השבתן, באמצעות דמי ניהול, צפויה. ה-DAC מופחת על פני התקופה המשוערת לקבלת הכנסות מדמי ניהול, לרבות התחשבות בביטולים. האקטואר בודק מדי שנה את ברות השבת ה-DAC וזאת על מנת לשקף את שווי הנכס. הנחות הממונה המשמשות לבדיקה הזו כוללת הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה הנקבעות על ידי אקטואר החברה מדי שנה על פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלבנטיים עדכניים.

ז) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות (Liability Adequacy Test)

מגדל ביטוח עורכת בדיקה לגבי הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות. במידה והבדיקה מעלה כי כל ההכנסות של הפוליסות הרלבנטיות אינן מכסות את כל ההוצאות של פוליסות אלו, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור פוליסות אישיות ובנפרד עבור פוליסות קולקטיביות. במקרה של פוליסות קולקטיביות הבדיקה מתבצעת ברמת הקולקטיב הבודד. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי המפקח ובהתאם לחוזר ביטוח 14-1-2015 מיום 2 באוגוסט 2015 בנושא ה-LAT.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול ועמלות, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מידי שנה על פי בדיקות ניסיון העבר, מחקרים רלוונטיים אחרים והוראות רגולטוריות.

ח) תביעות תלויות

תביעות תלויות מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מגדל ביטוח על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתשלומי גמלאות, הפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אי כושר עבודה, הוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ט) חוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהרווחו אלא נזקפים ישירות לסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח והפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשל חלקם של המבוטחים בהכנסות מהשקעות, דמי ניהול, עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות.

י) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של המבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף זכאים ויתרות זכות. כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מסעיף פרמיה שהרווחה ברטו.

2. ביטוח כללי

א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף כ להלן.

ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה והוצאות הרכישה הנדחות, בביטוח כללי חושבו בהתאם לתקנות שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה, גב' רוני גינור שהינה עובדת מגדל ביטוח.

ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:

(1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתחייבים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן.

(2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, רכב חובה ומקיף דירות, ההפרשה מבוססת בין היתר על מודל, שנקבע בתקנת חישוב עתודות.

(3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות (כולל IBNR) וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי עבור מגדל ביטוח, בוצע על-ידי האקטוארית הממונה גב' רוני גינור.

3.2 בענפים מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי, סחורות בהעברה וענפים נכנסים קבעה האקטוארית הממונה כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענפים אלה חושבו בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי מגדל ביטוח שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן: (המשך)

(3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן: (המשך)

3.3 עודף הכנסות על הוצאות

לגבי עסקים עם זנב תביעות ארוך (ענפים בהם הזמן הנדרש למתן הודעה על קרות הנזק ו/או לקביעת הנזק והפיצוי בגינו, ארוך ועשוי להתמשך מספר שנים), כגון ענפי חבויות ורכב חובה, חושב עד ליום 31 בדצמבר 2015, עודף הכנסות על הוצאות על בסיס תלת שנתי מצטבר (להלן - "העודף" או "הצבירה").

העודף חושב, בהתאם לתקנות חישוב עתודות ולהנחיית הממונה.

לעניין ביטול העודף ראה סעיף (4) להלן.

3.4 שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.

3.5 להערכת מגדל ביטוח התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

(4) שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי החל מיום 31 בדצמבר 2015

בחודש ינואר 2013 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג-2013 (להלן - "התקנות החדשות") וחוזר, שעודכן בחודש ינואר 2015. בנוסף פורסמה בחודש ינואר 2015 עמדת הממונה, לעניין נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך הדוחות הכספיים (להלן ביחד - "התיקון").

התיקון ביטל את תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984, כאשר במקומן תבואנה התקנות החדשות. השינוי המרכזי שחל עם כניסת התיקון לתוקף הינו ביטול הצבירה בענפי רכב חובה וחבויות ויישום עמדת הממונה לעניין הנוהג המיטבי המפורטת בבאור 37.ב.3.ג(5).

התיקון יושם החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

כצעד משלים לתיקון עודכנו, בחודש אוקטובר 2015, הוראות המדידה, הכלולות בחוזר המאוחד, לגבי חלקם של מבטחי משנה בהוצאות רכישה נדחות ובפרמיה שטרם הורווחה בענפי ביטוח כללי הרלבנטיים וזאת החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

התיקון טופל כשינוי מדיניות חשבונאית אשר יישומו למפרע אינו פרקטי ולפיכך השפעת השינוי נזקפה בהתאמה לעודפים ליום 31 בדצמבר 2015 ללא יישום למפרע.

השפעת התיקון האמור על הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2015 הייתה הגדלת סעיף העודפים בסך של כ-1,082 אלפי ש"ח.

ה) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

ו) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה (להלן - "הפוליס"), מחברות ביטוח אחרות (לרבות ביטוח משותף) וסוכנויות חיתום נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכל בהתאם לשיעור השתתפות של מגדל ביטוח בהם.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף כ להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה במגדל ביטוח, מר דניאל כצמן, שהינו עובד מגדל ביטוח.

(ג) תביעות תלויות

ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי, ההוצאות הישירות והעקיפות הנבעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת סעיף ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

בענף נסיעות לחו"ל קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענף זה חושבו בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי מגדל ביטוח שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

(ד) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף זכאים ויתרות זכות. כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מסעיף פרמיה שהורווחה.

(ה) העתודה לסיכונים שטרם חלפו (Unexpired Risk Reserve), הכלולה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח כוללת, במידת הצורך, הפרשה בגין הפסד צפוי בשייר (פרמיה בחסר) המחושבת, על בסיס הערכה אקטוארית המבוססת על אומדן תזרים מזומנים בגין החוזה.

(ו) הוצאות רכישה נדחות

(1) הוצאות הרכישה הנדחות כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות בשיעורים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-6 שנים ובביטוחי בריאות ארוכי טווח (כגון סיעוד ומחלות קשות) לא יותר מ-15 שנה. הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות לפוליסות שבוטלו נמחקות במועד הביטול.

(2) מידי שנה בודק אקטואר של מגדל ביטוח את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC בגין הפוליסות שנמכרו מספיקות ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית לכל שנות החיתום יחד.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר של מגדל ביטוח מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. מכשירים פיננסיים

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב בלתי סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיה לגביה, חייבים אחרים, מזומנים ושוי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון: הלוואות ואשראי שנתקבלו, מכשירי חוב, אשראי ספקים וזכאים אחרים.

הכרה לראשונה בנכסים פיננסיים שאינם נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה בהלוואות וחייבים ובפקדונות במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה, לרבות נכסים אשר יועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד, מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע המועד בו התחייבה הקבוצה לקנות או למכור את הנכס. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במניות ובמכשירי חוב, לקוחות, חייבים אחרים ומזומנים ושוי מזומנים.

גרעת נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של הקבוצה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר הקבוצה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה. לעניין קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות, ראה סעיף 3 להלן. מכירות נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה מוכרות במועד קשירת העסקה משמע, במועד בו התחייבה הקבוצה למכור את הנכס.

נכסים פיננסיים מסווגים לקבוצות הבאות:מזומנים ושוי מזומנים

מזומנים ושוי מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מיידי ופקדונות בנקאיים לפי דרישה. שוי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר, אשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד 3 חודשים, ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לקבוצה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים מירידת ערך.

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

נכס פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מסווג כמוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה לראשונה. נכסים פיננסיים מיועדים לשווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הקבוצה מנהלת השקעות מסוג זה ומקבלת החלטות קניה ומכירה בגיבן בהתבסס על שווי הוגן, וזאת בהתאם לאופן שבו תיעדה הקבוצה את ניהול הסיכונים או אסטרטגיית ההשקעה, אם הייעוד נועד למנוע חוסר עקביות חשבונאית (an accounting mismatch), או אם מדובר במכשיר משולב הכולל נגזר משובץ. עלויות העסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. נכסים פיננסיים אלה נמדדים בשווי הוגן והשינויים בהם נזקפים לרווח והפסד.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, הלוואות וחייבים נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים מירידת ערך.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים אשר יועדו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה או אשר לא סווגו לאף אחת מהקבוצות האחרות. במועד ההכרה לראשונה נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. בתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה בשווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, לרווחים או הפסדים משינויים בממד, בשער החליפין, ולצבירת הריבית האפקטיבית במכשירי חוב, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה. דיבידנד המתקבל בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה נזקף לדוח רווח והפסד במועד הזכאות לתשלום. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או ההפסדים שנצברו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מועברים לרווח והפסד.

2. התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה במכשירי חוב שהונפקו במועד היווצרותם. יתר ההתחייבויות הפיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר. התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה בשווי הוגן בניכוי כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, התחייבויות פיננסיות נמדדות בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.

גרעת התחייבויות פיננסיות

התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות הקבוצה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

3. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקוזזים והסכומים מוצגים בנוטו בדוח על המצב הכספי כאשר לקבוצה קיימת באופן מיידי (Currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקיזוז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

4. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים מוכרים לראשונה בשווי הוגן. עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים הנגזרים בשווי הוגן, כשהשינויים בשווי הוגן נזקפים מיידית לרווח והפסד לסעיף רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון.

5. נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערך בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית/ירידת המדד בפועל.

6. הקבוצה קיבלה החלטות לסייג ולייעוד נכסים כדלקמן:

נכסים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות

מרבית נכסים אלו, הכוללים מכשירים פיננסיים סחירים ומכשירים פיננסיים לא סחירים, יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, וזאת מהנימוקים הבאים: מדובר בתיקים מנוהלים, נפרדים ומזוהים, אשר הצגתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי של הצגת נכסים והתחייבויות לפי בסיסי מדידה שונים (mismatch), כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסיים מדווח להנהלה (וועדת ההשקעות הרלוונטית) באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

חלק ממכשירי החוב הלא סחירים, הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות, נמדדים על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתאפשר על פי הוראת שעה שפרסם המפקח ובהתאם לתקינה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. מכשירים פיננסיים (המשך)

6. הקבוצה קיבלה החלטות לסווג ולייעוד נכסים כדלקמן: (המשך)

מכשירים פיננסיים הכוללים נגזרים משובצים שנדרש להפרידם -

מכשירים אלו יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסים סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או שאינם מהווים נגזרים

נכסים אלו סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

נכסים שאינם סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו)

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, לרבות אג"ח ח"ץ, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מפחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית. מכשירים הוניים שאינם סחירים סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

השקעות בניירות ערך סחירים בדוחות הכספיים של חברה בת מאוחדת העוסקת בניהול השקעות

נכסים אלו סווגו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד כיוון שמדובר בנכסים פיננסיים המוחזקים למסחר.

7. קביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות.

בקביעת השווי ההוגן של נכס או התחייבות, משתמשת הקבוצה בנתונים נצפים מהשוק ככל שניתן. מדידות שווי הוגן מחולקות לשלוש רמות במדרג השווי ההוגן בהתבסס על הנתונים ששימושו בהערכה, כדלקמן:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות זהים.
- רמה 2: נתונים נצפים מהשוק, במישרין או בעקיפין, שאינם כוללים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לפרטים נוספים ראה באור 12.ו.

8. רווחים מהשקעות, נטו הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים רווחים (הפסדים) ממכירה ומירידת ערך נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב ורווחים (הפסדים) ממימוש השקעות המחושבים כהפרש בין תמורת המימוש נטו ובין העלות המקורית או העלות המופחתת ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה, הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמינים למכירה), הכנסות מדיבידנדים, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לקבוצה הזכות לקבלת תשלום.

רווחים והפסדים מהפרשי שער, משינויים בשווי ההוגן של ההשקעות ומימוש השקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פקדונות ויתרות מבטחי משנה, שינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות האשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד במועד התהוותן.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ב. רכוש קבוע

1. הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות של מספר פריטי רכוש קבוע נקבעה לפי שוויים ההוגן ליום 1 בינואר 2007, מועד המעבר ל-IFRS (עלות נחשבת).

העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד המתייחס, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבע לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכר נטו בסעיף הכנסות אחרות או הוצאות אחרות, לפי העניין, בדוח רווח והפסד.

2. עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרות כחלק מהערך בספרים של הרכוש הקבוע אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית הגלומה בהן תזרום אל הקבוצה וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריט הרכוש הקבוע שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

3. פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריט הרכוש הקבוע מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. קרקעות בבעלות אינן מופחתות.

שיעורי הפחת בהם נעשה שימוש בתקופה השוטפת ובתקופות השוואתיות הינו כדלקמן:

2%-4%	בניינים
5%-17%	שיפורים במושכר
15%	כלי רכב
17%-33%	מחשבים ותוכנה
6%-33%	ריהוט וציוד

קרקעות בחכירה ממנהל מקרקעי ישראל, המטופלות כחכירה מימונית, מופחתות על-פני אורך תקופת החכירה.

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופת החיים המשוערת של השיפור, לפי הקצר שבהם.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח ומותאמים במידת הצורך.

י.ג. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה-או חלק ממבנה-או שניהם) המוחזק (על ידי הקבוצה כבעלים או בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

כמו כן, זכויות בנדל"ן להשקעה החכורות על ידי הקבוצה בחכירה תפעולית ומיועדת להשכרה לצד ג' מסווגות ומטופלות כנדל"ן להשקעה.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות בתוספת עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין לרכישה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקבוצה על הערכות שווי שמבוצעות על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. נדל"ן להשקעה (המשך)

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימוש. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח והפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

העברת נכס מנדל"ן להשקעה לרכוש קבוע מתבצעת כאשר יש שינוי בשימוש, כגון התחלת שימוש בנכס על ידי הבעלים.

העלות הנחשבת של הנכס המועבר מנדל"ן להשקעה, לרכוש קבוע הוא השווי ההוגן במועד המעבר.

כאשר השימוש בנדל"ן הופך משימוש על ידי הבעלים לנדל"ן להשקעה אשר נמדד לפי שווי הוגן, הנכס נמדד מחדש לפי שווי הוגן ומסווג כנדל"ן להשקעה. כל רווח שנוצר מהמדידה מחדש נזקף לרווח כולל אחר ומוצג בקרן שערך בהון אשר לא ישוחרר לרווח והפסד, אלא אם הרווח מבטל הפסד קודם מירידת ערך של הנדל"ן, ובמקרה זה הרווח נזקף תחילה לדוח רווח והפסד. כל הפסד נזקף ישירות לרווח והפסד.

נדל"ן להשקעה בפיתוח המיועד לשימוש עתידי כנדל"ן להשקעה נמדד אף הוא בשווי הוגן כאמור לעיל וזאת כאשר השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה. כשהשווי ההוגן אינו ניתן למדידה מהימנה, בשל אופי והיקף סיכוני הפרויקט, אזי הוא נמדד על פי עלותו, בניכוי הפסדים מירידת ערך במידה שקיימים, עד למועד שבו השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה או השלמת הבנייה, כמוקדם מביניהם. בסיס העלות של נדל"ן להשקעה בפיתוח כולל את עלות המקרקעין, עלויות תכנון ופיתוח ישירות תוספתיות ודמי תיווך בשל התקשרויות בהסכמים להשכרתו.

לפרטים נוספים ראה באור 8.

יד. חכירות

המבחנים לסיווג חכירה כמימונית או כתפעולית מבוססים על מהות ההסכמים והם נבחנים במועד ההתקשרות על-פי הכללים להלן שנקבעו ב-IAS17:

הקבוצה כחכיר

1. חכירה מימונית

בחכירה מימונית, הועברו לקבוצה באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס החכור. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים ומוכרת התחייבות בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימליים העתידיים. לאחר ההכרה לראשונה מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה. תשלומי החכירה מוקצים בין הוצאות המימון ופירעון של ההתחייבות בגין החכירה לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

2. חכירה תפעולית

הסכמי חכירה, בהם לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הגלומים בבעלות על הנכס החכור, מסווגים כחכירה תפעולית. זאת, פרט לחכירות תפעוליות של נכסי נדל"ן אשר הקבוצה בחרה לסווג כנדל"ן להשקעה. תשלומי החכירה מוכרים כהוצאה ברווח והפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה.

הקבוצה כמחכיר

חכירה תפעולית

נכסים אשר לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס, מסווגים כחכירה תפעולית. עלויות ראשוניות ישירות שהתהוו בגין הסכם החכירה, מתווספות לעלות הנכס המוכר ומוכרות כהוצאה לאורך תקופת החכירה לפי אותו בסיס. תקבולי החכירה מוכרים כהכנסה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. תקבולי חכירה מותנים נזקפים לדוח רווח והפסד כהכנסה במועד שבו לחברה זכאות לקבלם.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים במועד הרכישה לפי השווי ההוגן.

לאחר ההכרה הראשונית נכסים בלתי מוחשיים נמדדים על-פי עלותם בניכוי הפחתה מצטברת ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי וכפופים לבחינת ירידת ערך מידי שנה וכן בכל עת שקיים סימן המצביע כי ייתכן שחלה ירידת ערך. אורך החיים השימושיים של נכסים אלה נבחן מידי שנה כדי לקבוע אם הערכת אורך החיים כבלתי מוגדר עדיין תקפה. אם האירועים והנסיבות אינם תומכים עוד בהערכה כאמור, השינוי באורך החיים השימושיים מבלתי מוגדר למוגדר מטופל כשינוי באומדן חשבונאי מכאן ולהבא, ובאותו מועד נבחנת גם ירידת ערך והנכס מופחת באופן שיטתי על פני תקופת אורך החיים השימושיים שלו.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על כך שקיימת לגביהם ירידת ערך. תקופת הפחתה ושיטת הפחתה של נכס בלתי מוחשי עם אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה. שינויים באורך החיים השימושיים או בדפוס הצריכה הצפוי של ההטבות הכלכליות הצפויות לנבוע מהנכס מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הוצאות הפחתה בגין נכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים שימושיים מוגדר נזקפות לדוח רווח והפסד.

1. מוניטין

מוניטין שנוצר כתוצאה מרכישה של צרופי עסקים, מוצג במסגרת נכסים בלתי מוחשיים. למידע בדבר מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראה סעיף ח.2 לעיל.

בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו.

2. עלויות פיתוח תוכנה

עלויות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית, צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח ולקבוצה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. עלות שהוונה כוללת את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר ועלויות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימוש המיועד. עלויות פיתוח אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

בתקופות עוקבות, עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

3. תוכנות

נכסי הקבוצה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

4. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. כל העלויות האחרות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

5. הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. מוניטין אינו מופחת בהיותו נכס בעל אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר.

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות של הנכסים הבלתי מוחשיים העיקריים:

(א) עודפי עלות שנוצרו ברכישת סוכנויות ביטוח או מצירוף עסקים שנרכשו מסוכנויות ביטוח, המיוחסים בעיקרם לתיקי עמלות, מופחתים בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופה של 5-10 שנים.

(ב) דמי ניהול עתידיים - הפרש מקורי המתייחס לדמי ניהול עתידיים צפויים מופחת בהתאם לתקופה החזויה לקבלת דמי הניהול. עיקר הסכום מיוחס לקרנות השתלמות ומופחת על פני 20 שנה תוך התחשבות בקצב הביטולים.

(ג) תוכנות מחשב - מופחתות בקו ישר על פני 3-6 שנים.

(ד) תיק לקוחות - מופחת על פני 10 שנים בשיטת סכום ספרות השנים הפוחות.

האומדנים בדבר שיטת הפחתה ואורך החיים השימושיים נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

זז. ירידת ערך

1. נכסים פיננסים

ירידת ערך של נכס פיננסי שאינו מוצג בשווי הוגן דרך רווח והפסד נבחנת כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית לכך שאירוע הפסד התרחש לאחר מועד ההכרה לראשונה בנכס ואירוע הפסד זה השפיע באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של הנכס הניתן לאמידה מהימנה.

ראייה אובייקטיבית לכך שחלה ירידת ערך של נכסים פיננסים עשויה לכלול הפרת חוזה על ידי חייב, ארגון מחדש של סכום המגיע לקבוצה בתנאים אשר הקבוצה לא הייתה שוקלת במקרים אחרים, קיום סממנים לכך שחייב או מנפיק חוב יפשוט רגל או היעלמות שוק פעיל עבור נייר ערך, מידע נצפה שמצביע על כך שקיימת ירידה הניתנת למדידה בתזרים מזומנים צפוי מקבוצה של נכסים פיננסים.

ראיות לירידת ערך של נכסים פיננסים זמינים למכירה

בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, בוחנת הקבוצה גם את הפער שבין השווי ההוגן של הנכס לעלותו המקורית תוך התייחסות לתנודתיות של שער המכשיר, למשך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס נמוך מעלותו המקורית ולשינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. בנוסף, ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראייה אובייקטיבית לירידת ערך.

ראיות לירידת ערך של מכשירי חוב

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה קולקטיבית. ההלוואות וחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. הלוואות וחייבים אלה אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

בבחינה קולקטיבית של ירידת ערך, הקבוצה עושה שימוש במגמות היסטוריות של ההסתברות להפרה, עיתוי קבלת ההחזר וסך ההפסד בפועל, בהתאם לשיקול דעת ההנהלה בדבר השאלה האם ההפסדים בפועל צפויים להיות גדולים או קטנים יותר בהשוואה להפסדים העולים מהמגמות ההיסטוריות לאור המצב הכלכלי ותנאי האשראי הקיימים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. ירידת ערך (המשך)

1. נכסים פיננסים (המשך)

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסים הנמדדים בעלות מופחתת

הפסד מירידת ערך של נכס פיננסי, הנמדד לפי עלות מופחתת, מחושב כהפרש בין ערך הנכס בספרים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, מהוון בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס. הפסדים נזקפים לדוח רווח והפסד ומוצגים כהפרשה להפסד כנגד יתרת נכסים פיננסים אלו.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסים זמינים למכירה

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת ההפסד המצטבר שנזקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר מועבר לרווח והפסד הינו הפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד.

טיפול הפסדים מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נזקף לרווח והפסד. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי הון, נזקף לרווח הכולל האחר.

2. ביטוח משנה

א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי מגדל ביטוח אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לקבוצה הפסדים.

ב) מגדל ביטוח מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת מגדל ביטוח, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת מגדל ביטוח בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות (Cut Off) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגביה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיה לגביה מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור ועל ביטולי פרודוקציה בפועל בשנים קודמות.

4. נכסים שאינם פיננסים

עיתוי בחינת ירידת ערך

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסים של הקבוצה, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים מצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים, כאמור, מחושב אומדן סכום בר ההשבה של הנכס. הקבוצה בוחנת ירידת ערך מוניטין אחת לשנה, בתאריך קבוע, או לעיתים קרובות יותר אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שקיימת ירידת ערך.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. ירידת ערך (המשך)

מדידת סכום בר השבה

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש לבין שווי הוגן, בניכוי עלויות מימוש. בקביעת שווי השימוש, מהוונת הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס או ליחידה המניבה מזומנים. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין מקובצות כך שהרמה בה נבחנת ירידת ערך של מוניטין משקפת את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך בכל מקרה אינה גדולה ממגזר פעילות לפני קיבוץ מגזרים דומים. מוניטין שנרכש במסגרת צירוף עסקים מוקצה ליחידות מניבות מזומנים, לרבות אלו הקיימות בקבוצה גם טרם צירוף העסקים, אשר צפויות להניב הטבות מהסינרגיה של הצירוף.

חברות כלולות

מוניטין המהווה חלק מחשבון השקעה בחברה כלולה אינו מוכר בנפרד ולכן אינו נבחן בנפרד בבחינת ירידת ערך. לחילופין, נבחנת ירידת ערך להשקעה בכללותה כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך.

הכרה בהפסד מירידת ערך

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

ביטול הפסד מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, לגביהם הוכרו הפסדים מירידת ערך בתקופות קודמות, בכל מועד דיווח נבדק האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח והפסד.

יז. הון מניות

מניות רגילות מסווגות כהון.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לעובדים.

סיווג הטבות לעובדים, לצורכי מדידה, כהטבות לטווח קצר או כהטבות אחרות לטווח ארוך נקבע בהתאם לתחזית הקבוצה לסילוק המלא של ההטבות.

1. הטבות לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן עד 12 חודשים מתום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים.

הטבות אלו כוללות משכורות, דמי הבראה, ימי חופשה ותשלומים לביטוח לאומי נמדדות על בסיס לא מהוון ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים או במקרה של היעדרויות שאינן נצברות (חופשת לידה) - בעת היעדרות בפועל. התחייבות בגין בונוס, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שנתי על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

א) תכנית להפקדה מוגדרת

לקבוצה תוכניות להפקדה מוגדרת בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (בסעיף זה - "החוק"), לפיהן הקבוצה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתכנית, במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד ולא נדרשת הפרשה נוספת בדוחות הכספיים.

ב) תכנית להטבה מוגדרת

הקבוצה מפעילה תכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם.

מחויבות של הקבוצה, המתייחסת לתכנית הטבה מוגדרת בגין הטבות לאחר סיום העסקה, מחושבת לגבי כל תכנית בנפרד על ידי אומדן הסכום העתידי של ההטבה שיגיע לעובד בתמורה לשירותיו, בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הטבה זו מוצגת לפי ערך נוכחי בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. הקבוצה קובעת את הריבית נטו על ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת על-ידי הכפלת ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת בשיעור ההיוון ששימש למדידת המחויבות בגין הטבה מוגדרת, כפי ששניהם נקבעו בתחילת תקופת הדיווח השנתית. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן ומועד פירעון דומים לתנאי המחויבות של הקבוצה. החישובים נערכים על ידי אקטואר מוסמך לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה.

מדידה מחדש של ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת כוללת רווחים והפסדים אקטואריים, תשואה על נכסי תכנית (למעט ריבית) וכן שינוי כלשהו בהשפעה על תקרת הנכסים (ככל שרלוונטי, למעט ריבית). מדידות מחדש נזקפות מיידית, דרך רווח כולל אחר לעודפים.

עלויות ריבית בגין מחויבות להטבה מוגדרת, הכנסות ריבית בגין נכסי תכנית וריבית בגין השפעה של תקרת הנכסים שנזקפו לרווח והפסד מוצגות בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות.

כאשר חל שיפור או צמצום בהטבות שמעניקה הקבוצה לעובדים, אותו חלק מההטבות המוגדרות המתייחס לשירותי עבר של העובדים או הרווח או הפסד מהצמצום מוכרים מיידית ברווח והפסד כאשר מתרחש התיקון או הצמצום של התכנית.

נכסים שעומדים כנגד מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי מגדל ביטוח, אינם מהווים נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, ומקוזזים מההתחייבויות בגין חוזי הביטוח.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. הטבות לעובדים (המשך)

3. הטבות אחרות לטווח ארוך

המחויבות נטו של הקבוצה בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך, שאינן מתייחסות לתכניות הטבה לאחר העסקה, היא בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן ומועד הפירעון שלהן דומים לתנאי המחויבויות של הקבוצה. החישוב נעשה לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה. רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח או הפסד בתקופה בה הם נוצרו.

עובדי הקבוצה זכאים להטבות בגין ימי מחלה וחלקם זכאים למענקי יובל. הטבות אלה מטופלות כהטבות אחרות לטווח ארוך מאחר שהקבוצה צופה כי הטבות אלו ינוצלו בתקופה שלאחר שנה מתאריך הדיווח.

4. הטבות בגין פיטורין

הטבות בגין פיטורין לעובדים מוכרות כהוצאה כאשר הקבוצה התחייבה באופן מובהק, ללא אפשרות ממשית לביטול, לפיטורי עובדים לפני הגיעם למועד הפרישה המקובל על פי תכנית פורמלית מפורטת.

5. עסקאות תשלום מבוסס מניות

עסקאות המסולקות במכשירים הוניים

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל.

עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע שהם תנאי שוק, הקבוצה מביאה בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים, לכן, הקבוצה מכירה בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר אם התקיימו התנאים הללו.

בעסקאות בהן מעניקה חברת האם לעובדי הקבוצה זכויות למכשיריה הוניים, מטפלת הקבוצה בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, כלומר מכירה בשווי ההוגן של ההענקה ישירות בהון, בהתאם לאמור לעיל.

עסקאות המסולקות במזומן

עלות עסקה מסולקת במזומן נמדדת לפי השווי ההוגן במועד ההענקה. לפרטים נוספים ראה באור 33. השווי ההוגן מוכר כהוצאה על פני תקופת ההבשלה ובמקביל מוכרת התחייבות. ההתחייבות נמדדת מחדש בכל תקופת דיווח לפי השווי ההוגן עד לסילוקה, כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד, תוך התחשבות בהיקף השירותים שסופקו על ידי העובדים עד אותו מועד.

יט. הפרשות

הפרשה מוכרת כאשר לקבוצה יש מחויבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי תידרש זרימת הטבות כלכליות לסילוק המחויבות. ההפרשות נקבעות על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות. הערך בספרים של הפרשה בגין התחייבות לזמן ארוך מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה מחויבות קיימת (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר; יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות; וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן. בעת בחינת הצורך בהכרה בהפרשות ובכמותן, מסתייעת הנהלת הקבוצה ביועצי המשפטיים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

חוזים מכבידים

הפרשה לחוזים מכבידים מוכרת כאשר ההטבות הצפויות להתקבל מהחוזים על ידי הקבוצה נמוכות ביחס לעלויות הבלתי נמנעות כתוצאה מעמידה במחויבויותיה החוזיות. ההפרשה נמדדת על פי הנמוך מבין הערך הנוכחי של העלות החזויה לביטול החוזה והערך הנוכחי של העלות החזויה נטו להמשך קיום החוזה. בטרם מוכרת ההפרשה, מכירה הקבוצה בירידת ערך של הנכסים הקשורים לאותו חוזה.

כ. הכרה בהכנסה1. פרמיות

(א) פרמיות במגזר ביטוח חיים ובמגזר ביטוח בריאות, לרבות פרמיות חסכון ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן.

ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי מגדל ביטוח עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין. השתתפות המבוטחים בביטוח קבוצתי ברווחים מנוכה מסעיף פרמיות שהורווחו ברוטו.

(ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמות כהכנסות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין ובניכוי השתתפות המבוטחים ברווחים, על בסיס ההסכמים שבתוקף.

2. דמי ניהול(א) דמי ניהול בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה תלויי תשואה

דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח על בסיס התשואה וצבירת החסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים.

דמי הניהול כוללים את המרכיבים דלקמן:

פוליסות שנמכרות החל מיום 1 בינואר 2004 - דמי ניהול קבועים בלבד.

בגין פוליסות שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר 2003 - דמי ניהול קבועים ומשתנים.

דמי הניהול הקבועים מחושבים בשיעורים קבועים מצבירת החסכון ונרשמים על בסיס צבירה.

דמי הניהול המשתנים מחושבים כשיעור מהרווח הריאלי השנתי (מה-1 בינואר ועד ה-31 בדצמבר) שנזקף לפוליסה בניכוי דמי הניהול הקבועים שנגבו מאותה הפוליסה.

במהלך השנה נרשמים דמי הניהול המשתנים על בסיס צבירה בהתאם לתשואה החודשית הריאלית, ככל שהיא חיובית. בחודשים בהם התשואה הריאלית שלילית מוקטנים דמי הניהול המשתנים עד לגובה סך דמי הניהול המשתנים שנרשמו במצטבר מתחילת השנה. תשואה שלילית שלא בוצעה בגינה הקטנה של דמי הניהול במהלך שנה שוטפת, תנוכה, לצורך חישוב דמי הניהול מתשואה חיובית בתקופות עוקבות.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כ. הכרה בהכנסה (המשך)

(ב) דמי ניהול מקרנות פנסיה ומקופות גמל

הכנסות מניהול קרנות פנסיה ומקופות גמל נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהעמיתים, בהתאם להנחיות המפקח.

(ג) דמי ניהול מקרנות נאמנות ומניהול תיקי לקוחות

הכנסות מדמי ניהול מקרנות נאמנות והכנסות מניהול תיקי השקעות נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים.

3. עמלות

הכנסות מעמלות ביטוח כללי בסוכנויות ביטוח מוכרות כהכנסה בעת התהוותן.

הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי, חיים ובריאות נזקפות בעת התהוותן.

הכנסות מעמלות ביטוח חיים בסוכנויות ביטוח נזקפות על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח, בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים של פוליסות ביטוח.

4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון - ראה סעיף יא.8 לעיל.

דוח על תזרימי המזומנים החברה בחרה להציג ריבית שהתקבלה, דיבידנד שהתקבל וריבית ששולמה במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת. דיבידנדים ששולמו מוצגים במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות מימון.

כא. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי הביטוח וחוזי השקעה), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך, בהתאם למודלים פנימיים של הקבוצה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

כב. מסים על הכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המס נובע מצירוף עסקים או פריטים אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. הקבוצה לא מכירה במסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושייכה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות, ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין ובמידה והקבוצה שולטת במועד היפוך הפרש.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזק במטרה להשיב את מרבית (substantially all) ההטבות הכלכליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן היישוב הצפוי של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כב. מסים על הכנסה (המשך)

נכס מס נדחה מוכר בספרים בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתוייחסות יתממשו, הם מופחתים.

המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הקבוצה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות. עבור נדל"ן להשקעה הנמדד תוך שימוש במודל השווי ההוגן, קיימת הנחה הניתנת להפרכה שהערך בספרים של הנדל"ן להשקעה יושב באמצעות מכירה.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הקבוצה מקצזת נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות משפטית הניתנת לאכיפה לקיצוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה, או בחברות שונות, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים השוטפים מיושבים בו זמנית.

תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, כאשר חלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או כאשר מדיניות הקבוצה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

עסקאות בינחברתיות

מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

עמדות מס לא ודאיות

הפרשה בגין עמדות מס לא וודאיות לרבות הוצאות מס וריבית נוספות, מוכרות כאשר יותר צפוי מאשר לא, כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות.

כג. רווח למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד הנקי המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. תקנים חדשים שטרם הגיע מועד יישומם

1. IFRS17 - חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש).

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר.

התקן החדש ייושם החל מיום 1 בינואר 2021. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS9 מכשירים פיננסים וכן IFRS15 הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות, מיושמים במקביל.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.
2. גישת השווי ההוגן.

החברה בוחנת את ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

2. IFRS15 - הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

IFRS15 (להלן - התקן) פורסם על ידי ה- IASB בחודש מאי 2014. התקן מחליף, בין היתר, את IAS18 הכנסות. התקן אינו חל על הכרה בהכנסה מחוזי ביטוח אך חל על חלק מההכנסות האחרות של הקבוצה שאינן מחוזי ביטוח.

התקן מציג מודל בן חמישה שלבים שיחול על הכנסות הנובעות מחוזים עם לקוחות:

- שלב 1 - זיהוי החוזה עם הלקוח, לרבות התייחסות לקיבוץ חוזים וטיפול בשינויים (modifications) בחוזים.
- שלב 2 - זיהוי מספר מחויבויות ביצוע נפרדות (distinct) בחוזה.
- שלב 3 - קביעת מחיר העסקה, לרבות התייחסות לתמורה משתנה, רכיב מימון משמעותי, תמורות שאינן במזומן ותמורה שתשולם ללקוח.
- שלב 4 - הקצאת מחיר העסקה לכל מחויבות ביצוע נפרדת על בסיס מחיר המכירה היחסי הנפרד תוך שימוש במחירים נצפים אם הם זמינים, או באומדנים והערכות.
- שלב 5 - הכרה בהכנסה בעת עמידה במחויבות ביצוע, תוך הבחנה בין קיום מחויבות במועד מסוים לבין קיום מחויבות לאורך זמן.

התקן ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיים המתחילות ביום 1 בינואר 2018.

ליישום התקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. תקנים חדשים שטרם הגיע מועד יישומם (המשך)

3. IFRS9 - מכשירים פיננסיים

סיווג ומדידה

בחודש יולי 2014 ה-IASB פרסם את הנוסח המלא והסופי של IFRS9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS9 (להלן - התקן החדש) מטפל בכל שלושת האספקטים הקשורים למכשירים פיננסיים: סיווג ומדידה, ירידת ערך וחשבונאות גידור.

התקן החדש קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם.
- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן החדש קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

כמו כן, התקן החדש כולל מודל חדש הבנוי משלושה שלבים למדידת ירידת ערך של מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומתבסס על הפסדי אשראי צפויים (Expected Credit Loss Model). כל שלב קובע את אופן המדידה של הפסדי האשראי הצפויים וזאת בהתבסס על שינויים שחלו בסיכון האשראי של מכשיר החוב. כמו כן, ניתנת הקלה במודל זה לנכסים פיננסיים בעלי תקופות אשראי קצרות, כגון לקוחות.

לעניין גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות קובע התקן החדש את אותן הוראות שנדרשות לפי הוראות IAS39 לגבי גריעה ולגבי התחייבויות פיננסיות שלא נבחרה לגביהן חלופת השווי הוגן. לגבי התחייבויות שלגביהן נבחרה חלופת השווי הוגן, סכום השינוי בשווי הוגן של ההתחייבות, המיוחס לשינויים בסיכון האשראי של החברה, ייזקף לרווח כולל אחר. כל יתר השינויים בשווי הוגן ייזקפו לרווח או הפסד.

התקן החדש כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור.

התקן ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018.

בחודש ספטמבר 2016 פורסם תיקון לתקן IFRS4 אשר מתיר לישות שמנפיקה חוזי ביטוח לאמץ את IFRS9 עם התאמות (להלן: "The overlay approach") או לדחות את אימוץ IFRS9 ליום 1 בינואר 2021 (להלן: "גישת הדחיה").

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. תקנים חדשים שטרם הגיע מועד יישומם (המשך)

3. IFRS9 - מכשירים פיננסיים (המשך)

לצורך יישום גישת הדחיה על הישות לעמוד בקריטריונים הבאים:

1. הישות לא יישמה קודם לכן גרסה כלשהי של IFRS9.
2. פעילויות הישות הן באופן ניכר פעילויות הקשורות לביטוח.

בהתאם לתקן, פעילויות הישות הן באופן ניכר פעילויות הקשורות לביטוח כאשר:

- (א) הערך בספרים של התחייבויותיה הנובע מחוזי ביטוח, כולל רכיבי פיקדון או נגזרים משובצים אשר הופרדו מחוזי הביטוח, הוא משמעותי ביחס לסך הערך בספרים של כלל התחייבויות; וכן
- (ב) שיעור הערך בספרים של ההתחייבויות הקשורות לביטוח ביחס לסך הערך בספרים של כלל ההתחייבויות הינו:

גדול מ-90% או;

בין 80% ל-90% כולל, וכן למבטח אין פעילות משמעותית שאיננה קשורה לביטוח.

מבטח אשר בוחר ליישם את גישת הדחיה נדרש לתת גילוי אשר יאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים:

1. להבין כיצד הישות עומדת בקריטריונים לצורך יישום גישת הדחיה;
2. לערוך השוואה בין מבטחים אשר מיישמים את גישת הדחיה לבין ישויות שמיישמות את IFRS9.

החברה עומדת בקריטריונים הנ"ל ולכן צופה לדחות את היישום של IFRS9 כפי שמתיר התיקון כאמור.

4. IFRS16 - חכירות

בינואר 2016 פרסם ה-IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 16 בדבר חכירות (להלן - התקן החדש). בהתאם לתקן החדש, חכירה מוגדרת כחוזה, או חלק מחוזה, אשר מעביר בתמורה לתשלום את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן מוגדרת.

להלן עיקרי השפעות התקן החדש:

- התקן החדש דורש מחוכרים להכיר בכל החכירות בנכס מול התחייבות בדוח על המצב הכספי (פרט למקרים מסוימים) באופן דומה לטיפול החשבונאי בחכירה מימונית בהתאם לתקן הקיים-IAS17 חכירות.
- חוכרים יכירו בהתחייבות בגין תשלומי החכירה ומנגד יכירו בנכס זכות-שימוש. כמו כן, החוכרים יכירו בהוצאות ריבית ובהוצאות פחת בנפרד.
- תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית אשר מבוססים על ביצוע או שימוש (לדוגמה, אחוז מהפדיון) יוכרו כהוצאה מצד החוכרים או כהכנסה מצד המחכירים במועד היווצרותם.
- במקרה של שינוי בתשלומי חכירה משתנים הצמודים למדד, על החוכר להעריך מחדש את ההתחייבות בגין החכירה כאשר השפעת השינוי תיזקף לנכס זכות-שימוש.
- התקן החדש כולל שני חריגים שבהם החוכרים רשאים לטפל בחכירות בהתאם לטיפול החשבונאי הקיים בהתייחס לחכירות תפעוליות וזאת במקרה של חכירות נכסים בעלי ערך כספי נמוך או במקרה של חכירות לתקופה של עד שנה.
- הטיפול החשבונאי מצד המחכיר נותר ללא שינוי מהותי לעומת התקן הקיים, קרי, סיווג כחכירה מימונית או כחכירה תפעולית.

התקן החדש ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019, או לאחריו. אימוץ מוקדם אפשרי. בשלב זה אין כוונת החברה לאמץ את התקן החדש באימוץ מוקדם.

התקן החדש מאפשר לחוכרים לבחור באחת מגישות היישום הבאות:

(א) יישום למפרע מלא - במקרה זה, השפעת יישום התקן החדש לתחילת התקופה המוקדמת ביותר המוצגת תיזקף להון. כמו כן, החברה תציג מחדש את דוחותיה הכספיים המוצגים כמספרי השוואה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. תקנים חדשים שטרם הגיע מועד יישומם (המשך)

4. IFRS16 - חכירות (המשך)

ב) גישת יישום למפרע חלקי - לפי גישה זו, לא תידרש הצגה מחדש של מספרי השוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן החדש לראשונה, תחושב תוך שימוש בריבית ההיוון הקיימת במועד יישום התקן החדש לראשונה. לגבי יתרת נכס זכות-השימוש, החברה יכולה להחליט, לגבי כל חכירה בנפרד, ליישם את אחת משתי החלופות הבאות:

- הכרה בנכס בגובה ההתחייבות שהוכרה, עם התאמות מסוימות.
- הכרה בנכס כאילו מאז ומעולם נמדד בהתאם להוראות התקן החדש.

הפרש כלשהו הנוצר במועד יישום התקן החדש לראשונה בעקבות יישום למפרע חלקי, אם קיים, יזקף להון.

בשלב זה, החברה בוחנת את האפשרויות השונות ליישום התקן החדש למפרע.

5. פרשנות של דיווח כספי בינלאומי IFRIC23, עמדות מס לא וודאיות

בחודש יוני 2017 פרסם ה-IASB את IFRIC23 - טיפול באי-ודאות הקשורה למסים על ההכנסה (להלן - הפרשנות). הפרשנות מבהירה את כללי ההכרה והמדידה של נכסים או התחייבויות בהתאם להוראות IAS12 מסים על ההכנסה במצבים בהם קיימת אי-ודאות הקשורה למסים על ההכנסה. הפרשנות מתייחסת ומספקת הנחיות לבחינת קיבוץ מקרים של אי-ודאות המתייחסים למסים על הכנסה, בחינת התייחסות של רשויות המס, מדידת השלכות אי-הודאות הקשורה למסים על הכנסה על הדוחות הכספיים וכן טיפול בשינויים בעובדות ובנסיבות של אי-הודאות.

הפרשנות תיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2019. אימוץ מוקדם אפשרי.

במועד היישום לראשונה, החברה תיישם את הפרשנות באחת משתי השיטות:

א) יישום למפרע מלא ללא תיקון מספרי השוואה וזקיפת ההשפעה המצטברת למועד היישום לראשונה ליתרת הפתיחה של יתרת הרווח.

ב) יישום למפרע מלא לרבות תיקון מספרי השוואה.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של הפרשנות, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתה, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

6. תיקונים ל-IAS40 נדל"ן להשקעה - העברות של נדל"ן להשקעה

בחודש דצמבר 2016 פרסם ה-IASB תיקונים ל-IAS40 נדל"ן להשקעה (להלן - התיקונים). התיקונים מבהירים ומספקים הנחיות יישום להוראות IAS40 לגבי העברות של נדל"ן להשקעה או לנדל"ן להשקעה. עיקרי התיקונים הניסו לקבוע כי רשימת האירועים המפורטת בתקן לגבי העברות נדל"ן להשקעה מהוות דוגמאות לראיות לשינוי בשימוש הנדל"ן ואינן מהוות רשימה סגורה. כמו כן, התיקונים מבהירים כי שינוי בכוונת ההנהלה, כשלעצמה, לא מספקת ראייה לשינוי בשימוש.

התיקונים ייושמו למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018. ליישום התקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

כה. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

שער חליפין יצג של הדולר ארה"ב באחוזים	מדד המחירים לצרכן מדד ידוע באחוזים	מדד המחירים לצרכן מדד בגין באחוזים
--	---	---

-9.83	0.3	0.4	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
-1.5	-0.3	-0.2	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016
0.3	-0.9	-1.0	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

א. כללי

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזק כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

תוצאות, נכסי והתחייבויות כל מגזר כוללים פריטים המיוחסים ישירות למגזר ופריטים אשר ניתן ליחסם על בסיס סביר.

כללי החשבונאות שישומו בדיווח המגזרי תואמים את כללי החשבונאות המקובלים שאומצו לצורך העריכה וההצגה של הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה.

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרנות השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח לביטוח חיים, פנסיה וגמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות מרכז את כל פעילות הקבוצה בביטוח בריאות - המגזר כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, ניתוחים, השתלות, ביטוח שיניים ועוד.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים, וענפי חבויות אחרים.

- ענף רכב חובה
ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

- ענף רכב רכוש
ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

- ענפי חבויות אחרים
ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית, אחריות המוצר, גוף אוניות וגוף מטוסים.

- ענפי רכוש ואחרים
יתר ענפי ביטוח כללי שאינם רכב וחבויות לרבות אובדן רכוש, מקיף בתי עסק, מקיף דירות, בנקים למשכנתאות, תאונות אישיות, מטענים בהובלה, ביטוח הנדסי וסיכונים אחרים.

4. מגזר שירותים פיננסים

מגזר זה כולל בעיקר, שירותי ניהול נכסים פיננסים ושיווק להשקעות (בעיקר ניהול קרנות נאמנות וניהול תיקים), שירותי ביצוע בבורסה ובשווקים מוסדרים (ברוקראז')⁽¹⁾, עשיית שוק בניירות ערך שונים ושירותים אחרים.

5. מגזרי פעילות אחרים

מגזרי פעילות אחרים כוללים תוצאות מפעילות סוכנויות ביטוח.

6. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה הקבוצה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות, פעילויות נלוות/משיקות לפעילות הקבוצה, והחזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון מגדל ביטוח בהתאם לתקנות ההון.

⁽¹⁾ לעניין מיזוג מגדל שרותי בורסה בע"מ, ראה באור 1.2.39.ה.1).

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, באלפי ש"ח

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים	שירותים פיננסים	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
12,622,168	0	0	0	0	2,380,841	1,325,697	8,915,630	פרמיות שהורווחו ברוטו
769,593	0	0	0	0	482,625	114,348	172,620	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
11,852,575	0	0	0	0	1,898,216	1,211,349	8,743,010	פרמיות שהורווחו בשייר
9,558,756	- 26,446	172,020	76	12,294	138,366	210,420	9,052,026	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
2,026,140	- 14	0	0	153,343	0	0	1,872,811	הכנסות מדמי ניהול
335,922	(* - 172,501)	0	337,829	6,130	74,967	27,980	61,517	הכנסות מעמלות
60,752	- 49,507	72,589	35,794	307	1,569	0	0	הכנסות אחרות
23,834,145	- 248,468	244,609	373,699	172,074	2,113,118	1,449,749	19,729,364	סך כל ההכנסות
20,740,201	- 41,872	0	0	0	1,826,649	1,019,380	17,936,044	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
411,019	0	0	0	0	254,131	78,004	78,884	
20,329,182	- 41,872	0	0	0	1,572,518	941,376	17,857,160	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,715,267	- 166,243	0	132,328	56,537	464,199	385,485	842,961	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,037,894	- 18,818	63,310	176,942	88,568	50,713	75,926	601,253	הוצאות הנהלה וכלליות
85,677	- 2,411	62,209	4,703	554	9,955	0	10,667	הוצאות אחרות
128,480	- 15,369	131,307	557	400	- 2,383	327	13,641	הוצאות מימון
23,296,500	- 244,713	256,826	314,530	146,059	2,095,002	1,403,114	19,325,682	סך כל ההוצאות
40,560	0	21,196	198	0	882	0	18,284	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
578,205	- 3,755	8,979	59,367	26,015	18,998	46,635	421,966	רווח לפני מסים על ההכנסה
369,993	0	138,222	660	- 177	88,113	10,552	132,623	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
948,198	- 3,755	147,201	60,027	25,838	107,111	57,187	554,589	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

(* נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 121,881 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 26,019 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח כללי בסך של 21,463 אלפי ש"ח ובתחום השירותים הפיננסים בסך של 3,138 אלפי ש"ח.)

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2017 - מונגש

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, באלפי ש"ח

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים	שירותים פיננסים	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
11,194,490	0	0	0	0	2,182,472	1,177,180	7,834,838	פרמיות שהורווחו ברוטו
708,795	0	0	0	0	453,731	67,303	187,761	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
10,485,695	0	0	0	0	1,728,741	1,109,877	7,647,077	פרמיות שהורווחו בשייר
4,921,136	-23,506	121,554	964	-5,071	113,138	98,912	4,615,145	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,588,039	0	0	0	130,787	0	0	1,457,252	הכנסות מדמי ניהול
317,861	-157,951 (*)	0	307,711	6,488	68,215	10,633	82,765	הכנסות מעמלות
108,243	-50,862	93,890	28,216	0	14,874	0	22,125	הכנסות אחרות
17,420,974	-232,319	215,444	336,891	132,204	1,924,968	1,219,422	13,824,364	סך כל ההכנסות
14,713,193	-41,363	0	0	0	1,783,574	843,569	12,127,413	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
335,885	0	0	0	0	213,430	47,565	74,890	
14,377,308	-41,363	0	0	0	1,570,144	796,004	12,052,523	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,637,107	-149,435	0	130,663	54,653	453,802	345,678	801,746	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
971,285	-18,246	86,723	159,302	76,457	45,655	71,520	549,874	הוצאות הנהלה וכלליות
102,898	-4,945	59,017	8,563	465	14,034	0	25,764	הוצאות אחרות
104,905	-11,664	103,462	492	90	2,687	0	9,838	הוצאות מימון
17,193,503	-225,653	249,202	299,020	131,665	2,086,322	1,213,202	13,439,745	סך כל ההוצאות
58,887	0	22,968	835	0	5,435	0	29,649	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
286,358	-6,666	-10,790	38,706	539	-155,919	6,220	414,268	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-84,433	0	-5,883	-257	55	-22,110	-3,372	-52,866	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
201,925	-6,666	-16,673	38,449	594	-178,029	2,848	361,402	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

(*) נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 107,362 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 27,712 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח כללי בסך של 19,294 אלפי ש"ח ובתחום השירותים הפיננסים בסך של 3,583 אלפי ש"ח.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, באלפי ש"ח

סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים	שירותים פיננסים	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
10,688,814	0	0	0	0	2,002,782	1,024,474	7,661,558	פרמיות שהורווחו ברוטו
623,156	0	0	0	0	403,873	69,590	149,693	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
10,065,658	0	0	0	0	1,598,909	954,884	7,511,865	פרמיות שהורווחו בשייר
3,485,333	-27,754	170,051	3,634	6,079	182,340	70,059	3,080,924	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,479,574	0	0	0	141,531	0	0	1,338,043	הכנסות מדמי ניהול
342,596	-175,109 (*)	0	334,057	55,562	58,453	15,868	53,765	הכנסות מעמלות
41,732	-30,698	66,631	3,630	2,169	0	0	0	הכנסות אחרות
15,414,893	-233,561	236,682	341,321	205,341	1,839,702	1,040,811	11,984,597	סך כל ההכנסות
12,561,742	-26,454	0	0	0	1,453,183	779,039	10,355,974	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
347,310	0	0	0	0	216,487	64,625	66,198	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
12,214,432	-26,454	0	0	0	1,236,696	714,414	10,289,776	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,585,267	-160,524	0	139,296	65,422	416,237	293,467	831,369	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,038,443	-17,111	78,410	157,285	115,891	47,575	58,582	597,811	הוצאות הנהלה וכלליות
101,801	-907	30,853	7,702	27,524	16,376	0	20,253	הוצאות אחרות
57,731	-17,387	47,779	1,893	28	4,360	0	21,058	הוצאות מימון
14,997,674	-222,383	157,042	306,176	208,865	1,721,244	1,066,463	11,760,267	סך כל ההוצאות
91,598	0	19,555	1,894	0	18,267	0	51,882	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
508,817	-11,178	99,195	37,039	-3,524	136,725	-25,652	276,212	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-328,419	0	-73,735	-160	643	-79,761	-9,724	-165,682	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
180,398	-11,178	25,460	36,879	-2,881	56,964	-35,376	110,530	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

(*) נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 122,384 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 24,895 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח כללי בסך של 18,206 אלפי ש"ח ובתחום השירותים הפיננסים בסך של 9,624 אלפי ש"ח.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, באלפי ש"ח

סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
8,915,630	0	0	8,915,630	פרמיות שהורווחו ברוטו
172,620	0	0	172,620	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
8,743,010	0	0	8,743,010	פרמיות שהורווחו בשייר
9,052,026	903	2,882	9,048,241	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,872,811	114,430	347,024	1,411,357	הכנסות מדמי ניהול
61,517	0	0	61,517	הכנסות מעמלות
0	0	0	0	הכנסות אחרות
19,729,364	115,333	349,906	19,264,125	סך כל ההכנסות
17,936,044	0	0	17,936,044	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
78,884	0	0	78,884	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
17,857,160	0	0	17,857,160	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
842,961	45,860	154,284	642,817	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
601,253	56,699	172,734	371,820	הוצאות הנהלה וכלליות
10,667	10,667	0	0	הוצאות אחרות
13,641	0	0	13,641	הוצאות מימון
19,325,682	113,226	327,018	18,885,438	סך כל ההוצאות
18,284	0	0	18,284	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
421,966	2,107	22,888	396,971	רווח לפני מסים על ההכנסה
132,623	629	1,647	130,347	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
554,589	2,736	24,535	527,318	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, באלפי ש"ח

סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
7,834,838	0	0	7,834,838	פרמיות שהורווחו ברוטו
187,761	0	0	187,761	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
7,647,077	0	0	7,647,077	פרמיות שהורווחו בשייר
4,615,145	1,613	4,029	4,609,503	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,457,252	118,341	343,713	995,198	הכנסות מדמי ניהול
82,765	0	0	82,765	הכנסות מעמלות
22,125	0	0	22,125	הכנסות אחרות
13,824,364	119,954	347,742	13,356,668	סך כל ההכנסות
12,127,413	0	0	12,127,413	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
74,890	0	0	74,890	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
12,052,523	0	0	12,052,523	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
801,746	46,248	151,544	603,954	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
549,874	55,861	153,669	340,344	הוצאות הנהלה וכלליות
25,764	25,764	0	0	הוצאות אחרות
9,838	0	0	9,838	הוצאות מימון
13,439,745	127,873	305,213	13,006,659	סך כל ההוצאות
29,649	0	0	29,649	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
414,268	-7,919	42,529	379,658	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-52,866	-168	745	-53,443	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
361,402	-8,087	43,274	326,215	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, באלפי ש"ח

סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
7,661,558	0	0	7,661,558	פרמיות שהורווחו ברוטו
149,693	0	0	149,693	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
7,511,865	0	0	7,511,865	פרמיות שהורווחו בשייר
3,080,924	2,745	8,523	3,069,656	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,338,043	131,556	348,592	857,895	הכנסות מדמי ניהול
53,765	0	0	53,765	הכנסות מעמלות
11,984,597	134,301	357,115	11,493,181	סך כל ההכנסות
10,355,974	0	0	10,355,974	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
66,198	0	0	66,198	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
10,289,776	0	0	10,289,776	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
831,369	45,180	149,047	637,142	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
597,811	59,523	137,540	400,748	הוצאות הנהלה וכלליות
20,253	20,253	0	0	הוצאות אחרות
21,058	0	0	21,058	הוצאות מימון
11,760,267	124,956	286,587	11,348,724	סך כל ההוצאות
51,882	0	0	51,882	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
276,212	9,345	70,528	196,339	רווח לפני מסים על ההכנסה
-165,682	-2,103	-6,228	-157,351	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
110,530	7,242	64,300	38,988	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים *)	סה"כ	
428,569	743,904	678,869	350,667	2,202,009	פרמיות ברוטו
11,197	7,268	379,985	108,490	506,940	פרמיות ביטוח משנה
417,372	736,636	298,884	242,177	1,695,069	פרמיות בשייר
84,290	143,300	(6,364)	(18,079)	203,147	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורוחה, בשייר
501,662	879,936	292,520	224,098	1,898,216	פרמיות שהורוחו בשייר
67,495	18,316	4,133	48,422	138,366	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
0	297	63,620	11,050	74,967	הכנסות מעמלות
747	203	83	536	1,569	הכנסות אחרות
569,904	898,752	360,356	284,106	2,113,118	סך כל ההכנסות
573,158	671,636	303,358	278,497	1,826,649	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
16,611	2,916	181,356	53,248	254,131	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
556,547	668,720	122,002	225,249	1,572,518	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
60,134	174,728	163,837	65,500	464,199	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
12,817	13,604	13,219	11,073	50,713	הוצאות הנהלה וכלליות
2,539	4,275	1,736	1,405	9,955	הוצאות אחרות
508	145	(3,405)	369	(2,383)	הוצאות מימון
632,545	861,472	297,389	303,596	2,095,002	סך כל ההוצאות
420	114	47	301	882	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(62,221)	37,394	63,014	(19,189)	18,998	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
41,936	11,376	4,718	30,083	88,113	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(20,285)	48,770	67,732	10,894	107,111	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
2,186,592	522,229	598,066	1,754,555	5,061,442	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2017
1,998,504	519,145	228,875	1,435,461	4,181,985	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2017

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, באלפי ש"ח

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים *)	סה"כ	
558,375	884,688	661,471	336,160	2,440,694	פרמיות ברוטו
10,951	5,458	370,750	84,804	471,963	פרמיות ביטוח משנה
547,424	879,230	290,721	251,356	1,968,731	פרמיות בשייר
-45,737	-174,398	-9,883	-9,972	-239,990	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורוחה, בשייר
501,687	704,832	280,838	241,384	1,728,741	פרמיות שהורוחו בשייר
54,711	10,389	7,169	40,869	113,138	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
0	164	59,302	8,749	68,215	הכנסות מעמלות
8,234	1,151	598	4,891	14,874	הכנסות אחרות
564,632	716,536	347,907	295,893	1,924,968	סך כל ההכנסות
569,068	615,120	250,756	348,630	1,783,574	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
13,565	5,733	117,048	77,084	213,430	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
555,503	609,387	133,708	271,546	1,570,144	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
61,364	168,885	158,908	64,645	453,802	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
13,599	11,803	12,420	7,833	45,655	הוצאות הנהלה וכלליות
3,902	6,268	2,073	1,791	14,034	הוצאות אחרות
437	96	1,825	329	2,687	הוצאות מימון
634,805	796,439	308,934	346,144	2,086,322	סך כל ההוצאות
2,670	507	263	1,995	5,435	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
-67,503	-79,396	39,236	-48,256	-155,919	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
-10,865	-2,060	-1,070	-8,115	-22,110	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
-78,368	-81,456	38,166	-56,371	-178,029	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
2,212,892	661,979	548,718	1,685,795	5,109,384	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2016
1,964,127	658,149	225,064	1,384,014	4,231,354	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2016

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-87% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, אלפי ש"ח

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים *)	סה"כ	
509,942	646,605	588,162	305,488	2,050,197	פרמיות ברוטו
11,495	2,872	319,588	76,808	410,763	פרמיות ביטוח משנה
498,447	643,733	268,574	228,680	1,639,434	פרמיות בשייר
5,296	-37,631	-6,302	-1,888	-40,525	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
503,743	606,102	262,272	226,792	1,598,909	פרמיות שהורווחו בשייר
96,402	14,856	11,018	60,064	182,340	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
0	-365	51,806	7,012	58,453	הכנסות מעמלות
600,145	620,593	325,096	293,868	1,839,702	סך כל ההכנסות
350,549	499,421	405,253	197,960	1,453,183	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
-11,459	1,239	286,137	-59,430	216,487	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
362,008	498,182	119,116	257,390	1,236,696	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
60,515	151,429	142,411	61,882	416,237	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
16,744	11,883	12,560	6,388	47,575	הוצאות הנהלה וכלליות
4,979	6,430	2,683	2,284	16,376	הוצאות אחרות
847	149	2,830	534	4,360	הוצאות מימון
445,093	668,073	279,600	328,478	1,721,244	סך כל ההוצאות
9,808	1,510	840	6,109	18,267	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
164,860	-45,970	46,336	-28,501	136,725	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
-42,822	-6,591	-3,670	-26,678	-79,761	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
122,038	-52,561	42,666	-55,179	56,964	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
1,735,607	440,936	567,267	1,512,579	4,256,389	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2015
1,718,804	439,650	202,958	1,279,389	3,640,801	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2015

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-96% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ה. פרטים על נכסי והתחייבויות המגזר

ליום 31 בדצמבר 2017, באלפי ש"ח

סה"כ	התאמות וקוזזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים	שירותים פיננסים	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
								נכסים
1,182,273	-1,522	217,331	108,961	352,571	197,229	0	307,703	נכסים בלתי מוחשיים
1,963,402	-73,206	0	0	0	204,935	495,994	1,335,679	הוצאות רכישה נדחות
347,650	0	183,226	1,380	0	4,750	0	158,294	השקעות בחברות כלולות
5,992,310	0	0	0	0	0	125,377	5,866,933	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
605,038	0	6,071	0	0	117,903	19,098	461,966	נדל"ן להשקעה - אחר
1,035,690	0	0	0	0	879,457	44,916	111,317	נכסי ביטוח משנה
765,307	0	0	0	0	401,762	47,059	316,486	פרמיות לגביה
85,292,178	0	0	0	0	0	1,730,088	83,562,090	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
								השקעות פיננסיות אחרות:
10,939,902	0	4,939,992	1,262	1,512	2,234,663	109,358	3,653,115	נכסי חוב סחירים
23,548,565	-100,000	366,714	5,894	7,451	631,240	680,587	21,956,679	נכסי חוב שאינם סחירים
1,102,334	0	252,805	1	55,214	222,797	16,903	554,614	מניות
2,565,844	0	490,132	703	80,300	471,377	45,026	1,478,306	אחרות
38,156,645	-100,000	6,049,643	7,860	144,477	3,560,077	851,874	27,642,714	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
8,497,605	0	0	0	0	0	177,796	8,319,809	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
2,299,697	0	472,672	97,070	29,004	332,859	47,981	1,320,111	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
1,437,814	-1,149,938	1,344,171	149,728	66,872	86,358	211,065	729,558	נכסים אחרים
147,575,609	-1,324,666	8,273,114	364,999	592,924	5,785,330	3,751,248	130,132,660	סך כל הנכסים
100,525,815	0	0	0	0	0	1,916,353	98,609,462	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
								התחייבויות
34,944,200	0	0	0	0	5,061,442	1,089,689	28,793,069	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
99,893,451	0	0	0	0	0	2,090,217	97,803,234	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
3,770,635	-93,278	3,623,925	101,296	43,345	5,781	3,411	86,155	התחייבויות פיננסיות
3,059,461	-1,174,535	1,190,827	263,703	109,738	718,107	71,937	1,879,684	התחייבויות אחרות
141,667,747	-1,267,813	4,814,752	364,999	153,083	5,785,330	3,255,254	128,562,142	סך כל ההתחייבויות

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ה. פרטים על נכסי והתחייבויות המגזר (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016, באלפי ש"ח

סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים	שירותים פיננסים	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
								נכסים
1,224,390	-1,733	230,814	116,572	353,182	207,184	0	318,371	נכסים בלתי מוחשיים
1,894,376	-70,086	0	0	0	205,510	446,904	1,312,048	הוצאות רכישה נדחות
315,454	0	167,445	1,649	0	4,002	0	142,358	השקעות בחברות כלולות
5,686,004	0	0	0	0	0	121,041	5,564,963	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
600,576	0	6,506	0	0	115,128	15,814	463,128	נדל"ן להשקעה - אחר
1,026,712	0	0	0	0	878,030	36,523	112,159	נכסי ביטוח משנה
719,100	0	0	0	0	516,268	26,495	176,337	פרמיות לגביה
76,296,715	0	0	0	0	0	1,573,448	74,723,267	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
								השקעות פיננסיות אחרות:
8,954,701	0	3,184,601	2,842	1,510	2,051,932	88,194	3,625,622	נכסי חוב סחירים
23,614,378	-100,806	445,976	3,892	6,624	827,421	553,201	21,878,070	נכסי חוב שאינם סחירים
1,106,966	0	209,787	1	49,190	238,473	14,764	594,751	מניות
2,476,913	0	445,293	334	77,552	447,836	36,602	1,469,296	אחרות
36,152,958	-100,806	4,285,657	7,069	134,876	3,565,662	692,761	27,567,739	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
7,267,318	0	0	0	0	0	154,703	7,112,615	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,945,842	0	1,127,625	96,447	96,551	241,029	11,019	373,171	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
2,008,676	-1,391,440	1,789,534	134,654	83,264	165,968	194,828	1,031,868	נכסים אחרים
135,138,121	-1,564,065	7,607,581	356,391	667,873	5,898,781	3,273,536	118,898,024	סך כל הנכסים
90,082,984	0	0	0	0	0	1,744,175	88,338,809	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
								התחייבויות
33,789,715	-1,049	0	0	0	5,109,384	862,120	27,819,260	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
89,523,192	0	0	0	0	0	1,905,889	87,617,303	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
3,882,374	-92,969	3,623,217	103,944	48,180	8,818	5,737	185,447	התחייבויות פיננסיות
2,551,055	-1,415,629	1,039,944	252,447	96,489	780,579	52,886	1,744,339	התחייבויות אחרות
129,746,336	-1,509,647	4,663,161	356,391	144,669	5,898,781	2,826,632	117,366,349	סך כל ההתחייבויות

מוניטין אלפי ש"ח	תיקי ביטוח אלפי ש"ח	דמי ניהול עתידיים אלפי ש"ח	מותג אלפי ש"ח	תוכנות מחשב אלפי ש"ח	תיק לקוחות אלפי ש"ח	אחר אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח
1,069,209	741,466	213,623	10,939	1,322,133	81,115	22,829	3,461,314
13,146	859	970	0	2	0	8,547	23,524
0	0	0	0	111,814	0	0	111,814
0	-1,823	0	0	-64,350	0	0	-66,173
-1,372	0	0	-1,967	-6,306	0	0	-9,645
1,080,983	740,502	214,593	8,972	1,363,293	81,115	31,376	3,520,834
0	437	0	0	119,047	0	0	119,484
0	-1,334	0	0	-62,131	0	0	-63,465
-12,055	0	0	-1,413	-4,537	0	-8,360	-26,365
1,068,928	739,605	214,593	7,559	1,415,672	81,115	23,016	3,550,488
172,041	722,989	172,378	9,891	1,063,807	30,970	17,935	2,190,011
0	4,489	5,680	258	127,301	11,431	4,027	153,186
24,709	0	0	0	0	0	0	24,709
0	-1,823	0	0	-64,350	0	0	-66,173
0	0	0	-1,314	-3,975	0	0	-5,289
196,750	725,655	178,058	8,835	1,122,783	42,401	21,962	2,296,444
0	3,720	5,386	14	120,881	9,955	1,634	141,590
12,175	0	0	0	0	0	0	12,175
0	-1,334	0	0	-61,917	0	0	-63,251
-7,680	0	0	-1,290	-3,350	0	-6,423	-18,743
201,245	728,041	183,444	7,559	1,178,397	52,356	17,173	2,368,215
867,683	11,564	31,149	0	237,275	28,759	5,843	1,182,273
884,233	14,847	36,535	137	240,510	38,714	9,414	1,224,390

עלות

יתרה ליום 1 בינואר 2016
רכישות במסגרת צירוף עסקים
רכישות ופיתוח עצמי (1)
גריעות במשך השנה
יציאה מאיחוד

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
רכישות ופיתוח עצמי (1)
גריעות במשך השנה
יציאה מאיחוד

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

הפחתה שנצברה והפסדים מירידות ערך שנצברו

יתרה ליום 1 בינואר 2016
הפחתה שהוכרה במהלך השנה
ירידת ערך
גריעות במשך השנה
יציאה מאיחוד

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
הפחתה שהוכרה במהלך השנה
ירידת ערך
גריעות במשך השנה
יציאה מאיחוד

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

ערך בספרים נטו

ביום 31 בדצמבר 2017

ביום 31 בדצמבר 2016

(1) בגין תוכנות מחשב נכללו סכומים בגין פיתוח עצמי בשנים 2017 ו-2016 בסך של כ-90 מיליון ש"ח ובסך של כ-83 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין ליום 31 בדצמבר 2017 הוקצה המוניטין ליחידות מניבות המזומנים הבאות: פנסייה, גמל, ביטוח כללי שירותים פיננסיים ואחרות (סוכנויות ביטוח ופעילויות שאינן מיוחסות למגזרי הפעילות).

להלן הערך בספרים של המוניטין שהוקצה ליחידות מניבות המזומנים הבאות:

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
190,866	190,866	פנסייה
92,142	86,307	גמל
349,886	349,886	שירותים פיננסיים
168,470	168,470	ביטוח כללי
82,869	72,154	אחרות
<u>884,233</u>	<u>867,683</u>	

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין נבחן הסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים לה הוקצה המוניטין ביחס לערכה בספרים. ככל שהסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים עולה על ערכה בספרים, היחידה והנכסים שהוקצו לה יחשבו כבלתי פגומים בערכם.

הסכום בר ההשבה של יחידת הפנסייה נקבע על בסיס תחזית הכנסות בניכוי הוצאות צפויות מתיק הפנסייה הקיים על בסיס הערך הגלום של תיק זה, בהתאמה לשיעורי היוון ותשואה כלכליים. ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות בין היתר הנחות בגין שיעורי דמי הניהול הצפויים, ביטולים, הוצאות תפעול, עמלות ותשואת תיק ההשקעות, הנקבעות מדי שנה על-ידי הנהלת הקבוצה על-פי הסביבה העסקית ורמת התחרות בענף, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים. הסכום בר ההשבה עולה על הערך בספרים של היחידה.

הסכום בר ההשבה של יחידת הגמל התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרים המזומנים העתידי הנגזר ממכלול הפעילויות של היחידה.

ליום 31 בדצמבר 2017, בעיקר עקב ירידה בשיעורי דמי הניהול ומגידול בהוצאות, נמצא כי הערך בספרים של יחידת הגמל אשר מורכב בעיקר ממוניטין, דמי ניהול עתידיים והוצאות רכישה נדחות, היה גבוה מסכום בר ההשבה שלה שהינו 168,577 אלפי ש"ח. לפיכך, הוכר הפסד מירידת ערך בסך 5,835 אלפי ש"ח (בשנת 2016 - 20,529 אלפי ש"ח). ההפסד מירידת הערך כאמור יוחס למוניטין.

הסכום בר ההשבה של יחידת השירותים הפיננסיים, הכוללת בעיקר את פעילות קרנות הנאמנות, התבסס על השווי ההוגן שלה בניכוי עלויות מימוש ונקבע על בסיס אומדן תזרים המזומנים העתידי הנגזר ממכלול הפעילויות של היחידה. הסכום בר ההשבה עולה על הערך בספרים של היחידה.

הסכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של ענפי הביטוח הכללי. הסכום בר ההשבה עולה על הערך בספרים של היחידה.

היחידות האחרות מיוחסות לפעילות סוכנויות הביטוח בקבוצה ופעילויות שאינן מיוחסות למגזרי פעילות. הסכום בר ההשבה של כל אחת מהיחידות האחרות התבסס על שווי השימוש שלהן ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים בכל יחידה. לימים 31 בדצמבר 2017 ו-31 בדצמבר 2016 הוכר הפסד מירידת ערך בסכום שאינו מהותי.

ירידות הערך נכללות בסעיף הוצאות אחרות.

מדידות השווי ההוגן מסווגות ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן. להגדרת הרמות השונות בהיררכיה ראה באור 7.יא.2. דבר קביעת השווי ההוגן.

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר (המשך)

הנחות המפתח ששימשו בחישוב הסכום בר ההשבה

החישוב של הסכום בר ההשבה של יחידת הגמל מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:
 שיעור ריבית היוון נומינלי לפני מס כ-13% ולאחר מס כ-9% (בשנת 2016 שיעור ריבית היוון נומינלי לפני מס כ-14% ולאחר מס כ-10%). שיעור זה נקבע בהתבסס על מודל W.A.C.C, על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.
 שיעור צמיחה נומינלי לטווח ארוך כ-2% (בשנת 2016 שיעור צמיחה נומינלי לטווח ארוך כ-3%). שיעור זה נקבע בהתבסס על שיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך המקובל בפעילות מסוג זה.
 תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של 5 שנים.

החישוב של הסכום בר ההשבה של פעילות קרנות הנאמנות מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:
 שיעור ריבית היוון ריאלי לפני מס כ-12.8% ולאחר מס כ-9.2% (בשנת 2016 שיעור ריבית היוון ריאלי לפני מס כ-14.2% ולאחר מס כ-10.2%). שיעור זה נקבע בהתבסס על מודל W.A.C.C, על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.
 שיעור צמיחה ריאלי לטווח הארוך כ-2% (בשנת 2016 שיעור צמיחה ריאלי לטווח הארוך כ-2%). שיעור זה נקבע בהתבסס על שיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך המקובל בפעילות מסוג זה.
 שיעור דמי ניהול ממוצעים בקרנות הנאמנות בטווח הארוך כ-0.53% (בשנת 2016 כ-0.55%).
 תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של 5 שנים.

החישוב של הסכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:
 שיעור ריבית היוון נומינלי לפני מס כ-15.3% ולאחר מס כ-10% (בשנת 2016 שיעור ריבית היוון נומינלי לפני מס כ-14.9% ולאחר מס כ-9.7%), תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של חמש שנים, יחס נזק כולל בענפי הביטוח הכללי השונים של כ-82.9%-130.5% (בשנת 2016 כ-87.5%-134%), שיעור צמיחת פרמיות בביטוח רכב חובה ורכוש כ-2% ושיעור צמיחת פרמיות ביתר הענפים כ-3% (בשנת 2016 כ-1.5% בביטוח רכב חובה וכ-3.3% ביתר הענפים), שיעור צמיחה נומינלי של הרווח הביטוחי הנקי לטווח ארוך כ-1.5% (בשנת 2016 כ-1.5%).

החישוב של הסכום בר ההשבה של סוכנויות הביטוח ופעילויות שאינן מיוחסות למגזרי פעילות מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:
 ממוצע שיעור הריבית להיוון לפני מס כ-16% ולאחר מס כ-13% (בשנת 2016 כ-16% לפני מס וכ-13% לאחר מס), ושיעור הצמיחה לטווח ארוך בעיקר כ-1%-2.5% (בשנת 2016 כ-1%-2.5%).
 שיעורים אלה נקבעו על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.

א. הרכב

ליום	ליום	
31 בדצמבר	31 בדצמבר	
2016	2017	
באלפי ש"ח	באלפי ש"ח	
		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:
1,018,581	1,058,395	ביטוח חיים
236,709	218,418	פנסיה וגמל
<u>1,255,290</u>	<u>1,276,813</u>	
433,576	481,654	ביטוח בריאות
205,510	204,935	ביטוח כללי
<u>1,894,376</u>	<u>1,963,402</u>	

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות (המשך)

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ובביטוח בריאות

סה"כ באלפי ש"ח	בריאות באלפי ש"ח	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח סה"כ באלפי ש"ח	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח פנסיה וגמל באלפי ש"ח	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ביטוח חיים באלפי ש"ח	
1,646,923	405,742	1,241,181	228,953	1,012,228	יתרה ליום 1 בינואר 2016
<u>תוספות</u>					
249,280	91,639	157,641	40,038	117,603	עמלות רכישה
148,929	56,577	92,352	13,046	79,306	הוצאות רכישה אחרות
398,209	148,216	249,993	53,084	196,909	סך הכל תוספות
231,299	88,554	142,745	20,305	122,440	הפחתה שוטפת
124,967	31,828	93,139	25,023	68,116	הפחתה בגין ביטולים
1,688,866	433,576	1,255,290	236,709	1,018,581	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
<u>תוספות</u>					
292,038	114,205	177,833	32,245	145,588	עמלות רכישה
161,763	61,079	100,684	12,424	88,260	הוצאות רכישה אחרות
453,801	175,284	278,517	44,669	233,848	סך הכל תוספות
230,466	89,205	141,261	20,208	121,053	הפחתה שוטפת
153,734	38,001	115,733	42,752	72,981	הפחתה בגין ביטולים
1,758,467	481,654	1,276,813	218,418	1,058,395	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

באור 6 - רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה

סה"כ אלפי ש"ח	שיפורים במושכר אלפי ש"ח	ציוד וריהוט משרדי אלפי ש"ח	כלי רכב אלפי ש"ח	מחשבים ותוכנה אלפי ש"ח	קרקע ובנייני משרדים אלפי ש"ח	
<u>שנת 2017</u>						
<u>עלות</u>						
1,258,547	25,224	208,185	964	232,351	791,823	עלות ליום 1 בינואר 2017
27,968	2,627	7,332	474	14,167	3,368	תוספות במשך השנה
-45,763	-8,375	-7,344	-526	-24,205	-5,313	גריעות במשך השנה
-1,728	-248	-158	-182	-1,140	0	יציאה מאיחוד
1,239,024	19,228	208,015	730	221,173	789,878	עלות ליום 31 בדצמבר 2017
<u>פחת שנצבר</u>						
581,427	21,107	143,412	585	200,508	215,815	פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2017
55,040	1,042	9,743	114	15,235	28,906	תוספות במשך השנה
-40,717	-8,297	-7,033	-393	-24,161	-833	גריעות במשך השנה
-1,125	-92	-69	-88	-876	0	יציאה מאיחוד
594,625	13,760	146,053	218	190,706	243,888	פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2017
644,399	5,468	61,962	512	30,467	545,990	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2017

באור 6 - רכוש קבוע (המשך)

א. הרכב ותנועה (המשך)

ס"ה"כ אלפי ש"ח	שיפורים במושכר אלפי ש"ח	ציוד וריהוט משרדי אלפי ש"ח	כלי רכב אלפי ש"ח	מחשבים ותוכנה אלפי ש"ח	קרקע ובנייני משרדים אלפי ש"ח	שנת 2016
1,274,287	25,452	208,523	848	240,008	799,456	עלות ליום 1 בינואר 2016
25,511	772	4,289	0	14,340	6,110	תוספות במשך השנה
1,165	238	202	135	590	0	רכישות במסגרת צירוף עסקים
-26,465	-654	-3,205	-19	-22,587	0	גריעות במשך השנה
5,186	0	0	0	0	5,186	שערוך נכסים שהועברו לנדל"ן
-18,929	0	0	0	0	-18,929	להשקעה
-2,208	-584	-1,624	0	0	0	העברה לנדל"ן להשקעה
						יציאה מאיחוד
<u>1,258,547</u>	<u>25,224</u>	<u>208,185</u>	<u>964</u>	<u>232,351</u>	<u>791,823</u>	עלות ליום 31 בדצמבר 2016
551,052	20,810	136,731	465	200,541	192,505	פחת שנצבר
64,070	1,060	10,584	127	22,541	29,758	פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2016
-26,016	-652	-2,783	-7	-22,574	0	תוספות במשך השנה
-6,448	0	0	0	0	-6,448	גריעות במשך השנה
-1,231	-111	-1,120	0	0	0	העברה לנדל"ן להשקעה
						יציאה מאיחוד
<u>581,427</u>	<u>21,107</u>	<u>143,412</u>	<u>585</u>	<u>200,508</u>	<u>215,815</u>	פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2016
<u>677,120</u>	<u>4,117</u>	<u>64,773</u>	<u>379</u>	<u>31,843</u>	<u>576,008</u>	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2016

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כרכוש קבוע

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	בבעלות בחכירה מהוונת *
540,660	513,480	
35,348	32,510	
<u>576,008</u>	<u>545,990</u>	

* נכסים בחכירה מהוונת בסך של 21,649 אלפי ש"ח (בשנת 2016 - 23,858 אלפי ש"ח) אשר יתרת תקופת החכירה בגינם הינה עד 16 שנה.

נכסים בחכירה מהוונת בסך של 10,861 אלפי ש"ח (בשנת 2016 - 11,490 אלפי ש"ח) אשר יתרת תקופת החכירה בגינם עולה על 45 שנה.

ג. מידע נוסף

בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של הנכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2017 הינה בסך של כ-238 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 כ-212 מיליון ש"ח).

בשנת 2017 גרעה הקבוצה רכוש קבוע שהופחת במלואו ואינו משמש את הקבוצה, אשר עלותו המקורית הינה כ-28 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 כ-26 מיליון ש"ח).

א. פרטים בדבר חברות בנות

להלן רשימה של החברות הבנות העיקריות של הקבוצה:

זכויות בעלות של הקבוצה בחברה הבת לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 באחוזים	זכויות בעלות של הקבוצה בחברה הבת לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 באחוזים	מיקום עיקרי של פעילות החברה	
100	100	ישראל	מגדל חברה לביטוח בע"מ
100	100	ישראל	מגדל מקפת ניהול קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ
100	100	ישראל	יזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ
100	100	ישראל	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	מבטח סיימון סוכנויות לביטוח בע"מ
100	100	ישראל	שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ
100	100	ישראל	שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ
73.28	73.28	ישראל	סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ
100	100	ישראל	מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ
100	0	ישראל	אינפומד אתרי רפואה בע"מ *
100	100	ישראל	בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ
100	100	ישראל	מגדל שוקי הון (1965) בע"מ

(* ביום 3 באוקטובר 2017, מכרה חברה בת של החברה, מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ, את מלוא אחזקתה במניות ובזכויות ההצבעה בחברת אינפומד אתרי רפואה בע"מ.

ב. פרטים בדבר חברות כלולות

1. הרכב החברות הכלולות

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	
הלוואות ושטרי הון שהעמידה החברה לחברות כלולות אלפי ש"ח	ההשקעה בחברות כלולות אלפי ש"ח	זכויות החברה בהון ובהצבעה באחוזים	מיקום הפעילות העיקרי		
10,416 ⁻¹	311,789	26.60	ישראל	קניון רמת אביב בע"מ	
51	25,394			חברות כלולות אחרות	
10,467	337,183			סך הכל חברות כלולות	

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ב. פרטים בדבר חברות כלולות (המשך)

1. הרכב החברות הכלולות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016	
הלוואות ושטרי הון שהעמידה החברה לחברות כלולות אלפי ש"ח	היקף ההשקעה בחברות כלולות אלפי ש"ח	18,831 ⁽¹⁾	26.60	0	קניין רמת אביב בע"מ
הלוואות ושטרי הון שהעמידה החברה לחברות כלולות אלפי ש"ח	היקף ההשקעה בחברות כלולות אלפי ש"ח	0	0 ⁻²	0	אמות השקעות בע"מ
294,755	275,924	18,831	26.60	0	
0	0	0	0 ⁻²	0	
294,755	275,924	18,831			
20,699	20,597	102			חברות כלולות אחרות
315,454	296,521	18,933			סך הכל חברות כלולות

(1) בחודש ספטמבר 2016, העמידה חברה נכדה של החברה, מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, לקניין רמת אביב בע"מ (להלן: "הקניין"), הלוואה בסכום של כ-23 מיליון ש"ח. הלוואה ניתנה לקניין על ידי בעלי מניות בהתאם לשיעור אחזקתם. הלוואה נושאת ריבית שנתית של 4% ותיפרע מעודפי המזומנים בקניין כפי שיהיו מעת לעת.

(2) ביום 21 במרס 2016 התקשרה מגדל ביטוח עם גורם מפיץ בעסקה למכירת 26,000,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע"נ כ"א של אמות השקעות בע"מ (להלן: "אמות"), שהיו כ-9.4% מהון המניות המונפק והנפרע של אמות, והמוחזקות בתיק הנוסטרו של מגדל ביטוח. כפי שנמסר למגדל ביטוח, הגורם המפיץ התקשר עם צדדים שלישיים לשם מכירת המניות אליהם בעסקאות מחוץ לבורסה. המכירה בוצעה במחיר של 12.68 ש"ח למניה (אקס דיבידנד) ובתמורה כוללת נטו של כ-329 מיליון ש"ח. סך הרווח שרשמה מגדל ביטוח בשנת 2016 הסתכם לכ-33 מיליון ש"ח לפני מס.

ביום המכירה חדלה אמות מלהיות חברה כלולה של מגדל ביטוח ויתרת ההשקעה במניות אמות טופלה כנכס פיננסי המשוערך לפי שווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

(3) לפרטים בדבר הלוואות שניתנו לחברות כלולות, שטרי הון שהונפקו על ידי חברות כלולות והלוואות שהתקבלו מחברות כלולות, ראה באור 2.38 בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ב. פרטים בדבר חברות כלולות (המשך)

2. הרכב ההשקעה בחברות כלולות

31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
138,184	142,715	עלות המניות
158,337	194,468	חלק החברה ברווחים ובקרנות הון שנצברו ממועד הרכישה, בניכוי דיבידנדים
18,933	10,467	השקעות אחרות - שטרי הון והלוואות
<u>315,454</u>	<u>347,650</u>	
<u>6,112</u>	<u>6,112</u>	מוניטין הכלול בהשקעה

3. חלק הקבוצה בתוצאות הפעולות של החברות הכלולות

הנתונים המוצגים הינם בהתאם לשיעורי ההחזקה בחברות הכלולות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
91,598	58,887	40,560	חלק הקבוצה ברווח הנקי *
-2,599	854	-1,672	חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר

* כולל הפחתת הפרשים מקוריים.

ג. ניהול ודרישת ההון של חברות הקבוצה

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. חברות הקבוצה, שהינן גופים מוסדיים, כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - "הממונה").

2. משטרי ההון החלים על מגדל ביטוח

בחודש יוני 2017 פורסמו הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II (להלן - "חוזר סולבנסי"), לפיו חברת ביטוח תקיים משטר כושר פירעון כלכלי בהתאם לחוזר סולבנסי כאמור, וזאת מבלי לגרוע מחובתה לקיים את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן - "תקנות ההון").

ביום 4 למרס 2018 פורסם חוזר הכולל הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח (להלן: חוזר דרישות הון משטר קודם). חוזר דרישות הון משטר קודם נועד לבוא במקום ההוראות בדבר ההון העצמי הקיים והנדרש הכלולות בתקנות ההון הקיימות והוראותיו תחולנה לאחר ביטול תקנות ההון, על חברת ביטוח שאינה כפופה לחוזר סולבנסי וכן על חברת ביטוח הכפופה לחוזר סולבנסי עד קבלת אישור הממונה שבוצעה ביקורת רואה חשבון לראשונה על יישום הוראות חוזר סולבנסי. לפיכך, עד לקבלת אישור הממונה כאמור, על מגדל ביטוח חלות תקנות ההון וחוזר סולבנסי במקביל.

עם כניסתם לתוקף של חוזר סולבנסי וחוזר דרישות הון משטר קודם כאמור לעיל, התעורר צורך להבהיר את משמעותם של המונחים 'הון נדרש' ו'הון מוכר' בתנאי מכשירי הון מורכב אשר הונפקו בעבר ובפרט בהתייחס לנסיבות משהות. על רקע האמור, בחודש מרס 2018 פורסמה עמדת ממונה "הגדרת הון מוכר והון נדרש במכשירי הון מורכב" (להלן - "העמדה"). העמדה קובעת כי הפרשנות הראויה למונחים 'הון נדרש' ו'הון מוכר' לעניין נסיבות משהות (כמפורט בבאור 1.ה-2.ה), בתנאי מכשירי הון מורכב, תהיה בהתאם להגדרות המונחים הרלוונטיים בהוראות האסדרה אשר באות במקום תקנות ההון, היינו חוזר סולבנסי וחוזר דרישות הון משטר קודם, לפי העניין, כמפורט להלן:

(א) לגבי חברות ביטוח שקיבלו את אישור הממונה לביצוע ביקורת על יישום הוראות חוזר סולבנסי המונחים "הון נדרש" ו"הון עצמי" יפורשו בהתאם להגדרות המונחים כאמור בחוזר סולבנסי.

(ב) לגבי חברות ביטוח שלא קיבלו את אישור הממונה לביצוע ביקורת על יישום הוראות חוזר סולבנסי, המונחים "הון עצמי" ו"הון עצמי נדרש לכושר פירעון" יפורשו בהתאם להגדרתם בחוזר "דרישות הון משטר קודם", דהיינו לפי תקנות ההון הקודמות.

יש לקרוא את המידע לעניין דרישות ההון על פי תקנות ההון וחוזר סולבנסי יחד עם המידע הכלול בסעיף 3.2 בדוח הדיריקטוריון.

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)

3. משטר ההון לפי תקנות ההון

להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מגדל ביטוח בהתאם לתקנות ההון.

ליום 31 בדצמבר 2016 מבוקר אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 מבוקר אלפי ש"ח	
4,349,580	4,438,896	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון והנחיות הממונה ^(א)
4,851,362	5,473,513	הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון הון ראשוני בסיסי
2,901,210	2,908,011	הון משני מורכב ^(ב)
703,630	704,916	הון שלישוני מורכב ^(ב)
-372,000	0	ניכוי בשל מגבלה על שיעורו המרבי של ההון המשני והשלישוני המורכב ^(א)
3,232,840	3,612,927	סך הכל הון משני ושלישוני מוכר
8,084,202	9,086,440	סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
3,734,622	4,647,544	עודף ליום הדוח

פעולות הוניות שאירעו לאחר תאריך הדיווח

0	1,108,198	מכשיר הון רוברד 2 שתמורתו התקבלה לאחר תאריך הדיווח,
0	-1,086,549	ראה סעיפים 4 ו-9 להלן
3,734,622	4,669,193	ניכוי בשל מגבלה על שיעורו המירבי של הון רוברד 2 ^(א)
		עודף בהתחשב בפעולות הוניות לאחר תאריך הדיווח

265,885	300,759	סכום ההשקעות שיש חובה להעמידם כנגד עודפי הון בהתאם להוראות הממונה, ולפיכך מהווים עודפים מרותקים
63,929	63,929	סכום ההפחתה בדרישות ההון בגין עלות רכישת קופות גמל המהווה עודף מרותק
3,404,808	4,304,505	עודף בהתחשב בפעולות הוניות לאחר תאריך המאזן לאחר ניכוי עודפים מרותקים, ראה גם סעיף 6 להלן

^(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין

449,177	473,211	פעילות בביטוח כללי
39,238	44,735	פעילות בביטוח סיעודי
457,257	467,553	סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים
1,519,140	1,608,154	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואשפוז
11,691	11,106	דרישות בגין תכניות מבטיחות תשואה
11,795	9,786	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
323,740	329,577	השקעה בחברות ביטוח וחברות מנהלות מאוחדות
-63,929	-63,929	הפחתה בדרישות ההון בגין עלות רכישת קופות גמל
976,745	994,160	נכסי השקעה ונכסים אחרים
333,054	260,670	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי
289,744	302,196	סיכונים תפעוליים
1,928	1,677	ערבויות
4,349,580	4,438,896	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות הממונה

^(ב) כולל מכשירי הון משני מורכב שהונפקו עד ליום 30 ביוני 2017. לעניין אגרות חוב המשמשות כהון עצמי מורכב של מגדל ביטוח, ראה באור 24.

^(א) בהתאם לחוזר ביטוח בדבר הרכב הון עצמי מוכר של מבטח משנת 2011, הקובע כי שיעורם הכולל של רכיבי ומכשירי הון הנכללים בהון הראשוני לא יפחת מ-60% מסך ההון העצמי המוכר של המבטח.

ג. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)

4. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

כאמור לעיל, בחודש יוני 2017 פורסם חוזר סולבנסי שנועד לכוון משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל. זאת, בהתבסס על הוראות דירקטיבה שאומצה על ידי האיחוד האירופי המכונה "Solvency II" (להלן - "הדירקטיבה").

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים:

נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי שעניינו דרישות גילוי.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הראשון, תוך התאמה לשוק המקומי והוא מיושם בישראל החל מ-30 ביוני 2017, על נתוני 31 בדצמבר 2016.

בהתאם להוראות קיימות שתי רמות של דרישות הון:

- ההון הנדרש לשמירה על כושר הפירעון של חברת ביטוח (להלן - SCR). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד על בסיס ההנחיות ליישום משטר כושר הפירעון החדש. דרישה זו נועדה להבטיח התערבות מדויקת ועתית של רשויות הפיקוח.
- רמה מינימלית של הון (להלן - MCR או "סף הון").

בהתאם לחוזר סולבנסי, סף ההון יהיה שווה לגבוה שבין סכום ההון הראשוני המינימלי הנדרש לפי תקנות ההון לבין סכום הנגזר מגובה עתודות ביטוח ופרמיות (כהגדרתן בחוזר סולבנסי) המצוי בטווח שבין 25% לבין 45% מדרישות ההון.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר כלהלן:

1) ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 (להלן - "תקופת הפריסה") יעלה בהדרגה ב-5% בכל שנה החל מ-60% מה-SCR ועד למלא ה-SCR.

2) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעור המלא.

לפי חוזר סולבנסי, ההון העצמי של חברת ביטוח יורכב מהון רובד 1 והון רובד 2 (הכולל, בין היתר, מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני אשר הונפקו לפני מועד התחילה). החוזר כולל מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR, כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (במהלך תקופת הפריסה - 50% מדרישות ההון בתקופת הפריסה).

על פי חישוב שביצעה מגדל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016, בהתחשב בהוראות המעבר בתקופת הפריסה, למגדל ביטוח עודף הון. ללא הוראות המעבר למגדל ביטוח גרעון בהון, להשלמה עד 31 בדצמבר 2024 כאמור לעיל. תוצאת החישוב כאמור, אינה כוללת הנפקת הון רובד 2 (אגרות חוב סדרה ו') שתמורתה הופקדה ונרשמה בדוחות הכספיים לאחר יום הדיווח (ראה באור 24 התחייבויות פיננסיות), את השפעת פעילות החברה ותוצאותיה בשנת 2017 על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות והשפעות אקסוגניות כגון שינוי של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית. לפירוט נוסף, בלתי מבוקר ובלתי סקור, ראה סעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון.

החישוב שערכה מגדל ביטוח כאמור, אינו מבוקר ואינו סקור. לפי הנחיות הממונה, הוגש לממונה דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר (שאינו מהווה ביקורת או סקירה) שמטרתו, בין היתר, בדיקת התהליך, הבקורות ושלמות הנתונים ששימשו לחישוב שביצעה מגדל ביטוח כאמור.

למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, קיימים גורמים המשפיעים מהותית על תוצאות הדיווח, הטיפול בהם טרם נקבע סופית ונמצא בדיון בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל. חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש ("חישוב ההון") מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית הדמוגרפית וההתנהגותית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

ג. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)

4. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

יודגש כי, חישוב יחס כושר פירעון בהתאם לחוזר סולבנסי, מבוסס על תזרימי מזומנים המופקים ממערכות עזר שונות שאינן חלק אינטגרלי ממערכת החשבונות השוטפת. תזרימים אלו כוללים שורה של הנחות והקצאות תמחיריות אשר טרם הושלמה בחינת רגישותן ותיקופן. בנוסף, החישוב כולל, בין היתר, שורה ארוכה של קורלציות בין הסיכונים השונים. מגדל ביטוח פועלת להטמעת מערכות המאפשרות בקרה וניתוח אפקטיביים. כמו כן, הוחל בהגדרת תהליכים לצורך הבטחת אפקטיביות הבקרה הפנימית.

החישובים הנדרשים ליחס כושר פירעון בהתאם לחוזר סולבנסי הינם מורכבים ביותר בהיבטים רבים. הכלים הקיימים כיום, ובכלל זה המודלים האקטואריים, אינם ערוכים במלואם לחישוב ברמת הפירוט והדיוק הנדרשת להבטחת נאותות הדיווח והבקרה על יחס כושר פירעון. מגדל ביטוח ממשיכה להשקיע משאבים במיכון התהליכים התומכים, על מנת לצמצם את החשיפה והפערים בנושא, שהשפעתם אינה ידועה.

בהתאם לכל האמור לעיל, התוצאות יכולות להיות שונות באופן מהותי.

הוראות נוספות בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי

בחודש בדצמבר 2017 פורסם חוזר "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II" (להלן: "חוזר הגילוי"). על פי חוזר הגילוי, הדיווח על יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2017 יבוצע במועד פרסום הדוח התקופתי של הרבעון השני של שנת 2018. בחוזר נקבעו, בין היתר, הוראות לפיהן החל מהחישוב על נתוני דצמבר 2018 ינתן גילוי על תוצאות החישוב במסגרת הדוח הכספי העוקב למועד החישוב, וכן נקבע כי תוצאות החישוב תהיינה מבוקרות או סקורות, בהתאם לעניין, החל מהחישוב על נתוני דצמבר 2018, שיתפרסם במהלך שנת 2019. כמו כן החוזר כולל הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אישורו על ידי האורגנים המתאימים בחברה, ביקורתו על ידי רואה החשבון המבקר של החברה ודרישות הגילוי לגביו.

5. דרישות ההון מחברות מנהלות בקבוצה כוללות דרישות הון בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים ולהוצאות השנתיות, אך לא פחות מהון התחלתי בסך 10 מיליון ש"ח. נכון למועד דוח זה חברות אלו עומדות בדרישות תקנות ההון.

6. דיבידנד

א) ביום 27 באוקטובר 2015 הכריז דירקטוריון מגדל ביטוח על חלוקת דיבידנד בסך של 185 מיליון ש"ח. ביום 1 בנובמבר 2015 התקבל במגדל ביטוח מכתב הממונה ובו צויין, בין היתר, כי חלוקת הדיבידנד, בעת הזאת, בהמשך לתרגיל IQS4 שהוגש באוגוסט 2015 ולנוכח חוסר משמעותי בהון בהיקף של מספר מיליארדי ש"ח, יש בה כדי לפגוע בניהול התקין של עסקי מגדל ביטוח ובהיערכותה ליישום משטר כושר פירעון חדש. לאור זאת נתבקשה מגדל ביטוח לכנס את הדירקטוריון ולבטל את חלוקת הדיבידנד האמורה.

בהמשך למכתב הממונה, דירקטוריון מגדל ביטוח חזר ובחן את החלטתו מיום 27 באוקטובר 2015 ולא מצא כי נפל פגם בהחלטה זו. מכלול השיקולים לרבות כל ההיבטים הרלבנטיים לצורך חלוקת הדיבידנד והיבטי משטר כושר הפירעון בהתאם ל-Solvency II, נלקחו בחשבון בעת קבלת ההחלטה. דירקטוריון מגדל ביטוח סבור כי מגדל ביטוח נערכה ונערכת באופן ראוי ומספק לקראת משטר כושר הפירעון של Solvency II.

ביום 18 בנובמבר 2015 הוחלט על השהיית החלוקה עד למועד חדש עליו יימסר.

ב) בהתאם למכתב שפרסמה הממונה, בחודש אוקטובר 2017 (להלן - "המכתב"), חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש ("יחס כושר פירעון") בשיעור של 115% לפחות לפי תקנות ההון הקיימות (טרם ההפחתה בגין הקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות) ויחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100% לאחר ביצוע החלוקה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

ג. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)

6. דיבידנד (המשך)

בהתאם למכתב, לאחר מועד קבלת אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום הוראות חוזר סולבנסי - חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד אם עמדה ביחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי כאמור לעיל, ללא בחינת עמידה ביחס הון עצמי נדרש לפי תקנות ההון. החישוב שערכה מגדל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016, כמפורט בסעיף 4 לעיל, ובסעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון, המתבסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות לאותו יום, משקף יחס כושר פירעון נמוך מיחס כושר הפירעון כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר כנדרש על פי המכתב.

תוצאת חישוב יחס כושר הפירעון כאמור, אינה כוללת הנפקת הון רובד 2 (אגרות חוב סדרה ו') שתמורתה הופקדה ונרשמה בדוחות הכספיים לאחר יום הדיווח (ראה באור 24 התחייבויות פיננסיות), את השפעת פעילות החברה ותוצאותיה בשנת 2017 על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות והשפעות אקסוגניות כגון שינוי של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית.

על חברת הביטוח למסור לממונה בתוך עשרים ימי עסקים ממועד החלוקה תחזית רווח שנתית של החברה לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד; תכנית שרות חוב מעודכנת של החברה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, וכן תכנית שרות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה בחברה שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות; תכנית ניהול הון שאושרה על ידי דירקטוריון החברה; פרוטוקול הדיון בדירקטוריון החברה בו אושרה חלוקת הדיבידנד, בצרוף חומר הרקע לדיון.

7. בחודש ספטמבר 2017 הודיעה חברת מידרוג בע"מ כי היא מותירה על כנו דירוג של Aa1.il לאיתנות הפיננסית (IFS) של מגדל ביטוח, וכן דירוג של Aa2.il(hyb) לכתבי התחייבות נדחים (הון שלישוני מורכב) ודירוג של Aa3.il(hyb) לכתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני מורכב) שהנפיקה מגדל ביטוח באמצעות מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ. אופק הדירוג יציב.

8. בחודש אוגוסט 2017 אישר המפקח למגדל ביטוח שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי (להלן - "המודל"), שפותח על ידה והוא בהמשך לאישור לשימוש במודל לדירוג אשראי מחודש אוגוסט 2013. על פי האישור, לעניין הוראות הדיון לגבי דירוג אשראי, יראו בדירוג על-פי המודל כדירוג המקביל מבחינת הסיכון לדירוג של חברה מדרגת בכפוף לתנאים שפורטו באישור.

על-פי האישור, מגדל ביטוח תהא רשאית להקצות הון בשל הלוואות מותאמות אשר דורגו על פי המודל ואינן מדורגות בדירוג חיצוני החל מהדוחות הכספיים בגין רבעון שני 2017. לאמור אין השפעה מהותית על מצב ההון של מגדל ביטוח לפי תקנות ההון.

9. לעניין הנפקה של כתבי התחייבות נדחים (אגרות חוב סדרה ו') ראה באור 24.ה.1.

א. הרכב ותנועה

נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה, אלפי ש"ח

סה"כ 2016	סה"כ 2017	מושכר למשרדים ואחר 2016	מושכר למשרדים ואחר 2017	מושכר למסחר 2016	מושכר למסחר 2017	
5,328,453	5,686,004	3,926,980	4,219,985	1,401,473	1,466,019	יתרה ליום 1 בינואר
197,253	117,863	161,205	104,454	36,048	13,409	<u>תוספות במהלך השנה</u>
2,043	6,512	949	6,200	1,094	312	רכישות עלויות והוצאות שהונו
199,296	124,375	162,154	110,654	37,142	13,721	סך הכל תוספות
0	0	0	0	0	0	<u>גריעות במהלך השנה</u>
0	0	0	0	0	0	מימושים
158,255	181,931	130,851	138,475	27,404	43,456	סך הכל גריעות
5,686,004	5,992,310	4,219,985	4,469,114	1,466,019	1,523,196	שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)
						יתרה ליום 31 בדצמבר

נדל"ן להשקעה - אחר, אלפי ש"ח

סה"כ 2016	סה"כ 2017	מושכר למשרדים ואחר 2016	מושכר למשרדים ואחר 2017	מושכר למסחר 2016	מושכר למסחר 2017	
718,315	600,576	569,013	448,144	149,302	152,432	יתרה ליום 1 בינואר
14,072	4,454	11,619	3,219	2,453	1,235	<u>תוספות במהלך השנה</u>
632	28	578	6	54	22	רכישות עלויות והוצאות שהונו
12,481	0	12,481	0	0	0	העברה מרכוש קבוע
27,185	4,482	24,678	3,225	2,507	1,257	סך הכל תוספות
-150,000	0	-150,000	0	0	0	<u>גריעות במהלך השנה</u>
-150,000	0	-150,000	0	0	0	מימושים
5,076	-20	4,453	-2,115	623	2,095	סך הכל גריעות
600,576	605,038	448,144	449,254	152,432	155,784	שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)
						יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. נכסי הנדל"ן להשקעה נמדדים בשווי הוגן ומסווגים לרמה 3 במדרג השווי הוגן.

ג. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן של נדל"ן להשקעה

יחסי הגומלין בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה ומדידת השווי ההוגן	הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה	טכניקות הערכה לקביעת השווי ההוגן	סוג הנכס
<p>אומדן השווי ההוגן יגדל אם:</p> <ul style="list-style-type: none"> שווי השוק של תשלומי השכירות יגדל. שיעור ההיוון של תזרימי המזומנים יקטן. 	<ul style="list-style-type: none"> שווי שוק של תשלומי שכירות. שיעור היוון של תזרימי המזומנים (6% עד 10%, ממוצע משוקלל 7.20% בשנת 2017 ו-6% עד 15%, ממוצע משוקלל 7.33% בשנת 2016). 	<p>השווי ההוגן נאמד תוך שימוש בטכניקת היוון הכנסות: מודל הערכת השווי מבוסס על הערך הנוכחי של אומדן התזרים התפעולי מהשכרה הנובע מהנכס. הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו לפני מס, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה או לחילופין קביעת שיעור היוון המשקף את הסיכון הספציפי. הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי (הפחתה בשיעור ההיוון לשוכרים כדוגמת גוף ממשלתי, גוף מוסדי, שוכרים בעלי עורף פיננסי חזק במיוחד), וכן הערכה כללית לגבי יתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים. לעיתים, השווי ההוגן נקבע בהתבסס על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה במאפייניו ולרבות מיקום, מצב פיסי, ייעוד וכדומה, במידה שקיימות עסקאות כאלו, ולעיתים מתבצע שילוב בין השוואת עסקאות של נכסים דומים לטכניקת היוון הכנסות.</p>	<p>נכסים להשכרה למטרת מסחר/משרדים</p>

ד. ניתוח רגישות

שיעור ההיוון מהווה אומדן משמעותי בקביעת השווי ההוגן משום ששינוי בו ישפיע באופן מהותי על השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה. יחד עם זאת, יצוין כי שינוי בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה עבור חלק מחוזי הביטוח (חוזים תלויי תשואה) אינו משפיע במלואו על הרווח וההפסד של הקבוצה מכיוון שלגביהם עיקר השינוי בשווי נזקף לזכויות עמיתים.

בניתוח רגישות להלן מוצגת ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון בשיעורים המפורטים (הניתוח להלן אינו כולל את ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון לגבי נכסים ששוויים ההוגן נאמד בגישת ההשוואה לנכסים דומים. שווים של נכסים אלו הינו זניח ביחס לסך השווי של נכסי הנדל"ן להשקעה):

גידול (קיטון) בשווי ההוגן ליום 31 בדצמבר 2017 באלפי ש"ח	גידול (קיטון) בשווי ההוגן ליום 31 בדצמבר 2016 באלפי ש"ח	גידול (קיטון) בשווי ההוגן ליום 31 בדצמבר 2017 באלפי ש"ח	גידול (קיטון) בשווי ההוגן ליום 31 בדצמבר 2016 באלפי ש"ח
עליה של 0.5%	-356,135	-332,805	-69,973
ירידה של 0.5%	408,435	378,265	80,611

ה. תהליכי הערכה המיושמים בחברה

השווי של נדל"ן להשקעה נקבע על בסיס הערכות שווי שבוצעו על ידי מעריך חיצוני בלתי תלוי, בעל כישורים מקצועיים מתאימים ובעל ניסיון עדכני לגבי מיקום וסוג הנכס המוערך. הערכות השווי נבחנות על ידי הגורמים הרלוונטיים בחברה.

א. התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה

לעניין התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה, ראה באור 2.39.ג.

ב. הסדרי חכירה תפעולית

לפרטים בדבר הסדרי חכירה תפעולית בהם הקבוצה משמשת כמחכיר והמסווגים כנדל"ן להשקעה, ראה באור 2.2.39 בדבר חכירות.

ג. הכנסות שכירות והוצאות תפעוליות שהוכרו בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
416,803	418,659	440,297
-48,326	-45,908	-52,733
<u>368,477</u>	<u>372,751</u>	<u>387,564</u>

הכנסות שכירות מנדל"ן להשקעה
הוצאות תפעוליות ישירות (*)

(*) הוצאות תפעוליות ישירות הנובעות מנדל"ן להשקעה אשר לא הפיק הכנסות שכירות במהלך התקופה אינן מהותיות.

ו. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
3,052,225	3,162,763
3,234,355	3,434,585
<u>6,286,580</u>	<u>6,597,348</u>

בבעלות
בחכירה מהוונת

חלק מזכויות הבעלות וזכויות החכירה טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין וברשות מקרקעי ישראל, לפי העניין, לרוב בשל הסדרי רישום טכניים.

באור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ט. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה (המשך)

יתרת תקופות החכירה בשנים:

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
255,720	264,331	עד 15 שנה
706,683	834,457	15-50 שנה
2,271,952	2,335,797	מעל 50 שנה
<u>3,234,355</u>	<u>3,434,585</u>	סך הכל

באור 9 - חייבים ויתרות חובה

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
6,218	1,839	מוסדות ורשויות ממשלתיות
45,153	43,678	הכנסות לקבל
26,510	24,024	הוצאות מראש
29,639	31,410	עובדים
24,811	9,506	מקדמות לספקים
661,346	354,525	חייבים בגין מסלקת הבורסה וניירות ערך
7,589	7,240	מקדמות על חשבון עמלות לסוכני ביטוח
53,381	71,305	חברות ביטוח ותוכני ביטוח
154,447	115,794	אחרים (*)
-444	-689	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
<u>1,008,650</u>	<u>658,632</u>	סך הכל חייבים ויתרות חובה

(* לענין עסקאות עם בעל שליטה ראה באור 38.ה ו-38.ג, עסקאות עם בעל שליטה. ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 37.ג.

ב. הפרשה לחובות מסופקים

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
-252	-444	יתרה ליום 1 בינואר
-192	-245	שינוי בהפרשה בתקופה
<u>-444</u>	<u>-689</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר

באור 10 - פרמיות לגביה

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
727,464	784,912	פרמיות לגביה (*)
-8,364	-19,605	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
<u>719,100</u>	<u>765,307</u>	סך הכל פרמיות לגביה
<u>226,608</u>	<u>200,169</u>	(*) כולל המחאות לגביה והוראות קבע

לענין תנאי ההצמדה של הפרמיה לגביה ראה באור 37.ג.

באור 10 - פרמיות לגבייה (המשך)

ב. גיול

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
509,440	378,499	פרמיה לגבייה שערכה לא נפגם: ללא פיגור
45,162	112,465	בפיגור (*)
31,730	62,231	מתחת ל-90 ימים
130,245	209,561	בין 90 ל-180 ימים
716,577	762,756	מעל 180 ימים
2,523	2,551	סך הכל פרמיה לגבייה שערכה לא נפגם
719,100	765,307	פרמיה לגבייה שערכה נפגם
		סך הכל פרמיה לגבייה

(*) כולל סכום של 316,486 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - 176,337 אלפי ש"ח) חובות בפיגור במגזר ביטוח חיים. חובות אלה מגובים בעיקרם בערך הפדיון של הפוליסה. עיקר הגידול נובע מהחזרי פרמיה למעסיקים בגין הפקדות שאינן בהתאם להנחיות תקנות התשלומים.

ג. התנועה בהפרשה לחובות מסופקים בגין הפרמיות לגבייה

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
-6,966	-8,364	יתרה ליום 1 בינואר
-1,398	-11,241	שינוי בהפרשה בתקופה
-8,364	-19,605	יתרה ליום 31 בדצמבר

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
5,686,004	5,992,310	נדל"ן להשקעה
29,277,685	30,526,127	השקעות פיננסיות
12,342,415	16,088,830	נכסי חוב סחירים
17,301,490	17,711,499	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
17,375,125	20,965,722	מניות
76,296,715	85,292,178	השקעות פיננסיות אחרות
7,267,318	8,497,605	סך הכל השקעות פיננסיות
832,947	743,722	מזומנים ושווי מזומנים
90,082,984	100,525,815	אחר
905,756	908,248	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
1,093,158	1,065,222	(*) מתוכם נכסי חוב הנמדדים בעלות מופחתת
		שווי הוגן של נכסי חוב הנמדדים בעלות מופחתת

לעניין החשיפה בגין נכסי פוליסות תלויות תשואה ראה באור 1.ב.37.

לעניין פרטים בדבר הצמדה על נכסי חוב ראה באור 1.ד.37.

לעניין ציטוטי המחיר ושיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים ראה באור 1.ו.12.

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
30,526,127	0	2,622,014	27,904,113
15,180,582	1,447,635	13,732,947	0
17,711,499	2,072,516	0	15,638,983
20,965,722	2,758,254	121,505	18,085,963
<u>84,383,930</u>	<u>6,278,405</u>	<u>16,476,466</u>	<u>61,629,059</u>
<u>1,065,222</u>	<u>0</u>	<u>1,065,222</u>	<u>0</u>

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סך הכל השקעות פיננסיות

נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (11 א' לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
29,277,685	0	3,512,046	25,765,639
11,436,659	867,907	10,568,752	0
17,301,490	1,618,624	0	15,682,866
17,375,125	2,127,840	158,180	15,089,105
<u>75,390,959</u>	<u>4,614,371</u>	<u>14,238,978</u>	<u>56,537,610</u>
<u>1,093,158</u>	<u>0</u>	<u>1,093,158</u>	<u>0</u>

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סך הכל השקעות פיננסיות

נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (11 א' לעיל)

ג. נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מידת שווי הוגן במועד הדיווח, נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, אלפי ש"ח

סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב	
			נכסי חוב סחירים	נכסי חוב שאינם סחירים
4,614,371	2,127,840	1,618,624	867,907	0
71,272	-5,377	126,638	-49,989	0
2,082,359	744,577	410,191	927,591	0
-118,620	-108,786	-9,834	0	0
-370,977	0	-73,103	-297,874	0
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
<u>6,278,405</u>	<u>2,758,254</u>	<u>2,072,516</u>	<u>1,447,635</u>	<u>0</u>
-180,250	-209,960	68,639	-38,929	0

יתרה ליום 1 בינואר 2017

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד (*)

השקעות
מימושים
פדיונות
העברות אל רמה 3
העברות מתוך רמה 3

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

(*) מתוכם

סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2017

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ג. נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח, נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, אלפי ש"ח					
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים	
4,721,594	2,780,806	1,564,850	375,938	0	יתרה ליום 1 בינואר 2016
-209,616	-188,987	21,744	-42,373	0	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד *
1,153,435	445,824	157,508	550,103	0	השקעות מימושים
-1,011,711	-909,803	-101,908	0	0	פדיונות
-17,650	0	0	-17,650	0	העברות אל רמה 3
96,596	0	0	96,596	0	העברות מתוך רמה 3
-118,277	0	-23,570	-94,707	0	
<u>4,614,371</u>	<u>2,127,840</u>	<u>1,618,624</u>	<u>867,907</u>	<u>0</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
					מתוכם *
					סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2016
<u>-180,885</u>	<u>-147,474</u>	<u>9,720</u>	<u>-43,131</u>	<u>0</u>	

המעבר בין הרמות נובע משימוש בנתוני שוק נצפים ושיאים נצפים.

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
10,939,902	0	10,938,390	1,512	נכסי חוב סחירים (א)
23,548,565	23,547,167	0	1,398	נכסי חוב שאינם סחירים (ב)
1,102,334	0	1,047,120	55,214	מניות (ד)
2,565,844	0	2,357,557	208,287	אחרות (ה)
<u>38,156,645</u>	<u>23,547,167</u>	<u>14,343,067</u>	<u>266,411</u>	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
8,954,701	0	8,953,191	1,510	נכסי חוב סחירים (א)
23,614,378	23,613,826	0	552	נכסי חוב שאינם סחירים (ב)
1,106,966	0	1,047,336	59,630	מניות (ד)
2,476,913	0	2,354,213	122,700	אחרות (ה)
<u>36,152,958</u>	<u>23,613,826</u>	<u>12,354,740</u>	<u>184,392</u>	סך הכל

א. נכסי חוב סחירים

הרכב

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
1,510	1,512	<u>אגרות חוב ממשלתיות</u>
4,190,207	7,050,634	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקות למסחר
4,191,717	7,052,146	זמינות למכירה
		סך הכל אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים</u>
		<u>שאינם ניתנים להמרה</u>
0	0	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקים למסחר
4,762,984	3,887,756	זמינים למכירה
4,762,984	3,887,756	סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
8,954,701	10,939,902	סך הכל נכסי חוב סחירים
382	1,866	ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ב. נכסי חוב שאינם סחירים

הרכב

ליום 31 בדצמבר שווי הוגן 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר שווי הוגן 2017 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר ערך בספרים 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר ערך בספרים 2017 אלפי ש"ח	
26,514,946	27,710,870	20,450,242	20,811,223	<u>אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות *</u>
				<u>נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה</u>
552	1,386	552	1,386	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
2,112,050	2,387,194	1,904,337	2,163,787	מוצגים כהלוואות וחייבים, למעט פקדונות בבנקים
1,459,988	766,342	1,259,247	572,169	פקדונות בבנקים
3,572,590	3,154,922	3,164,136	2,737,342	סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
30,087,536	30,865,792	23,614,378	23,548,565	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
		46,222	51,640	ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

* השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות חושב על פי מועד הפירעון החוזי.

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב (ריבית אפקטיבית)

ליום 31 בדצמבר 2016 באחוזים	ליום 31 בדצמבר 2017 באחוזים	
		<u>נכסי חוב סחירים</u>
		<u>בסיס הצמדה</u>
1.1	0.2	צמוד למדד המחירים לצרכן
2.1	0.9	שקלי
4.1	3.4	צמוד מט"ח
		<u>נכסי חוב שאינם סחירים</u>
		<u>בסיס הצמדה</u>
5.1	5.1	צמוד למדד המחירים לצרכן
1.0	2.2	שקלי
5.2	5.1	צמוד מט"ח

ד. מניות

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
		<u>סחירות</u>
0	0	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקות למסחר
10,440	0	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד שיועדו לראשונה
993,305	983,224	זמינות למכירה
1,003,745	983,224	סך הכל מניות סחירות
		<u>שאינן סחירות</u>
49,190	55,214	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
54,031	63,896	זמינות למכירה
103,221	119,110	סך הכל מניות שאינן סחירות
1,106,966	1,102,334	סך הכל מניות
88,388	126,193	ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ה. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
		<u>סחירות</u>
77,414	77,760	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד מוחזקות למסחר
1,831,306	1,758,473	זמינות למכירה
6,378	5,181	מכשירים נגזרים (ה1)
1,915,098	1,841,414	סך הכל השקעות פיננסיות סחירות
		<u>שאינן סחירות</u>
0	68,609	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד שיועדו בעת ההכרה לראשונה
522,907	599,084	זמינות למכירה
38,908	56,737	מכשירים נגזרים (ה1)
561,815	724,430	סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות
2,476,913	2,565,844	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
298,601	334,817	ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ה.1. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריכי הדוחות הכספיים. החשיפה למכשירים נגזרים על ריבית מוצגת במונחי שווי:

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
51,119	-177,705	מניות
50,017	0	סחורות
-4,321,865	-4,232,929	מטבע זר
856	78	ריבית

ו.1. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים.

להלן שיעורי הריבית הממוצעים המשוקללים עבור נכסי חוב שאינם סחירים הכלולים בכל קבוצת דירוג בהשקעות פיננסיות אחרות (*):

ליום 31 בדצמבר 2016 באחוזים	ליום 31 בדצמבר 2017 באחוזים	
0.5	0.1	AA ומעלה
2.0	1.0	A
4.9	4.3	BBB
60.3	0	נמוך מ-BBB
3.0	4.4	לא מדרג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודירוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

לעניין דרוג פנימי ראה באור 37.ב.4.ב(1).

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח מכשירים פיננסים המוצגים על פי שוויים ההוגן.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
10,939,902	0	1,245,907	9,693,995	נכסי חוב סחירים
1,386	1,386	0	0	נכסי חוב שאינם סחירים
1,102,334	119,110	0	983,224	מניות
2,565,844	672,122	52,308	1,841,414	אחרות
<u>14,609,466</u>	<u>792,618</u>	<u>1,298,215</u>	<u>12,518,633</u>	סך הכל
<u>30,864,406</u>	<u>300,964</u>	<u>30,563,442</u>	<u>0</u>	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (12.ב לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
8,954,701	0	2,234,857	6,719,844	נכסי חוב סחירים
552	552	0	0	נכסי חוב שאינם סחירים
1,106,966	103,221	0	1,003,745	מניות
2,476,913	523,207	38,608	1,915,098	אחרות
<u>12,539,132</u>	<u>626,980</u>	<u>2,273,465</u>	<u>9,638,687</u>	סך הכל
<u>30,086,984</u>	<u>182,112</u>	<u>29,904,872</u>	<u>0</u>	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (12.ב לעיל)

נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מידת שווי הוגן במועד הדיווח, נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים פיננסים זמינים למכירה, אלפי ש"ח

סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות		נכסי חוב שאינם סחירים		נכסי חוב סחירים	
	פיננסיות	אחרות	מניות	סחירים		
626,980	523,207	103,221	552	0	0	יתרה ליום 1 בינואר 2017
-49,574	-55,959	5,549	836	0	0	סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו: ברווח והפסד (*)
-6,212	-16,552	10,340	0	0	0	ברווח כולל אחר
221,426	221,426	0	0	0	0	השקעות
-2	0	0	-2	0	0	מימושים
<u>792,618</u>	<u>672,122</u>	<u>119,110</u>	<u>1,386</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
<u>-49,573</u>	<u>-55,958</u>	<u>5,549</u>	<u>836</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2017

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות (המשך)

נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מידת שווי הוגן במועד הדיווח, נכסים פיננסים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים פיננסים זמינים למכירה, אלפי ש"ח

סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים	
602,911	480,040	122,081	790	0	יתרה ליום 1 בינואר 2016
					סך הפסדים שהוכרו:
-54,872	-40,347	-14,463	-62	0	ברוח והפסד (*)
6,409	9,893	-3,484	0	0	ברוח כולל אחר
77,252	76,158	1,094	0	0	השקעות
-4,720	-2,537	-2007	-176	0	מימושים
626,980	523,207	103,221	552	0	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
					(*) מתוכם
					סך הפסדים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2016
-54,890	-40,365	-14,463	-62	0	

ח. גיול השקעות בנכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
20,450,242	20,811,223	אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות
3,129,187	2,718,445	נכסי חוב שערכם לא נפגם
		ללא פיגור
		(בפיגור *)
3,527	1,835	עד ל-90 ימים
1,737	872	בין 90 ל-180 ימים
4,298	4,821	מעל 180 ימים
3,138,749	2,725,973	סך הכל נכסי חוב שערכם לא נפגם
		נכסי חוב שערכם נפגם
71,609	63,009	נכסים שערכם נפגם ספציפית, ברטו
-46,222	-51,640	ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
25,387	11,369	סך הכל נכסי חוב שערכם נפגם ספציפית
23,614,378	23,548,565	סך הכל נכסי חוב לא סחירים

יצוין, כי הסכומים שלעיל אינם מהווים את הסכום בפיגור בפועל אלא את יתרת החוב המעורבת בפיגור.

(*) בעיקר הלוואות בשעבוד שכנגדן קיימים ערכי פדיון מלאים ו/או משכנתאות.

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
7,267,318 0	8,497,605 0	מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית פקדונות לזמן קצר
<u>7,267,318</u>	<u>8,497,605</u>	מזומנים ושווי מזומנים

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ-0.11% (שנת 2016 כ-0.07%).

לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 1.ד.37.

באור 13 א - מזומנים ושווי מזומנים - אחרים

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
1,945,842 0	2,299,697 0	מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית פקדונות לזמן קצר
<u>1,945,842</u>	<u>2,299,697</u>	מזומנים ושווי מזומנים

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ-0.17% (שנת 2016 כ-0.07%).

לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 1.ג.37.

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר 2015		31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017	
מונפק	מונפק	מונפק	מונפק	מונפק	מונפק
רשום	רשום	רשום	רשום	רשום	רשום
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
10,539	15,000	10,539	15,000	10,539	15,000

מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ג. כ"א

(* בערכים נומינליים

ב. התנועה בהון המניות

1. במהלך השנה לא חל שינוי בהון הרשום של החברה.

2. ההון המונפק והנפרע

אלפי ש"ח ע.ג.	מספר מניות	
10,539	1,053,908,234	יתרה ליום 1 בינואר 2015
0	0	מימוש אופציות עובדים למניות
10,539	1,053,908,234	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
0	0	מימוש אופציות עובדים למניות
10,539	1,053,908,234	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
0	0	מימוש אופציות עובדים למניות
10,539	1,053,908,234	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

לעניין תשלום מבוסס מניות, ראה באור 33.

ג. זכויות הנלוות למניות

1. זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

2. סחירות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ד. דיבידנד שחולק

הדיבידנדים הבאים חולקו על ידי החברה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
200,000 (**)	0	110,000 (*)	סך הכל דיבידנד

(* 0.10 ש"ח למניה כ"א.

(** 0.19 ש"ח למניה כ"א.

ביום 27 באוקטובר 2015, החליט דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 200 מיליון ש"ח בכפוף לאישור האסיפה הכללית. האסיפה הכללית שזומנה לאישור חלוקת הדיבידנד האמור נדחתה למועד לא ידוע.

באור 15 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר 2016 שייר אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 שייר אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2016 ביטוח משנה אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 ביטוח משנה אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2016 ברוטו אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 ברוטו אלפי ש"ח	
						ביטוח חיים וחסכון
						ארוך טווח
27,539,254	28,505,053	108,136	107,208	27,647,390	28,612,261	חוזי ביטוח
240,480	241,944	0	0	240,480	241,944	חוזי השקעה
<u>27,779,734</u>	<u>28,746,997</u>	<u>108,136</u>	<u>107,208</u>	<u>27,887,870</u>	<u>28,854,205</u>	
						בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
68,610	61,136	0	0	68,610	61,136	
27,711,124	28,685,861	108,136	107,208	27,819,260	28,793,069	סך הכל ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
829,736	1,049,780	32,384	39,909	862,120	1,089,689	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות
<u>4,230,305</u>	<u>4,181,985</u>	<u>878,030</u>	<u>879,457</u>	<u>5,108,335</u>	<u>5,061,442</u>	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
						סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
<u>32,771,165</u>	<u>33,917,626</u>	<u>1,018,550</u>	<u>1,026,574</u>	<u>33,789,715</u>	<u>34,944,200</u>	

באור 16 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר 2016 שייר אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 שייר אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2016 ביטוח משנה אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 ביטוח משנה אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2016 ברוטו אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 ברוטו אלפי ש"ח	
						ביטוח חיים וחסכון
						ארוך טווח
86,077,002	96,241,067	4,023	4,109	86,081,025	96,245,176	חוזי ביטוח
1,678,850	1,704,283	0	0	1,678,850	1,704,283	חוזי השקעה
<u>87,755,852</u>	<u>97,945,350</u>	<u>4,023</u>	<u>4,109</u>	<u>87,759,875</u>	<u>97,949,459</u>	
						בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
142,572	146,225	0	0	142,572	146,225	
87,613,280	97,799,125	4,023	4,109	87,617,303	97,803,234	סך הכל ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
1,901,750	2,085,210	4,139	5,007	1,905,889	2,090,217	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות
<u>89,515,030</u>	<u>99,884,335</u>	<u>8,162</u>	<u>9,116</u>	<u>89,523,192</u>	<u>99,893,451</u>	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

בחוזי ביטוח תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסוימות של מגדל ביטוח בניכוי דמי ניהול. חוזים אלה כוללים, בין היתר, תוכניות ביטוח המזכות/מחייבות את המבוטח בבנוס/מאלוס לפי תוצאות ההשקעות של תיק הפוליסות המשתתפות ברווחי השקעה של מגדל ביטוח. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או ההפסד מההשקעות שביצעה מגדל ביטוח.

ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת הכיסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כיסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

א.1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
386,091	319,880	43,053	53,790	429,144	373,670
2,962,051	3,114,085	507,492	453,392	3,469,543	3,567,477
3,348,142	3,433,965	550,545	507,182	3,898,687	3,941,147
1,964,127	1,998,504	248,765	188,088	2,212,892	2,186,592
566,739	429,803	154,708	168,286	721,447	598,089
10,222	0	0	0	10,222	0
306,251	318,217	172,777	203,989	479,028	522,206
883,212	748,020	327,485	372,275	1,210,697	1,120,295
4,231,354	4,181,985	878,030	879,457	5,109,384	5,061,442
55,139	54,272	6,563	7,967	61,702	62,239
112,339	108,248	31,469	34,448	143,808	142,696
167,478	162,520	38,032	42,415	205,510	204,935
1,931,066	1,971,380	248,765	188,088	2,179,831	2,159,468
1,361,937	1,408,313	295,217	311,127	1,657,154	1,719,440
770,873	639,772	296,016	337,827	1,066,889	977,599
4,063,876	4,019,465	839,998	837,042	4,903,874	4,856,507

ענפי רכב חובה וחבויות
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה⁽¹⁾
 תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
 סך ענפי רכב חובה וחבויות (ראה ב.1 להלן)
 מתוך זה סך ההתחייבות בגין ענף רכב חובה
 (ראה ג3 ו-ג4 להלן)
 ענפי רכוש ואחרים
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה⁽¹⁾
 הפרשה לפרמיה בחסר
 תביעות תלויות
 סך ענפי רכוש ואחרים (ראה ב.2 להלן)
 סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים
 במגזר ביטוח כללי
 הוצאות רכישה נדחות
 ענפי רכב חובה וחבויות
 ענפי רכוש ואחרים
 סך הכל הוצאות רכישה נדחות
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות
 רכישה נדחות
 רכב חובה
 ענפי חבויות אחרים
 ענפי רכוש ואחרים
 סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי
 הוצאות רכישה נדחות

⁽¹⁾ הקיטון בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה נובע בעיקרו מענפי הרכב, עקב רישום קולקטיב גדול בסוף שנת 2016.

א.2. התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישוב

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,247,599	3,403,355	261,435	272,901	3,509,034	3,676,256
28,386	26,359	415,914	376,527	444,300	402,886
2,539	2,588	2,920	7,953	5,459	10,541
952,830	749,683	197,761	222,076	1,150,591	971,759
4,231,354	4,181,985	878,030	879,457	5,109,384	5,061,442

הערכות אקטואריות
 גב' רוני גינור
 סך הכל הערכות אקטואריות (*)
 הפרשות על בסיס הערכות אחרות
 הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות
 התלויות הידועות
 תוספת לתביעות התלויות בגין תביעות
 שאירעו אך טרם דווחו (IBNR)
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 סך הכל ההתחייבויות הביטוח בגין חוזי
 ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

^(*) ההערכות האקטואריות בשנת 2016 חושבו על ידי דר' סטיארט קוטס.

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

1. ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
ברוטו אלפי ש"ח	ברוטו אלפי ש"ח	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו אלפי ש"ח	ברוטו אלפי ש"ח
2,946,965	3,293,003	243,718	543,982	3,190,683	3,836,985
					יתרה לתחילת השנה ⁽¹⁾
854,165	691,566	49,221	76,206	903,386	אומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת ⁽²⁾
-8,105	8,944	-673	1,447	-8,778	שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד
32,599	15,942	36,595	1,539	69,194	שינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות ⁽³⁾
878,659	716,452	85,143	79,192	963,802	795,644
					סך השינוי בעלות התביעות המצטברת
8,004	6,478	116	228	8,120	6,706
533,909	623,284	42,108	123,731	576,017	747,015
					תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה ⁽⁴⁾
541,913	629,762	42,224	123,959	584,137	753,721
					בגין שנת חיתום שוטפת
9,292	0	257,345	0	266,637	0
					בגין שנות חיתום קודמות
3,293,003	3,379,693	543,982	499,215	3,836,985	3,878,908
					סך תשלומים לתקופה ⁽⁵⁾
					שינוי עקב רכישת תיק תביעות ביטוח כללי ⁽⁶⁾
					יתרה לסוף השנה ⁽¹⁾

הערות

- (1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- (2) עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לישוב תביעות.
- (3) השינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות לשנת 2017, נובע בעיקר מגידול באומדן ענף רכב חובה, אשר קוזז בחלקו על ידי קיטון בענפים מוצר ומקצועית.
- (4) התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לישוב תביעות בייחוס לשנות החיתום.
- (5) שינוי בתשלומים נובע מתשלומי תיק הביטוח של חברת אליהו אשר נרכשו אשתקד.
- (6) היתרות בשנת 2016 מתייחסות לרכישת תיק ביטוח כללי. ראה באור 2.ה.38.

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך)

2. ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
540,716	770,873	338,491	296,016	879,207	1,066,889	יתרה לתחילת השנה ⁽¹⁾
726,088	817,721	127,551	197,420	853,639	1,015,141	אומדן עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח ⁽²⁾ שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח ⁽³⁾
17,111	-16,777	-14,962	-13,148	2,149	-29,925	תשלומים ליישוב תביעות במהלך השנה ⁽⁴⁾
485,412	575,293	61,500	67,667	546,912	642,960	בגין אירועים של שנת הדוח
201,359	213,685	111,402	85,393	312,761	299,078	בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
686,771	788,978	172,902	153,060	859,673	942,038	סך תשלומים
173,833	-132,845	10,955	10,599	184,788	-122,246	שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו מהוצאות רכישה נדחות ⁽⁷⁾
-285	-10,222	0	0	-285	-10,222	שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר ⁽⁵⁾
181	0	6,883	0	7,064	0	שינוי עקב רכישת תיק תביעות ביטוח כללי ⁽⁶⁾
770,873	639,772	296,016	337,827	1,066,889	977,599	יתרה לסוף השנה ⁽¹⁾

הערות

- (1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- (2) עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.
- (3) הגידול בעלות התביעות נובע מהגידול בהיקף העסקים בעיקר בענף רכב רכוש.
- (4) השינוי באומדן עלות התביעות המצטברת נובע בעיקרו מענף רכב רכוש וזירות בו חלה התפתחות חיובית של ניסיון התביעות.
- (5) תשלומים ליישוב תביעות במהלך השנה כוללים תשלומים בגין אירועים של שנת הדוח וכן בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח. התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן בייחוס לשנות הנזק.
- (6) הגידול בתשלומים נובע מעליה בהיקף העסקים בעיקר בענף רכב רכוש.
- (7) אין הפרשה לפרמיה בחסר כתוצאה משיפור חיתומי.
- (8) היתרות בשנת 2016 מתייחסות לרכישת תיק תביעות ביטוח כללי. ראה באור 38.ה.2.
- (9) הקיטון בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה בשנת 2017 נובע בעיקרו מענפי הרכב עקב רישום קולקטיב גדול בסוף שנת 2016.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

1. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2017											
שנת חיתום סה"כ	שנת חיתום 2017	שנת חיתום 2016	שנת חיתום 2015	שנת חיתום 2014	שנת חיתום 2013	שנת חיתום 2012	שנת חיתום 2011	שנת חיתום 2010	שנת חיתום 2009	שנת חיתום 2008	
	6,706	8,144	6,996	6,676	6,651	4,958	5,847	6,557	9,434	11,826	תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾
		83,957	63,045	57,913	42,690	29,087	28,772	32,093	47,969	78,341	לאחר שנה ראשונה
			190,127	162,663	144,588	76,850	68,585	78,077	90,470	132,736	לאחר שנתיים
				276,915	244,250	141,190	132,445	136,250	139,587	187,251	לאחר שלוש שנים
					327,867	192,820	213,463	184,854	203,098	247,434	לאחר ארבע שנים
						263,286	276,056	242,265	248,578	301,472	לאחר חמש שנים
							339,064	291,069	309,925	359,628	לאחר שש שנים
								331,774	346,934	414,357	לאחר שבע שנים
									376,731	450,268	לאחר שמונה שנים
										464,039	לאחר תשע שנים
											לאחר עשר שנים
											אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה
	767,772	906,096	723,990	737,106	709,836	439,275	464,352	478,041	530,823	579,880	לאחר שנה ראשונה
		897,059	766,720	739,222	757,472	454,791	479,556	495,518	545,291	600,259	לאחר שנתיים
			762,175	725,115	705,953	472,599	498,641	506,345	559,680	621,131	לאחר שלוש שנים
				761,779	691,816	408,443	458,040	430,651	481,096	555,464	לאחר ארבע שנים
					712,349	424,269	464,614	439,523	460,491	533,287	לאחר חמש שנים
						448,158	465,697	418,973	444,167	510,418	לאחר שש שנים
							464,126	436,986	442,982	525,349	לאחר שבע שנים
								430,175	456,490	525,591	לאחר שמונה שנים
									443,220	536,026	לאחר תשע שנים
										528,542	לאחר עשר שנים
											עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה ⁽²⁾
											שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים
											עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2017
											תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2017
											יתרת התביעות התלויות
											תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2008 ⁽³⁾
											יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי ⁽⁴⁾
											סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2017
											הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
											עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.
											שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.
											ללא נתוני רכישת תיק ביטוח כללי עד לשנת 2008 שצורפו אשתקד. ראה באור 2.ה.38.
											נתוני תיק תביעות אשר צורף אשתקד והוחרג מהמשולשים. ראה באור 2.ה.38.

⁽¹⁾ הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
⁽²⁾ עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.
⁽³⁾ שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.
⁽⁴⁾ ללא נתוני רכישת תיק ביטוח כללי עד לשנת 2008 שצורפו אשתקד. ראה באור 2.ה.38.

הערות
* לפי בחינה שביצעה החברה בענפי הרכוש ואחרים, עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.
** אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורוחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
*** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות).

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

2. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2017											
שנת חיתום סה"כ	שנת חיתום 2017	שנת חיתום 2016	שנת חיתום 2015	שנת חיתום 2014	שנת חיתום 2013	שנת חיתום 2012	שנת חיתום 2011	שנת חיתום 2010	שנת חיתום 2009	שנת חיתום 2008	
	6,478	8,028	6,887	6,490	6,399	4,842	5,701	6,067	9,369	11,030	<u>תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה</u> ⁽¹⁾
		82,831	61,722	57,351	41,499	27,674	27,185	30,691	46,521	61,396	לאחר שנה ראשונה
			187,971	161,430	143,154	74,379	65,345	74,332	87,917	114,752	לאחר שנתיים
				273,758	239,675	138,297	118,481	129,759	135,536	168,035	לאחר שלוש שנים
					323,106	187,912	184,452	176,527	195,757	224,406	לאחר ארבע שנים
						248,960	241,132	227,012	239,183	275,933	לאחר חמש שנים
							293,866	271,756	298,222	331,810	לאחר שש שנים
								306,918	332,348	385,161	לאחר שבע שנים
									359,344	418,591	לאחר שמונה שנים
										430,925	לאחר תשע שנים
											לאחר עשר שנים
	691,566	856,728	694,455	671,093	647,794	387,598	389,254	393,274	449,827	483,891	<u>אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה</u>
		850,143	723,577	696,675	683,090	392,459	387,738	394,991	454,769	489,639	לאחר שנה ראשונה
			725,427	681,244	624,267	407,933	403,447	402,820	466,346	503,128	לאחר שנתיים
				712,629	662,090	391,281	392,763	388,218	437,450	495,088	לאחר שלוש שנים
					683,191	397,016	404,237	398,217	420,852	479,142	לאחר ארבע שנים
						421,609	403,382	399,776	406,749	455,270	לאחר חמש שנים
							402,113	403,939	422,847	469,570	לאחר שש שנים
								393,736	426,859	487,128	לאחר שבע שנים
									417,229	491,206	לאחר שמונה שנים
										482,872	לאחר תשע שנים
											לאחר עשר שנים
<u>-112,024</u>		<u>6,585</u>	<u>-30,972</u>	<u>-15,954</u>	<u>-58,924</u>	<u>-30,328</u>	<u>-9,350</u>	<u>-5,518</u>	<u>20,221</u>	<u>12,216</u>	עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה ⁽²⁾
<u>-2.25 %</u>		<u>0.77%</u>	<u>-4.46 %</u>	<u>-2.29 %</u>	<u>-9.44 %</u>	<u>-7.75 %</u>	<u>-2.38 %</u>	<u>-1.42 %</u>	<u>4.62%</u>	<u>2.47%</u>	שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים
5,780,515	691,566	850,143	725,427	712,629	683,191	421,609	402,113	393,736	417,229	482,872	עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2017
2,514,157	6,478	82,831	187,971	273,758	323,106	248,960	293,866	306,918	359,344	430,925	תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2017
3,266,358	685,088	767,312	537,456	438,871	360,085	172,649	108,247	86,818	57,885	51,947	יתרת התביעות התלויות
110,809											תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2008 ⁽³⁾
2,526											יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי ⁽⁴⁾
<u>3,379,693</u>											סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2017

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.

(4) ללא נתוני רכישת תיק ביטוח כללי לשנים שצורפו אשתקד. ראה באור 2.ה.38.

נתוני תיק תביעות אשר צורף אשתקד והוחרג מהמשולשים. ראה באור 2.ה.38.

הערות

* אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות).

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

3. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2017											
שנת חיתום סה"כ	שנת חיתום 2017	שנת חיתום 2016	שנת חיתום 2015	שנת חיתום 2014	שנת חיתום 2013	שנת חיתום 2012	שנת חיתום 2011	שנת חיתום 2010	שנת חיתום 2009	שנת חיתום 2008	
	4,827	5,391	5,109	3,527	3,600	2,915	3,737	3,807	6,983	8,452	<u>תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה</u> ⁽¹⁾
		65,567	45,789	41,903	26,509	15,487	13,442	15,929	33,491	42,308	לאחר שנה ראשונה
			147,920	124,613	104,256	44,288	35,546	41,279	61,382	79,227	לאחר שנתיים
				203,830	176,176	83,687	60,222	70,761	92,943	110,632	לאחר שלוש שנים
					233,852	112,032	100,527	96,891	131,282	145,225	לאחר ארבע שנים
						153,532	133,359	133,135	162,238	176,907	לאחר חמש שנים
							170,443	160,772	207,279	215,915	לאחר שש שנים
								176,837	231,423	250,078	לאחר שבע שנים
									248,311	271,241	לאחר שמונה שנים
										276,282	לאחר תשע שנים
											לאחר עשר שנים
	414,370	563,443	450,933	474,382	481,462	241,424	241,732	251,736	309,994	340,106	<u>אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה</u>
		560,297	469,795	479,336	497,701	244,835	240,367	247,830	310,926	339,720	לאחר שנה ראשונה
			462,608	431,380	507,493	251,332	246,632	252,506	319,943	346,145	לאחר שנתיים
				466,261	435,386	209,428	220,372	231,030	286,270	325,782	לאחר שלוש שנים
					459,238	220,072	203,993	223,508	269,286	306,247	לאחר ארבע שנים
						244,814	213,477	203,007	258,474	284,446	לאחר חמש שנים
							214,096	215,537	268,980	286,578	לאחר שש שנים
								209,360	278,957	293,863	לאחר שבע שנים
									276,432	301,834	לאחר שמונה שנים
										302,287	לאחר תשע שנים
											לאחר עשר שנים
	78,695	3,146	-11,675	13,075	48,255	-35,385	6,276	21,670	9,838	23,495	עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה ⁽²⁾
	2.40%	0.56%	-2.59%	2.73%	9.51%	-16.90%	2.85%	9.38%	3.44%	7.21%	שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים
	3,609,763	414,370	560,297	462,608	466,261	459,238	244,814	214,096	209,360	276,432	עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2017
	1,681,401	4,827	65,567	147,920	203,830	233,852	153,532	170,443	176,837	248,311	תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2017
	1,928,362	409,543	494,730	314,688	262,431	225,386	91,282	43,653	32,523	28,121	יתרת התביעות התלויות
	59,268										תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2008 ⁽³⁾
	171,838										יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי ⁽⁴⁾
	2,159,468										סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2017

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.

(4) ללא נתוני רכישת תיק ביטוח כללי לשנים שצורפו אשתקד. ראה באור 2.ה.38.

נתוני תיק תביעות אשר צורף אשתקד והוחרג מהמשולשים. ראה באור 2.ה.38.

הערות

* אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות).

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

4. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2017											
שנת חיתום סה"כ	שנת חיתום 2017	שנת חיתום 2016	שנת חיתום 2015	שנת חיתום 2014	שנת חיתום 2013	שנת חיתום 2012	שנת חיתום 2011	שנת חיתום 2010	שנת חיתום 2009	שנת חיתום 2008	
	4,768	5,391	5,109	3,527	3,600	2,915	3,737	3,807	6,983	8,452	<u>תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה</u> ⁽¹⁾
		65,567	45,789	41,903	26,509	15,487	13,442	15,929	33,491	42,308	לאחר שנה ראשונה
			147,920	124,613	104,256	44,288	35,546	41,279	61,382	79,227	לאחר שנתיים
				203,830	176,175	83,687	60,222	70,761	92,943	110,632	לאחר שלוש שנים
					234,416	112,032	100,527	96,891	131,282	145,225	לאחר ארבע שנים
						153,615	133,360	131,066	162,238	176,907	לאחר חמש שנים
							170,447	157,761	207,279	215,915	לאחר שש שנים
								173,505	231,423	250,078	לאחר שבע שנים
									248,608	271,241	לאחר שמונה שנים
										276,221	לאחר תשע שנים
											לאחר עשר שנים
	411,701	560,328	442,192	466,519	474,861	237,120	236,696	245,925	303,238	332,904	<u>אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה</u>
		556,181	466,680	455,006	486,882	239,016	234,767	242,106	303,945	331,379	לאחר שנה ראשונה
			459,998	428,265	444,129	245,338	240,863	246,610	312,752	337,554	לאחר שנתיים
				463,651	431,955	207,741	218,794	227,369	281,195	320,593	לאחר שלוש שנים
					456,205	218,693	202,398	221,924	266,486	302,441	לאחר ארבע שנים
						242,953	215,042	200,938	256,582	281,210	לאחר חמש שנים
							214,690	213,453	268,519	284,380	לאחר שש שנים
								206,467	279,609	293,863	לאחר שבע שנים
									276,998	302,296	לאחר שמונה שנים
										301,206	לאחר תשע שנים
											לאחר עשר שנים
											עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה ⁽²⁾
											שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים
											עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2017
											תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2017
											יתרת התביעות התלויות
											תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2008 ⁽³⁾
											יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי ⁽⁴⁾
											סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2017
											(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
											(2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.
											(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.
											(4) ללא נתוני רכישת תיק ביטוח כללי לשנים שצורפו אשתקד. ראה באור 2.ה.38.
											(4) נתוני תיק תביעות אשר צורף אשתקד והוחרג מהמשולשים. ראה באור 2.ה.38.

הערות
 * אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
 ** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות).

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח רכב חובה

שנת חיתום 2011	שנת חיתום 2012	שנת חיתום 2013	שנת חיתום 2014	שנת חיתום 2015	שנת חיתום 2016	שנת חיתום 2017	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
255,658	267,262	547,154	528,210	508,762	565,520	428,892	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
							פרמיות ברוטו
59,801	32,936	86,250	40,218	6,388	-40,289	-38,778	רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר (*)
0	0	52,222	12,514	889	0	0	(* כולל עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים בסך
64,640	58,721	87,910	59,089	44,695	39,269	11,144	השפעת הכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

ג. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח חבויות אחרות

שנת חיתום 2011	שנת חיתום 2012	שנת חיתום 2013	שנת חיתום 2014	שנת חיתום 2015	שנת חיתום 2016	שנת חיתום 2017	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
270,511	243,161	283,502	306,065	303,606	337,617	341,162	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
							פרמיות ברוטו
-1,532	2,535	-25,867	-36,888	-59,986	-85,985	-94,241	רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר (*)
0	0	6,638	4,831	2,210	0	0	(* כולל עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים בסך
44,995	41,765	39,880	32,869	25,532	21,090	5,734	השפעת הכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג7. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה

רווח כולל אלפי ש"ח	פעילות שלא נכללת בחישוב העתודות אלפי ש"ח	התאמות בגין שנות חיתום קודמות אלפי ש"ח	רווח כולל בגין שנת חיתום שהשתחררה בשנת 2012 הדוח 2015 אלפי ש"ח	רווח כולל בגין השנים הפתוחות אלפי ש"ח	רווח (הפסד) בגין שנת חיתום שוטפת אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
122,038	-4,979	67,728	44,356	14,933	0	

הרכב רווח (הפסד) כולל בענף ביטוח רכב חובה

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום קודמות שייך אלפי ש"ח	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת שייך אלפי ש"ח	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות ברוטו אלפי ש"ח	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת ברוטו אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
18,493	-38,778	8,484	-34,183	2017
-11,837	-66,531	-19,504	-61,478	2016

ג8. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח חבויות אחרות

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום קודמות שייך אלפי ש"ח	פעילות שלא נכללת בחישוב העתודות אלפי ש"ח	התאמות בגין שנות חיתום קודמות אלפי ש"ח	רווח כולל בגין שנת חיתום שהשתחררה בשנת 2012 הדוח 2015 אלפי ש"ח	רווח כולל בגין השנים הפתוחות אלפי ש"ח	רווח (הפסד) בגין שנת חיתום שוטפת אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
-55,179	-2,284	57,825	-1,437	-54,576	-54,707	

הרכב רווח (הפסד) כולל בענף ביטוח חבויות אחרות

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום קודמות שייך אלפי ש"ח	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת שייך אלפי ש"ח	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות ברוטו אלפי ש"ח	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת ברוטו אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
105,134	-94,241	125,737	-81,389	2017
43,345	-99,716	16,234	-76,547	2016

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

פוליסות הכוללות מרכיב		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון	
פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת קבוצתי	פוליסות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה משנת 2004 תלוי תשואה	פוליסות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה משנת 2004 תלוי תשואה	פוליסות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה עד שנת 2003	פוליסות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה עד שנת 1990 *		
2,406,032	0	0	2,406,032	0	0	לפי חשיפה ביטוחית התחייבויות בגין חוזי ביטוח קצבה ללא מקדמים מובטחים קצבה עם מקדמים מובטחים: עד חודש מאי 2001 מחודש יוני 2001 קצבה בתשלום הוני ללא אופציה לקצבה- עתודה משלימה לגמלאות (**) מרכיבי סיכון אחרים	
65,420,898	0	0	0	45,987,470	19,433,428	סך הכל בגין חוזי ביטוח התחייבויות בגין חוזי השקעה	
38,393,388	0	27,936,490	61,482	10,395,416	0	סך הכל	
9,585,357	0	897,817	276,647	3,340,046	5,070,847	(ב) לפי חשיפה פיננסית שאינו תלוי תשואה תלוי תשואה	
2,434,364	0	14,989	0	1,218,065	1,201,310	סך הכל	
3,978,203	0	1,519	0	1,062,035	2,914,649		
2,639,195	181,266	523,661	899,604	0	862,438	172,226	
124,857,437	181,266	523,661	32,156,451	338,129	62,865,470	28,792,460	
1,946,227	0	0	1,704,283	241,265	679	0	
126,803,664	181,266	523,661	33,860,734	579,394	62,866,149	28,792,460	
28,854,205	57,942	342,305	479,196	579,394	398,795	26,996,573	
97,949,459	123,324	181,356	33,381,538	0	62,467,354	1,795,887	
126,803,664	181,266	523,661	33,860,734	579,394	62,866,149	28,792,460	

(* המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים ברובם באגרות חוב מיועדות.

(**) העתודה המשלימה לגמלאות הכלולה בטבלה לעיל הינה בגין מרכיב גמלה נדחית. מרכיב נוסף כלול בסעיף קצבה בתשלום. ראה באור 37.ב.3.(6).

סכום נוסף בגין הצבירה הקיימת בגובה 2,912 מיליון ש"ח, יזקף לרווח והפסד לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 37.ב.3.(6).

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח						
פוליסות הכוללות	פוליסות הכוללות	פוליסות הכוללות	פוליסות הכוללות	פוליסות הכוללות	פוליסות הכוללות	פוליסות הכוללות
מרכיב	מרכיב	מרכיב	מרכיב	מרכיב	מרכיב	מרכיב
פוליסות	פוליסות	פוליסות	פוליסות	פוליסות	פוליסות	פוליסות
ללא	ללא	ללא	ללא	ללא	ללא	ללא
מרכיב	מרכיב	מרכיב	מרכיב	מרכיב	מרכיב	מרכיב
חסכון	חסכון	חסכון	חסכון	חסכון	חסכון	חסכון
סיכון	סיכון	סיכון	סיכון	סיכון	סיכון	סיכון
הנמכר	הנמכר	הנמכר	הנמכר	הנמכר	הנמכר	הנמכר
כפוליסה	כפוליסה	כפוליסה	כפוליסה	כפוליסה	כפוליסה	כפוליסה
בודדת	בודדת	בודדת	בודדת	בודדת	בודדת	בודדת
קבוצתי	קבוצתי	קבוצתי	קבוצתי	קבוצתי	קבוצתי	קבוצתי
סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ
0	0	0	0	0	0	0
19,273,646	19,273,646	19,273,646	19,273,646	19,273,646	19,273,646	19,273,646
0	0	0	0	0	0	0
42,980,143	42,980,143	42,980,143	42,980,143	42,980,143	42,980,143	42,980,143
9,385,327	9,385,327	9,385,327	9,385,327	9,385,327	9,385,327	9,385,327
2,563,842	2,563,842	2,563,842	2,563,842	2,563,842	2,563,842	2,563,842
1,305,707	1,305,707	1,305,707	1,305,707	1,305,707	1,305,707	1,305,707
2,836,638	2,836,638	2,836,638	2,836,638	2,836,638	2,836,638	2,836,638
197,051	197,051	197,051	197,051	197,051	197,051	197,051
27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132
0	0	0	0	0	0	0
646	646	646	646	646	646	646
57,676,292	57,676,292	57,676,292	57,676,292	57,676,292	57,676,292	57,676,292
27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132
26,321,616	26,321,616	26,321,616	26,321,616	26,321,616	26,321,616	26,321,616
1,523,516	1,523,516	1,523,516	1,523,516	1,523,516	1,523,516	1,523,516
27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132	27,845,132

(א) לפי חשיפה ביטוחית

התחייבויות בגין חוזי ביטוח קצבה

ללא מקדמים מובטחים

קצבה עם מקדמים מובטחים:

עד חודש מאי 2001

מחודש יוני 2001

קצבה בתשלום

הוני ללא אופציה לקצבה-

עתודה משלימה לגמלאות (**)

מרכיב סיכון אחרים

סך הכל בגין חוזי ביטוח

התחייבויות בגין חוזי השקעה

סך הכל

(ב) לפי חשיפה פיננסית

שאינו תלוי תשואה

תלוי תשואה

סך הכל

(* המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים ברובם באגרות חוב מיועדות.

(**) העתודה המשלימה לגמלאות הכלולה בטבלה לעיל הינה בגין מרכיב גמלה נדחית. מרכיב נוסף כלול בסעיף קצבה בתשלום. ראה באור 37.ב.3.ב(6).

סכום נוסף בגין הצבירה הקיימת בגובה 2,822 מיליון ש"ח, יזקק לרווח והפסד לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 37.ב.3.ב(6).

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה משנת 2004 תלוי תשואה		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה משנת 2004 שאינו תלוי תשואה		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה עד שנת 2003		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה עד שנת 1990 (*)	
סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת קבוצתי	פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת פרט	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה משנת 2004 תלוי תשואה	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה משנת 2004 שאינו תלוי תשואה	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה עד שנת 2003	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה עד שנת 1990 (*)		
								פרמיות ברוטו
58,119	0	0	0	0	25,398	32,721		מסורת/מעורב
7,429,466	0	0	4,909,008	0	2,224,855	295,603		מרכיב החסכון
1,428,198	52,289	521,125	545,399	0	258,121	51,264		אחר
8,915,783	52,289	521,125	5,454,407	0	2,508,374	379,588		סך הכל
1,842,999	0	0	366,467	7,293	1,043,776	425,463		מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
17,833,105	52,119	293,287	7,483,039	10,011	8,053,650	1,940,999		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
102,939	0	0	90,962	11,930	47	0		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
396,971	14,370	116,467	-59,672	-4,259	366,910	-36,845		רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
130,347	932	4,074	5,464	10,418	4,618	104,841		רווח כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
527,318	15,302	120,541	-54,208	6,159	371,528	67,996		סך הכל רווח (הפסד) כולל מעסקי ביטוח חיים
24,995								רווח מפנסיה וגמל
2,276								רווח כולל אחר מפנסיה וגמל
554,589								סך כל הרווח הכולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
450,907	0	0	418,108	32,799	0	0		תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
724,205	0	146,434	577,771	0	0	0		פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
1,481,374	0	0	1,481,333	0	0	41		פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
23,122	0	0	23,122	0	0	0		פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
304,826	0	0	272,027	32,799	0	0		פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
629,742	0	0	629,742	0	0	0		העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
950,717	0	0	528,883	0	406,211	15,623		העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של מגדל ביטוח הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה עד שנת 1990 (*	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה עד שנת 2003	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה משנת 2004 שאינו תלוי תשואה	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה משנת 2004 תלוי תשואה	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנמכר כפוליסה בודדת קבוצתי	פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת קבוצתי	סה"כ	
39,548	29,667	0	0	0	0	69,215	פרמיות ברטו
309,044	2,171,700	0	3,887,584	0	0	6,368,328	מסורת/מעורב
56,609	277,028	0	509,928	484,858	65,321	1,393,744	מרכיב החסכון אחר
405,201	2,478,395	0	4,397,512	484,858	65,321	7,831,287	סך הכל
248,959	677,483	10,425	314,379	0	0	1,251,246	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
1,763,374	5,034,918	4,938	4,981,616	219,542	77,789	12,082,177	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברטו
0	21	-2,877	48,092	0	0	45,236	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
-171,210	301,204	23,995	83,769	153,498	-11,598	379,658	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
-39,869	-1,755	-7,709	-1,817	-786	-1,507	-53,443	הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
-211,079	299,449	16,286	81,952	152,712	-13,105	326,215	סך הכל רווח (הפסד) כולל מעסקי ביטוח חיים
						34,610	רווח מפנסיה וגמל
						577	רווח כולל אחר מפנסיה וגמל
						361,402	סך הכל רווח כולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
0	0	2,329	444,996	0	0	447,325	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
0	0	0	396,220	112,721	0	508,941	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
83	0	0	879,425	0	0	879,508	פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
0	0	0	58,851	0	0	58,851	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
0	0	2,329	294,631	0	0	296,960	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
0	0	0	242,229	0	0	242,229	העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
11,693	263,412	0	308,588	0	0	583,693	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מביטוחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של מגדל ביטוח הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, אלפי ש"ח

פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה עד שנת 1990 (*	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה עד שנת 2003	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה משנת 2004 שאינו תלוי תשואה	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה משנת 2004 תלוי תשואה	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנמכר כפוליסה בודדת קבוצתי	פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת קבוצתי	סה"כ	
48,315	34,633	0	0	0	0	82,948	פרמיות ברטו
316,849	2,116,879	380	3,763,791	0	0	6,197,899	מסורת/מעורב
62,362	291,720	0	489,013	75,328	464,747	1,383,170	מרכיב החסכון אחר
427,526	2,443,232	380	4,252,804	75,328	464,747	7,664,017	סך הכל
363,247	571,663	-1,536	279,695	0	0	1,213,069	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
1,622,393	3,947,332	-3,321	4,465,721	99,653	203,463	10,335,241	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברטו
0	216	2,145	18,372	0	0	20,733	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
6,764	244,290	23,532	-138,359	82,450	-22,338	196,339	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
-123,512	-5,327	-16,061	-5,226	-3,307	-3,918	-157,351	הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
-116,748	238,963	7,471	-143,585	79,143	-26,256	38,988	סך הכל רווח (הפסד) כולל מעסקי ביטוח חיים
						79,873	רווח מפנסיה וגמל
						-8,331	הפסד כולל אחר מפנסיה וגמל
						110,530	סך הכל רווח כולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
0	0	141,683	704,632	0	0	846,315	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
0	0	0	253,179	92,843	0	346,022	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
7	0	380	944,887	0	0	945,274	פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
0	0	0	91,789	0	0	91,789	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
0	0	141,683	592,446	0	0	734,129	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
0	0	0	91,245	0	0	91,245	העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
14,614	224,243	0	236,854	0	0	475,711	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אין נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של מגדל ביטוח הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

א.1. פירוט ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה פיננסית

נתונים ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

ס"ה"כ	אחר ז"ק (* ז"ק)	אחר ז"א (* ז"א)	סיעודי קבוצתי	סיעודי פרט	
2,090,217	0	149,873	0	1,940,344	תלוי תשואה
1,089,689	13,090	693,299	27,096	356,204	אחר
<u>3,179,906</u>	<u>13,090</u>	<u>843,172</u>	<u>27,096</u>	<u>2,296,548</u>	סך הכל

(* הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

נתונים ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

ס"ה"כ	אחר ז"ק (* ז"ק)	אחר ז"א (* ז"א)	סיעודי קבוצתי	סיעודי פרט	
1,905,889	0	164,450	0	1,741,439	תלוי תשואה
862,120	13,369	594,926	23,977	229,848	אחר
<u>2,768,009</u>	<u>13,369</u>	<u>759,376</u>	<u>23,977</u>	<u>1,971,287</u>	סך הכל

(* הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

א.2. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה ביטוחית

נתונים ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

ס"ה"כ	אחר ז"ק (* ז"ק)	אחר ז"א (* ז"א)	סיעודי קבוצתי	סיעודי פרט	
198,809	0	16,048	19,154	163,607	קצבה בתשלום
2,981,097	13,090	827,124	7,942	2,132,941	מרכיבי סיכון אחרים
<u>3,179,906</u>	<u>13,090</u>	<u>843,172</u>	<u>27,096</u>	<u>2,296,548</u>	סך הכל

(* הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

נתונים ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

ס"ה"כ	אחר ז"ק (* ז"ק)	אחר ז"א (* ז"א)	סיעודי קבוצתי	סיעודי פרט	
162,847	0	12,858	17,296	132,693	קצבה בתשלום
2,605,162	13,369	746,518	6,681	1,838,594	מרכיבי סיכון אחרים
<u>2,768,009</u>	<u>13,369</u>	<u>759,376</u>	<u>23,977</u>	<u>1,971,287</u>	סך הכל

(* הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 19 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח					
סה"כ	אחר ז"ק (*)	אחר ז"א (*)	סיעודי קבוצתי	סיעודי פרט	
1,326,388	36,366	930,211	14,936	344,875	פרמיות ברוטו
1,019,380	25,581	587,829	17,583	388,387	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
46,635	-3,581	52,470	-1,651	-603	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות
10,552	45	6,235	330	3,942	רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
57,187	-3,536	58,705	-1,321	3,339	סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות
222,024	0	167,149	0	54,875	פרמיה משוננת - חדשה (**)

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 800,967 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 165,610 אלפי ש"ח.
 (** כולל הרחבות בפוליסות.

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח					
סה"כ	אחר ז"ק (*)	אחר ז"א (*)	סיעודי קבוצתי	סיעודי פרט	
1,177,249	32,144	830,374	12,655	302,076	פרמיות ברוטו
843,569	22,130	515,187	15,801	290,451	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
6,220	-3,354	28,680	-4,465	-14,641	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות
-3,372	-15	-2,198	-121	-1,038	הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
2,848	-3,369	26,482	-4,586	-15,679	סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות
205,066	0	147,639	0	57,427	פרמיה משוננת - חדשה (**)

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 738,876 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 123,642 אלפי ש"ח.
 (** כולל הרחבות בפוליסות.

באור 19 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, אלפי ש"ח	סיעודי פרט	סיעודי קבוצתי	אחר ז"א (*)	אחר ז"ק (*)	סה"כ
פרמיות ברוטו	263,190	13,478	722,157	26,887	1,025,712
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	256,360	13,356	488,937	20,386	779,039
רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות	-38,118	729	14,525	-2,788	-25,652
הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות	-2,368	-406	-6,909	-41	-9,724
סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות	-40,486	323	7,616	-2,829	-35,376
פרמיה משוננת - חדשה (**)	54,934	0	178,417	0	233,351

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 657,756 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 91,288 אלפי ש"ח.
 (**) כולל הרחבות בפוליסות.

באור 20 - תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, חוזי השקעה וביטוח בריאות

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
ביטוח בריאות אלפי ש"ח	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח סה"כ אלפי ש"ח	חוזי השקעה אלפי ש"ח	חוזי ביטוח אלפי ש"ח
יתרה ליום 1 בינואר 2016	107,169,530	1,959,020	109,128,550
ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה ⁽¹⁾	4,029,340	49,221	4,078,561
גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות ⁽²⁾	6,399,227	447,325	6,846,552
קיטון בגין דמי ניהול מצבירה	-979,464	-15,734	-995,198
קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה שינויים אחרים ⁽³⁾	-3,273,037	-516,517	-3,789,554
	382,819	-3,985	378,834
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	113,728,415	1,919,330	115,647,745
ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה ⁽¹⁾	8,080,349	98,690	8,179,039
גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות ⁽²⁾	7,452,537	450,907	7,903,444
קיטון בגין דמי ניהול מצבירה	-1,395,647	-15,710	-1,411,357
קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה שינויים אחרים ⁽³⁾	-3,826,299	-511,239	-4,337,538
	818,082	4,249	822,331
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	124,857,437	1,946,227	126,803,664

הערות

- (1) **ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות** - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדוח.
- (2) **גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות** - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה, בניכוי דמי ניהול הנגבים כשיעור מהפרמיה.
- (3) **שינויים אחרים** - בשנים 2017 ו-2016 נרשמו הפרשות מיידיות בעקבות בדיקת נאותות העתודות בביטוח חיים הרבות העתודה המשלימה לגמלאות בסך של כ-452 מיליון ש"ח ו-431 מיליון ש"ח בהתאמה (ראה באור 37.ב.3.3(א)). הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עתיות, IBNR, קצבאות בתשלום וכדומה (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי ההצמדה ורווחי ההשקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון. עיקר הגידול בסעיף בשנה המדווחת נובע מהכנסות מהשקעות שנזקפו לעתודות כאמור שהיו גבוהות משמעותית מאלו שנזקפו אשתקד.

א. כללי

על הכנסות החברה וכל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - "הפקודה"). בנוסף, על הכנסות החברות בקבוצה המסווגות כ"מוסדות כספיים" כהגדרתן בחוק מע"מ תשל"ו-1975 חלים מס רווח ושכר. יצוין כי פעילותן של חברות המסווגות כמוסדות כספיים בענפי הביטוח, הפנסיה והפיננסים, מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

ב. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח

בין התאחדות חברות לביטוח חיים לבין שלטונות המס קיימים הסכמים ענפיים המסדירים את הטיפול בנושאים ייחודיים לענף הביטוח שעיקריו מפורטים להלן. ההסכם הענפי האחרון שנחתם בין שלטונות המס והתאחדות חברות ביטוח חיים הינו לשנת המס 2016.

המסים בדוחות הכספיים לשנת 2017 מבוססים על ההסכמים האמורים.

ההסכמים הענפיים מתייחסים, בין היתר, לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות לרכישת חוזי ביטוח חיים בגין שנות חיתום עד וכולל 2014 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 - על פני עשר שנים. הוצאות כאמור המתייחסות לחוזי ביטוח חיים שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

הוצאות רכישה של חוזי פנסיה וגמל (כהגדרתן בהסכם) בגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני עשר שנים או על-פי קצב ההפחתה בדוחות הכספיים, לפי בחירת החברה. לא תותר הקדמת הוצאה המתייחסת לחוזי פנסיה וגמל שבוטלו.

הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז אינן כלולות בהסכם הענפי ומופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים. הוצאות שמתייחסות לפוליסות כאמור שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות הפטורות ממס ו/או החייבות במס מופחת המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם הענפי תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

3. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

4. מיסוי ההכנסות מנכסים המוחזקים כהשקעות חופפות להתחייבויות תלויות תשואה - על מנת למנוע עיוותי מס אפשריים הוסכם על דרך לטיפול ברווחים מניירות ערך סחירים ורווחים משערך וממימוש נכסי מקרקעין שתגרום להקבלת הכנסות להוצאות.

5. המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים - בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007) התשס"ז-2007 מיום 11 בינואר 2007, נקבעו כללים לגבי המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים שנכללה בדוחות הכספיים עד ליום 31 בדצמבר, 2006. על-פי הכללים, חלק מהעתודה המחושב בגובה 0.17% מסכום הביטוח בסיכון, בשייר עצמי, הקיים בביטוח חיים ואשר בגינו הוגדרה דרישת הון, יהיה פטור ממס. בהסכם המיסוי הענפי צוין כי בבסיס הפטור עומדת דרישת ההון, שבאה לידי ביטוי כאמור לעיל, ובמידה ותבטל או תקטן דרישת ההון ידונו הצדדים בהשלכות המס הנבעות מכך, ככל שישנן.

בחודש ינואר 2017, החליט דירקטוריון מגדל ביטוח על פרישה מאיגוד חברות הביטוח בישראל ע"ר והתאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ, בתוקף מתום 2017. ממועד זה חדלה מגדל ביטוח מלטפל בנושאי הרגולציה השונים באמצעות גופים אלו. להערכת מגדל ביטוח לפרישה זו לא צפויות השלכות מהותיות על סעיפי המסים בדוחות הכספיים של החברה.

ג. שיעורי המס

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים, שמהווים את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.
2. בחודש ינואר 2016 פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הפחתת שיעור מס החברות מ-26.5% ל-25%, וזאת בתחולה מיום 1 בינואר 2016. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה מגדל ביטוח, מיום 1 בינואר 2016 ואילך יעמוד על 35.9%.
3. בחודש דצמבר 2016, אושר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016 אשר במסגרתו הופחת מס חברות משיעור של 25% ל-24% החל מינואר 2017 ולשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, בשנת 2017 יעמוד על 35.04% והחל מינואר 2018 על 34.19%.
4. השינויים בשיעורי המס, כמתואר בסעיפים 2 ו-3 לעיל, הביאו בשנת 2016 להקטנת יתרת המסים הנדחים למועדי השינוי של החברות המוחזקות של החברה בסך כ-37,745 אלפי ש"ח, כנגד הקטנת הוצאות מסים בסך כ-27,459 אלפי ש"ח וכנגד הגדלת הרווח הכולל האחר בסך כ-10,286 אלפי ש"ח. בנוסף הביאו השינויים בשיעור מס החברות להגדלת חלק ברווח חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני בכ-24,210 אלפי ש"ח.
5. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על חברות הקבוצה, לרבות מוסדות כספיים, בעקבות השינויים האמורים:

שנה	שיעור מס אפקטיבי כולל		
	שיעור מס רווח באחוזים	שיעור מס חברות באחוזים	במוסדות כספיים באחוזים
2015	26.50	17.75*	37.58
2016	25.00	17.00	35.90
2017	24.00	17.00	35.04
2018 ואילך	23.00	17.00	34.19

(* שיעור משוקלל.)

ד. שומות מס

שומות מס חברות

1. למגדל ביטוח שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2012 למעט סוגיה המתייחסת לחבות במס רווח בגין דיבידנד מחברות מוחזקות ששורשר לחברה, בגינה הוציא פקיד השומה למגדל ביטוח צווים בגין שנים 2011 ו-2012. על הצווים האמורים הגישה מגדל ביטוח בחודש ינואר 2016 ובחודש מאי 2016, בהתאמה, ערעורים לבית המשפט המחוזי בתל אביב. חבות המס הנובעת מצווים אלו (כולל הפרשי הצמדה וריבית למועד פרסום הדוחות הכספיים) מסתכמת בכ-1.5 מיליון ש"ח.
- להערכת הנהלת מגדל ביטוח, לא נדרשת הפרשה למס בגין הצווים האמורים ובגין סוגיה זו מעבר לרשום בדוחות הכספיים.
2. בחודש נובמבר 2012 קיבלה מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, חברה בבעלות מלאה של מגדל ביטוח (להלן בסעיף קטן זה - "החברה") שומות לפי מיטב שפיטה לשנים 2007, 2009 ו-2010 לפיהן הכנסות דיבידנדים שקיבלה מחברה כלולה שלה, שמקורם ברווחי שערור של נכסי מקרקעין, חייבות במס בידה. חבות המס הנובעת משומות אלו (כולל הפרשי הצמדה וריבית למועד פרסום הדוחות הכספיים) מסתכמת בכ-72 מיליון ש"ח.
- החברה הגישה השגה על שומות אלו וזו נדחתה על ידי פקיד השומה שהוציא לחברה בגין שנים אלו צווים, עליהם הגישה החברה ערעורים לבית המשפט המחוזי בתל אביב.
- בעקבות פסיקה של בית המשפט המחוזי שפורסמה לאחרונה עדכנה החברה את סכום ההפרשה בסוגיה זו.
- להערכת החברה, המתבססת על יועציה המשפטיים, לא נדרשת הפרשה למס מעבר לרשום בדוחות הכספיים.
3. לחברה וליתר החברות המאוחדות של החברה שומות מס סופיות מכוח הסכם או מכוח התיישנות עד וכולל שנת 2012, למעט חברה מאוחדת, לה שומות סופיות עד וכולל שנת 2013.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ה. הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים אחרים

לקבוצה הפסדים עסקיים לצורכי מס המועברים לשנים הבאות ומסתכמים ליום 31 בדצמבר 2017 לסך של כ-193 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - לסך של כ-229 מיליון ש"ח) בגינם נרשמו בדוחות הכספיים נכסי מסים נדחים בסך של כ-45 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - כ-53 מיליון ש"ח).

בנוסף, לא הוכרו נכסי מסים נדחים בגין הפסדים עסקיים להעברה בסך של כ-81 מיליון ש"ח וכן בגין הפסדי הון לצורכי מס בסך של כ-98 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - כ-74 מיליון ש"ח ו-77 מיליון ש"ח, בהתאמה) בהיעדר צפי לניצולם בעתיד הנראה לעין.

ו. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
188,651	116,160	179,886	מסים שוטפים
-21,705	-24,085	-6,313	מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים *
-5,938	16,618	23,933	מסים בגין שנים קודמות
-5,242	-27,459	0	השפעת השינוי בשיעורי המס
<u>155,766</u>	<u>81,234</u>	<u>197,506</u>	מסים על הכנסה

(* ראה גם סעיף ז' להלן).

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

								ז. מסים נדחים
								הרכב
סה"כ אלפי ש"ח	אחרים אלפי ש"ח	הפסדים לצורכי מס אלפי ש"ח	נכסים בלתי מוחשיים אלפי ש"ח	השקעות בחברות כלולות אלפי ש"ח	רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה אלפי ש"ח	נכסים פיננסיים זמינים למכירה אלפי ש"ח	הוצאות רכישה נדחות אלפי ש"ח	
-546,974	51,908	65,558	-155,317	-54,935	-56,517	-103,463	-294,208	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2016
24,085	11,283	-4,555	-10,697	25,253	-3,215	-20,738	26,754	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
(* 41,245	-2,370	0	0	-305	-1,193	45,113	0	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
27,459	-4,757	-8,484	13,285	515	7,868	-3,352	22,384	השפעת הפחתה בשיעור מס רווח
-1,854	0	173	-2,027	0	0	0	0	חברה שאוחדה לראשונה
-456,039	56,064	52,692	-154,756	-29,472	-53,057	-82,440	-245,070	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום
6,313	9,783	-7,698	-9,120	-2,414	-3,624	-19,014	38,400	31 בדצמבר 2016
-124,615	4,846	0	0	570	0	-130,031	0	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
43	0	-422	465	0	0	0	0	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
								יציאה מאיחוד
-574,298	70,693	44,572	-163,411	-31,316	-56,681	-231,485	-206,670	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום
								31 בדצמבר 2017

(* כולל השפעת הפחתה בשיעור מס חברות בסך 10,286 אלפי ש"ח.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ז. מסים נדחים (המשך)

המסים הנדחים המוצגים בדוח על המצב הכספי כוללים:

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
10,665	5,639	נכסי מסים נדחים
-466,704	-579,937	התחייבויות בגין מסים נדחים
<u>-456,039</u>	<u>-574,298</u>	

ח. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
508,817	286,358	578,205	רווח לפני מסים על ההכנסה
37.58%	35.90%	35.04%	שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה ג' לעיל)
191,213	102,803	202,603	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל
-15,529	-8,923	-13,594	הפחתה בגין אי החלת מס רווח על חברות שאינן מוסד כספי
7,554	6,328	5,295	<u>עליה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים</u>
-17,964	-13,850	-15,263	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
-17,413	-18,242	-13,691	הכנסות פטורות, בעיקר מדיבידנדים
-5,242	-27,459	0	חלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות
12,658	7,145	2,422	השפעת השינוי בשיעורי המס על המסים הנדחים
0	11,142	0	גידול (קיטון) בהפסדים שבגינם לא נזקפו מסים נדחים וניצול הפסדים
-5,938	16,618	23,933	לצורכי מס משנים קודמות, בגינם לא נזקפו מסים נדחים בעבר, נטו
6,427	5,672	5,801	הפרשים זמניים שבגינם לא נוצרו מסים נדחים
			מסים בגין שנים קודמות
			הפרשים בבסיס המדידה ואחרים
<u>155,766</u>	<u>81,234</u>	<u>197,506</u>	מסים על ההכנסה
<u>30.61%</u>	<u>28.37%</u>	<u>34.16%</u>	שיעור מס אפקטיבי

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך, הטבות בגין פיטורין, כהגדרתן בתקן חשבונאות בינלאומי מס' 19, וכן תשלומים מבוססי מניות. לפרטים נוספים בדבר המדיניות החשבונאית לגבי הטבות אלה ראה באור 2. יח. כאשר להטבות לאנשי מפתח ניהוליים ראה באור 38. ט, בדבר צדדים קשורים ובעלי עניין.

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את הקבוצה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 כמתואר להלן. התחייבויות הקבוצה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות הקבוצה בשל הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על תחזית הקבוצה למשכורת העובד בעת פיטורין או פרישה.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות סכומים בפוליסות ביטוח מתאימות ומסווגות כתוכנית הפקדה מוגדרת או כתוכנית הטבה מוגדרת כמפורט להלן:

תוכניות הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (להלן: "סעיף 14"), על-פי הפקדונית השוטפות של הקבוצה בפוליסות בחברות ביטוח ו/או בקרנות פנסיה, פטורות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות הפקדה מוגדרת. ההוצאות בגין תוכניות הפקדה המוגדרת הסתכמו בשנים 2017, 2016 ו-2015 לסך של 57,126 אלפי ש"ח, 52,526 אלפי ש"ח ו-49,608 אלפי ש"ח בהתאמה ונכללו במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות.

תוכנית הטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכנית הפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הקבוצה כתוכנית הטבה מוגדרת לפיה נרשמת התחייבות בגין הטבות לעובדים.

נכסי התוכנית

לקבוצה תוכניות הטבה מוגדרות בגין מופקדים סכומים בקופות גמל, בקרנות פנסיה ובפוליסות ביטוח מתאימות.

א. הרכב ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים נטו

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
13,388	13,972	התחייבויות בגין תוכנית הטבה מוגדרת שאיננה ממומנת
366,037	400,131	התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת ממומנת
379,425	414,103	סך הכל התחייבויות בגין תוכנית הטבה מוגדרת - ראה ב.1
137,278	155,519	בניכוי שווי הוגן של נכסי התוכנית - ראה ב.1 ו-ד להלן
242,147	258,584	סך הכל התחייבויות, נטו בגין תוכניות הטבה מוגדרות
47,835	51,923	הטבות לזמן קצר - הפרשה לחופשה
25,152	17,922	הטבות אחרות לזמן ארוך - ראה ג להלן
315,134	328,429	סך הכל התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	יציאה מאיחוד	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד	רווח (הפסד) אקטוארי בגין רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה		רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה		רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה		תשלומים מהתוכנית	הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד (* הפסד * עלות שירות שוטף	הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד (* הפסד * עלות שירות נטו	הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד (* הפסד * עלות שירות נטו
			מחדש ברווח מדידה	מחדש ברווח מדידה	מחדש ברווח מדידה	מחדש ברווח מדידה	מחדש ברווח מדידה	מחדש ברווח מדידה				
414,103	-1,579	0	18,266	617	14,727	2,922	0	-38,696	56,687	41,377	15,310	379,425
-155,519	1,166	-23,992	-4,328	0	0	0	-4,328	14,695	-5,782	0	-5,782	-137,278
258,584	-413	-23,992	13,938	617	14,727	2,922	-4,328	-24,001	50,905	41,377	9,528	242,147

התחייבויות להטבה מוגדרת

שווי הוגן של נכסי תוכנית

התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

(*) ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.
(**) למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו.

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	יציאה מאיחוד	כניסה לאיחוד	תוכנית על ידי המעביד	ברווח כולל אחר סה"כ	רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה מחדש אחר סה"כ	רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה מחדש אחר שינויים בהנחות הפיננסיות	רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה מחדש אחר שינויים בהנחות הדמוגרפיות	רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה מחדש אחר תשואה על נכסי תוכנית (**)	תשלומים מהתוכנית	סה"כ לרווח או הפסד (*)	הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד (*) עלות שירות שוטף	הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד (*) עלות הוצאות ריבית, נטו	הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד (*) עלות שירותי עבר	368	365,564
379,425	-468	1,513	0	-8,399	-6,283	-2,116	0	0	-31,061	52,276	36,440	15,468	368		365,564
-137,278	98	-1,065	-20,440	1,069	0	0	0	1,069	12,365	-5,416	0	-5,416	0		-123,889
242,147	-370	448	-20,440	-7,330	-6,283	-2,116	0	1,069	-18,696	46,860	36,440	10,052	368		241,675

(*) ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.
(**) למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו.

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

2. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

2015 באחוזים	2016 באחוזים	2017 באחוזים	
4.18	4.46	3.64	שיעור ההיוון ביום 31 בדצמבר
3.91	3.91	3.94	שיעור עליית שכר

שינויים אפשריים באופן סביר בתאריך הדיווח באחת מההנחות האקטואריות, בהנחה שיתר ההנחות נותרות ללא שינוי, משפיעים על המחויבות להטבה מוגדרת כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר 2016 -1%	ליום 31 בדצמבר 2016 +1%	ליום 31 בדצמבר 2017 -1%	ליום 31 בדצמבר 2017 +1%	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
-9,388	15,084	-13,773	22,905	שיעור עליות שכר עתידיות
14,754	-9,209	29,038	-19,300	שיעור היוון

3. התשואה בפועל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 באחוזים	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 באחוזים	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 באחוזים	
3.64	3.55	6.95	תשואה בפועל על נכסי התוכנית

4. השפעת התוכנית על תזרימי המזומנים העתידיים של הקבוצה

- אומדן הקבוצה להפקדות הצפויות בנכסי התוכנית בשנת 2018 בתכנית הטבה מוגדרת ממומנת הינו בסך כ-27 מיליון ש"ח.
- אומדן הקבוצה לאורך חיי התוכנית (לפי ממוצע משוקלל) לסוף תקופת הדיווח הינו כ-6 שנים.

ג. הטבות אחרות לזמן ארוך

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
4,607	3,411	מחלה
20,545	14,511	מענק יובל
25,152	17,922	

ד. הרכב נכסי התוכנית

ליום 31 בדצמבר 2016 באחוזים	ליום 31 בדצמבר 2017 באחוזים	
7.8	6.1	קופה מרכזית לפיצויים
24.8	22.7	ביטוח מנהלים
67.4	71.2	קופות גמל וקרנות פנסיה
100	100	

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
64,413	223,365	מסלקת הבורסה וניירות ערך
81,294	136,527	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
169,666	178,215	הוצאות לשלם
121,613	116,316	ספקים ונותני שירותים
36,903	20,237	מוסדות ורשויות ממשלתיות
38,043	42,431	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
		<u>חברות ביטוח ותווכני ביטוח</u>
284,194	215,050	פקדונות של מבטחי משנה
114,336	108,149	חשבונות אחרים
398,530	323,199	סך הכל חברות ביטוח ותווכני ביטוח
393,117	438,536	סוכני ביטוח
341,794	444,211	מבוטחים ועמיתים
6,385	5,356	הפרשה להשתתפות מבוטחים ברווחים
44,750	120,330	פרמיה מראש
69,961	75,375	אחרים
<u>1,766,469</u>	<u>2,124,098</u>	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 37.ג.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של הקבוצה לסיכוני ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ראה באור 1.37.ב.1.

א.1. פרוט התחייבויות פיננסיות

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2016	ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2017	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
6,085	0	6,085	0	1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת: הלוואות מתאגידים בנקאיים
14,364	20,389	14,388	20,388	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים
3,765,238	3,959,861	3,677,789	3,684,550	כתבי התחייבות נדחים להלן: "אגרות חוב" (*)
3,785,687	3,980,250	3,698,262	3,704,938	סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת
168,947	73,542	168,947	73,542	2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:
43,674	30,181	43,674	30,181	נגזרים המוחזקים עבור חוזים תלויי תשואה
36,603	26,874	36,603	26,874	נגזרים המוחזקים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה מכירות בחסר
249,224	130,597	249,224	130,597	סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
4,034,911	4,110,847	3,947,486	3,835,535	סך הכל
		65,112	64,900	בניכוי ריבית לשלם בגין כתבי התחייבויות נדחים המוצגת במאזן בסעיף זכאים
		3,882,374	3,770,635	סך התחייבויות פיננסיות

(* השווי ההוגן של אגרות החוב שאינן סחירות, הניתן לצורכי גילוי בלבד, ניתן על ידי חברת מרווח הוגן. ראה באור 1.12. השווי ההוגן של אגרות החוב הסחירות, הניתן לצורכי גילוי בלבד, נקבע בהתאם למחירן בסגירת המסחר נכון למועד הדיווח.

א.2. תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

הלוואות מתאגידים בנקאיים	כתבי התחייבות נדחים	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים	הלוואות מתאגידים בנקאיים	
6,085	3,677,789	14,388	3,698,262	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
6,311	0	10,706	17,017	תוספות
-12,421	0	-905	-13,326	פירעונות
-96	-121,935	0	-122,031	תשלומי ריבית
-6,206	-121,935	9,801	-118,340	סה"כ מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
-13	0	-3,366	-3,379	שינויים כתוצאה מהשגת שליטה או מאיבוד שליטה על חברות בנות או עסקים אחרים
0	0	-1,036	-1,036	השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
0	0	0	0	שינויים בשווי הוגן
134	128,696	601	129,431	שינויים אחרים
0	3,684,550	20,388	3,704,938	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

1. פרטים בדבר ריבית והצמדה

ריבית אפקטיבית ליום 31 בדצמבר 2016 אחוזים	ריבית אפקטיבית ליום 31 בדצמבר 2017 באחוזים	
3.2	3.2	<u>בסיס הצמדה</u>
3.6	3.6	מדד המחירים לצרכן
3.5	3.5	שקלי מט"ח

2. מועדי פירעון

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 באלפי ש"ח	
81,233	922,623	שנה ראשונה
838,247	0	שנה שניה
208	0	שנה שלישית
124	0	שנה רביעית
2,778,450	2,782,315	שנה חמישית ואילך
<u>3,698,262</u>	<u>3,704,938</u>	סה"כ

לפרטים בדבר מועדי פירעון של התחייבויות פיננסיות בלתי מהוונות ראה באור 2.ב.37.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ג. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד בחלוקה לרמות

להלן ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. היתרה בדוחות הכספיים של זכאים ויתרות זכות תואמת או קרובה לשווי הוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
103,723	3,629	64,142	35,952
26,874	0	0	26,874
130,597	3,629	64,142	62,826
3,980,250	0	875,116	3,105,134

נגזרים
מכירות בחסר

סך התחייבויות פיננסיות
התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שווים
ההוגן (א.24 לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
212,621	1,005	110,521	101,095
36,603	0	0	36,603
249,224	1,005	110,521	137,698
3,785,687	0	875,495	2,910,192

נגזרים
מכירות בחסר

סך התחייבויות פיננסיות
התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שווים
ההוגן (א.24 לעיל)

ד. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר 2016 באחוזים	ליום 31 בדצמבר 2017 אחוזים
3.5	3.5
2.9	1.7
2.9	1.6
-1.0	-1.6

הלוואות
אגרות חוב המהוות הון משני
אגרות חוב המהוות הון שלישוני
התחייבויות פיננסיות אחרות

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. הנפקת אגרות חוב

בשנת 2012 ביצעה מגדל גיוס הון שתי הנפקות פרטיות למשקיעים מסווגים הרשומים למסחר במערכת רצף מוסדיים, כמפורט להלן (הנתונים בטבלה מוצגים באלפי ש"ח):

אגרות חוב סדרה ב'	אגרות חוב סדרה א'	סוג ההון
הון משני מורכב במגדל ביטוח	הון משני מורכב במגדל ביטוח	תאריך הנפקה
12.2012	1.2012	סכום הנפקה 1 ש"ח ע.נ.
324,656	500,000	שווי נקוב
324,656	500,000	שווי נקוב לפי תנאי הצמדה
327,555	511,740	תמורת הנפקה (*)
322,942	497,529	שיעור ריבית נקובה
קבועה, 2.35%	קבועה, 3.50%	שיעור ריבית אפקטיבית
2.46%	3.61%	הצמדה למדד
קרן וריבית צמודות לעליה במדד המחירים לצרכן, שפורסם בחודש דצמבר 2012 בגין חודש נובמבר 2012	קרן וריבית צמודות לעליה במדד המחירים לצרכן, שפורסם בחודש דצמבר 2011 בגין חודש נובמבר 2011	מועד פירעון חוזי
12.2024	12.2021	מועד תשלומי ריבית (**)
שני תשלומים חצי שנתיים שווים בימים 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2013-2024 כולל-	שני תשלומים חצי שנתיים שווים בימים 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2012-2021 (כולל)	דירוג חברת מידרוג בע"מ (***)
Aa3.il (hyb)	Aa3.il (hyb)	מועד ראשון לפדיון מוקדם אפשרי
(אופק הדירוג יציב)	(אופק הדירוג יציב)	מסחר בבורסה
6 שנים אחרי ההנפקה	7 שנים אחרי ההנפקה	שעבוד אגרות החוב
ככל שאגרות החוב תרשמנה למסחר בבורסה שיעור הריבית יופחת ב-0.2%	ככל שאגרות החוב תרשמנה למסחר בבורסה שיעור הריבית יופחת ב-0.2%	ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2017, ללא ריבית צבורה
אינן מובטחות בשעבוד כלשהו	אינן מובטחות בשעבוד כלשהו	ריבית צבורה ליום 31 בדצמבר 2017 שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017
327,255	511,347	ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2016, ללא ריבית צבורה
0	0	ריבית צבורה ליום 31 בדצמבר 2016 שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016
330,727	524,000	יתרת הוצאות הנפקה נדחות (****)
325,984	509,440	ליום 31 בדצמבר 2017
0	0	ליום 31 בדצמבר 2016
325,046	530,000	האם הסדרה מהותית
300	393	
592	770	
כן	כן	

(*) תמורת ההנפקה הינה לאחר ניכוי הוצאות הנפקה נדחות המופחתות בשיטת הריבית האפקטיבית.
 (**) התשלום האחרון של הריבית ישולם ביחד עם פירעון הקרן.
 (***) לעניין דרוג חברת מידרוג ראה סעיף ה.5 להלן.
 (****) הערך בספרים של האג"ח הינו לאחר ניכוי יתרת הוצאות הנפקה נדחות.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. הנפקת אגרות חוב (המשך)

בשנת 2015 ביצעה מגדל גיוס הון שתי הנפקות בבורסה לניירות ערך בתל אביב כמפורט להלן (הנתונים בטבלה מוצגים באלפי ש"ח):

אגרות חוב סדרה ד'	אגרות חוב סדרה ג'	סוג ההון
הון שלישוני מורכב במגדל ביטוח	הון משני מורכב במגדל ביטוח	תאריך הנפקה
12.2015	6.2015	סכום הנפקה 1 ש"ח ע.נ.
711,215	1,191,594	שווי נקוב
711,215	1,191,594	תמורת הנפקה (*)
702,580	1,174,891	שיעור ריבית נקובה
קבועה 3.39%	קבועה 3.58%	שיעור ריבית אפקטיבית
3.53%	3.74%	הצמדה למדד
ללא הצמדה	ללא הצמדה	מועד פירעון חוזי
12.2027	12.2027	מועד תשלומי ריבית (**)
בתשלום שנתי אחד, ביום 31 במרס של כל שנה בין השנים 2017-2027	בתשלום שנתי אחד, ביום 31 במרס של כל שנה בין השנים 2016-2027	דירוג חברת מידרוג בע"מ (***)
Aa2.il (hyb)	Aa3.il (hyb)	מועד ראשון לפדיון מוקדם אפשרי
(אופק הדירוג יציב)	(אופק הדירוג יציב)	שעבוד אגרות החוב
3.2023	3.2023	
אינן מובטחות בשעבוד כלשהו	אינן מובטחות בשעבוד כלשהו	
		ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2017,
706,491	1,182,789	ללא ריבית צבורה
18,083	31,994	ריבית צבורה ליום 31 בדצמבר 2017
792,080	1,333,632	שווי בורסאי ליום 31 בדצמבר 2017
		ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2016,
705,485	1,181,317	ללא ריבית צבורה
25,563	31,994	ריבית צבורה ליום 31 בדצמבר 2016
755,310	1,260,706	שווי בורסאי ליום 31 בדצמבר 2016
		יתרת הוצאות הנפקה נדחות (****)
4,724	8,805	ליום 31 בדצמבר 2017
5,730	10,277	ליום 31 בדצמבר 2016
קן	קן	האם הסדרה מהותית

(*) תמורת ההנפקה הינה לאחר ניכוי הוצאות הנפקה נדחות המופחתות בשיטת הריבית האפקטיבית.
 (**) התשלום האחרון של הריבית ישולם ביחד עם פירעון הקרן.
 (***) לעניין דרוג חברת מידרוג ראה סעיף ה.5 להלן.
 (****) הערך בספרים של האג"ח הינו לאחר ניכוי יתרת הוצאות הנפקה נדחות.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. הנפקת אגרות חוב (המשך)

במהלך חודש ספטמבר 2016 ביצעה מגדל גיוס הון הנפקה של אגרות חוב (סדרה ה') שנרשמו למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב, כמפורט להלן (הנתונים בטבלה מוצגים באלפי ש"ח):

אגרות חוב סדרה ה'	
סוג ההון	הון משני מורכב במגדל ביטוח
תאריך הנפקה	9.2016
סכום הנפקה 1 ש"ח ע.ג.	901,115
שווי נקוב	901,115
תמורת הנפקה (*)	887,792
שיעור ריבית נקובה	קבועה 3.29%
שיעור ריבית אפקטיבית	3.47%
הצמדה למדד	ללא הצמדה
מועד פירעון חוזי	6.2029
מועד תשלומי ריבית (**)	בתשלום שנתי אחד, ביום 30 ביוני של כל שנה בין השנים 2017-2029
דירוג חברת מידרוג בע"מ (***)	Aa3.il (hyb) (אופק הדירוג יציב)
מועד ראשון לפדיון מוקדם אפשרי	6.2024
שעבוד אגרות החוב	אינן מובטחות בשעבוד כלשהו
ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2017,	
ללא ריבית צבורה	891,767
ריבית צבורה ליום 31 בדצמבר 2017	14,823
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	979,422
ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2016,	
ללא ריבית צבורה	890,451
ריבית צבורה ליום 31 בדצמבר 2016	7,554
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	894,176
<u>יתרת הוצאות הנפקה נדחות (****)</u>	
ליום 31 בדצמבר 2017	9,347
ליום 31 בדצמבר 2016	10,664
האם הסדרה מהותית	כן

(*) תמורת הנפקה הינה לאחר ניכוי הוצאות הנפקה נדחות המופחתות בשיטת הריבית האפקטיבית.
 (**) התשלום האחרון של הריבית ישולם ביחד עם פירעון הקרן.
 (***) לעניין דרוג חברת מידרוג ראה סעיף ה.5 להלן.
 (****) הערך בספרים של האג"ח הינו לאחר ניכוי יתרת הוצאות הנפקה נדחות.

1.ה. אגרות חוב המהוות הון משני מורכב (סדרה א', סדרה ב', סדרה ג', סדרה ה')

בשנת 2012 ביצעה מגדל גיוס הון שתי הנפקות פרטיות למשקיעים מסווגים, אגרות חוב (סדרה א') ואגרות חוב (סדרה ב') אשר נרשמו במערכת מסחר למשקיעים מוסדיים.

במהלך חודש יוני 2015 ביצעה מגדל גיוס הון הנפקה של אגרות חוב (סדרה ג') שנרשמו למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

במהלך חודש ספטמבר 2016 ביצעה מגדל גיוס הון הנפקה של אגרות חוב (סדרה ה') שנרשמו למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

תמורת ההנפקות מאגרות חוב אלו הופקדה במגדל ביטוח ובהתאם לאישורי המפקח הוכרו כהון משני מורכב במגדל ביטוח, בכפוף למגבלות על שיעורו המרבי של ההון המשני.

מגדל ביטוח התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שיהיו דרושים לפירעון אגרות החוב. התחייבות זו של מגדל ביטוח הינה נדחית ליתר התחייבויותיה של מגדל ביטוח כלפי נושיה וקודמת להתחייבויותיה כלפי נושיה על-פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון הראשוני של מגדל ביטוח.

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי בהתקיימן של נסיבות משהות (המפורטות להלן) יידחה תשלום הקרן ו/או הריבית עד למועד בו יחדלו להתקיים הנסיבות המשהות או עד לשלוש שנים ממועד פירעון הקרן ו/או הריבית הקבוע במקור, לפי המוקדם מביניהם, וזאת אלא אם אישר המפקח את תשלום הקרן ו/או הריבית במועד מוקדם יותר.

"נסיבות משהות" בהתייחס לאגרות חוב המהוות הון משני מורכב, משמען התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

ביחס לדחיית תשלום ריבית - על פי הדוח הכספי האחרון של מגדל ביטוח שפורסם קודם למועד פירעון ריבית, למגדל ביטוח אין רווחים ראויים לחלוקה כמשמעותם בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות");

ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית -

1) על פי הדוח הכספי האחרון של מגדל ביטוח שפורסם טרם מועד פירעון קרן ו/או ריבית רלוונטי, סכום ההון העצמי המוכר של מגדל ביטוח נמוך מההון המינימלי הנדרש ממנה (על-פי תקנות ההון), ומגדל ביטוח לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח.

2) דירקטוריון מגדל ביטוח הורה על דחיית תשלום קרן או ריבית, אם ראה כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של מגדל ביטוח לעמוד בהון העצמי המינימלי הנדרש ממנה (על-פי תקנות ההון), או לפרוע במועד התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של אגרות החוב, ובלבד שהתקבל לכך אישור מראש של המפקח על הביטוח.

3) המפקח הורה על דחיית תשלום קרן או ריבית אם ראה כי יש פגיעה משמעותית בהון העצמי המוכר של מגדל ביטוח או כי קיים חשש ממשי קרוב ליכולתה של מגדל ביטוח לעמוד בהון העצמי המינימלי הנדרש ממנה (על-פי תקנות ההון).

לעניין עמדת הממונה שפורסמה בחודש מרס 2018 בדבר הפרשנות הראויה למונחים 'הון נדרש' ו'הון מוכר' בקשר לנסיבות משהות, ראה באור 2.ג.7.

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי כל עוד לא נפרעו תשלומי קרן ו/או ריבית אשר מועד תשלומם נדחה, מגדל ביטוח לא תבצע כל חלוקה, כהגדרתה בחוק החברות, לא תפרע כל שטר הון, כתב התחייבות או הלואה מאת בעלי השליטה בה או שלבעלי השליטה בה יש עניין אישי בהם ולא תשלם כל סכום כסף בשל עסקה שאושרה או הטעונה אישור בהתאם להוראות סעיף 270(4) סיפא לחוק החברות אלא לאחר שנפרעו כל תשלומי הקרן או הריבית שנדחו כאמור. המגבלות כאמור לא יחולו על סוגי תשלומים כמפורט בחוזר המפקח בנושא "הרכב הון עצמי מוכר של המבטח".

מגדל ביטוח תהא רשאית לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, ובתנאי שהמועד הראשון לפדיון המוקדם יהא כמפורט בטבלה לעיל. ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם, תשלום תוספת ריבית על הריבית אותה נושאות אגרות החוב באותה עת, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפירעון בפועל) שתהא בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה. ביצוע הפדיון המוקדם יתאפשר באחד מאלה: א) הנפקה של מכשיר הון (כמשמעותו בחוזר הרכב ההון) בעל איכות זהה או עדיפה; ב) באישורו מראש של המפקח על הביטוח ובתנאים שיקבע.

נקבע כי ניתן יהיה להעמיד לפירעון מיידית את אגרות החוב בקרות מקרים מסוימים, כגון איחור מעל תקופה קצובה בפירעון סכום כלשהו בקשר לאגרות החוב, פירוק מגדל גיוס הון, מינוי מפרק או כונס נכסים למגדל גיוס הון וכד'. דחייתם של תשלומי קרן ו/או ריבית בגין אגרות החוב, בשל התקיימותן של נסיבות משהות כאמור, אינה מקימה זכות להעמדה לפירעון מיידית של אגרות החוב. הנאמן לא יהיה רשאי להעמיד לפירעון מיידית את אגרות החוב שטרם נפרעו ללא קבלת אישור מראש ובכתב של המפקח.

ה.1. אגרות חוב המהוות הון משני מורכב (סדרה א', סדרה ב', סדרה ג', סדרה ה') (המשך)אגרות חוב (סדרה ו')

בחודש דצמבר 2017 ביצעה מגדל גיוס הון מכרז שבמסגרתו התקבלו הזמנות לרכישת 1,120,617,000 אגרות חוב (סדרה ו'), בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת, וזאת על פי דוח הצעת מדף מיום 28 בדצמבר 2017 ועל פי תשקיף מדף אשר פורסם ביום 17 באוגוסט 2016. אגרות החוב אינן צמודות למדד. שיעור הריבית השנתית אותה נושאות אגרות החוב (סדרה ו') הינו 2.63%. הריבית בגין אגרות החוב (סדרה ו') משולמת פעם בשנה, ביום 31 בדצמבר, בין השנים 2018 ל-2030. אגרות החוב (סדרה ו') תיפרענה בתשלום אחד ביום 31 דצמבר 2030. תמורת ההנפקה מאגרות החוב (סדרה ו') הופקדה ונרשמה בדוחות הכספיים ביום 1 בינואר 2018 במגדל ביטוח ובהתאם לאישורי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר ("הממונה") הן תוכרנה כהון רובד 2 במגדל ביטוח, בכפוף למגבלות על שיעורו המרבי של ההון המשני. מגדל ביטוח התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שיהיו דרושים לפירעון אגרות החוב (סדרה ו') למחזיקים בהן. אגרות החוב (סדרה ו') דורגו בדירוג של Aa3.il (hyb) על ידי מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג"). אופק הדירוג יציב.

ה.2. אגרות חוב המהוות הון שלישוני מורכב (סדרה ד')

בחודש דצמבר 2015 ביצעה מגדל גיוס הון הנפקה לציבור של אגרות חוב (סדרה ד') שנרשמו למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב. תמורת הנפקת אגרות החוב (סדרה ד') הופקדה במגדל ביטוח ובהתאם לאישור המפקח הוכרו כהון שלישוני מורכב במגדל ביטוח, בכפוף למגבלות על שיעורו המרבי של ההון השלישוני.

מגדל ביטוח התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שיהיו דרושים לפירעון אגרות החוב. התחייבות זו של מגדל ביטוח הינה נדחית ליתר התחייבויותיה של מגדל ביטוח כלפי נושיה, הינה בעלת מעמד שווה להתחייבויות מגדל ביטוח כלפי זכויותיהם של נושים על פי רכיבים ומכשירים המהווים הון שלישוני מורכב של מגדל ביטוח, וקודמת להתחייבויותיה כלפי נושיה על-פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון הראשוני ובהון המשני המורכב של מגדל ביטוח.

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי בהתקיימן של נסיבות משהות (המפורטות להלן) יידחה תשלום הקרן עד למועד בו יחדלו להתקיים הנסיבות המשהות או עד לשלוש שנים ממועד פירעון הקרן הקבוע במקור, לפי המוקדם מביניהם, וזאת אלא אם אישר המפקח את תשלום הקרן במועד מוקדם יותר.

"נסיבות משהות" בהתייחס לאגרות חוב המהוות הון שלישוני מורכב, משמען התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

1) על פי הדוח הכספי האחרון של מגדל ביטוח שפורסם טרם מועד פירעון קרן רלוונטי, סכום ההון העצמי המוכר של מגדל ביטוח נמוך מההון המינימלי הנדרש ממנה (על-פי תקנות ההון), ומגדל ביטוח לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח.

2) המפקח הורה על דחיית תשלום קרן אם ראה כי קיים חשש ממשי קרוב ליכולתה של מגדל ביטוח לעמוד בהון העצמי המינימלי הנדרש ממנה (על-פי תקנות ההון).

לעניין עמדת הממונה שפורסמה בחודש מרס 2018 בדבר הפרשנות הראויה למונחים 'הון נדרש' ו'הון מוכר' בקשר לנסיבות משהות, ראה באור 2.ג.7.

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי כל עוד לא נפרע תשלום קרן אשר מועד תשלומו נדחה יחולו על מגדל ביטוח מגבלות, בין היתר, על ביצוע חלוקה. לפרטים ראו המתואר בסעיף א לעיל, במסגרת תנאי אגרות החוב המהוות הון משני מורכב.

מגדל ביטוח תהא רשאית לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, ובתנאי שהמועד הראשון לפדיון המוקדם יהא 31 במרס 2023. ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם, תשולם תוספת ריבית על הריבית אותה נושאות אגרות החוב באותה עת, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפירעון בפועל) שתהא בשיעור של 30% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה. ביצוע הפדיון המוקדם יתאפשר באחד מאלה: א) הנפקה של מכשיר הון (כמשמעותו בחוזר הרכב ההון) בעל איכות זהה או עדיפה; ב) באישורו מראש של המפקח על הביטוח ובתנאים שיקבע.

נקבע כי ניתן יהיה להעמיד לפירעון מיידית את אגרות החוב בקרות מקרים מסוימים, כגון איחור מעל תקופה קצובה בפירעון סכום כלשהו בקשר לאגרות החוב, פירוק מגדל ביטוח גיוס הון, מינוי מפרק או כונס נכסים למגדל ביטוח גיוס הון וכד'. דחייתם של תשלומי קרן בגין אגרות החוב, בשל התקיימותן של נסיבות משהות כאמור, אינה מקימה זכות להעמדה לפירעון מיידית של אגרות החוב. הנאמן לא יהיה רשאי להעמיד לפירעון מיידית את אגרות החוב שטרם נפרעו ללא קבלת אישור מראש ובכתב של המפקח.

3. הוצאות הנפקה נדחות בגין אגרות החוב (סדרה א') ואגרות החוב (סדרה ב') בסך כולל של כ-3.3 מיליון ש"ח, הוצאות הנפקה נדחות בגין אגרות חוב (סדרה ג') בסך של כ-5 מיליון ש"ח, הוצאות הנפקה נדחות בגין אגרות חוב (סדרה ד') בסך של כ-2.9 מיליון ש"ח, הוצאות הנפקה נדחות בגין אגרות חוב (סדרה ה') בסך של כ-3.7 מיליון ש"ח שולמו לצד קשור של החברה.

הוצאות הנפקה נדחות בגין אגרות חוב (סדרה ו') בסך של כ-3.3 מיליון ש"ח שולמו לצד קשור של החברה לאחר תאריך הדיווח.

4. ה. הנאמן בגין אגרות החוב הינו רזניק פז נבו נאמניות בע"מ. שם האחראית בחברת הנאמנות - עו"ד הגר שאול. דואר אלקטרוני hagar@rpn.co.il; טלפון: 03-6389200; פקס 03-6389222; כתובת: יד חרוצים 14, תל אביב.

5. ה. דרוג

מגדל ביטוח מדורגת בדירוג Aa1 לאיתנות פיננסית (IFSR) על ידי חברת מידרוג בע"מ. אופק הדירוג יציב.

ביום 12 בספטמבר 2016 הודיעה החברה המדרגת, מידרוג בע"מ, על הורדת דירוג האיתנות הפיננסית של מגדל ביטוח מ-Aaa ל-Aa1 וכנגזר מכך הורדת הדירוג של אג"ח סדרות א', ב' ו-ג' המשמשות כהון משני מורכב במגדל ביטוח מ-Aa2 ל-Aa3 והורדת דירוג של אג"ח סדרה ד' המשמשת כהון שלישוני מורכב במגדל ביטוח מ-Aa1 ל-Aa2. אופק הדירוג נותר יציב.

ביום 18 בדצמבר 2017 הודיעה החברה המדרגת, מידרוג בע"מ, על מתן דירוג של Aa3 לאג"ח סדרה חדשה (סדרה ו') שבכוננת מגדל גיוס הון לגייס. אופק הדירוג יציב.

להלן פרטים בדבר דירוג אגרות החוב :

שם החברה המדרגת	הדירוג שנקבע למועד הנפקת הסדרה	דירוגים בין מועד הנפקת הסדרה למועד הדוח תאריך	דירוגים בין מועד הנפקת הסדרה למועד הדוח	דירוגים בין מועד הנפקת הסדרה למועד הדוח	הדירוג הקבוע למועד הדוח ומועד מתן הדירוג	סדרה
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 18.12.11)	29.11.12	Aa2	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה א')
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 18.12.11)	27.11.13	Aa2	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה א')
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 18.12.11)	13.01.15	Aa2	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה א')
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 18.12.11)	15.11.15	Aa2	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה א')
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 18.12.11)	12.09.16	Aa3	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה א')
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 29.11.12)	27.11.13	Aa2	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה ב')
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 29.11.12)	13.01.15	Aa2	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה ב')
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 29.11.12)	28.05.15	Aa2	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה ב')
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 29.11.12)	15.11.15	Aa2	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה ב')
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 29.11.12)	12.09.16	Aa3	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה ב')
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 28.05.15)	15.11.15	Aa2	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה ג')
מידרוג בע"מ	Aa2 (ניתן ביום 28.05.15)	12.09.16	Aa3	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה ג')
מידרוג בע"מ	Aa1 (ניתן ביום 15.11.15)	15.11.15	Aa1	יציב	Aa2 28.09.17	אגרות חוב (סדרה ד')
מידרוג בע"מ	Aa1 (ניתן ביום 15.11.15)	12.09.16	Aa2	יציב	Aa2 28.09.17	אגרות חוב (סדרה ד')
מידרוג בע"מ	Aa3 (ניתן ביום 15.09.16)	15.09.16	Aa3	יציב	Aa3 28.09.17	אגרות חוב (סדרה ה')

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה.6 למיטב ידיעת החברה, ליום 31 בדצמבר 2017 ונכון למועד פרסום הדוח, מגדל גיוס הון עמדה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטרי הנאמנות לאגרות החוב, לא התקיימו תנאים כלשהם המקיימים עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי ומגדל גיוס הון לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטרי הנאמנות.

ה.7 מגדל ביטוח התחייבה כלפי מגדל גיוס הון כי תישא בכל הוצאותיה, לרבות הוצאות הנפקה, הוצאות התפעול השוטף וכן החזר הוצאות שיפוי לדירקטורים, אם וככל שתהיינה כאלה.

באור 25 - פרמיות שהרווחו בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

ש"ח	ביטוח משנה	ברוטו	
8,743,163	172,620	8,915,783	פרמיות בביטוח חיים
1,212,028	114,360	1,326,388	פרמיות בביטוח בריאות
1,695,069	506,940	2,202,009	פרמיות בביטוח כללי
11,650,260	793,920	12,444,180	סך הכל פרמיות
202,315	-24,327	177,988	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה *
11,852,575	769,593	12,622,168	סך הכל פרמיות שהרווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

ש"ח	ביטוח משנה	ברוטו	
7,643,526	187,761	7,831,287	פרמיות בביטוח חיים
1,109,936	67,313	1,177,249	פרמיות בביטוח בריאות
1,968,731	471,963	2,440,694	פרמיות בביטוח כללי
10,722,193	727,037	11,449,230	סך הכל פרמיות
-236,498	-18,242	-254,740	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה *
10,485,695	708,795	11,194,490	סך הכל פרמיות שהרווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, אלפי ש"ח

ש"ח	ביטוח משנה	ברוטו	
7,514,324	149,693	7,664,017	פרמיות בביטוח חיים
956,142	69,570	1,025,712	פרמיות בביטוח בריאות
1,639,434	410,763	2,050,197	פרמיות בביטוח כללי
10,109,900	630,026	10,739,926	סך הכל פרמיות
-44,242	-6,870	-51,112	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה *
10,065,658	623,156	10,688,814	סך הכל פרמיות שהרווחו

(* בעיקרו בביטוח כללי, ראה באור 17. השינוי בפרמיה שטרם הורווחה בין השנים 2016 ו-2017 נובע בעיקרו מעסקה שנחתמה בסוף שנת 2016 עם קולקטיב גדול.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
445,655	498,940	537,005	<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה</u>
			נדל"ן להשקעה
			<u>השקעות פיננסיות</u>
356,951	366,129	1,046,982	נכסי חוב סחירים
274,544	221,639	606,817	נכסי חוב שאינם סחירים
625,616	847,852	2,058,544	מניות
132,013	1,557,506	3,661,598	השקעות פיננסיות אחרות
-12,712	-46,897	-184,485	מזומנים ושווי מזומנים
<u>1,822,067</u>	<u>3,445,169</u>	<u>7,726,461</u>	סך הכל רווחים מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו
			<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים</u>
			<u>הכנסות מנדל"ן להשקעה</u>
48,898	5,076	-20	שערוך נדל"ן להשקעה
35,304	30,869	32,487	הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה
84,202	35,945	32,467	סך הכל הכנסות מנדל"ן להשקעה
			<u>רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד</u>
407,198	97,767	103,912	נכסים זמינים למכירה (א)
20,718	27,986	233,677	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (ב)
-9,249	-21,107	-9,882	נכסים המוצגים כהלואות וחייבים (ג)
1,067,431	1,266,079	1,412,002	הכנסות ריבית * והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד
6	-43	204	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
-12,668	-55,321	-161,727	רווחים (הפסדים) מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים **
105,628	124,661	221,642	הכנסות מדיבידנד
<u>3,485,333</u>	<u>4,921,136</u>	<u>9,558,756</u>	סך הכל רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון
7,579	5,126	9,377	* בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד שערכם נפגם

** לענין הפרשי שער בגין התחייבויות פיננסיות ראה באור 35.

א. רווחים (הפסדים) נטו מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
544,996	241,852	281,367	רווחים נטו מניירות ערך שמומשו
-137,798	-144,085	-177,455	ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
<u>407,198</u>	<u>97,767</u>	<u>103,912</u>	סך הכל רווחים מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה

באור 26 - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
-2	-2	-205
20,720	27,988	233,882
20,718	27,986	233,677

שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש
בגין נכסים שיועדו בעת ההכרה הראשונית
בגין נכסים מוחזקים למסחר

סך כל הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי
הוגן דרך רווח והפסד

ג. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
-1,522	-1	240
-7,727	-21,106	-10,122
-9,249	-21,107	-9,882

רווחים (הפסדים) נטו ממימוש נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים
עליות (ירידות) ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים
כהלוואות וחייבים

באור 27 - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
480,148	462,054	461,454
231,800	330,452	679,457
611,735	649,012	716,190
14,360	15,734	15,710
1,338,043	1,457,252	1,872,811
141,531	130,787	153,329
1,479,574	1,588,039	2,026,140

דמי ניהול בענפי הפנסיה והגמל
דמי ניהול משתנים בגין חוזי ביטוח חיים
דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים
דמי ניהול בגין חוזי השקעה

סך דמי ניהול מעמיתים וממבוטחים

דמי ניהול אחרים

סך הכל הכנסות מדמי ניהול

באור 28 - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
158,948	149,760	165,328
128,086	161,613	164,464
55,562	6,488	6,130
342,596	317,861	335,922

עמלת סוכנויות ביטוח
עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
עמלות אחרות

סך הכל הכנסות מעמלות

באור 29 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
38,766	74,821	58,602
0	3,838	1,569
0	0	581
2,966	29,584	0
<u>41,732</u>	<u>108,243</u>	<u>60,752</u>

הכנסות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות
הכנסות מתיק תביעות שנרכש בביטוח כללי (*)
רווח הון ממכירת רכוש קבוע, נטו
רווחי הון אחרים, נטו

סך הכל הכנסות אחרות

(*) לפרטים נוספים ראה באור 2.ה.38.

באור 30 - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
971,010	972,667	1,114,935
69,357	73,639	77,708
901,653	899,028	1,037,227
1,711,032	1,884,717	2,168,649
1,233,452	1,558,658	1,869,185
460,426	545,918	672,379
4,306,563	4,888,321	5,747,440
5,962,480	7,118,966	12,006,781
20,733	45,236	102,939
10,289,776	12,052,523	17,857,160
1,453,183	1,781,325	1,825,449
216,487	213,430	254,131
1,236,696	1,567,895	1,571,318
752,585	804,455	978,708
64,625	47,565	78,004
687,960	756,890	900,704
12,214,432	14,377,308	20,329,182

בגין חוזי ביטוח חיים

תביעות ששולמו ותלויות
מקרי מוות, נכות ואחרים
בניכוי ביטוח משנה

פוליסות שנפדו

פוליסות שמועדן תם
גמלאות

סך הכל תביעות

גידול בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות) בשייר

גידול בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשל מרכיב התשואה

סך הכל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
השקעה בשייר בגין חוזי ביטוח חיים

סך הכל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

ברוטו

ביטוח משנה

בשייר

סך הכל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות

ברוטו

ביטוח משנה

בשייר

סך הכל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

באור 31 - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
532,571	512,873	547,992
526,127	541,746	565,708
-64,106	-60,954	-69,026
994,592	993,665	1,044,674
567,164	622,073	656,975
23,511	21,369	13,618
1,585,267	1,637,107	1,715,267

הוצאות רכישה

עמלות רכישה

הוצאות רכישה אחרות

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

סך הכל הוצאות רכישה

עמלות שוטפות אחרות

הוצאות שיווק אחרות

סך הכל עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
1,016,383	1,024,285	1,154,463	שכר עבודה ונלוות
201,618	191,371	175,921	פחת והפחתות
144,409	136,288	131,583	אחזקת משרדים ותקשורת
84,026	70,665	62,846	שיווק ופרסום
72,138	65,219	70,521	ייעוץ מקצועי ומשפטי
202,112	186,867	183,878	אחרות
(** 1,720,686)	(** 1,674,695)	1,779,212	סך הכל (*)
			בניכוי:
-127,527	-140,295	-161,992	סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
-554,716	-563,115	-579,326	סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,038,443	971,285	1,037,894	הוצאות הנהלה וכלליות
334,437	321,648	319,590	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

(**) ביום 17 בפברואר 2015 נחתם הסכם קיבוצי בין מגדל ביטוח ומגדל מקפת לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, עבור חלק מן העובדים, בתוקף מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017 ("ההסכם הקיבוצי"). ההסכם הקיבוצי חל על עובדי מגדל ביטוח ומגדל מקפת המועסקים בהן במועד חתימת ההסכם, עובדים שיתקבלו לעבודה החל ממועד חתימת ההסכם ואיננו חל על עובדים בדרג של מנכ"ל, משנה למנכ"ל, סמנכ"ל וכן על עובדים המשמשים בתפקידים שזוהו ופורטו בהסכם, וכן אינו חל על חברה אחרת בקבוצת מגדל אחזקות שאינה מגדל ביטוח או מגדל מקפת.

ביום 23 בנובמבר 2017 הוסכם על הארכת תוקף ההסכם הקיבוצי לשנה נוספת עד ליום 31 בדצמבר 2018. בהתאם לאמור בהסכם ולהארכתו, גם בשנה זו, כבכל שנה, תינתן תוספת שכר בשיעור של 3.5%, לעובדים הקבועים עליהם חל ההסכם הקיבוצי המועסקים במועד התשלום.

ההוצאה (הכנסה) שהוכרה בדוחות הכספיים בעבור שירותים שהתקבלו מעובדים מוצגת בטבלה שלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
370	-183	0	בגין מענקים המסולקים במזומן (*)
118	-595	0	בגין מענקים הוניים (**)
488	-778	0	

(*) אופציית מכר על מניות חברה בת שפקעה בשנת 2016.
(**) עסקאות תשלום מבוסס המניות שהוענקו על ידי החברה לעובדיה הסתיימו.

באור 34 - הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
33,876	25,885	20,709
38,927	24,709	12,175
28,993	51,944	51,123
5	360	0
0	0	1,670
<u>101,801</u>	<u>102,898</u>	<u>85,677</u>

הפחתת נכסים לא מוחשיים (למעט תוכנות מחשב) (*)
ירידת ערך
הוצאות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות
הפסד הון ממכירת רכוש קבוע, נטו
הפסדי הון אחרים, נטו

סך הכל הוצאות אחרות

(* לפרטים נוספים ראה באור 4.א.)

באור 35 - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
219	130	523
44,064	100,510	128,695
521	557	614
880	1,090	823
12,047	2,618	-2,175
<u>57,731</u>	<u>104,905</u>	<u>128,480</u>

הוצאות ריבית והפרשי הצמדה
התחייבויות לבנקים וחברה כלולה (*)
הוצאות מימון בגין אגרות חוב
הוצאות ריבית למבטחי משנה
הפרשי שער, נטו בגין התחייבויות (**)
עמלות והוצאות מימון אחרות

סך הכל הוצאות מימון

(* לפרטים בדבר הלוואה מחברה כלולה ראה באור 3.ז.38.)
(** לעניין הפרשי שער בגין השקעות פיננסיות ראה באור 26.)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 בש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 בש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 בש"ח
---	---	---

רווח בסיסי ומדולל למניה 1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה בש"ח

0.33	0.19	0.36
------	------	------

א. רווח בסיסי למניה

חישוב הרווח הבסיסי למניה לשנת 2017 התבסס על הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות בסך של 378,955 אלפי ש"ח (בשנים 2016 ו-2015 רווח נקי בסך של 203,265 אלפי ש"ח ו-351,869 אלפי ש"ח בהתאמה) מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור כמפורט להלן:

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות

2015 מספר מניות (באלפים)	2016 מספר מניות (באלפים)	2017 מספר מניות (באלפים)
1,053,908	1,053,908	1,053,908
0	0	0
1,053,908	1,053,908	1,053,908

יתרה ליום 1 בינואר
השפעת אופציות שמומשו למניות
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח
בסיסי למניה ליום 31 בדצמבר

ב. רווח מדולל למניה

הרווח המדולל למניה בשנים 2017 ו-2016 זהה לרווח הבסיסי למניה עקב פקיעתן של תוכניות האופציות בקבוצה. חישוב הרווח המדולל למניה בשנת 2015 התבסס על הרווח הנקי המתייחס לבעלי המניות הרגילות בסך של 351,869 אלפי ש"ח מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות כמפורט להלן:

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות (מדולל)

2015 מספר מניות (באלפים)	2016 מספר מניות (באלפים)	2017 מספר מניות (באלפים)
1,053,908	1,053,908	1,053,908
477	0	0
1,054,385	1,053,908	1,053,908

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש לצורך חישוב רווח
בסיסי למניה
השפעת מניות רגילות פוטנציאליות מדוללות
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש לצורך חישוב רווח
מדולל למניה ליום 31 בדצמבר

שווי השוק הממוצע של מניות החברה, לצורך חישוב ההשפעה המדוללת של כתבי האופציה למניות, התבסס על מחירי שוק מצוטטים לתקופה שבה היו כתבי האופציה במחזור.

לפרטים בדבר סיום תוכניות תשלום מבוסס מניות ראה באור 33.

א. כללי

1. הסיכונים העיקריים

לקבוצה פעילות ביטוחית וחסכון ארוך טווח ופעילות בתחום השירותים הפיננסים. הפעילות הביטוחית מתמקדת בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל), ביטוח בריאות וביטוח כללי. פעילות השירותים הפיננסים מתמקדת במתן שירותי ניהול נכסים פיננסים ושיווק השקעות, ובנקאות להשקעות.

פעילויות הקבוצה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכוני שוק;
- סיכוני נזילות;
- סיכונים ביטוחיים;
- סיכוני אשראי;
- סיכונים תפעוליים לרבות אבטחת מידע וסייבר.

לסיכונים אלה נלווים סיכונים כלליים כגון: סיכוני רגולציה וציות, סיכונים משפטיים, סיכוני מוניטין, סיכונים עסקיים (דוגמת גידול בתחרותיות, שינוי בטעמי הציבור) וכו'. לפירוט נוסף ראה סעיף ב.5. להלן.

סיכוני שוק - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

סיכוני נזילות - הסיכון שהקבוצה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה במועדן.

סיכונים ביטוחיים - סיכוני ביטוח חיים ובריאות נובעים מאי הוודאות בתשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעור מימוש גמלה, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות, ביטולים או פדיונות.

הסיכונים האקטוארים בקרן הפנסיה חלים על העמיתים כאשר השפעתם על החברה המנהלת הינם בהיבט של דמי הניהול. סיכוני ביטוח כללי נובעים בעיקר מתמחור, הערכת רזרבות וקטסטרופה.

סיכוני אשראי - סיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה/מבטח משנה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים בדירוג הלווים ובמרווחי האשראי בשוק ההון.

סיכונים תפעוליים - הסיכון להפסד כתוצאה מהתממשות סיכונים תפעוליים שונים כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. חלק מהותי מפעילויות הקבוצה נשען על מערכות מידע שונות. היעדר תשתיות מספקות לרבות בתחום אבטחת מידע וסייבר ו/או ליקויים או כשלים במערכות המידע עלול לחשוף את הקבוצה לאי עמידה בדרישות רגולטוריות וכן לכשלים בתפעול התהליכים השונים.

לפירוט נוסף של הסיכונים ראה סעיף ב להלן.

דירקטוריון מגדל ביטוח מגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל התיק המשתתף ברווחים לסיכונים השונים, לרבות קביעת תקרות חשיפה לסיכונים ככל שניתן לקבוע אותן, התייחסות לרמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים.

בבאור זה ניתן מידע בדבר החשיפה של הקבוצה לכל אחד מהסיכונים שלעיל, תיאור מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי העבודה, זיהוי הסיכונים והבקורות בקבוצה. גילוי כמותי נוסף נכלל לאורך הדוחות הכספיים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

2. דרישות חוקיות

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח

המסגרות הרגולטוריות מסדירות וקובעות, בין היתר, הסדרים ביחס לסיכונים להם החברות חשופות באמצעות הצבת דרישות רגולטוריות ובין היתר כדלקמן:

במסגרת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו) התשס"ז-2007 ובהקשר לניהול החשיפות לסיכונים, על הדירקטוריון להגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל המבוטחים לסיכונים שונים, לקבוע תקרות חשיפה לסיכונים ככל שניתן לקבוע אותן, לקבוע רמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים, לאשר כלים ובקרות למדידת הסיכונים ולניהולם ודרכי התמודדות עם הסיכונים ועם התממשותם.

ניהול ההשקעות - נקבעו הוראות הנוגעות לאופן ניהול ההשקעות על-ידי הגופים המוסדיים המציבות, בין היתר, דרישות למידת הפיזור, מגבלות על השקעות, ונזילות.

ניהול אשראי - נקבעו הוראות הנוגעות להבטחת קיומם של מנגנוני ניהול, פיקוח ובקרה נאותים לניהול סיכונים אשראי אגב פעילות השקעות לרבות הקמת וועדת אשראי ותפקידיה, קביעת מדיניות העמדת אשראי כמו גם דרכי הפיקוח, הבקרה והדיווח לוועדות ההשקעה השונות ולדירקטוריון.

מבטחי משנה - נקבעו הוראות לגבי ניהול החשיפה למבטחי משנה ("חשיפת מבטחי משנה").

דרישות הון - נקבעו הוראות הנוגעות לדרישות הון מינימליות, לפרטים נוספים בנושא זה וליישום הוראות Solvency II ראה באור 7.g.

ניהול סיכונים

במהלך ינואר 2014 פרסם המפקח את פרק 10 בחוזר המאוחד העוסק בפונקציית ניהול הסיכונים בגוף מוסדי. החוזר כולל הנחיות כלליות המפרטות את תנאי הכשירות של מנהל הסיכונים והקמת יחידה לניהול סיכונים, אשר תהיה נפרדת מקווי העסקים שאת פעילותם השוטפת היא בודקת. בנוסף, מפרט החוזר את סמכויותיו של מנהל הסיכונים לקבלת מידע וגישה לנתונים הדרושים לביצוע תפקידי היחידה לניהול סיכונים וכן את המשאבים הנדרשים לכך. כמו כן, מפרט החוזר את תפקידי ודרכי עבודתו של מנהל הסיכונים הכוללים בין היתר: זיהוי הסיכונים המהותיים, כימות והערכה של הסיכונים המהותיים שזוהו ודיווחים לאורגנים הרלוונטיים.

סיכונים תפעוליים - בנוסף להסדרים לעיל, פרסם המפקח הוראות לעניין ניהול חשיפות ספציפיות שעיקרן הן: מעילות והונאות ("חוזר מעילות"), ניהול סיכונים טכנולוגיות מידע וניהול סיכונים סייבר שמועד תחילתו במהלך שנת 2017 תוך ביטול חוזר ניהול סיכונים אבטחת מידע ("אבטחת מידע").

אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי (SOX) - בנוסף, על פי תקנות ניירות ערך, החברה מיישמת את ההליכים הנדרשים הנוגעים לבחינת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הגילוי ועל הדיווח הכספי בחברה, ומצרפת את הדוחות וההצהרות הנדרשות בקשר לכך לדוחותיה הכספיים. במקביל, הגופים המוסדיים בקבוצה, מיישמים את הוראות הפיקוח על הביטוח ככל הנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הגילוי ועל הדיווח הכספי בגופים אלו (הוראות המבוססות על סעיפים 302 ו-404 לחוק סרבנס אוקסלי והוראות ה-"SEC").

בפעילות השירותים הפיננסיים

מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה פועלות בהתאם להוראות דין החלות עליהן, ובין השאר כפופה לפיקוח של רגולטורים שונים כגון רשות ניירות ערך וכדומה, המגדירים הוראות, כללים ומגבלות על פעילות חברות הקבוצה וביניהם: כללים לניהול השקעות וניהול קרנות נאמנות, התנהלות מול לקוחות מנוהלים, וכיו"ב.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

א) מערך ניהול הסיכונים כולל

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח

- פורום ניהול סיכונים בראשות מנכ"ל חברת הביטוח בו משתתפים מנהלי החטיבות השונים, האקטוארים של תחומי הביטוח השונים ומנהלת הסיכונים.
- יחידה לניהול סיכונים האחראית על ריכוז הנושאים העיקריים, בשיתוף עם יחידות המטה האחראיות בתחומים השונים: זיהוי הסיכונים וכימותם, הגשת דוחות חשיפה לסיכונים שוטפים או מיוחדים לגופים המדווחים (דהיינו לוועדות השקעה, דירקטוריון, פורום ניהול הסיכונים וכו'), יישום מערכות להערכת הסיכונים וניהולם בתחומים השונים בקבוצה ויישום הוראות הרגולציה בכל הקשור לניהול סיכונים בתחומי השונים.

החברה מינתה מנהלת סיכונים לחברת הביטוח ולגופים המוסדיים שבניהולה.

בפעילות השירותים הפיננסים

האחראי הכללי לניהול הסיכונים של כל אחת מחברות מגדל שוקי הון הוא המנכ"ל של אותה חברה, כאשר בנוסף בקבוצה פועלות מחלקות ציות ואכיפה האחראיות על הטמעת ואכיפת הוראות הרגולציה הרלוונטיות, וכן מחלקות ניהול ובקרת סיכונים באמצעות מתבצע ניטור של הפרת הוראות רגולטוריות והנחיות פנימיות של ההנהלה. מחלקות אלה אינן תלויות במנכ"לים של החברות הבנות ועבודתן מתבצעת באופן עצמאי ובלתי תלוי תוך שימוש בכלי תוכנה ושיטות מתקדמות.

בין השאר, הופצו בחברות הקבוצה מתודולוגיות לניהול סיכון, מסמכי חשיפות מוצגים תדיר, ונהלים מתעדכנים ומופצים בהתאם למתודולוגיה סדורה.

לגבי חלק מהפעילויות הוגדרו מסמכי מדיניות שבין השאר מתייחסים לתיאבון לסיכון וכן לאופן ניהולו. מחלקות אלה מדווחות בדירקטוריונים של מגדל שוקי הון וחברות הבת שלה על ליקויים שאיתרה בפעילותה, לרבות חריגות ממסמכי המדיניות ונהלים.

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה

מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה נועדה לתמוך בהשגת יעדיה העסקיים ושמירה על איתנותה הפיננסית תוך הערכת ההפסדים העלולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים העומדים בפני החברה כתוצאה מפעילותה העסקית, והגבלת הפסדים אלו בהתאם למדיניות הסיכון שנקבעה וזאת תוך התייחסות לשינויים החלים בסביבה העסקית ובהנחיות ודרישות הרגולציה.

ניהול הסיכונים בקבוצת מגדל מבוסס על שלושה קווי הגנה: מנהלי התחומים העסקיים, גורמי ניהול סיכונים וביקורת פנים.

זיהוי הסיכונים המהותיים, הערכת אופן ניהולם כמו גם כימות החשיפה והשפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלו על המצב הכספי העתידי של חברות הקבוצה ומבוטחיה, נעשה במשותף על ידי היחידה לניהול סיכונים ויחידות המטה האחראיות על פעילות הביטוח, פעילות ביטוח משנה, פעילות ההשקעות ותחום כספים בהתאמה.

בקרת ניהול הסיכונים מתבצעת במספר מוקדים בקבוצה כלהלן

- יחידות המטה אחראיות כל אחת בתחומה, על עמידה בנהלי הקבוצה והנחיות הדירקטוריון וועדות ההשקעה לגבי מגבלות החשיפות לסיכונים.
- בקבוצה קיימים פורומים מקצועיים של התחומים השונים, ההשקעות, ענפי הביטוח והפנסיה בראשות המנכ"ל וראשי התחומים. התפתחות החשיפה לסיכונים הביטוחיים בענפי הביטוח השונים נסקרת באופן שוטף בפני פורומים אלו, ובהתאם לכך, כמו גם ההתפתחויות בגורמים נוספים, מתקבלות החלטות ניהוליות לביצוע בתחומים אלו.
- מערך הבקרה, הפרוש בתחומי הפעילות השונים בקבוצה מנוהל ישירות על ידי מנהל הבקרה או מונחה מקצועית על ידו. מערך הבקרה בוחן את התשתיות שמוסדו לצורך התמודדות עם הסיכונים השונים בתהליכי עבודה ובהוראות הדין בהתאם לתכנית בקרה שנתית.
- יחידת ניהול הסיכונים, ראה סעיף א.3.א) לעיל.
- מבקרת הפנים משלבת בתכנית העבודה שלה נושאים שהוגדרו בסקר הסיכונים כנושאים המחייבים תשומת לב מיוחדת.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

מוצרים חדשים

תהליך הכניסה לתכנית ביטוח חדשה או לתחום פעילות חדש בקבוצה, מתבצע בהתאם לניהול השקת מוצר חדש העונה, בין היתר, גם על הנחיות הרגולציה בנושא זה. זיהוי וכימות הסיכונים הכרוכים במוצר מתבצע כלהלן:

סיכונים ביטוחיים - מדידת החשיפה לסיכונים הביטוחיים נעשית תוך התייחסות הן לתוחלת הסיכון, המשמשת כבסיס לתמחור המוצר, והן לחשיפה להפסדים פוטנציאליים הצפויים מעבר לתוחלת הסיכון, בתרחישים שונים.

סיכוני שוק - במוצרים בהם מעורבת הבטחת תשואה מסוג כלשהו, נמדדת החשיפה לסיכוני שוק בין היתר על ידי כלים סטוכסטיים באמצעותם נמדדים הן תוחלת ההפסד בגין סיכוני שוק (המהווה את הבסיס לתמחור המוצר) והן ההפסד הפוטנציאלי הצפוי ברמת וודאות נתונה, בגין סיכונים אלו.

סיכוני שוק ונזילות

סיכוני השוק מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של ועדות ההשקעה של תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל (בהם הסיכון הינו בעיקרו על העמיתים), וכן של תיקי הנכסים של הנוסטרו.

גופים אלו מקבלים דיווחים על החשיפה של תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה לשינויים בשוקי הכספים וההון הכוללים כאמור, שיעורי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה, לרבות ניהול הנכסים מול ההתחייבויות, ובהתייחס לכך, מגדירים רמות חשיפה לאפיקי ההשקעה השונים כמסגרות לביצוע ההשקעות על ידי חטיבת ההשקעות של הקבוצה ובכפוף לתקנות דרכי ההשקעה.

החברה מתמודדת עם סיכוני השוק, בין היתר, באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גאוגרפיים. כמו כן נקבעות מגבלות חשיפה לאפיקי השקעה ותאבון סיכון כולל לתרחישים פיננסיים.

למידע בדבר החשיפה לבסיסי ההצמדה של התיקים המנוהלים, ראה סעיף ג' ו-ד' להלן.

סיכון נזילות מנוהל על-ידי מנהלי ההשקעות הן על ידי מעקב שוטף על מצב מח"מ הנכסים מול מח"מ ההתחייבויות בתיקי ההשקעה השונים כמו גם כימות ההפסד הצפוי בתרחיש קיצון של מימוש נכסים מייד. הנושא נדון בדירקטוריון ובוועדות ההשקעה של התיקים המנוהלים, הן תיקי הנוסטרו והן תיקי העמיתים, הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל. בהתייחס לנתונים אלו, נקבעות מגבלות החשיפה לגורמי הסיכון של הנכסים בתיקים המנוהלים.

כימות החשיפה של תיקי ההשקעות לסיכוני שוק נעשה הן באמצעות מדידת ערך בסיכון (VaR), המודד את הנזק המירבי הפוטנציאלי בהסתברות נתונה בתקופה נתונה, והן על ידי בחינת הנזק הצפוי לקבוצה בתרחישי קיצון שונים. החשיפה לסיכון ריבית נעשית על-ידי בדיקת התאמת המח"מ ושיעור התשואה הפנימי של הנכסים מול ההתחייבויות (ALM) והשפעת השינויים בעקומי הריביות על השווי ההוגן שלהם.

לגבי תיקים בהם החשיפה לסיכון נזילות גבוהה יחסית (כגון קרנות ההשתלמות וקופות גמל), מחושב גם ההפסד הצפוי כתוצאה מתרחיש קיצון של מימוש צבירות מייד. בנוסף, מחושבים לגבי התיקים המנוהלים (תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל) מדדי ביצוע שונים, המתייחסים לקשר שבין התשואה המושגת לרמת הסיכון בתיק.

מדידת החשיפות של תיקי הנכסים השונים של הקבוצה נעשית מידי חודש והיא כוללת מדדי הסיכון המתוארים לעיל, כמו גם את מצב החשיפות לגורמי סיכון בהשוואה למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון וועדות ההשקעה השונות.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

החשיפה לסיכון ריבית הנמדדת באמצעות פער המח"מ בין הנכסים לבין ההתחייבויות, מבוצעת אחת לרבעון.

דוחות החשיפה מדווחים באופן שוטף לוועדות ההשקעה הרלבנטיות לתיקי הנכסים השונים.

סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים מנוהלים על-ידי מנהלי תחומי הביטוח והאקטוארים של הענפים השונים לרבות קרנות הפנסיה (בהם הסיכונים חלים על העמיתים). הדירקטוריון מקבל את הערכת החשיפה להפסד המירבי הצפוי מהסיכונים הביטוחיים המהותיים, ברמת הוודאות שנקבעה בהתבסס על מרכיבי הסיכון כלהלן:

- גודל ההפסד המירבי הצפוי כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד (אירוע קטסטרופה), כמו גם החשיפה להשתנות בלתי צפויה של גורמי סיכון המכוסים בפוליסות הנמכרות על ידי החברה, ברמת וודאות נתונה בתקופה של שנה.
- השפעת האמצעים הננקטים על-ידי החברה לפיזור, הקטנה או הגבלה של הסיכונים הביטוחיים הן באמצעות נהלי חיתום וכללים לקבלת עסקים והן באמצעות הסדרי ביטוח משנה, להקטנת ההפסד הצפוי והשפעה על ההון הנדרש כנגד סיכונים אלו כתוצאה מהחשיפה לסיכונים הביטוחיים.

בהתייחס להערכת חשיפות החברה לסיכונים הביטוחיים וכן לסיכון האקטוארי של עמיתי קרן הפנסיה, קובע הדירקטוריון את מגבלות החשיפה של החברה או הקרן לסיכונים אלו.

בביטוח חיים, בריאות וקרן הפנסיה - כימות החשיפה להפסד הנובע ממרכיבי הסיכון של עסקי ביטוח חיים ובריאות והסיכונים האקטואריים בקרנות הפנסיה כגון סיכון תמותה ומחלות, תוחלת חיים, אירוע גדול במיוחד כגון רעידת אדמה, מלחמה או טרור (אירוע קטסטרופה) ועליה בשיעורי הביטולים (בכללם פדיונות) נעשה באמצעות השפעת תרחישי קיצון על שווי תיקי החסכון ארוך הטווח תוך התחשבות בקורלציות בין גורמי הסיכון, באופק זמן של שנה.

החברה מבצעת מעת לעת מחקרים וניתוחים שונים על ההתפתחויות לחשיפות לסיכונים הביטוחיים/אקטואריים, כגון סיכון מוות, תוחלת חיים, אובדן כושר עבודה, ביטולים, הוצאות וכו' והשפעתן על עתודות הביטוח כמו גם על רווחיות המוצרים ושווי המכירות החדשות של הקבוצה.

בביטוח כללי - כימות החשיפה להרעה משמעותית בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסות, כמו גם לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד, כגון רעידת אדמה (שהינה אירוע הקטסטרופה העיקרי אליו היא חשופה), והשפעת הסדרי ביטוח משנה על ההפסד הפוטנציאלי לקבוצה, מתבצעים באמצעות בחינת תרחישים לגורמי הסיכון המרכזיים להם חשופה החברה ברמת וודאות שנקבעה. בנוסף, הקבוצה מבצעת בשוטף בדיקות רווחיות לענפי הפעילות השונים.

קיימת בקרה שוטפת לגבי ההתפתחויות והמגמות בחשיפות לסיכונים הביטוחיים של ענפי הביטוח השונים, הנובעות בעיקרן מהשינויים בשכיחות התביעות וחומרתן כמו גם בהוצאות ובעלויות האחרות, והשפעתן הן על רווחיות המוצרים והן על עתודות הביטוח.

הקבוצה מתמודדת עם סיכוני הביטוח באמצעות שימוש בביטוח משנה. כמו כן פיזור חוזי הביטוח וכן פיזור בין ענפים, אזורים גיאוגרפיים, סוגי סיכון, גובה הכיסוי וכו' מקטינים את הסיכונים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

סיכוני אשראי

סיכוני אשראי של ההשקעות - מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של וועדות ההשקעה. המדיניות כוללת מגבלות חשיפה שעיקריהן חשיפות ללווה בודד, לקבוצת לווים, חשיפה לקבוצות דירוג אשראי וכו'. בקביעת המגבלות כאמור נלקחות בחשבון גם הדרישות הרגולטוריות. לחברה וועדת אשראי הדנה ומאשרת עסקאות עפ"י מדרגי הסמכויות שהוקנו לה על ידי כל אחת מוועדות ההשקעה השונות. למידע בדבר דירוג האשראי של הנכסים בתיקים המנוהלים, ראה סעיף ב.4.א(2) להלן.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים, מתבסס בעיקרו על בחינת הנזק הצפוי לקבוצה מנכסי האשראי בתרחישים שונים וכן על חישוב הערך בסיכון (VaR) הנובע מהשפעת השינויים במרווחי האשראי על שווי נכסים אלו כפי שנובעת מדירוג האשראי וממח"מ הנכס.

דירוג האשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות מתבסס על דירוג חיצוני במידה שקיים, ועל דירוג פנימי של מחלקת המחקר של תחום ההשקעות, הבוחנת גם את הדירוג החיצוני. לעניין דרוג פנימי ראה סעיף ב.4.ב(1) להלן.

מצבת הלווים במסגרת האשראי שניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה נבדקת אחת לרבעון על ידי יחידת המחקר הקבוצתית, אם חל שינוי בסיכון האשראי של הלווה. בנוסף יחידת האשראי בודקת באופן שוטף את אמות המידה הפיננסיות (covenants) של האשראי וכן את העמידה בהנחיות הרגולציה, הדירקטוריון וועדות ההשקעה. החשיפה לסיכוני אשראי של תיקי ההשקעות השונים ובכלל זה החשיפה ללווים, ענפים ומגזרים, דירוגי הלווים, חובות בעייתיים וכו', מובאת לדין בוועדות ההשקעה אחת לרבעון.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של ההשקעות באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גיאוגרפיים תוך בחינת איתנותם של הגופים בהם משקיעה החברה ויכולת הפירעון שלהם טרם ביצוע ההשקעה ובמהלך חיי ההשקעה.

סיכוני אשראי של מבטחי משנה - מנוהלים על ידי ראש תחום ביטוח משנה המביא בפני הדירקטוריון את החשיפה לסיכוני האשראי בגין מבטחי המשנה. הדירקטוריון קובע את מגבלות החשיפה לדירוגי סיכון אשראי של מבטחי המשנה, בין היתר, בהתייחס לסוג הענף הביטוחי (זנב ארוך/קצר), למבטח משנה בודד ובהתחשב גם עם המגבלות הקבועות בהסדר התחיקתי. למידע בדבר דירוג יתרות מבטחי משנה, ראה סעיף ב.4.1 להלן.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי מבטחי המשנה מתבסס בעיקרו על ההסתברות להפסד ברמת וודאות נתונה כפי שנובעת מדירוג האשראי של מבטחי המשנה.

החל משנת 2014 הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג AMBest

תחום ביטוח משנה בוחן את החוסן הפיננסי של מבטחי המשנה.

בחטיבה הפיננסית נערך מעקב שוטף אחר הגביה ממבטחי משנה.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של מבטחי משנה באמצעות פיזור בין מבטחי המשנה, מגבלות חשיפה למבטח בודד ומגבלות דרוג אשראי.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים בפעילות הביטוחית וחסכון ארוך טווח בקבוצה (המשך)

סיכונים תפעוליים

סיכונים תפעוליים עיקריים - מנוהלים על-ידי מנהלי החטיבות ונתמכים ע"י גורמים ופונקציות שונים בארגון ובכללם מערך הבקרה, יחידת האו"ש, ציות והאכיפה, SOX, אבטחת מידע, ניהול סיכונים תפעוליים, לרבות הונאות ומעילות, ממשל טכנולוגיות מידע ולרבות הביקורת הפנימית. מסמכי מדיניות בהתחשב בהוראות הרגולציה הקיימות, הקשורות בניהול סיכונים תפעוליים, אושרו ע"י דירקטוריון החברה והחברה פועלת על פיהם.

במסגרת יישום הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לעניין סעיף 404 של חוק Sarbanes-Oxley, מגדל ביטוח וגופים מוסדיים נוספים בקבוצה ביצעו תהליך של מיפוי תהליכי עבודה עיקריים, הסיכונים והבקורות בהם, תוך מתן התייחסות מסוימת גם להיבט של סיכונים תפעוליים מהותיים, ככל שזוהו כאלה במסגרת תהליך המיפוי והתייעוד. כך, למעשה, במסגרת בדיקת אפקטיביות הבקורות, נכללו לצד הסיכונים החשבונאיים גם סיכונים אחרים - כגון סיכונים תפעוליים.

כימות ההפסד הנובע מסיכונים תפעוליים נכלל במסגרת חישוב יחס כושר הפירעון על ידי פרמטרים מקובלים המתתייחסים להיקף פעילות הקבוצה בענפי הביטוח השונים.

החברה מתמודדת עם הסיכונים התפעוליים באמצעות ביצוע מיפוי סיכונים תפעוליים ובניית תכניות הפחתה לסיכונים השוריים הגבוהים.

אבטחת מידע וסייבר - בשנים האחרונות ניתן להבחין בעליית מדרגה משמעותית באיומי הסייבר בעולם. בוצעו מתקפות בארץ ובעולם כנגד תשתיות לאומיות, גופי ממשל ותאגידים.

הפעילות העסקית של הקבוצה נשענת במידה רבה על מערכות מידע. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיות הנתונים חיוניים לפעילות עסקית תקינה. עם התקדמות הטכנולוגיה עולה רמת הסיכון לקבוצה וללקוחותיה. שילוב טכנולוגיות חדשות בליבה העסקית של הקבוצה כמו גם במערכות קצה בקבוצה ובקרב לקוחותיה מעלות את רמת הסיכון בפני תקיפות סייבר.

החברה כארגון פיננסי מוביל, מהווה מטרה לתוקפים שונים. מערכות המחשוב, רשתות התקשורת של החברה, ספקיה, סוכניה ולקוחותיה מותקפים תדיר וסביר שימשיכו להיות תחת התקפות סייבר, וירוסים, תוכנות זדוניות, התקפות "דיוג" וחשיפות נוספות שמטרתן פגיעה בשירות, גניבה או פגיעה בנתונים. החברה נערכת באופן תדיר להתמודדות עם איומי הסייבר ומשקיעה משאבים רבים בנושא זה. לחברה תוכנית עבודה סדורה אך גמישה המתעדכנת מעת לעת בהתאם לאיומים המתפתחים. התוכנית מושתתת על ליווי צמוד של תחום אבטחת המידע והסייבר החל משלב ייזום פרויקטים טכנולוגיים וכלליים בעלי היבטים אבטחתיים וכלה בהתמודדות שוטפת עם סיכונים פנימיים, דוגמת דלף מידע, כמו גם עם סיכונים חיצוניים הקשורים בדיוג, השבתה של קווי עסקים, החדרת תוכנות ופוגענים וכיו"ב.

מניעת מעילות והונאות - כחלק ממערך ניהול הסיכונים לחברה אחראי מניעת מעילות והונאות וכן מערך בקרה אשר אמון על הבקורות בתחום זה.

היערכות למקרה אסון (שעת חירום) - לחברה מסגרת עבודה כללית להמשכיות עסקית הכוללת תרחישי ייחוס והשלכותיהן על החברה, מיפוי תהליכים חיוניים לשעת חירום, יעדי שירות למצב חירום ותכנית להמשכיות עסקית. התכנית להמשכיות עסקית (BCP) מתייחסת להיבטים שונים הנדרשים במצב חירום, לרבות כח אדם, תשתיות פיזיות ותשתיות טכנולוגיות. התכנית כוללת, בין השאר, נהלי עבודה בשעת חירום עבור התהליכים העסקיים החיוניים והתומכים בהם, תכנית גיבוי לכה אדם חיוני, תכנית מעבר לאתר חלופי (עבור עובדי החברה התומכים בתהליכים העסקיים החיוניים לחירום), ואתר גיבוי (אתר DRP) למידע אודות מבטחים ועמיתים המאפשר RPO (Return Point Objective) ו-RTO (Return To Operation) בטווחי זמן מוגדרים לתמיכה ביעדי השירות בחירום. לחברה עותק נוסף (שלישי), אשר מבטיח התאוששות של המידע במקרים בהם נפגע מידע באתר הראשי ובאתר החלופי בו זמנית. התכנית להמשכיות עסקית מוטמעת בקרב העובדים באמצעות יישום תכנית תרגילים תקופתית בהיקפים שונים, בכפוף להוראות הממונה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים

1. סיכוני שוק

סיכון שוק הינו כאמור הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ. לעניין השפעת ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינויים במשתנים אלו על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל ראה סעיף ב.1.א) להלן.

סיכון ריבית - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית בשוק.

במרבית עסקי הקבוצה מח"מ הנכסים אינו תואם את מח"מ ההתחייבויות, בעיקר בהתחייבויות ביטוח חיים (כמו גם, ביטוחי בריאות לזמן ארוך ופנסיה) בהן מח"מ ההתחייבויות ארוך ממח"מ הנכסים. כתוצאה מכך, לירידת הריבית ישנה השפעה להקטנת התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ולהקטנת הערך הגלום של תיק ביטוח חיים כמו גם להקטנת התשואה הגלומה העתידית של כספי העמיתים. בביטוח כללי, לירידת הריבית ישנה השפעה להקטנת רווחיות המוצרים הנובעת מהקטנת ההכנסות מההשקעות כנגד העתודות.

סיכוני שוק (מכשירים הוניים/נכסים ריאליים) - סיכונים הנובעים משינוי בשערי מניות או משינוי בשווי ההוגן של נכסים אחרים.

סיכונים הקשורים במדד המחירים לצרכן - הפסד ריאלי כתוצאה משחיקת ערך הנכסים השקליים כתוצאה מעליית אינפלציה מעבר לציפיות לאינפלציה הגלומות בשוק ההון, זאת כנגד ההתחייבויות הביטוחיות הצמודות למדד.

סיכון מטבע - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ.

להכנסות מההשקעות העומדות כנגד עתודות הביטוח וההון העצמי השפעה מהותית על רווחי חברות הביטוח. חלק ניכר מתיק הנכסים של הקבוצה מושקע בניירות ערך סחירים בשוק ההון, ובנגזרים פיננסיים, המתאפיינים בתנודתיות כתוצאה מאירועים פוליטיים, ביטחוניים וכלכליים בארץ ובעולם. ניירות ערך סחירים נרשמים בהתאם לשוויים בבורסה בתאריך הדוח. כתוצאה מכך לתנודתיות בשווי של השקעות אלה בתיקי הנוסטרו וכן מהשפעת השינויים בהכנסות מהשקעות על דמי הניהול המשתנים בתיק הפוליסות המשתפות ברווחים עשויה להיות השפעה מהותית על הרווחיות ועל ההון העצמי של הקבוצה וכן על שווי תיק ביטוח חיים. ירידת שווי הנכסים כנגד הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל מקטינה גם את היקף דמי הניהול הקבועים הנגבים בתיקים אלו. היקף ההשפעה על הרווחים תלוי במאפייני ההתחייבויות הביטוחיות (תלויות תשואה, שאינן תלויות תשואה) ותנאי דמי הניהול במוצרים שכנגדם מוחזקת העתודה הרלבנטית.

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים בתשואה שמניבות השקעות העומדות כנגד ההתחייבויות בגין פוליסות אלו, בניכוי דמי ניהול כמפורט להלן:

- לגבי פוליסות שהונפקו עד שנת 2004 דמי ניהול קבועים וכן דמי ניהול משתנים בשיעור 15% מהתשואה הריאלית לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים.
- בפוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך - דמי ניהול קבועים.

לגבי הנכסים וההתחייבויות בגין מוצרים אלו לא קיימת לחברות הביטוח חשיפה ישירה בגין שינויים בריבית, בשווי ההוגן של ההשקעות או במדד. השפעת התוצאות הכספיות על רווחי חברת הביטוח מצטמצמת לחשיפה הנגזרת מדמי הניהול המשתנים בהתאם לתנודתיות בתשואה הנזקפת למבוטחים, וזאת רק לגבי פוליסות שהוצאו עד 2004, ומן ההיקף הכולל של ההתחייבויות ממנה נגזרים דמי הניהול הקבועים של המבטח לגבי כלל המוצרים תלויי התשואה.

לאור האמור, מבחני הרגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים אינם כוללים חוזים תלויי תשואה מלבד האמור לעיל בו מצוינת ההשפעה עבור פוליסות תלויות תשואה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

כל שינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה בגין פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, שהיקף ההתחייבויות בגינם ליום 31 בדצמבר 2017 כ-64 מיליארד ש"ח (אשתקד כ-60 מיליארד ש"ח) ישפיע על דמי הניהול בסך של כ-96 מיליון ש"ח (אשתקד כ-91 מיליון ש"ח). כאשר התשואה בחוזים אלה הינה שלילית החברה אינה גובה דמי ניהול משתנים אלא את דמי הניהול הקבועים בשיעור 0.6% מהצבירה בלבד כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את התשואה השלילית שנצברה.

כמו כן, ירידת הריבית ב-1% תביא לגידול בעתודות תלויות התשואה ולהקטנת הרווח והרווח הכולל בסך כ-800 מיליון ש"ח אחרי מס.

עליית הריבית ב-1% תביא לקטון בעתודות תלויות תשואה ולהגדלת הרווח והרווח הכולל בסך כ-200 מיליון ש"ח אחרי מס.

לפרטים נוספים ראה באור 27.

בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה - עיקרו של תיק ביטוח החיים הינו בגין פוליסות מבטיחות תשואה המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל לכל אורך תקופת הפוליסה. לפיכך קיים לחברה כיסוי פיננסי חופף על עיקר ההתחייבויות מבחינת ריבית והצמדה למשך חיי הפוליסות. ליום 31 בדצמבר 2017 כיסו אגרות החוב המיועדות כ-67% מכלל ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בתוכניות אלו (אשתקד כ-69%). אין הקבלה מלאה בין בסיס ההצמדה של הנכסים לבסיס ההצמדה של ההתחייבויות בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה (בגין חלק תיק ביטוח החיים שאינו מגובה באגרות חוב מיועדות), בביטוח כללי ובהון.

לשינויים בשווקי ההון, בממד המחירים לצרכן ובשערי החליפין עשויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

(א) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי ההשקעה בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. ניתוח הרגישות אינו כולל כאמור את השפעתם של חוזים תלויי תשואה כמפורט לעיל. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות, מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן בהכרח ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

א) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾	שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾	שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן	שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן	שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים ⁽³⁾	שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים ⁽³⁾	שיעור השינוי בריבית ⁽¹⁾⁽²⁾	שיעור השינוי בריבית ⁽¹⁾⁽²⁾
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
178,785	-168,671	32,453	-32,453	3,816	-8,017	-723,480	273,063
-20,098	31,492	32,453	-32,453	-212,895	208,694	-305,464	-99,196

רווח (הפסד)

רווח (הפסד) כולל⁽⁴⁾

ליום 31 בדצמבר 2016

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾	שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾	שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן	שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן	שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים ⁽³⁾	שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים ⁽³⁾	שיעור השינוי בריבית ⁽¹⁾⁽²⁾	שיעור השינוי בריבית ⁽¹⁾⁽²⁾
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
126,942	-126,942	35,369	-35,369	-7,452	7,458	-688,007	125,687
-51,059	51,059	35,369	-35,369	-225,944	225,951	-278,529	-235,093

רווח (הפסד)

רווח (הפסד) כולל⁽⁴⁾

(1) ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך בספרים של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי. במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון, מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי החוב שאינם סחירים בריבית קבועה, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבויות פיננסיות הנמדדות, לאחר ההכרה לראשונה, בעלות מופחתת, בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית והתחייבויות בגין חוזי השקעה.

הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים, בשנת 2017 כ-23% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלוי תשואה.

(2) ניתוח הרגישות אינו כולל השפעה על התחייבויות ביטוחיות בביטוחי חיים ובריאות, (למעט התחייבויות להשלמה לגמלה וה-LAT) בהן שיעור ההיוון נגזר בדרך כלל מהריבית התעריפית ואינו משתנה בהכרח בהתאם לשינויים בריבית השוק.

ההשפעה של ירידה של 1% בשיעור הריבית על הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות הכלולה בניתוח הרגישות מוערכת בהפסד של כ-680 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד הפסד של כ-654 מיליון ש"ח אחרי מס). עליית הריבית מתייחסת לביטול ההפרשה בגין נאותות העתודות (LAT) עד לאיפוסה ומסתכמת ברווח של כ-233 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד רווח של כ-94 מיליון ש"ח אחרי מס).

בביטוח כללי, החברה מהוונת את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד שלישי וחבות מעבידים בביטוח כללי, בעקבות המעבר לנוהג המיטבי, החל מיום 31 בדצמבר 2015. השפעה של ירידה בריבית חסרת הסיכון ב-1% תביא לגידול בהתחייבויות ולהקטנת הרווח והרווח הכולל בסך של כ-38 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד כ-33 מיליון ש"ח אחרי מס). עליית ריבית חסרת הסיכון ב-1% תגדיל את הרווח והרווח הכולל על ידי הקטנת ההתחייבויות בסך של כ-35 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד כ-30 מיליון ש"ח אחרי מס).

(3) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה (בהתאם להגדרות ב-IFRS7 אינן כוללות השקעות בחברות כלולות).

(4) ניתוחי הרגישות ביחס לרווח (הפסד) הכולל מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

(5) השינוי בשערי חליפין של מטבע חוץ כולל השפעה על פריטים לא כספיים ואחרים שערכם במאזן מסתכם בכ-2.4 מיליארד ש"ח (אשתקד כ-2.5 מיליארד ש"ח).

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

(ב) סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים הנובע מהנכס או ההתחייבות. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	
			<u>נכסים עם סיכון ריבית ישיר</u>
41,466,029	30,526,127	10,939,902	נכסי חוב סחירים
			<u>נכסי חוב שאינם סחירים</u>
21,628,902	817,679	20,811,223	אג"ח ח"ץ
18,008,493	15,271,151	2,737,342	אחר
89,068	14,705	74,363	השקעות פיננסיות אחרות
10,797,302	8,497,605	2,299,697	מזומנים ושוי מזומנים
1,035,690	9,116	1,026,574	נכסי ביטוח משנה
93,025,484	55,136,383	37,889,101	סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר
54,550,125	45,389,432	9,160,693	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר *
<u>147,575,609</u>	<u>100,525,815</u>	<u>47,049,794</u>	סך הכל נכסים
			<u>התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר</u>
3,710,036	0	3,710,036	התחייבויות פיננסיות
134,837,651	99,893,451	34,944,200	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
328,429	146,225	182,204	אחרים
138,876,116	100,039,676	38,836,440	סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
2,791,631	322,352	2,469,279	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (**)
<u>141,667,747</u>	<u>100,362,028</u>	<u>41,305,719</u>	סך הכל התחייבויות
5,907,862	163,787	5,744,075	סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות
<u>1,001,730</u>	<u>854,059</u>	<u>147,671</u>	סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן אשראי)

* נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

** התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

(ב) סיכון ריבית ישיר (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	
			<u>נכסים עם סיכון ריבית ישיר</u>
38,232,386	29,277,685	8,954,701	נכסי חוב סחירים
			<u>נכסי חוב שאינם סחירים</u>
21,235,709	785,467	20,450,242	אג"ח ח"ץ
14,721,084	11,556,948	3,164,136	אחר
4,184	2,224	1,960	השקעות פיננסיות אחרות
9,213,160	7,267,318	1,945,842	מזומנים ושווי מזומנים
1,026,712	8,162	1,018,550	נכסי ביטוח משנה
84,433,235	48,897,804	35,535,431	סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר
50,704,886	41,185,180	9,519,706	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (*)
135,138,121	90,082,984	45,055,137	סך הכל נכסים
			<u>התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר</u>
3,699,366	0	3,699,366	התחייבויות פיננסיות
123,312,907	89,523,192	33,789,715	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
315,134	142,572	172,562	אחרים
127,327,407	89,665,764	37,661,643	סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
2,418,929	268,426	2,150,503	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (**)
129,746,336	89,934,190	39,812,146	סך הכל התחייבויות
5,391,785	148,794	5,242,991	סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות
684,255	585,696	98,559	סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן אשראי)

(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוי שוק (המשך)

ג) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במניות *

אחוז מסך הכל	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ענף משק
	סך הכל אלפי ש"ח	בחול"ל אלפי ש"ח	לא סחיר בארץ אלפי ש"ח	במדד מניות היתר אלפי ש"ח	נסחרות אלפי ש"ח	
31.1	342,430	69,031	0	8,495	264,904	תעשייה
6.9	76,115	17,191	2,725	4,648	51,551	בינוי ונדל"ן
3.8	41,933	0	0	2,973	38,960	חשמל ומים
1.6	17,211	6,081	0	0	11,130	מסחר
0.0	0	0	0	0	0	מלונאות ותיירות
0.7	8,201	8,201	0	0	0	תחבורה ואחסנה
21.4	236,147	117,632	0	3,181	115,334	תקשורת ושרותי מחשב
13.5	148,840	23,771	0	0	125,069	בנקים
7.4	81,360	26,146	55,214	0	0	שירותים פיננסים
4.6	51,235	12,051	4,047	2,244	32,893	שירותים עסקיים אחרים
9.0	98,862	55,674	0	0	43,188	חברות אחזקה
100.0	1,102,334	335,778	61,986	21,541	683,029	סך הכל

אחוז מסך הכל	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016	ענף משק
	סך הכל אלפי ש"ח	בחול"ל אלפי ש"ח	לא סחיר בארץ אלפי ש"ח	במדד מניות היתר אלפי ש"ח	נסחרות אלפי ש"ח	
32.1	356,406	119,746	0	7,121	229,539	תעשייה
8.8	97,003	16,131	2,730	0	78,142	בינוי ונדל"ן
0	0	0	0	0	0	חשמל ומים
1.8	19,457	8,361	0	0	11,096	מסחר
0	0	0	0	0	0	מלונאות ותיירות
0	0	0	0	0	0	תחבורה ואחסנה
14.3	158,413	87,250	0	2,225	68,938	תקשורת ושרותי מחשב
12.3	136,696	27,484	0	0	109,212	בנקים
7.0	77,059	27,869	49,190	0	0	שירותים פיננסים
13.0	143,750	44,394	3,677	5,427	90,252	שירותים עסקיים אחרים
10.7	118,182	34,895	0	0	83,287	חברות אחזקה
100	1,106,966	366,130	55,597	14,773	670,466	סך הכל

* לא כולל השקעות בחברות כלולות. ראה באור 1.ב.7.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכויי נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהקבוצה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה במועדן. הקבוצה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש הקבוצה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. אולם, חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.

חוזים תלויי תשואה, בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות ותו לא. לפיכך אם ערך ההשקעות יעלה תהיה במקביל עליה בגובה התחייבויות הקבוצה בניכוי דמי הניהול שגובה הקבוצה.

חוזים שאינם תלויי תשואה, בביטוח חיים בסך של כ-31 מיליארד ש"ח מההווים כ-24% מההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים ליום 31 בדצמבר 2017 (אשתקד, סך של כ-30 מיליארד ש"ח ו-25% בהתאמה) הינם בגין חוזים שאינם תלויי תשואה אך מבטיחים תשואה מוסכמת. חוזים אלו מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל. הקבוצה זכאית לממש אג"ח אלו בעת שנדרש פדיון הפוליסות האמורות.

סיכון הנזילות כנגד התחייבויות ביטוחיות של הקבוצה נובע, אפוא, בעיקר מיתרת הנכסים שאינם אגרות חוב מיועדות ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים ליום 31 בדצמבר 2017 כ-11% מכלל נכסי הקבוצה (כ-16 מיליארד ש"ח). ליום 31 בדצמבר 2016 היוו נכסים אלו כ-11% מכלל נכסי הקבוצה (כ-15 מיליארד ש"ח).

מתוך יתרת הנכסים האמורה ליום 31 בדצמבר 2017, סך של כ-10 מיליארד ש"ח (אשתקד כ-8 מיליארד ש"ח) הינם נכסים סחירים ויתרות מזומנים ושווי מזומנים.

יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.

על פי תקנות ההשקעה, על מגדל ביטוח להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בתקנות ההשקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבות אחרות, בסכום שלא יפחת מ-30 אחוזים מסכום ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה, בהתאמות המפורטות בתקנות ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

מגדל ביטוח מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של מגדל ביטוח. היות ומדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות בדוח על המצב הכספי.

(א) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים ובריאות נכללו בטבלאות כדלקמן: כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, דהיינו גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החסכון יימשך כהוני ולא כקצבה.

גמלאות בתשלום, אובדן כושר עבודה בתשלום וסיעודי בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי. תביעות תלויות ועתודות הסיכון - מדווח בעמודה "ללא מועד פירעון מוגדר".

(ב) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי נכללו בטבלאות כדלקמן: התחייבויות, בענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים), המוערכים על ידי אקטואר-מדווחים על בסיס אומדן אקטוארי, על פי ניסיון תשלומי התביעות בעבר. התחייבויות ביטוחיות בענפי רכוש ואחרים, שהינם ענפים מקובצים (אינם סטטיסטיים) ובענפים בהם הפרשות הינן על בסיס הערכות שאינן אקטואריות - מדווחים בעמודה של זמן פירעון עד 3 שנים.

(ג) מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהן הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום של סכום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות *

אלפי ש"ח	עד שנה אלפי ש"ח	מעל 5 שנים ועד 10 שנים אלפי ש"ח	מעל 5 שנים ועד 15 שנים אלפי ש"ח	מעל 10 שנים ועד 15 שנים אלפי ש"ח	מעל 15 שנים ועד 10 שנים אלפי ש"ח	מעל 10 שנים ועד 15 שנים אלפי ש"ח	ללא מועד פירעון מוגדר אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח
6,327,396	8,600,267	10,410,635	6,808,320	2,537,943	1,477,175	36,161,736		
5,552,058	8,574,750	10,001,047	7,438,269	2,304,913	1,215,895	35,086,932		

ליום 31 בדצמבר
2017

ליום 31 בדצמבר
2016

* לא כולל התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

אלפי ש"ח	עד 3 שנים אלפי ש"ח	מעל 3 שנים ועד 5 שנים אלפי ש"ח	מעל 5 שנים אלפי ש"ח	ללא מועד פירעון מוגדר אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח
2,777,631	896,893	1,209,900	1,347	4,885,771	
3,048,145	818,567	1,087,039	1,360	4,955,111	

ליום 31 בדצמבר 2017

ליום 31 בדצמבר 2016

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה

עד שנה (1) באלפי ש"ח	מל שנה ועד 5 שנים באלפי ש"ח	מל 5 שנים ועד 10 שנים באלפי ש"ח	מל 10 שנים ועד 15 שנים באלפי ש"ח	מל 15 שנים ועד 30 שנים באלפי ש"ח	ללא מועד פירעון מוגדר באלפי ש"ח	סה"כ באלפי ש"ח
1,112,222	385,664	2,931,787	0	0	0	4,429,673
55,816	80,959	107,527	16,874	238	0	261,414
1,704,283	0	0	0	0	0	1,704,283
388,284	1,248,536	3,030,951	0	0	0	4,667,771
43,355	92,873	112,166	20,659	507	0	269,560
1,678,850	0	0	0	0	0	1,678,850

ליום 31 בדצמבר 2017

התחייבויות פיננסיות (2)

התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה (3)

ליום 31 בדצמבר 2016

התחייבויות פיננסיות (2)

התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה *

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה (3)

(1) ליום 31 בדצמבר 2017 לא היו התחייבויות פיננסיות העומדות לפירעון לפי דרישה. בשנת 2016 - סך של כ-5 מיליון ש"ח העומדים לפירעון לפי דרישה. התחייבויות אלו סווגו כעומדות לפירעון עד שנה למרות שמועדי פירעון בפועל עשויים להיות בשנים מאוחרות יותר.

(2) כולל התחייבויות פיננסיות בגין פוליסות תלויות תשואה בסך כ-74 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 (שנת 2016 כ-169 מיליון ש"ח).

(3) התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה הינן עד שנה שכן עומדות לפירעון לפי דרישה.

* סווג מחדש, ראה באור 2.ד.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים

(א) כללי

הקבוצה מוכרת פוליסות ביטוח אשר מכסות סיכונים שונים, כגון סיכוני מוות בעיקר לפני גיל פרישה והן סיכון אורך חיים למקבלי קצבה לאחר גיל פרישה ("אריכות חיים"), נכות, מחלות קשות, (לרבות מצב סיעודי, אבדן כושר עבודה, כמו גם מחלות מקצוע), אש, נזקי טבע (אירוע קטסטרופה כגון רעידת אדמה), גניבה, פריצה, חביות בגין נזקי גוף וכו'. תמחור הפוליסה וכן ההערכות האקטואריות לגבי ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, נעשים בעיקר על סמך ניסיון עבר והמצב המשפטי והרגולטורי הידועים.

החובה להפקיד כספי חסכון של ביטוחי מנהלים החל מחודש ינואר 2008 למסלול הקצבתי ונטיית הציבור להעדיף מסלול קצבה על פני מסלול הוני בגיל הפרישה, משפיעים באופן משמעותי על החשיפה של החברה לסיכון אריכות חיים.

השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים ובחומרתם, ובמצב המשפטי והרגולטורי עשויים להשפיע על התוצאות העסקיות של הקבוצה.

סיכוני הביטוחסיכוני ביטוח חיים ובריאות

נובעים בעיקרם מאי הוודאות בתשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות וביטולים (בכללם פדיונות).

סיכוני ביטוח כללי

סיכון תמחור - החשיפה להרעה בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסה מעבר להערכה האקטוארית על פיה נקבעה הפרמיה לכיסוי סיכונים אלו. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

סיכון הערכת ההתחייבות הביטוחית (רזרבה לתביעות תלויות) - החשיפה להרעה בתשלומים העתידיים של התביעות התלויות מעבר להערכת התחייבות החברה לתביעות אלו. המודלים האקטואריים על פיהם, בן היתר, מעריכה החברה את התחייבויותיה הביטוחיות מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות.

חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות.

סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

סיכון קטסטרופה

חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה), כגון רעידת אדמה מלחמה או טרור, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בביטוח כללי הינו רעידת אדמה ובביטוח חיים ובריאות הינו מלחמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מרבי (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה) שהינה בעיקרה כ-1.8% מהסכום בסיכון הינו כ-5,731 מיליון ש"ח ברוטו ומתוכו כ-200 מיליון ש"ח בשייר עצמי (מלבד עסקה אחת בה קיים סכום ביטוח מקסימלי לחשיפה המכוסה במלואו בביטוח משנה).

* למעט חשיפה בגין כיסוי רכב רכוש מכוסה בהסכמי ביטוח משנה חוזיים, לגביה מיושם MPL בשיעור של כ-5%.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(א) כללי (המשך)

בעסקי ביטוח חיים קיימת דרישת הון כנגד נזק בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נמוכה בשיעור של 0.17% מהסכום בסיכון בגין מוות (לשעבר עתודה לסיכונים יוצאים מהכלל). בנוסף לסכום הנ"ל קיים חוזה ביטוח משנה מסוג קטסטרופה (CAT) שמכסה תביעות מוות ונכות עבודה תמידית ומוחלטת בעקבות אירוע קטסטרופה (כגון רעידת אדמה או מלחמה מכל סוג שהיא, לרבות מלחמה גרעינית, ביולוגית או כימית). החל משנת 2017 הכיסוי של הסכום ביטוח משנה זה הינו כ-80 מיליון דולר אחרי השתתפות עצמית בגובה כ-20 מיליון דולר. קודם לכן כיסוי ה-CAT היה 150 מיליון דולר אחרי השתתפות עצמית בגובה 40 מיליון דולר במקרה רעידת אדמה ו-80 מיליון דולר במקרה מלחמה. יש לציין כי חוזה ה-CAT לא כולל סיכון מגיפות.

למידע נוסף בדבר ענפי הביטוח השונים אשר בגינם נוצרת למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי, ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח באורים 3, 17, 18, א. ו-19.

תמהיל העסקים

פעילות הקבוצה מתמקדת בעיקרה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. לשינויים בתמהיל הענפים השונים בתחום החסכון ארוך הטווח, בצמיחה של ענף הפנסיה על-חשבון ענף ביטוח חיים, השפעה מהותית בטווח הארוך על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

רמת שימור תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך של החברה חשוף לביטולי פוליסות ופדיונות כמו גם לניוד צבירות. רמת שימור התיק מושפעת בעיקרה מהצמיחה במשק ומרמת התעסוקה, מהוראות הרגולציה, מטעמי הציבור וכן מרמת התחרות בין האפיקים השונים של מוצרי החסכון ארוך הטווח כמו גם מרמת התחרות בין כל הגופים העוסקים בתחום, ההולכת וגוברת. לרמת שימור תיק הביטוח, לרבות המעבר בין סוגי החסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל) שלהם שיעורי רווחיות שונים, השלכה ניכרת על רווחיות חברות הביטוח לטווח ארוך של החברות.

למבחני רגישות לגבי שינויים בשיעורי הביטולים, ראה סעיף ב.3(7) להלן.

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות

(1) כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר. באופן כללי בהתאם להוראות המפקח ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות ובאופן עקבי לשנה קודמת. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח, פרמיה תקופתית וסכום הביטוח.

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

תוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חסכון מזהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החסכון שהצטבר כולל תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

- קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).

- קרן צמודה למדד בתוספת ריבית קבועה מובטחת או מזוכה בתשואה מובטחת כנגד נכסים מותאמים (חוזים מבטיחי תשואה).

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

בגין מרכיבים ביטוחיים המצורפים לפוליסות אלו (אי כושר עבודה, מקרה מוות, סיעודי וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית"):

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה משלבות מרכיב של סכום חסכון במקרה שהמבוטח נשאר בחיים בתום תקופת התוכנית עם מרכיב ביטוחי של סיכון מוות במשך תקופת התוכנית. בגין מוצרים אלה מחושבת התחייבות ביטוחית לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, כולל תשלום בתום התקופה, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על הנחות לפיהן תומחרו המוצרים ו/או על הנחות שהופקו מניסיון התביעות, כולל שיעורי הריבית (להלן - ריבית תעריפית), לוח התמותה או התחלואה. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve", אשר אינה כוללת בזרם התקבולים הצפוי את המרכיב שהועמס בתעריף הפרמיות לכיסוי העמלות והוצאות, ומנגד אינה מנכה את ההוצאות והעמלות הצפויות. בגין מוצרים מסורתיים תלויי תשואה מחושבת העתודה בהתאם לתשואה שהושגה בפועל בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות לגמלאות בתשלום מחושבות בהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה אשר פורסמו בחוזר המפקח משנת 2013.

התחייבויות בגין גמלאות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלה או טרם הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, מחושבות בהתאם להסתברות למשיכת הגמלה ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים, וכן על פי שיעורי הביטולים שצפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלה עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי המפקח. שינויים בהנחות לגבי שיעור ההיוון, תוחלת החיים, שיעורי הביטולים, בשיעור המבוטחים שיבחרו במשיכת גמלה ו/או שינויים אחרים ישפיעו על ההתחייבויות האמורות.

ההתחייבויות האמורות כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.

ההפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות מבוצעת באופן הדרגתי על ידי שימוש בפקטור ההיוון K, פקטור זה מוגבל עד לשיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי הנבעים מהשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיות בניכוי ההוצאות המתייחסות לפוליסה. פקטור ה-K נקבע כך שיביא לצבירה הדרגתית נאותה של העתודה עד למועד הפרישה הצפוי.

תוכניות ביטוח חיים אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות וסיעודי) הנמכרות כפוליסות עצמאיות או שהן מצורפות לפוליסות עם תוכנית יסודית מסוג "עדיף", "מסלולי השקעה" או "מסורתית". בגין תוכניות אלו מחושבת התחייבות אקטוארית. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve".

בגין תביעות מתמשכות בתשלום, בביטוח סיעודי ובביטוח אובדן כושר עבודה, מחושבת התחייבות ביטוחית בהתאם למשך תקופת התשלום הצפויה, כשהיא מהוונת לפי שיעור הריבית התעריפית שבמוצר וצפי לתקופה העתידית של התביעה בהתאם לגיל התובע וותק התביעה לפי ניסיון החברה.

העתודות בגין ביטוחי הוצאות רפואיות פרט מחושבות כערך נוכחי של תביעות עתידיות צפויות על בסיס ניסיון העבר בניכוי פרמיות נטו צפויות (Net Premium). הנחות החישוב לגבי פרמטרים הקשורים להנחות תחלואה וביטולים התבססו על בסיס ניסיון החברה עם מרווח שמרנות, כמקובל לחישוב עתודות.

התביעות התלויות בתתי-ענפים ניתוחים, תרופות ומחלות קשות מחושבות על בסיס המשולשים (Chain Ladder, Bornhuetter-Ferguson) לסכומי תביעות ששולמו לפי חודשי נזק, ללא היוון וללא טווח סמך.

התביעות התלויות בתתי-ענפים השתלות וניתוחים בחו"ל מחושבות על בסיס דוח מחלקת תביעות.

ההתחייבות הביטוחית בגין ביטוח קבוצתי מורכבת מהתחייבות בגין פרמיה שטרם הורווחה, עתודה ל-IBNR (תביעות אשר אירעו אך טרם דווחו), עתודה להמשכיות והפרשה להפסדים עתידיים, ככל שנדרשת.

ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים כוללות בעיקר הפרשות לתביעות תלויות עבור מקרי מוות.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

(א) שיעור ההיוון

בגין תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית") ומוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה הריבית המשמשת להיוון הינה כדלקמן:

בתוכניות ביטוח המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות ריבית תעריפית בשיעורים של בין 3% ל-5% צמודה;

בגין מוצרים תלויי תשואה, שהונפקו בשנים 1991 ואילך ריבית תעריפית בשיעור 2.5%, צמודה. בהתאם לתנאי הפוליסה שינויים בריבית יזקפו למבוטחים. ירידה בשיעור הריבית הכלכלית עשוי להגדיל את העתודה המשלימה לגמלאות עקב שימוש בריבית היוון ברוטו, כפי שמצוין בחוזר 2013-1-2.

בנוסף, ירידה בשיעור הריבית לטווח הארוך עלולה להגדיל את עתודות הביטוח בגין המרכיב החופשי (שאיננו מגובה באגרות חוב מיועדות) של פוליסות שמרכיב החסכון בהן כולל תשואה מובטחת הגבוהה משיעור ריבית ההיוון, וזאת כתוצאה מהצורך בהעמדת עתודה נוספת במסגרת בדיקת נאותות העתודות (LAT). ראה באור 2.1.1. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.5(א) להלן.

(ב) שיעורי תמותה ותחלואה

(1) שיעורי התמותה ששימשו לחישוב התחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמותה של מקבלי גמלאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי אי כושר עבודה או סיעוד) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף.

(2) ההתחייבות לקצבאות בתשלום מחושבת בהתאם ללוח תמותת גמלאים שפרסם הממונה בחוזר 2013-1-2.

עליה בהנחה של שיעור התמותה, עקב עליה בשיעור התמותה בפועל לרמה העולה על ההנחה הקיימת, תביא לגידול בהתחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה ולקיטון ההתחייבות לגמלאות המשולמות לכל החיים. יצוין כי בעשורים האחרונים קיימת מגמה של גידול תוחלת החיים. הנחת התמותה המשמשת לחישוב ההתחייבות לקצבה לוקחת בחשבון גם הנחה בגין גידול עתידי בתוחלת החיים.

(3) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה. בענפי סיעוד ואובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום הקצבאות בהתאם לניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה.

ככל ששיעורי התחלואה וחומרתה יעלו כך תגדל ההתחייבות הביטוחית בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה.

(ג) הנחות גמלה

חוזי ביטוח חיים, הכוללים מרכיב חסכון, התנהלו, בגין כספי חסכון שהופקדו עד שנת 2008 בשני מסלולים: מסלול הוני או מסלול קצבתי. בחלק מהחוזים המבוטח רשאי לבחור את המסלול במועד הפרישה. היות וסכום ההתחייבות הביטוחית שונה בכל אחד משני מסלולים אלו, מוטל על החברה לקבוע את שיעור הפוליסות בהן יבחרו המבוטחים במסלול הגמלה. שיעור זה נקבע על פי ניסיון הקבוצה המתעדכן מעת לעת. החל משנת 2008 כל פרמיות החסכון שהופקדו במסגרת ביטוח מנהלים מיועדות לקצבה.

מדי שנה החברה מבצעת מחקר בנושא הנחות גמלה לרבות שיעור לקיחת גמלה, מסלולי פרישה, וגיל פרישה ומעדכנת את העתודה המשלימה לגמלאות בהתאם. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.5(א) להלן.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(ד) פקטור ההיוון K

ההפרשה ההדרגתית לעתודה משלימה לגמלאות נעשית על ידי שימוש בפקטור K, כאמור בסעיף ב.3(ב)(2) לעיל.

פקטור ה-K נקבע כך שיביא לצבירה הדרגתית נאותה של העתודה עד למועד הפרישה הצפוי. החברה קובעת K אחד בגין פוליסות שמרכיב החסכון שלהן כולל תשואה מובטחת ושני בגין פוליסות שמרכיב החסכון בהן תלוי תשואה.

נכון לתאריך הדוחות הכספיים ערך ה-K שהחברה משתמשת עבור פוליסות מבטיחות תשואה עומד על 0.02% ועבור פוליסות משתפות ברווחים 0.83% (ליום 31 בדצמבר 2016 0.09% ו-0.85% בהתאמה).

ערכי ה-K ירדו בשנת 2017 עקב ירידת הריבית.

לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3(ב)(5)(א) להלן.

(ה) שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על אמידת ההתחייבויות הביטוחיות בגין גמלה נדחית ובגין חלק מביטוחי הבריאות. ביטולי חוזי ביטוח יכולים לנבוע מביטול פוליסות היזום על ידי החברה עקב הפסקת תשלומי הפרמיות או פדיונות פוליסות לבקשת בעליהן. ההנחות לגבי שיעורי הביטולים מבוססות על ניסיון החברה ומבוססות על סוג הביטול, סוג המוצר וותק של תקופת הכיסוי.

(ו) שיעורי המשכיות

בביטוחי בריאות קבוצתיים וביטוחים סיעודיים קבוצתיים זכאים המבוטחים להמשיך ולהיות מבוטחים באותם תנאים גם אם החוזה הקולקטיבי לא יחודש. בגין אופציה זו של המבוטחים קיימת לחברה מחויבות, המבוססת על הנחות לגבי שיעורי המשכיות של הביטוחים הקולקטיביים ושיעורי המשכיות של החוזים עם המבוטחים לאחר סיום החוזה הקולקטיבי.

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT)

החברה בודקת את נאותות העתודות בביטוח חיים לרבות העתודה המשלימה לגמלאות.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיית אי נזילות ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים, תמותה, הנחות גמלה ותחלואה והן נקבעות על ידי האקטואר על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים והוראות רגולטוריות.

בשנת 2015 פורסם על ידי המפקח חוזר בדיקת נאותות העתודות (LAT) בדוחות הכספיים של חברות ביטוח (להלן: "החוזר"). מטרת החוזר היא להביא לאחידות ולשיפור במספר הנחות אקטואריות המשמשות לצורך חישוב בדיקת נאותות העתודות (LAT). ההנחות מתייחסות, בין היתר, לאופן קביעת פרמיית אי הנזילות המשמשת בהיוון ההתחייבויות הביטוחיות, ובאופן קביעת האומדנים האקטואריים בבסיס חישוב בדיקת נאותות העתודות. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3(ב)(5)(א) להלן.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT) (המשך)

יתרת ההפרשות בגין ה-LAT, בספרי החברה, מסתכמת לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 לסך של כ-362 מיליון ש"ח וכ-147 מיליון ש"ח בהתאמה.

השינוי ביתרת ה-LAT מביא לידי ביטוי סך השינויים שחלו השנה במכלול הגורמים התפעוליים, הדמוגרפיים והפיננסיים המשמשים בסיס להערכת ההתחייבויות האקטואריות, כולל שינויים שנעשו בעתודה המשלימה לגמלאות.

(5) השפעת השינויים באומדנים ובהנחות העיקריים ששימשו בחישוב עתודת ביטוח חיים

(א) השפעת השינויים על העתודה המשלימה לגמלאות ועל בחינת נאותות העתודות

ליום 31 בדצמבר 2016 מיליוני ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 מיליוני ש"ח	
202	110	השפעת הירידה בשיעור ריבית היוון בחישוב העתודה המשלימה לגמלאות
171	70	הגדלת העתודות לגמלה בעקבות הקטנת צפי ההכנסות העתידיות הנגזר מירידת הריבית (K)
373	180	סך הגידול בהפרשות לגמלה כתוצאה מירידת הריבית
76	57	שינוי בהנחות הגמלה
-18	215	גידול (קיטון) בעקבות בחינת נאותות העתודות
431	452	סך הכל לפני מס
276	294	סך הכל לאחר מס

(ב) לאחר תאריך הדיווח חלה ירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון, דבר הצפוי להביא להגדלה נוספת של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ראה באור 40. בדבר אירועים לאחר תאריך הדיווח.

(6) יתרת העתודה המשלימה לגמלאות

העתודה המשלימה לגמלאות, הכלולה בספרי החברה, מסתכמת לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 לסך של כ-5,449 מיליון ש"ח וכ-4,709 מיליון ש"ח בהתאמה*. יתרת ההפרשות אשר תיזקף לרווח והפסד, על ידי שימוש בפקטורי היוון K כאמור לעיל, בצורה הדרגתית עד הגעת המבוטחים לגיל פרישה מסתכמת ליום 31 בדצמבר 2017 לסך של כ-2,912 מיליון ש"ח (אשתקד כ-2,822 מיליון ש"ח).

* מזה כ-3,978 מיליון ש"ח בגין גמלה נדחית (ב-2016 כ-3,538 מיליון ש"ח בגין גמלה נדחית).

יצוין כי הנתונים, המפורטים לעיל, בקשר לעתודה המשלימה לגמלאות ובקשר ליתרת ההפרשות אשר תיזקף בעתיד מתייחסים לכספים שנצברו בפוליסות עד לתום כל אחת מתקופות הדיווח ואינם כוללים התחייבות בגין תוספת צבירה עתידית.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(7) ניתוחי רגישות

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

שיעור לקיחת גמלה (**)	שיעור לקיחת גמלה (**)	שיעור תמותה (* -10%)	שיעור תמותה +10%	שיעורי הביטולים (***) -10%	שיעורי הביטולים (***) +10%	שיעור תחלואה -10%	שיעור תחלואה +10%	
-5%	+5%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	רווח (הפסד)
150,573	-341,113	-1,213,605	311,256	-14,086	15,068	4,065	-4,061	

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

שיעור לקיחת גמלה (**)	שיעור לקיחת גמלה (**)	שיעור תמותה (* -10%)	שיעור תמותה +10%	שיעורי הביטולים (***) -10%	שיעורי הביטולים (***) +10%	שיעור תחלואה -10%	שיעור תחלואה +10%	
-5%	+5%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	רווח (הפסד)
94,061	-215,702	-935,849	198,271	-13,970	14,944	3,529	-17,390	

(* בעיקר עקב העתודה המשלימה לגמלאות.
 (** לצורך ניתוח הרגישות לשיעור לקיחת גמלה/הופחתו 5% משיעור לקיחת הגמלה. לסכום העתודה המשלימה לגמלאות ראה באור 18. א.
 (***) שיעורי הביטולים כוללים פדיונות, סילוקים והקטנות.

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם פועלת הקבוצה

פעילות מגדל ביטוח מתמקדת בענפים רכב חובה, רכב רכוש, ביטוחי רכוש וביטוחי חבויות.

ביטוח רכב חובה מכסה, בהתאם לפקודת ביטוח רכב את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("הפלת"ד") בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

התעריף לביטוח רכב חובה מחייב אישור על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון מערכות בטיחות וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג הצעיר, ותק רשיון נהיגה, ניסיון תביעות בעבר וכו').

ביטוח רכב רכוש הינו ביטוח רשות והוא הביטוח הוולונטרי הנפוץ ביותר במסגרת ביטוח כללי. ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד ג'. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב הניזוק ו/או לגבול האחריות לצד ג' בפוליסה.

התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג, שנת ייצור וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות בעבר וכו').

תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מדיניות החיתום של הקבוצה כפי שנקבעת מעת לעת.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם פועלת הקבוצה (המשך)

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים וביטוחי חבויות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות המוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בד"כ לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת ממספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית.

במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי רכוש מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- הפרשה לפרמיה בחסר
- תביעות תלויות
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה משקפת את מרכיב הפרמיה המתייחס לתקופה שלאחר תאריך המאזן על פי כללים חשבונאיים מקובלים.

כמו כן, בהתאם להנחיות המפקח כלולות במידת הצורך הפרשות לפרמיה שאינה מכסה את העלות הצפויה של התביעות (להלן פרמיה בחסר) בענפי רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות. הפרשה זו אם קיימת נרשמת בסעיף תביעות תלויות.

בהתאם להוראות המפקח, התביעות התלויות, לרבות חלקם של מבטחי משנה בהן, בענפים שאינם מקובצים (הסטטיסטיים) (ענפי החבויות, רכב חובה, רכב רכוש, דירות ותאונות אישיות), חושבו על ידי האקטוארית הממונה בביטוח כללי רוני גינור, שהצהירה בין היתר כי ההערכות נעשו בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים וכי ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידה, לפי מיטב שיקול דעתה המקצועית ובהתאם להנחיות, ההוראות והכללים.

ההערכות האקטואריות מבוססות בעיקרן על מסדי הנתונים בגין התביעות המשולמות הכוללות גם הוצאות ישירות ליישוב תביעות והשתתפות עצמית. שיבובים ושרידיים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח נכללו בהערכות גם עלויות עקיפות ליישוב תביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

א) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

(ב) בהתאם להוראות המפקח התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח נקבעת על ידי האקטואר לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף. הערכת תביעות תלויות בקבוצה מבוססת במירב הענפים על תשלומי תביעות (מודל Paid) בפועל ובחלקם על עלות מצטברת של התביעות (תשלומי התביעות בפועל בתוספת הערכות פרטניות - מודל Incurred). בניית התפתחות התשלומים מוסיפה החברה זנב תביעות לפי הצורך. ההנחה העיקרית במודלים אלה הנה: יציבות התפתחות התביעות, כלומר שדפוס התנהגות העבר ימשיך גם בעתיד.

(ג) בענפי רכב חובה, חבות מעבידים, צד שלישי ורכב רכוש החישובים מבוססים על תשלומי התביעות בפועל. בענפים דירות, אחריות מקצועית, חבות המוצר, ותאונות אישיות החישובים מבוססים על עלות מצטברת של התביעות (תשלומי התביעות בפועל בתוספת הערכות פרטניות).

(ד) בהערכת תביעות גדולות במיוחד, ההערכה מבוססת על הערכות פרטניות של מומחי החברה.

(ה) לגבי תופעות מיוחדות שטרם קיבלו את ביטוין המלא בתשלומים כפי שהן מאותרות על ידי החברה מעת לעת מצויות הפרשות ספציפיות על בסיס הערכות משפטיות ו/או סטטיסטיות לפי העניין.

(ו) תיתכנה תופעות חדשות שאין להן ביטוי של ממש בתשלומי התביעות הנוכחיים. אם יתברר שהניסיון בפועל יהיה שונה מן הניסיון המצטבר בתשלומי התביעות הנוכחיים, עלול לעלות בעתיד הצורך בהפרשות נוספות.

(ז) ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן הסטטיסטי.

(ח) הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי.

(ט) עד ליום 31 בדצמבר 2015 החישובים האקטוארים לא כללו הפחתה בשל היוון ריאלי של תשלומי התביעות העתידיים. בעקבות הירידה הנמשכת בעקום הריבית חסרת הסיכון, חלה שחיקה של מרווחי השמרנות הנובעים מאי היוון העתודות ולפיכך החברה ביצעה בדיקה ויידאה כי שחיקת המרווחים האמורים לא הביאה למצב בו תידרש תוספת לעתודה. החל מיום 31 בדצמבר 2015 בוחנת החברה את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי המפורטות בסעיף ב.3.ג(5) להלן. על בסיס בחינה זו מצאה החברה בענפים חבות מעבידים וצד שלישי כי נדרשה השלמה על פי עקרונות הנוהג המיטבי ובהתאם לכך החל מה-31 בדצמבר 2015 החברה מהוננת את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו. ההיוון הינו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. בשנת 2017 חל גידול בהתחייבויות הביטוחיות בענפים אלו בסך של כ-20 מיליון ש"ח, לעומת גידול של כ-13 מיליון ש"ח לפני מס בשנת 2016, בשל ירידת עקום הריבית חסרת הסיכון.

(י) התביעות התלויות מחושבות ברמת ברוטו, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

(יא) ההפרשה לתביעות תלויות עבור הסדר ביטוח שיורי (להלן - "פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שנעשה על ידי אקטואר ה"פול".

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

לצורך הערכת התביעות התלויות נעשה שימוש במודלים האקטוארים המפורטים להלן, בשילוב ההנחות השונות:

(א) Link Ratio - שיטה סטטיסטית זו מתבססת על התפתחות התביעות (התפתחות התשלומים ו/או התפתחות סך התביעות, התפתחות כמות התביעות ועוד), כדי להעריך את ההתפתחות הצפויה לתביעות הקיימות והעתידיות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר לאחר תקופה מספיקה מאירוע או חיתום הפוליסה, כאשר קיים מידע מספיק מהתביעות הקיימות על מנת להעריך את סך התביעות הצפויות. במידת הצורך נעשה שימוש בשיטת שרמן (Sherman power curve) המתאימה התפלגות לא לינארית למקדמי ההתפתחות שחושבו בשיטת ה-Link Ratio. באמצעות ההתפלגות ניתן לחשב את מקדמי ההתפתחות לתקופות מוקדמות עליהן אין לנו מידע ("זנב ההתפתחות").

(ב) Bornhuetter-Ferguson - שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סה"כ התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, ע"ס שיטות אחרות (כגון Link Ratios). הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר בתקופה האחרונה בה אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

(ג) הממוצעים - לעיתים, בדומה לשיטת Bornhuetter-Ferguson, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, ישנו שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות בשנים המאוחרות. בדומה, עלות התביעות מחושבת על בסיס תחזית כמות תביעות (שיטת Link Ratio) והתביעה הממוצעת ההיסטורית.

(ד) אחר - עבור תביעות מסוג מחלות מקצוע בביטוח חבות מעבידים, שהינן תביעות על בסיס נזק מתמשך מחושבת הפרשה על בסיס עלות עתידית צפויה. בתביעות מסוג זה אין תאריך מסוים בו העובד נפגע והתגבשות הנזק הינה כתוצאה מחשיפה ארוכה לגורמי הסיכון. תביעות מסוג זה מאופיינות בפרק זמן ארוך מאוד מתחילת החשיפה לגורמי הסיכון ועד לדיווח על התביעה (תביעות זנב ארוך).

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שיושמו בענפי הביטוח העיקריים(א) ענפי רכב חובה וחבויות

בענפים אלו ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות תשלומים ותלויות (Link Ratio). המודל הנו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו.

בגין תקופות שאינן בשלות נעשה שילוב בין עלות התביעות/Loss Ratio המבוססים על אומדן אפריורי, לבין העלות ממודל התפתחות התשלומים/סכומי התביעות.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב ותביעות גדולות.

הואיל והערכת התביעות התלויות מחושבת כאמור ברמת הברוטו, קיים מודל להערכת תביעות תלויות ביטוח משנה כדלהלן:

בביטוח משנה בלתי יחסי (Excess) המודל בגין שנות החיתום הוותיקות מבוסס על התייחסות פרטנית לתביעות. בגין שנות החיתום האחרונות האומדן מבוסס על מודל תביעות גדולות החוזה את כמות התביעות שתעבורנה את ה-Excess וכן את ממוצע סכום התביעות הללו. בביטוח משנה יחסי לרבות פקולטטיבי, מבוסס המודל על פי הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים הוותיקות ולשנים אחרונות לפי שיעור Loss Ratio.

כמו כן, נעשה שימוש במודל סטוכסטי להערכת העתודות, וזאת לצורך עמידה בדרישות עמדת הממונה לגבי הנוהג המיטבי לחישובי עתודות בביטוח כללי (לעניין יישום הוראות הנוהג המיטבי ראה באור 2.2.1 ד(4)).

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שישמשו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(ב) רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות (Link Ratio) תוך התייחסות לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג', סוגי רכב וסוגי הנזקים כגון תאונות, גניבות ונזקי טבע.

בחודשי הנזק האחרונים הקבוצה משתמשת בשיטת הממוצעים המבוססת על עלות תביעה לפוליסה. קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב. שיבובים נלקחים בחשבון שכן המודל האקטוארי מתבסס על ההתפתחות של כל התשלומים (חיוביים ושלייליים).

הערכת התביעות התלויות מחושבת ברמת ברוטו. מרכיב ביטוח המשנה בענף זה אינו מהותי.

(ג) דירות

בענף דירות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות סכומי התביעות (Link Ratio). בחודשי הנזק האחרונים נעשה שימוש בשיטת הממוצעים המבוססת על תביעה לפוליסה. קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב.

בענף זה ביטוח המשנה הינו יחסי, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת נזק.

(ד) תאונות אישיות

בענף תאונות אישיות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות סכומי התביעות (Link Ratio). בשנות החיתום האחרונות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Loss Ratio. קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב.

בענף זה ביטוח המשנה הוא בחלקו ביטוח משנה יחסי ובחלקו ביטוח משנה מסוג Excess of Loss, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת חיתום.

(ה) ענפים בהם בוצעו הפרשות על בסיס שאינו אקטוארי

בענפים הבאים לא יושם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה.

התביעות התלויות בענפים אלו נכללו על בסיס ההערכות הכוללות את המרכיבים הבאים:

- תביעות תלויות ידועות הכוללות הפרשה מתאימה לסילוק והוצאות הטיפול עד לסוף התקופה ואשר טרם שולמו לתאריך הדוחות הכספיים. הפרשה זו מתבססת בעיקרה על הערכה פרטנית לכל תביעה לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות. רוב ההתחייבויות מגובות בביטוח משנה ולכן ההשפעה לא מהותית.
- הפרשה בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו לחברה (IBNR) המבוססת על ניסיון העבר. בנוסף, ההפרשה בגין צירוף תיק תביעות ביטוח כללי במהלך השנה הינה על בסיס הערכות פרטניות של מומחי החברה.

(5) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי

- הפרשות לתביעות תלויות נערכות תוך לקיחת הנחות זהירות לגבי גורמי סיכון הנובעים משינויים רגולטוריים, פסקי משפט תקדימיים ואחרים שחלו במהלך השנים כגון: הלכת השנים האבודות, זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי (מ"ל), הטלת חובת דיווח למ"ל, ביטול הסכם עם המ"ל וחתימה על הסכם מחודש בסוף שנת 2014, העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים לקופות החולים, שינוי ריבית היוון קצבאות ועוד. ככל שהתביעות בשל גורמי הסיכון לא מתממשות בהתאם לאומדנים נוצר עודף או חוסר בהתפתחות התביעות התלויות. כמו כן החברה לא נהגה להוון את התביעות התלויות, דבר שהוון רכיב זהירות נוסף.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(5) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי (המשך)

• החל מיום 31 בדצמבר 2015 החברה יישמה את עמדת הממונה בהקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי בהתאם להוראות המפקח כמפורט בבאור 2.1(2)(ד)4, הכוללת, בין היתר, את הקביעות הבאות:

(א) "זהירות" משמעה כי, לגבי עתודה שחושבה על ידי אקטואר, "עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" פרושה כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכונן לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.

(ב) שיעור היוון תזרים המזומנים - לצורך קביעת שיעור הריבית להיוון תזרים ההתחייבויות נדרש האקטואר להתחשב בנושאים המפורטים בתקן ההיוון של אגודת האקטוארים בישראל, ולהציג את השיקולים (כולל הנחות ומגבלות) בבחירת שיעורי ההיוון. בהתאם לתקן האמור ריבית ההיוון המתאימה לבחינה תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות.

(ג) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק) בענף. בענפים שאינם סטטיסטיים, ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.

(ד) קביעת גובה התחייבויות ביטוחיות בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ולסיכונים שטרם חלפו.

• בחודש מרס 2016 פורסמו המלצות ועדה בין משרדית בראשות השופט (בדימוס) ד"ר אליהו וינוגרד לעניין עדכון תוחלת החיים ושיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית של המוסד לביטוח לאומי, אשר נקבע על שיעור של 2% במקום 3%, וכן נקבע מנגנון לעדכון שיעור ריבית ההיוון בעתיד. החברה מעריכה שהתיקון עשוי להשפיע על גובה הסכומים שיהיה עליה לשלם לנפגעים. בחודש ספטמבר 2016 תוקנו התקנות תוך דחיית תחילתן בשנה לחודש אוקטובר 2017. להערכת מגדל ביטוח, בהתבסס גם על חוות דעת יועציה המשפטיים, בתי המשפט לא יאמצו בהכרח את ריבית ההיוון שנקבעה בתקנות, ומשכך, בוצעה הפרשה הלוקחת בחשבון את שיעורי ריבית ההיוון שנקבעו בתקנות ושיעורי ריבית המבוססים על חוות דעת יועציה כאמור לעיל. ההפרשה בענף ביטוח חובה עומדת על כ-152 מיליון ש"ח ובענפי החבויות על כ-58 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 כ-115 מיליון ש"ח וכ-45 מיליון ש"ח, בהתאמה).

בחודש פברואר 2018, במסגרת דיון בנושא זה בבית המשפט העליון, לאחר שנטען בדיון כי יש להפחית את שיעור ריבית ההיוון של הפיצויים לניזוק, עד ל-1%, הובאה בפני בית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה בקשר עם התקנות האמורות, בה צוין, בין היתר, כי השיקולים שנלקחו בחשבון במסגרת תיקון התקנות, אינם בהכרח מלוא השיקולים שיש לשקול לעניין שיעור ריבית ההיוון בפיצוי נזיקי, אלא רחבים יותר.

כמו כן ציין היועץ כי הוחלט על הקמת ועדה בין משרדית אשר תבחן את הנושא ותגיש מסקנותיה תוך שלושה חודשים. בהתאם לכך, דחה בית המשפט העליון את הכרעתו בנושא למועד מאוחר יותר. יודגש כי בשלב זה קיימת אי ודאות גבוהה בקשר להשפעת העדכון האמור, ככל שתהיה השפעה כזו בכלל, על התחייבויות החברה.

לאור האמור יתכן שהתפתחות התביעות בעתיד תהיה שונה משמעותית מאומדני החברה ובהתאם לכך יתכן שהחברה תידרש לעדכן את הערכותיה בהמשך.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(5) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי (המשך)

- בענפים אחריות מקצועית ומוצר המשיך השיפור בשיעור הנזקים ונמשכה מגמת ההתפתחות החיובית בתביעות, בעוד שבענפים צד שלישי וחבות מעבידים נבלמה ההרעה בניסיון התביעות.

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה

סיכון אשראי הינו, כאמור, הסיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים במרווחי האשראי בשוק ההון. לאי עמידה של הצד הנגדי בהתחייבויותיו כתוצאה מהרעה ביכולת החזר שלו לרבות חדלות פירעון השפעה על התוצאות העסקיות של מגדל ביטוח. נכסי אשראי הניתנים מכספי העמיתים וכן נכסי אשראי סחירים בתיקי הנוסטרו, המחושבים עפ"י השווי ההוגן, מושפעים בנוסף גם משינויים במרווחי האשראי כפי שבאים לידי ביטוי בשוק ההון או מירידת דירוג האשראי של החייב.

לעניין מקורות הדירוג ראה סעיף 2.ד ו-3.ד להלן.

הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

א) סיכוני אשראי נכסי חוב

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	שאינם סחירים	סחירים (*)	
32,963,338	23,269,343	9,693,995	בארץ
1,525,129	279,222	1,245,907	בחו"ל
<u>34,488,467</u>	<u>23,548,565</u>	<u>10,939,902</u>	סך הכל נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	שאינם סחירים	סחירים (*)	
30,158,754	23,438,910	6,719,844	בארץ
2,410,325	175,468	2,234,857	בחו"ל
<u>32,569,079</u>	<u>23,614,378</u>	<u>8,954,701</u>	סך הכל נכסי חוב

(*) נכסי חוב סחירים מסווגים בעיקר לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן.

ראה גם פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים

(א) נכסי חוב

דירוג מקומי (*), ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה
7,052,146	0	0	0	7,052,146
2,641,849	10,486	3,688	535,216	2,092,459
9,693,995	10,486	3,688	535,216	9,144,605
20,811,223	0	0	0	20,811,223
619,935	18,966	1,555	249,233	350,181
572,169	0	0	0	572,169
241,954	241,954	0	0	0
51,466	51,466	0	0	0
28,651	0	0	2,318	26,333
0	0	0	0	0
943,945	179,438	0	407,571	356,936
0	0	0	0	0
23,269,343	491,824	1,555	659,122	22,116,842
32,963,338	502,310	5,243	1,194,338	31,261,447
458,185	0	0	149,770	308,415
80,207	0	0	5,001	75,206

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסים

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות

משכנתאות

הלוואות על פוליסות

הלוואות בשעבוד נדל"ן

הלוואות בשעבוד מניות המקנות שליטה

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על ידי

מגדל ביטוח

דירוג בינלאומי (*), ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה
0	0	0	0	0
1,245,907	0	456,841	789,066	0
1,245,907	0	456,841	789,066	0
26,842	6,403	0	20,439	0
0	0	0	0	0
252,380	203,345	0	49,035	0
279,222	209,748	0	69,474	0
1,525,129	209,748	456,841	858,540	0
0	0	0	0	0

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב קונצרניות

פקדונות בבנקים ומוסדות פיננסים

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(א) נכסי חוב (המשך)

דירוג מקומי (*), ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך BBB-מ	BBB עד A	AA ומעלה
4,048,315	0	0	0	4,048,315
2,671,529	17,190	3,821	711,346	1,939,172
6,719,844	17,190	3,821	711,346	5,987,487
20,450,242	0	0	0	20,450,242
550,370	7,783	11,518	273,924	257,145
1,259,247	0	0	0	1,259,247
153,099	153,099	0	0	0
64,338	64,338	0	0	0
30,559	0	0	2,652	27,907
11,796	0	11,796	0	0
919,259	190,384	0	303,560	425,315
0	0	0	0	0
23,438,910	415,604	23,314	580,136	22,419,856
30,158,754	432,794	27,135	1,291,482	28,407,343
628,971	0	11,796	237,244	379,931
82,697	0	0	82,697	0

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסים

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות

משכנתאות

הלוואות על פוליסות

הלוואות בשעבוד נדל"ן

הלוואות בשעבוד מניות המקנות שליטה

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על ידי

מגדל ביטוח

דירוג בינלאומי (*), ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך BBB-מ	BBB	A ומעלה
143,402	0	0	18,563	124,839
2,091,455	0	608,407	1,273,961	209,087
2,234,857	0	608,407	1,292,524	333,926
29,455	6,581	0	22,874	0
0	0	0	0	0
146,013	27,391	0	10,273	108,349
175,468	33,972	0	33,147	108,349
2,410,325	33,972	608,407	1,325,671	442,275
108,349	0	0	0	108,349

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב קונצרניות

פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסים

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(ב) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

דירוג מקומי (*), ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה
------	----------	---------------	-------------	----------

					חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
255,396	215,491	0	3,315	36,590	
5,639	0	0	0	5,639	נכסי מסים נדחים
309,062	309,062	0	0	0	השקעות פיננסיות אחרות
2,018,533	0	0	9,403	2,009,130	מזומנים ושווי מזומנים

דירוג מקומי (*), ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה
------	----------	---------------	-------------	----------

					חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
298,223	259,662	0	14,940	23,621	
10,665	0	0	0	10,665	נכסי מסים נדחים
464,913	464,913	0	0	0	השקעות פיננסיות אחרות
1,770,538	0	0	17,357	1,753,181	מזומנים ושווי מזומנים

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(ג) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בארץ)

דירוג מקומי (*), ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה
------	----------	---------------	-------------	----------

131,806	43,083	0	88,723	0	מסגרות אשראי בלתי מנוצלות
---------	--------	---	--------	---	---------------------------

דירוג מקומי (*), ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה
------	----------	---------------	-------------	----------

85,364	0	0	62,763	22,601	מסגרות אשראי בלתי מנוצלות
--------	---	---	--------	--------	---------------------------

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(ד) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בח"ל)

דירוג בינלאומי (*), ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה	
24,828	24,828	0	0	0	הלוואות לחברות כלולות (**)
4,463	3,744	0	719	0	חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
0	0	0	0	0	נכסי מסים נדחים
2,256,782	2,256,782	0	0	0	השקעות פיננסיות אחרות
281,164	0	0	0	281,164	מזומנים ושווי מזומנים

דירוג בינלאומי (*), ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה	
27,391	27,391	0	0	0	הלוואות לחברות כלולות (**)
50,710	1,789	0	14,630	34,291	חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
0	0	0	0	0	נכסי מסים נדחים
2,012,000	2,012,000	0	0	0	השקעות פיננסיות אחרות
175,304	0	0	0	175,304	מזומנים ושווי מזומנים

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.
(** ראה באור 9.ז.38.)

(ה) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בח"ל)

דירוג בינלאומי (*), ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה	
15,865	6,561	0	9,304	0	מסגרות אשראי בלתי מנוצלות

דירוג בינלאומי (*), ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה	
13,195	0	0	0	13,195	מסגרות אשראי בלתי מנוצלות

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

(1) בחודש אוגוסט 2013 אישר המפקח למגדל ביטוח שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי (להלן - "המודל"), שפותח על ידה. על-פי האישור, לעניין הוראות הדין לגבי דירוג אשראי, יראו בדירוג על-פי המודל כדירוג המקביל מבחינת הסיכון לדירוג של חברה מדרגת בכפוף לתנאים הבאים:

(א) השימוש במודל ייעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו למפקח אגב תהליך בחינת המודל;

(ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי לחברות בישראל שהן: חברות תפעוליות; חברות החזקה/השקעה; חברות הפעילות בענפים: בנקאות, ליסינג, נדל"ן מניב (למעט חברות מענף נדל"ן יזמי).

(ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל, טעון אישור מראש של המפקח;

(ד) מגדל ביטוח תהא רשאית להקצות הון בשל נכסי חוב בלתי סחירים אשר דורגו על פי המודל ואינם מדורגים בדירוג חיצוני החל מהדוחות הכספיים לרבעון השלישי של 2013:

1. הקצאת הון לפי השיעורים המפורטים בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן - "תקנות ההון").

2. הפחתה בשיעור של 50% מהפער שבין ההון הנדרש לפי תקנות ההון לבין ההון הנדרש בשל דירוג לפי המודל. אם קיים להלוואה גם דירוג חיצוני, יש להקצות הון לפי הנמוך מבין הדירוגים. כמו כן, נקבעו באישור הוראות לעניין דיווחים מיידיים ותקופתיים שעל מגדל ביטוח להגיש למפקח בקשר למודל.

(ה) בחודש אוגוסט 2017 אישר המפקח למגדל ביטוח שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידה והוא בהמשך לאישור לשימוש במודל לדירוג אשראי מחודש אוגוסט 2013. על פי האישור, לעניין הוראות הדין לגבי דירוג אשראי, יראו בדירוג על-פי המודל כדירוג המקביל מבחינת הסיכון לדירוג של חברה מדרגת בכפוף לתנאים שפורטו באישור. על-פי האישור, מגדל ביטוח תהא רשאית להקצות הון בשל הלוואות מותאמות אשר דורגו על פי המודל ואינן מדורגות בדירוג חיצוני החל מהדוחות הכספיים בגין רבעון שני 2017.

(2) קיים שוני בסולמות דירוג בין נכסי חוב בארץ לבין נכסי חוב בחו"ל. בהתאם לחוזר שוק ההון 2008-6-1 בדבר פרסום סולם המרה בין סולם הדירוג הישראלי לסולם הדירוג הבינלאומי, במהלך 2009 פרסמו חברות הדירוג ניתוח השוואתי בין סולם הדירוג המקומי לסולם הדירוג הבינלאומי.

(3) מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בסעיף ד' להלן.

(4) לעניין החשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה ראה סעיף ב. (4.1) להלן.

(5) הקבוצה חשופה בפעילותה גם לחייבים אחרים כגון מעסיקים, ומבטחים. עליה במקרי חדלות פירעון של עסקים בישראל עשויה להשפיע גם על היקף חובות מעבידים בגין אי העברת תשלומים בגין הפקדות לביטוח פנסיוני עבור עובדיהם, המחייבת את הגופים המוסדיים בקבוצה לנקיטת הליכים. לעניין יתרות פרמיה לגבייה בסך 765,307 אלפי ש"ח (שנת 2016 - 719,100 אלפי ש"ח) ראה באור 10.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(6) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסים סחירים ושאנים סחירים

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	
סיכון חוץ מאזני אלפי ש"ח	סיכון אשראי מאזני אחוז מסה"כ	סיכון אשראי מאזני סכום אלפי ש"ח	
			ענף משק
0	2.0	699,227	תעשייה
46,447	3.4	1,160,987	בינוי ונדל"ן
68,319	2.0	694,274	חשמל ומים
0	0.1	46,302	מסחר
0	0.6	218,460	תחבורה ואחסנה
0	1.0	358,197	תקשורת ושרותי מחשב
0	6.9	2,384,308	בנקים
0	1.1	376,001	שירותים פיננסים
25,907	0.4	138,956	שירותים עסקיים אחרים
6,998	0.2	80,497	חברות אחזקה
0	1.4	467,889	אנשים פרטיים
0	0.0	0	אחר
0	80.9	27,863,369	אג"ח מדינה
147,671	100.0	34,488,467	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016	
סיכון חוץ מאזני אלפי ש"ח	סיכון אשראי מאזני אחוז מסה"כ	סיכון אשראי מאזני סכום אלפי ש"ח	
			ענף משק
0	2.9	945,736	תעשייה
0	4.3	1,384,849	בינוי ונדל"ן
76,840	1.6	525,984	חשמל ומים
0	0.1	42,075	מסחר
0	0.7	228,775	תחבורה ואחסנה
21,719	0.8	271,108	תקשורת ושרותי מחשב
0	9.9	3,227,802	בנקים
0	1.1	355,443	שירותים פיננסים
0	0.6	206,228	שירותים עסקיים אחרים
0	0.3	102,878	חברות אחזקה
0	1.3	407,821	אנשים פרטיים
0	0.6	208,429	אחר
0	75.8	24,661,951	אג"ח מדינה
98,559	100.0	32,569,079	סך הכל

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(7) סיכונים גיאוגרפיים

פירוט מדינות/אזורים שהחשיפה להם עולה על 1% מסך ההשקעות

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח										
ס"ה כ	נגזרים במונחי דלתא	ס"ה כ חשיפה מאזנית	השקעות (אחרות *)	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	תעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
37,061,493	-220,987	37,282,480	4,564,832	605,038	35,102	31,989	811,335	3,370,815	27,863,369	ישראל
1,360,771	21,951	1,338,820	394,528	0	30,869	518,988	211,651	182,784	0	ארה"ב
645,192	0	645,192	589,261	0	0	22,721	0	33,210	0	שוויץ
3,133,389	21,331	3,112,058	888,422	0	507,657	688,907	79,348	947,724	0	אחר
<u>42,200,845</u>	<u>-177,705</u>	<u>42,378,550</u>	<u>6,437,043</u>	<u>605,038</u>	<u>573,628</u>	<u>1,262,605</u>	<u>1,102,334</u>	<u>4,534,533</u>	<u>27,863,369</u>	סכום כולל

פירוט מדינות/אזורים שהחשיפה להם עולה על 1% מסך ההשקעות

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח										
ס"ה כ	נגזרים במונחי דלתא	ס"ה כ חשיפה מאזנית	השקעות (אחרות *)	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	תעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
34,450,613	-33,050	34,483,663	4,912,297	600,576	0	195,138	822,617	3,329,639	24,623,396	ישראל
2,441,588	60,783	2,380,805	298,864	0	22,999	789,695	215,393	1,053,854	0	ארה"ב
633,032	0	633,032	551,468	0	0	24,995	0	56,569	0	שוויץ
2,529,006	73,403	2,455,603	589,443	0	219,177	656,717	68,956	902,747	18,563	אחר
<u>40,054,239</u>	<u>101,136</u>	<u>39,953,103</u>	<u>6,352,072</u>	<u>600,576</u>	<u>242,176</u>	<u>1,666,545</u>	<u>1,106,966</u>	<u>5,342,809</u>	<u>24,641,959</u>	סכום כולל

(* השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, השקעות בחברות כלולות, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1 סיכוני אשראי מבטחי משנה

מגדל ביטוח מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, שרובו נעשה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את מגדל ביטוח מחובתה כלפי מבטחיה על פי פוליסות הביטוח.

מגדל ביטוח חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה). על כן יש ביציבות הפיננסית של מבטחי המשנה וביכולת הפירעון שלהם, כדי להשפיע על התוצאות העסקיות של החברה. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר דירוג מבטחי המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיהם הכספיות.

החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק.

בהתאם להנחיית המפקח קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות בעיקר על דירוגם. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי בחינה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה.

כמו כן, חשיפות מגדל ביטוח מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים גבוהים יחסית.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1 סיכוני אשראי מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

חובות חובות (ב) בפגור (ב) מפל שנה	חובות בפגור (ב) בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א) (ג)	סכום כתבי אשראי שנתקבלו ממבטחי משנה	פקדונות מבטחי משנה	נכסי ביטוח משנה בביטוח חבויות	נכסי ביטוח משנה בביטוח רכוש	נכסי ביטוח משנה בביטוח בריאות	נכסי ביטוח משנה בביטוח חיים	יתרות בחובה (זכות) נטו	סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2017	קבוצת דירוג (ד)
0	0	119,673	0	151,044 (*)	213,872	59,018	16,688	8,895	-27,756	201,539	AA ומעלה Swiss Reinsurance Co (ה)
0	0	14,621	0	186	5,425	10,715	16,467	558	-18,358	86,561	Hannover Reinsurance Co
0	0	228,753	5,950	28,661	79,832	95,084	9,502	98,054	-19,108	184,789	אחרים
0	0	363,047	5,950	179,891	299,129	164,817	42,657	107,507	-65,222	472,889	
0	0	177,947	746	59	107,898	72,001	1,333	1,596	-4,076	104,220	A (i) Assicurazioni Generali SpA
0	0	173,361	308	34,516	95,826	133,774	926	2,214	-24,555	210,838	אחרים
0	0	351,308	1,054	34,575	203,724	205,775	2,259	3,810	-28,631	315,058	
0	0	30	0	0	0	80	0	0	-50	0	BBB
255	106	487	0	584	4,329	1,603	0	0	-4,861	5,973	נמוך מ-BBB - או לא מדורג (ז)
255	106	714,872	7,004	215,050	507,182	372,275	44,916	111,317	-98,764	793,920	סך הכל

הערות

1. (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתבי האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם.
(ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ-2,012 אלפי ש"ח.
(ג) סך כל הפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות התלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ-2,012 אלפי ש"ח המהווים כ-0.3% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2017.
2. (ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג AMBest והומר, לצורכי דיווח, לדירוג חברת S&P לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי השקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.
(ה) כולל יתרות הנובעות מהסכם ביטוח משנה במסגרת רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי. לפרטים ראה באור 2.ה.38.
(ו) סך הפרמיות של ג'נרלי (בעל השליטה לשעבר בחברה) כולל פרמיות בביטוח משנה פקולטטיבי בשיעור 100% בסך של כ-64 מיליון ש"ח בגין מבוטח אחד.
(ז) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ-1,138 אלפי ש"ח.
3. סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ-5,531 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL) שנקבע על פי מודל שאימצה החברה).
לפרטים ראה גם באור 2.ה.37. א. מבטח המשנה המשמעותי ביותר הינו סוויס רי, וחלקו בחשיפה זו הינו כ-1,076 מיליון ש"ח.
לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2017. כמו כן, קיימת חשיפה של כ-92 מיליון ש"ח, לחברת ביטוח ישראלית, בגין עסקת ביטוח משנה בביטוח חיים.

(*) ראה באור 2.ה.38.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1 סיכוני אשראי מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

חובות בפיגור (ב) מעל שנה	חובות בפיגור (ב) בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א) (ג)	סכום כתבי אשראי שנתקבלו ממבטחי משנה	פקדונות מבטחי משנה	נכסי ביטוח משנה בביטוח חבויות	נכסי ביטוח משנה בביטוח רכוש	נכסי ביטוח משנה בביטוח בריאות	נכסי ביטוח משנה בביטוח חיים	יתרות בחובה (זכות) נטו	סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2016	קבוצת דירוג (ד)
0	0	96,268	0	236,707 *	284,453	61,824	11,380	6,214	-30,896	223,261	AA ומעלה
1	0	224,963	6,284	13,226	81,008	62,523	23,758	97,820	-20,636	178,317	Swiss Reinsurance Co (ה) אחרים
1	0	321,231	6,284	249,933	365,461	124,347	35,138	104,034	-51,532	401,578	
0	0	197,717	827	183	106,991	98,107	1,000	3,095	-10,466	128,652	A
6	669	119,416	657	33,580	73,403	103,769	385	4,930	-28,834	192,035	(i) Assicurazioni Generali SpA אחרים
6	669	317,133	1,484	33,763	180,394	201,876	1,385	8,025	-39,300	320,687	
0	0	261	0	498	0	937	0	0	-178	1,377	BBB
258	151	-14	0	0	4,690	325	0	100	-5,129	3,395	נמוך מ-BBB - או לא מדורג (ז)
265	820	638,611	7,768	284,194	550,545	327,485	36,523	112,159	-96,139	727,037	סך הכל

הערות

1. (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתבי האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם.
(ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ-2,172 אלפי ש"ח המהווים כ-0.3% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2016.
(ג) סך כל ההפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות התלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ-2,172 אלפי ש"ח המהווים כ-0.3% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2016.
(ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג AMBest והומר, לצורכי דיווח, לדירוג חברת S&P לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי השקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.
(ה) כולל יתרות הנובעות מהסכם ביטוח משנה במסגרת רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי. לפרטים ראה ה.2.38.
(ו) סך הפרמיות של ג'נרלי (בעל השליטה לשעבר בחברה) כולל פרמיות בביטוח משנה פקולטיבי בשיעור 100% בסך של כ-71 מיליון ש"ח בגין מבוטח אחד.
(ז) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ-1,195 אלפי ש"ח.
2. סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ-5,025 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL) שנקבע על פי מודל שאימצה החברה). לפרטים ראה גם באור 3.7.ב.3.א). מבטח המשנה המשמעותי ביותר הינו סוויס רי, וחלקו בחשיפה זו הינו כ-1,192 מיליון ש"ח.
3. לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2016. כמו כן, קיימת חשיפה של כ-92 מיליון ש"ח, לחברת ביטוח ישראלית, בגין עסקת ביטוח משנה בביטוח חיים.
(*) ראה באור 2.38.ה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים

א) מצב המשק והתעסוקה

לרמת התעסוקה השפעה ניכרת על עסקי הקבוצה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. להרעה ברמת התעסוקה, ירידה במספר המועסקים וגידול בשיעור האבטלה ולירידה ברמת השכר למועסק, השפעה על היקף המכירות החדשות ועל שיעורי הביטולים בתיק. בנוסף, למצב המשק בכללותו השלכה על עסקי הקבוצה בתחומים השונים לפעילותה. מיתון במשק עלול לגרום לגידול בחובות אבודים, גידול בתביעות אובדן כושר, לצמצום הכיסויים הנרכשים בפוליסות ולעלייה ברמת ההונאות. כמו כן מצב המשק עשוי להשפיע על שווי השוק של נכסי הקבוצה בישראל. בשנת 2016 נתוני המשק העידו על המשך צמיחה ואבטלה נמוכה. הקבוצה עוקבת אחר התפתחויות במצב המשק ונערכת בהתאם לתנאי השוק.

ב) שינויים ברגולציה וציות

חברות הקבוצה כפופות לרגולציה נרחבת בתחומי פעילותה. שינויים בהוראות הדין או הנחיות רגולטוריות משפיעים על תוכן פעילות החברות וכדאיות שיווק המוצרים השונים המשווקים על ידן ואף על הדיווח הכספי של החברות. אי עמידה בדרישות רגולטוריות, לרבות בשוגג, עלולה לגרום סנקציות ויכולה להוות בסיס להשתת עיצומים, לתביעות כספיות ובמקרי קיצון גם לשלילת רישיון.

לרגולציה בתחומי הביטוח והחסכון ארוך טווח השלכה ניכרת על התעריף הנגבה וכן על שיעור דמי הניהול הנגבים במוצרים השונים, תהליכי המכירה, אופי המוצרים, היכולת לבדל מוצרים מהמתחרים ועל רמת ההוצאות של החברות. להוראות הדין, להנחיות ולהסכמים הנוגעים למבנה החסכון במשק ובעיקר לגבי החסכון הפנסיוני, לרבות השלכות המיסוי שלו, השפעות על שינויים בהיקף הפעילות של התחום ועל מידת התחליפיות בין המוצרים השונים, לרבות אפשרויות הניוד ביניהם. כמו כן שינויים בחקיקה וברגולציה עשויים להשפיע על החברה גם בהתייחס למוצרים שנמכרו בעבר, הן בדרך של תחולה רטרואקטיבית והן עקב השפעתם על פרשנות ההסכמים שנכרתו בעבר והן כנגזרת של התחרות. כתוצאה, להוראות אלו השפעות הן על תיק ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך של החברות והן על המכירות העתידיות שלהן.

ריבוי שינויי רגולציה יוצר עומס על מערכי הטכנולוגיה והתפעול ועלול להגביר את החשיפה לטעויות תפעוליות או יכולת ציות להנחיות החדשות, עקב הצורך בשינוי תהליכים.

בשנים האחרונות פורסמו מספר הסדרים משמעותיים אשר עשויים להשפיע על רווחיות הקבוצה, כגון: איחוד, פישוט ושקיפות של המוצרים הפנסיוניים, הגברת התחרות בתחום, שינוי אופן הקצאת אגרות החוב המיועדות, איסור על קיום זיקה בין שיעור עמלת ההפצה המשולמת לסוכן לבין דמי הניהול, ביטול הסכמי רבים, קטימת דמי ניהול, יצירת נוסחים אחידים למוצרי ביטוח ריסק, חוזר בעניין שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים ועוד.

דרישה רגולטורית מרכזית עבור חברות הביטוח הינה דרישות הלימות הון. שינויים רגולטוריים בדרישות ההון עשויים להשפיע על פעילויות החברות והיקפיהן. לפרטים בדבר דרישות ההון של החברה ראה באור 7.ג. לדוחות הכספיים.

כמן כן, סוכנויות הביטוח של החברה כפופות אף הן לרגולציה, לרבות רגולציה הנוגעת להחזקת סוכנויות על-ידי מבטח וכן חובות המוטלים על משווקים פנסיוניים. לשינויים בהוראות הדין הנוגעים לפעילותן של סוכנויות הביטוח, השפעה על פעילות הסוכנויות ורווחיותן.

החברה עוקבת אחר ההלכות ורגולציה חדשה בתחומי פעילותה ו/או בתחומים שיש בהם כדי להשפיע על החברה על מנת לאתר את עקרונות היסוד והכיוונים הכלליים אליהם נעשה ניסיון לחתור מצד בתי המשפט, המחוקק או הרגולטור, על מנת לכלכל את צעדי החברה באופן שיהלום עקרונות וכיוונים אלו, גם אם טרם קיבלו ביטוי קונקרטי בהלכה או רגולציה חדשה. יחד עם זאת, קשה לצפות הלכה / חקיקה / רגולציה חדשה לרבות שינויים בדגשים או בכיוונים של הרשויות הרלבנטיות וכן חוסר ודאות טבעי ביחס להולדתן של אלו. מאחר ומטבע הדברים מדובר בהתרחשות של אירוע עתידי בלתי ידוע ובלתי ודאי הסיכון האמור הינו בר ניהול או הקטנה במידה מועטה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים (המשך)

(ג) גידול בתחרותיות

עלייה ברמת התחרות בתחומים בהם הקבוצה פועלת, עלולה לפגוע ברווחיות הקבוצה. המפקח, בהסדרה רגולטורית, מוביל מהלכים בעשור האחרון המגבירים את התחרות בתחום חסכון ארוך טווח. מבחינת מידת התחלפות בין המוצרים, קביעת מוצרים אחידים וברמת ומבנה דמי הניהול.

(ד) שינוי בטעמי הציבור

נטיית הציבור לבחור במוצרים התחליפיים או שלא לבצע ביטוח, או בהקשר של מימוש גמלה עשויה להשפיע על הביקוש למוצרי הקבוצה ועל הרווחיות בתחומים השונים. קשת המוצרים הרחבה שמציעה החברה במרבית תחומי הביטוח ממתנת סיכון זה. החברה מתמודדת עם הסיכון באמצעות מעקב אחרי טעמי הציבור והתאמת מוצריה בהתאם.

(ה) סיכונים משפטיים - תקדימים משפטיים ותובענות ייצוגיות ונגזרות, סמכויות המפקח ופרשנות

חברות הקבוצה חשופות להחלטות שיפוטיות, לרבות בתביעות ייצוגיות ונגזרות, הן המוגשות כנגדה והן כנגד גופים אחרים בענף, אשר יש בהן כדי ליצור לה פוטנציאל חבות לתשלום בסכומים מהותיים, וכן כדי ליצור תקדים משפטי מחייב ביחס לפעילות הקבוצה, לרבות בכל הנוגע לתשלום תביעות ביטוח והגדלת התשלום בגין אשר לא נצפה בעת הנפקת הפוליסות על ידה, ובהתאם להשפיע על פעילותה ו/או על תוצאותיה הכספיות ולהגדיל את התחייבויותיה הביטוחיות.

החשיפה של הקבוצה לתובענות ייצוגיות ונגזרות, כוללת חשיפה הן ביחס למקרים בהם נפתח הליך משפטי בגין, והן למקרים שהחשיפה הפוטנציאלית להגשת תובענה ייצוגית או נגזרת הובאה לידיעת חברות הקבוצה באמצעות גילוי עצמי ו/או באמצעות פניות של לקוחות בדרכים שונות, והן כאלה שלחברות הקבוצה אין לגביהן ידיעה כאמור. בשנים האחרונות קיימת מגמה של גידול הן במספר הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות והן במספר התובענות אשר בתי המשפט מאשרים כייצוגיות, להערכת החברה הדבר מושפע, בין היתר, משינוי גישה כללית של בתי המשפט ביחס לתובענות ייצוגיות בכלל ומהמאפיינים היחודיים שיש לתחום הביטוח, הפנסיה והגמל בפרט. לעניין תביעות ייצוגיות, הליכים משפטיים ואחרים לרבות תביעות והליכים הקשורים לסיכונים רגולציה או סיכונים תפעוליים, ראה באור 9.1.39 (דוחות הכספיים).

כמו כן הגופים המוסדיים בקבוצה כפופים לקביעות שונות במסגרת חוזרים, הכרעות, עמדות וכיוצא, הניתנות על-ידי הממונה באשר לאופן הפעולה של גופים אלו וכן הם כפופים לביקורות שעורך המפקח מעת לעת. הליכים אלו עלולים להביא לחיוב של הגופים המוסדיים בסכומים מהותיים ו/או להוראה ביחס לאופן פעולה המתייחס לתכניות הביטוח/פנסיה/גמל ששווקו בעבר, באופן שונה מזה שהיווה בסיס לשיווקן על ידי הקבוצה במקור ואשר יש בו כדי להגדיל עלויות של מוצרים אלו, לרבות להטיל עליה עיצומים כספיים. לדרכי התמודדות החברה ראה סעיף ב.5.5 לעיל.

מורכבותה של פעילות הקבוצה והיקפה, ובפרט תוקפם הארוך של הסכמי הביטוח, יוצרים חשיפה מהותית לסיכונים משפטיים העלולים לנבוע מליקויים במסמכים משפטיים, לרבות פוליסות וחוזי ביטוח משנה, מליקויים תפעוליים ביישומם של הסכמים ומשינויים החלים על פני זמן בפרשנות, גם בהתייחס למוצרים שנמכרו לפני שנים ארוכות.

ניהול הסיכונים המשפטיים כרוך במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בחינה מתמדת של תהליכי העבודה, המסמכים והטפסים במקומות בהם קיימים באופן טבעי ריבוי מופעים מאותו סוג או ענין ואשר יש בהם ייצוגיות מובנית. כמו כן, החברה בוחנת, ככל האפשר, תביעות והליכים שהוגשו כנגדה, כמו גם תביעות והליכים שלא כנגדה בענפי העיסוק שלה וכן פסיקות בהליכים אלו והיא מנסה להפיק לקחים ביחס לתהליכי העבודה הנוהגים על ידה.

(ו) פגיעה במוניטין

מוניטין הקבוצה ושמה הטוב מהווים גורם חשוב בהתקשרות הקבוצה עם לקוחות חדשים ושמירה על לקוחות קיימים. לפגיעה בשמה הטוב של הקבוצה עלולה להיות פגיעה מהותית על עסקי הקבוצה.

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
נכסים						
1,182,273	0	1,182,273	0	0	0	נכסים בלתי מוחשיים
5,639	0	5,639	0	0	0	נכסי מסים נדחים
1,963,402	39	1,963,363	0	0	0	הוצאות רכישה נדחות
644,399	0	644,399	0	0	0	רכוש קבוע
347,650	0	337,183	0	51	10,416	השקעות בחברות כלולות
5,992,310	5,992,310	0	0	0	0	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
605,038	0	605,038	0	0	0	נדל"ן להשקעה אחר
1,035,690	9,116	0	18,416	839,873	168,285	נכסי ביטוח משנה
129,144	21,987	0	11,663	95,494	0	נכסי מסים שוטפים
658,632	360,300	24,024	53,838	1,538	218,932	חייבים ויתרות חובה
765,307	352,280	0	34,560	316,119	62,348	פרמיות לגבייה
85,292,178	85,292,178	0	0	0	0	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:						
10,939,902	0	0	1,371,916	5,939,127	3,628,859	נכסי חוב סחירים
23,548,565	0	0	341,279	22,646,532	560,754	נכסי חוב שאינם סחירים
1,102,334	0	1,102,334	0	0	0	מניות
2,565,844	0	2,513,222	2,900	0	49,722	אחרות
38,156,645	0	3,615,556	1,716,095	28,585,659	4,239,335	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
8,497,605	8,497,605	0	0	0	0	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
2,299,697	0	0	354,039	0	1,945,658	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
147,575,609	100,525,815	8,377,475	2,188,611	29,838,734	6,644,974	סך הכל נכסים

(* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
5,907,862	0	5,907,862	0	0	0	<u>סך הכל הון</u>
<u>התחייבויות</u>						
34,944,200	0	0	50,127	34,134,524	759,549	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
99,893,451	99,893,451	0	0	0	0	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
579,937)	579,937	0	0	0	התחייבויות מסים נדחים
328,429	146,225	98,387	0	0	83,817	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
26,997	0	0	0	0	26,997	התחייבויות בגין מסים שוטפים
2,124,098	248,810	125,484	169,700	521,573	1,058,531	זכאים ויתרות זכות
<u>3,770,635</u>	<u>73,542</u>	<u>57,055</u>	<u>16,434</u>	<u>838,601</u>	<u>2,785,003</u>	התחייבויות פיננסיות
<u>141,667,747</u>	<u>100,362,028</u>	<u>860,863</u>	<u>236,261</u>	<u>35,494,698</u>	<u>4,713,897</u>	סך הכל התחייבויות
<u>147,575,609</u>	<u>100,362,028</u>	<u>6,768,725</u>	<u>236,261</u>	<u>35,494,698</u>	<u>4,713,897</u>	סך הכל הון והתחייבויות
0	163,787	1,608,750	1,952,350	-5,655,964	1,931,077	סך הכל חשיפה מאזנית
0	0	-180,780	-4,302,971	0	4,483,751	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
<u>0</u>	<u>163,787</u>	<u>1,427,970</u>	<u>-2,350,621</u>	<u>-5,655,964</u>	<u>6,414,828</u>	סך הכל חשיפה

(* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	תלוי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
נכסים						
1,224,390	0	1,224,390	0	0	0	נכסים בלתי מוחשיים
10,665	0	10,665	0	0	0	נכסי מסים נדחים
1,894,376	49	1,894,327	0	0	0	הוצאות רכישה נדחות
677,120	0	677,120	0	0	0	רכוש קבוע
315,454	0	296,521	0	102	18,831	השקעות בחברות כלולות
5,686,004	5,686,004	0	0	0	0	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
600,576	0	600,576	0	0	0	נדל"ן להשקעה אחר
1,026,712	8,162	0	8,699	854,816	155,035	נכסי ביטוח משנה
312,241	16,011	0	23,527	272,703	0	נכסי מסים שוטפים
1,008,650	628,665	26,510	137,270	4,501	211,704	חייבים ויתרות חובה
719,100	180,060	0	53,136	231,533	254,371	פרמיות לגבייה
76,296,715	76,296,715	0	0	0	0	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:						
8,954,701	0	0	2,279,585	4,349,397	2,325,719	נכסי חוב סחירים
23,614,378	0	0	242,377	22,300,134	1,071,867	נכסי חוב שאינם סחירים
1,106,966	0	1,106,966	0	0	0	מניות
2,476,913	0	2,438,167	35,656	0	3,090	אחרות
<u>36,152,958</u>	<u>0</u>	<u>3,545,133</u>	<u>2,557,618</u>	<u>26,649,531</u>	<u>3,400,676</u>	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
7,267,318	7,267,318	0	0	0	0	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,945,842	0	0	264,047	0	1,681,795	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>135,138,121</u>	<u>90,082,984</u>	<u>8,275,242</u>	<u>3,044,297</u>	<u>28,013,186</u>	<u>5,722,412</u>	סך הכל נכסים

(* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
5,391,785	0	5,391,785	0	0	0	<u>סך הכל הון</u>
<u>התחייבויות</u>						
33,789,715	0	0	27,456	32,883,611	878,648	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
89,523,192	89,523,192	0	0	0	0	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
466,704	0	466,704	0	0	0	התחייבויות מסים נדחים
315,134	142,572	99,575	0	-	72,987	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
2,748	0	0	0	2,748	0	התחייבויות בגין מסים שוטפים
1,766,469	99,479	52,849	230,620	468,824	914,697	זכאים ויתרות זכות
<u>3,882,374</u>	<u>168,947</u>	<u>42,493</u>	<u>48,325</u>	<u>835,454</u>	<u>2,787,155</u>	התחייבויות פיננסיות
<u>129,746,336</u>	<u>89,934,190</u>	<u>661,621</u>	<u>306,401</u>	<u>34,190,637</u>	<u>4,653,487</u>	סך הכל התחייבויות
<u>135,138,121</u>	<u>89,934,190</u>	<u>6,053,406</u>	<u>306,401</u>	<u>34,190,637</u>	<u>4,653,487</u>	סך הכל הון והתחייבויות
0	148,794	2,221,836	2,737,896	-6,177,451	1,068,925	סך הכל חשיפה מאזנית
0	0	115,434	-4,558,419	0	4,442,985	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
<u>0</u>	<u>148,794</u>	<u>2,337,270</u>	<u>-1,820,523</u>	<u>-6,177,451</u>	<u>5,511,910</u>	סך הכל חשיפה

(* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.)

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

1. פירוט הרכב ההשקעות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
8,497,605	0	851,942	0	7,645,663	מזומנים ושווי מזומנים
64,251,073	33,724,946	2,698,393	17,088,334	10,739,400	נכסים סחירים
27,777,137	10,823,144	2,009,240	8,210,942	6,733,811	נכסים בלתי סחירים
100,525,815	44,548,090	5,559,575	25,299,276	25,118,874	סך הכל הנכסים
					חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
0	9,613,929	-19,861,015	57,700	10,189,386	

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

סה"כ	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
7,267,318	0	2,777,446	0	4,489,872	מזומנים ושווי מזומנים
60,049,656	30,771,971	3,563,051	16,627,526	9,087,108	נכסים סחירים
22,766,010	9,443,631	1,741,380	7,498,908	4,082,091	נכסים בלתי סחירים
90,082,984	40,215,602	8,081,877	24,126,434	17,659,071	סך הכל הנכסים
					חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
0	9,742,331	-22,875,167	0	13,132,836	

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ

דירוג מקומי (*), ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

סה"כ (**)	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה	
15,254,974	0	0	0	15,254,974	נכסי חוב בארץ
12,649,139	0	33,821	2,492,811	10,122,507	אגרות חוב ממשלתיות
14,763,085	2,145,833	0	3,296,517	9,320,735	נכסי חוב אחרים - סחירים
42,667,198	2,145,833	33,821	5,789,328	34,698,216	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
					סך הכל נכסי חוב בארץ
2,558,669	0	0	1,033,637	1,525,032	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי
441,306	0	0	26,475	414,831	כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על-ידי החברה

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ (המשך)

דירוג מקומי (*), ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח					
סה"כ (**)	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה	
נכסי חוב בארץ					
14,280,712	0	0	0	14,280,712	אגרות חוב ממשלתיות
11,484,927	39,188	36,579	2,844,703	8,564,457	נכסי חוב אחרים - סחירים
11,559,351	1,092,908	113,384	3,246,215	7,106,844	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
37,324,990	1,132,096	149,963	6,090,918	29,952,013	סך הכל נכסי חוב בארץ
3,634,466	0	16,788	1,888,242	1,729,436	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי
589,928	0	0	589,928	0	כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על-ידי החברה

(* המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודרוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל

דירוג בינלאומי (*), ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח					
סה"כ (**)	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה	
3,947,759	973,273	893,624	2,031,403	49,459	סך הכל נכסי חוב בחו"ל
0	0	0	0	0	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי
דירוג בינלאומי (*), ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח					
סה"כ (**)	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה	
4,295,110	34,427	914,967	2,711,648	634,068	סך הכל נכסי חוב בחו"ל
576,723	0	0	0	576,723	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

(* המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Moody's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

א. כללי

1. החל מיום 29 באוקטובר 2012 ("מועד רכישת השליטה"), המחזיקים הסופיים במניות החברה הם ה"ה שלמה אליהו וחיה אליהו המחזיקים באמצעות אליהו הנפקות (ביחד: "בעל השליטה"). לפרטים נוספים בדבר החזקות בעל השליטה בחברה ראה באור 1.

פרטים ונתונים אודות עסקאות עם בעל השליטה, עם קרוביו או חברות בשליטתו או עסקאות עם צד שלישי שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי ("עסקאות בעל שליטה") מובאים בסעיפים ג'-ה' להלן.

2. נכון למועד הדוח מחזיק מר שלמה אליהו, במישרין ובעקיפין, בכ-27% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד לישראל בע"מ ("בנק אגוד") ולכן, החל ממועד רכישת השליטה, עסקאות של החברה ו/או חברות מאוחדות שלה עם בנק אגוד ו/או עם חברות בשליטתו מסווגות כעסקאות אשר לבעל השליטה בחברה עניין אישי בהן. זאת, בנוסף להיותן, החל ממועד כהונתו של מר שלמה אליהו כדירקטור בחברה, התקשרויות אשר לנושא משרה בחברה עניין אישי בהן.

על פי הוראות הממונה על ההגבלים העסקיים באישור שניתן על ידו בקשר עם רכישת השליטה, החל ממועד השלמת העסקה לרכישת השליטה, החברה לא תתקשר (במישרין ובעקיפין), בהסכם עם חברות סוחרות אשר בעל השליטה מחזיק בהן 5% ומעלה מהון המניות, במישרין או בעקיפין, לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגינו תשולם מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ובתנאים שנקבעו על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים.

נכון למועד דוח זה, ההוראה האמורה רלוונטית רק להתקשרות עם בנק אגוד.

פרטים ונתונים ביחס לעסקאות עם בנק אגוד ("צד קשור אחר") מובאים בסעיפים ג'-ד' ו-ו' להלן.

3. פרטים ונתונים ביחס להתקשרויות עם חברות כלולות מובאים בסעיפים ג', ד' ו-ז' להלן.

לא נכלל בבאור תיאור של עסקאות בעל שליטה ו/או צדדים קשורים אחרים אשר ההתקשרות בגינם בוצעה בטרם הפכו להיות צד קשור. נתונים כספיים בקשר עם עסקאות אלו בתקופת הדוח כלולות בנתונים בסעיפים ג' ו-ד' להלן. יתרות ועסקאות בין החברה לבין צדדים קשורים ובעל ענין אשר בוצעו בעת היותו צד קשור ו/או בעל ענין, ואשר לאחר מכן ובמשך תקופת הדוח לא היה עוד בעל ענין ו/או צד קשור, מתוארות בבאור זה, עקב נתוני תקופות קודמות המצויות במספרי ההשוואה.

¹ למעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה מלוא מניותיה הוחזקו, במישרין או בעקיפין, על ידי החברה, דהיינו, מגדל שוקי הון.

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות

1. הקבוצה מבצעת או עשויה לבצע עסקאות עם בעל עניין ו/או עסקאות בעל שליטה במהלך העסקים הרגיל שלה, לרבות, אך לא רק, עסקאות מן הסוגים ובעלות המאפיינים כמפורט להלן: רכישת נכסים, שכירות נכסי מקרקעין, רכישה של מוצרים ושירותים באמצעות בעל השליטה, שיתופי פעולה לרבות ביחס להשקעות משותפות וקבלת שירותים פיננסים או כלכליים. מובהר כי העסקאות האמורות לעיל אינן מהוות רשימה סגורה.
2. כמפורט בסעיף 4 להלן, דירקטוריון החברה אימץ קווים מנחים וכללים לסיווגה של עסקה של מי מחברות הקבוצה בהתאם לקבוע בתקנה 41(א3)(1) לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010 ("נוהל זניחות"). כללים וקווים מנחים אלה משמשים לבחינת היקף הגילוי והדיווח הנדרש על-פי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970 ("תקנות הדיווח") על חברות ציבוריות בקשר עם עסקאות עם בעל עניין ו/או בעל השליטה, לרבות לעניין הדיווח בדוח התקופתי (כקבוע בתקנה 22 לתקנות הדיווח).
3. הנתונים הכספיים הכלולים בסעיפים ג' ו-ד' להלן כוללים נתונים כספיים של עסקאות זניחות. פירוט עסקאות בעל שליטה ו/או עם צדדים קשורים אחרים אינו כולל תיאור של עסקאות המסווגות כזניחות בהתאם למבחני הזניחות שקבע הדיקטוריון.
4. ביום 22 במרס 2017 החליט דירקטוריון החברה לעדכן את הקווים המנחים והכללים לסיווגה של עסקה עם בעל עניין ו/או עם בעל השליטה כ"עסקה זניחה". בהתאם להחלטה זו, עסקה כאמור תיחשב כ"עסקה זניחה", אם יתקיימו בה כל התנאים הבאים:

(1) היא איננה עסקה חריגה (כמשמעות המונח בחוק החברות).

(2) בהיעדר שיקולים איכותיים מיוחדים העולים מכלל נסיבות העניין, עסקה תחשב כעסקה זניחה אם יתקיים אחד התנאים המפורטים להלן:

א) עסקת ביטוח -

1. הסכום הכולל של הפרמיות בגין העסקה, לרבות עסקאות נפרדות שקיימת ביניהן תלות, לא יעלה על 2 מיליון ש"ח (מותאם לעליית מדד המחירים לצרכן מהמדד הידוע בינואר 2017) ויחס הפרמיות לא יעלה על 0.5%.
2. יחס ההתחייבויות בתחום הרלוונטי לא יעלה על 0.5% (לצורך חישוב יחס ההתחייבות, ההתחייבות נשוא האירוע תהיה סכום הביטוח).

ב) עסקאות ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות ופיננסים - העסקאות מבוצעות באותם תנאים הניתנים לעובדי הקבוצה.

ג) התקשרויות אחרות -

1. היקף העסקה בכל עסקה אינו עולה על 5 מיליון ש"ח (בעסקה בתחום השקעות היקף העסקה של בעל השליטה או בעל העניין ייבחן על פי העמלות או דמי הניהול אותם יקבל בעל השליטה/בעל העניין או ישלם, לפי העניין), כשסכום זה מותאם לעליית מדד המחירים לצרכן מהמדד הידוע בינואר 2017

וכן-

2. תוצאות מדידתה למול אמת המידה הרלבנטית (אחת או יותר), כאמור להלן, לא עולה על 0.5%.

אמות המידה הרלוונטיות לבחינת סיווגה של עסקה מסוימת כעסקה זניחה הן:

- במכירה של ביטוח או רכישת ביטוח משנה - יחס פרמיות.
- ברכישת נכס - יחס נכסים.
- במכירת נכס - יחס רווחים, יחס נכסים.
- ברכישת/מכירת מוצרים או שירותים אחרים - יחס הוצאות או יחס הכנסות בגין שירותים, על פי העניין.
- בנטילת התחייבות כספית (כולל נטילת אשראי) - יחס התחייבויות.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות (המשך)

לעניין זה:

יחס פרמיות: הפרמיות נשוא האירוע חלקי סך הפרמיות השנתיות במגזר הפעילות הרלוונטי (ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות, ביטוח כללי) כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.

יחס נכסים: היקף הנכסים נשוא האירוע (נכסים נרכשים או נמכרים) חלקי סך הנכסים; היחס יימדד בנפרד ביחס לכספי עמיתים בניהול הקבוצה וביחס לכספי נוסטרו. במקרה של עסקה משותפת לכספי עמיתים ונוסטרו, ייבדק היחס הרלבנטי בנפרד לגבי כל סוג נכסים בהתאם לגובה הסכום של חלק הנוסטרו/ כספי עמיתים, לפי העניין בעסקה אל מול הסך הכולל של הנכסים, כספי נוסטרו/ כספי עמיתים לפי העניין, לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.

יחס רווחים: הרווחים או ההפסדים המשויכים לאירוע חלקי הרווח או ההפסד השנתי הכולל לתקופה (לרבות שינויים בקרנות הון) הממוצע בשלוש השנים הקלנדריות האחרונות.

יחס התחייבויות: ההתחייבות נשוא האירוע חלקי סך ההתחייבויות לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.

יחס הון עצמי: הגידול או הקיטון בהון העצמי חלקי ההון העצמי לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.

יחס הכנסות משירותים: היקף הכנסות נשוא האירוע חלקי סך ההכנסות השנתיות הממוצעות בשלוש השנים האחרונות שאינן מפרמיות, מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.

יחס הוצאות בגין שירותים: היקף ההוצאות נשוא האירוע חלקי הוצאות הנהלה וכלליות השנתיות כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.

5. ביחס לעסקאות רב שנתיות, יחושב היקף העסקה לצרכי בחינת הזניחות על בסיס שנתי, כך לדוגמה בעסקת ביטוח למספר שנים, כהיקף העסקה ייחשבו דמי הביטוח השנתיים המשולמים או הנגבים. עסקאות נפרדות אשר קיימת ביניהן תלות, כך שבפועל הינן חלק מאותה התקשרות, יבחנו כעסקה אחת.

6. במקרים בהם, לפי שיקול דעת החברה, כל אמות המידה הכמותיות הנזכרות לעיל אינן רלבנטיות לבחינת זניחות של עסקה, תיחשב העסקה כזניחה בהתאם לאמת מידה רלבנטית אחרת, שתיקבע על ידי החברה, ובלבד שאמת המידה הרלבנטית המחושבת לעסקה תהיה בשיעור של פחות מ-0.5% וכן שהיקף העסקה לא יעלה על סך של 5 מיליון ש"ח, כשסכום זה צמוד למדד כאמור לעיל.

7. בחינת השיקולים האיכותיים של עסקת בעל השליטה או בעל העניין, עשויה להוביל לסיווג העסקה כעסקה לא זניחה למרות המפורט לעיל. כך למשל ולשם הדוגמה בלבד, עסקת בעל שליטה לא תיחשב בדרך כלל כזניחה אם היא נתפסת כאירוע משמעותי על-ידי הנהלת החברה ומשמשת כבסיס לקבלת החלטות ניהוליות או אם במסגרת עסקת בעל השליטה או בעל העניין, צפוי בעל השליטה או בעל העניין, לקבל טובות הנאה שיש חשיבות במסירת דיווח עליהם בציבור.

8. עסקה שסווגה על-ידי חברה מוחזקת של החברה תחשב זניחה גם ברמת החברה. עסקה כאמור אשר סווגה על-ידי החברה המוחזקת כלא זניחה תבחן מול אמות המידה הרלבנטיות ברמת החברה.

9. דירקטוריון החברה יבחן את הצורך בעדכון הוראות נהל זה מעת לעת, בשים לב לעסקאות בעלי השליטה או בעלי העניין, בהן מתקשרת החברה ושינויים בהוראות הדין הרלבנטיות.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. יתרות של בעלי עניין וצדדים קשורים

בעלי עניין, צדדים קשורים ואנשי מפתח ניהוליים בחברה ו/או בחברות בהן הם מכהנים כנושאי משרה, לרבות בעל השליטה ו/או קרוביו אשר מכהנים כנושאי משרה, עשויים לרכוש, מידי פעם, חוזי ביטוח, חוזי השקעה או מוצרים פיננסיים אחרים שהונפקו על ידי הקבוצה ו/או נמכרים על ידי חברות הקבוצה וזאת בתנאי שוק ובמהלך העסקים הרגיל. פרטים בדבר עסקאות אלו אינם כלולים בבאור זה.

הרכב

ליום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים (*)	קבוצת אליהו	
11,321	0	2,526	חייבים ויתרות חובה
24,885	98,001	0	נכסי חוב (**)
0	3,033	0	מניות
0	-648	0	זכאים ויתרות זכות
-2,687	-5,956	0	התחייבויות פיננסיות

(*) יתרת נכסי חוב הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין עמדה על סך של 126,694 אלפי ש"ח.

(**) לפני רכישת השליטה בחברה רכשו החברה וחברות הבנות שלה אגרות חוב ומניות של בנק אגוד והחל ממועד רכישת השליטה בחברה ונכון למועד הדוח הן אינן רוכשות ניירות ערך של בנק אגוד אולם, מעת לעת, הן מוכרות החזקות אלו במסגרת המסחר הרגילה.

ליום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים (*)	קבוצת אליהו	
1,605	826	4,668	חייבים ויתרות חובה
46,324	139,040	0	נכסי חוב (**)
0	2,642	0	מניות
0	-752	0	זכאים ויתרות זכות (***)
-2,261	-9,954	0	התחייבויות פיננסיות (***)

(*) יתרת נכסי חוב הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין עמדה על סך של 196,414 אלפי ש"ח.

(**) לפני רכישת השליטה בחברה רכשו החברה וחברות הבנות שלה אגרות חוב ומניות של בנק אגוד והחל ממועד רכישת השליטה בחברה ונכון למועד הדוח הן אינן רוכשות ניירות ערך של בנק אגוד אולם, מעת לעת, הן מוכרות החזקות אלו במסגרת המסחר הרגילה.

(***) בחודש ספטמבר 2016, במסגרת הנפקת אג"ח (סדרה ה') של מגדל גיוס הון, חברה בת של מגדל ביטוח, רכש בנק אגוד כ-10 מיליון ש"ח ע"נ.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, אלפי ש"ח

חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו	
0	975	408	פרמיות שהתקבלו
0	112	0	עמלות והשתתפות ברווחים בביטוח קבוצתי
0	33	229	תביעות ששולמו
0	1,053	0	הסכמי הפצה ותפעול
671	626	0	עמלת סוכן ועמלות אחרות
0	38	0	הכנסות מדמי שכירות / דמי שימוש
917	0	0	הכנסות מדמי ניהול
0	0	1,042	עלויות העסקה
429	-8,715	-2	אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, אלפי ש"ח

חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו	
34	995	422	פרמיות שהתקבלו
0	146	0	עמלות והשתתפות ברווחים בביטוח קבוצתי
25	166	120	תביעות ששולמו
0	1,091	0	הסכמי הפצה ותפעול
5,341	765	0	עמלת סוכן ועמלות אחרות
0	56	0	הכנסות מדמי שכירות / דמי שימוש
1,200	0	0	הכנסות מדמי ניהול
0	0	910	עלויות העסקה
2,995	-743	0	אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, אלפי ש"ח

חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו	
7	1,248	2,445	פרמיות שהתקבלו
0	162	0	עמלות והשתתפות ברווחים בביטוח קבוצתי
95	387	4	תביעות ששולמו
0	1,232	0	הסכמי הפצה ותפעול
6,626	858	0	עמלת סוכן ועמלות אחרות
189	0	0	הכנסות מדמי שכירות / דמי שימוש
900	0	0	הכנסות מדמי ניהול
0	0	2,206	עלויות העסקה
907	-425	0	אחר

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה

להלן תיאור של עסקאות בעל שליטה תוך הפרדה של עסקאות חריגות לפי סעיף 270(4) לחוק החברות ועסקאות שאינם חריגות שאינן לפי סעיף 270(4) לחוק החברות.

מהות העסקה ועיקריה	עסקאות חריגות עם בעל שליטה מס' צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר
<p>תנאי העסקה מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז - מר אליהו אליהו, אחיו של מר שלמה אליהו, החל לעבוד במגדל ביטוח ביום 1 בינואר 2013 בתפקיד מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז, בשכר חודשי של 50 אלפי ש"ח ותנאים נלווים ובכלל זה הבראה, חופשה, מחלה, אחזקת רכב, החזר הוצאות, הפרשות סוציאליות, ביטוח אובדן כושר עבודה והפרשות לקרן השתלמות. הגמול הכולל למר אליהו אליהו בשנת 2017 עמד על כ-1,042 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס שכר) בתוספת הפרשה לבונוס בסך 167 אלפי ש"ח². תנאי ההעסקה אושרו לראשונה בחודש מרס 2013. תוקף האישור הנוכחי, על פי הדין, הינו עד ליום 1 לינואר 2019. לפרטים נוספים בדבר תנאי הנהונה של מר אליהו אליהו ראה דיווח מיידי של החברה מיום 23 במרס 2016, אסמכתא מספר 01-013122-2016, בדבר זימון האסיפה הכללית ודיווח מיידי של החברה מיום 5 באפריל 2016, אסמכתא מספר 01-01-2016-042220 בדבר תוצאות האסיפה הכללית.</p>	1 מר אליהו אליהו	5 באפריל 2016 - אישור האסיפה הכללית של החברה
<p>מענקי 2017 עד וכולל 2019 - אישור מענק שנתי נורמטיבי למר אליהו אליהו, בסך של 200 אלפי ש"ח, בגין כל שנה קלנדרית מהשנים 2017 עד וכולל 2019. בהתאם למדיניות התגמול המעודכנת, יהיה המענק השנתי למר אליהו אליהו מבוסס ביצועים. סכום המענק בכל שנה קלנדרית ייקבע על יסוד המענק הנורמטיבי, בהתאם לציון ביצוע בטווח שבין 70%-ל-140%. בציון 100% המענק יהא בסך השווה למענק הנורמטיבי. בציון ביצוע מתחת ל-70%, מר אליהו אליהו אינו זכאי לבונוס. בציון ביצוע של 140% ומעלה, מר אליהו אליהו יהא זכאי למענק מקסימלי של 280 אלפי ש"ח, לשנה. לפרטים נוספים בדבר המענק השנתי והנורמטיבי ראה דיווח מיידי מיום 22 בדצמבר 2016 (דוח מיידי משלים בדבר זימון אסיפה כללית), אסמכתא מספר 01-01-142339-2016 וכן דיווח מיידי בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017 (אסמכתא: 01-000333-2017).</p> <p>לפרטים בדבר אישור המענק השנתי הנורמטיבי למר אליהו אליהו לשנים 2014 עד וכולל 2016, בתנאים דומים למענק שאושר לשנים 2017 עד וכולל 2019, ראה דיווח מיידי מיום 22 בספטמבר 2014, אסמכתא מספר 01-01-161913-2014, בדבר זימון האסיפה הכללית ודיווח מיידי מיום 27 באוקטובר 2014, אסמכתא מספר 01-01-181653-2014 בדבר תוצאות האסיפה הכללית.</p>	1 מר אליהו אליהו (המשך)	30 בדצמבר 2016 - אישור אסיפה כללית של החברה
<p>רכישת תיק ביטוח כללי (חידושים) - התקשרות של מגדל ביטוח בהסכם לקליטת עסק חדש בביטוח כללי של אליהו בטוח החל משנת 2013. תמורת העסקה נקבעה בסך של 260 מיליון ש"ח ושולמה ביום 1 באוקטובר 2013 (יתרת הנכסים הבלתי מוחשיים ליום 31 בדצמבר 2016 הינה כ-207 מיליון ש"ח). לצורך בחינת אישור ההתקשרות מונתה וועדה מיוחדת בלתי תלויה של הדירקטוריון. עסקה זו טופלה כצירוף עסקים. במסגרת העסקה לא נרכשו נכסים מוחשיים ולא הועברו התחייבויות למגדל ביטוח. לפרטים נוספים ראה באור 4 לעיל. מגדל ביטוח נשאה בעלויות ישירות המיוחסות לרכישה בסכום שאינו מהותי שנכללו במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות בדוח רווח והפסד בשנת 2013. במסגרת ההסכם, נקבע למגדל ביטוח שיפוי מאלהו בטוח בגין כל חבות שתחול על מגדל ביטוח או תביעה או טענה שתוגש כנגדה או כל נזק שיגרם לה ביחס ללקוחות אליהו בטוח אשר עילתה קודמת למועד עריכת פוליסה חדשה במגדל ביטוח; חבות או אחריות כלשהי כלפי סוכני אליהו בטוח שאינה בקשר עם פוליסות חדשות או בקשר עם פעילותה של מגדל ביטוח מול הסוכנים באשר לפוליסות החדשות; תביעות של מי מעובדי אליהו בטוח שלא עברו להיות מועסקים במגדל ביטוח, או זכויות עובדי אליהו בטוח שעברו להיות מועסקים במגדל ביטוח, הנובעות מהתקופה שקדמה להעסקתם במגדל ביטוח; כל חבות או אחריות אחרת כלפי צד ג' שעילתה או מקורה בתקופה הקודמת ליום 1 בינואר 2013; חשיפות אחרות כלשהן של מגדל ביטוח בגין פעילותה של אליהו בטוח בעבר או בעתיד. דיווח בדבר זימון האסיפה הכללית לאישור התקשרות זו (נוסח אחרון) פורסם ביום 25 בספטמבר 2013, אסמכתא מספר 01-01-150849-2013, ודיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית פורסם ביום 30 בספטמבר 2013, אסמכתא מספר 01-01-152673.</p>	2 אליהו בטוח	30 בספטמבר 2013 - אישור אסיפה כללית של החברה

¹ בכל מקום בבאור זה, משמעו מועד אישור האורגן הרלוונטי האחרון בהיבט של דיני החברות וזהות אותו האורגן. עסקאות שאושרו באסיפת בעלי המניות אושרו קודם לכן בוועדת הביקורת ובדירקטוריון אותה החברה במקרים בהם נערך עדכון /או שינוי להתקשרות קודמת, תיאור מכלול ההתקשרות יהא בתאריך המוקדם מבין השניים.

² ככפוף לאישור המוסדות המוסמכים.

מהות העסקה ועיקריה	עסקאות חריגות עם בעל שליטה מס' צד להתקשרות עם החברה מועד אישור / הארגון מאשר	2 אליהו בטוח (המשך)
<p>הסכם לרכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי - מגדל ביטוח התקשרה עם אליהו בטוח בע"מ ("אליהו בטוח") בהסכם במסגרתו הועבר לאחריותה הבלעדית של מגדל ביטוח תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי, הכולל פוליסות שהונפקו על ידי אליהו בטוח עד ליום 31 בדצמבר 2012 ("תיק הביטוח"). במקביל להעברת תיק הביטוח העבירה אליהו בטוח למגדל ביטוח סכום (במזומן) השווה להערכה האקטוארית של ההתחייבויות הכלולות בתיק הביטוח (המיועד למימון הטיפול בתיק הביטוח) בהתאמות הקבועות בהסכם (ההערכה האקטוארית של החשיפה בגין התביעות שהיו כלולות בתיק הביטוח, נכון ליום 30 ביוני 2015, על פי דוחותיה הכספיים של אליהו בטוח, הייתה בסכום של כ-393 מיליון ש"ח), וכן את סכום ההוצאות העקיפות (לעניין אישור לתיקון סכום ההוצאות העקיפות ראה להלן).</p>	<p>3 בפברואר 2016 - אישור האסיפה הכללית של החברה</p>	<p>2 אליהו בטוח (המשך)</p>
<p>בתמורה לטיפול בתיק הביטוח תהא מגדל ביטוח זכאית ל-71% מהרווחים שינבעו מתיק הביטוח, ככל שיהיו, אך לא פחות מ-7 מיליון ש"ח (רווח מובטח על ידי אליהו בטוח, אשר יועבר כמקדמה במועד השלמת העסקה).</p> <p>במסגרת ההתקשרות וכתנאי לה, נחתם הסכם ביטוח משנה בין מגדל ביטוח לבין SWISS RE ("סוויס"), במסגרתו תעניק סוויס כיסוי ביטוחי לתיק הביטוח המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של מגדל ביטוח ("ביטוח המשנה של סוויס"). בהתאם להסכם ביטוח המשנה של סוויס, סוויס תהא זכאית לפרמיה בסך של כ-11 מיליון ש"ח (אשר תועבר כמקדמה מיד לאחר השלמת העסקה ובהתאם למנגנון שנקבע) וכן (בנוסף על הפרמיה האמורה) ל-29% מהרווחים אשר ינבעו מתיק הביטוח, ככל שינבעו.</p> <p>כמו כן במסגרת ההתקשרות, נקבעו הסדרים ביחס לחובת שיפוי ותשלום של אליהו בטוח במקרה בו סכום ההערכה האקטוארית וביטוח המשנה של סוויס לא יספיקו לכיסוי התביעות וההוצאות בקשר עם תיק הביטוח, כאשר שיפוי כאמור יילקח במסגרת ההתחשבנות בין הצדדים. כמו כן, התחייבה אליהו בטוח באופן נפרד לשפות את מגדל ביטוח במקרה בו הסכומים המופקדים בחשבון ההוצאות לא יספיקו לכיסוי ההוצאות העקיפות בקשר עם תיק הביטוח, שיפוי כאמור יקוזז מרווחים שיהיו למגדל ביטוח מתיק הביטוח, ככל שיהיו. בנוסף להתחייבות השיפוי, במועד השלמת העסקה תעמיד אליהו בטוח ערבות בנקאית אוטונומית מתאגיד בנקאי ישראלי לטובת מגדל ביטוח, בגובה של 5% מסכום ההערכה האקטוארית ("הערבות הבנקאית"). הערבות הבנקאית תהא בתוקף עד לשנת 2020 לכל הפחות, וסכום הערבות הבנקאית יתעדכן אחת לשנה, בהתאם לסכום הערכת התביעות הכלולות בתיק הביטוח, כמדווח בדוחות הכספיים של מגדל ביטוח.</p> <p>כמו כן נקבעו במסגרת ההתקשרות הסדרים שונים לשיפוי במקרים בהם ביטוח המשנה של סוויס אינו חל (כגון מחמת חריגים הקבועים בתנאי ביטוח המשנה של סוויס) ובמקרים של תביעות, דרישות והליכים שונים שנקבעו בין הצדדים, כאשר שיפוי מכוח הסדרים כאמור לא ייכלל במסגרת ההתחשבנות. בהתאם לכך נכון לתאריך המאזן נרשמו הפרשות בסך של כ-2.5 מיליון ש"ח, ראה באור 38.ג. ביום 21 באפריל 2016, לאחר שהתקבל אישור בית המשפט לעסקה, הושלמה העסקה ותיק הביטוח הועבר לאחריותה של מגדל ביטוח.</p> <p>לפרטים נוספים ראו דיווח בדבר זימון האסיפה הכללית לאישור התקשרות זו מיום 29 בדצמבר 2015, אסמכתא מספר 081583-01-2015, ודיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 3 בפברואר 2016, אסמכתא מספר 022456-01-2016. ודיווח מידי מיום 24 באפריל 2016 בדבר השלמת העסקה, אסמכתא מספר 054871-01-2016.</p> <p>לעניין בקשות לתובענות ייצוגיות שהוגשו, ראה באור 1.39.ב. תביעות מספר 27 ו-30.</p>	<p>4 באוגוסט 2016 - אישור האסיפה הכללית של החברה</p>	<p>4 באוגוסט 2016 - אישור האסיפה הכללית של החברה</p>
<p>אישור תיקון להסכם רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי בשל טעות שנפלה בנוסח המקורי של ההסכם בנוגע לחישוב סכום ההוצאות העקיפות - עיקר התיקון הינו בנוגע לאופן חישוב סכום ההוצאות העקיפות אשר היה על אליהו בטוח להעביר למגדל ביטוח במועד השלמת ההסכם, כך שבהתאם לתיקון האמור סכום ההוצאות העקיפות יחושב כ-3% מההערכה האקטוארית המתואמת, לפני ביטוח משנה (במקום 3% מההערכה האקטוארית "המקורית" (קרי ההערכה האקטוארית למועד הקובע, 30 ביוני 2015), לפני ביטוח משנה).</p> <p>בהתאם להערכה האקטוארית המתואמת (נכון למועד ההשלמה, על פי הנתונים ליום 31 במרס 2016), סכום ההוצאות העקיפות בהתאם לתיקון האמור לעיל הסתכם לסך של כ-9.8 מיליון ש"ח.</p> <p>לפרטים נוספים ראו דיווח בדבר זימון האסיפה הכללית מיום 28 ביוני 2016, אסמכתא מספר 068974-01-2016, דיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 4 באוגוסט 2016, אסמכתא מספר 097930-01-2016.</p>	<p>4 באוגוסט 2016 - אישור האסיפה הכללית של החברה</p>	<p>4 באוגוסט 2016 - אישור האסיפה הכללית של החברה</p>

מס' עם החברה	עסקאות חריגות עם בעל שליטה	מועד אישור / האורגן מאשר	מהות העסקה ועיקריה
			צד להתקשרות עם החברה
3	ישראל אליהו	22 במרס 2017 - אישור דירקטוריון החברה	<u>תנאי כהונה</u> - מר ישראל אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח, כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של מגדל ביטוח וכיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ ("שוקי הון"). בגין כהונתו בחברה ובמגדל ביטוח, מר ישראל אליהו זכאי לגמול שנתי בסך של 129 אלפי ש"ח ולגמול השתתפות בשיבות דירקטוריון ו/או ועדותיו בסך של כ-5 אלפי ש"ח לשיבה הזהים לגמול אותו מקבלים הדירקטורים האחרים, לרבות הדח"צים (לא כולל יו"ר הדירקטוריון). מר ישראל אליהו אינו מקבל גמול בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון שוקי הון. לסכומים האמורים יתווסף מע"מ כדין והם יעודכנו פעם בשנה בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן. תנאים אלו, אשר אושרו לראשונה בחודש נובמבר 2013, הינם בהתאם לתקנה 1ב(3) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000 ("תקנות ההקלות"). הגמול הכולל אשר שולם למר ישראל אליהו בגין כהונתו בחברה ובמגדל ביטוח בשנת 2017 עמד על כ-274 אלפי ש"ח (עלות כוללת). לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 19 בנובמבר 2013, אסמכתא מספר 2013-01-196653 ודיווח מיידי מיום 22 במרס 2017, אסמכתא מספר 2017-01-027750.
4	עופר אליהו	30 בדצמבר 2016 - אישור האסיפה הכללית של החברה	<u>תנאי כהונה</u> - מר עופר אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כמנכ"ל מגדל ביטוח ויו"ר דירקטוריון במקפת וביוזמה. לפרטים בדבר תנאי העסקה של מר עופר אליהו בתפקידים אלו, ראה סעיף 4.ט.ג להלן.
5	בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בחברה	28 בנובמבר 2017 - אישור דירקטוריון החברה לביטוח נושאי משרה	<u>ביטוח נושאי משרה</u> - לפרטים בדבר פוליטת ביטוח נושאי המשרה של החברה ושל חברות מאוחדות, וכן פוליטת ביטוח נושאי משרה של שוקי הון, לרבות לנושאי משרה שהינם בעל השליטה או קרובו, ראה סעיף 4.ט.ה להלן. הכיסוי הביטוחי האמור לבעל השליטה ו/או קרוביו אושר בהתאם לתקנה 1ב לתקנות ההקלות.
		30 בדצמבר 2016 - אישור האסיפה הכללית למתן כתבי שיפוי ולמתן כתבי פטור	<u>שיפוי לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוביו</u> - ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה מתן כתבי שיפוי גם לנושאי משרה שהם בעל השליטה וקרוביו. <u>מתן כתבי פטור</u> - ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית מתן כתבי פטור לנושאי משרה ולדירקטורים, לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו, אשר לא היו בידם כתבי פטור באותו המועד. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של החברה מיום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) שעל סדר יומה, בין היתר, אישור מתן כתבי השיפוי והפטור, אסמכתא מספר 2016-01-142339 וכן דיווח מיידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 2017-01-000333. לפרטים אודות כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהינם בעל השליטה או למי שלבעל השליטה יש בו ענין אישי ראה באור 2.39.ד.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה (המשך)

עסקאות בעל שליטה שאינן חריגות ואינן זניחות

מהות העסקה ועיקרה	מועד אישור / הארגון מאשר	צד להתקשרות עם החברה
<p>השקעת כספים בשותפות מוגבלת שהיא קרן הגידור MGT HEDGE FUND, L.P - קרן גידור שהוקמה ביום 1 בינואר 2014 על ידי שוקי הון ונוהלה על ידה באמצעות שותף כללי שבבעלותה ובשליטתה המלאה. המשקיעים בקרן, בחלקים שווים, הם שוקי הון ואליהו בטוח שכל אחד מהצדדים השקיע בקרן סך של 35 מיליון ש"ח עם אפשרות להגדלת ההשקעה עד להיקף כולל של 50 מיליון ש"ח כל אחד ובתמורה לדמי ניהול ודמי הצלחה שאושרו על-ידי ועדת הביקורת בהתאם לתנאי השוק. אין התחייבות הדדית בין שוקי הון לבין אליהו בטוח להשקעה בקרן. אליהו בטוח הודיעה לשוקי הון כי השקעתה תהיה מוגבלת לעד 50% מנכסי הקרן. יתרת ההשקעה של אליהו בטוח ליום 31 בדצמבר 2014 עמדה על כ-38 מיליון ש"ח. בשנת 2015 משכו אליהו בטוח ושוקי הון את מלוא השקעתם בקרן הגידור ופעילותה הופסקה. בחודש אוגוסט 2015 אישר דירקטוריון שוקי הון את פירוק הקרן. דיווח בדבר אישור ההתקשרות פורסם ביום 8 במאי 2014, אסמכתא מספר 2014-01-059139.</p>	7 במאי 2014 - אישור ועדת הביקורת של החברה	אליהו בטוח

א. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים אחרים

להלן תיאור של עסקאות עם צדדים קשורים אחרים תוך הפרדה של עסקאות חריגות לפי סעיף 270(4) לחוק החברות ועסקאות שאינן חריגות שאינן לפי סעיף 270(4) לחוק החברות.

עסקאות בעל שליטה שאינן חריגות ואינן זניחות

מהות העסקה ועיקרה	מועד אישור / הארגון מאשר	צד להתקשרות עם החברה
<p>פעילות בנקאית שוטפת- ההתקשרויות עם בנק אגוד וצדדים קשורים לו במסגרת פעילות הגזברות וההשקעות השוטפות של חברות הקבוצה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק. במסגרת האישור נקבעו תנאים שונים על מנת להבטיח תנאי שוק שאינם חורגים מתנאים מקובלים לגבי עסקאות דומות עם בנקים אחרים. ההתקשרויות אושרו לראשונה בינואר 2013 ויאשרו אחת לשלוש שנים אם וככל שיידרש. היקף התשלומים ששולמו על ידי חברות הקבוצה לבנק אגוד, בגין שירותי ברוקראז' וקסטודיאן, הסתכמו בשנים 2017, 2016 ו-2015 לסך של כ-326 אלפי ש"ח, כ-364 אלפי ש"ח וכ-323 אלפי ש"ח, בהתאמה.</p>	21 בפברואר 2018 - אישור ועדת הביקורת של החברה מגדל ביטוח וחברות הבת של מגדל ביטוח	בנק אגוד
	19 בנובמבר 2016 - אישור ועדת הביקורת של החברה לשוקי הון וחברות הבת שלה	

ז. חברות כלולות

1. לעניין השקעות בחברות כלולות ראה באור 7 השקעה בחברות מוחזקות.
2. בחודש יוני 2009 הונפקו למגדל אחזקות נדל"ן בע"מ ("אחזקות נדל"ן"), חברה בת של מגדל ביטוח, שטרי הון מחברה כלולה, קניון רמת אביב בע"מ ("רמת אביב"), בסך של כ-76 מיליון ש"ח ע"נ לתקופה שלא תפחת מחמש שנים. הסכום האמור אינו צמוד למדד ואינו נושא ריבית. בחודש יוני 2014 נפרעו שטרי הון בסך של כ-61 מיליון ש"ח. במהלך שנת 2015 נפרעה יתרת שטרי הון.
3. (א) במחצית השנייה של שנת 2014 העמידה רמת אביב הלוואה לבעלי מניותיה, בהתאם לשיעור אחזקתם, כאשר חלקה של אחזקות נדל"ן הינו כ-5 מיליון ש"ח. סכום זה אינו צמוד למדד ונושא ריבית נומינלית קבועה של 3.23%. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 יתרת הלוואה הסתכמה לסך של כ-5.1 מיליון ש"ח. בתחילת שנת 2015 נפרעה יתרת הלוואה.
- (ב) בתחילת שנת 2015 העמידה רמת אביב הלוואות לבעלי מניותיה, בהתאם לשיעור אחזקתם, כאשר חלקה של אחזקות נדל"ן הינו כ-7.5 מיליון ש"ח. הלוואות אלו אינן צמודות למדד ונושאות ריבית נומינלית קבועה של 3.05%. עד לתום שנת 2015 נפרעו הלוואות אלו.
- (ג) בחודש ספטמבר 2016 העמידה אחזקות נדל"ן לרמת אביב הלוואה בסכום של כ-23 מיליון ש"ח. הלוואה ניתנה לקניון רמת אביב על ידי בעלי מניותיה בהתאם לשיעור אחזקתם. הלוואה נושאת ריבית שנתית של 4% ותיפרע מעודפי המזומנים בקניון כפי שיהיו מעת לעת. יתרת הלוואה ליום 31 בדצמבר 2017 הינה כ-10 מיליון ש"ח וליום 31 בדצמבר 2016 כ-19 מיליון ש"ח.
- (ד) בגין הלוואות שנתקבלו מרמת אביב נרשמו הוצאות מימון בשנת 2015 של כ-30 אלפי ש"ח.
- (ה) בגין שטרי ההון שהונפקו על ידי רמת אביב והלוואות שניתנו לרמת אביב נרשמו הכנסות מימון בשנים 2017, 2016 ו-2015 של כ-588 אלפי ש"ח, כ-211 אלפי ש"ח וכ-240 אלפי ש"ח, בהתאמה.
4. מגדל ביטוח שילמה לרשף סוכנות לביטוח (2004) בע"מ, חברה כלולה של החברה, עד למכירתה בתום הרבעון השלישי של שנת 2015, עמלות בגין שיווק מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיוניים בשנת 2015 בסכום כולל של כ-2,130 אלפי ש"ח.
5. מגדל ביטוח שילמה לאורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ, חברה כלולה עד לרכישת השליטה המלאה בה בתום שנת 2016, עמלות בגין שיווק מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיוניים בשנים 2016 ו-2015 בסכום כולל של כ-4,620 אלפי ש"ח וכ-4,052 אלפי ש"ח, בהתאמה.
6. בנוסף למפורט בסעיפים 4 ו-5 לעיל, מגדל ביטוח משלמת עמלות בגין שיווק מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיוניים לחברות כלולות נוספות בסכומים שאינם מהותיים.
7. בחודש יולי 2012 נתנה מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ ("מגדל סוכנויות"), חברה מאוחדת של החברה, לאורלן סוכנויות לביטוח (1994) בע"מ, חברה כלולה עד לרכישת השליטה המלאה בה בתום שנת 2016, הלוואה בסך של 1 מיליון ש"ח, צמודה למדד ונושאת ריבית של 3.5% לשנה. הלוואה נפרעה בתשלומים שנתיים שווים עד לחודש ינואר 2016. יתרת הלוואה ליום 31 בדצמבר 2015 הינה כ-48 אלפי ש"ח. בגין הלוואה נרשמו הכנסות מימון בשנת 2015 של כ-5 אלפי ש"ח.
8. בחודש אוגוסט 2013 נתנה מגדל ביטוח הלוואה לחברה כלולה בחו"ל בסך של כ-5,958 אלפי ש"ח לפירעון בתשלום אחד בתום 5 שנים. במהלך שנת 2015 נתנה מגדל ביטוח שתי הלוואות נוספות לחברה הכלולה בסך של כ-3,549 אלפי ש"ח, ההשקעה בחברה הכלולה נמכרה בתום הרבעון השני של שנת 2016. יתרת הלוואה ליום 31 בדצמבר 2015 עמדה על כ-9,802 אלפי ש"ח. בגין הלוואות אלו נרשמו הכנסות מימון בשנים 2016 ו-2015 של כ-327 אלפי ש"ח וכ-413 אלפי ש"ח, בהתאמה.
9. במהלך שנת 2015 נתנה מגדל ביטוח הלוואות לחברות כלולות בחו"ל בסך של כ-20,162 אלפי ש"ח לפירעון עד לתום שנת 2025. יתרת הלוואות ליום 31 בדצמבר 2017 הינה 24,823 אלפי ש"ח וליום 31 בדצמבר 2016 הינה 27,391 אלפי ש"ח. בגין הלוואות אלו נרשמו הכנסות מימון בשנים 2017 ו-2016 בסך של כ-93 אלפי ש"ח וכ-2,457 אלפי ש"ח, בהתאמה. הלוואות אלו מוצגות כנכסי חוב שאינם סחירים במסגרת השקעות פיננסיות אחרות.
10. בבעלות החברה נכסי נדל"ן שונים. בחלק מנכסי הנדל"ן האמורים נעשה שימוש עצמי וחלק מנכסי הנדל"ן מושכרים לשימוש חברות הקבוצה, לרבות חברות שאינן בבעלות מלאה של החברה, בסכומים שאינם מהותיים.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים)

חלק מאנשי המפתח הניהוליים בחברה זכאים לשכר, לבונוס, ולהטבות שלא במזומן (כגון רכב, ביטוח רפואי וכדומה). חלק מאנשי המפתח הניהוליים משתתפים גם בתכנית כתבי האופציה למניות של החברה. למידע נוסף, ראה באור 33 בדבר הסדרי תשלומים מבוססי מניות.

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים

1. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
מס' אנשים	מס' אנשים	מס' אנשים	מס' אנשים	מס' אנשים	מס' אנשים
15,176	10	11,802	9	13,465	7
1,416	9	1,846	9	1,638	7
0	8	3	8	-30	6
74	4	-221	4	0	0
<u>16,666</u>		<u>13,430</u>		<u>15,073</u>	

הטבות לזמן קצר
הטבות לאחר העסקה
הטבות אחרות לזמן ארוך
תשלום מבוסס מניות (ראה באור 33)

2. הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
מס' אנשים	מס' אנשים	מס' אנשים	מס' אנשים	מס' אנשים	מס' אנשים
4,451	10	5,211	10	3,662	11
<u>4,451</u>		<u>5,211</u>		<u>3,662</u>	

דמי ניהול לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה מטעמה

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה

(א) מדיניות התגמול גופים מוסדיים לשנים 2017 עד וכולל 2019

מדיניות תגמול גופים מוסדיים נוכחית

בימים 7 בנובמבר 2017 ו-22 בנובמבר 2017 אישרו הדירקטורים של הגופים המוסדיים שינויים במדיניות התגמול ("מדיניות תגמול גופים מוסדיים נוכחית"). זאת לאור הרצון לעדכן את מדיניות התגמול בעקבות סוגיות שעלו במהלך יישומה של מדיניות תגמול מוסדיים שאושרה בחודש נובמבר 2016.

מדיניות תגמול גופים מוסדיים הינה בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון מיום 10 באפריל 2014, חוזר הממונה מיום 7 באוקטובר 2015, מדיניות תגמול בגופים מוסדיים - תיקון (חוזר הממונה המקורי וחוזר מדיניות תגמול המעודכן יקראו להלן ביחד בסעיף זה: "חוזר הממונה") וחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק התגמול"). על פי חוזר הממונה, על המוסדות המוסמכים לבחון את המדיניות אחת לשנה ובחינת מדינות תגמול מוסדיים ועדכונה נעשו כחלק מבחינה זו.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה (המשך)

(א) מדיניות התגמול גופים מוסדיים לשנים 2017 עד וכולל 2019 (המשך)

במדיניות תגמול גופים מוסדיים נקבעו הוראות פרטניות לגבי רכיבי השכר של "בעל תפקיד מרכזי" שזוהו ככאלה על-פי חוזר הממונה, והם כוללים, בין היתר את כלל נושאי משרה בגופים המוסדיים על-פי חוק החברות, נושאי משרה שהוגדרו ככאלו על-פי חוזר הממונה, קרובי בעל השליטה, גורמי השקעות וכן בעלי תפקידים שזוהו על-ידי הגופים המוסדיים כבעלי תפקיד מרכזי, אם לפעילותו של בעל תפקיד עשויה להיות השפעה משמעותית על פרופיל הסיכון של הגופים המוסדיים או שהוא מנהל של קבוצת עובדים הכפופה לאותם הסדרי תגמול ואשר הרכיב המשתנה בתגמולם, עשוי, במצטבר, לחשוף את הגוף המוסדי או את כספי החוסכים באמצעות אותו גוף מוסדי לסיכון מהותי.

מדיניות תגמול גופים מוסדיים הנוכחית החליפה את מדיניות תגמול גופים מוסדיים לשנים 2017 עד וכולל 2019 אשר אושרה בימים 21 בנובמבר 2016 ו-24 בנובמבר 2016 על ידי הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים.

המדיניות שאושרה בנובמבר 2016 החליפה את מדיניות התגמול שנקבעה לשנים 2014 עד וכולל 2016.

(ב) מדיניות התגמול של החברה לשנים 2017 עד וכולל 2019

ביום 12 בדצמבר 2017 אושרו באסיפה הכללית של החברה שינויים במדיניות התגמול של החברה ("מדיניות תגמול נוכחית") וזאת לאור רצון החברה לעדכן את מדיניות התגמול בעקבות סוגיות שעלו במהלך יישומה של מדיניות התגמול שאושרה בחודש דצמבר 2016. לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול הנוכחית ובדבר השינויים ביחס למדיניות התגמול הקודמת, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 7 בנובמבר מספר אסמכתא 2017-01-097540.

מדיניות התגמול הנוכחית החליפה את מדיניות התגמול לשנים 2017 עד וכולל 2019 אשר אושרה ביום 30 בדצמבר 2016 על ידי האסיפה הכללית של החברה אשר, בין היתר, הותאמה לעדכונים ברגולציה החלה על החברה ועל הגופים המוסדיים בשליטתה (לרבות הוראות חוק התגמול) ולסוגיות שעלו במהלך יישום מדיניות התגמול שקדמה לה. מדיניות תגמול זו החליפה את מדיניות התגמול שנקבעה לשנים 2014 עד וכולל 2016.

לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול שאושרה בחודש דצמבר 2016 ובדבר השינויים במדיניות תגמול זו ביחס למדיניות התגמול לשנים 2014 עד וכולל 2016 ראה דיווח מיידי של החברה מיום 22 בדצמבר 2016, בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים), אסמכתא מספר 2016-01-142339. לפירוט אודות מדיניות התגמול של החברה לשנים 2014 עד וכולל 2016 ראה דיווחי החברה מהימים 22 בספטמבר, 27 באוקטובר ו-30 בינוי 2014 מספר אסמכתאות 2014-01-161913, 2014-01-181653 ו-2014-01-103386, בהתאמה.

מדיניות התגמול חלה על כל נושאי המשרה בחברה, כאשר כל נושאי המשרה של החברה מכהנים בנוסף לכהונתם כנושאי משרה בחברה כנושאי משרה בגופים המוסדיים. מדיניות התגמול של החברה מותאמת למדיניות תגמול מוסדיים.

(ג) להלן עקרי הנושאים שנקבעו במדיניות תגמול גופים מוסדיים הנוכחית ובמדיניות התגמול הנוכחית של החברה לשנים 2017 עד וכולל 2019:

- קביעת תקרה לעלות השנתית החזויה המקסימלית של יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל ונושא משרה
- הוראות לגבי הרכיב הקבוע -תקרות שכר חודשי, תנאים נלווים, הצמדה, מענק שנתי מובטח וכו'.
- יחס המכפלה ליו"ר הדירקטוריון בגופים המוסדיים
- קביעת הוראות לגבי הרכיב משתנה/ מענק שנתי -תקופות המדידה, פריסת הרכיב המשתנה, מרכיבי הרכיב המשתנה (יעדי חברה, יעדים אישיים ורכיב שיקול דעת והערכה כללית) ואופן חישובו, תנאי הסף לתשלום המענק השנתי ורכיבים נדחים שלו, מתן אפשרות להענקת רכיב משתנה גם במקרים שלא התקיימו כל תנאי הסף והיחס בין רכיבי השכר הקבוע לרכיבי השכר המשתנה.
- הסדרי השבה של הרכיב המשתנה בנסיבות שפורטו במדיניות.
- הוראות ביחס לסייום העסקה.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - יו"ר דירקטוריון/מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח

(א) מר שלמה אליהו כיהן כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח מיום 29 באוקטובר 2012 וכיהן כיו"ר דירקטוריון החברה מיום 1 באוקטובר 2013 ועד ליום 18 בפברואר 2015. ביום 24 בפברואר 2014 דיווח מר שלמה אליהו לדירקטוריון החברה ולדירקטוריון מגדל ביטוח כי הוא מוותר על שכר כלשהו בקשר עם כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה וכדירקטור במגדל ביטוח ולא ידרוש שכר בגין כהונתו אלו. ראה לעניין זה דיווח מיידי של החברה מיום 24 בפברואר 2014, אסמכתא מספר 2014-01-046135.

(ב) מר יוחנן דנינו מונה כדירקטור בחברה ביום 24 בנובמבר 2015 וכיו"ר הדירקטוריון ביום 16 בדצמבר 2015. ביום 23 בנובמבר 2017 הודיע מר יוחנן דנינו למר שלמה אליהו על כוונתו לסיים את תפקידיו בחברה ובמגדל ביטוח. המועד המדויק יקבע בהמשך תוך מתן תקופת הערכות לחברה ולמגדל ביטוח ככל שיידרש. לעניין מינויו של מר עודד שריג ליו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח, ראה באור 40.א.

ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה את עדכון תנאי הכהונה של מר יוחנן דנינו בתוקף מיום 12 באוקטובר 2016. תנאי כהונתו של מר יוחנן דנינו, כפי שהיו בתוקף החל מ-24 בנובמבר 2015 ועד לעדכוןם כאמור, אושרו על-ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 21 בינואר 2016. לפרטים בדבר תנאי הכהונה של מר יוחנן דנינו עד למועד עדכוןם כאמור ראה דיווח מיידי של החברה מיום 29 בדצמבר 2015, אסמכתא מספר 2015-01-192060 וכן מיום 21 בינואר 2016, אסמכתא מספר 2016-01-015373.

לאחר אישור האסיפה הכללית, בתוקף מיום 12 באוקטובר 2016, היו תנאי הכהונה כמפורט להלן: מר יוחנן דנינו יעניק לחברה שירותים בהיקף של משרה מלאה (100%). התגמול הכולל למר יוחנן דנינו יעמוד על סך של כ-2,578 אלפי ש"ח (דהיינו, בהתאם להוראות מדיניות התגמול שאושרה במקביל לאישור תנאי הכהונה של מר יוחנן דנינו, 90% מעלות התגמול למנכ"ל מגדל ביטוח העומדת על כ-2,865 אלפי ש"ח). דמי הניהול החודשיים, לאחר שמר יוחנן דנינו המיר את הזכות לקבל רכב בהחזר הוצאות החזקה ושימוש, יעמדו על כ-215 אלפי ש"ח. החברה תישא בעלות המס השנתית השוטפת הנובעת מ"ההוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך כ-54 אלפי ש"ח.

בהמשך לעדכון תנאי הכהונה נחתם בין מר יוחנן דנינו לבין החברה ומגדל ביטוח הסכם שירותים מעודכן. על פי הסכם השירותים המעודכן, מר יוחנן דנינו ייתן לחברה ולמגדל ביטוח את השירותים כעוסק מורשה ולא באמצעות חברה בשליטתו המלאה. אין בשינוי האמור כדי להשפיע על תנאי הכהונה של מר יוחנן דנינו ו/או על עלותם לחברה, כמפורט לעיל.

בדומה להסכם השירותים הקודם שנחתם מול מר יוחנן דנינו, הסכם השירותים המעודכן הוא לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי להביא את הסכם השירותים לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של 6 חודשים. ההסכם כולל הוראות בדבר אי תחרות במשך תקופה של 6 חודשים וכן הוראות לסיום של ההסכם ללא הודעה מוקדמת בקרות אירועים ונסיבות שהוגדרו בהסכם כמצדיקים סיום ללא הודעה מוקדמת. הגמול הכולל ששולם למר יוחנן דנינו בשנת 2017 עמד על כ-2,048 אלפי ש"ח, זאת לאחר ביטול הפרשה בגין מענק התמדה כמפורט להלן.

לפרטים נוספים אודות תנאי הכהונה המעודכנים של מר יוחנן דנינו ראה דוח מיידי שפורסם על ידי החברה ביום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) אשר על סדר יומה, בין היתר, אישור תנאי העסקה מעודכנים למר יוחנן דנינו, אסמכתא מספר 2016-01-142339 וכן דיווח מיידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 2017-01-000333.

להלן תיאור תנאי הכהונה כפי שהיו עד ליום 12 באוקטובר 2016: מר יוחנן דנינו העניק לחברה שירותים, באמצעות חברה בשליטתו המלאה, בהיקף של 90% משרה, על פי הסכם שהיה בתוקף מיום 2 בנובמבר 2015. על פי הסכם השירותים, דמי הניהול החודשיים של מר יוחנן דנינו הינם בגובה של 187 אלפי ש"ח, אשר יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן ויעודכנו מידי שנה והוא היה זכאי להחזר הוצאות וכן העמדת רכב (קבוצה 7) (גילום בשיעור של 100%). במסגרת תנאי הכהונה וכנגד התחייבותו ליתן שירותים במשך 24 חודשים לפחות על פי ההסכם ("תקופת ההתמדה"), אושר למר יוחנן דנינו מענק התמדה, המותנה בהשלמה של תקופת ההתמדה, בסך השווה לשש כפולות של דמי הניהול החודשיים שאושרו לו (בסך כולל השווה ל-1,122 אלפי ש"ח ("תשלום ההתמדה")).

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - יו"ר דירקטוריון/מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח (המשך)

לאחר אישור תנאי הכהונה, פנתה הממונה על שוק ההון ("הממונה") למגדל בדרישה שלא לשלם את תשלום ההתמדה מהנימוק שמדובר ברכיב משתנה ועל פי הוראות ההסדר התחיקתי דירקטורים זכאים לקבל רכיב קבוע בלבד. החברה, באמצעות יו"ר ועדת התגמול, קיימה דיונים עם הממונה ביחס לתשלום ההתמדה. בהמשך לדיונים אלו פנה יו"ר ועדת התגמול לממונה בשאלה אם קיימת מניעה לשלם למר יוחנן דנינו את החלק בתשלום ההתמדה בגינו נרשמה הפרשה חשבונאית עד למועד כניסתו לתוקף של חוק התגמול (בסך של כ-529 אלפי ש"ח). במהלך הרבעון השני של שנת 2017, הודיעה הממונה לחברה כי, בהתאם לעמדתה בדרישה המקורית, לא ניתן לשלם סכום זה מהנימוק שמדובר ברכיב משתנה ועל פי הוראות ההסדר התחיקתי דירקטורים זכאים לקבל רכיב קבוע בלבד. לפיכך בוטלה ההפרשה בגין מענק זה.

ג) מר עופר אליהו מכהן כמנכ"ל מגדל ביטוח, החל מיום 11 בפברואר 2014. ביום 14 בינואר 2018 הודיע מר עופר אליהו לדירקטוריון החברה ולדירקטוריון מגדל ביטוח על רצונו לסיים את תפקידו כמנכ"ל מגדל ביטוח ביום 1 ביולי 2018. לעניין מינויו של מר דורון ספיר למנכ"ל מגדל ביטוח, ראה באור 40.ב.

מר עופר אליהו, הינו בנו של בעל השליטה בחברה, מר שלמה אליהו. בתקופה שמינואר 2014 ועד 11 בפברואר 2014, כיהן גם כמ"מ מנכ"ל מגדל ביטוח. מר עופר אליהו כיהן כמשנה למנכ"ל מגדל ביטוח החל מיום 29 בינואר 2013, תחילה כמנהל חטיבת עסקי ביטוח כללי וביטוח משנה במגדל ביטוח והחל מיום 15 ביולי 2013 כמנהל חטיבת הלקוחות, ערוצי ההפצה והשירות של מגדל ביטוח. במשך כל תקופת כהונתו במגדל ביטוח ועד יום 31 בדצמבר 2013, לא שולם למר עופר אליהו שכר מקבוצת מגדל.

ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה את עדכון תנאי הכהונה של מר עופר אליהו בתוקף מיום 12 באוקטובר 2016. תנאי העסקתו של מר עופר אליהו, כפי שהיו בתוקף החל מ-1 בינואר 2014 ועד למועד העדכון, אושרו על-ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 13 באפריל 2014. לפרטים בדבר תנאי הכהונה של מר עופר אליהו עד למועד עדכונם כאמור ראה דוחות מיידיים של החברה מיום 25 בפברואר 2014 מספרי אסמכתאות 2014-01-046174 ו-2014-01-046171 מיום 31 במרס 2014, אסמכתא מספר 2014-01-032985 ומיום 13 באפריל 2014, אסמכתא מספר 2014-01-046119.

לאחר אישור האסיפה הכללית, בתוקף מיום 12 באוקטובר 2016, היו תנאי הכהונה כמפורט להלן: העלות השנתית המקסימלית של התגמול למר עופר אליהו לא תעלה על 2,865 אלפי ש"ח צמוד למדד אחת לשנה ("התקרה המוסכמת"). מר עופר אליהו יהיה רשאי להמיר את ההטבות והתנאים הנלווים הכלולים בהסכם הקודם שנחתם עימו, למעט הטבות שהוחרגו מההמרה, לתשלום במסגרת השכר החודשי. לאחר שמר עופר אליהו בחר להמיר ההטבות על פי הסכם קיים, בהתאם לזכותו כאמור לעיל, ושכרו הותאם לתקרה המוסכמת, עומד השכר החודשי של מר עופר אליהו על כ-205 אלפי ש"ח. מר עופר אליהו יהיה רשאי לקטום את הפרשות המעסיק לחסכון פנסיוני עד לתקרת המס ולקבל את ההפרשה במזומן כאשר סכום זה לא יצטרף לשכר החודשי ולא יזכה בהפרשות סוציאליות או בתנאים נלווים (הטבות שהוחרגו מההמרה). העלות לחברה בגין המרת ההטבות על פי הסכם קיים והתאמת השכר לתקרה קיימת הורכבה מעלות חד פעמית בגין חוב ותק בסך של כ-100 אלפי ש"ח ועלות שוטפת בגין הפרשות לפיצויים ותגמולים על התוספת לשכר על ההטבות שהומרו בסכום של כ-65 אלפי ש"ח לשנה. החברה תישא בעלות המס הנובעת מ"הוצאה העודפת" על פי חוק התגמול. עלות המס לחברה עקב ה"הוצאה העודפת" הינה כ-260 אלפי ש"ח. עלות זו אינה כוללת את עלות המס החד פעמית, בגין חוב הותק, אם תהיה. בדומה להסכם הקודם שנחתם עם מר עופר אליהו ההסכם הינו לתקופה לא קצובה. עם זאת, היה ובתום 3 שנים ממועד אישור האסיפה הכללית, יידרשו אישוריהם של המוסדות המוסמכים בחברה להמשיך העסקת מר עופר אליהו, לרבות אישור האסיפה הכללית בהתאם לסעיף 275 לחוק החברות או אישור דומה אחר, יהא תוקף ההסכם לאחר 3 שנים אלו כפוף לקבלת אישורים כאמור על פי הדין.

התגמול הכולל ששולם למר עופר אליהו בשנת 2017 עמד על כ-2,819 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס שכר).

לפרטים נוספים אודות תנאי הכהונה המעודכנים של מר עופר אליהו ראה דוח מיידי שפורסם על ידי החברה ביום 22 בדצמבר 2016, בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) אשר על סדר יומה, בין היתר, אישור תנאי העסקה מעודכנים למר עופר אליהו, אסמכתא מספר 2016-01-142339 וכן דיווח מיידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 2017-01-000333.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - יו"ר דירקטוריון/מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח (המשך)

הלך תיאור תנאי הכהונה של מר עופר אליהו כפי שהיו עד ליום 12 באוקטובר 2016: עד לאותו מועד הועסק מר עופר אליהו על-פי הסכם העסקה שנחתם ביום 30 באפריל 2014 והוא לתקופה בלתי קצובה. בהתאם להוראות סעיף 275 לחוק החברות, תוקף ההסכם לאחר 3 שנים כפוף לקבלת אישורים על-פי הדין. אישור כאמור התקבל בחודש דצמבר 2016. כל אחד מהצדדים רשאי להביא את הסכם העסקה לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של 3 חודשים.

שכרו החודשי של מר עופר אליהו נקבע לסך של 170,000 ש"ח, צמוד למדד ועדכון ההצמדה הינו פעם בשנה. בנוסף תנאי העסקתו כוללים הפרשות סוציאליות ונלוות וביטוח בגין אובדן כושר עבודה במסגרת פוליסת ביטוח קבוצתי של עובדי קבוצת מגדל ביטוח, ימי חופשה (26 יום), ימי הבראה, החזר הוצאות טלפון, אש"ל, העמדת רכב (קבוצה 7) (גילום בשיעור של 100%), עיתונים יומיים, בדיקות סקר רפואי, וכו'. בהתאם לתנאי ההסכם עמו מר עופר אליהו אינו זכאי למענק הסתגלות.

הסכם העסקה של מר עופר אליהו כולל סעיף לפיו העסקתו בחברה הינו העסקה חדשה בהסכם אישי וזאת ללא רצף זכויות כלשהו להעסקתו בתקופת מעסיק אחר, לרבות הצהרה כי אין לו ולא יהיו לו תביעות או טענות כלפי החברה בגין תקופת העסקתו באליהו בטוח.

ד) מר ערן צ'רנינסקי, מנכ"ל החברה, מכהן כמנהל הכספים של החברה, מנהל חטיבת פיננסים ואקטואריה של מגדל ביטוח החל מיום 1 באפריל 2009. עד ליום 24 במרס 2015 שימש כמ"מ מנכ"ל וממועד זה משמש בתפקיד מנכ"ל החברה בנוסף לתפקידיו האחרים בקבוצה.

ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה את עדכון תנאי הכהונה של מר ערן צ'רנינסקי בתוקף מיום 1 בנובמבר 2016. מר ערן צ'רנינסקי מועסק במגדל ביטוח על פי הסכם העסקה מיום 19 בספטמבר 2002 (כפי שתוקן במספר מועדים בשנים 2013 עד 2016) לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של 60 יום.

בהתאם להחלטת האסיפה הכללית יעמוד שכרו החודשי של מר צ'רנינסקי, החל מיום 1 בנובמבר 2016, על 125 אלפי ש"ח, צמוד למדד (עדכון ההצמדה הינו פעם בשנה). למר ערן צ'רנינסקי אושר מענק נורמטיבי, מותנה ביעדים, בהתאם למדיניות התגמול, בגובה של שש משכורות חודשיות לשנה. כן אושר למר ערן צ'רנינסקי, מענק שנתי מובטח אישי לשנת 2017 בסך שתי משכורות אשר, בהתאם להוראות מדיניות התגמול, יתקזז מהמענק השנתי, אם יהיה. כמו כן נוספה הפרשה לקרן השתלמות עד התקרה הפטורה ממש. נקבע כי העלות השנתית המקסימלית של התגמול למר צ'רנינסקי לא תעלה על 2.5 מיליון ש"ח צמוד למדד אוקטובר 2016 (כולל פיצויים ותגמולים) ("התקרה המוסכמת") ולכן, לפני ביצוע תשלום רכיב משתנה מכל סוג שהוא למר ערן צ'רנינסקי, תבוצע בדיקה על מנת לבחון אם עלולה להיות חריגה מהתקרה המוסכמת ובמידה שכן ייקטם כל תשלום רכיב משתנה על מנת לעמוד בתקרה המוסכמת.

בנוסף, תנאי העסקתו של מר ערן צ'רנינסקי כוללים הפרשות סוציאליות ונלוות וביטוח בגין אובדן כושר עבודה בפוליסה ביטוח קבוצתית, ימי חופשה, ימי הבראה, החזר הוצאות אש"ל, העמדת רכב (גילום בשיעור של 90%), עיתונים, ביטוח רפואי וכו'.

בכל מקרה של סיום ההסכם יהיה זכאי מר ערן צ'רנינסקי למענק הסתגלות בשיעור של 9 כפולות השכר החודשי בהתאם למדיניות התגמול. מחצית ממענק ההסתגלות משולם בשלושה תשלומים שווים נדחים שנתיים, ותשלומם מותנה בתנאים שונים לרבות התניית שני התשלומים האחרונים מבין אלו (שהינם בסך מצטבר של שלוש משכורות) באי תחילת עבודה במקום אחר.

התגמול הכולל למר ערן צ'רנינסקי בשנת 2017 עמד על כ-2,530 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס שכר).

לפרטים נוספים אודות תנאי הכהונה של מר ערן צ'רנינסקי ראה דוח מידי שפורסם על ידי החברה ביום 22 בדצמבר 2016, בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) אשר על סדר יומה, בין היתר, אישור תנאי העסקה מעודכנים למר ערן צ'רנינסקי, אסמכתא מספר 2016-01-142339 וכן דיווח מידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 2017-01-000333.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעל עניין - יו"ר דירקטוריון/מנכ"ל החברה ומגדל ביטוח (המשך)

עד ליום 1 בנובמבר 2016 עמד שכרו החודשי של מר צ'רנינסקי, החל מיום 25 במרס 2015 על 100 אלפי ש"ח, צמוד למדד עם עדכון הצמדה פעם בשנה.

תנאי העסקתו הקודמים של מר ערן צ'רנינסקי כמנכ"ל החברה אושרו על ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 7 ביוני 2015. לפרטים ראה דיווח מידי של החברה מיום 30 באפריל 2015, אסמכתא מספר 2015-01-009801, ומיום 7 ביוני 2015, אסמכתא מספר 2015-01-041994.

במסגרת תכנית תגמול 2010, הוקצו למר צ'רנינסקי 69,616 מניות בהתאם לתנאי תכנית 2010. למר ערן צ'רנינסקי אושר מענק נורמטיבי בגובה של שש משכורות חודשיות לשנה המותנה ביעדים. בשנת 2017 שולם למר ערן צ'רנינסקי מענק אישי מובטח בסך של 250 אלפי ש"ח ונכון ליום 31 בדצמבר 2017 לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים בגין מענקים נוספים.

ה) ביטוח נושאי משרה לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוביו - הדירקטורים ונושאי המשרה בקבוצה, לרבות בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, מנכ"ל החברה ונושאי משרה המכהנים במגדל ביטוח, במגדל שוקי הון ובחברות בשליטת מגדל ביטוח או מגדל שוקי הון, מבוססים במסגרת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לתקופה של שניים עשר חודשים, החל מיום 1 בדצמבר 2017 ועד ליום 30 בנובמבר 2018. גבולות אחריות של הפוליסה החדשה הם 120 מיליון דולר לאירוע ולתקופה ובפרמיה שנתית שלא תעלה על 300 אלפי דולר ארה"ב. לפרטים ראה דיווח מידי של החברה מיום 28 בנובמבר 2017, אסמכתא מספר 2017-01-105787.

על פי מדיניות התגמול הקודמת, התקשרות בביטוח אחריות נושאי משרה בחברה ובקבוצת מגדל אחזקות בכלל עבור הדירקטורים ונושאי משרה, לרבות בעל השליטה וקרוביו שיכהנו כנושאי משרה בקבוצה, הינה בסכומי ביטוח שלא יעלו על 120 מיליון דולר. במסגרת האישור של הכיסויים הביטוחיים האמורים נקבע כי סכום הביטוח הכולל אותו יהיו זכאים לקבל דירקטורים המכהנים ו/או כיהנו בכהונה מקבילה הן בקבוצת שוקי הון והן בחברה ו/או ביתר חברות הבת שלה (למעט קבוצת שוקי הון), באופן מצרפי בגין כל הפוליסות האמורות, לא יעלה על 120 מיליון דולר. הכיסוי הביטוחי האמור אושר בהתאם לתקנה 1ב לתקנות ההקלות. לפרטים נוספים בדבר אישור התקשרות בפוליסות הביטוח הקודמות של החברה ושל קבוצת שוקי הון ראה דיווחים מיידים מימים 27 בינואר ו-24 בפברואר 2015, אסמכתאות מספר 2015-01-020140, ו-2015-01-037816, בהתאמה.

על פי מדיניות התגמול החדשה, תקרת סכומי ביטוח אחריות נושאי משרה (ביטוח D&O) עבור נושאי המשרה, דירקטורים וחברי ועדות השקעה, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו שיכהנו בחברה ו/או בקבוצת מגדל אחזקות, הועלתה לסך של 200 מיליון דולר ובפרמיה שנתית שלא תעלה על 1.5 מיליון דולר. סכום זה נקבע על בסיס הערכה לגבי צורך עתידי כאשר היקף הביטוח יקבע כתלות בתנאי השוק, לרבות הפרמיה ביחס לכיסוי הביטוחי ולסיכון.

ו) לפרטים אודות כתבי ויתור וכתבי שיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים בחברה שניתנו על ידה ועל ידי בעלי עניין בחברה (ג'נרלי, בנק לאומי, לאומי אחזקות ריאליות בע"מ (לשעבר-סאל חברה לאחזקות בע"מ) שבבעלות בנק לאומי), ראה באור 2.39.ד.

1. התחייבויות תלויותא. הליכים משפטיים ואחרים - כללי

סעיפים (ב) עד (ו) (כולל) להלן כוללים פרטים בדבר הליכים משפטיים ואחרים כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות, אשר אינם במהלך העסקים הרגיל של עסקיהן. בסעיף (ב) להלן מתוארות בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות לרבות תובענות שהגשתן כתביעה ייצוגית אושרה ("הליכים ייצוגיים"), בסעיף (ג) להלן מתוארים הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח, בסעיף (ד) להלן מתוארים הליכים משפטיים אחרים ובסעיף (ו) להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה.

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף ההליכים הייצוגיים המוגשים נגד החברה ו/או חברות מאוחדות של החברה. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, וכחלק מגידול בבקשות מסוג זה כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברות המאוחדות. מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה ו/או החברות המאוחדות להפסדים במקרה של קבלת תביעה ייצוגית כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות. ההליכים הייצוגיים, מצויים בשלבים שונים של הבירור המשפטי, החל מהשלב של בירור הבקשה לאישור תובענה כייצוגית ועד שלב שבו תביעה אושרה כייצוגית והיא מתבררת ככזו. חלק מההליכים הייצוגיים מצויים בהליכי ערעור.

ניתן להגיש תובענות ייצוגיות בעילות שונות המפורטות בחוק לעניין זה והן כוללות ביחס למבטח כל ענין שבין החברה לבין לקוח, בין אם התקשרו בעיסקה ובין אם לאו. במסגרת החוק נקבעו תהליך ומגבלות בכל נוגע להסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות שמקשות על כינון פשרה בתובענות ייצוגיות ובהן, בין היתר, זכות ליועץ המשפטי לממשלה ולגורמים אחרים להגיש התנגדות להסדר הפשרה וכן מינוי בודק ביחס להסדר הפשרה. היקפה של התובענה הייצוגית נקבע עם אישורה והוא תלוי בעילות התביעה שאושרו והסעד שאושר ביחס לעילות אלו.

בהליכים משפטיים או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not" - דהיינו הסתברות העולה על 50%) כי טענות התביעה תתקבלנה וההליך יתקבל (או במקרה של בקשה לאישור תובענה כייצוגית, יאשר ביהמ"ש את אישורה כייצוגית), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות.

בבקשות לאישור תובענות אשר אושרו כייצוגיות על ידי ביהמ"ש, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה במסגרת התביעה לגופה תתקבלנה במסגרת ניהול התובענה כתובענה ייצוגית. במקרה בו אושרה תביעה כייצוגית על ידי ביהמ"ש והוגש ערעור על ידי התובע בו הוא עותר להרחיב את פסק הדין שניתן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות בערעור, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה בערעור תתקבלנה.

במקרה בו, במי מההליכים קיימת נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם מדובר במקרה אשר לפי הפירוט האמור לעיל לא הייתה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלמלא הפשרה או הנכונות לפשרה. במקרים בהם לפי הפירוט האמור לעיל נדרשת הפרשה בדוחות הכספיים ויש נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בדוחות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות או סכום הנכונות לפשרה, לפי הגובה מביניהם. במקרים בהם אושר הסדר פשרה, נכללה בדוחות הפרשה בגובה הערכת החברה ו/או חברות מאוחדות לעלות הסדר הפשרה.

בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה) אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה לא חל האמור לעיל, וכן בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית) הנמצאים בשלבים ראשוניים ולא ניתן להעריך את סיכויי התביעה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשות לאישור התובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים ב.33-35 וסעיף 4.1) להלן, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין בקשות אלו.

להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה ו/או חברות מאוחדות או הפרשה בגובה נכונות החברה ו/או חברות מאוחדות לפשרה, לפי העניין.

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

להלן פירוט של הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות העומדות ותלויות כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה, בסדר כרונולוגי לפי מועד הגשתן:

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום
1	9/1999 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח	שימוש בלוח תמותה מיושן לקביעת הפרמיה בביטוח חיים, שאינו מותאם לתוחלת החיים. הסעדים המבוקשים כוללים בקשה להצהרה כי המבקש זכאי לבטל את הסכמי הביטוח ו/או זכאי לקבל סעדים הנובעים מהפרת חוזה.	מי שרכשו פוליסת ביטוח החל מיום תחילת החוק, קרי מיום 5 באוגוסט 1997.	ביום 10 בנובמבר 2011 פסק ביהמ"ש המחוזי: (א) חלה התיישנות בנושא ובהתאם הגדרת הקבוצה צומצמה למי שרכש פוליסות הכוללות מרכיב ריסק מחודש אוגוסט 1997 ועד למועד עדכון לוחות התמותה בחודש יוני 2001, בלבד, וכן, (ב) על צמצום עילות התביעה להטעיה ועושה, ביום 7 בפברואר 2016 נתן ביהמ"ש המחוזי החלטה הדוחה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2016 הוגש ערעור על פסק הדין על-ידי התובע לביהמ"ש העליון. ביום 2 באוגוסט 2016 הוגש על-ידי מגדל ביטוח בקשה למחיקת הערעור, שבעקבותיה החליט ביהמ"ש העליון ביום 15 ביוני 2017 למחוק את חלק הערעור המופנה כלפי החלטת ההתיישנות (אשר נתנה ביום 10 בנובמבר 2011) והתובע הגיש הודעת ערעור מתוקנת. הערעור מצוי בסיכומים שלאחריהם תינתן החלטה. כמו כן נקבע מועד להשלמת טיעון בפני הרכב בית המשפט העליון. ביום 26 בספטמבר 2017 החליט בית המשפט העליון, לאחר חילופי כתבי טענות, כי טענות מגדל ביטוח באשר למחיקת חלקים גם מהודעת הערעור המתוקנת שהגיש התובע, יתבררו במסגרת דיון בפני ההרכב.	-
2	1/2008 מחוזי - ת"א	מבוטח בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	גביית מרכיב פרמיה המכונה "תת-שנתיות" שלא כדין ביחס לרכיבים ו/או כיוסיים מסוימים בפוליסה ובסכום החורג מן הסכום המותר. במסגרת הסעדים נכללה בקשה להורות על החזר הסכום שנגבה מחברי הקבוצה כתת שנתיות שלא כדין וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן.	כל מי שנגבה ממנו תשלום בגין רכיב "תת שנתיות" בנסיבות ובסכום החורגים מהמותר.	ביום 29 ביולי 2016 נתן ביהמ"ש החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית ביחס לכל מי שנגבה ממנו תשלום בגין תת שנתיות ביחס לרכיב החסכון בפוליסות מסוג מעורב או ביחס לרכיב גורם פוליסה או ביחס לפוליסות המבטחות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. מגדל ביטוח ויתר החברות הנתבעות הגישו ביום 15 בדצמבר 2016 בקשת רשות ערעור על החלטה הנ"ל לביהמ"ש העליון. ביום 2 באפריל 2017 קיבל ביהמ"ש העליון את הבקשה שהגישו מגדל ביטוח ויתר חברות הביטוח לעיכוב ביצוע וקבע כי הדיון בפני ביהמ"ש המחוזי יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות הערעור. ביום 8 בפברואר התקיים דיון בבית המשפט העליון. הצדדים ממתנים לפסק דין בבקשת רשות הערעור.	כ-2,300 מיליון ש"ח, מיוחס למגדל ביטוח כ-827 מיליון ש"ח

1 תאריך ההגשה של התובענות והבקשות הינו התאריך של הגשת התובענה והבקשה המקורי והערכאה בה הוגש במקור ההליך.
 2 הפניות לחוקים הנם בשמם המלא אך ללא שנת חקיקתם.
 3 הקבוצה אותה מבקש התובע לייג, קבוצה אשר מהווה בסיס לאומדן סכום התובענה בכתב התביעה.
 4 הסכום אותו העריך התובע בתביעה. הסכומים נקובים בקירוב.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
3	4/2008 בי"ד אזורי לעבודה - י-ם	מבוטחות בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	הענקת גמלה חודשית לנשים בהגיען לגיל פרישה בסכום נמוך מהגמלה החודשית לגברים בעלי נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. זאת, כאשר הפרמיה הנגבית מנשים בגין ביטוח ריסק מוות הינה בשיעור זהה לזאת שנגבית מגברים למרות ששיעורי התמותה של נשים נמוכים יותר. במסגרת הסעדים התבקש סעד הצהרתי של ביהמ"ש כי הפליה האמורה הינה פסולה וכי תינתן למבוטחות הזכות לבחור בין החלופות הבאות: (א) השוואת מקדמי הגמלה לאלו הנהוגים לגברים. (ב) הפחתה של סכומי הריסק שנגבו והעמדתם על סכומי הריסק הראויים למבוטחת אישה.	כלל הנשים שרכשו פוליסות ביטוח מנהלים בהן נעשתה אבחנה בין נשים וגברים לעניין תשלום הגמלה אך לא נעשתה אבחנה לעניין פרמיית הריסק.	ביום 17 באוגוסט 2014 נתן בית הדין האזורי לעבודה החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית. ביום 2 בדצמבר 2014 הוגשה על ידי מגדל ביטוח ויתר הנתבעות בקשת רשות ערעור על ההחלטה לבית הדין הארצי לעבודה אשר נעתר לבקשה. ביום 22 בדצמבר 2016 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו בנושא התומכת בטענות מגדל ביטוח ויתר הנתבעות. הצדדים ממתינים להחלטת ביה"ד הארצי לעבודה בבקשת רשות הערעור.	"מאות מיליוני ש"ח"
4	4/2010 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	אי החזרת פרמיות לאחר הפסקת ביטוח במהלך החודש, כאשר הפרמיה נגבית מראש בתחילת החודש ולא החזרת פרמיה בערכים נומינליים (ללא הפרשי הצמדה וריבית). במסגרת הסעדים נכללה בקשה להחזר סכומי הפרמיות העודפות שנגבו ממבוטחים שלא כדין וצו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן ולהשיב למבוטחים דמי ביטוח מיום היווצרות הזכות להחזר בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.	כל מבוטח של מי מהמשיבות שהפוליסה שלו (למעט פוליסת ביטוח אלמנטר) הופסקה בין אם עקב ביטולה ובין אם עקב קרות מקרה הביטוח.	ביום 23 ביוני 2015 נתן ביהמ"ש החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית, ביחס לסעד של השבה של דמי ביטוח שנגבו בגין התקופה שלאחר הפסקת הכיסוי הביטוחי בפוליסות ביטוח (למעט פוליסת ביטוח אלמנטר), הכלולות הוראה הקובעת כי הביטול ייכנס לתוקף באופן מיידי; וביחס למקרים בהם פוליסת הביטוח התבטלה עקב קרות מקרה הביטוח; וכן ביחס לתשלום הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק חוזה הביטוח בגין דמי ביטוח שהוחזרו למבוטחים בערך נומינאלי עקב ביטול הפוליסה שלהם או שקיבלו החזר תגמולי ביטוח בערך נומינאלי, בהתאמה, במהלך 7 שנים לפני מועד הגשת הבקשה (18 באפריל 2010) ועד ליום 14 במרס 2012. ביום 13 בספטמבר 2016 הוגש לביהמ"ש הסכם פשרה הכולל הוראה לפיה על מגדל ביטוח ויתר המשיבות להעביר לתרומה 80% מסכום ההחזר שימצא על ידי בודק, וכן התייחסות לגבי אופן ההתנהלות בעתיד. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור ביהמ"ש. ביום 2 במרס 2017 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסכם הפשרה בה פרט את הסתייגויותיו ביחס אליו, ומגדל ביטוח הגישה תגובתה ביחס אליה. ביום 14 ביוני 2017 ניתנה החלטת בית משפט למינוי בודק להסכם הפשרה.	כ-225 מיליון ש"ח (לתקופה של 10 שנים)

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
5	4/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	גביית כספים בגין "גורם פוליסה" ללא הסכמה חוזית וללא מתן גילוי נאות. הסעדים המבוקשים כוללים תשלום פיצוי/השבה השווה לסכום "גורם פוליסה" שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה ומתן צו עשה המורה לחדול מגבייה של סכומים אלה.	כל מי שהוא ו/או היה מבוטח אצל המשיבות ונגבה ממנו סכום כלשהו כ"דמי ניהול אחרים" ו/או כ"גורם פוליסה".	ביום 10 ביוני 2015 הוגש לביהמ"ש הסכם הפשרה שבמסגרתו הוסכם על החזר כספי ביחס לעבר אשר יחולק לבעלי פוליסות מסוג "עדיף" / "יותר" של חברי הקבוצה המיוצגת בסכום כולל של 100 מיליון ש"ח, כשחלקה של מגדל ביטוח בו הינו 44.5 מיליון ש"ח. ביחס לעתיד הוסכם על הנחה של 25% מסכום גורם הפוליסה שנגבה בהן בפועל. שכן הטרחה לתובע ובא כוחו הובא בהסכם הפשרה לאישור ביהמ"ש והינו בסך 43 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ, כשחלקה של מגדל בו הינו 44.5%. הבודק שמונה על ידי ביהמ"ש קבע כי קיים קושי לאשר את הסכם הפשרה במתכונתו הנוכחית והמליץ להחיל את ההסדר לעתיד על השנים 2013 עד 2015. ביום 26 בפברואר 2016 הוגשה עמדת היועמ"ש ביחס להסדר הפשרה לפיה אין לאשרו במתכונתו הנוכחית. ביום 21 בנובמבר 2016, נתן ביהמ"ש החלטה הדוחה את הסדר הפשרה ומקבלת באופן חלקי את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית וקבע כי למרות שהמפקח התיר לחברות הביטוח לכלול בפוליסות ביטוח חיים הסדר המאפשר להם לגבות את גורם הפוליסה, הן לא כללו בפוליסות הביטוח, הסדר חוזי כזה ועל כן אין בסיס משפטי לגביית גורם הפוליסה והעברת הכספים לטובת גורם הפוליסה הקטינה את היקף החסכון שנצבר לטובת המבוטחים. יחד עם זאת, נקבע כי אין מקום לאישור התובענה כייצוגית ביחס לפוליסות ריסק. ביחס לפוליסות משולבות חיסכון, לעומת זאת, נקבע כי קיים בסיס לאישור ניהול התובענה כייצוגית מאחר והעברת הכספים לטובת גורם פוליסה הקטינה את היקף החיסכון שנצבר לטובת המבוטחים. עוד קבע ביהמ"ש כי הסדר הפשרה אינו הוגן וסביר וזאת לאחר וחלק ההחזר בגין העבר אמנם מבטיח לחברי הקבוצה הטבה בהיקף משמעותי אולם אינו הוגן וסביר בהתחשב בחישובים שערכו גורמי הפיקוח שלפיהם העריך הבודק את סך הכספים שנגבו על ידי הנתבעות בתיק בין השנים 2004 ל-2012 (ועד בכלל) בגין גורם פוליסה כדי סך המגיע לכ-700 מיליון ש"ח וכן חלק ההנחה העתידית במסגרת הסדר הפשרה, אינו עומד גם בדרישות ההרתעה שכן משמעותו היא הכשרה בדיעבד ומכאן ולהבא של גביית עיקר גורם הפוליסה על חשבון רכיב החסכון. בהתאם, בקשת האישור התקבלה ביחס לגביית גורם פוליסה החל משבע שנים קודם למועד הגשת התובענה (החל מ-2004.4.21) ממבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 2003-1992, אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם פוליסה. הסעדים הנתבעים שהוגדרו במסגרת אישור התובענה כייצוגית הינם עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטחים בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתם אילו לא היה נגבה גורם פוליסה או פיצוי המבוטחים בסכום האמור וכן הפסקת גביית גורם פוליסה מכאן ואילך. ביום 16 במאי 2017 הגישו מגדל ביטוח ויתר חברות הביטוח הנתבעות בקשת רשות ערעור לביהמ"ש העליון על החלטת ביהמ"ש לעיל, אשר דחתה את הסדר הפשרה וקיבלה, באופן חלקי, את בקשת האישור. ביום 11 ביוני 2017 הורה ביהמ"ש העליון על עיכוב ההליכים בבירור התביעה הייצוגית בביהמ"ש המחוזי. ביום 19 ביולי 2017 הגישו מספר מבקשים, אשר התנגדו להסכם הפשרה, בפני ביהמ"ש המחוזי, בקשה להצטרף כמשיבים לבקשת רשות הערעור בפני ביהמ"ש, אשר הורה למגדל ביטוח ויתר חברות הביטוח להגיש תגובתן לבקשה זו. ביום 14 באוגוסט 2017 ניתנה החלטה המאחדת את בקשת רשות הערעור של מגדל ביטוח עם בקשות רשות ערעור שהגישו חברות אחרות על אותה החלטה. ביום 24 באוקטובר הוחלט שהערעור בנושא יועבר למותב של 3 שופטים וכן כי ביהמ"ש לא ידון תחילה (כפי שביקשו החברות) בשאלת אישור הסכם הפשרה, ורק לאחר מכן, אם יהיה צורך בכך, יתקיים דיון בבקשות רשות הערעור על אישור התובענה כייצוגית אלא כי שני חלקי הערעור יידונו יחד.	כ-2,325 מיליון ש"ח (לתקופה של 7 שנים) מתוכם מיוחס למגדל ביטוח סך של כ-1,024 מיליון ש"ח.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
6	6/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח רכב חובה נ' מגדל ביטוח וחברות נוספות	תשלום כספים שעוכבו אצל המשיבות מחמת עיקולים ושולמו בערך נומינלי ללא הפרשי הצמדה וריבית בגין התקופה בה עוכבו עקב העיקול. עילות התביעה נסמכות על טובת ההנאה שהפיקו המשיבות בתקופת העיכוב בהתאם לסעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט ו/או סעיף 28 לחוק חזרה הביטוח. הסעד המבוקש הינו תשלום הפרשי הצמדה וריבית בשיעור המשקף את טובת ההנאה שהפיקו המשיבות בתקופת העיכוב.	כל מי ששולמו לו תגמולי ביטוח לאחר ה-1 ביוני 2008 לאחר עיכוב עקב עיקול צד ג' והפירות שצמחו מהכספים בתקופת העיכוב לא הועברו אליו.	ביום 12 בדצמבר 2012 נתן ביהמ"ש החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית. ביום 13 באוקטובר 2016 הוגש לביהמ"ש הסדר פשרה הכולל מנגנון לפיצוי בסכום הנקוב בהסכם הפשרה, הסדרה לעתיד והמלצה לגבי תשלום גמול ושכ"ט. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור ביהמ"ש. ביום 30 במרס 2017 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסכם הפשרה בה פרט את הסתייגותיו לגבי פרטים שונים של הסכם הפשרה. ביום 14 בספטמבר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. הבודק הגיש את מסקנותיו ביום 31 לדצמבר 2017 שעיקרן הוא כי החזר פרטני לחברי הקבוצה יהא כרוך בעלות בלתי סבירה. היועץ המשפטי לממשלה הודיע ביום 25 בפברואר 2018 כי הוא מותיר את ההכרעה ביחס להמלצות הבודק לשיקול דעתו של בית המשפט.	כ-350 מיליון ש"ח
7	5/2013 מחוזי - ת"א	מבוטחות בפוליסות ביטוח בריאות נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות ⁵	אי תשלום הפרשי ריבית בגין תגמולי ביטוח מ-30 ימים לאחר מסירת התביעה ועד למועד התשלום. הסעד המבוקש הינו תשלום הפרשי הריבית אשר לא שולמו כדיון.	כל מי שקיבל ב-3 שנים שקדמו להגשת התביעה או יקבל עד למתן פסק דין תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית כדיון.	ביום 7 באוגוסט 2015 נתן ביהמ"ש החלטה לפיה הבקשה לאישור התביעה כייצוגית נדחתה בכל הקשור להפרשי הצמדה, אך התקבלה ביחס לתביעת הריבית החל מחלוף 30 יום ממסירת התביעה לתשלום תגמולי ביטוח, וזאת ביחס לתקופה של 3 שנים לפני הגשת התביעה. ביום 19 באוקטובר 2015 הוגשה לביהמ"ש העליון בקשת רשות ערעור מטעם מגדל ביטוח ויתר המשיבות על החלטתו של ביהמ"ש המחוזי לאישור התביעה כאמור. ביום 3 באוגוסט 2016 התקיים דיון בבקשת רשות הערעור, אשר בסיומו נמחקה בקשת רשות הערעור, בהמלצת ביהמ"ש העליון ובהסכמת הצדדים, תוך שמירת זכותן של מגדל ביטוח ויתר המשיבות לשוב ולהעלות את הטענות מושא בקשת רשות הערעור במסגרת הערעור שיוגש, ככל שיוגש, על פסק הדין בתביעה הייצוגית. ההליך מצוי בבירור התביעה הייצוגית לגופה בפני ביהמ"ש.	כ-503 מיליון ש"ח, מתוכם כ-120 מיליון ש"ח ביחס למגדל ביטוח

⁵ עילת התביעה, הקבוצה והסכום הנתבע ביחס לקבוצה המתוארים הינם בהתאם להחלטה המאשרת את התביעה כייצוגית מיום 7 באוגוסט 2015. נתונים אלו בעת הגשת הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית היו שונים.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
8	7/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור האוכלוסייה המבוגרת נ' מגדל מקפת וכנגד ארבע חברות מנהלות של קרנות פנסיה נוספות	שימוש חסר תום לב בזכות על פי התקנון להעלות את דמי הניהול לשיעור המקסימלי המותר, בעת פרישת העמית לפנסיה וכן אי מתן הודעה מוקדמת לפני הפרישה לפנסיה. הסעדים המבוקשים הינם סעד של חיוב להשיב לפנסיונרים או לקופת הפנסיה את דמי הניהול העודפים שנגבו מהם ו/או שיגבו מהם שלא כדין, לחילופין להשיב לקופת קרן הפנסיה את כל דמי הניהול שנגבו מן הפנסיונרים ולבצע חלוקה צודקת והוגנת של הכספים שנגבו שלא כדין מהפנסיונרים, בין כל עמיתי הפנסיה, לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל מבטוח בסמוך לפני יציאתו לפנסיה, לקבוע כי התנאי הקיים בתקנוני הנתבעות המתיר להן להעלות את דמי הניהול מעת לעת הינו (כביכול) תנאי מקפח בחוזה אחיד, וכן להורות על ביטולו או שינויו באופן המסיר את הקיפוח הנטען.	כל עמית בקרן פנסיה חדשה מקיפה של המשיבות שזכאי לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאי לקבל פנסיית זקנה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. לבקשת ביהמ"ש, הועברו לפיקוח על הביטוח מספר שאלות להתייחסות לגבי הנושאים השנויים במחלוקת בתובענה. ביום 4 בספטמבר 2017 הוגשה עמדת המפקח בתיק התומכת בעמדת קרנות הפנסיה לפיה דמי הניהול בעת הפרישה אינם דומים במהותם לדמי ניהול מהחיסכון השוטף.	48 מיליון ש"ח "לכל הפחות מבלי שכמתו בשלב זה יתר הסעדים" וכן פיצוי בגין העתיד, לכל הנתבעות
9	8/2015 מחוזי - ת"א	מבטוח בפוליסת ביטוח חיים נ' מגדל ביטוח	אי תשלום בונוס של השתתפות ברווחים על פי נספח לפוליסת ביטוח המכונה "כפולה" והמרתו בסכום ביטוח נוסף מבלי להודיע על כך למבטוחים; תשלום סכום נמוך בהרבה מהסכום לו זכאים המבטוחים על פי הנספח האמור; אי קביעת שיעור השתתפות של המבטוח ברווחים מידי שנה בחיי הפוליסה וקביעת שיעור אחיד ונמוך באורח בלתי סביר לשיעור השתתפות זה.	כל מי שהתקשר עם מגדל ביטוח ורכש ממנה פוליסת ביטוח חיים שלפיה הוא זכאי לתשלום במזומן של חלקו ברווחי הפוליסה עם הגיעו לגיל 65.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 25 ביוני 2017 הורה ביהמ"ש על החלפת תובע ייצוגי, לאחר שהתובע הייצוגי הלך לעולמו. בהמלצת בית המשפט, הצדדים מצויים בגישור.	600 מיליון ש"ח
10	9/2015 מחוזי - מרכז	מבטוחת בפוליסת סיעוד נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח אחרות	הפרת תנאי פוליסה עקב נקיטת עמדה פרשנית ביחס לאופן שבו ניתן ניקוד בגין רכיב "שליטה על הסוגרים" בעת בחינת זכאות מבטוחים לקבלת תגמולי ביטוח סיעוד רק מקום בו מצב זה הוא בשל מחלות אורולוגיות או גסטרואנטרולוגיות, בעוד שלפי הטענה יש מקום לתן ניקוד בגין רכיב זה גם אם מדובר באי שליטה תפקודית ואי עמידה בחובות גילוי עובר לרכישת הפוליסה בהקשר זה. הסעדים הנתבעים כוללים חיוב התובעות בפיצוי.	כל מי שהיה מבטוח בביטוח סיעודי ולא קיבל בעת מקרה ביטוח ניקוד מתאים בגין רכיב שליטה על הסוגרים עקב הפרשנות האמורה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	עשרות ואף מאות מיליוני ש"ח
11	9/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מגדל ביטוח וחברות מנהלות קרנות פנסיה	טענה לפיה המשיבות משלמות לסוכני ביטוח עמלות הנגזרות מדמי הניהול, באופן שיוצר ניגוד עניינים בפעילות סוכני הביטוח ומביאות את העמית למצב בו הוא משלם דמי ניהול גבוהים מן הראוי. הסעדים הנתבעים הינם סעד הצהרתי לפיו המשיבות חייבות לשנות את ההסדר עם הסוכנים ולהתאימו לחוק, השבת כל דמי הניהול שנגבו ביתר וכל סעד אחר הנראה לביהמ"ש נכון וצודק בנסיבות העניין.	עמיתי קופות הגמל של החברות המנהלות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בינואר 2017 אישרה הכנסת את תיקון 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשע"ז-2017 שקובע כי עמלת הפצה של קופות גמל לא תחושב בזיקה לשיעור דמי הניהול שהחברה המנהלת תגבה מעמית.	2 מיליארד ש"ח ככל הנראה ביחס לכל הנתבעות

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
12	9/2015 מחוזי - מרכז	עמיתים במגדל ביטוח ומגדל מקפת נ' מגדל ביטוח ומגדל מקפת	נזקים שנגרמו עקב מעשיו של סוחר לשעבר בדסק מניות של מגדל שהורשע, על פי הודאתו בעסקת טיעון, בפרשת תרמית של הרצת מניות וביצוע מניפולציות בניירות ערך. לעניין הליכים הפלילים בנושא זה, ראה סעיף 2.ו להלן. הסעדים הנתבעים כוללים פיצוי על הנזק שנגרם לעמיתים בכל דרך שימצא ביהמ"ש לנכון.	כל אחד מעמית/לקוחות מגדל ביטוח ו/או מקפת אשר נפגעו מהפעולות הנטענות בין השנים 2006- 2011.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית. בקשה לסילוק על הסף שהגישה מגדל נדחתה. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, לאחר שנכשל ההליך גישור בנושא. ראה לעניין זה גם סעיף 2.ו.	עשרות מיליוני ש"ח אם לא למעלה מכך
13	1/2016 מחוזי - מרכז	עמיתה בקרן הפנסיה נ' מגדל מקפת וחברות מנהלות אחרות	טענה בקשר עם החזקת אגרות חוב בדירוג אשראי נמוך בחריגה מהשיעור שהיה מותר בהתאם למגבלות ההשקעה, אשר חלו עליהן על פי תקנה 2ד41 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) (להלן: "תקנות קופות הגמל") במועדים הרלבנטיים לתובענה, וגבייה של דמי ניהול בגין חריגות אלו בניגוד להוראות תקנות קופות הגמל. הסעדים הנתבעים הינם בין היתר: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי המשיבות במקרה של חריגה מתקנות קופות הגמל, כפי שהיו בתוקף באותו המועד, פיצוי בגין הנזק שנגרם לחברי הקבוצה עקב החריגה הנטענת מתקנות קופות הגמל וכל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, הנראה לביהמ"ש נכון וצודק בנסיבות העניין.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שהחזיקו בקופות נשוא התובענה החל מיום 1 בינואר 2009 ועד ליום 4 ביולי 2012.	ביום 24 בנובמבר 2016 הורה ביהמ"ש, בעקבות בקשת הנתבעות, על העברת הדין לבית הדין לעבודה. בית הדין הורה על קבלת עמדת הפיקוח על הביטוח ביחס לנושאים השנויים במחלוקת בבקשה לאישור התובענה כייצוגית, אשר הוגשה ביום 23 במאי 2017. החברה מפרשת את עמדת הפיקוח ככזו שתומכת בטענותיה בתיק. ההליך מצוי בשלב הסיכומים לעניין הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	לא הוערך על ידי התובע
14	1/2016 מחוזי - מרכז	עמית בקרן הפנסיה נ' מגדל מקפת וחברות מנהלות אחרות	העלאת דמי ניהול לעמיתים מבלי שנשלחה אליהם הודעה, מראש או בדיעבד, על אותה העלאה ואגב כך הפרה של חובת הנאמנות והזהירות, הפרה של חובת הגילוי והדיווח על פי דין. התובע מבקש לבסס את תביעתו, בין היתר, על החלטת ביהמ"ש המחוזי בתל-אביב לאישור תובענה ייצוגית בת"צ 16623-04-12 לוי נגד פסגות. הסעדים המבוקשים הינם: פיצוי ו/או השבה בגובה דמי הניהול שנגבו ביתר, פיצוי בגובה סכום הפסד התשואה של דמי ניהול ששולמו ביתר וסעד כספי של פגיעה באוטונומיה; סעד הצהרתי לפי הפער בין דמי הניהול ששולמו לאחר ההעלאה ללא הודעה לבין דמי הניהול שהיו משולמים אלמלא ההעלאה הם חלק מנכסי העמית וכי הקרן הפרה את הוראות הדין ולחילופין כל סעד אחר שיימצא ביהמ"ש כנכון וצודק בנסיבות העניין.	כל מי שהינו עמית במגדל מקפת אשר דמי הניהול הנגבים ממנו הועלו ללא מתן הודעה וזאת במהלך 7 שנים שקדמו למועד הגשת התובענה ועד למתן פסק דין סופי בה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. תלוי ועומד נושא העברת התיק לבית הדין לעבודה. ראה גם תובענה מס' 8 ו-16 בסעיף זה.	לא הוערך על ידי התובע

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
15	1/2016 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' מגדל ביטוח	פגיעה בזכויות המבוטחים במסגרת יישום תיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (להלן: "תיקון 3 לחוק קופות הגמל"). זאת, לפי הטענה, מאחר והנתבעת לא נתנה למבוטחים, שברשותם הייתה פוליסה הונית לפני כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, את מקדמי הקצבה אשר היו להם בפוליסה קצבתית קודמת שהייתה ברשותם, אצל הנתבעת או בחברת ביטוח אחרת (להלן: "פוליסה קצבתית מוקדמת"). התובע מבקש לבסס את תביעתו בין היתר, על החלטת ביהמ"ש המחוזי מרכז לאישור תובענה ייצוגית בת"צ 48006-03-10 גרניט נגד כלל ביטוח ("תיק גרניט"). הסעדים הנתבעים כוללים הוראה לנתבעת להצמיד לפוליסות ההוניות של מבוטחיה את מקדם הקצבה שהיה קיים להם קודם לתיקון 3 לחוק קופות הגמל בפוליסה קצבתית המוקדמת בעלת מקדם הקצבה העדיף; לחילופין, לחייב את הנתבעת לאפשר לתובע וליתר חברי הקבוצה להפריש את מלוא כספי החסכון הפנסיוני, באופן רטרואקטיבי החל ממועד כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל וכן מעתה ואילך, לפוליסה הקצבתית המוקדמת; לחילופין, לחייב את הנתבעת לפצות את התובע ואת יתר חברי הקבוצה בגובה הנזק הנתען לזכויותיהם הפנסיוניות של חברי הקבוצה בגובה התעשרותה על חשבון חברי הקבוצה כתוצאה ממדיניותה ה"ל"; וכן לגבי מבוטחים שכבר פרשו מאז 1 בינואר 2008 והחלו לקבל קצבה נמוכה מכפי שהיו זכאים, לפי טענת התובע, על פי המקדם העדיף - להורות לנתבעת להשיב למבוטחים אלה את ההפרש בין הקצבה לה היו זכאים על פי המקדם העדיף, לבין הקצבה שקיבלו בפועל.	כל מי שהייתה בבעלותו, קודם לכניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, הן פוליסה הונית של הנתבעת והן פוליסה קצבתית (בין אם של הנתבעת ובין אם של חברת ביטוח אחרת), ואשר בעקבות התיקון הנ"ל לחוק לא קיבל מקדם קצבה בפוליסה ההונית או שקיבל בפוליסה ההונית מקדם קצבה גרוע ממקדם הקצבה בפוליסה הקצבתית הישנה שלו.	ההליך מצוי בברור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 4 במאי 2017 ניתנה החלטת ביהמ"ש המורה על העברת ההליך לבית הדין לעבודה. ביום 22 באוגוסט נדחתה בקשת רשות ערעור שהגיש התובע על החלטה זו לבית המשפט העליון. בהחלטה מיום 7 בפברואר 2018 דחה בית הדין לעבודה את בקשת התובע לאשר את התביעה כייצוגית על יסוד תיק גרניט וקבע כי יש לבחון התנהלות מגדל ביטוח מול מבוטחיה בנפרד. לבקשת בית הדין, החלטתו האמורה הועברה לידיעת המפקח באמצעות הפרקליטות וזו ביקשה את כתבי הדין בתיק לבחינת עמדת רשות שוק ההון ביחס להליך.	50 מיליון ש"ח לשנה. נזק מצטבר יהיה מכפלה של הנזק השנתי במספר השנים הרלבנטיות שייקבעו בפסק הדין

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
16	1/2016 מחוזי - מרכז	עמותה רשומה הפועלת למען אוכלוסיות חלשות ואנשים בעלי צרכים מיוחדים נ' מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל	גביית דמי ניהול בגין קצבאות נכות ושאריות מקרן הפנסיה וזאת מבלי לגלות לעמיתים כי ייגבו מהם דמי ניהול בקשר עם קצבאות אלה ומבלי לגלות כי יגבו בגין קצבאות אלה דמי ניהול בשיעור המקסימלי עם התחלת קבלת קצבת הנכות או השאריות. זאת, בעת שמקבלי הקצבאות, אינם יכולים לנייד את יתרת החשבון האישי או את סכום עתודות הקצבאות שהקרן מחזיקה עבורם, תוך ניצול מצוקתם. הסעדים הנתבעים הינם: סעד כספי של השבה לכל אחד ממקבלי קצבאות הנכות את כל דמי הניהול שנגבו מהם ו/או שייגבו מהם שלא כדין ולחילופין להשיב לקרן הפנסיה את כל דמי הניהול שנגבו ו/או שייגבו מהם שלא כדין, לבצע חלוקה צודקת והוגנת של הכספים; לאסור על גביית דמי ניהול מקצבאות נכות ושאריות ולחילופין לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים ולקבעם בשיעור ראוי; לחייב את המשיבות להשיב את ההפרש למקבלי הקצבאות ו/או לקרן ולחייב את המשיבות לבצע גילוי יזום בקשר עם דמי ניהול מקצבאות אלו וכן לקבוע כי התנאי הקבוע בתקנוני הקרן המתיר להן לקבוע מעת לעת את דמי הניהול באופן חד צדדי הוא תנאי מקפח בחוזה אחיד.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות מכל מין וסוג שהוא וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאריות וכן כל עמית פעיל ו/או מבוטח ו/או חבר בקרן פנסיה חדשה שנמנית על הנתבעות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי ניהול בקשר עם קצבאות נכות ושאריות.	ההליך מצוי בברור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 29 בינואר 2018 ניתנה החלטת ביהמ"ש המורה על העברת ההליך לבית הדין לעבודה. ראה גם תובענות מס' 8 ו-14 בסעיף זה.	לא הוערך על ידי התובע
17	5/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים נ' מגדל ביטוח	טענות לפיהן מגדל ביטוח מחלקת את כספי הפרמיות המתקבלות אצלה באופן שרירותי בניגוד להוראות שמתקבלות אצלה, ובניגוד להסכמים ולהוראות הדין; שמגדל ביטוח מעבירה חלק מהכספים שנגבו ביתר לתכנית ביטוח אחרת שהמבוטח כלל לא ביקש; שמגדל ביטוח גובה פרמיה מהמבוטחים עבור סיכונים שלא קיימים ועושה תיקונים רטרואקטיביים בדוחות שהיא מוציאה תוך הטעיית המבוטחים וכי מגדל ביטוח נמנעת מלהכניס מנגנוני בדיקה שיכולים להתריע על טעויות אפשרויות וימנעו גביה בלתי חוקית. הסעדים העיקריים הנתבעים הינם: (א) לפצות את חברי הקבוצה בגין הנזקים הממוניים והלא ממוניים שנגרמו להם; (ב) לחייב את מגדל ביטוח להתאים את הפרמיות שהיא גובה למה שצריך היה לגבות ולאכוף על מגדל ביטוח את תיקון הדוחות; (ג) לחייב את מגדל ביטוח להשיב פרמיות שקיבלה ללא זכות שבדין ושעולות על המוסכם, וכן להשיב רווחים שהפיקה ודמי ניהול על כספים שגבתה ביתר; (ד) להצהיר כי מגדל ביטוח גבתה כספים שלא כדין ועליה לפעול לשנות את המצב הקיים; (ה) ליתן צו עשה בדבר שינוי נהלי עבודה ומערכות ובאשר לניסוח פוליסות.	(א) כל בעלי פוליסה ו/או המבוטחים ו/או המוטבים בביטוח חיים ששילמו פרמיה גבוהה מזו שהובטחה להם בפוליסה, בין אם הפרמיה נקבעת ביחס לשכר המבוטח ובין אם הפרמיה נקבעת בסכום קבוע. (ב) כל המבוטחים בביטוח חיים אשר הכספים שהועברו חולקו שלא בהתאם להסכם ולחלוקה שחילק המעביד, ובכלל זה בין הקופות הפנימיות השונות. (ג) כל המבוטחים אשר בדוחות השנתיים שלהם שונתה יתרת הפתיחה (לרבות בדרך של "יתרת פתיחה עדכנית") מבלי שנמסר להם גילוי מלא ומפורט על השינוי ועל נימוקיו. (ד) כל מבוטח שכספים שהופקדו בעבורו הועברו לביטוח חדש שנפתח ללא הסכמתו. (ה) כל מבוטח אשר הפרמיה שנגבתה ממנו או חלקה אינם מטיבים את מצבו של המבוטח ו/או מניבים כל פיצוי נוסף בהינתן מקרה הביטוח.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	לא הוערך על ידי התובע

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
18	6/2016 מחוזי - ת"א	עמותה רשומה הפועלת למען האוכלוסייה המבוגרת	טענה לפיה הפיקוח על הביטוח אישר לחברות הביטוח למכור וחברות הביטוח מכרו, פוליסות ביטוח סיעודי קולקטיבי שהינן "מוצר פגום" וזאת בשל התנאי בפוליסה המאפשר לחברות הביטוח לסיים באופן חד צדדי את הפוליסה או לא לחדשה לאחר תקופה מוגבלת, ללא אזהרת המבוטחים מראש באופן ראוי, תוך גרימת נזקים ישירים ועקיפים להם. התובענה הוגשה בעילות הטעייה, תרמית, הפרת חובה חקוקה ורשלנות, ומבוקשים במסגרתה סעד כספי וכן סעדים הצהרתיים וצווי עשה בדבר כיסוי ביטוחי והבטחת זכויות לחברי הקבוצה.	כל לקוח שהחזיק פוליסת ביטוח סיעודי קולקטיבי שבוטלה ו/או שונו תנאיה באופן קיצוני ואשר הוטעה ו/או לא הוזרה ו/או לא יודע כי פוליסה זו אינה צוברת לזכותו כל סכום, וכי לא תעמוד לזכותו בימי זקנתו, וזאת לתקופה של 7 השנים שקדמו להגשת התובענה לכל הפחות ו/או מיום ההפקדה הראשונה של הלקוח.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 18 באוקטובר 2018 ניתן פסק דין חלקי בעניין מדינת ישראל, המסלק את בקשת האישור והתביעה האישית של המבקשות כנגדה.	7 מיליארד ש"ח ביחס לכל החברות הנתבעות
19	10/2016 בית הדין האזורי לעבודה - ירושלים	מבוטח בקרן השתלמות	טענה לגביית הוצאות ניהול השקעה ללא הוראה חוזית בתקנון בנושא. הסעד המבוקש הוא השבה של כל הוצאות ניהול ההשקעה/עמלות שנגבו מחברי הקבוצה במהלך שבע שנים מלפני מועד הגשת התביעה, בצירוף ריבית שקלית כחוק וכן להורות למגדל מקפת להימנע מלנכות מחשבונותיהם של חברי הקבוצה סכומים כלשהם בגין הוצאות ניהול השקעות/עמלות.	כל עמית בקרן "מגדל השתלמות" (בשמה זה ובשמותיה הקודמים, ולרבות כל הקרנות שמוזגו לתוכה) בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ראה גם תובענות מס' 21 ו-23 בסעיף זה.	כ-94 מיליון ש"ח
20	10/2016 מחוזי - מרכז	עמית בקופת גמל לקצבה	טענה לסייג שגוי של כספי תגמולים המופקדים בקופות גמל לקצבה, אשר לכאורה יוביל למיסוי יתר של הקצבה שתתקבל מקופות הגמל במועד הזכאות. הסעד המבוקש הראשי הינו צו עשה, שיורה למגדל ביטוח ולמגדל מקפת לפעול לתיקון הרישומים לשם התאמתם לד"ן. הסעד החלופי המבוקש הוא פיצוי בסכום שלא הוערך בבקשת האישור. כמו כן התבקש בבקשת האישור צו עשה לשינוי התנהלות המשיבות ביחס לעתיד, כך שידרשו לקבל הוראות סיווג מתאימות.	שתי תתי קבוצות: (1) לקוחות מי מהנתבעות אשר הכספים שהופקדו על ידם או עבורם פוצלו בעת ההפקדה לשתי קופות גמל לקצבה שבניהול מקפת ו/או מגדל, ואשר בשל פיצול זה כספים אלו סווגו בחסר ל"קצבה מוכרת", כהגדרת המונח בסעיף 9א(א) לפקודת מס הכנסה. (2) לקוחות מי מהנתבעות, שהם עמיתים שכירים בקופת גמל לקצבה שבניהול מגדל מקפת או מגדל ביטוח, אשר הפקידו לקופה כספים על חשבון מרכיב תגמולי העובד, ואשר בשל כך כספים אלו סווגו בחסר ל"קצבה מוכרת".	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 27 בדצמבר 2017 הורה בית המשפט על השאלות שיש להפנות לרשות המיסים. בהקשר זה יצויין כי ביום 1 בפברואר 2018 פרסם המפקח חוזר ביחס למרכיבי חשבון בקופות גמל אשר מתייחס למקרים נשוא התובענה.	לא ניתן להערכה אך מצוי בסמכותו של בית המשפט (הערכה בלתי מחייבת של כ-9.5 מיליון ש"ח)
21	12/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח מנהלים	טענה לגביית הוצאות ניהול השקעה ללא הוראה חוזית בפוליסות המתירה זאת. הסעד המבוקש הוא השבה של כל הוצאות ניהול ההשקעה שנגבו מחברי הקבוצה במהלך שבע שנים מלפני מועד הגשת התביעה, בצירוף ריבית שקלית כחוק וכן להורות למגדל ביטוח להימנע מלנכות מחשבונותיהם על חברי הקבוצה סכומים כלשהם בגין הוצאות ניהול השקעות.	כל המבוטחים בביטוחי המנהלים ששווקו על ידי מגדל ביטוח (משתתף ברווחים, "יותר", "מגדלור" וכיוב'), אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות בניגוד לד"ן ו/או כאשר הפוליסה לא כללה הוראה המאפשרת למגדל ביטוח לגבות הוצאות אלו.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביהמ"ש החליט ביום 15 ביוני 2017 על העברת התיק לבית הדין לעבודה. בהחלטה מיום 19 בפברואר 2018 הפנה בית הדין לממונה של שוק ההון מספר שאלות בנושא לקבלת התייחסות. ראה גם תובענות מס' 19 ו-23 בסעיף זה.	567 מיליון ש"ח

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
22	1/2017 מחוזי - מרכז	שני מבוטחים בביטוח רכב חובה נ' מגדל ביטוח	טענה לפיה מגדל ביטוח נמנעת מלגלות למבוטחיה כי על פי פרקטיקה הנוהגת אצלה (והקיימת גם אצל יתר חברות הביטוח), הם זכאים להפחתת הפרמיה המשולמת על ידם בהגיעם למדרגות גיל ו/או וותק נהיגה הנהוגות אצלה. הסעדים המבוקשים הם לחייב את מגדל ביטוח להשיב לחברי הקבוצה את דמי הביטוח העודפים שנגבו בניגוד לדין עקב התנהלותה כאמור לעיל וכן צו עשה, המורה למגדל ביטוח לשנות את דרך התנהלותה כאמור לעיל.	מבוטחי מגדל ביטוח בביטוח רכב חובה, צד ג' ומקיף בתקופה שתחילתה בשבע השנים הקודמות להגשת התובענה, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת גיל ו/או וותק נהיגה המזכה על פי דין וכן על פי הפרקטיקה הנהוגה אצל מגדל ביטוח בהפחתת דמי הביטוח, ואשר מגדל ביטוח נמנעה מלנהוג כלפיהם על פי דין וכן על פי אותה פרקטיקה נהוגה וכתוצאה מכך לא קבלו את ההפחתה בפרמיה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ראה גם תובענה בסעיף 2.g להלן.	כ-62 מיליון ש"ח
23	2/2017 מחוזי - מרכז	עמותה רשומה הפועלת למען האוכלוסייה המבוגרת נ' מגדל מקפת	טענה לפיה מגדל מקפת גבתה מעמיתיה בקרן הפנסיה ובקופות הגמל, תשלום בגין "הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופות הגמל" (הוצאות ישירות), בניגוד להוראות התקנון ובניגוד למצגיה החוזיים והטרומ חוזיים כלפי עמיתיה. בכך נטען שמגדל מקפת מפרה את החוזה בינה לבין עמיתיה ומפרה גם את הוראות הדין. הסעדים המבוקשים הם: (א) ליתן צו לפיו התנהלות מגדל מקפת הינה בלתי חוקית, באשר היא מפרה החוזה - התקנון בינה לבין עמיתיה; (ב) לחייב את מגדל מקפת להשיב לכל אחד מחברי הקבוצה את הסך המצטבר שנגבה ו/או נוכה מחשבונו בקשר עם כל סוג של הוצאה בקשר עם הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופות הגמל; (ג) לחילופין לחייב את מגדל מקפת להשיב לנכסי קרן הפנסיה ולנכסי קופות הגמל את כל ההוצאות הישירות שנגבו שלא כדי ולבצע חלוקה צודקת והוגנת של כספים אלה. (ד) להורות למגדל מקפת להציג באופן ברור ומפורש מעתה ואילך, בכל טופסי ההצטרפות ובכל התקנונים כי בנוסף לדמי הניהול ייגבה ו/או ינוכה סך נוסף בקשר עם הוצאת ישירות וכן לציין את השיעור המקסימלי שייגבה.	כל מי שהוא בעל זכות מכל מין וסוג שהוא, בכספים המצויים בקרן הפנסיה אשר בניהולה של מגדל מקפת החל מחודש יולי 2013 ואילך, וכן כל מי שהיה בעבר בעל זכות בכספים כאמור. וכן כל מי שהוא בעל זכות, מכל מין וסוג שהוא, בכספים המצויים בקופת הגמל אשר בניהולה של מגדל מקפת בשבע שנים שקדמו להגשת בקשת האישור ואילך, וכן כל מי שהיה בעבר בעל זכות בכספים כאמור.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 7 בפברואר הורה בית המשפט למבקשת לתת עמדתה ביחס להעברת התיק לבית הדין לעבודה. ראה גם תובענות מס' 19 ו-20 בסעיף זה.	כ-287 מיליון ש"ח

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עליות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
24	2/2017 מחוזי- ת"א	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים במגדל ביטוח נ' מגדל ביטוח	טענה לפיה מגדל ביטוח גבתה דמי עריכה או כל תשלום אחר מלקוחותיה בגין העמדת הלוואות בניגוד לטיטת עמדת הפיקוח על הביטוח בנושא גביית דמי טיפול בהלוואות ובניגוד להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח). הסעדים המבוקשים במסגרת הבקשה לאישור התובענה כייצוגית הם: (א) השבת מלוא הסכומים שגבתה מגדל ביטוח מלקוחותיה בניגוד לדין; ו-(ב) צווים הצהרתיים המורים כי מגדל ביטוח פעלה שלא כדין וכי כל אדם שחויב בגין הסכומים הבלתי חוקיים, יהיה זכאי להשבה של מלוא הסכומים העודפים ששילם.	כלל הלקוחות של מגדל ביטוח שנטלו הלוואה ואשר חויבו בדמי עריכה או כל תשלום אחר כדמי הקמת הלוואה או כדמי טיפול בה-7 השנים האחרונות.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 23 בדצמבר 2017 פרסם המפקח הכרעה הכוללת הוראות להשבת דמי הטיפול שנגבו בגין הלוואות בתקופה של 7 שנים קודם ליום 30 ביוני 2017. בהכרעה זו צויין כי היא אינה חלה במקרים שבהם מוחזרים דמי הטיפול שנגבו לתיק העמיתים כפי שארע ביחס למגדל ביטוח. בהמלצת בית המשפט הצדדים הופנו לגישור.	כ-2 מיליון ש"ח
25	5/2017 מחוזי - ת"א	עובדים של מעסיקים, שהנתבעות מנהלות ההסדר שלהם נ' מבטח סימון וסוכנויות ביטוח נוספות	טענה לפיה הנתבעות גרמו בפעילותן כסוכנויות ביטוח (מנהלות הסדר פנסיוני) לנזקים כלכליים לחברי הקבוצה, מאחר ועד לתיקוני חקיקה (תיקונים שבוצעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב ל-2015-2016), עלויות תפעול ההסדרים הפנסיוניים, שסיפקו הנתבעות למעסיקים, סובסדו על ידי העובדים של אותם מעסיקים והנתבעות העדיפו את טובת המעסיקים, עמם התקשרו בהסכמי שירותים, על פני טובת העובדים, ששילמו בפועל על שירותי התפעול הללו, באמצעות דמי ניהול עודפים שנגבו מהם. הנזק הנתבעים הוא התשלום העודף של עלויות התפעול כאמור, שהועמס לפי הטענה על חברי הקבוצה באמצעות דמי ניהול עודפים שנגבו מהם. הסעדים הנתבעים הינם פיצוי/השבה בגין דמי ניהול עודפים שנגבו לטענת התובעים מחברי הקבוצה וכן כל סעד אחד שייראה לביהמ"ש כנכון וצודק בנסיבות העניין.	כל מי שנמנה על מצבת לקוחות הנתבעות בזמן שהן סיפקו למעסיק שירותי ניהול הסדר פנסיוני, במשך התקופה שתחילתה 7 שנים קודם להגשת התובענה ועד שהמעסיק החל לשאת בעלויות התפעול בהתאם לתיקון מס' 6 לחוק הייעוץ.	בקשת האישור כוללת טענות דומות לאלו שפורטו בבקשה לאישור תובענה ייצוגית אחרת, קודמת בזמן, שנמחקה על-ידי ביהמ"ש ביום 28 בנובמבר 2016 לנוכח המלצתו למחוק את ההליך. ביום 2 באוגוסט 2017 הוגשה מטעם המשיבות בקשה לסילוק בקשת האישור על הסף, ולחלופין העברתה לבית הדין לעבודה ולקביעת ערובה להוצאת וכן ביום 3 בדצמבר 2017 הגישה מגדל ביטוח תגובה לבקשת האישור.	357 מיליון ש"ח, מתוכם כ-131 מיליון ש"ח כנגד מבטח סימון סוכנות לביטוח

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
26	5/2017 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח רכב לעובדי המדינה נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	טענה לפיה הנתבעות, גבו ממבוטחים בביטוח רכב לעובדי מדינה, פרמיית ביטוח המגלמת סיכון גבוה יותר שאינו רלבנטי לתובעים ולחברי הקבוצה, וזאת תוך הפרה של הוראות סעיפים 55 ו-58 לחוק הפיקוח (איסור תיאור מטעה ואיסור פגיעה), הפרת חובה חקוקה, הפרת הוראות חוק החוזים לרבות הפרת חובת תם הלב בשלב המשא ומתן ובשלב החוזה ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים העיקריים הנתבעים: ליתן צו המורה לנתבעות להשיב על שאלונים ו/או לגלות בפני התובעים את כל המידע שיש בידם בקשר לגודל הקבוצה ושיעור הנזק שנגרם לה; להתיר לתובעים לתקן את כתב התובענה באופן של עדכון הנתונים המספריים והסכומים המתאימים כפי שיגולו על ידי הנתבעות; לפסוק לטובת חברי הקבוצה את סכום התובענה המהווה אומדן של שיעור הנזק שנגרם לחברי הקבוצה; וליתן צו המחייב את הנתבעות לשנות את הדרך בה הן נוהגות.	כל לקוח של הנתבעות, בשבע השנים האחרונות אשר רכש ממי מהנתבעות פוליסת ביטוח רכב לעובדי מדינה והיה זכאי להנחה בפרמיית הביטוח בשל העדר תביעות בשלוש שנים הקודמות, אך שילם פרמיה גבוהה יותר בשל אי התחשבות בעברו הביטוחי ו/או לפי פרמיה של העדר עבר ביטוחי.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	כ-155 מיליון ש"ח כנגד כל הנתבעות יחד
27	6/2017 מחוזי - מרכז	חברה המעסיקה עובדים נ' אליהו בטוח בע"מ	השבה של דמי הפגיעה כמשמעותם בסעיף 94 לחוק ביטוח הלאומי ששילמו מעסיקים/מעבידים למוסד לביטוח לאומי בתקופה המתחילה בחודש ה-84 שקדם למועד הגשת בקשת האישור ומסתיימת במועד פסה"ד בתובענה הייצוגית או לחילופין עד מועד אישור הבקשה כתובענה ייצוגית (להלן: "התקופה הרלבנטית") בגין תקופת הזכאות הראשונה (12 הימים הראשונים שבעדם זכאי העובד לדמי פגיעה כמשמעותה בסעיף 94 לחוק הביטוח הלאומי וזאת בעקבות תאונות דרכים שנגרמו לעובדיהם, אשר הוכרו גם כתאונות עבודה ע"י המל"ל. הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התביעה הם פיצוי/השבה של דמי הפגיעה ששולמו על ידי חברי הקבוצה במהלך התקופה הרלבנטית בגין "תקופת הזכאות הראשונה" עקב תאונות דרכים שאירעו לעובדי חברי הקבוצה אשר הוכרו גם כתאונות עבודה.	ציבור המעבידים ומעסיקים "הרגילים" למעט המדינה וקבוצות שהוחרגו בבקשה, אשר שילמו/החזירו לביטוח לאומי במהלך התקופה הרלבנטית, בגין עובדיהם הניזוקים, דמי פגיעה בגין תקופת הזכאות הראשונה עקב תאונות דרכים שאירעו לעובדיהם אשר הוכרו גם כתאונות עבודה ע"י ביטוח לאומי ואשר הנתבעת הנפיקה פוליסות ביטוח החובה המכסות את האירועים נשוא התאונות הרלבנטיות.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	כ-14.5 מיליון ש"ח (חלקה של אליהו בטוח)

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
28	7/2017 בית הדין האזורי לעבודה - ת"א	מבוטח בביטוח מנהלים נ' מגדל ביטוח	טענה לפיה מגדל ביטוח אינה מחשבת את סכום הקצבה המשולמת למבוטח, כולה או חלקה, על פי מקדם המרה הנקוב בנספח המצורף לפוליסת ביטוח מנהלים הונית ו/או בהתאמה לו. נטען כי מגדל ביטוח מאפשרת את המרת סכום הביטוח ההוני לפי מקדם הקצבה שבנספח הנ"ל אך ורק ביחס להפרשות המעבידי לתגמולים, ואילו ביחס ליתר הכספים שבפוליסה מאפשרת את המרת סכום הביטוח ההוני לפי מקדם קצבה נחות. הסעדים המבוקשים הינם: (א) להורות למגדל ביטוח לשלם לכל עמית החבר בקבוצה, אשר קיבל קצבה שחושבה או שחלקה חושב לפי מקדמים גבוהים מאלו המפורטים בנספח ו/או מן המקדמים הנגזרים מאלה הנקובים בנספח, פיצוי בגובה הפרש בין הקיצבה ששולמה לו בפועל לבין הקיצבה שצריכה הייתה להיות משולמת לו אילו חושבה כולה לפי המקדמים הנקובים בנספח ו/או בהתאמה להם (בהתאם לגיל המבוטח במועד ההמרה), והכל בתוספת ריבית והפרשי הצמדה כדון. (ב) לצוות על מגדל ביטוח לחשב ולשלם לעמיתים חברי הקבוצה, מכאן ולהבא את הקצבה במלואה, לפי המקדמים המפורטים ו/או המותאמים למקדמים הנקובים בנספח.	כל מי שהתקשר עם מגדל ביטוח בהסכם להבטחת קיצבה הנספח לפוליסת ביטוח מנהלים הוני (תהא כותרתו אשר תהא) שקיבל בפועל ו/או עתיד לקבל ממגדל ביטוח סכום קצבה שחלקה ו/או כולה מחושב לפי מקדם הגבוה מזה הנקוב בנספח (לרבות נגזרותיו של אותו מקדם הנקוב בנספח)	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	לא הוערך על ידי התובע
29	8/2017 בית הדין האזורי לעבודה - ת"א	מבוטח נ' מגדל ביטוח	סירובה של מגדל ביטוח להגיש תביעת חוב לביטוח לאומי בגין הפרשים של הפרשות של חסכון פנסיוני במצב של מעסיק בהליכי פירוק תוך התעלמות מהדין המהותי, לטענת התובע, בכל הקשור לזכות לפנסיה לפי צו הרחבה לפנסייית חובה וזאת כאשר לטענת התובע זכות התביעה בנושא זה הינה של קופת הגמל בלבד. הסעדים העיקריים הנתבעים: (א) סעד הצהרתי ולפיו במצב של פירוק המעסיק מחויבת מגדל ביטוח להגיש תביעת חוב על בסיס הדין המהותי החל על העובד וכי בכל מקרה שלא תוגש תביעה חוב כאמור עד למועד חיסול החברה (שלאחריו לא ניתן עוד להגיש תביעת חוב), היא תפצה את העובד בגובה התשלומים לפי תביעת החוב, (ב) צו עשה המורה למגדל ביטוח לשנות נהליה ולהגיש תביעות חוב בגין זכויות פנסיוניות שלא שולמו, ככל שהחברות טרם חוסלו וכן לפרסם נוהל שיעגן את חובת הגשת תביעת חוב בהתאם לדין המהותי במצב של מעסיק בפירוק, (ג) צו עשה המורה למגדל ביטוח לפנות למבוטחיה בעת שחברה נכנסת להליכי פירוק בהתאם לנתוני הכנ"ר על מנת שניתן יהיה לבחון את ההפרשות ואם הם מלאות וכן (ד) סעד כספי - פיצוי כל חברי הקבוצה אשר מעסיקיהם חוסלו בגובה ההפרשות הפנסיוניות שלא נתבעו באמצעות הוכחות החוב.	כל העובדים המבוטחים במגדל ביטוח שמעסיקיהם נכנסו להליכי פירוק וקיים פער מהותי בין הדין החל בעניינם לבין תנאי הפוליסה עליה חתמו, ב-7 השנים שקדמו להגשת הבקשה ולא הוגשה בעניינם תביעת חוב על ידי מגדל ביטוח.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית.	לא הוערך על ידי התובע

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
30	9/2017 מחוזי י-ם	מבוטח נ' מגדל ביטוח ואליהו בטוח	<p>לטענת התובעים, הנתבעות אינן מיישמות כנדרש את סעיף 5(ב) בחוק פסיקת ריבית והצמדה ואינן משלמות, כעניין של מדיניות, ריבית (לרבות ריבית פיגורים) והצמדה הנדרשים על פי אותו חוק.</p> <p>הסעדים העיקריים הינם: (א) הצהרה כי הנתבעות הפרו את הוראות הדין ק פסיקת ריבית והצמדה, כאשר הן לא הוסיפו לסכומי הכסף ששילמו הפרשי הצמדה ו/או ריבית ו/או ריבית צמודה במקרים בהן הן שילמו סכומים במועד מאוחר למועד הפירעון; (ב) לחייב את הנתבעות בפיצוי בגין הנזקים שנגרמו כתוצאה מהפרה זו; (ג) לחייב את הנתבעות לתקן את מדיניותן מכאן ואילך באופן שהן יחויבו לקיים את הוראות החוק ביחס לתשלום ריבית והצמדה על תשלום חוב פסוק.</p> <p>בנוגע לחלק התביעה אשר הוגשה כנגד אליהו חברה לביטוח בע"מ, הרי שבהתאם להסכם רכישת תיק Run Off בביטוח כללי שרכשה מגדל ביטוח מאליהו בטוח, בעלת השליטה בחברה ביום 21 באפריל 2016, ככל שהתביעה נגד אליהו חברה לביטוח כלולה בתיק ה- Run Off הרי היא מצויה באחריותה של מגדל ביטוח. היבטים של התביעה שאינם כלולים במסגרת תיק ה-Run Off אם וככל שיהיו לא יועברו לאחריותה של מגדל. במסגרת ההסכם לרכישת תיק ה-Run Off נכללו הסדרים בנוגע לכיסוי ביטוח משנה בגין התביעות הכלולות בתיק ה-Run Off אשר נרכש וכן נכללו הסדרי שיפוי במקרים מסוימים.</p> <p>יוער כי - הודעה על כך נמסרה על ידי מגדל ביטוח לאליהו בטוח.</p> <p>לעניין עסקת Run Off בביטוח כללי באליהו ראה באור 38.ה.2.</p>	<p>כל מי ששולמו לו על ידי הנתבעות סכומי כסף שנפסקו לזכותו על ידי רשות שיפוטית במועד המאוחר למועד הפירעון (כהגדרת המונח בחוק פסיקת ריבית והצמדה) מבלי שהתווספו לתשלום הסכום הפסוק הפרשי הצמדה וריבית ו/או ריבית ו/או ריבית צמודה.</p>	<p>טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית.</p>	<p>עשרות מיליוני ש"ח אם לא למעלה מכך, בכל מקרה מעל 2.5 מיליון ש"ח לצורך סמכות בית המשפט לעניין זה.</p>

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עליות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
31	10/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח ג' מגדל ביטוח	<p>לטענת התובע לפיה מגדל ביטוח מתעלמת מהוראות הדין לעניין הסדרת הליך השיווק והמכירה של כתבי השירות, וזאת בכך שמגדל ביטוח משווקת למבוטחים תוכניות ביטוח רכב רכוש הכוללות כחלק אינהרנטי ובלתי ניתן להפרדה כתבי שירות, וזאת מבלי שהיא מציגה ללקוחות את מחיר כתבי השירות במהלך הליך השיווק והן לאחריו, ומבלי שהיא מאפשרת למבוטח לוותר על כתבי שירות ולקבל בתמורה מחיר נמוך יותר שישקף את עלות כתב השירות שהוסר; תוך יצירת התניה בפועל בין רכישת כתבי השירות לתוכנית הביטוח; תוך אי מסירת מידע מהימן ושלם למבוטחים בהליך השיווק והמכירה ולאחריו; ותוך אי התאמת הביטוח לצרכי המועמד לביטוח.</p> <p>הסעדים העיקריים: (א) פיצוי ו/או השבה בגובה הסכומים ששולמו ביתר בגין כתבי השירות שנמכרו במסגרת תוכנית הביטוח המקיף ו/או צד ג' לו מגדל ביטוח הייתה עומדת בחובותיה ע"פ דין במסגרת הליך השיווק והמכירה: עלות כתבי השירות שלא היו נרכשים כלל על ידי המבוטחים; הפער בין עלות כתבי השירות ששולמה למגדל ביטוח על ידי המבוטחים במסגרת פוליסת הביטוח המקיף או צד ג' לבין העלות שהייתה משולמת על ידם לו היו נרכשים מצדדים שלישיים ו/או ממגדל ביטוח במחיר נמוך יותר ו/או בתנאים עדיפים ולאחר עריכת סקר שוק, (ב) צו עשה שיורה למגדל ביטוח להציג למבוטחיה במסגרת הליך השיווק של תוכניות הביטוח לרכב (ובכלל) את מחיר כתב השירות בנפרד ממחיר פוליסת הביטוח; שלא להתנות רכישת תוכנית ביטוח ברכישת כתב שירות; להורות למגדל ביטוח לאפשר למבוטחיה שלא לרכוש את כתבי השירות ו/או חלקם במסגרת תוכנית הביטוח תוך הפחתת עלותם מעלות תוכנית הביטוח באופן שיזיל את עלות תכנית הביטוח בהתאם.</p>	<p>כל מי שרכש ממגדל ביטוח כתבי שירות במסגרת פוליסת הביטוח רכוש רכב, צד ג' או מקיף, תוך שמגדל ביטוח הפרה את הוראות הדין ביחס להליך השיווק והמכירה של כתבי השירות; וזאת בתקופה שהחלה 7 שנים לפני הגשת בקשת האישור ועד למועד מתן פסק דין סופי בתובענה.</p>	<p>טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית.</p>	<p>לא הוערך על ידי התובע</p>

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
32	11/2017 מחוזי - מרכז	תנועת ויצו - הסתדרות עולמית לנשים ציניות נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	גביית פרמיית ביטוח הכוללת "תוספת סיכון", הנובעת מאופי עבודתם של המבוטחים וזאת למרות העובדה שהמבוטחים כלל אינם עובדים במועד שבו נרכש הכיסוי הביטוחי וגם כאשר המבוטחים הספיקו לעבוד בעבודה אשר הצדיקה גביית פרמיה גבוהה יותר. הסעדים העיקריים המבוקשים במסגרת התובענה הינם בין היתר: להורות לנתבעות (א) למסור נתונים בנוגע לכל מי ששילם פרמיות בעבור כיסויים ביטוחיים שכללו תוספת בגין סיכון מקצועי ב-7 שנים שקדמו למועד הגשת התובענה; (ב) להשיב את הסכומים שגבו ביתר מחברי הקבוצה בצירוף הפרשי הצמדה וריבית; (ג) להימנע מגביית "תוספת מקצועית" או כל תוספת לפרמיה שעניינה סיכון הכרוך בעבודתו של המבוטח שעה המבוטח אינו עובד, ולהטמיע הוראות והנחיות שיוודאו הימנעות מגביה כגון זו בעתיד.	כל מי ששילם ב-7 שנים שקדמו למועד הגשת התובענה ועד למועד אישורה כייצוגית פרמיות בגין כיסויים ביטוחיים (לרבות, אך לא רק, אובדן כושר עבודה וביטוח חיים ו/או ריסק) בגין תקופה בה המבוטח לא עבד בפועל ונגבתה ממנו פרמיה הכוללת "תוספת מקצועית" או תוספת אחרת מכל סוג שהוא הנובעת מסיכון הכרוך בעבודתו.	טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור התובענה כייצוגית.	אינו ניתן להערכה.
33	12/2017 מחוזי - ים	מבוטח נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	סירוב לבטח את המבקשים ואנשים נוספים המצויים על הספקטרום האוטוסיטי בביטוח סיעודי; קביעת תנאים בלתי אפשריים ובלתי סבירים עבורם ללא כל מתן הסבר או הצדקה להתנהלות; אי מתן תשובה מפורטת ומבדת למועמד לביטוח אודות הסירוב וההנמקות המפורטות עליו וכן הסירוב איננו מסתמך על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים, והכל בניגוד, לפי הטענה, למתחייב מחוק שווין לאנשים על מוגבלות (להלן: "חוק השווין"), מתקנות שווין זכויות לאנשים עם מוגבלות (הודעת מבטח בדבר מתן יחס שונה לאחד או בדבר סירוב לבטח), ("תקנות השווין"). הסעדים העיקריים המבוקשים במסגרת התובענה הינם: מתן צו הצהרתי כי המשיבות הפרו את חוק השווין והתקנות; מתן צו עשה המורה למשיבות להפסיק להפלות את חברי הקבוצה, לקבוע נוהלי עבודה ברורים באשר לטיפול יחידי ללא משוא פנים לבעלי מוגבלויות, על בסיס הוראות חוק השווין; מתן צו עשה למשיבות למלא אחר הוראות הדין ואחר ההכרעה העקרונית של המפקחת על הביטוח הקובעים הליך מסודר בכל הנוגע לסירוב להענקת ביטוח; מתן צו עשה שיוורה למשיבות לבטח באופן רטרואקטיבי את חברי הקבוצה, אשר ימצאו כשירים לקבלת ביטוח סיעודי לאחר הליך חיתום שוויוני בהתאם לנהלים שאזכרו לעיל; פיצוי לחברי הקבוצה בהתאם לאמור בסעיף 19 נא' לחוק השווין בפיצויים ללא הוכחת נזק ובמידת הצורך אף בפיצוי בנזק לא ממוני; פיצוי חברי הקבוצה בגין נזק ממוני.	אנשים עם מוגבלות מסוג אוטיזם אשר ביקשו להיות מבוטחים בביטוח סיעודי אצל מי מהמשיבות וקיבלו מהמשיבות יחס שונה ומפלה שלא כדיון בשבע השנים שקדמו להגשת בקשת האישור.	טרם הוגשה תגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	לטענת המבקשים הנזק האישי שנגרם להם עולה כדי עשרות אלפי שקלים חדשים לכל מבקש. סכום הנזק לכל חברי הקבוצה לא ניתן להערכה מדויקת בשלב זה, מדובר בסכום שבסמכות בית המשפט המחוזי.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
34	1/2018 מחוז - מרכז	חברה לתועלת הציבור נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	<p>אי תשלום תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים שבהם הנזקים לא תוקנו בפועל.</p> <p>הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה הם: (א) הצהרה כי הימנעות הנתבעות מלשלם תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ החל על התיקון במקרים שבהם הנזק לא תוקן בפועל נעשית שלא כדין; (ב) ליתן צו המורה לנתבעות מעתה ואילך לכלול במסגרת תגמולי הביטוח שהן משלמות גם את המע"מ החל על עלות התיקון, וזאת גם אם הנזק לא תוקן; כאשר כתוצאה מכך, גם באותו המקרה שבו מקבל מבוטח או צד ג' תגמולי ביטוח ב"ערך שיפוי" ולא ב"ערך כינון", יחויבו הנתבעות לשלם לו תגמולי ביטוח בגין מלוא הנזק, לרבות המע"מ. ובאשר לחברי תת הקבוצה לכלול בתגמולי הביטוח כאמור גם את המע"מ בשיעור שאינו מקוזז על ידי חברי תת הקבוצה; (ג) לחייב את הנתבעות בתשלום הפיצוי לחברי הקבוצה; (ד) בנוסף ו/או לחילופין למבוקש בס"ק ג' לעיל, היה ויפסק כי הפיצוי לחברי הקבוצה אינו מעשי בנסיבות העניין, עותרת התובעת להורות על מתן פיצוי לטובת הציבור כפי שימצא בית המשפט לנכון בנסיבות העניין.</p>	<p>כל מבוטח ו/או מוטב ו/או צד ג', בכל סוג ביטוח שהוא, אשר במועד הגשת תביעת הביטוח לא תיקן את הנזק שתבע בגינו, ואשר קיבל מחברת הביטוח תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין הנזק מבלי שתגמולי הביטוח כללו את רכיב המע"מ החל על עלות התיקון.</p> <p>כמו כן, מבקשת התובעת להגדיר לקבוצה תת קבוצה כדלקמן: כל חברי הקבוצה אשר זכאים בניכוי מס תשומות חלקי.</p> <p>תובעת להחריג מחברי הקבוצה חברים אשר זכאים בניכוי מס תשומות מלא, בשל שימוש עסקי ברכבם (כגון: בעלי מוניות, אוטובוסים או משאיות).</p>	<p>תובענה זו ובקשת האישור שנלוות לה הוגשו באותה עילה בגינה הוגשו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגיות קודמות כנגד הנתבעות (במסגרת ת"צ 15-05-1777-55) ("התביעה הקודמת") אשר נמחקה, ראה סעיף 11 לעיל. טרם הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית.</p>	<p>להערכת התובעת הפיצוי לחברי הקבוצה ממגדל ביטוח בגין כל שנה הינו בסך 12,996,194 ש"ח וכנגד כל חברות הינו 82,228,952 ש"ח לכל שנה. תקופת הפיצוי המבוקשת היא מה-4 ביוני 2001 עת שפורסם פסק הדין בעניין ע"א 1772/99 זלוצין נגד דיור לעולה בע"מ, פ"ד נה (4) 203, או לחילופין למשך תקופה שמאז הגשת התביעה הקודמת שהוגשה כנגד הנתבעות באותה העילה במסגרת ת"צ 15-05-1777-55 או לחילופי חילופין למשך תקופה של 7 שנים ממועד הגשת התובענה דנן.</p>

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
35	2/2018 מחוזי - תל אביב - יפו	עמיתים של גופים מוסדיים ביניהם מגדל מקפת נ' הגופים המוסדיים	טענה כי הגופים המוסדיים גובים מעמיתים אשר נטלו מהם הלוואות מהחברות המנהלות תשלום בגין דמי טיפול/דמי גביה/דמי תפעול/עמלה/עמלת פירעון מוקדם בקשר עם העמדת הלוואות ו/או עריכת מסמכי הלוואות ו/או גביית תשלומי פירעון הלוואות ו/או ניהול הלוואות. הסעד הנתבע הינו השבת כל סכומי העמלות שנגבו על ידי הגופים המוסדיים, במהלך תקופת שבע השנים שקדמו למועד הגשת התביעה וכן מתן צו עשה או פסק דין הצהרתי המורה כי הנתבעות אינן רשאיות לגבות לכיסן את העמלות נשוא התובענה.	כל עמיתי הנתבעות שנטלו הלוואות ואשר חוייבו בתשלום כלשהו כמפורט בתביעה בקשר עם הלוואה.	טרם הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ראה גם תובענה 24 לעיל.	10 מיליון ש"ח

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
1	4/2015 מחוזי - ת"א	חסוי (באמצעות אפטרופוס) שהיה מבוטח בביטוח חיים קבוצתי נ' בנק לאומי לישראל בע"מ ומגדל ביטוח	חיוב נוטלי משכנתאות מעל גיל 55 ברכישת פוליסת ביטוח חיים וזאת בידיעה שהם בגיל שאינו בר ביטוח, והמשך חיוב נוטלי משכנתאות בתשלום עבור פוליסת ביטוח חיים גם לאחר הגיעם לגיל 65 - גיל תום תקופת הביטוח.	360 מיליון ש"ח	ביום 18 בינואר 2017 אישר ביהמ"ש את הסתלקות המבקש מהבקשה ודחיית התביעה האישית, מבלי שאישר את הגמול המוצע למבקש ובא כוחו.
2	5/2014 מחוזי - ת"א	מבוטחת בביטוח רכב הכולל כיסוי לרכב חילופי נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	אי מתן רכב חילופי לנהג צעיר מבלי שנערך גילוי על כך ברשימה/מפרט, זאת בניגוד לחובת הגילוי המוטלת על מבטחים.	כ-28 מיליון ש"ח, מתוכו חלק מגדל ביטוח כ-8 מיליון ש"ח	ביום 31 בינואר 2017 אישר ביהמ"ש את בקשת ההסתלקות שהוגשה בהסכמת הצדדים.
3	4/2010 מחוזי - מרכז	ארגון צרכנים נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	הפרה של החובות המוטלות על המשיבות לאיתור בעלי זכויות בפוליסות ביטוח, אי ניהול נפרד של כספים ללא דורש, אי העברת כספים שלא נדרשו לאפטרופוס הכללי, גביית דמי ניהול העולים על המותר והתעשרות שלא כדין מהתשואה שמניבים הכספים שלא נדרשו.	-	ביום 9 בפברואר 2017 אישר ביהמ"ש הסכם פשרה בתיק הקובע פעולות שעל מגדל ביטוח לנקוט לאיתור בעלי זכויות באמצעות מאתר חיצוני.
4	12/2012 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח רכב נ' אליהו בטוח וחברות ביטוח נוספות	גביית פרמיה שלא בהתאם לסיווג העדכני של הרכב בהתייחס לרכבים אשר סיווגם שונה בשנת 2017 בתקנות התעבורה מרכב מסחרי לרכב פרטי. התביעה נכללת במסגרת תיק Run Off שרכשה מגדל ביטוח מאליהו בטוח, בעלת השליטה בחברה ביום 21 באפריל 2016. במסגרת ההסכם לרכישת התיק נכללו הסדרים לכיסוי בגין תביעות עבר מביטוח המשנה שנרכש על ידי מגדל ביטוח וכן נכללו הסדרי שיפוי.	לא הוערך על ידי התובע	ביום 23 באפריל 2017 דחה ביהמ"ש את בקשת אישור התובענה כייצוגית.
5	2/2016 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' מגדל אחזקות	החברה כשלה מליידע ולעדכן מנותקי קשר ולמסור להם דיווחים עדכניים לרבות הודעות בדבר העלאת דמי ניהול.	כ-123 מיליון ש"ח (פיצוי על נזק) וכן כ-245 מיליון ש"ח (פגיעה באוטונומיה של הרצון)	ביום 9 ביוני 2017 לאחר שהתובע לא הגיש בקשה לתיקון על מנת לרפא את הפגמים שנפלו בה, החליט בית המשפט להורות על מחיקתה של התביעה, לאור העובדה שהתביעה הוגשה כנגד מגדל אחזקות ואין חולק שהיא חברת אחזקות, אינה מבטח ולא ניהלה את כספי המבקש.
6	8/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחת בביטוח רכב חובה נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	טענה לגביית דמי ביטוח גבוהים מדי בביטוח רכב מקיף בשל אי עדכון דמי הביטוח עקב שינוי גיל המבוטח במהלך תקופת הביטוח.	100 מיליון ש"ח	ביום 12 ביולי 2017 הורה ביהמ"ש, לבקשת התובעת, על מחיקת מגדל ביטוח מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית ומהתובענה עצמה.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
7	5/2015 מחוזי - ת"א	נכה אשר ביקשה לחנות בחניון מרכז ויצמן בתל אביב נ' מגדל ביטוח ואריאל פרומול ניהול קניונים בע"מ	אי מתן חניה לאדם עם מוגבלות במרכז ויצמן בת"א בהתאם לחוק חנייה לנכים.	כ-7 מיליון ש"ח	ביום 1 באוגוסט 2017 אישר ביהמ"ש את בקשת ההסתלקות שהוגשה בהסכמת הצדדים.
8	1/2015 מחוזי - ת"א	מחזיקים ביחידות של קרנות נאמנות נ' מגדל קרנות נאמנות בע"מ חברה בת של מגדל שוקי הון וחברות מנהלות קרנות נאמנות אחרות ונאמנים לקרנות נאמנות	אי נקיטת מאמצים להוזלת עמלות הברוקראז' ששולמו מנכסי קרנות הנאמנות, באופן שהעמלות שנגבו היו גבוהות ממחירן האמיתי ו/או כיסו גם מתן שירותי תפעול שניתנו ללא תמורה לחלק ממנהלי הקרנות, וזאת בין היתר, תוך הפרת חובת נאמנות וזהירות, רשלנות, הפרת חובה לפי דין ועשיית עושר שלא כדין.	220 מיליון ש"ח, מתוכו מיוחס למגדל קרנות נאמנות כ-22 מיליון ש"ח	ביום 2 באוגוסט 2017 אישר ביהמ"ש בקשת הסתלקות שהוגשה בהסכמה על ידי התובעים.
9	9/2015 מחוזי - מרכז	מבטוח נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	גבייה של דמי ביטוח מלאים מחיילי מילואים, וזאת בהתעלם מהעובדה שלחייל מילואים ניתן כיסוי ביטוחי חלקי וחסר המחריג מקרי ביטוח שאירעו עקב השירות הצבאי, לרבות שירות מילואים וכן טענות לאי גילוי מספק ביחס לעובדה שהפרמיה אינה מוחזרת.	עשרות מיליוני ש"ח	ביום 22 באוגוסט 2017 אישר בית המשפט הסתלקות אשר במסגרתה הוסכם על מתן הבהרות לגבי הפוליסות וגילוי לגבי האמור בהן לעניין שירות מילואים בפוליסה ובאתר האינטרנט של מגדל ביטוח.
10	6/2014 מחוזי - י-ם	מבטוח נ' מגדל ביטוח וחברות ביטוח נוספות	קביעת סכום ביטוח לתשלום בביטוח חיים למשכנתא, העולה מעל ליתרת ההלוואה בבנק וכתוצאה מכך המבטוחים משלמים פרמיה גבוהה יותר.	כ-1,182 מיליון ש"ח, מתוכו ביחס למגדל ביטוח כ-523 מיליון ש"ח.	ביום 13 בספטמבר 2017 אישר בית המשפט הסתלקות של התובעים בצירוף הסדר גילוי למבטוחים בתקופה שעד להסדרה רגולטורית בנושא.
11	5/2015 מחוזי - מרכז	מבטוח בפוליסת דירה של מגדל ביטוח נ' מגדל ביטוח	הימנעות המשיבות משלם תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ במקרים שהנזק לא תוקן בפועל.	כ-91 מיליוני ש"ח.	ביום 20 בפברואר 2017 דחה ביהמ"ש את הבקשה להחלפת המבקשים הייצוגיים באמון הציבור, חברה לתועלת הציבור ("אמון הציבור") וקיבל את הבקשה לסילוק על הסף של בקשת אישור התובענה כייצוגית. בהתאם לכך, הורה ביהמ"ש על מחיקת בקשת האישור והתובענה. ביום 3 בינואר 2018 קיבלו התובעים את המלצת בית המשפט העליון אליו ערערו ומשכו את ערעורם תוך שמירת זכותם להגיש תובענה ייצוגית חדשה בשם אמון הציבור. בהתאם הערעור שהוגש נדחה ללא צו להוצאות. לעניין תובענה ייצוגית בשם אמון הציבור שהוגשה לאחר מכן ראה סעיף ב.34 לעיל.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ד. הליכים משפטיים אחרים

להלן מתוארות תובענות מהותיות אחרות, סכום התביעות מוצג נכון למועד הגשתן.

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
1	5/2/2014 8/4/2014 מחוזי - ת"א	כלל חברי קופות חולים כללית ומכבי	תביעות נגזרות בשם מבטחים בקופות חולים כללית ומכבי להם קיים ביטוח בריאות פרטי למימוש זכות ההשתתפות של קופת חולים כללית וקופת חולים מכבי, בגין הוצאות שהוציאו במסגרת תכניות שירותי הבריאות הנוספים (שב"ן) ובגין ניתוחים שבוצעו על ידן במסגרת סל הבסיסי או המשלים בשל חפיפת החבויות בין השב"ן לפוליסות ביטוחי הבריאות המסחריים.	ביחס לקופת חולים כללית 3,518 מיליון ש"ח.	ביום 11 ביוני 2015 ניתנה החלטת ביהמ"ש בשאלת מעמדם של המבקשים להגיש תביעה נגזרת ונקבע כי חבר באגודה עותומנית רשאי להגיש תביעה נגזרת בשם האגודה.
		מגדל ביטוח, חברות ביטוח נוספות, שירותי בריאות כללית ומכבי שירותי בריאות	הסעד הנתבע הינו שיפוי קופות החולים ב-60% מעלות ניתוח בשב"ן ו-33.3% בסל הבסיסי ו-50% ביחס לכל המקרים האחרים שבחפיפת חבויות.	ביחס לקופת חולים מכבי 1,714 מיליון ש"ח.	ביום 23 באוקטובר 2017 נתן בית המשפט העליון פסק דין ולפיו חבר קופת חולים אינו רשאי להגיש תביעה נגדית בשם קופת חולים. בכך באה התביעה לסיימה.
2	1/2018 מחוזי - מרכז	התעשייה האווירית לישראל בע"מ נ' פלתורס סוכנויות ביטוח בע"מ (חברה נינה של החברה, "פלתורס") וכנגד נתבעות נוספות	תביעה לתשלום יתרת תגמולי הביטוח בקשר עם אובדנו המוחלט של הלויין "עמוס 6" (להלן: "הלויין") בתוספת ריבית מירבית לפי סעיף 28א לחוק חזקה הביטוח ("הריבית"). על פי הנתען בתובענה, המבטחים בפוליסת טרום השיגור של הלויין (הנתבעים אף הם בתביעה) חבים כלפי התעשייה האווירית במלוא יתרת תגמולי הביטוח שטרם שולמו על ידיהם בתוספת הריבית. עוד נטען בתובענה, כי פלתורס וחברת Marsh Ltd. (להלן "מארש"), אשר על פי הנתען בתובענה שימשו בהתאמה, כסוכן ביטוח וכברוקר בקשר עם פוליסת טרום השיגור כאמור, הפרו את חובותיהן כלפי התעשייה האווירית וחבות אף הן במלוא יתרת תגמולי הביטוח, בנוסף ו/או לחילופין לחבות המבטחים.	סכום התביעה (כולל הריבית) הועמד על סך של כ-303 מיליון ש"ח. יחד עם זאת, על פי המצוין בתובענה, המבטחים עתידים לשלם לתע"א סכום נוסף של 21 מיליון דולר. בשלב זה לא ידוע האם הסכום שולם בפועל, אך ככל שאכן ישולם הסכום האמור, הוא ינוכה מסכום התביעה כך שזה יעמוד על כ-231 מיליון ש"ח.	טרם הוגש כתב הגנה בתיק.
		עיקר עילות התביעה הנתענות כלפי פלתורס במסגרת התובענה הן: הפרת חזקה, הפרת חובת תום הלב, הפרת חובת סוכן ביטוח והתרשלות. הסעדים המבוקשים נגד המבטחים הם: תשלום יתרת תגמולי הביטוח במלואם, פיצויים בגין הנזקים שנגרמו לכאורה לתעשייה האווירית עקב העיכוב בתשלום יתרת התגמולים וכן תשלום הריבית. הסעדים המבוקשים נגד פלתורס ומארש הם: (א) לקבוע כי כל אחת מבין פלתורס ומארש חבה בתשלום יתרת תגמולי הביטוח לתעשייה האווירית, בנוסף ו/או לחילופין לחבות המבטחים; (ב) לקבוע כי כל אחת מבין פלתורס ומארש נושאת באחריות לכלל נזק שנגרם לכאורה לתעשייה האווירית בגין מחדליה הנתענים, וכי על כל אחת מהן לפצות את התעשייה האווירית בגין כך.			

באר 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ה. סיכום נתוני תביעות משפטיות

(1) להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות, כפי שצינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח ⁽¹⁾
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ⁽²⁾ ⁽³⁾	6	2,546,552
צוין סכום המתייחס לקבוצה	3	1,971,061
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	2	575,491
לא צוין סכום התביעה	1	0
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ⁽³⁾	29	10,979,405
צוין סכום המתייחס לקבוצה ⁽⁴⁾	10	1,766,390
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	4	9,203,015
לא צוין סכום התביעה	15	0
תביעות מהותיות אחרות	1	302,900
צוין סכום המתייחס לקבוצה	1	302,900

- (1) כל הסכומים באלפי ש"ח ובקירוב, למועד הגשת הבקשות או התובענות לפי העניין.
- (2) כולל תובענה בה לא צוין סכום תביעה מדויק (שורה 3 בטבלה בסעיף ב' לעיל), שם הוערך סכום התביעה במאות מיליוני ש"ח מבלי שננקב בסכום תביעה.
- (3) מקום בו צוין סכום המתייחס לקבוצה, הובא בחשבון הסכום המתייחס לקבוצה ולא הסכום המתייחס לכלל התובעות.
- (4) כולל תובענה בה לא צוין סכום תביעה מדויק וניתנה הערכה בלתי מחייבת של כ-9.5 מיליון ש"ח (שורה 20 בטבלה בסעיף ב' לעיל)

(2) סכום ההפרשה הכולל בגין התובענות הייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, שהוגשו כנגד הקבוצה כמפורט בטבלה המסכמת בסעיף 1) לעיל מסתכם בכ-81 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 כ-68 מיליון ש"ח).

(3) סך כל ההפרשות הכולל בגין כל ההליכים כנגד הקבוצה, לרבות תובענות ייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, לרבות בגין הליכים כמפורט בסעיף ו' להלן, הינן כ-166 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 כ-126 מיליון ש"ח).

1. התחייבויות תלויות (המשך)

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה

להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים ואחרים המתנהלים כנגד החברה ו/או החברות המאוחדות:

(1) בחודש דצמבר 2012 פורסמה טיוטת הכרעה שעניינה הפקדות חד-פעמיות בפוליסות מבטיחות תשואה של מגדל ביטוח. על-פי טיוטת ההכרעה, המפקח סבור כי היה על חברות הביטוח להודיע ו/או לקבל הסכמה לזקיפת תשואות תיק משתתף ברווחים ביחס להפקדות חד-פעמיות שנעשו בפוליסות מבטיחות תשואה. על פי טיוטת ההכרעה של המפקח יש לבצע פעולות מסוימות תוך חלוקת המבטוחים לשתי קבוצות - האחת מבטוחים שהפקדותיהם החד-פעמיות נשאו תשואה שווה או גבוהה מהתשואה המבטוחת, והשנייה שהפקדותיהם החד-פעמיות נשאו תשואה נמוכה מהתשואה המבטוחת. מגדל ביטוח הגישה תגובתה לטיטוט ההכרעה, התקיים שימוע, נמסרו לפיקוח נתונים כבקשתו. טרם הוצאה הכרעה בנושא.

(2) ביום 27 ביולי 2015 הורשע בביהמ"ש המחוזי בתל אביב יפו (המחלקה הכלכלית) במסגרת הסדר טיעון עובד לשעבר בתחום המסחר בשוק ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה ("הגופים המוסדיים", "העובד", בהתאמה). כתב האישום בו הודה העובד הוגש ביום 11 בפברואר 2015 על ידי פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה) כנגד העובד וכנגד נאשם נוסף, אשר לפי כתב האישום פעל עם העובד ("הנאשם הנוסף"). על פי כתב האישום העובד והנאשם הנוסף ניצלו את השליטה והידע של העובד, מתוקף תפקידו ומעמדו בגופים המוסדיים לשם השאת רווחים לטובת עצמם וזאת באמצעות מסחר בניירות ערך עבור עצמם, בין על ידי רכישת מניות במתווה המלווה בהוראות מכירה של הגופים המוסדיים ו/או מכירת מניות במתווה המלווה בהוראות רכישה או בטרם תבוצע רכישה זו לחשבונות הגופים המוסדיים ובין על ידי שילוב של פעולות אלו.

כמו כן, על פי כתב האישום העובד לשעבר והנאשם הנוסף פעלו באופן מרמתי במסחר בניירות ערך בעשרות ניירות ערך שונים, על ידי העברת מידע על ידי העובד לנאשם הנוסף בדבר הוראות בחשבונות הגופים המוסדיים וביצוע מוקדם של פעולות בניירות ערך על ידי הנאשמים בשערי רכישה נמוכים ושערי מכירה גבוהים יותר על פני חשבונות הגופים המוסדיים. על פי כתב האישום, בעשותו את האמור, נהג העובד לשעבר במרמה והפרת אמונים וכן לקח שוחד בעד פעולה הקשורה בתפקידו כעובד ציבור ותמורת השוחד שקיבל, ניצל העובד את תפקידו ומעמדו בגופים המוסדיים על מנת להפיק רווחים אישיים לו ולנאשם הנוסף. כמו כן, על פי כתב האישום פעולותיהם של הנאשמים השפיעה בדרכי תרמית על תנודותיהם של כ-59 שערי ניירות ערך, וקיבלו במרמה בנסיבות מחמירות רווחים בסך של כ-11.5 מיליון ש"ח. לתובענה בנושא זה, יחד עם בקשה לאישורה כייצוגית ראה סעיף ב.12 לעיל.

(3) בינואר 2017 הגיש בעל חשבון פקדון ניירות ערך כנגד מגדל שירותי בורסה (נ.ע.) בע"מ ("מגדל שירותי בורסה") וחברת שירותי בורסה והשקעות לישראל - אי בי אי בע"מ (להלן: "אי.בי.אי") תביעה בבית המשפט המחוזי בתל אביב בצירוף בקשה לאשרה כתביעה ייצוגית (להלן יחדיו: "התובענה") בשל גביית עמלות ע"י המשיבות בגין ביצוע פעולות במסחר מקוון בניירות ערך באמצעות מערכת המסחר באינטרנט של הנתבעות בגין חיובים, הוצאות ואגרות עבור ספקים וצדדים שלישיים, שלא ניתן עליהן גילוי נאות. לגבי העמלות של המשיבות עצמן מצוין התובע, כי אלו אינן כלולות בבקשה לאישור התובענה כייצוגית והתובע מבקש לשמור לעצמו את הזכות לתבוע אותן בתביעה אישית נפרדת. התובע מבקש, כי בית המשפט יורה למשיבות להשיב לחברי הקבוצה את כל הכספים שנגבו מן הלקוחות בגין העמלות לגביהן לא ניתן גילוי נאות. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל אדם, אשר ביצע פעולות מקוונות של עסקה בנייר ערך, לרבות רכישת ו/או מכירת ניירות ערך ו/או אופציות ו/או כל מכשיר אחר שעניינו עסקה בנייר ערך באמצעות מערכת המסחר באינטרנט של המשיבות מבלי שניתן בפניו גילוי נאות טרם ביצוע העסקה אודות העמלות שייגבו ממנו ו/או סכומן ו/או שנגבו ממנו עמלות גבוהות מאלו שהוצגו בפניו טרם ביצוע הפעולה. לטענת התובע הנזק שנגרם הינו בסכום העולה על 2.5 מיליון ש"ח.

מגדל שוקי הון, חברה בת בבעלותה ובשליטתה המלאה של החברה, העניקה לאי.בי.אי במסגרת עסקת המיזוג מיום 28 באוקטובר 2015 שבין מגדל שירותי בורסה לאי.בי.אי, שיפוי בקשר להליכים משפטיים כנגד מגדל שירותי בורסה (אשר עד למועד המיזוג הייתה חברה בת של מגדל שוקי הון), בכל הנוגע לחבות עבר בגין כל מעשה ו/או מחדל ו/או אירוע שעילתם לפני מועד המיזוג ואשר לא בוצעה הפרשה בגינם בדוח הכספי של מגדל שירותי בורסה עובר למיזוג. במסגרת המיזוג עם אי.בי.אי חוסלה מגדל שירותי בורסה ומחקה מרשם החברות, וכל הזכויות וההתחייבות כלפיה עברו מתוקף המיזוג לאי.בי.אי. ראה באור 3.2.39 (ה.3) לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017.

חברת הבת של החברה, מגדל שוקי הון קיבלה הודעה מאי.בי.אי בדבר הגשת התובענה וזאת בהתאם להסכם המיזוג. מגדל שוקי הון הגישה את תגובתה לבקשת האישור. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

4) בחודש יולי 2017 קיבלה מגדל ביטוח הודעה מחברה מנהלת שאיננה בבעלות החברה (להלן: "הנתבעת"), אודות כתב תביעה שהוגש בחודש אוקטובר 2016 נגד הנתבעת לביהמ"ש המחוזי בתל-אביב בת"צ 35374-10-16 ע"י בניו של מנוח שהינם מוטבים של המנוח בקופת גמל שמנוהלת ע"י הנתבעת (להלן: "התובעים"). יחד עם התובענה הוגשה נגד הנתבעת בקשה לאישור התובענה כייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות. בהודעה הנ"ל ציינה הנתבעת כי עניינה של התובענה הוא בביטוח חיים קבוצתי אשר רכשה הנתבעת (וקודמותיה) עבור עמיתיה. עוד ציינה הנתבעת בהודעה הנ"ל, כי התובעים טוענים בבקשת האישור, בין השאר, כי הנתבעת (וקודמותיה), הפרה את חובותיה על-פי דין, ונמנעה מלשלוח הודעות למוטביו או ליורשיו של עמית שנפטר אודות קיומה של פוליסת ביטוח חיים וזכאותו לקבלת תגמולים מכוח אותה פוליסה, כך שבסופו של יום חלה התיישנות על התביעה הביטוחית. בנוסף, מציינת הנתבעת, כי התובעים טוענים בבקשת האישור, כי היה על הנתבעת לפעול באופן אקטיבי לצורך קבלת כספי ביטוח החיים, להתריע בפני המוטבים או היורשים כי קיימת תקופת התיישנות מקוצרת על-פי הדין לצורך הגשת תביעה ביטוחית, ואף להגיש תביעה על-מנת לקבל את תגמולי הביטוח עבור אותם מוטבים/יורשים, אשר יוחזקו בחשבון העמית. כמו כן, טענה הנתבעת בהודעה הנ"ל כי היא אינה מרוויחה מקיומה של פוליסת ביטוח חיים קבוצתי לעמיתיה, וכי תשלומי הפרמיה שמשלמים העמיתים מועברים לחברת הביטוח במלואם; ועל-כן הגורם היחיד שהתעשר, לטענתה, כתוצאה מאי תשלום פוליסת ביטוח החיים למוטבי או יורשי העמית (ככל שהיו מקרים כאלה) היא החברה המבטחת (ובין היתר מגדל ביטוח). כן הנתבעת ציינה בהודעתה, כי היא שומרת על טענותיה וזכויותיה כלפי מגדל ביטוח ככל שהתביעה תתקבל.

5) לענין שומות המס בקשר עם שנות המס 2007, 2009 ו-2010 בסך של כ-72 מיליון ש"ח, וערעור שהגישה מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ בביהמ"ש המחוזי בתל-אביב בסוגיית מיסוי החברה בגין קבלת דיבידנדים שמקורם ברווחי שערך ראה באור 2.ד.21. לענין סוגיה זו, להערכת הנהלת החברה, לא נדרשת הפרשה למס בגין השומות האמורות וההשלכה שלהן לשנות מס אחרות מעבר לרשום בדוחות הכספיים.

לענין שומות המס לשנים 2011 ו-2012 בסוגיית החבות במס רווח בגין דיבידנד מחברות מוחזקות ששורשיהן לחברה וערעורים שהגישה מגדל ביטוח בבית משפט המחוזי בתל-אביב, ראה באור 1.ד.21. חבות המס הנובעת מהשומות לשנים 2011-2012 (כולל הפרשי הצמדה וריבית למועד פרסום הדוחות הכספיים) מסתכמת בכ-1.5 מיליון ש"ח. לענין סוגיה זו, להערכת הנהלת החברה, לא נדרשת הפרשה למס בגין השומות האמורות וההשלכה שלהן לשנות מס אחרות מעבר לרשום בדוחות הכספיים.

6) מוצרי החסכון ארוך הטווח מאופיינים באורך חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, שייך ההפקדות, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. במסגרת שינויים ברגולציה ובמגמות בדין, פורסם בחודש דצמבר 2011 חוזר מס' 10-9-2011 גופים מוסדיים "טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים המוסדיים" חוזר זה הוחלף בחוזר מס' 16-9-2012. החוזר קובע את הפעולות שעל הגוף המוסדי לבצע ביחס לזכויות עמיתים - נתונים המפורטים בממשק האחזקות במסגרת "חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החסכון הפנסיוני" (חוזר גופים מוסדיים 13-9-2014), ומחייב את הגוף המוסדי לטייב את הנתונים המקנים זכויות לעמיתים כדי להבטיח שרישום זכויות העמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור ככל שניתן. לגבי עמיתים שהצטרפו לפני שנת 1997 יש לטייב את הנתונים לפחות החל משנת 1997, כאשר לגבי קופות גמל שאינן קופות ביטוח או קופות גמל משלמות לקצבה, יטוייבו נתוני הפקדות, העברות ומשיכות, אשר בוצעו לכל הפחות החל מיום 1 בינואר 2005 ואילך. החוזר כולל הוראות מדורגות ליישום הוראותיו בתקופה שבין 31 בדצמבר 2012 - 30 ביוני 2016.

נכון למועד אישור הדוחות הסתיימה הפעילות אשר נוהלה על פי תוכנית העבודה המאושרת שנבנתה בהתייחס לחוזר האמור. נציין כי הגופים המוסדיים בקבוצה מטפלים באופן שוטף בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

- (7) בחודש דצמבר 2017 פרסם משרד האוצר טיוטת תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות כנגד ביצוע עסקאות), התשע"ח-2017 ("התקנות"). התקנות מסדירות את סוגי ההוצאות הישירות אותן יהיה רשאי הגוף המוסדי לגבות מחשבונות העמיתים, נוסף על דמי הניהול שנגבים מהם, ותחת אילו מגבלות. טיוטת התיקון כוללת את התיקונים העיקריים הבאים: (א) הפיכת הוראת השעה שנקבעה בתקנות, אשר תוקפה פג בסוף שנת 2017, להוראת קבע (להלן: "הוראת השעה"). בהוראת השעה, שאמורה להפוך להוראת קבע עם תחולה רטרואקטיבית החל מיום 1 בינואר 2018, נקבע כי ניתן לגבות מחשבונות העמיתים הוצאות בשיעור של עד 0.25% מסך כל השווי המשוערך של נכסי הקופה הרלבנטית, בעיקר בגין עמלות ניהול חיצוני (עמלות המשולמות למנהלים חיצוניים כמו מנהלי קרנות השקעה וקרנות נאמנות); (ב) כמו כן, במסגרת התיקון בוטלה האפשרות לחייב העמיתים בדמי ניהול בשיעור של 0.1% בגין השקעה במספר תעודות סל על מדדים בארץ; וכן (ג) בוטלה, האפשרות לחייב העמיתים בהוצאות בגין העמדת משכנתאות המשולמות לצד קשור. נכון למועד פרסום הדוח טרם פורסמו התקנות והן נמצאות בהליכי חקיקה. אי אישור התקנות כאמור לעיל או אישורן במתכונת שונה מהמתכונת המוצעת יכול ויגרם להשפעה מהותית, החל מהדוחות הכספיים לשנת 2018, בכל הנוגע להוראת השקעה שפקעה.
- (8) החברה ו/או החברות המאוחדות חשופות לתביעות או לטענות נוספות בעילות שונות, שאינן תביעות לכיסוי ביטוחי של מקרה ביטוח על פי הפוליסה שהופקה על ידי מגדל ביטוח, מצד לקוחות, לקוחות בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. החשיפה הכוללת מוערכת במאות מיליוני ש"ח, מזה סכום מצטבר בגין תביעות שהוגשו בסך של כ-89 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 כ-80 מיליון ש"ח) וזאת מעבר לחשיפות הכלליות המתוארות בבאור זה ובכללן בסעיף 9.1 ו-10.1 לבאור זה.
- (9) הממונה, מפרסם מעת לעת, ניירות עמדה, עקרונות לניסוח תוכניות ביטוח, מסמכי נהגים ראויים ולא ראויים וכיוצא באלה מסמכים או טיוטות מסמכים הרלבנטיים לתחומי פעילותה של הקבוצה אשר יכול ויש להם השפעה על זכויות מבוטחים ו/או עמיתים ויכול ויש בהם ליצור חשיפה לקבוצה במקרים מסוימים הן ביחס לתקופת פעילותה קודם לכניסת אותם מסמכים לתוקף והן ביחס לעתיד.
- לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופים המבוטחים לטענות בקשר ו/או בעקבות הוראות אלו אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. לעיתים יכולה להיות השלכה מסוג זה גם לחוזרים שהמפקח מפרסם ואשר ברגיל תחולתם העתידית.
- כנגד הקבוצה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים ו/או עמיתים על פי תוכניות ביטוח ו/או קרנות ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בקבוצה. לעיתים הכרעות (או טיוטות הכרעה) של המפקח בתלונות אלו, ניתנות באופן רחבי ביחס לקבוצת מבוטחים.
- כמו כן, עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה ו/או מעביר אליהם בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול הגופים המוסדיים, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמים, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות המבוצעות על-ידי הגופים המוסדיים, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבוטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל המפקח עיצומים כספיים בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

א. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

10) קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות, עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזי הביטוח, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר ביחס למוצרי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה, בהיותם מאופיינים באורח חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, לרבות בנושאי קביעת תעריפים, תשלומי הפקדות על-ידי מעסיקים ומבוטחים, פיצולם ושיכום לרכיבי הפוליסות השונים, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. מוצרים אלו מנוהלים על פני שנים בהם מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלו מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלו והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, תחום הביטוח בו עוסקות חברות הקבוצה הינו עתיר פרטים ונסיבות, ואשר קיים בו סיכון אינהרנטי שלא ניתן לכימות להתרחשות של טעות או שורה של טעויות מיכוניות או טעויות אנוש, הן בתהליכי עבודה מובנים והן במסגרת טיפול פרטני בלקוח, ואשר עלולות להיות להן תוצאות רחבות היקף הן ביחס להיקף התחולה למספר רב של לקוחות או מקרים והן ביחס להיקף הכספי הרלבנטי בהתייחס ללקוח בודד. הגופים המוסדיים בקבוצה מטפלים, באופן שוטף, בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

החברה וחברות מאוחדות חשופות לתביעות וטענות במישור דיני החוזים וקיום התחייבויות ביטוחיות במסגרת הפוליסה, יעוץ לקוי, הפרת חובת נאמנות, ניגוד עניינים, חובת זהירות, רשלנות במסגרת אחריות מקצועית של הגופים המקצועיים בקבוצה לרבות סוכנויות הקבוצה וכיוצ"ב טענות הקשורות בשירותים הניתנים על ידי חברות הקבוצה וכן מעת לעת מתקיימים נסיבות ואירועים המעלים חשש לטענות מסוג האמור. הקבוצה רוכשת פוליסות לכיסוי אחריות מקצועית, לרבות כנדרש על פי ההסדר התחיקתי, ובעת הצורך היא מדווחת לפוליסה או פוליסות אלו לצורך כיסוי חבות שמקורה באחריות מקצועית וניתנת להגנה ברכישת ביטוח. סכומי החשיפה האפשרית עולים על סכומי הכיסוי ואין וודאות בדבר קבלת כיסוי בפועל בעת קרות מקרה ביטוח.

לעניין חשיפות כלליות נוספות, ראה באור 37.א.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות

א. לפרטים בדבר רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי, ראה באור 38.ה.2.

ב. התחייבויות להשקעה ומתן אשראי

(1) סכום יתרת ההתחייבות להשקעות נוספות של מגדל ביטוח בקרנות השקעה ליום 31 בדצמבר 2017 הינו כ-4,860 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-3,970 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2016 כ-3,273 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-2,781 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

(2) סכום יתרת ההתחייבויות להשקעות נוספות של מגדל ביטוח בתאגידים שנרכשו ליום 31 בדצמבר 2017 הינו כ-25 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-24 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2016 כ-112 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-104 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

(3) סכום יתרת ההתחייבויות של מגדל ביטוח להעמיד אשראי, לפי דרישה, ליום 31 בדצמבר 2017 הינו כ-1,003 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-854 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2016 כ-684 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-586 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

ג. התקשרויות לרכישת נכסי נדל"ן

סכום יתרת ההתחייבות של מגדל ביטוח להשקעות בנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2017 הינו כ-166 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-124 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויים תשואה (שנת 2016 כ-121 מיליון ש"ח מתוכם סך של כ-106 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה). חלק מהסכומים הנ"ל מתבסס על מנגנון התחשבות שנקבע בהסכם.

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה

(1) כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006

(א) החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה בחברה המאוחדת וכן למספר עובדים בקבוצה, לפיהם תשפה אותם מגדל, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולות שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בתאגידים האמורים, או בגין פעולות שפורטו בכתבי השיפוי.

(ב) החברה מסרה כתבי וויתור לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה במגדל ובחברות בנות של מגדל, לפיהם ויתרה החברה בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור, על תביעות נגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו כנושאי משרה בתאגידים האמורים.

(ג) החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה במגדל, בחברות בנות של מגדל ובחברות המוחזקות, לפיהם ישפו אותם, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם העניינים הבאים:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) חובות שיחולו על החברה ו/או החברות בקבוצת מגדל בגין היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור ורשומות למסחר בבורסה ובלבד שההתחייבות לשיפוי תחול אך ורק על חבויות הנובעות מפעולות שבוצעו בתקופה של עד שנה מתאריך התשקיף.

2. התקשרויות (המשך)

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)(1) כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006 (המשך)

ד) החברה מסרה כתבי ויתור והתחייבות לדחיית תביעות לנושאי משרה בתאגידים המשתייכים לקבוצת מגדל לפיהם ויתרה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות על תביעות כנגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שייעשו על ידם כנושאי משרה בכל אחד מהתאגידים, לרבות פעולה בקשר עם התחומים המפורטים להלן:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) החובות שיחולו על התאגיד בקשר עם היות החברה חברה שמניויתיה מוחזקות בידי הציבור או רשומות למסחר בבורסה.

כן התחייבה החברה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות, לגרום לדחייה של כל תביעה שתגיש כנגד התאגידים או איזה מהם אם כתוצאה מתביעה כאמור ייתבעו נושאי המשרה על ידי מי מהתאגידים בתביעה אשר לא תדחה על הסף.

(2) כתבי פטור ושיפוי שניתנו בשנת 2006

בחודש נובמבר 2006 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן התחייבות לפטור והתחייבות לשיפוי של נושאי משרה בחברה.

בהתאם לכך הודיעה החברה לנושאי המשרה בה כדלקמן:

התחייבות לפטור - החברה פוטרת את נושאי המשרה בחברה מכל אחריות כלפיה החברה עד כמה שהדבר מותר על-פי דין, לכל נזק שנגרם ו/או ייגרם לה אם נגרם ו/או ייגרם עקב הפרת חובת הזהירות אותם חבים נושאי המשרה כלפיה בפעולתם בתום לב בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או לפי בקשתה כנושאי משרה בחברה אחרת מקבוצת מגדל ו/או כנציגיה של החברה ולבקשתה בתאגיד אחר שהחברה מחזיקה בו בזכויות, במישרין או בעקיפין, או בעלת ענין בה (להלן - "החברה האחרת") כמפורט בכתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה.

התחייבות לשיפוי - החברה מתחייבת מראש לשפות את נושאי המשרה בחברה לרבות נושאי משרה בחברה האחרת בהתאם לנוסח כתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה. בהתאם לכתב השיפוי ובכפוף להוראות הדין החברה תתחייב לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי שתוטלנה עליהם או שיוציאו עקב פעולות שעשו (לרבות פעולות לפני תאריך כתב השיפוי) ו/או שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בחברה האחרת ובלבד שהפעולות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב השיפוי ובלבד שסכום השיפוי המירבי של השיפוי בגין סעיף 2.1.1 לכתב השיפוי הכולל והמצטבר שתשלם החברה לכל נושאי המשרה במצטבר על-פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו על-ידי החברה לא יעלה על סכום מצטבר השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) על-פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה לפני מתן השיפוי בפועל וזאת לכל אחד מנושאי המשרה וכולם ביחד, למקרה בודד ובמצטבר וזאת בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכשה החברה.

(3) קציבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי שניתנו בשנת 2011

בחודש נובמבר 2011 החליטה ועדת הביקורת של החברה לקצוב עד ליום 30 בנובמבר 2020 את תקופת האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל ענין אישי במתן כתבי הפטור והשיפוי להם, המכהנים או שיכהנו מעת לעת ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 29 בנובמבר 2011, אסמכתא מספר 2011-01-344328.

2. התקשרויות (המשך)

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)

4) כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012

- (א) התחייבות לשיפוי מראש בגין חבות כספית שהוטלה על נושא המשרה לתשלום לנפגעים מן ההפרה בהליך מנהלי וכן הוצאות שהוציא נושא משרה בקשר עם הליך מנהלי שהתנהל בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל בהתאם לכניסתו לתוקף של חוק האכיפה המנהלית ותיקונו של חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך") ובהתאם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה) תשע"א-2011.
- (ב) סכום השיפוי המרבי שישולם לנושאי משרה בקבוצת מגדל בכללותה, במסגרת כל כתבי השיפוי שהוצאו ויוצאו מעת לעת, לא השתנה, אלא שתוקן כי הוא לא יעלה על סכום השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל (חלף שיקבע לפי הדוחות השנתיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל).
- (ג) ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה גם לגבי תפקידים אחרים בהם יישא בעל כתב השיפוי בתאגידי קבוצת מגדל ו/או בתאגיד אחר בו הוא מכהן מטעם קבוצת מגדל.
- (ד) ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה הן לגבי אירוע שהתקיים בישראל והן לגבי אירוע שהתקיים מחוץ לישראל.

כמו כן, לאור התפתחויות שחלו בסביבה העסקית בה פועלת החברה וברגולציה החלה עליה, עודכנה רשימת האירועים בגינם רשאית החברה לתת התחייבות לשיפוי, כך שתכלול, בין היתר, התייחסות לאירועים הבאים: ניהול סיכונים, מדיניות השקעות, הליכי ובקורת SOX, עריכת דוחות כספיים ודוחות אחרים וניהול כספי לקוחות.

הוראות כתבי השיפוי המעודכנים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים"). כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

לפרטים נוספים אודות כתבי שיפוי אלו, ראה דוח מידי שפרסמה החברה ביום 28 בדצמבר 2011, אסמכתא מספר 141378-01-2011, דוח מידי מיום 2 בפברואר 2012, אסמכתא מספר 032109-01-2012, ודוח מידי מיום 7 בפברואר 2012, אסמכתא מספר 036555-01-2012.

5) כתבי שיפוי וכתבי פטור שניתנו בשנת 2016

בחודש דצמבר 2016 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן כתבי שיפוי גם לנושאי משרה שהם בעל השליטה וקרובו וכן מתן כתבי פטור לנושאי משרה ולדירקטורים, לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו. לפרטים נוספים ראו דיווח מידי של החברה מיום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) שעל סדר יומה, בין היתר, אישור מתן כתבי השיפוי והפטור, אסמכתא מספר 142339-01-2016 וכן דיווח מידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 000333-01-2017.

6) ביטוח נושאי משרה

ביום 28 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול של החברה ביום 21 בנובמבר 2017, חידוש התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לנושאי משרה בקבוצה, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, מנכ"ל החברה ונושאי משרה המכהנים במגדל שוקי הון (1965) בע"מ ובחברות בשליטת מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאות של החברה. הביטוח יחודש לתקופה של שניים עשר (12) חודשים, החל מיום 1 בדצמבר 2017, בגבולות אחריות של 120 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח ובתמורה לפרמיה שלא תעלה על 300,000 דולר. לפרטים ראו דיווח מידי של החברה מיום 28 בנובמבר 2017, אסמכתא מספר 105787-01-2017.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ה. התקשרויות אחרות

(1) ביום 19 ביולי 2015 התקשרו מגדל שוקי הון, חברה בת בבעלותה המלאה של החברה ומגדל שירותי בורסה, חברה בת בבעלותה המלאה של מגדל שוקי הון אשר הינה חברת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, בהסכם מיזוג עם אי.בי.אי הולדינגס (1997) בע"מ ("אי.בי.אי הולדינגס") וחברה בת בבעלותה המלאה, שרותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי בע"מ, שאף היא חברת הבורסה לניירות ערך בתל אביב ("אי.בי.אי שרותי בורסה" או "החברה הממוזגת"), לצורך ביצוע מיזוג של מגדל שרותי בורסה עם ולתוך אי.בי.אי שרותי בורסה ("החברות המתמזגות").

מגדל קרנות נאמנות בע"מ, חברה המצויה בבעלותה המלאה של מגדל שרותי בורסה, אינה חלק מהמיזוג, ותנאי מתלה לעסקת המיזוג כי היא תחולק ו/או תועבר בדרך אחרת לבעלי המניות של מגדל שרותי בורסה ("עסקת ההנפה").

ביום 24 בספטמבר 2015 מלוא הון מניותיה המונפק והנפרע של מגדל קרנות נאמנות בע"מ, שהייתה חברה בבעלותה המלאה של מגדל שרותי בורסה, הועבר בדרך של חלוקתו כדיבידנד בעין למגדל שוקי הון, כך שבמועד הדוח לא הייתה למגדל שרותי בורסה אחזקה במגדל קרנות נאמנות בע"מ.

בתמורה למיזוג הוקצו למגדל שוקי הון מניות רגילות של אי.בי.אי שרותי בורסה, כך שהיא מחזיקה ב-19.9% ממניות אי.בי.אי שרותי בורסה ("מניות התמורה"), ואי.בי.אי הולדינגס מחזיקה ביתרת המניות. יחסי השווי במיזוג חושבו על בסיס ההון העצמי, שכל אחת מבין החברות הממוזגות התחייבה להעמיד ליום 30 בספטמבר 2015, באופן שההון העצמי של מגדל שרותי בורסה יעמוד על 52 מיליון ש"ח, כשלצורך חישוב יחסי השווי במיזוג הופחתו כ-5 מיליון ש"ח מהסך האמור, וההון העצמי של אי.בי.אי שרותי בורסה למועד הקובע יעמוד על 184 מיליון ש"ח בקירוב, כפי שהיה במועד המיזוג.

עוד נקבע בהסכם כי מגדל שוקי הון לא תהיה רשאית למכור את מניותיה, אלא בהתאם למנגנונים הקבועים בהסכם:

(א) אופציית PUT למגדל שוקי הון למכור לאי.בי.אי הולדינגס את מניות התמורה, הניתנת למימוש, החל ממועד אישור הדוח הכספי לשנת 2020.

(ב) אופציית CALL לאי.בי.אי הולדינגס לרכוש ממגדל שוקי הון את מניות התמורה, הניתנת למימוש, החל ממועד אישור הדוח הכספי לשנת 2020.

(ג) זכות למגדל שוקי הון להצטרף למכירת מניות של החברה הממוזגת על ידי אי.בי.אי הולדינגס.

(ד) זכות של אי.בי.אי הולדינגס לחייב את מגדל שוקי הון להצטרף למכירת מניות החברה הממוזגת.

הסכם המיזוג כולל התחייבות לשיפוי שניתנה לכל אחת מבין אי.בי.אי בית השקעות ומגדל שוקי הון לחברה הממוזגת, בקשר עם אירועים שעילתם קודם למועד המיזוג ובקשר עם הצהרות ומצגים שבהסכם המיזוג. יצוין, כי מגדל שוקי הון רכשה ביטוח Run Off לכיסוי אחריות מקצועית בגין פעילות העבר של מגדל שרותי בורסה עד למועד המיזוג, ואשר יהיה בתוקף לתקופה של 7 שנים ממועד המיזוג.

ביום 28 באוקטובר 2015 הושלם המיזוג לאחר שרשם החברות אישר את המיזוג והוציא על כך תעודת מיזוג, זאת לאחר שהתקיימו כל התנאים המתלים לכך (פרט לקבלת אישור רשות המיסים עליו ויתרה מגדל שוקי הון).

כתוצאה מהשלמת המיזוג, החל מיום 28 באוקטובר 2015, מגדל שוקי הון מחזיקה ב-19.9% ממניות החברה הממוזגת, ואי.בי.אי הולדינגס מחזיקה ביתרת המניות בשיעור של 80.1%. ההחזקה של מגדל שוקי הון בחברה הממוזגת מטופלת כנכס פיננסי המשוער לפי שווי הוגן.

במועד המיזוג, נכנס לתוקפו הסכם בעלי מניות בחברה ממוזגת, שנחתם בין מגדל שוקי הון ואי.בי.אי הולדינגס ("הסכם בעלי המניות").

בהסכם בעלי המניות נכללו, בין היתר, הוראות המתייחסות להסדרת שינוי מבנה הבורסה וחלוקת מניותיה בין חברי הבורסה. על פי הסכם בעלי המניות, ככל שהחברה הממוזגת תקבל מניות של הבורסה במסגרת שינוי מתווה בעלות הבורסה, הרי שמגדל שוקי הון תהיה זכאית לחלק מניות הבורסה הנובע מזכאותה של מגדל שרותי בורסה. הוסכם כי שווי המניות ינוטרל מכל פרמטר רלוונטי לצורך חישוב זכויות הצדדים על פי הסכם המיזוג, הסכם בעלי המניות וכל הסכם נלווה אחר לעסקת המיזוג, לרבות לצורך חישוב ההון העצמי של החברה הממוזגת, רווי נקי לאחר מס ומחיר למניה.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ה. התקשרויות אחרות (המשך)

לגבי שינוי המבנה האמור (הכולל את עסקת ההנפה ועסקת המיזוג) ניתנה החלטת מיסוי בהסכם לפיה שינוי המבנה, על כל שלביו, לא יתחייבו במס, בכפוף לקיום התנאים והמגבלות שנקבעו בחוק ובהחלטת המיסוי. כמו כן נקבעו בהחלטת המיסוי כללים לגבי חישוב המס בעת מכירת מניות החברה הממוזגת ו/או מגדל קרנות נאמנות בע"מ.

ביום 6 באפריל 2017, פורסם חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017, הכולל בין היתר הוראות בדבר שינוי מבנה ההתאגדות של הבורסה.

ביום 13 בספטמבר 2017, לאחר שהושלמו כל ההליכים הדרושים לפי חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017, וניתן אישור בית המשפט לפי סעיף 350 לחוק החברות, הוקצו מניות הבורסה לחברי הבורסה, ובמסגרת זו הוקצו לאי.בי.אי 8,550,416 מניות, מתוכן 4,480,416 מניות הנובעות מחלקה של מגדל שירותי בורסה, המהוות 4.77% מהון מניות הבורסה (4.48% בדילול מלא).

בהסכם המיזוג נקבע, כי כל עוד מניות הבורסה הנובעות מחלקה של מגדל שירותי בורסה לא יועברו למגדל שוקי הון (ובהיעדר אפשרות להעבירן אליה מבחינה פרקטית או משפטית - כל עוד לא ניתן בעבורן פיצוי תחליפי בסכום שיוסכם בין הצדדים או כפי שייקבע על-ידי פוסק כלכלי בהיעדר הסכמה), יחשבו המניות כמוחזקות על-ידי אי.בי.אי בנאמנות עבור מגדל שוקי הון.

עפ"י הסכם המיזוג, מגדל שוקי הון תישא בחבות המס ובכל הוצאה הנובעת מקבלת המניות האמורות והעברתן למגדל שוקי הון או החזקתן עבורה בנאמנות. הבורסה ורשות ניירות ערך אישרו את העברת המניות האמורות מאי.בי.אי למגדל שוקי הון. עפ"י אישור הרשות, העברת המניות והחזקתם בידי מגדל שוקי הון לא טעונה היתר החזקה.

בהתאם לכך, ובהמשך להחלטת מיסוי של רשות המיסים מיום 16 ביוני 2016, פנו הצדדים לפקיד השומה, על-מנת שיראה בהעברת המניות הנ"ל כהעברה מנאמן לנהנה, שאינה בבחינת אירוע מס. כמו כן פנו הצדדים לבורסה לרשות ניירות ערך לשם קבלת האישרים הדרושים להעברת המניות האמורות מאי.בי.אי למגדל שוקי הון.

על פי חוק שינוי מבנה הבורסה, במכירת מניות בתמורה העולה על שיעור החזקה כשהוא מוכפל בהון העצמי של הבורסה ליום 31 בדצמבר, 2015, שהינו כ-508 מיליון ש"ח, יועבר הפרש לבורסה ע"י המוכר. כמו כן רווח הון שנצמח למגדל שוקי הון כתוצאה מההקצאה האמורה לא יחויב במס, אלא במועד המימוש.

מגדל שוקי הון טיפלה בשינוי הזכויות בדרך של גריעת הזכות הישנה ושערוך הנכס החדש בדוח רווח והפסד, בהתאם להערכת שווי שהתקבלה ממעריך שווי חיצוני. כתוצאה מהאמור לעיל, נרשם רווח משערוך מניות הבורסה לניירות ערך בסך של כ-13 מיליון ש"ח לשנה הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. יתרת ההשקעה ליום 31 בדצמבר 2017 הינה כ-18 מיליון ש"ח.

(2) למגדל ביטוח הסכמים עם פמי פרמיום בע"מ ("פמי"), המספקת לה שירותי אסיסטנס הניתנים למבוטחים לפי כתיב שירות/ריידרים/הרחבות לפוליסה הנמכרים בעיקר במסגרת ביטוח כללי (רכב רכוש, ביטוחי דירה ומשכנתא) וכן למתן שירותים בתחום הבריאות.

ההתקשרות ביחס למתן השירותים במסגרת ביטוח כללי הסתיימה ביום 31 במרס 2017. ההתקשרות ביחס לכתבי שירות לקולקטיבים בתחום הבריאות תהיה בתוקף עד למועד סיום או חידוש של כל קולקטיב.

היקף הרכישות מפמי הסתכם בשנת 2017 בכ-27 מיליון ש"ח (לעומת 29 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-42 מיליון ש"ח בשנת 2015).

ביום 1 בדצמבר 2012 התקשרה מגדל ביטוח עם אינפומד אתרי רפואה בע"מ ("אינפומד"), בהסכם למתן שירותים בקשר עם כתיב שירות אינפומד שהייתה מאוחדת על ידי מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ("מגדל בריאות"), חברת בת של החברה, נמכרה על ידי מגדל בריאות ביום 1 באוקטובר 2017.

בחודש דצמבר 2014 נחתם הסכם בין מגדל ביטוח לבין אינפומד, אשר לו צורפה גם בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ, חברה בת בבעלותה המלאה של אינפומד ("בי-וול"). הסכם זה היווה הסכם מסגרת המאגד את כתיב השירות בין מגדל לאינפומד ובי-וול, קיימים ועתידיים, בכפוף לתנאי ההסכם ("הסכם המסגרת 2014"). עם מכירתה של אינפומד ביום 1 באוקטובר 2017, רכשה מגדל בריאות את מלוא מניותיה של בי-וול.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ה. התקשרויות אחרות (המשך)

בגין כתבי שירות שעברו לבי וול מפמי, התעריפים שהוסכמו בין מגדל ביטוח לבין בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ, חברה בת בבעלותה המלאה של אינפומד ("בי-וול"), נמוכים מהתעריפים אותם שילמה מגדל ביטוח לפני עבור אותם שירותים והסכום הכולל שישולם לבי-וול תלוי בהיקף השירותים שרכשו על ידי מגדל ביטוח ובתמחילם.

בקשר עם העברת השירותים בתחום כתבי השירות לבי-וול נחתם בחודש נובמבר 2014, בין בי-וול לבין פמי, הסכם שיתוף פעולה ומתן שירותים, לפיו תרכוש בי-וול שירותים מפמי בגין כתבי השירות של מגדל שהועברו מטיפול פמי לטיפול בי-וול, וכן הוסדר אופן שיתוף הפעולה בין בי-וול לבין פמי ("הסכם השירותים"). תוקף הסכם השירותים הוא עד ליום 30 במרס 2019, אם כי בי-וול תוכל להביא את הסכם השירותים לסיום במועד מוקדם יותר בהתאם לתנאיו. במקרה של ביטול ההסכם לפני המועד האמור, תשלם בי-וול לפני פמי פיצוי מוסכם השווה למכפלת מספר החודשים עד אותו המועד ב-30 אלפי ש"ח.

בשנים 2017, 2016 ו-2015 שילמה בי-וול לפני, עבור השירותים הנרכשים, סך כולל של כ-5,441 אלפי ש"ח, כ-3,626 אלפי ש"ח וכ-1,922 אלפי ש"ח, בהתאמה.

בהתאם לתנאי הסכם השירותים ובתמורה להפעלת השירותים שנרכשו באמצעות מוקד בי-וול, שילמה פמי לבי-וול בשנת 2015 תשלום חד פעמי בסך של 1.6 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ.

בחודש דצמבר 2015 נחתם בין מגדל ביטוח, אינפומד ובי-וול הסכם מסגרת חדש אשר החליף את הסכם המסגרת הישן ("הסכם המסגרת 2015"). במסגרת הסכם המסגרת 2015, הוסדרו כל כתבי השירות אשר הוסדרו במסגרת הסכם המסגרת הישן והתווסף אליהם כתב שירות נוסף.

בחודש יולי 2016 נחתם הסכם מסגרת חדש ("הסכם המסגרת 2016") בין מגדל לבין אינפומד ובי-וול אשר החליף וביטל את ההסכמים הקודמים בין הצדדים. במסגרת הסכם המסגרת 2016 התווספו לתכולתו כתבי שירות נוספים שעברו מפמי (הן ביחס לפרט והן ביחס לקולקטיבים). הסכם המסגרת 2016 הפריד בין כתבי השירות השונים למספר סוגים, בהתאם למועד שבו החלו להינתן בגינם השירותים ו/או סוגם, וביחס לכל סוג כאמור נקבעה תקופת התקשרות נפרדת.

בחודש אוקטובר 2015 נחתם בין מגדל ביטוח לבין בי-וול הסכם למתן שירותים שאינם בגדר כתבי שירות. במסגרת הסכם זה הוסדר מתן שירותים נוספים למגדל ביטוח: שירותי איסוף מידע רפואי במסגרת ברור תביעות בכל תחומי הביטוח, שירותי מוקד חירום, ניתוחים ושיניים וכן שירותי סילוק תביעות שיניים. ההסכם הינו לתקופה שאינה קצובה, כאשר לכל אחד מהצדדים זכות ביטול בכל עת בכפוף להודעה מראש לצד השני.

בשנים 2017, 2016 ו-2015 שילמה מגדל ביטוח לבי-וול או לאינפומד, לפי העניין, סך של כ-40,695 אלפי ש"ח, כ-39,069 אלפי ש"ח וכ-30,796 אלפי ש"ח, בהתאמה.

2. התקשרויות (המשך)

1. החזקות בנאמנות

קבוצת שוקי הון מנהלת תיקי השקעות וקרנות נאמנות עבור לקוחות שאינם צדדים קשורים בשווי כולל של כ-33 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2017 (ליום 31 בדצמבר 2016 כ-31 מיליארד ש"ח).

2. חכירות

(1) חכירות בהן הקבוצה היא החוכרת בחכירה תפעולית

הקבוצה קשורה בהסכמי חכירה תפעוליים ביחס לכלי רכב. לחכירות אורך חיים ממוצע של 3 שנים, מבלי שקיימת אופציית הארכה בחוזה. דמי החכירה המינימליים העתידיים להיות משולמים בגין חוזי חכירה תפעולית שאינם ניתנים לביטול ליום 31 בדצמבר הינם:

2016	2017	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
21,986	22,343	שנה ראשונה
18,407	19,404	שנה שנייה עד חמש שנים
<u>40,393</u>	<u>41,747</u>	

לפרטים בדבר קרקעות בחכירה - ראה באורים 6 ו-8.

(2) חכירות בהן הקבוצה היא המחכירה בחכירה תפעולית

הקבוצה מחכירה נדל"ן להשקעה לגופים חיצוניים. הסכמי החכירה הם לתקופה ממוצעת של 3 עד 7 שנים. בדרך כלל יש לחוכרים אופציה להארכת תקופת השכירות בתנאים שנקבעו בהסכם. להלן דמי החכירה המינימליים העתידיים להתקבל בגין חוזי חכירה שאינם ניתנים לביטול (לא כולל תקופת אופציה):

ליום 31	ליום 31	
בדצמבר	בדצמבר	
2016	2017	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
369,785	304,403	שנה ראשונה
1,009,785	713,678	שנה שנייה עד חמש שנים
884,353	715,701	יותר מחמש שנים
<u>2,263,923</u>	<u>1,733,782</u>	
<u>1,354,319</u>	<u>1,101,698</u>	מתוכם, דמי חכירה מינימליים העתידיים להתקבל והמתייחסים לנכסים בהם הקבוצה הינה חוכר בחכירה מימונית מהוונת

במהלך השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 הכירה הקבוצה בסך של כ-2,021 אלפי ש"ח כהכנסה בדוח רווח והפסד בגין דמי שכירות מותנים (בשנים 2016 ו-2015 סך של כ-3,289 אלפי ש"ח וכ-2,454 אלפי ש"ח בהתאמה).

לפרטים נוספים בדבר ההכנסות שהוכרו בגין נדל"ן להשקעה ראה באורים 8 ו-26.

- א. ביום 23 בנובמבר 2017 הודיע מר יוחנן דנינו למר שלמה אליהו על כוונתו לסיים את תפקידיו בחברה ובמגדל ביטוח. ביום 27 בפברואר 2018 אישרו דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל ביטוח את מינויו של פרופ' עודד שריג כדירקטור וכיו"ר מגדל ביטוח.
- ביום 25 במרס 2018 הודיעה הממונה כי אינה מתנגדת לאישור מינויו של פרופ' עודד שריג ליו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח. בתאריך זה הודיע מר יוחנן דנינו, כי יפרוש מכל תפקידיו בקבוצת מגדל ובמסגרת זו יסיים את תפקידו כיו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח וכיו"ר החברה ביום 1 באפריל 2018. לפרטים נוספים ראה באור 38.ט.4.ב).
- ב. ביום 14 בינואר 2018 הודיע מר עופר אליהו לדירקטוריון החברה ולדירקטוריון מגדל ביטוח על רצונו לסיים את תפקידו כמנכ"ל מגדל ביטוח ביום 1 ביוני 2018.
- ביום 13 במרס 2018 אישרו דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל ביטוח את מינויו של מר דורון ספיר, כמנכ"ל מגדל ביטוח.
- ביום 25 במרס 2018 הודיעה הממונה כי אינה מתנגדת לאישור מינויו של מר דורון ספיר לתפקיד מנכ"ל מגדל ביטוח. מועד תחילת כהונתו טרם נקבע. לפרטים נוספים ראה באור 38.ט.4.ג).
- ג. ביום 26 במרס 2018 אישר דירקטוריון החברה למנות את מר שלמה אליהו ליו"ר דירקטוריון החברה, בכפוף לאישור האסיפה הכללית של החברה. עד למועד אישור המינוי באסיפה הכללית יכהן ד"ר גבריאל פיקר כיו"ר זמני של החברה.
- ד. לעניין הנפקת אג"ח (סדרה ו') של חברה בת של מגדל ביטוח, מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, ראה באור 24.ה.1.
- ה. לאחר תאריך הדוחות הכספיים חלה ירידה של עקומת הריבית, דבר הצפוי להביא להגדלה נוספת של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לפרטים בדבר מבחני רגישות הנוגעים לסיכונים שוק ראה באור 37.ב.1.א).

נספח - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות
של חברת ביטוח מאוחדת בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח

א. נכסי חוב סחירים

עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
4,220,113	6,972,522	4,190,207	7,045,799
4,723,509	3,726,908	4,762,984	3,887,756
0	0	0	0
8,943,622	10,699,430	8,953,191	10,933,555
		382	1,866

אגרות חוב ממשלתיות - זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים

שאינם ניתנים להמרה-זמינים למכירה

ניתנים להמרה שיועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד
בעת ההכרה לראשונה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ב. מניות

עלות (* ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	עלות (* ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח
15,949	0	10,440	0
0	0	0	0
882,568	786,496	993,305	983,224
898,517	786,496	1,003,745	983,224
0	0	0	0
36,843	36,368	54,031	63,896
36,843	36,368	54,031	63,896
935,360	822,864	1,057,776	1,047,120
		88,388	126,193

סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת
ההכרה לראשונה
מוחזקות למסחר
זמינות למכירה

סך הכל מניות סחירות

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת
ההכרה לראשונה
זמינות למכירה

סך הכל מניות שאינן סחירות

סך הכל מניות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

(* בניכוי הפרשות לירידות ערך.)

נספח - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות
של חברת ביטוח מאוחדת בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

ג. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות גידור, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

עלות (* ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	עלות (* ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
0	0	0	0	<u>סחירות</u>
1,738,902	1,583,038	1,831,306	1,758,473	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
2,677	3,434	6,240	2,642	זמינות למכירה
1,741,579	1,586,472	1,837,546	1,761,115	מכשירים נגזרים
				סך הכל השקעות פיננסיות סחירות
0	0	0	68,609	<u>שאינן סחירות</u>
399,537	492,270	522,907	599,084	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
0	0	38,608	56,436	זמינות למכירה
399,537	492,270	561,515	724,129	מכשירים נגזרים
2,141,116	2,078,742	2,399,061	2,485,244	סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות
		298,601	334,817	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
				ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

(* בניכוי הפרשות לירידות ערך.)

מידע כספי נפרד

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

מידע כספי נפרד

ליום 31 בדצמבר 2017

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

מידע כספי נפרד ליום 31 בדצמבר 2017

תוכן העניינים

עמוד

	דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי נפרד לפי תקנה 9' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970.....
2	נתונים על המצב הכספי.....
3	נתוני רווח והפסד.....
4	נתונים על הרווח הכולל.....
5	נתונים על השינויים בהון.....
6	נתונים על תזרימי המזומנים.....
9	מידע נוסף למידע הכספי נפרד.....
10	באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית שיושמה במידע הכספי הנפרד.....
11	באור 2 - מזומנים ושווי מזומנים.....
11	באור 3 - זכאים אחרים.....
12	באור 4 - מסים על ההכנסה.....
12	באור 5 - התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות.....
13	באור 6 - דרישות הון עצמי של חברות מאוחדות.....
13	באור 7 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח.....

לכבוד
בעלי המניות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

א.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי תקנה 9'ג לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי תקנה 9'ג לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן- "החברה") לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 ואשר נכלל מעמוד 3-4 (כולל) עד עמוד 12-4 (כולל) לדוח התקופתי של החברה. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את המידע הכספי מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר הנכסים בניכוי התחייבויות המיוחסים להן, נטו, הסתכמו לסך של 341,775 אלפי ש"ח ו-312,131 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר, 2017 ו-2016 בהתאמה, ואשר הרווח מחברות מוחזקות הסתכמו לסך של 39,723 אלפי ש"ח, כ-58,112 אלפי ש"ח וכ-91,270 אלפי ש"ח לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים אלה שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שישמשו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 9'ג לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב,
26 במרס 2018

נתונים על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	באור	
<u>נכסים</u>			
5,267,186	5,826,918	א.5	השקעות בחברות מוחזקות שטרי הון והלוואה לחברה מוחזקת
97,481	64,241		
<u>5,364,667</u>	<u>5,891,159</u>		סך הכל נכסים שאינם שוטפים
0	4,835	2	השקעות פיננסיות חייבים - חברות מוחזקות חייבים אחרים מזומנים ושווי מזומנים
892	0		
224	0		
21,561	4,025		
<u>22,677</u>	<u>8,860</u>		
<u>5,387,344</u>	<u>5,900,019</u>		סך הכל נכסים שוטפים
<u>סך הכל נכסים</u>			
<u>הון המיוחס לבעלי המניות של החברה</u>			
110,629	110,629		הון מניות
273,735	273,735		פרמיה על מניות
242,934	497,404		קרנות הון
<u>4,757,785</u>	<u>5,017,616</u>		יתרת עודפים
<u>5,385,083</u>	<u>5,899,384</u>		סך הכל הון
<u>התחייבויות</u>			
444	301	3	זכאים - חברות מוחזקות זכאים אחרים
1,817	334		
<u>2,261</u>	<u>635</u>		סך הכל התחייבויות
<u>5,387,344</u>	<u>5,900,019</u>		<u>סך הכל הון והתחייבויות</u>

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

26 במרס 2018

ערן צ'רנינסקי
מנהל כספים

ערן צ'רנינסקי
מנכ"ל

יוחנן דנינו
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים

נתוני רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	באור	
349,702	204,030	380,187		חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות
2,516	3,544	2,873		הוצאות הנהלה וכלליות
347,186	200,486	377,314		רווח לפני הכנסות מימון ומיסים על הכנסה
2,637	2,754	2,314		הכנסות מימון בגין חברות מוחזקות
2,046	25	3		הכנסות מימון, נטו
351,869	203,265	379,631		רווח לפני מסים על הכנסה
0	0	676	4	מסים על ההכנסה
351,869	203,265	378,955		רווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
351,869	203,265	378,955	רווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה
רווח (הפסד) כולל אחר			
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד			
1,970	0	16	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר
-1,970	0	-9	רווחים והפסדים, נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקפו לדוח רווח והפסד
-197,546	-52,141	254,463	חלק החברה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
-197,546	-52,141	254,470	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד, נטו ממס
-5,263	8,965	-9,124	פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד - חלק החברה ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
-202,809	-43,176	245,346	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
149,060	160,089	624,301	סה"כ רווח כולל לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על השינויים בהון

מיוחס לבעלי מניות החברה, אלפי ש"ח

סה"כ הון	יתרת עודפים	קרן הערכה מחדש	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן משערוך השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	פרמיה על מניות	הון מניות	
5,385,083	4,757,785	7,346	- 55	- 1,735	6,989	230,389	273,735	110,629	יתרה ליום 1 בינואר 2017
378,955	378,955	0	0	0	0	0	0	0	רווח לתקופה
245,346	- 9,124	0	- 1,102	0	0	255,572	0	0	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
624,301	369,831	0	- 1,102	0	0	255,572	0	0	סך הכל רווח (הפסד) כולל
- 110,000	- 110,000	0	0	0	0	0	0	0	דיבידנד
5,899,384	5,017,616	7,346	- 1,157	- 1,735	6,989	485,961	273,735	110,629	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על השינויים בהון (המשך)

מיוחס לבעלי מניות החברה, אלפי ש"ח

סה"כ הון	יתרת עודפים	קרן הערכה מחדש	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן משערוך השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	פרמיה על מניות	הון מניות	
5,226,072	4,550,144	3,352	-604	-1,252	6,989	283,079	273,735	110,629	יתרה ליום 1 בינואר 2016
203,265	203,265	0	0	0	0	0	0	0	רווח לתקופה
-43,176	4,971	3,994	549	0	0	-52,690	0	0	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
160,089	208,236	3,994	549	0	0	-52,690	0	0	סך הכל רווח (הפסד) כולל
-595	-595	0	0	0	0	0	0	0	זקיפת הטבה בגין כתבי אופציה לעובדים
-483	0	0	0	-483	0	0	0	0	דיבידנד
5,385,083	4,757,785	7,346	-55	-1,735	6,989	230,389	273,735	110,629	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על השינויים בהון (המשך)

מיוחס לבעלי מניות החברה, אלפי ש"ח

סה"כ הון	יתרת עודפים	קרן הערכה מחדש	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון מעסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן משערור השקעה בעקבות עליה לשליטה	קרנות הון בגין נכסים זמינים למכירה	פרמיה על מניות	הון מניות	
5,275,790	4,402,316	3,352	-65	-1,252	6,989	480,086	273,735	110,629	יתרה ליום 1 בינואר 2015
351,869	351,869	0	0	0	0	0	0	0	רווח לתקופה
-202,809	-5,263	0	-539	0	0	-197,007	0	0	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
149,060	346,606	0	-539	0	0	-197,007	0	0	סך הכל רווח (הפסד) כולל
1,082	1,082								השפעה מצטברת, נטו של שינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי
140	140	0	0	0	0	0	0	0	זקיפת הטבה בגין כתבי אופציה לעובדים
-200,000	-200,000	0	0	0	0	0	0	0	דיבידנד
5,226,072	4,550,144	3,352	-604	-1,252	6,989	283,079	273,735	110,629	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	נספח
-395	-3,969	-4,798	א
255	* 225	-149	
-140	* -3,744	-4,947	
0	0	-4,825	
0	0	-4,825	
-5,050	* -2,700	-6,750	
2,013	* 2,908	38,992	
206,213	8,000	69,994	
207,182	7,398	102,236	
207,182	7,398	97,411	
-200,000	0	-110,000	
-200,000	0	-110,000	
0	0	0	
-200,000	0	-110,000	
-14	5	0	
7,028	3,659	-17,536	
10,874	17,902	21,561	
17,902	21,561	4,025	
351,869	203,265	378,955	
-349,702	-204,030	-380,187	
-2,493	-2,770	-2,314	
0	0	-3	
140	-595	0	
0	0	676	
-244	-44	224	
-44	119	-119	
-352,343	-207,320	-381,723	
79	86	10	
0	0	0	
0	0	-2,040	
-395	-3,969	-4,798	
4,006	0	0	

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

מזומנים נטו מפעילות שוטפת של החברה
מזומנים נטו מפעילות שוטפת בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
מזומנים נטו (ששימשו לפעילות) שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

רכישת (מימוש) השקעות פיננסיות
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה של החברה
מתן שטרי הון והלוואות לחברות מוחזקות
פירעון שטרי הון והלוואות שניתנו לחברות מוחזקות
דיבינדנד מחברות מוחזקות
מזומנים נטו מפעילות השקעה בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
מזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

דיבינדנד
מזומנים נטו מפעילות מימון של החברה
מזומנים נטו מפעילות מימון בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
השפעת התנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
שינוי במזומנים ושווי מזומנים
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

נספח א - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת של החברה

רווח לתקופה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים של חברות מוחזקות:
חלק החברה בתוצאות, נטו של חברות מוחזקות
הכנסות ריבית מחברות מוחזקות
הכנסות מהשקעות פיננסיות
שינוי בעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולק במניות
מסים על הכנסה

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:

חייבים ויתרות חובה
זכאים ויתרות זכות

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:

ריבית שהתקבלה
ריבית ששולמה
מסים ששולמו, נטו

מזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת של החברה

נספח ב - פעילות מהותית שאינה כרוכה בתזרימי המזומנים

דיבינדנד שאינו במזומן שהתקבל מחברות מוחזקות

* סווג מחדש, ראה באור 1.ב.

המידע הנוסף המצורף למידע הכספי הנפרד מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

א. להלן נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2017 (להלן - דוחות מאוחדים), המפורסמים במסגרת הדוחות התקופתיים, המיוחסים לחברה עצמה (להלן - מידע כספי נפרד), המוצגים בהתאם לתקנה 9'ג' (להלן - התקנה) והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים) התש"ל 1970 (להלן - התוספת העשירית), בעניין מידע כספי נפרד של התאגיד. יש לקרוא את המידע הכספי הנפרד ביחד עם הדוחות המאוחדים.

במידע כספי נפרד זה

- החברה - מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ.
- חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות שהשקעת החברה בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

המידע הכספי הנפרד אינו מהווה דוחות כספיים, הערוכים והמוצגים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - תקני ה-IFRS) בכלל, והוראות תקן חשבונאות בינלאומי 27 - "דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים" בפרט. עם זאת, המדיניות החשבונאית שפורטה בבאור 2 לדוחות המאוחדים, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, והאופן בו סווגו הנתונים הכספיים במסגרת הדוחות המאוחדים, יישמו לצורך הצגת המידע הכספי הנפרד, וזאת בשינויים המתחייבים מהאמור להלן.

(1) נתונים על המצב הכספי

מוצגים סכומי הנכסים וההתחייבויות הכלולים בדוחות המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה תוך פירוט לפי סוגי הנכסים וההתחייבויות. נתונים אלו סווגו באותו אופן בו הם סווגו בדוחות המאוחדים על המצב הכספי.

כמו כן, מוצג מידע בדבר סכום נטו, בהתבסס על הדוחות המאוחדים, המיוחס לבעלי המניות של החברה עצמה, של סך הנכסים בניכוי סך ההתחייבויות, בגין חברות מוחזקות, לרבות מוניטין. ההגה כאמור מביאה לכך שההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של החברה, על בסיס הדוחות המאוחדים, הינו זהה להון העצמי של החברה כפי שנגזר מהמידע הכספי הנפרד.

(2) נתונים על רווח והפסד ורווח כולל אחר

מוצגים סכומי ההכנסות וההוצאות הכלולים בדוחות המאוחדים, בפילוח בגין רווח או הפסד ורווח כולל אחר, המיוחסים לחברה עצמה, תוך פירוט לפי סוגי ההכנסות וההוצאות. נתונים אלו סווגו באותו אופן בו סווגו בדוחות הרווח והפסד והדוח על הרווח הכולל המאוחדים.

כמו כן, מוצג מידע בדבר סכום נטו, בהתבסס על הדוחות המאוחדים, המיוחס לבעלי המניות של החברה עצמה, של סך ההכנסות בניכוי סך ההוצאות בגין תוצאות פעילות של חברות מוחזקות, לרבות ירידת ערך מוניטין, ירידת ערך השקעה בחברה כלולה או ביטולה, וכן ירידת ערך השקעה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני או ביטולה.

ההגה כאמור מביאה לכך שסך כל הרווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה וסך כל הרווח הכולל לשנה המיוחס לבעלי המניות של החברה, על בסיס הדוחות המאוחדים, הינו זהה לסך כל הרווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה וסך כל הרווח הכולל לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה, בהתאמה, כפי שנגזרים מהמידע הכספי הנפרד.

(3) נתונים על תזרימי המזומנים

מוצגים סכומי תזרימי המזומנים הכלולים בדוחות המאוחדים, המיוחסים לחברה עצמה, כשהם לקוחים מתוך הדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים, בפילוח לפי תזרימי מפעילות שוטפת, תזרימי מפעילות השקעה ותזרימי מפעילות מימון תוך פירוט מרכיביהם. נתונים אלו סווגו באותו אופן בו סווגו בדוחות המאוחדים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית שיושמה במידע הכספי הנפרד (המשך)

(4) עסקאות בין החברה לחברות מוחזקות

הצגה

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות הנובעות מעסקאות הדדיות, אשר בוטלו במסגרת הכנת הדוחות המאוחדים, הוצגו בנפרד מהיתרה בגין חברות מוחזקות והרווח בגין חברות מוחזקות, יחד עם יתרות דומות מול צדדים שלישיים.

רווחים והפסדים שטרם מומשו, הנובעים מעסקאות בין החברה לחברות מוחזקות שלה, הוצגו במסגרת היתרה בגין חברות מוחזקות ובמסגרת הרווח בגין חברות מוחזקות.

מדידה

עסקאות שבוצעו בין החברה לחברות מאוחדות שלה נמדדו בהתאם לעקרונות ההכרה והמדידה, הקבועים בתקני דיווח כספי בינלאומיים, המתווים את הטיפול החשבונאי בעסקאות מאין אלו המבוצעות מול צדדים שלישיים.

ב. סיווג מחדש

בדוח על תזרימי המזומנים בוצע סיווג מחדש מפעילות שוטפת לפעילות השקעה בגין פירעון הלוואה שניתנה לחברה מוחזקת. לסיווג זה לא הייתה השפעה על ההון, על הרווח והפסד ועל הרווח הכולל.

באור 2 - מזומנים ושווי מזומנים

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	שיעור ריבית ממוצע באחוזים	
21,561	4,025	0.07	מזומנים ופיקדונות למשיכה מיידית

באור 3 - זכאים אחרים

ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
1,364	0	מוסדות ורשויות ממשלתיות
453	334	אחרים
1,817	334	סה"כ זכאים אחרים

באור 4 - מסים על ההכנסה

א. שומות מס חברות

לחברה שומות סופיות, מכוח הסכם או מכוח התיישנות, עד וכולל שנת 2011.

ב. מס תיאורטי

להלן התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים והפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח רווח והפסד.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
351,869	203,265	379,631	רווח לפני מסים על ההכנסה
26.5%	25%	24%	שיעור המס הסטטוטורי
93,245	50,816	91,111	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי
85	866	688	עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
-659	-674	-554	גידול בהפסדים לצורכי מס בגינם לא הוכרו מסים נדחים
-92,671	-51,008	-91,245	הכנסות פטורות
0	0	-1,364	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות
0	0	2,040	מסים שנים קודמות
0	0	676	הוצאות מס בגין חלוקת דיבידנד בדרך של הפחתת הון מחברה מאוחדת
			מסים על ההכנסה

באור 5 - התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

א. שטרי הון והלוואה

1. להלן פירוט שטרי ההון שהונפקו לחברה על ידי חברות מאוחדות:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016 ערך נקוב	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017 ערך נקוב	חברה מנפיקה
30,000	0	30,000	0	מגדל שוקי הון (1965) בע"מ ⁽¹⁾
21,228	19,399	22,077	20,077	מגדל שירותי ניהול בע"מ ⁽²⁾
46,253	44,842	48,222	48,872	מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ⁽²⁾
97,481	64,241	100,299	68,949	סה"כ

⁽¹⁾ ראה באור 5.5 בלהלן.

⁽²⁾ שטרי ההון הונפקו לחברה לתקופה שלא תפחת מ-5 שנים, אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית. שטרי ההון מוצגים בערכם הנוכחי.

2. הלוואה לחברה מוחזקת

החברה העמידה למגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ, הלוואה צמודה למדד, נושאת ריבית שנתית בשיעור 4% שנפרעה בתשלומים חודשיים שווים החל מחודש יוני 2014 ועד לחודש מאי 2017. ליום 31 בדצמבר 2016 יתרת הלוואה עמדה ע"ס של כ-892 אלפי ש"ח והוצגה בסעיף חייבים בגין חברות מוחזקות.

באור 5 - התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות (המשך)

ב. דיבידנדים שהתקבלו מחברות מאוחדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 אלפי ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח	
210,219	0	0	מגדל חברה לביטוח בע"מ
0	8,000	99,994 *	מגדל שוקי הון (1965) בע"מ

(* דיבידנד מהפחתת הון שביצעה מגדל שוקי הון בע"מ באישור בית המשפט בדרך של פירעון שטר הון צמית בסך של כ-30,000 אלפי ש"ח והפחתת הון מניות בסך של כ-69,994 אלפי ש"ח.

באור 6 - דרישות הון עצמי של חברות מאוחדות

לגבי דרישות ההון של מגדל ביטוח, מגדל מקפת ומגדל שוקי הון ראה באור 7.ג לדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 7 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח

- א. לעניין פרישתו של יו"ר הדירקטוריון, מר יוחנן דנינו, ראה באור 40.א. לדוחות הכספיים המאוחדים.
- ב. ביום 15 במרס 2018, אישר דירקטוריון מגדל שוקי הון בע"מ, חלוקת דיבידנד בסך של כ-16 מיליון ש"ח. הדיבידנד התקבל ביום 21 במרס 2018.
- ג. לפרטים נוספים אודות אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח ראה באור 40 לדוחות הכספיים המאוחדים.

פרטים נוספים על התאגיד

**פרק 5 - תיאור פרטים נוספים על התאגיד
תוכן עניינים**

2	תקנה 9 ד': דוח בדבר מצבת התחייבויות של התאגיד המדווח והחברות המאוחדות בדוחותיו הכספיים
3	תקנה 10 א': תמצית דוחות רווח והפסד רבעונים
5	תקנה 10 ג': שימוש בתמורת ניירות ערך תוך התייחסות ליעדי התמורה עפ"י התשקיף
5	תקנה 11: רשימת השקעות בחברות-בת ובחברות קשורות לתאריך המאזן
17	תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח
18	תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וכלולות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן באלפי ש"ח
21	תקנה 14: רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד
21	תקנה 20: מסחר בבורסה – ני"ע שנרשמו למסחר – מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה
22	תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה
27	תקנה 21 א': השליטה בתאגיד
28	תקנה 22: עסקאות עם בעלי שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי
29	תקנה 24: מניות וני"ע אחרים המוחזקים ע"י בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה כלולה סמוך ככל האפשר לתאריך הדו"ח (למיטב ידיעת התאגיד)
30	תקנה 24 א': הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים של התאגיד
30	תקנה 24 ב': מרשם בעלי המניות של התאגיד
30	תקנה 25 א': מען רשום של התאגיד
31	תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד למועד 22.3.2017
35	תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה של התאגיד למועד 22.3.2017
43	תקנה 26 ב': מורשה חתימה של התאגיד
43	תקנה 27: רואי החשבון של התאגיד
43	תקנה 28: שינוי בתזכיר או בתקנות של התאגיד
43	תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטורים
44	תקנה 29 א': החלטות התאגיד
48	שאלון ממשל תאגידי

תקנה 9 ד': דוח בדבר מצבת ההתחייבויות של התאגיד המדווח והחברות המאוחדות בדוחותיו הכספיים:

התחייבויות החברות המאוחדות של התאגיד המדווח, למעט חברות כאמור שהן כשלעצמן תאגיד מדווח או מבטח מפורטות להלן:
אשראי שקיבלו החברות המאוחדות מבנקים בישראל.

תשלומי ריבית						
שנה ראשונה	שנה שנייה	שנה שלישית	שנה רביעית	שנה חמישית ואילך	סך הכל	
תשלומי קרן שקלי צמוד מדד באלפי ש"ח	תשלומי קרן שקלי לא צמוד מדד באלפי ש"ח	תשלומי קרן יורו באלפי ש"ח	תשלומי קרן דולר באלפי ש"ח	תשלומי קרן אחר באלפי ש"ח	ברוטו (לא ניכוי מס) באלפי ש"ח	
0	0	0	43,308	0	1,116	
0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	
0	0	0	43,308	0	1,116	

לענין הנפקות הון שבוצעו ע"י מגדל גיוס הון בע"מ, חברה נכדה של החברה, ראה באור 24.ה לדוחות הכספיים המאוחדים.

תקנה 10א: תמצית דוחות רווח והפסד רבעונים

דוחות רווח והפסד מאוחדים של החברה

1-12/2017 אלפי ש"ח מבוקר	10-12/2017 אלפי ש"ח בלתי מבוקר	7-9/2017 אלפי ש"ח בלתי מבוקר	4-6/2017 אלפי ש"ח בלתי מבוקר	1-3/2017 אלפי ש"ח בלתי מבוקר	
12,622,168	3,282,279	3,190,605	3,049,958	3,099,326	פרמיות שהורווחו ברוטו
769,593	179,244	189,326	197,590	203,433	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
11,852,575	3,103,035	3,001,279	2,852,368	2,895,893	פרמיות שהורווחו בשייר
9,558,756	3,516,587	2,077,317	2,141,072	1,823,780	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
2,026,140	631,999	539,969	383,241	470,931	הכנסות מדמי ניהול
335,922	72,548	79,659	79,939	103,776	הכנסות מעמלות
60,752	11,162	16,011	19,248	14,331	הכנסות אחרות
23,834,145	7,335,331	5,714,235	5,475,868	5,308,711	סך הכל ההכנסות
20,740,201	6,629,062	5,269,851	4,695,481	4,145,807	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
411,019	107,989	142,742	116,067	44,221	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
20,329,182	6,521,073	5,127,109	4,579,414	4,101,586	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,715,267	431,253	435,457	411,670	436,887	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,037,894	246,511	272,923	255,544	262,916	הוצאות הנהלה וכלליות
85,677	21,440	25,780	18,931	19,526	הוצאות אחרות
128,480	34,078	29,990	36,403	28,009	הוצאות מימון
23,296,500	7,254,355	5,891,259	5,301,962	4,848,924	סך הכל ההוצאות
40,560	6,041	10,180	16,608	7,731	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
578,205	87,017	-166,844	190,514	467,518	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
197,506	41,395	-63,777	55,127	164,761	מיסים על ההכנסה (הטבת מס)
380,699	45,622	-103,067	135,387	302,757	רווח (הפסד) לתקופה
378,955	44,868	-103,178	135,006	302,259	מיוחס ל: בעלי המניות של החברה
1,744	754	111	381	498	זכויות שאינן מקנות שליטה
380,699	45,622	-103,067	135,387	302,757	רווח (הפסד) לתקופה

תקנה 10א: תמצית דוחות רווח והפסד רבעוניים

דוחות מאוחדים על הרווח הכולל – רבעוניים

1-12/2017	10-12/2017	7-9/2017	4-6/2017	1-3/2017	
אלפי ש"ח מבוקר	אלפי ש"ח בלתי מבוקר	אלפי ש"ח בלתי מבוקר	אלפי ש"ח בלתי מבוקר	אלפי ש"ח בלתי מבוקר	
380,699	45,622	-103,067	135,387	302,757	רווח (הפסד) לתקופה
					רווח (הפסד) כולל אחר :
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
597,971	248,081	283,478	61,902	4,510	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שזקף לרווח כולל אחר
-281,367	-136,749	-60,692	-62,891	-21,035	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
68,999	4,631	29,654	11,836	22,878	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
-1,672	-280	32	-549	-875	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ
-130,031	-38,446	-86,237	-3,212	-2,136	השפעת המס על נכסים פיננסיים זמינים למכירה
570	95	-12	189	298	השפעת המס על רכיבים אחרים של רווח כולל אחר
254,470	77,332	166,223	7,275	3,640	סה"כ רווח כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
-13,938	-14,710	0	-2,610	3,382	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות הטבה מוגדרת
4,846	5,075	0	852	-1,081	השפעת המס
-9,092	-9,635	0	-1,758	2,301	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
245,378	67,697	166,223	5,517	5,941	סה"כ רווח כולל אחר, נטו
626,077	113,319	63,156	140,904	308,698	סה"כ רווח כולל לתקופה
					<u>מיוחס ל:</u>
624,301	112,542	63,045	140,522	308,192	בעלי המניות של החברה
1,776	777	111	382	506	זכויות שאינן מקנות שליטה
626,077	113,319	63,156	140,904	308,698	רווח כולל לתקופה

תקנה 10 ג: שימוש בתמורת ניירות ערך תוך התייחסות ליעדי התמורה עפ"י תשקיף

החברה לא הציעה ניירות ערך מכוח תשקיף המדף של החברה הנושא את התאריך 4 בינואר 2017.

תקנה 11: רשימת השקעות בחברות-בת ובחברות קשורות לתאריך המאזן^{1, 2}

¹ הנתונים ביחס לחברות בנות וכלולות המופיעים בדוח התקופתי נוגעים לתאגידים פעילים בלבד ליום 31.12.2017. תאגידים אלה אינם נסחרים בבורסה לניירות ערך בישראל.

² מרשימת החברות נגרעו החברות הבאות: אינפומד אתרי רפואה בע"מ ו-א.וי.א. מובמנט בע"מ.

א. בספרי החברה^{1 2}

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה 1 ש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהון	שיעור ההחזקה במסכות למנות דירקטורים
מגדל חברה לביטוח בע"מ	185,389,304 ³	רג' ש"ח	9,773,357	186,366,639.7 ³	5,458,323	0	100	100	100
מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ		רג' ש"ח	20,870,000	2,087,000	-36,811	44,842 ⁴	100	100	100
מגדל שוקי הון (1965) בע"מ		רג' ש"ח 0.93	428,943,676 ⁵	398,917,618.68 ⁵	419,417	0	100	100	100

³ כולל מאה וחמש מניות המוחזקות בידי חברות בנות של מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברה בת של החברה (להלן: "מגדל" או "מגדל ביטוח") ועשרים ואחת מניות המוחזקות בידי מגדל.
⁴ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו לחברה בסך כולל של 48,872 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית. יתרתם הכוללת ליום 31.12.17 לאחר היזון הינה 44,842 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היזון	יתרת שטר הון ליום 31.12.17 באלש"ח
13,072	12/2021	2.78%	11,689
1,409	12/2022	2.26%	1,260
13,691	12/2022	2.26%	12,242
2,300	12/2022	2.26%	2,057
10,000	03/2018	4.16%	9,915
4,700	11/2020	2.71%	4,357
350	12/2020	2.90%	321
200	03/2021	2.68%	184
2,500	12/2021	2.82%	2,237
650	01/2022	2.80%	580
סה"כ: 48,872			סה"כ: 44,842

⁵ כולל 33,000 מניות בנות 0.93 ש"ח המוחזקות על ידי מגדל קרנות נאמנות בע"מ (להלן: "מגדל קרנות") שהינה חברה בת של מגדל שוקי הון (1965) בע"מ (להלן: "מגדל שוקי הון").

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ב. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה 1 ש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל שירותי ניהול בע"מ	200			200	-14,011	⁶ 19,399	100	100	100

⁶ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו לחברה בסך כולל של 20,077 אלש"ח אשר אינם צמודים למדד ולא נושאים ריבית, ויתרתם הכוללת ליום 31.12.17 לאחר היוון הינה 19,399 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.17 באלש"ח
1,500	12/2021	2.78%	1,341
1,600	12/2018	2.29%	1,564
4,000	12/2018	2.29%	3,910
2,477	12/2018	2.29%	2,422
500	03/2019	2.29%	485
10,000	04/2019	2.29%	9,677
סה"כ: 20,077			סה"כ: 19,399

ב. בספרי החברה הבת, מגדל חברה לביטוח בע"מ¹

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה 1 ש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה מסוג אחר	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ		רג' 0.01 ש"ח	1,000	10	0	0	100	100	100	
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	2,034			2,034	750,372	0	100	100	100	
יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ	9,200,000			9,200,000	10,748	0	100	100	100	
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	⁷ 810			⁷ 810	75,179	0	100	100	100	
אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ ⁸	200			200	16,096	0	100	100	100	

⁷ כולל חמש מניות המוחזקות בידי חברות בנות של מגדל ומניה אחת המוחזקת בידי החברה.
⁸ בספרי מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ, חברה בת של מגדל (להלן: "מגדל סוכנויות").

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה 1 ש"ח אחר	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהון	שיעור ההחזקה מההון המונפק בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
סתי-אורלן סוכנות לביטוח פנסיוני (2012) בע"מ ⁹	500			500	247	1051	50	50	50
אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ ⁸	רג' ש"ח 0.001		1,500,000 ¹¹	1,500 ¹¹	27,448	0	100	100	100
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ ⁸	רג' ש"ח 0.01		18,760,002	187,600.02	27,516	715 ¹²	73.28	73.28	73.28
פלתורס ברמן סוכנות לביטוח בע"מ ¹³	יסוד ש"ח 0.0001 רג' ש"ח 0.0001		100 50,900	5.1	1,867	0	73.28	73.28	73.28
פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח כללי וימי בע"מ ¹³	רג' ש"ח 0.1		1,000	100	2,262	0	73.28	73.28	73.28

⁹ בספרי אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ, חברה בת של מגדל סוכנויות (להלן: "אורלן").

¹⁰ היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה ע"י אורלן חברה בת של מגדל סוכנויות, אשר צמודה למדד, אינה נושאת ריבית ופרעונה עתיד להיות בכפוף לתזרים המזומנים של החברה.

¹¹ כולל מניה אחת בידי מגדל.

¹² היתרה מורכבת משטר הון צמית שהונפק למגדל סוכנויות.

¹³ בספרי סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ, חברת בת של מגדל סוכנויות (להלן: "פלתורס").

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה 1 ש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהון	שיעור ההחזקה מההון המונפק בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ ⁸	10,000 ¹⁴			10,000	63,338	100,000 ¹⁵	100	100	100
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים (1994) בע"מ ¹⁶	300			300	1,605	0	75	75	75
אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ ¹⁶	2,000			2,000	5,980	0	100	100	100
פלתורס מוניציפלית סוכנות לביטוח כללי בע"מ ¹³	50			50	45	0	36.635	36.635	36.635
מקפת שירותים פיננסים- סוכנות לביטוח (1998) בע"מ ¹⁶	1,000 ¹⁷			1,000 ¹⁷	9,513	0	100	100	100

¹⁴ ביום 2.1.2018 התקבל אישור רשם החברות לשינוי בהרכב הון המניות של מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ, חברה בת של מגדל סוכנויות (להלן: "מבטח סימון").

¹⁵ היתרה מורכבת משטרי הון בסך כולל של 100,000 אלש"ח שהונפקו למגדל אשכול פיננסיים בע"מ, חברת בת של מגדל (להלן: "מגדל אשכול"), לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית אשר טרם נקבע להם מועד פירעון.

¹⁶ בספרי מבטח סימון.

¹⁷ כולל 450 מניות של 1 ש"ח המוחזקות על ידי פרוליין אקסקלוסיב בע"מ, חברה בת של מבטח סימון.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה 1 ש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ⁸	3,492 ¹⁸	מ' בכורה א' 0.1 ש"ח	782	3,570.2	6,806	19,990 ¹⁹	43.88	100	100
סופר משה סוכנות לביטוח (1997) בע"מ²⁰	55			55	453	0		35	35
שחם וינשטיין (נתניה) סוכנות לביטוח בע"מ²⁰		מ"ר א' 0.001 ש"ח מ"ר ב' 0.001 ש"ח	10,200	20	409	0	100	100	100
איזבל עודה - שחם - סוכנות לביטוח²⁰	0		0	0	1,863	0	70	70	70
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ⁸	1,722	רווחים 1 ש"ח	2,000	3,722	19,866	21,895 ²¹	100	100	100

¹⁸ לא כולל 36 מניות המוחזקות בידי שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ, חברה בת של מגדל סוכנויות (להלן: "שחם").
¹⁹ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל סוכנויות בסך כולל של 7,250 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית, יתרתם הכוללת ליום 31.12.17 לאחר היוון הינה 6,990 אלש"ח כמפורט להלן;

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.17 באלש"ח
2,000	12/2018	2.19%	1,959
2,250	12/2018	3.53%	2,177
3,000	03/2019	4.09%	2,854
סה"כ: 7,250			סה"כ: 6,990

²⁰ בספרי שחם.

²¹ היתרה מורכבת משטר הון ע"ס 3,000 אלש"ח שהונפק למגדל סוכנויות לא צמוד למדד ולא נושא ריבית לפירעון לא לפני דצמבר 2018. שטר הון הון בשיעור של 3.59%, יתרתו ליום 31.12.17 לאחר היוון הינה 2,895 אלש"ח.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה 1 ש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה מסוג אחר	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים ובסמכות למנות דירקטורים
שיא-אל סוכנות לביטוח (1995) בע"מ ²⁰	154			154	1,731	0	100	100	100
מגדל טכנולוגיות בע"מ ²²	רג' 0.001 ש"ח		²³ 101	²³ 0.101	0	0	100	100	100
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	רג' 0.0001 ש"ח		²⁴ 61,660,406	²⁴ 6,166.04	951,208	²⁵ 195,000	100	100	100
מגדל ניהול תביעות בע"מ ²⁶	רג' 0.001 ש"ח		²⁷ 2,000	²⁷ 2	0	0	100	100	100
דטה קאר ישראל בע"מ	1 ש"ח סוג א' 1 ש"ח סוג ב' 1 ש"ח סוג ג'		10,000 10,000 10,000	30,000	6,967	0	100	100	100
מגדל אשכול פיננסים בע"מ ²⁸	485,057			²⁸ 485,057	129,528	²⁹ 30,066	100	100	100

²² מגדל טכנולוגיות בע"מ הינה חברה בת בבעלות מלאה של מגדל שכל פעילותה הינה עבור מגדל ובמימונה המלא. הפעילות נרשמת בספרי מגדל ונכללת בדוחות הכספיים שלה.

²³ כולל שלוש מניות בידי חברות בנות של מגדל.

²⁴ כולל מניה אחת בידי מגדל ניהול תביעות בע"מ, חברה בת של מגדל (ראה הערת שוליים 26 להלן).

²⁵ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל בסך כולל של 195,000 אלש"ח לא צמודים למדד ולא נושאים ריבית אשר טרם נקבעו להם מועדי פירעון.

²⁶ מגדל ניהול תביעות בע"מ הינה חברה בת בבעלות מלאה של מגדל, פועלת ומתקשרת בשמה, וכל פעילותה הינה עבור מגדל ובמימונה המלא ונכללת בדוחות הכספיים של מגדל.

²⁷ כולל מניה אחת בידי מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, חברת בת של מגדל (להלן: "אחזקות נדל"ן").

²⁸ כולל מניה אחת בידי מגדל סוכנויות.

²⁹ היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה ע"י מגדל, אינה צמודה למדד, נושאת ריבית בשיעור של 2.56% וטרם נקבע לה מועד פירעון.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה 1 ש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל שרותי מימון בע"מ ³⁰	100 ³¹			100 ³¹	3,043	42,901 ³²	100	100	100
מגדל ליסינג בע"מ ³⁰	100			100	8,587	0	100	100	100
נכסי המגן בע"מ	6,090,837			6,090,837	293,477	0	100	100	100
פל בית המגן בע"מ ³³	14,066,596 ¹¹			14,066,596 ¹¹	293,479	0	100	100	100
קניון רמת אביב בע"מ ³⁴		רג' 0.0001 ש"ח	965,579	96.5579	311,789	10,416 ³⁵	26.599	26.599	26.599

³⁰ בספרי מגדל אשכול.

³¹ כולל שתי מניות בידי מגדל.

³² היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה ע"י מגדל אשכול אינה צמודה למדד ונושאת ריבית בשיעור של 2.56% וטרם נקבע לה מועדי פירעון.

³³ בספרי נכסי המגן בע"מ, חברה בת של מגדל.

³⁴ בספרי אחזקות נדל"ן.

³⁵ היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה ע"י אחזקות נדל"ן, נושאת ריבית בשיעור של 4% ותיפרע מעודפי המזומנים בקניון רמת אביב בע"מ כפי שיהיו מעת לעת.

ג. בספרי החברה הבת, מגדל שוקי הון (1965) בע"מ

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה 1 ש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ	5,174,064			5,174,064	6,210	0	100	100	100
מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ	0.001 ש"ח רג'		50,000 ³⁶	50	223	0	100	100	100
מגדל קרנות נאמנות בע"מ	260,020,920 ³⁷			260,020,920	272,959	0	100	100	100
מגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ	694,247 ³⁸			694,247 ³⁸	-16	2,700 ³⁹	100	100	100
מגדל הנפקות בע"מ ⁴⁰	100			100	-3,972	3,972 ⁴¹	100	100	100
אם.סי.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ	100			100	-16,529	7,699 ⁴²	100	100	100
מגדל אל.בי.בע"מ ⁴³	1,000			1,000	-6,775	79,166 ⁴⁴	100	100	100

³⁶ כולל מניה אחת המוחזקת על ידי מגדל קרנות נאמנות בע"מ.

³⁷ ביום 29.6.2016 נרשמה הקצאה בספרים של מגדל שוקי הון.

³⁸ כולל מניה אחת המוחזקת על ידי מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ, חברה בת של מגדל שוקי הון.

³⁹ היתרה מורכבת מהלוואות צמיתות שניתנו ע"י מגדל שוקי הון, אשר אינן צמודות למדד ואינן נושאות ריבית. ההלוואות עתידות להיפרע במועד פירוקה של החברה.

⁴⁰ בספרי חיתום וקידום עסקים בע"מ, חברה בת של מגדל שוקי הון (להלן: "מגדל חיתום").

⁴¹ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל חיתום בסך כולל של 4,280 אלש"ח אשר אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית לפרעון לא לפני פברואר 2021. שטרי ההון הונחו בשיעור של 2.48%, ויתרתם ליום 31.12.2017 לאחר היוון הינה 3,972 אלש"ח.

⁴² היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו למגדל שוקי הון בסך כולל של 8,086 אלש"ח אשר אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית לפרעון לא לפני ינואר 2020. שטרי ההון הונחו בשיעור של 2.48%, ויתרתם ליום 31.12.2017 לאחר היוון הינה 7,699 אלש"ח.

⁴³ בספרי אם.סי.אם. השקעות אלטרנטיביות בע"מ, חברה בת של מגדל שוקי הון.

⁴⁴ היתרה מורכבת מהלוואה שניתנה למגדל אל.בי. ע"י מגדל שוקי הון ונושאת ריבית שנתית בשיעור של 2.56% טרם נקבע להלוואה מועד פירעון.

ד. בספרי החברה הבת, מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה 1 ש"ח	שיעור ההחזק ה מההון המונפק באחוזים בני"ע מניה מסוג אחר	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
50 פלוס בע"מ	9,080			9,080	-4,881	⁴⁵ 29,264	100	100	100

⁴⁵ היתרה מורכבת משטרי הון צמיתים שהונפקו למגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ (להלן "מגדל בריאות") בסך כולל של 21,100 אלש"ח ומשטרי הון בסך כולל של 8,458 אלש"ח אשר אינם צמודים למדד ולא נושאים ריבית, יתרתם הכוללת ליום 31.12.2017 לאחר היוון הינה 8,164 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון ליום 31.12.2017 באלש"ח
200	04.2018	3.95%	198
200	05.2018	3.78%	197
220	06.2018	3.83%	217
450	07.2018	3.81%	441
300	08.2018	3.73%	293
850	09.2018	4.15%	827
250	10.2018	3.69%	243
370	10.2018	3.81%	360
350	12.2018	3.57%	339
1,040	01.2019	3.68%	1,003
173	01.2019	3.55%	167
300	02.2019	3.35%	289
335	04.2019	3.33%	322
350	04.2019	3.26%	335
1,070	05.2019	2.92%	1,027
1,600	07.2019	3.05%	1,526
400	04.2020	2.26%	380
סה"כ: 8,458			סה"כ: 8,164

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק בני"ע מניה 1 ש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק בני"ע מניה מסוג אחר	שיעור ההחזקה מההון המונפק בני"ע מניה מסוג אחר	שיעור ההחזקה מההון המונפק בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
קלאב 50 סוכנות לביטוח בע"מ ⁴⁶	120			120	-7,626	47 8,623	100	100	100	
בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ ⁴⁸	רג' 0.1 ש"ח		1,200	120	1,760	0	100	100	100	

⁴⁶ בספרי 50 פלוס בע"מ (להלן: "50 פלוס"), חברה בת של מגדל בריאות.

⁴⁷ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו ל-50 פלוס כמפורט להלן: שטרי הון צמיתים בסך כולל של 4,447 אלש"ח, שטרי הון בסך כולל של 2,658 אלש"ח אשר אינם צמודים למדד ולא נושאים ריבית לפירעון בשנים 2019 – 2018 יתרתם ליום 31.12.2017 לאחר היוון עמדה על כ-2,558 אלש"ח ומשטרי הון שהונפקו למגדל בריאות בסך כולל של 1,730 אלש"ח, אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית, יתרתם הכוללת ליום 31.12.2017 לאחר היוון הינה 1,618 אלש"ח כמפורט להלן:

ערך נקוב שטר הון באלש"ח	מועד פירעון	ריבית היוון	יתרת שטר הון 31.12.2017 באלש"ח
100	07.2019	3.19%	95
80	09.2019	2.69%	77
137	10.2019	2.91%	131
90	11.2019	2.73%	85
90	12.2019	3.07%	84
80	01.2020	3.28%	75
223	01.2020	3.23%	209
90	03.2020	2.28%	86
90	06.2020	2.84%	84
250	11.2020	2.78%	231
300	12.2020	2.78%	277
200	03.2021	2.68%	184
סה"כ: 1,730			סה"כ: 1,618

⁴⁸ בספרי מגדל בריאות.

תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח⁴⁹

תאריך השינוי	מהות השינוי	שם התאגיד	סוג המניה	סה"כ מניות	עלות/תמורה באלש"ח
02.01.2017	שינוי הון מניות מונפק בספרי מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ-	מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ	רג' 1 ש"ח	10,000	0
03.10.2017	מכירת חברה בספרי מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ-	אינפומד אתרי רפואה בע"מ	רג' 1 ש"ח	2,143	8,599
03.10.2017	מכירת חברה בספרי אינפומד אתרי רפואה בע"מ-	אן.וי.אי. מובמנט בע"מ	רג' 1 ש"ח	1,640	
03.10.2017	העברת מניות בספרי מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ-	בי וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ	רג' 0.1 ש"ח	1,200	6,100

⁴⁹ מרשימת החברות נגרעו החברות הבאות: אינפומד אתרי רפואה בע"מ, אן.וי.אי. מובמנט בע"מ.

תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וכלולות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן באלפי ש"ח⁴⁹

שם התאגיד	רווח (הפסד) לתקופה ⁵⁰	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה ⁵⁰	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה ⁵⁰	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
מגדל חברה לביטוח בע"מ	378,466	245,463	623,929	0	0	0	0
מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ	-11,161	31	-11,130	0	0	14 ⁵¹	חודשי
מגדל שוקי הון (1965) בע"מ	17,029	-123	16,906	99,994 ⁵²	0	0	0
מגדל שירותי ניהול בע"מ	-261	0	-261	0	0	0	0
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	44,472	517	44,989	0	0	0	0
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ	5,799	121	5,920	0	345 ⁵³	0	0
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח בע"מ (1988)	1,549	150	1,699	0	322 ⁵³	20 ⁵⁶	רבעוני
אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ	3,568	94	3,662	0	460 ⁵³	0	0
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ	33,819	173	33,992	0	736 ⁵³	0	0
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	11,742	3,078	14,820	0	0	0	0
פלתורס ברמן סוכנות לביטוח בע"מ	1,025	0	1,025	0	482 ⁵⁴	0	0
שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ	-1,218	21	-1,197	0	414 ⁵³	0	0
שיא-אל סוכנות לביטוח (1995) בע"מ	451	0	451	850 ⁵⁵	300 ⁵⁵	0	0
מגדל טכנולוגיות בע"מ	0	0	0	0	0	0	0
מגדל ניהול תביעות בע"מ	0	0	0	0	0	0	0
דטה קאר ישראל בע"מ	931	0	931	0	0	0	0
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	42,122	0	42,122	0	0	76 ⁵⁶	חודשי
מגדל אשכול פיננסים בע"מ	-123	0	-123	0	583 ⁵⁶	0	0
יזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ	111	189	300	0	12,075 ⁵⁶	0	0

(*) סך של 16,000 אלפי ש"ח הוכרז לאחר תאריך המאזן בחודש מרס 2018 טרם נקבע מועד חלוקה.

⁵⁰ משקף את רווחי (הפסדי) התאגיד במלואם ולא כוללים הפחתות הפרשים מקוריים ורווחים שטרם מומשו בגין עסקאות בינחברתיות. התקבל בחברה.

⁵¹ סך של 99,994 אלפי ש"ח התקבל בחברה מהפחתת הון שביצעה מגדל שוקי הון באישור בית המשפט. לפרטים נוספים ראה באור 5.5 במידע הכספי הנפרד. התקבל במגדל סוכנויות.

⁵² התקבל בפלתורס.

⁵³ התקבל בשחם.

⁵⁴ התקבל במגדל.

⁵⁵ התקבל במגדל.

⁵⁶ התקבל במגדל.

שם התאגיד	רווח (הפסד) לתקופה ⁵⁰	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה ⁵⁰	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה ⁵⁰	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
נכסי המגן בע"מ	12,114	0	12,114	0	0	0	0
פל בית המגן בע"מ	12,114	0	12,114	0	0	0	0
מגדל שירותי מימון בע"מ	88	0	88	0	0	⁵⁷ 376	חודשי
מגדל ליסינג בע"מ	14	0	14	0	0	0	0
פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח כללי וימי בע"מ	283	0	283	0	⁵⁴ 150	⁵⁴ 25	רבעוני
פלתורס מוניציפלית סוכנות לביטוח כללי בע"מ	4	0	4	0	⁵⁴ 917	⁵⁴ 1	רבעוני
מקפת שירותים פיננסיים סוכנות לביטוח (1998) בע"מ	636	0	636	0	0	0	0
שחם וינשטיין (נתניה) סוכנות לביטוח בע"מ	633	0	633	0 ^(**)	⁵⁵ 326	0	0
סופר משה סוכנות לביטוח (1997) בע"מ	239	0	239	⁵⁵ 417	0	0	0
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים (1994) בע"מ	766	65	831	0	0	0	0
אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ	1,055	-28	1,027	⁵³ 702	⁵³ 161	0	0
סתיו-אורלן סוכנות לביטוח פנסיוני (2012) בע"מ	146	0	146	0	0	0	0
אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ	835	4	839	0	0	0	0
קניון רמת אביב בע"מ	134,835	0	134,835	0	0	⁵⁸ 588	0
איזבל עודה- שחם- סוכנות לביטוח	153	0	153	0	0	0	0
50 פלוס בע"מ	-183	-7	-190	0	0	0	0
קלאב 50 סוכנות לביטוח בע"מ	390	-7	383	0	0	0	0
בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ	-2,626	29	-2,597	0	0	0	0

(**) סך של 2,000 אלפי ש"ח הוכרז והתקבל בשחם לאחר תאריך המאזן בחודש פברואר 2018.
⁵⁷ נרשם במגדל אשכול.
⁵⁸ נרשם באחזקות נדל"ן.

שם התאגיד	רווח (הפסד) לתקופה ⁵⁰	רווח כולל אחר לתקופה ⁵⁰	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה ⁵⁰	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ	1,051	0	1,051	⁶⁰ 10,000	0	0	0
מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ	-31	-41	-72	0	0	0	0
מגדל ניהול תיקי השקעות בע"מ (1998)	-2,339	-10	-2,349	0	0	0	0
מגדל הנפקות בע"מ	-99	0	-99	0	0	⁵⁹ 96	רבעוני
אם.סי.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ	-6,010	0	-6,010	0	0	⁶⁰ 188	רבעוני
מגדל קרנות נאמנות בע"מ	12,111	-74	12,037	⁶¹ 14,000 (***)	0	0	0
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ	0	0	0	0	0	0	0
מגדל אל.בי בע"מ	-5,069	0	-5,069	0	0	⁶⁰ 2,006	שנתי

(***) סך של 12,000 אלפי ש"ח הוכרז והתקבל במגדל שוקי הון לאחר תאריך המאזן בחודש מרס 2018.
⁵⁹ התקבל במגדל חיתום.
⁶⁰ התקבל במגדל בשוקי הון.
⁶¹ סך של 14,000 אלפי ש"ח התקבל במגדל שוקי הון.

תקנה 14: רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד

התאגיד אינו מעניק הלוואות.

תקנה 20: מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר - מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה

בתקופת הדוח לא נרשמו למסחר ניירות ערך של החברה וכן לא חלו הפסקות מסחר בניירות ערך של החברה.

תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התגמולים (באלפי ש"ח) ששולמו על ידי החברה, או תאגידים אחרים בקבוצה, ושל כל ההתחייבויות לתשלומים שקיבלו על עצמן בש"ח (לא כולל מס שכר ומע"מ), כפי שהוכרו בדוחות הכספיים של החברה לשנת 2017 לכל אחד מחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגידים בשליטתה וכן לבעלי עניין בחברה.

פרטי מקבל התגמולים	פרטי מקבל התגמולים מין	פרטי מקבל התגמולים תפקיד	פרטי מקבל התגמולים היקף משרה	תגמולים בעבור שירותים מבוסס שכר (*)	תגמולים בעבור שירותים מענק (**)	תגמולים בעבור שירותים תשלום מבוסס מניות	תגמולים בעבור שירותים דמי ניהול	תגמולים בעבור שירותים דמי יעוץ	תגמולים בעבור שירותים עמלה	תגמולים בעבור שירותים אחר	תגמולים אחרים דמי שכירות	תגמולים אחרים	סה"כ
עופר אליהו ⁽¹⁾	זכר	מנכ"ל מגדל ביטוח ויו"ר מגדל מקפת	100%	2,819	0	0	0	0	0	0	0	0	2,819
שרון חינוקיס ⁽²⁾	זכר	מנהל השקעות וממונה על טיפול בהסדרי חוב וחוב בעייתי בקבוצת מגדל שוקי הון	100%	1,767	1,026	0	0	0	0	0	0	0	2,793
ערן צ'רנינסקי ⁽³⁾	זכר	מנכ"ל ומנהל כספים של החברה ומנהל חטיבת פיננסים ואקטואריה במגדל ביטוח	100%	2,280	250	0	0	0	0	0	0	0	2,530
שגיא שטיין ⁽⁴⁾	זכר	מנכ"ל מגדל קרנות נאמנות	100%	1,374	959	0	0	0	0	0	0	0	2,333
יוסי בן-ברוך ⁽⁵⁾	זכר	מנכ"ל קבוצת מגדל שוקי הון	100%	1,421	814	0	0	0	0	0	0	0	2,235

להלן פירוט התגמולים (באלפי ש"ח) לשלושת נושאי המשרה הבכירה מקבלי השכר הגבוה ביותר בחברה, אשר לא נמנו עם מקבלי השכר הגבוה ביותר בטבלה לעיל:

פרטי מקבל התגמולים	פרטי מקבל התגמולים מין	פרטי מקבל התגמולים תפקיד	פרטי מקבל התגמולים היקף משרה	תגמולים בעבור שירותים מבוסס שכר (*)	תגמולים בעבור שירותים מענק (**)	תגמולים בעבור שירותים תשלום מבוסס מניות	תגמולים בעבור שירותים דמי ניהול	תגמולים בעבור שירותים דמי יעוץ	תגמולים בעבור שירותים עמלה	תגמולים בעבור שירותים אחר	תגמולים אחרים דמי שכירות	תגמולים אחרים	סה"כ
יוחנן דנינו ⁽⁶⁾	זכר	יו"ר דירקטוריון החברה ויו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח	100%	2,048	0	0	0	0	0	0	0	0	2,048
אילנה בר ⁽⁷⁾	נקבה	יועצת משפטית של החברה ושל מגדל ביטוח	100%	1,538	300	0	0	0	0	0	0	0	1,838

להלן הערות והסברים כללים לכוכביות המופיעות בטבלאות שלעיל:

כוכבית	נושא	תאור
(*)	שכר	רכיב השכר כולל מענק ו/או תשלום המחויב על פי הסכם שאינו תלוי יעדים ו/או שיקול דעת וכן כולל זכויות סוציאליות ונלוות כגון רכב, אש"ל, עתונים וסקר רפואי. מענק כגון מענק הסתגלות, ככל שזכאי לו נושא המשרה, משקף את ההוצאה שהוכרה בשנת הדוח בהתאם לכללי החשבונאות. ככל שרלבנטי לנושא המשרה, השכר כולל גם דמי ניהול המשתלמים לחברה בשליטתו של נושא המשרה.
(**)	מענק	ביום 30 ביוני 2014 אשרו הדירקטוריונים של מגדל ביטוח, מקפת ויוזמה ("הגופים המוסדיים") מדיניות תגמול מוסדיים לשנים 2014-2016, בהמשך לחוזר הממונה על שוק ההון מיום 10 באפריל 2014 ("חוזר הממונה המקורי"). ביום 27 באוקטובר 2014 אישרה האסיפה הכללית של החברה מדיניות תגמול המותאמת למדיניות תגמול מוסדיים לשנים 2014-2016 ("מדיניות התגמול הקודמת"). מדיניות התגמול של החברה (הקודמת כמו גם המעודכנת כהגדרתה להלן) חלה על כל נושאי המשרה בחברה. לפירוט אודות מדיניות התגמול הקודמת ראה דיווחים מיידיים של החברה מיום 22 בספטמבר, 27 באוקטובר ו- 30 ביוני 2014 מספר אסמכתאות 2014-01-161913, 2014-01-181653 ו- 2014-01-103386, בהתאמה.
		במהלך התקופה שבין אישור זה לבין חודש נובמבר 2016 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים עדכונים למדיניות האמורה בהתאם להוראות חוזר הממונה מיום 7 באוקטובר 2015, מדיניות תגמול בגופים מוסדיים – תיקון ("חוזר מדיניות תגמול המעודכן", חוזר הממונה המקורי וחוזר מדיניות תגמול המעודכן יקראו להלן ביחד בסעיף זה: "חוזר הממונה"). במהלך חודש דצמבר 2016 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים מדיניות תגמול מוסדיים לשנים 2017-2019 ("מדיניות תגמול מוסדיים"). במדיניות תגמול מוסדיים נקבעו הוראות פרטניות לגבי רכיבי השכר של "בעל תפקיד מרכזי" שזוהו ככאלה על-פי חוזר הממונה, והם כוללים, בין היתר את כלל נושאי משרה בגופים המוסדיים על-פי חוק החברות, נושאי משרה שהוגדרו ככאלו על-פי חוזר הממונה, קרובי בעל השליטה, גורמי השקעות וכן בעלי תפקידים שזוהו על-ידי הגופים המוסדיים כבעלי תפקיד מרכזי, אם לפעילותו של בעל תפקיד עשויה להיות השפעה משמעותית על פרופיל הסיכון של הגופים המוסדיים או שהוא מנהל של קבוצת עובדים הכפופה לאותם הסדרי תגמול ואשר הרכיב המשתנה בתגמולם, עשוי, במצטבר, לחשוף את הגוף המוסדי או את כספי החוסכים באמצעות אותו גוף מוסדי לסיכון מהותי.
		בהתאם למדיניות התגמול, המענק השנתי לנושא משרה שאינו גורם השקעות (למעט מענק מיוחד ו/או מענק חתימה) יכלול שלושה סוגי יעדים ברמות מדידה שונות (א) יעדי חברה (ב) יעדים יחידתיים/אישיים (ג) הערכה אישית. לכל אחד מסוגי היעדים האמורים ינתן משקל בקביעת המענק השנתי, בהתאם לתפקידו של נושא המשרה ועל-פי טווח המשקלים שנקבעו במדיניות התגמול (לגורמי השקעות היעד החטיבתי יהיה נפרד מהיעד האישי כך שקיימים ארבעה סוגי יעדים במקום שלוש).
		בבאור 3.0.38 לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה, מובא פירוט לענין התנאים וההסדרים להענקת המענק השנתי לנושאי המשרה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה. הענקת המענק השנתי איננה נכללת בהסכם העסקה והיא מותנית על-פי המדיניות באישור זכאות מראש של מענק נורמטיבי על-ידי המוסדות המוסמכים. בנוסף ואף לאחר שניתן אישור זכאות למענק נורמטיבי, נקבע כי הענקת כל מענק בהתאם להוראות המדיניות כפופה לקבלת אישור המוסדות המוסמכים וכי סכום המענק המחושב הינו למעשה תקרת סכום המענק שהמוסדות המוסמכים יוכלו להעניק.
		המענק לשנת 2017 טרם נדון ואושר על-ידי המוסדות המוסמכים של החברה ושל הגופים המוסדיים ולפיכך טרם הוענק בפועל לנושאי המשרה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה. יודגש שההפרשה למענק השנתי לנושאי המשרה המפורטים בטבלאות שלעיל בגין 2017, כולו או חלקו, נרשמה על בסיס אומדן בלבד, וכי המענק שישולם בפועל, אם ישולם, עשוי להשתנות והוא כפוף לאישור המוסדות המוסמכים של החברה והגופים המוסדיים בקבוצה.
		מדיניות התגמול של החברה וכן מדיניות תגמול גופים מוסדיים אינן חלות על מקבלי התגמולים המנויים בפסקאות (2), (4) ו-(5) לעיל המכונים בקבוצת מגדל שוקי הון ואינם נושא משרה בחברה ובגופים המוסדיים. המענקים של אותם מקבלי התגמולים ותנאיהם, מפורטים במסגרת תיאור תנאי העסקתם כמפורט להלן.
		ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה מדיניות תגמול לשנים 2017-2019 ("מדיניות התגמול המעודכנת") אשר, בין היתר, הותאמה לעדכונים ברגולציה החלה על החברה ועל הגופים המוסדיים בשליטתה (לרבות הוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו – 2016, להלן: "חוק התגמול") ולסוגיות שעלו במהלך יישום מדיניות התגמול הקודמת.

העקרונות המפורטים לעיל ולהלן נכונים גם למדיניות התגמול המעודכנת. לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול המעודכנת ובדבר השינויים במדיניות התגמול המעודכנת ביחס למדיניות התגמול הקודמת ראה דיווח מיידי של החברה מיום 22 בדצמבר 2016, בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) (אסמכתא: 2016-01-142339) וכן דיווח מיידי של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017 (אסמכתא: 2017-01-000333).

הערות כלליות נוספות המשותפות לנושאי המשרה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה:

<p>הרכיב הקבוע (השכר) כולל גם הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים (כהגדרתם להלן) שחלקם קבועים בחוקי העבודה (רכיבים כגון חסכון פנסיוני, הפרשות לפיצויים, ימי חופשה, מחלה, הבראה וכו'), חלקם נובעים מנהגים המקובלים בשוק העבודה (כמו חסכון בקרן השתלמות, ביטוח לאובדן כושר עבודה וכו"ב) וחלקם נועדו להשלים את השכר החודשי ולהשיב הוצאות, כגון אש"ל טלפון וכו'. התנאים הנלווים עשויים לכלול את התנאים הבאים: חופשה שנתית, ימי מחלה, ודמי הבראה, רכב (בעין או בשווי) והחזר הוצאות רכב, החזקות טלפון, עיתון, דמי חבר לאגודות מקצועיות, השתתפות בהשתלמויות וכנסים מקצועיים, פעילות רווחה, בדיקות סקר וכו'.</p>	<p>הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים</p>
<p>בהתאם למדיניות התגמול זכאים נושאי המשרה הכפופים למדיניות התגמול, במקרה של סיום העסקה למעט במקרה של פיטורין בנסיבות המאפשרות אי תשלום פיצויים ולמעט במקרה שתנאי העסקתו כוללים הסדר לפי סעיף 14 לחוק פיצוי פיטורים, תשכ"ג-1963, לפיצויים בגובה 100% של השכר החודשי האחרון לכל שנת עבודה, או לסך הכספים הצבורים בקופת התגמולים בגין הפרשות לפיצויים, לפי הגבוה.</p>	<p>פיצוי פיטורין בסיום העסקה</p>
<p>בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצה ולנושאי משרה בחברה נקבעו כללים לעניין מענק הסתגלות, שיבוא במקום כל מענק הסתגלות ו/או מענק פרישה ו/או כל תשלום אחר שמיועד לתשלום בעת פרישה או לאחריה אשר אינם הודעה מוקדמת.</p> <p>מענק ההסתגלות הינו עד 9 כפולות שכר אשר משתלם כדלקמן: מחצית מענק ההסתגלות משולם במועד סיום העסקה, ולגבי המחצית השנייה, נקבעו הוראות דחיה בנוגע לתשלומם עד לתום 36 חודשים. כמו כן מענק ההסתגלות מותנה, בחלק הנדחה, בביצועים וביחס לחלק מהתשלומים הנדחים לאי מציאת עבודה חלופית במועד התשלום הנדחה.</p>	<p>מענק ההסתגלות</p>
<p>עובדי הקבוצה ובני משפחותיהם ובכלל זה נושאי המשרה בחברה ובגופים המוסדיים עשויים לרכוש, מדי פעם, ביטוחים, חוזי השקעה או מוצרים אחרים של הקבוצה ו/או מוצרים הנמכרים על ידי חברות הקבוצה וזאת בתנאי שוק.</p>	<p>רכישת מוצרי הקבוצה</p>

פרטים נוספים בקשר עם מקבלי התגמולים:

(1) **מר עופר אליהו**
לפרטים בדבר הגמול המשולם למר עופר אליהו ראה באור 38.ט.ג.4) לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

(2) **מר שרון חינקיס**
מר שרון חינקיס הצטרף לקבוצת מגדל שוקי הון ביוני 2006 עם רכישת פעילות בית ההשקעות "אפיקים", בו הוא שימש כשותף. מר חינקיס מועסק בקבוצת מגדל שוקי הון כמנהל השקעות בחברת מגדל קרנות, כמנהל השקעות בחברת ניהול התיקים וכממונה על טיפול בהסדרי חוב וחוב בעייתי. .
מר חינקיס, לרבות באמצעות חברה בשליטתו, זכאי לשכר חודשי (חלקו כדמי ניהול) בסך של כ-76 אלפי ש"ח (לרבות החזר הוצאות רכב) (במונחי ברוטו) וכן להפרשות סוציאליות ונלוות, כגון: ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי מחלה, ימי הבראה וטלפון נייד. כמו כן זכאי מר חינקיס למענק שנתי, המחושב לפי שיעור מרווחי הקרנות שבניהולו וממענק התמדה אשר נכלל בטבלה דלעיל במסגרת מרכיב השכר הקבוע, בהתאם להסכם עימו מחויב מר חינקיס לתניית סודיות לזמן בלתי מוגבל בקשר עם המידע שהגיע אליו אגב עבודתו בחברה, ולתניית אי תחרות אשר תקפה למשך 12 חודשים מתום העסקתו בחברה. כל צד רשאי להביא את הסכם ההעסקה לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 6 חודשים ומר חינקיס אינו זכאי למענק הסתגלות. יצוין, כי על פי הסכם העסקתו, סך עלות השכר השנתית (כולל מענקים) של מר חינקיס, לרבות באמצעות החברה בשליטתו, לא תעלה על 2.97 מיליון ש"ח (לא כולל מע"מ ומס שכר) וזאת בכפוף להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן: "חוק התגמול"), אשר נתקבלו על-פיו כל האישורים הדרושים לעניין זה ע"י המוסדות המוסמכים.

(3) **מר ערן צ'רנינסקי**
לפרטים בדבר הגמול המשולם למר ערן צ'רנינסקי ראה באור 38.ט.ד.4) לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

(4) **מר שגיא שטיין**
מר שגיא שטיין מכהן כמנכ"ל מגדל קרנות נאמנות החל מחודש ספטמבר 2009, ומכהן גם כמשנה למנכ"ל מגדל שוקי הון. מר שטיין זכאי לשכר חודשי בסך של 77 אלפי ש"ח (במונחי ברוטו), וכן להפרשות סוציאליות ונלוות, ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, טלפון נייד, ארוחות, חניה והעמדת ורכב. כמו כן זכאי מר שטיין למענק שנתי, הנגזר כשיעור (באחוזים) מהרווח לפני מס של מגדל קרנות נאמנות. בחישוב כל מענק יקוזזו הפסדים משנים קודמות, ככל ויהיו, וכן ינוטרלו הפחתות חד פעמיות לירידות ערך וכן הפחתות שוטפות בגין קרנות נאמנות מסוימות. כל צד רשאי להביא את הסכם ההעסקה לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 90 ימים. מר שטיין מחויב לתניית סודיות לזמן בלתי מוגבל בקשר עם המידע שהגיע אליו אגב עבודתו בחברה, ולתניית אי תחרות אשר הינה תקפה למשך שישה חודשים מתום העסקתו בחברה. מר שטיין זכאי למענק הסתגלות בגובה של 4 כפולות שכר מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת בכפוף לעמידה בתניית אי התחרות כאמור לעיל. יצוין, כי סך עלות השכר השנתית (שכר קבוע ומענקים) של מר שטיין לא תעלה על 3 מיליון ש"ח (לא כולל מס שכר), וזאת בכפוף להוראות חוק התגמול ולקבלת האישורים הדרושים על-פיו לעניין זה ע"י המוסדות המוסמכים.

(5) **מר יוסי בן-ברוך**
מר יוסי בן-ברוך מונה כמנכ"ל קבוצת מגדל שוקי הון, וכל חברות הקבוצה, ביולי 2014 ומכהן גם כיו"ר דירקטוריוני החברות הבנות שלה, ובהן גם מגדל תיקים ומגדל קרנות, שהינן גופים מפוקחים על ידי רשות ניירות ערך. כמו כן מכהן מר בן-ברוך כדירקטור בחברות בנות נוספות בקבוצת שוקי הון.
מר בן ברוך, זכאי לשכר חודשי בסך של 80 אלפי ש"ח (במונחי ברוטו) צמוד לעליית המדד מדי כל שנה, וכן להפרשות סוציאליות ונלוות, ביטוח בגין אובדן כושר עבודה, קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, טלפון נייד ולרכב מגולם (לחלופין, שמורה למר בן-ברוך הזכות לוותר על הזכות לרכב, ולקבל תחתיה תוספת לשכר אשר עלותה תהיה שווה להטבת הרכב, לרבות מרכיב הגילום. כמו כן זכאי מר בן ברוך למענק שנתי הנגזר כשיעור מהרווח לפני מס של מגדל שוקי הון, כאשר מן המענק יקוזזו הפסדים משנים קודמות, ככל ויהיו, בגין שנת 2015 ואילך. לצורך קביעת המענק השנתי, וכן לקביעת הפסדים משנים קודמות, ינוטרלו הפחתות חד פעמיות לירידות ערך בגין זכויות ניהול קרנות הנאמנות של מגדל קרנות נאמנות בע"מ, ככל שנעשו (יצוין, כי במסגרת עדכון תנאי העסקתו של מר בן-ברוך בשנת 2017 בוטלה זכאותו למענק נוסף, שנקבע בהסכם העסקתו כמענק שנתי מיוחד, בסך של 500 אלפי ש"ח כתלות בהשגת רווח נקי של מגדל שוקי הון בסכום שהוגדר בשעתו בהסכם) מר בן-ברוך מחויב לתניית סודיות לזמן בלתי מוגבל בקשר עם המידע שהגיע אליו אגב עבודתו בחברה, ולתניית אי תחרות אשר הינה תקפה למשך שנה מתום העסקתו בחברה (ובכלל הנוגע ליצירת קשר עם לקוחות החברה- למשך 6 חודשים) כל צד רשאי להביא את הסכם ההעסקה לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 180 יום. יצוין, כי סך עלות השכר השנתית של בן-ברוך לא תעלה על 3 מיליון ש"ח, אך הינה כפופה לתקרת התגמול הקבועה בחוק התגמול שאינה טעונה אישורים מיוחדים לפי החוק האמור, כל עוד חוק זה חל על ההתקשרות עמו.

(6) **מר יוחנן דנינו**
לפרטים בדבר הגמול המשולם למר יוחנן דנינו ראה באור 38.ט.ד.4) לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

(7) **גב' אילנה בר**
גב' אילנה בר מכהנת כיועצת המשפטית הראשית של החברה, החל מחודש יולי 2001 וכיועצת משפטית של מגדל ביטוח מחודש ספטמבר 1999.
גב' בר מועסקת במגדל ביטוח לתקופה בלתי קצובה על-פי הסכם העסקה מיום 3 ביוני 2003 (תחילת עבודה 5 בספטמבר 1999) כפי שתוקן בתוספת להסכם מיום 31 בדצמבר 2014.
שכרה החודשי של גב' אילנה בר החל מ- 1 ביוני 2014, נקבע ל- 90 אלפי ש"ח צמוד למדד ועדכון ההצמדה הינו פעם בשנה.
בנוסף תנאי העסקתה כוללים הפרשות סוציאליות ונלוות, ביטוח בגין אובדן כושר עבודה בפוליסת ביטוח קבוצתית ככל שקיימת הפרשה לקרן השתלמות, היא מנוכה מהשכר ולא נוספת לו, ימי חופשה, ימי הבראה, החזר הוצאות אש"ל, העמדת רכב (גילום בשיעור של 90%), עיתונים, ביטוח רפואי וכיו"ב.
בכל מקרה של סיום העסקתה תהיה זכאית גב' בר למענק הסתגלות בשיעור של 9 כפולות השכר החודשי. מענק הסתגלות משולם בשלושה תשלומים שווים נדחים שנתיים, ותשלומם מותנה בתנאים שונים לרבות התניית שני התשלומים האחרונים מבין אלו (שהינם בסך מצטבר של שלוש משכורות) באי תחילת עבודה במקום אחר.

גב' בר מחויבת לתניית סודיות לזמן בלתי מוגבל בקשר עם המידע שהגיע אליה אגב עבודתה בחברה, ולתניית אי תחרות אשר הינה תקפה למשך שישה חודשים מתום העסקתה בחברה. סך התגמול כולל הפרשה למענק שנתי בגין שנת 2017 בסך של 300 אלפי ש"ח אשר נרשם על פי אומדן וטרם נדון ואושר על-ידי המוסדות המוסמכים של החברה ושל הגופים המוסדיים. בהתאם להסכם, כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של 60 יום.

גמול דירקטורים

הגמול הכולל ששולם לדירקטורים המכהנים בחברה בתקופת הדוח המקבילים את גמולם לפי תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני תש"ס-2000), המכהנים גם כדירקטורים בחברות אחרות בשליטת החברה עבור כהונתם בדירקטוריונים ובוועדות הדירקטוריון השונות, הסתכם לסך של כ- 1,340 אלפי ש"ח. הסכום אינו כולל סך של 274 אלפי ש"ח ששולם למר ישראל אליהו בתקופת הדוח, שהינו בנו של בעל השליטה, המשמש כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח. לפירוט הגמול ששולם למר ישראל אליהו ראה באור 3.ה.38 לדוחות הכספיים המאוחדים. כמו כן הסכום אינו כולל את הגמול ששולם בתקופת הדוח ליו"ר הדירקטוריון מר יוחנן דנינו אשר פרטים אודות הגמול האמור מופיעים בטבלה האמורה לעיל.

תקנה 21א':	השליטה בתאגיד
<p>למיטב ידיעת החברה, נכון למועד הדוח, אליהו הנפקות בע"מ ("אליהו הנפקות"), חברה בת בשליטה מלאה של אליהו 1959 בע"מ ("אליהו"), מחזיקה כ-68.46% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה.⁶²</p> <p>למיטב ידיעת החברה אופן האחזקות באליהו הינו כדלקמן:</p> <p>בעלי המניות של אליהו הינם: מר שלמה אליהו, המחזיק ב-25.14% מההון ו-98% ממניות ההנהלה, גב' חיה אליהו, המחזיקה ב-0.02% מההון ו-2% ממניות ההנהלה, שלמה אליהו אחזקות בע"מ, המחזיקה ב-61.7% מההון, אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, המחזיקה ב-13.14% מההון.</p> <p>בעלי המניות של חברת שלמה אליהו אחזקות בע"מ, הינם מר שלמה אליהו המחזיק ב-83.31% וגב' חיה אליהו המחזיקה ב-16.69%. בעלת המניות היחידה בחברת אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, הינה שלמה אליהו אחזקות בע"מ, שהמחזיקים בה הינם ה"ה שלמה אליהו וגב' חיה אליהו כמפורט לעיל.</p>	

⁶² כפי שנמסר לחברה על ידי אליהו, בחודש יוני 2017, מכרה אליהו כ-0.73% מאחזקותיה בחברה בעסקה מחוץ לבורסה (לפירוט ראה דוח מידי של החברה מיום 2 ביולי 2017 מספר אסמכתא: 2017-01-068103). טרם המכירה האמורה החזיקה אליהו כ-69.19% ממניות החברה ואילו כיום, בעקבות המכירה האמורה וכאמור לעיל, מחזיקה אליהו הנפקות בכ-68.46% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה. כמו כן, בחודש ספטמבר 2017 ביצעה אליהו הנפקות הנפקה פרטית של אגרות חוב לטווח ארוך למשקיעים מסווגים, אשר נרשמו למסחר בבורסה במסגרת רצף המוסדיים. בהתאם לכך, לאחר שהתקבל היתר הממונה ביום 19 בספטמבר 2017, להחזקת אמצעי שליטה ולשליטה במבטחים מגדל ביטוח, מגדל מקפת ויוזמה, הועברו מניות החברה מאליהו לחברת אליהו הנפקות. בהמשך לאמור, בחודש אוקטובר 2017 הוסר שעבוד לטובת בנק אשר היה רשום על חלק מהון המניות של החברה.

תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי

1. המחזיקים במניות החברה, במישרין ובעקיפין, באמצעות אליהו הנפקות חברה בת בבעלות מלאה של אליהו. לפירוט ראה תקנה 21א' בחלק זה של הדוח. בנוסף להיות בעל ענין בעסקאות עם קרוביו, נכון למועד דוח זה, מר שלמה אליהו נחשב גם כבעל עניין אישי בעסקאות עם בנק אגוד לישראל בע"מ.
2. בהתאם להוראות סעיף 117(ב1) לחוק החברות, במהלך שנת 2014 קבעו ועדות הביקורת של החברה ושל חברות הבת שלה הליכים אשר על החברה ו/או חברות הבת שלה לקיים, לפי העניין, בטרם תתקשרנה בעסקאות עם בעל השליטה או בעסקאות בהן יש לבעל השליטה עניין אישי, כאמור בסעיף 270(4) או 270(4א) לחוק החברות, אף אם אינן עסקאות חריגות, בתלות לפי סוג העסקה הנבחנת, ובכלל זה, בין היתר: רכישת שירותים על ידי החברה ו/או חברות בנות, מכירת ביטוח או מוצרים אחרים של הקבוצה, שיבוב ו/או חלוקת אחריות בין מבטחים, השתתפות בקונסורציום אשראי ותנאי כהונה והעסקה.
3. לצורך אישור ההתקשרות, תוצגנה תוצאות ההליך לוועדת הביקורת או - במקרה של התקשרות במסגרת ניהול כספי עמיתים - לוועדת ההשקעות הרלוונטית ולוועדת הביקורת. בנוסף, נקבע כי במידה ולא יתקיים אחד מההליכים כאמור לעיל, תובא ההתקשרות לדין בפני ועדת הביקורת אשר תקבע את ההליך הספציפי אותו יש לקיים בקשר עם אישור אותה ההתקשרות.
4. לפרטים אודות עסקאות עם בעל השליטה בחברה או שלבעל השליטה בחברה היה עניין אישי באישורן, אשר החברה ו/או חברות בנות שלה התקשרו בהן בתקופת הדוח או במועד מאוחר לסוף שנת הדוח ועד למועד פרסום דוח זה או שאושרו קודם לכן והינן בתוקף בתקופת הדוח (ראה באור 38 לדוחות הכספיים המאוחדים).

תקנה 24: מניות וני"ע אחרים המוחזקים ע"י בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה כלולה סמוך ככל האפשר לתאריך הדו"ח (למיטב ידיעת התאגיד)

א. בתאגיד

שם בעל העניין	מס' ת.ז. / מס' חברה	מניות רגילות	מס' הנייר בבורסה	מס' מניות מוחזקות ביום 20.2.2018	שיעור החזקה בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים	שיעור החזקה בהון
אליהו הנפקות בע"מ	51-570352-8	0.01 ש"ח	1081165	⁶³ 721,501,786	68.46	68.46
מגדל חברה לביטוח בע"מ ⁶⁴	52-000489-6	0.01 ש"ח	1081165	6,365		
מגדל קרנות נאמנות בע"מ	51-1303661	0.01	1081165	1,484,098	0.14	0.14

לפרטים על מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על ידי נושאי משרה בכירה בתאגיד נכון ליום 20.2.2018 (למיטב ידיעת החברה) ראה דוח מיידי של התאגיד מיום 04.01.2018 אסמכתא 2018-01-002062.

ב. חברות בנות וכלולות

לפרטים אודות חברות בנות וכלולות ראה תקנה 11 ו-13 בפרק זה, פרטים נוספים על התאגיד.

ג. מניות רדומות וניירות ערך הניתנים להמרה או למימוש

אין.

⁶³ 721,501,786 מניות מסוג 0.01 ש"ח של התאגיד הועברו לחברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ. ⁶⁴ מגדל מחזיקה במניות בנאמנות עבור מי שהיו בעלי מניותיה עובר ליום 31.7.97. מגדל היא חברה בבעלות מלאה של החברה.

תקנה 24 א': הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים של התאגיד -

<u>הון מונפק ביום 20.2.2018</u>	<u>הון רשום ביום 20.2.2018</u>
10,539,082.34 ש"ח	15,000,000 ש"ח
מחולק ל-1,053,908,234 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח	מחולק ל-1,500,000,000 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח

תקנה 24 ב': מרשם בעלי המניות של התאגיד

לפרטים בדבר מרשם בעלי המניות של התאגיד ראה דוח מיידי של התאגיד מיום 15.3.2018 אסמכתא 2018-01-024883.

תקנה 25 א': מען רשום של התאגיד

המען הרשום של התאגיד, רח' אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה 4951229, ת.ד. 3063, פתח תקווה 49130 טלפון מס' 076-8868962, פקס מס' 03-9238988 כתובת דואר אלקטרוני, migdalhold@migdal.co.il

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

שם נושא המשרה	יוחנן דנינו, יו"ר הדירקטוריון *	שלמה אליהו **
מס' הזיהוי:	056162142	43661602
תאריך לידה:	20.12.1959	18.1.1936
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	מבצע עובדה 23, מודיעין	הדסה 6, תל-אביב
הנתינות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון:	לא	לא
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי אשר קבע הדירקטוריון:	לא	כן
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	יו"ר שלמה אליהו אחזקות בע"מ, חברה קשורה לתאגיד
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	דירקטור – 24.11.2015, יו"ר דירקטוריון- 16.12.2015	29.10.2012
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגר במשפטים (אוניברסיטת ת"א), מוסמך במדעי החברה (אוניברסיטת חיפה), עורך דין. יו"ר דירקטוריון מגדל חברה לביטוח בע"מ ומגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ ויו"ר וועדת ניהול סיכונים וסולבנסי במגדל חברה לביטוח בע"מ, דירקטור במגדל אחזקות וניהול סיכונים וסולבנסי במגדל חברה לביטוח בע"מ, ומגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ ובמגדל אחזקות וניהול סיכונים וסולבנסי במגדל חברה לביטוח בע"מ. שימש יו"ר דירקטוריון מגדל חברה לביטוח בע"מ עד דצמבר 2013 ויו"ר דירקטוריון התאגיד עד פברואר 2015.	יו"ר שלמה אליהו אחזקות בע"מ וחברות בנות, אליהו 1959 בע"מ ואליהו הנפקות בע"מ. דירקטור, יזם ובעלים בפרויקט גן העיר בע"מ וחברות בנות ובעל מניות בבנק איגוד. דירקטור במגדל חברה לביטוח בע"מ, במגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ ובמגדל אחזקות וניהול סיכונים וסולבנסי במגדל חברה לביטוח בע"מ. שימש יו"ר דירקטוריון מגדל חברה לביטוח בע"מ עד דצמבר 2013 ויו"ר דירקטוריון התאגיד עד פברואר 2015.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא	כן, אביו של מר ישראל אליהו, דירקטור בתאגיד ובמגדל ביטוח ושל מר עופר אליהו נושא משרה בכירה בתאגיד ובמגדל ביטוח.

* מיועד לסיים את תפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה ביום 01.04.2018 (ראה דיווח החברה מיום 26.3.2018 (אסמכתא מס' 01-029677-2018))
 ** מיועד לכהן כיו"ר דירקטוריון החברה בכפוף לאישור האסיפה כללית של החברה (ראה דיווח החברה מיום 26.3.2018 (אסמכתא מס' 01-029677-2018))

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד			
שם נושא המשרה	ישראל אליהו	רונית בודו	מירב בן כנען הלר
מס' הזיהוי:	27768969	023925811	029641883
תאריך לידה:	16.5.1970	19.09.1968	19.09.1972
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	אבן גבירול 2, תל-אביב	פעמוני יוסף 6, תל אביב	בן צבי שמעון 38, גבעתיים
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון:	לא	י"ר ועדת ביקורת, חברת הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים וועדת תגמול.	י"ר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים, חברת ועדת ביקורת וועדת תגמול
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	כן	כן
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי אשר קבע הדירקטוריון:	כן	כן	כן
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין :	לא	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	29.12.2012	06.10.2016	26.4.2017
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור :	בוגר כלכלה, קולנוע וטלוויזיה (אוניברסיטת תל אביב), בוגר קורסים למנהלים בכירים, התמחות במשא ומתן, מיזוגים ורכישות ועסקים משפחתיים (INSEAD). דירקטור במגדל חברה לביטוח בע"מ. י"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, י"ר ועדת השקעות נוסטרו במגדל חברה לביטוח בע"מ. דירקטור בחברת לוגוס פרויקטים ונדל"ן בע"מ, חבר ועד ציבורי בעמותת נובה – ניהול ואקדמיה בשירות הקהילה (ע"ר). חבר ועד מנהל ב-"והדרת" המועצה הלאומית לקידום מעמד הזקן (ע"ר) ובעמותת לב אוהב (ע"ר). מייסד של המרכז לעסקים משפחתיים - ישראל בע"מ. כיהן כדירקטור בשלמה אליהו אחזקות בע"מ ובחברות בנות, באליהו 1959 בע"מ וחברות בנות עד 1.11.2017.	בוגרת במנהל עסקים, התמחות בחשבונאות ומימון (המכללה למנהל), מוסמכת במנהל עסקים, התמחות במימון (המכללה למנהל), רו"ח. דח"צית, י"ר ועדת ביקורת, חברת הועדה לבחינת הדוחות הכספיים, ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי וועדת תגמול במגדל חברה לביטוח בע"מ.	בוגרת מנהל עסקים, התמחות בחשבונאות (המכללה למנהל). דח"צית, י"ר ועדה לבחינת דוחות כספיים, חברת ועדת תגמול, ועדת ביקורת, וועדת ניהול סיכונים וסולבנסי במגדל חברה לביטוח בע"מ. מכהנת כדירקטורית בבורסה לניירות ערך בתל אביב, במסלוקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב, במסלוקת מעו"ף בע"מ, באם.בי.סי שירותים פיננסים בע"מ, באירונאוטיקס בע"מ וכדח"צית במי גבעתיים – מפעלי מים וביוב בע"מ. כיהנה כסמנכ"לית כספים ופיתוח עסקי, באלון חברת הדלק לישראל בע"מ עד לחודש ינואר 2017 וכסמנכ"לית בחברת מידרוג בע"מ עד לחודש יולי 2015.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:	כן, בנו של מר שלמה אליהו, דירקטור בתאגיד ובמגדל ביטוח ואח של מר עופר אליהו, נושא משרה בכירה בתאגיד ובמגדל ביטוח.	לא	לא

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

שם נושא המשרה	אברהם ביגר	ד"ר גבריאל פיקר
מס' הזיהוי:	006668552	000540302
תאריך לידה:	07.08.1946	30.1.1950
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	נהרדעא 5, תל אביב	ויצמן 73, תל-אביב
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	יו"ר ועדת תגמול, חבר ועדת ביקורת וועדה לבחינת הדוחות הכספיים.	לא
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	כן	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי אשר קבע הדירקטוריון:	כן	לא
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	25.9.2017	12.11.2013
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגר במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית). דח"צ, יו"ר ועדת תגמול, חבר ועדת ביקורת, ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי והועדה לבחינת הדוחות הכספיים במגדל חברה לביטוח בע"מ, דירקטור במגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ. משמש כמנכ"ל ביגר השקעות בע"מ וביגרם 1998 בע"מ משנת 2010 ועד היום. מכהן כדירקטור במג"ל מערכות ביטחון בע"מ, רקח תעשייה פרמצבטית בע"מ, סוכנות מכונות לים התיכון בע"מ ומכון ויצמן למדע ודירקטור ונשיא בקרן לשמירת הטבע והמורשת.	רופא שיניים, D.M.D (האוניברסיטה העברית בירושלים והמרכז הרפואי "הדסה", ירושלים). משמש כיועץ ביטוחי בריאות ושיניים - רופא אמון. דירקטור במגדל חברה לביטוח בע"מ, באליהו 1959 בע"מ, ב-ICC ישראל, בדרך ה-13 בע"מ ובקרן פיקר. כיהן כדירקטור באינפומד אתרי רפואה בע"מ ובי וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ עד ספטמבר 2015 ובקרן התזמורת הפילהרמונית הישראלית עד לאוקטובר 2015. בנוסף כיהן כדירקטור בעמותת המרכז הישראלי להגירה בינלאומית ולקליטה עד פברואר 2014.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:	לא	לא

דירקטורים שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדו"ח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדו"ח ולכן לא הובאו פרטים אודותם:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
עמוס ספיר	3139300	24.11.2015	08.02.2017
רונית אברמזון	54121108	25.2.2009	08.02.2017
אייל בן שלוש	57440638	10.6.2008	09.06.2017
יעקב דנון	969014	05.10.2008	04.10.2017

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד⁶⁵

שם נושא המשרה:	ערן צ'רינסקי	עופר אליהו
מס' הזיהוי:	57693236	55444699
תאריך לידה:	20.6.1962	28.8.1958
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	מנכ"ל ומנהל כספים של החברה	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהל חטיבת פיננסים ואקטואריה של מגדל חברה לביטוח בע"מ, מנכ"ל ומנהל כספים של מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ, מנהל כספים ודירקטור במגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ, במגדל אשכול פיננסים בע"מ, במגדל שירותי מימון בע"מ ובמגדל ליסינג בע"מ, דירקטור במגדל ניהול תביעות בע"מ, מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, נכסי המגן בע"מ, פל בית המגן בע"מ, מגדל טכנולוגיות בע"מ, מגדל שירותי ניהול בע"מ, חמישים פלוס בע"מ, קלאב 50 סוכנות לביטוח בע"מ ומגדל ניהול תביעות בע"מ.	מנכ"ל של מגדל חברה לביטוח בע"מ ושל מגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ, יו"ר דירקטוריון שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ, מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ, מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ, מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, נכסי המגן בע"מ, פל בית המגן בע"מ, מגדל טכנולוגיות בע"מ, מגדל שירותי ניהול בע"מ, חמישים פלוס בע"מ, קלאב 50 סוכנות לביטוח בע"מ ומגדל ניהול תביעות בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	כן, בנו של מר שלמה אליהו, בעל השליטה ודירקטור בתאגיד ובמגדל ביטוח ואח של מר ישראל אליהו, דירקטור בתאגיד ובמגדל ביטוח.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר בכלכלה וחשבונאות (אוניברסיטת תל-אביב), רואה חשבון, חבר במועצה המקצועית של לשכת רואי חשבון בישראל.	התמחות בלימודי ביטוח כללי במכללה לביטוח במסלול דו שנתי. דירקטור בשלמה אליהו אחזקות בע"מ וחברות בנות, בחברת פרויקט גן העיר בע"מ וחברות בנות. כיהן כדירקטור בתאגיד עד אוקטובר 2013, כיהן כמנכ"ל אליהו 1959 בע"מ עד דצמבר 2013, כמנהל חטיבת עסקי ביטוח כללי וביטוח משנה של מגדל ביטוח עד יולי 2013, כמנהל חטיבת לקוחות וערוצי הפצה של מגדל ביטוח עד ינואר 2016, כיו"ר איגוד חברות הביטוח בישראל (ע"ר), התאחדות לחברות ביטוח חיים בע"מ (ע"ר) וקרן מחקרים בענייני ביטוח ליד איגוד חברות הביטוח (ע"ר) עד ינואר 2017 וכחבר הנהלה באיגוד חברות הביטוח בישראל (ע"ר) ובהתאחדות לחברות ביטוח חיים בע"מ עד 31.12.2017.
התאריך בו החלה כהונתו:	מנכ"ל – 24.3.2015, מנהל כספים – 1.4.2009	11.2.2014 (כהונה כמנכ"ל במגדל ביטוח)

⁶⁵ מאז 2010 מסווגת הקבוצה כ"נושאי משרה" על פי חוק החברות, את מנהליה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה מנהלים אשר נושאים בתואר "סמנכ"ל" ואשר הינם כפופים ישירות למנכ"ל. כמו כן, נכללים במסגרת הסיווג מנהלים אשר ממלאים תפקידים אשר על פי מהותם ותוכנם, לרבות ביחס לגופים מוסדיים בחברות מאוחדות על פי ההסדר התחיקתי החל עליהם, תפקידים המחייבים כפיפות למנכ"ל או שיש לגביהם הוראות רגולציה המעידות על היותם בתפקיד אשר מהבחינה המהותית הינם "נושאי משרה". לעומת זאת, מנהלים הנושאים תואר "סמנכ"ל" אך אינם כפופים בפועל למנכ"ל ותפקידם מבחינת תכניו ומהותו אינו תואם את התואר אותו הוא נושא, אינם נכללים בגדר מי שהחברה רואה בו "נושא משרה" על פי חוק החברות, וזאת לאור בחינה של התוכן והמהות שנלווים לסוגי התפקידים שבהם מכהנים המנהלים. לסיווג האמור לא הייתה השלכה על המנהלים הנכללים בגדר "נושאי משרה בכירה של התאגיד" כפי שהם מפורטים בתקנה זו.

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד⁶⁵

שם נושא המשרה:	תמי אוחנה קול	אילנה בר	טלי כסיף
מס' הזיהוי:	037666948	22190839	54677836
תאריך לידה:	26.09.1975	7.11.1965	13.2.1957
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינה ממלאת תפקיד בתאגיד	יועצת משפטית של החברה	מזכירת החברה
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהלת חטיבת טכנולוגיות של מגדל חברה לביטוח בע"מ של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ושל יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ.	יועצת משפטית של מגדל חברה לביטוח בע"מ וחברות נוספות בקבוצת הביטוח מגדל.	מזכירת חברה של מגדל חברה לביטוח בע"מ, של מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ וחברות נוספות בקבוצת הביטוח מגדל.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	לימודי B.A במערכות תוכנה ומידע (המכללה האקדמית ספיר) והשתלמות בקורסים אקדמאים נוספים מתחום הכלכלה. כיהנה כמנהלת תחום ביטוח חיים ובריאות בחטיבת הטכנולוגיות של מגדל ביטוח עד ליום 31.8.2017	בוגרת במשפטים (אוניברסיטת בר-אילן), מוסמכת במשפטים (אוניברסיטת הרווארד, ארה"ב), עורכת דין.	בוגרת במשפטים (אוניברסיטת תל-אביב), עורכת דין.
התאריך בו החלה כהונתו:	01.09.2017 (כהונה במגדל ביטוח)	10.7.2001	18.3.1991

תקנה 26א' : נושאי משרה בכירה של התאגיד⁶⁵

שם נושא המשרה:	מיכל לשם	בצלאל צוקר	יוסי בן ברוך
מס' הזיהוי:	27862721	50671627	58890138
תאריך לידה:	30.7.1970	24.4.1951	25.11.1970
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	מבקרת פנים של החברה	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מבקרת פנים של מגדל חברה לביטוח בע"מ, ושל מגדל ביטוח וגיוס הון בע"מ.	מנכ"ל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ויזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ, דירקטור במגדל טכנולוגיות בע"מ.	מנכ"ל מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, יו"ר דירקטוריון במגדל קרנות נאמנות בע"מ, מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ ומגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ. דירקטור בחברות הפעילות הבאות: מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ ואם.סי.אם השקעות אלטרנטיביות בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגרת במנהל עסקים (המכללה למנהל), רואת חשבון (המכללה למנהל), משמשת כדחצ"ית במטריקס IT בע"מ, שמשה כראש תחום SOX404, אכיפה קבוצתית, אסטרטגיה, פיתוח עסקי ובקרה של החברה ושל מגדל ביטוח עד ינואר 2014.	בוגר לימודי CLU (מכללה לביטוח), לימודי ביטוח חיים (מכללה לביטוח).	בוגר משפטים וחשבונאות (אוניברסיטת ת"א) ומוסמך מנהל עסקים - התמחות במימון (אוניברסיטת ת"א). שימש כדירקטור במגדל שוקי הון (1965) בע"מ עד יוני 2014, כממלא מקום מנכ"ל, חשב, יועץ משפטי ומנהל מחלקת השקעות באליהו 1959 בע"מ עד יוני 2014.
התאריך בו החלה כהונתו:	1.2.2014	מנכ"ל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ - 9.2.2009 מנכ"ל יזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ - 1.12.2006	01.07.2014 (כהונה במגדל שוקי הון)

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד⁶⁵

שם נושא המשרה	נטע איכר	אסף שהם	מלי שאול
מס' הזיהוי:	022931356	013306832	55026066
תאריך לידה:	08.05.1967	28.7.1969	22.12.1957
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינה ממלאת תפקיד בתאגיד	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	אינה ממלאת תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהלת תחום ביטוח כללי וביטוח משנה של מגדל חברה לביטוח בע"מ, מנהלת מרחב מג"ל, האחראי על ביטוח העסקים הגדולים בביטוח כללי.	מנהל חטיבת השקעות של מגדל חברה לביטוח בע"מ, דירקטור במגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, נכסי המגן בע"מ, פל בית המגן בע"מ, מגדל אשכול פיננסים בע"מ, מגדל שירותי מימון בע"מ, מגדל ליסינג בע"מ ואשמורת תיכונה בע"מ.	מנכ"ל מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגרת במשפטים (מכללת קרית אונו) מוסמכת במשפטים (אוניברסיטת בר אילן). לימודי ביטוח כללי במכללה לביטוח. כיהנה כמנהלת מרחב מג"ל וביטוח משנה של מגדל ביטוח ולפני כן כיהנה כמנהלת מחלקת ביטוח ימי והמחלקה לתכניות רב לאומיות של מגדל ביטוח עד לשנת 2015	בוגר כלכלה ומדעי המדינה (אוניברסיטת ת"א), מוסמך מנהל עסקים (אוניברסיטת ת"א), כהן בתפקיד מנהל גמל והשתלמות של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, עד מרץ 2014.	שמשה כמנהלת אשכול (מרחב סוכנויות הסדר), מנהלת יחידת הבנקים ומנכ"ל הפניקס סוכנויות בקבוצת הפניקס עד פברואר 2015.
התאריך בו החלה כהונתו:	01.09.2017 (כהונה במגדל ביטוח)	30.03.2014 (כהונה במגדל ביטוח)	01.07.2015 (כהונה במבטח סיימון)

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד⁶⁵

שם נושא המשרה:	ליאור רביב	מיכל גור כגן	לייבוש אולמן
מס' הזיהוי:	032833683	038648655	16020752
תאריך לידה:	07.10.1978	03.03.1976	27.2.1955
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינו ממלא תפקיד בתאגיד	מנהלת הסיכונים של החברה.	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	מנהל חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה וממונה שירות של מגדל חברה לביטוח בע"מ של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ושל יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ.	מנהלת הסיכונים של מגדל חברה לביטוח בע"מ וחברות נוספות בקבוצת הביטוח מגדל.	אקטואר ראשי ואקטואר ממונה ביטוח חיים של מגדל חברה לביטוח בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר הנדסה תעשייה וניהול התמחות במסלולי – ניהול ומערכות מידע והנדסת אנוש (אוניברסיטת תל-אביב). כיהן כסמנכ"ל, מנהל מערך התפעול והשירות של מגדל ביטוח.	בוגרת כלכלה (מכללת עמק יזרעאל), מוסמכת מנהל עסקים (אוניברסיטת ת"א). שמשה מנהלת תחום מוסדות פיננסים במעלות S&P עד יוני 2016.	דוקטור בתחום אקטואריה (אוניברסיטת בזל, שוויץ), מוסמך באקטואריה (אוניברסיטת בזל, שוויץ), בוגר במתמטיקה, סטטיסטיקה וחקר ביצועים (אוניברסיטת בזל, שוויץ).
התאריך בו החלה כהונתו:	01.09.2017 (כהונה במגדל ביטוח)	25.07.2016	1.12.2006 (כהונה במגדל ביטוח)

תקנה 26א' : נושאי משרה בכירה של התאגיד⁶⁵

שם נושא המשרה:	אסף אשכנזי	אברהם שמאי
מס' הזיהוי:	38290698	024317463
תאריך לידה:	18.1.1976	10.01.1969
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	מנהל אכיפה של החברה	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	ראש מטה ומנהל אכיפה של מגדל חברה לביטוח בע"מ.	מנהל תחום תביעות כללי של מגדל חברה לביטוח בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר הנדסת תעשייה וניהול (הטכניון), מוסמך מנהל עסקים (אוניברסיטת בן גוריון) ומוסמך לימודי משפט (אוניברסיטת בר אילן). שימש בתפקיד מנהל מטה עסקי ביטוח והפצה של מגדל ביטוח עד פברואר 2014, ולפני כן, כמנהל מטה תחום ביטוח כללי של מגדל ביטוח עד מאי 2013.	בוגר במשפטים, (המכללה למנהל), עורך דין מוסמך במנהל עסקים (המכללה למנהל), שימש כראש אגף תביעות באליהו 1959 בע"מ עד ינואר 2015.
התאריך בו החלה כהונתו:	27.5.2014	01.02.2015 (כהונה במגדל ביטוח)

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד⁶⁵

שם נושא המשרה:	ד"ר רענן כהן
מס' הזיהוי:	048316954
תאריך לידה:	28.02.1941
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד:	אינו ממלא תפקיד בתאגיד
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה של התאגיד, או בבעל עניין בו:	<p>י"ר דירקטוריון מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ, מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ ובי וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ. דירקטור בשחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ, שחם וינשטיין (נתניה) סוכנות לביטוח בע"מ, אמיר אלוני סוכנות לביטוח בע"מ (1994) בע"מ, אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ, אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ, שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ, מקפת שירותים פיננסיים - סוכנות לביטוח (1998) בע"מ, סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ ופרוליין אקסקלוסיב בע"מ.</p>
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	<p>ד"ר להיסטוריה של המזרח התיכון (אוניברסיטת ת"א), מוסמך היסטוריה של המזרח התיכון (אוניברסיטת ת"א), בוגר היסטוריה כללית (אוניברסיטת ת"א). לימודי חשבונאות (סוג ד') ביה"ס מישלב וייצמן תל אביב (שנת 1961-1962). לימודים בחוג מנהל ציבורי וסטטיסטיקה במכללת בית ברל (שנת 1963). לימודי תורת ההשקעות בניירות ערך ומכשירים פיננסיים, הפקולטה לניהול (אוניברסיטת ת"א), דיני הבראת חברות, הפקולטה למשפטים (אוניברסיטת בר אילן), הכשרת דירקטורים (המכללה למנהל השלוחה בבית ברל), ניהול פיננסי למנהלים (אוניברסיטת תל-אביב), ניהול סיכונים (אוניברסיטת תל-אביב).</p> <p>י"ר דירקטוריון בסולה יצוא תוצרת חקלאית בע"מ, דח"צ בנטו מלינדה סחר בע"מ ודירקטור בזרח חיפוש נפט וגז - שותפות מוגבלת בע"מ. דירקטור חבר וועדת ביקורת וכספים בגוליבר אנרג'י בע"מ. י"ר וועדת ביקורת וחבר ועדת השקעות בעמ"י חברה לניהול קופות גמל ענפיות בע"מ. שימש כיו"ר דירקטוריון בשוק סיטונאי לישראל בע"מ, ב- ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ עד דצמבר 2013, כדירקטור בבנק אוצר החייל בע"מ ובבתי הזיקוק לנפט בע"מ עד דצמבר 2013 ב- רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ עד אוגוסט 2013, דח"צ ב- ב.גאון אחזקות בע"מ עד יולי 2013 וב- ז. קווינקו בע"מ עד דצמבר 2013.</p>
התאריך בו החלה כהונתו:	27.05.2014 (כהונה במבטח סיימון)

נושאי משרה בכירה שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדו"ח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדו"ח:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
ניצן צעיר הרים מנהל תחום ביטוח כללי של מגדל חברה לביטוח בע"מ.	59615617	01.09.2016	31.8.2017
שי בסון מנהל חטיבת טכנולוגיות, ממונה אבטחת מידע, מנהל מערכות מידע ומנהל רציפות עסקית של מגדל חברה לביטוח בע"מ ושל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ויוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ, מנכ"ל מגדל טכנולוגיות בע"מ.	22091581	01.5.2010	31.8.2017
אמיל וינשל מנהל חטיבת לקוחות וערוצי הפצה של מגדל חברה לביטוח בע"מ.	01465028	01.02.2016	31.8.2017

תקנה 26ב': מורשה חתימה של התאגיד

לתאגיד אין מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27: רואי החשבון של התאגיד

סומך חייקין, רואי חשבון, מגדל המילניום KPMG ארבעה 17, תא דואר 609. תל-אביב 61006
קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, מגדל מידטאון, דרך מנחם בגין 144א' תל-אביב 6492012

תקנה 28: שינוי בתזכיר או בתקנות של התאגיד

במהלך תקופת הדוח לא חל שינוי בתקנון החברה.

תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטורים

- (א) המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר:
- (לענין המלצות הדירקטוריון בפני האסיפה הכללית ראה פירוט החלטות אסיפה כללית מיוחדת בסעיף קטן (ג) להלן).
1. תשלום דיבידנד (סופי וביניים) וחלוקת מניות הטבה:
ביום 1 במרץ 2017 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 110 מיליון ש"ח הכפופה לאישור האסיפה הכללית של החברה. ביום 22 למרץ 2017 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה חלוקת דיבידנד לבעלי המניות בסך של 110 מלש"ח.
חלוקת הדיבידנד בוצעה ביום 30 במרץ 2017.
 2. שינויים בהון הרשום או המונפק של התאגיד: אין.
 3. שינוי תזכיר או תקנון של התאגיד: אין.
 4. פדיון מניות: אין.
 5. פדיון מוקדם של אגרות חוב: אין.
 6. עסקה שאינה בהתאם לתנאי השוק בין התאגיד ובעל ענין בו: אין.

(ב) החלטות אסיפה כללית בעניינים המפורטים לעיל שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון:
אין.

(ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

- 22.3.2017 • לאשר חלוקת דיבידנד לבעלי המניות בסך של 110 מלש"ח המהווים נכון ליום החלטת הדירקטוריון 0.10 ש"ח למניה ו- 1043.734% מהונה המונפק והנפרע של החברה. הדיבידנד ישולם לבעלי המניות של החברה שהיו רשומים בפנקס בעלי המניות של החברה בתום היום הקובע (24.3.2017) אשר בהתאם להוראות הבורסה יהווה גם את יום האקס. מועד התשלום יחול ביום 30.3.2017.
- 26.04.2017 • למנות את גב' מירב בן כנען הילר, לדירקטורית חיצונית בחברה, לתקופת כהונה של שלוש שנים, שהחלה במועד אישור כהונתה באסיפה האמורה.
- 25.09.2017 • למנות את מר אברהם ביגר, לדירקטור חיצוני בחברה, לתקופת כהונה של שלוש שנים, שהחלה במועד אישור כהונתו באסיפה האמורה.
- 12.12.2017 • לאשר עדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה לשנים 2017 עד 2019 (כולל).

תקנה 29 א' : החלטות התאגיד

1. אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות: אין
 2. פעולה לפי סעיף 254(א) לחוק החברות אשר לא אושרה: אין
 3. עסקאות חריגות הטעונות אישורים מיוחדים לפי סעיף 270 (1) לחוק החברות:
אין
 4. פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושא משרה שבתוקף בתאריך הדוח:
(1) **כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006**
- א. החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה בחברה המאוחדת וכן למספר עובדים בקבוצה, לפיהם תשפה אותם מגדל, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולות שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בתאגידים האמורים, או בגין פעולות שפורטו בכתבי השיפוי.
- ב. החברה מסרה כתבי ויתור לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה במגדל ובחברות בנות של מגדל, לפיהם ויתרה החברה בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור, על תביעות נגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו כנושאי משרה בתאגידים האמורים.
- ג. החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה במגדל, בחברות בנות של מגדל ובחברות המוחזקות, לפיהם ישפו אותם, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם העניינים הבאים:

(1) תשקיף החברה משנת 1996

(2) חובות שיחולו על החברה ו/או החברות בקבוצת מגדל בגין היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור ורשומות למסחר בבורסה ובלבד שההתחייבות לשיפוי תחול אך ורק על חבויות הנובעות מפעולות שבוצעו בתקופה של עד שנה מתאריך התשקיף.

ד. החברה מסרה כתבי ויתור והתחייבות לדחיית תביעות לנושאי משרה בתאגידים המשתייכים לקבוצת מגדל לפיהם ויתרה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור וההתחייבות על תביעות כנגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שייעשו על ידם כנושאי משרה בכל אחד מהתאגידים, לרבות פעולה בקשר עם התחומים המפורטים להלן:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) החובות שיחולו על התאגיד בקשר עם היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור או רשומות למסחר בבורסה.

כן התחייבה החברה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור וההתחייבות, לגרום לדחיה של כל תביעה שתגיש כנגד התאגידים או איזה מהם אם כתוצאה מתביעה כאמור ייתבעו נושאי המשרה על ידי מי מהתאגידים בתביעה אשר לא תדחה על הסף.

(2) כתבי פטור ושיפוי שניתנו בשנת 2006

בחודש נובמבר 2006 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן התחייבות לפטור והתחייבות לשיפוי של נושאי משרה בחברה.

בהתאם לכך הודיעה החברה לנושאי המשרה בה כדלקמן:

התחייבות לפטור – החברה פוטרת את נושאי המשרה בחברה מכל אחריות כלפיה החברה עד כמה שהדבר מותר על-פי דין, לכל נזק שנגרם ו/או ייגרם לה אם נגרם ו/או ייגרם עקב הפרת חובת הזהירות אותם חבים נושאי המשרה כלפיה בפעולתם בתום לב בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או לפי בקשתה לנושאי משרה בחברה אחרת מקבוצת מגדל ו/או כנציגה של החברה ולבקשתה בתאגיד אחר שהחברה מחזיקה בו בזכויות, במישרין או בעקיפין, או בעלת ענין בה (להלן - "החברה האחרת") כמפורט בכתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה.

התחייבות לשיפוי - החברה מתחייבת מראש לשפות את נושאי המשרה בחברה לרבות נושאי משרה בחברה האחרת בהתאם לנוסח כתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה. בהתאם לכתב השיפוי ובכפוף להוראות הדין החברה תתחייב לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי שתוטלנה עליהם או שיוציאו עקב פעולות שעשו (לרבות פעולות לפני תאריך כתב השיפוי) ו/או שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בחברה האחרת ובלבד שהפעולות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב השיפוי ובלבד שסכום השיפוי המירבי של השיפוי בגין סעיף 2.1.1 לכתב השיפוי הכולל והמצטבר שתשלם החברה לכל נושאי המשרה במצטבר על-פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו על-ידי החברה לא יעלה על סכום מצטבר השווה ל- 25% מהונה העצמי של החברה (במאחד) על-פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה לפני מתן השיפוי בפועל וזאת לכל אחד מנושאי המשרה וכולם ביחד, למקרה בודד ובמצטבר וזאת בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכשה החברה.

(3) קציבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי שניתנו בשנת 2011

בחודש נובמבר 2011 החליטה ועדת הביקורת של החברה לקצוב עד ליום 30 בנובמבר 2020 את תקופת האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי במתן כתבי הפטור והשיפוי להם, המכהנים או שיכהנו מעת לעת ראה דוח מידי שפרסמה החברה ביום 29 בנובמבר 2011 (אסמכתא 2011-01-344328).

כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012

(4)

בחודש פברואר 2012, אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים") ולדירקטורים בחברה. כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף לדיווחים המיידים שפורסמו בעניינם, המפורטים להלן. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם. בין יתר ההוראות המצויות בכתבי השיפוי נכללות:

א. התחייבות לשיפוי מראש בגין חבות כספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או הדירקטור לתשלום לנפגעים מן ההפרה בהליך מנהלי וכן הוצאות שהוציא נושא משרה ו/או הדירקטור בקשר עם הליך מנהלי שהתנהל בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל בהתאם לכניסתו לתוקף של חוק האכיפה המנהלית ותיקונו של חוק ניירות ערך, תשכ"ח - 1968 ("חוק ניירות ערך") ובהתאם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה) תשע"א - 2011.

ב. סכום השיפוי המרבי שישולם לנושאי משרה ו/או דירקטורים בקבוצת מגדל בכללותה, במסגרת כל כתבי השיפוי שהוצאו ויוצאו מעת לעת, לא השתנה, אלא שתוקן כי הוא לא יעלה על סכום השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל (חלף שיקבע לפי הדוחות השנתיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל).

ג. ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה גם לגבי תפקידים אחרים בהם יישא בעל כתב השיפוי בתאגידי קבוצת מגדל ו/או בתאגידי אחר בו הוא מכהן מטעם קבוצת מגדל.

ד. ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה הן לגבי אירוע שהתקיים בישראל והן לגבי אירוע שהתקיים מחוץ לישראל.

כמו כן, לאור התפתחויות שחלו בסביבה העסקית בה פעלה באותה השעה החברה וברגולציה אשר חלה עליה, עודכנה רשימת האירועים בגינם רשאית החברה לתת התחייבות לשיפוי, כך שתכלול, בין היתר, התייחסות לאירועים הבאים: ניהול סיכונים, מדיניות השקעות, הליכי ובקורות SOX, עריכת דוחות כספיים ודוחות אחרים וניהול כספי לקוחות.

לפרטים נוספים אודות כתבי שיפוי אלו, ראה דוח מידי שפרסמה החברה ביום 28 בדצמבר 2011 (אסמכתא 2011-01-378141), דו"ח מידי מיום 2 בפברואר 2012 (אסמכתא 2012-01-032109) ודוח מידי מיום 7 בפברואר 2012 (אסמכתא 2012-01-036555).

כתבי שיפוי וכתבי פטור שניתנו בשנת 2016 (כתבי השיפוי הינם בנוסח זהה לכתבי השיפוי שניתנו בשנת 2012)

(5)

בחודש דצמבר 2016 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן כתבי שיפוי גם לנושאי משרה שהם בעל השליטה וקרובו וכן מתן כתבי פטור לנושאי משרה ולדירקטורים, לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו. לפרטים נוספים ראו דיווח מידי של החברה מיום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים)

שעל סדר יומה, בין היתר, אישור מתן כתבי השיפוי והפטור (אסמכתא: 2016-01-142339) וכן דיווח מיידית של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017 (אסמכתא: 2017-01-000333).

בחודש דצמבר 2016 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן כתבי שיפוי גם לנושאי משרה שהם בעל השליטה וקרובו וכן מתן כתבי פטור לנושאי משרה ולדירקטורים, לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידית של החברה מיום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) שעל סדר יומה, בין היתר, אישור מתן כתבי השיפוי והפטור (אסמכתא: 2016-01-142339) וכן דיווח מיידית של החברה בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017 (אסמכתא: 2017-01-000333).

ביטוח נושאי משרה

(6)

ביום 28 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול של החברה ביום 21 בנובמבר 2017, חידוש התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לנושאי משרה בקבוצה, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, מנכ"ל החברה ונושאי משרה המכהנים במגדל שוקי הון (1965) בע"מ ובחברות בשליטת מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאות של החברה. הביטוח יחודש לתקופה של שנים עשר (12) חודשים, החל מיום 1 בדצמבר 2017, בגבולות אחריות של 120 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח ובתמורה לפרמיה שלא תעלה על 300,000 דולר. לפרטים ראו דיווח מיידית של החברה מיום 28 בנובמבר 2017 (אסמכתא: 2017-01-105787).

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

שמות החותמים ותפקידם:

ערן צ'רנינסקי
מנהל כללי ומנהל כספים

יוחנן דנינו
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 26.3.2018

שאלון ממשל תאגידי⁶⁶

יובהר כי התשובות בשאלון אינן כוללות התייחסות לחברות בת אלא אם נכתב במפורש אחרת.

⁶⁶ פורסם במסגרת הצעת חקיקה לשיפור הדוחות ביום 16.3.14.

עצמאות הדירקטוריון

לא נכון	נכון			
	✓	<p>בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר.</p> <p>בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו שני דירקטורים חיצוניים אינה עולה על 90 ימים, כאמור בסעיף 363א(ב)(10) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר בשנת הדיווח (ובכלל זה גם תקופת כהונה שאושרה בדיעבד, תוך הפרדה בין הדירקטורים החיצוניים השונים):</p> <p>דירקטור א': רונית בודו דירקטור ב': אייל בן שלוש עד ה-09.06.2017 מירב בן כנען הלר החל מ-26.4.2017 דירקטור ג': יעקב דנון עד ה-04.10.2017 ואברהם ביגר החל מ-25.9.2017</p> <p>מספר הדירקטורים החיצוניים המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 3</p>	1.	
		<p>שיעור ⁶⁷ הדירקטורים הבלתי תלויים ⁶⁸ המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 3/7 (43%)</p> <p>שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים שנקבע בתקנון ⁶⁹ התאגיד ⁷⁰</p> <p>✓ לא רלוונטי (לא נקבעה הוראה בתקנון)</p>	2.	

⁶⁷ בשאלון זה, "שיעור" – מספר מסוים מתוך הסך הכל. כך לדוגמא 3/7.

⁶⁸ לרבות "דירקטורים חיצוניים" כהגדרתם בחוק החברות.

⁶⁹ לענין שאלה זו – "תקנון" לרבות על פי הוראת דין ספציפית החלה על התאגיד (לדוגמא בתאגיד בנקאי - הוראות המפקח על הבנקים).

⁷⁰ חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

עצמאות הדירקטוריון

לא נכון	נכון			
	✓	בשנת הדיווח נערכה בדיקה עם הדירקטורים החיצוניים (והדירקטורים הבלתי תלויים) ונמצא כי הם קיימו בשנת הדיווח את הוראת סעיף 240(ב) ו-ו(ו) לחוק החברות לעניין היעדר זיקה של הדירקטורים החיצוניים (והבלתי תלויים) המכהנים בתאגיד וכן מתקיימים בהם התנאים הנדרשים לכהונה כדירקטור חיצוני (או בלתי תלוי).	3.	
	✓	כל הדירקטורים אשר כיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, אינם כפופים ⁷¹ למנהל הכללי, במישרין או בעקיפין (למעט דירקטור שהוא נציג עובדים, אם קיימת בתאגיד נציגות לעובדים). אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, הדירקטור כפוף למנהל הכללי כאמור) - יצוין שיעור הדירקטורים שלא עמדו במגבלה האמורה: _____.	4.	
	✓	כל הדירקטורים שהודיעו על קיומו של ענין אישי שלהם באישור עסקה שעל סדר יומה של הישיבה, לא נכחו בדיון ולא השתתפו בהצבעה כאמור (למעט דיון ו/או הצבעה בנסיבות המתקיימות לפי סעיף 278(ב) לחוק החברות): אם תשובתכם הינה "לא נכון" - האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו בהתאם להוראות סעיף 278(א) סיפה ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה). יצוין שיעור הישיבות שבהם דירקטורים כאמור נכחו בדיון ו/או השתתפו בהצבעה למעט בנסיבות כאמור בס"ק א': _____.	5.	

⁷¹ לענין שאלה זו עצם כהונה כדירקטור בתאגיד מוחזק הנמצא בשליטת התאגיד, לא ייחשב כ"כפיפות", מאידך, כהונת דירקטור בתאגיד המכהן בנושא משרה (למעט דירקטור) ו/או עובד בתאגיד המוחזק שבשליטת התאגיד ייחשב כ"כפיפות" לענין שאלה זו.

עצמאות הדירקטוריון

לא נכון	נכון			
	✓	<p>בעל השליטה (לרבות קרובו ו/או מי מטעמו), שאינו דירקטור או נושא משרה בכירה אחר בתאגיד, לא נכח בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח.</p> <p>אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל שליטה ו/או קרובו ו/או מי מטעמו שאינו חבר דירקטוריון ו/או נושא משרה בכירה בתאגיד נכח בישיבות הדירקטוריון כאמור) – יצוינו הפרטים הבאים לגבי נוכחות כל אדם נוסף בישיבות הדירקטוריון כאמור:</p> <p>זהות: _____.</p> <p>תפקיד: בתאגיד (ככל וקיים) _____.</p> <p>פירוט הזיקה לבעל השליטה (אם מי שנכח אינו בעל השליטה עצמו): _____.</p> <p>האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו: ☐ כן ☐ לא</p> <p><i>(יש לסמן x במשבצת המתאימה)</i></p> <p>שיעור נוכחות⁷² בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח: _____.</p> <p>לשם הצגת נושא מסויים על ידו: _____ נוכחות אחרת: _____.</p> <p>☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה)</p>	6.	

⁷² תוך הפרדה בין בעל השליטה, קרובו ו/או מי מטעמו.

כשירות וכישורי הדירקטורים

לא נכון	נכון			
	✓	בתקנון התאגיד לא קיימת הוראה המגבילה את האפשרות לסיים מיידית את כהונתם של כלל הדירקטורים בתאגיד, שאינם דירקטורים חיצוניים (לעניין זה – קביעה ברוב רגיל אינה נחשבת מגבלה). ⁷³ אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, קיימת מגבלה כאמור) יצוין –		7.
		פרק הזמן שנקבע בתקנון לכהונת דירקטור: _____.	א.	
		הרוב הדרוש שנקבע בתקנון לסיום כהונתם של הדירקטורים: _____.	ב.	
		מנין חוקי שנקבע בתקנון באסיפה הכללית לשם סיום כהונתם של הדירקטורים: _____.	ג.	
		הרוב הדרוש לשינוי הוראות אלו בתקנון: _____.	ד.	

⁷³ חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

כשירות וכישורי הדירקטורים

לא נכון	נכון			
	74 ✓	התאגיד דאג לעריכת תוכנית הכשרה לדירקטורים חדשים, בתחום עסקי התאגיד ובתחום הדין החל על התאגיד והדירקטורים, וכן דאג לעריכת תכנית המשך להכשרת דירקטורים מכהנים, המותאמת, בין השאר, לתפקיד שהדירקטור ממלא בתאגיד. אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין האם התוכנית הופעלה בשנת הדיווח: כן ☒ לא ☐		8.
	✓	בתאגיד נקבע מספר מזערי נדרש של דירקטורים בדירקטוריון שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין המספר המזערי שנקבע: 3	א.	9.
		מספר הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח - בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית 8 ⁷⁵ בעלי כשירות מקצועית 3 ⁷⁵ במקרה שהיו שינויים במספר הדירקטורים כאמור בשנת הדיווח, יינתן הנתון של המספר הנמוך ביותר (למעט בתקופת זמן של 60 ימים מקרות השינוי) של דירקטורים מכל סוג שכיהנו בשנת הדיווח	ב.	

⁷⁴ על פי נוהל עבודת הדירקטוריון כל דירקטור חדש עורך סבב עם מנהלים בכירים ובעלי תפקידים שנמנו בנוהל להכרת החברה, הסביבה הרגולטורית, מערך ממשל תאגידי בה וכו'. כמו כן בהתאם לנוהל הדירקטוריון נערכות השתלמויות לדירקטורים אחת לשנתיים. ביום 5.11.2017 וביום 6.12.2017 נערכו השתלמויות דירקטורים בנושאים הבאים: ניהול סיכונים ואקטואריה, סקירת מאקרו כלכלית, התפתחויות בשוק ההון בארץ בעולם ובשוק האשראי, ביטוח משנה, ואחריות דירקטורים- חידושים בחובת הדירקטורים. בנוסף, מעת לעת, עורכת החברה הדרכות והשתלמויות לנושאי משרה ואו דירקטורים בנושאים ובתכנים אשר החברה סבורה כי מן הראוי להעמיק בהם או אשר מתבקשים על ידי דירקטורים מעת לעת.

⁷⁵ לאחר הערכת הדירקטוריון, בהתאם להוראות תקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו - 2005. חלק מהדירקטורים סיימו את כהונתם במהלך שנת 2017.

כשירות וכישורי הדירקטורים

לא נכון	נכון			
	✓	<p>בכל שנת הדיווח כלל הרכב הדירקטוריון חברים משני המינים אם תשובתכם הינה " לא נכון" – יצוין פרק הזמן (בימים) בו לא התקיים האמור: _____ בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו דירקטורים משני המינים אינה עולה על 60 ימים, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד דירקטורים משני המינים: _____</p>	א.	10.
		<p>מספר הדירקטורים מכל מין המכהנים בדירקטוריון התאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: גברים: 5 נשים: 2</p>	ב.	

ישיבות הדירקטוריון

לא נכון	נכון					
		מספר ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו במהלך כל רבעון בשנת הדיווח: שנת 2017 רבעון ראשון: 4 רבעון שני: 1 רבעון שלישי: 1 רבעון רביעי: 4				
		לצד כל אחד משמות הדירקטורים שניהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, יצוין שיעור ⁷⁶ השתתפותו בישיבות הדירקטוריון (בס"ק זה – לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון בהן הוא חבר, וכמצוין להלן) שהתקיימו במהלך שנת הדיווח (ובהתייחס לתקופת כהונתו): (יש להוסיף שורות נוספות לפי מספר הדירקטורים)				
		שיעורי השתתפותו בישיבות ועדת תגמול ⁷⁷	שיעורי השתתפותו בישיבות הועדה לבחינת הדוחות כספיים ⁷⁷	שיעורי השתתפותו בישיבות ועדת ביקורת ⁷⁷	שיעורי השתתפותו בישיבות הדירקטוריון	שם הדירקטור
		-	-	-	100%	עמוס ספיר *
		-	-	-	100%	רונית אברמזון *
		100%	100%	100%	100%	אייל בן שלוש **
		100%	100%	100%	100%	יעקב דנון ***
		—	—	—	100%	שלמה אליהו
		—	—	—	99.88%	ישראל אליהו
		100%	100%	100%	100%	רונית בודו

* הי"ח עמוס ספיר ורונית אברמזון לא הגישו את מועמדותם לבחירה מחדש כדירקטורים באסיפה הכללית של החברה שהתקיימה ביום 8.2.2017 וסיימו את כהונתם בחברה באותו היום.
** מר אייל בן שלוש כיהן עד ליום 09.06.2017 (ראה דוח מיידי מיום 11.6.2017 אסמכתא מס' 059046-01-2017).
*** מר יעקב דנון כיהן עד ליום 04.10.2017 (ראה דוח מיידי מיום 8.10.2017 אסמכתא מס' 088123-01-2017).

⁷⁶ ראה הי"ח 67
⁷⁷ לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

ישיבות הדירקטוריון								
לא נכון	נכון							
		שיעורי השתתפותו בישיבות ועדת תגמול 77	שיעורי השתתפותו בישיבות הועדה לבחינת הדוחות כספיים 77	שיעורי השתתפותו בישיבות ועדת ביקורת 77	שיעורי השתתפותו בישיבות הדירקטוריון	שם הדירקטור		
		—	—	—	99.88%	גבריאל פיקר		
		—	—	—	99.88%	יוחנן דנינו		
		100%	100%	100%	100%	מירב בן כנען הלר ***		
		100%	100%	100%	100%	אברהם ביגר ****		

*** גב' מירב בן כנען מכהנת בחברה כדח"צ החל מיום 26.04.2017 (ראה דוח מיידי מיום 27.4.2017 אסמכתא מס' 2017-01-043320).
****מר אברהם ביגר מכהן בחברה כדח"צ החל מיום 25.9.2017 (ראה דוח מיידי מיום 25.9.2017 אסמכתא מס' 2017-01-084040).

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)

לא נכון	נכון			
✓		בשנת הדיווח קיים הדירקטוריון דיון אחד לפחות לעניין ניהול עסקי התאגיד בידי המנהל הכללי ונושאי המשרה הכפופים לו, בלא נוכחותם, לאחר שניתנה להם הזדמנות להביע את עמדתם.	.1	.12

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון

לא נכון	נכון		
	✓	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון אינה עולה על 60 ימים כאמור בסעיף 363א(2) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון כאמור: _____.	13
	✓	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד מנהל כללי. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל אינה עולה על 90 ימים כאמור בסעיף 363א(6) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל כאמור: _____.	14
		בתאגיד בו מכהן יו"ר הדירקטוריון גם כמנכ"ל התאגיד ו/או מפעיל את סמכויותיו, כפל הכהונה אושר בהתאם להוראות סעיף 121(ג) לחוק החברות. ⁷⁸ ✓ לא רלוונטי (ככל שלא מתקיים בתאגיד כפל כהונה כאמור).	15
	✓	המנכ"ל אינו קרוב של יו"ר הדירקטוריון. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, המנכ"ל הנו קרוב של יו"ר הדירקטוריון) –	16
_____	_____	א. תצוין הקרבה המשפחתית בין הצדדים: _____.	
_____	_____	ב. הכהונה אושרה בהתאם לסעיף 121(ג) לחוק החברות: ⁷⁹ ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה)	
✓		בעל שליטה או קרובו אינו מכהן כמנכ"ל או כנושא משרה בכירה בתאגיד, למעט כדירקטור. מר עופר אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, מכהן כמנכ"ל מגדל ביטוח ומר ישראל אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, מכהן כיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, חברה בת של החברה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	17

⁷⁸ בחברות איגרות חוב – אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

⁷⁹ בחברות איגרות חוב – אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

ועדת הביקורת

לא נכון	נכון			
—	—	בוועדת הביקורת לא כיהן בשנת הדיווח -		18.
	✓	בעל השליטה או קרובו. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	א.	
	✓	יו"ר הדירקטוריון.	ב.	
	✓	דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.	ג.	
	✓	דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.	ד.	
	✓	דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	ה.	
	✓	מי שאינו רשאי להיות חבר בוועדת ביקורת, ובכלל זה בעל שליטה או קרובו, לא נכח בשנת הדיווח בישיבות ועדת הביקורת, למעט בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות		19.
	✓	מנין חוקי לדיון ולקבלת החלטות בכל ישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו בשנת הדיווח היה רוב של חברי הועדה, כאשר רוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ואחד מהם לפחות היה דירקטור חיצוני. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין שיעור הישיבות בהן לא התקיימה הדרישה כאמור : _____.		20.

ועדת הביקורת

לא נכון	נכון			
	✓	ועדת הביקורת קיימה בשנת הדיווח ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר, לפי הענין, ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה, לענין ליקויים בניהול העסקי של התאגיד.		21.
	✓	בכל ישיבות ועדת הביקורת בה נכח מי שאינו רשאי להיות חבר הוועדה, היה זה באישור יו"ר הוועדה ו/או לבקשת הוועדה (לגבי היועץ המשפטי ומזכיר התאגיד שאינו בעל שליטה או קרוב)		22.
	✓	בשנת הדיווח היו בתוקף הסדרים שקבעה ועדת הביקורת לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהול עסקי לגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור.		23.
	✓	ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה כי היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ושכר טרחתו ביחס לדוחות הכספיים בשנת הדיווח, היו נאותים לשם ביצוע עבודת ביקורת וסקירה ראויים.		24.

תפקידי הועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן – הועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים

לא נכון	נכון			
		יצוין פרק הזמן (בימים) אותו קבע הדירקטוריון כזמן סביר להעברת המלצות הועדה לקראת הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים : 2.	א.	25.
		מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת ההמלצות לדירקטוריון למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים דוח רבעון ראשון : 3 דוח רבעון שני : 2 דוח רבעון שלישי : 2 דוח שנתי 2017 : 2	ב.	
		מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת טיוטת הדוחות הכספיים לדירקטורים למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים : דוח רבעון ראשון : 6 דוח רבעון שני : 6 דוח רבעון שלישי : 6 דוח שנתי 2017 : 6	ג.	
	✓	רואה החשבון המבקר של התאגיד השתתף בכל ישיבות הועדה והדירקטוריון, בה נדונו הדוחות הכספיים של התאגיד המתייחסים לתקופות הנכללות בשנת הדיווח.		26.

תפקידי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן – הוועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים.

לא נכון	נכון			
		בוועדה התקיימו בכל שנת הדיווח ועד לפרסום הדוח השנתי, כל התנאים המפורטים להלן:		27.
	✓	מספר חבריה לא פחת משלושה (במועד הדיון בוועדה ואישור הדוחות כאמור).	א.	
	✓	התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 115(ב) ו-(ג) לחוק החברות (לענין כהונת חברי ועדת ביקורת).	ב.	
	✓	יו"ר הוועדה הוא דירקטור חיצוני.	ג.	
	✓	כל חבריה דירקטורים ורוב חבריה דירקטורים בלתי תלויים.	ד.	
	✓	לכל חבריה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	ה.	
	✓	חברי הוועדה נתנו הצהרה עובר למינוים.	ו.	
	✓	המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדה היה רוב חבריה ובלבד שרוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפחות.	ז.	
		אם תשובתכם הנה "לא נכון" לגבי אחד או יותר מסעיפי המשנה של שאלה זו, יצויין ביחס לאיזה דוח (תקופתי/רבעוני) לא התקיים התנאי האמור וכן התנאי שלא התקיים: _____.		

ועדת תגמול

לא נכון	נכון			
	✓	הוועדה מנתה, בשנת הדיווח, לפחות שלושה חברים והדירקטורים החיצוניים היוו בה רוב (במועד הדיון בוועדה). ☐ לא רלוונטי (לא התקיים דיון).		.28
	✓	תנאי כהונתם והעסקתם של כל חברי ועדת התגמול בשנת הדיווח הינם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס - 2000.		.29
		בוועדת התגמול לא כיהן בשנת הדיווח -		.30
	✓	בעל השליטה או קרובו. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	א.	
	✓	יו"ר הדירקטוריון.	ב.	
	✓	דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.	ג.	
	✓	דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.	ד.	
	✓	דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	ה.	
	✓	בעל שליטה או קרובו לא נכחו בשנת הדיווח בישיבות ועדת התגמול, למעט אם קבע יו"ר הוועדה כי מי מהם נדרש לשם הצגת נושא מסוים.		.31

ועדת תגמול

לא נכון	נכון		
	✓	<p>ועדת התגמול והדירקטוריון לא עשו שימוש בסמכותם לפי סעיפים 267א(ג), 272(ג)(3), ו-272(ג)(1)(1) לאישור עסקה או מדיניות תגמול, למרות התנגדותה של האסיפה הכללית.</p> <p>אם תשובתכם הנה "לא נכון" יצויין –</p> <p>סוג העסקה שאושרה כאמור: _____</p> <p>מספר הפעמים בהן נעשה שימוש בסמכותם בשנת הדיווח: _____</p>	.32

מבקר פנים -

לא נכון	נכון		
	✓	יו"ר הדירקטוריון או מנכ"ל התאגיד הוא הממונה הארגוני על המבקר הפנימי בתאגיד.	33.
	✓	יו"ר הדירקטוריון או ועדת הביקורת אישרו את תוכנית העבודה בשנת הדיווח. בנוסף, יפורט נושאי הביקורת בהם עסק המבקר הפנימי בשנת הדיווח: נושאי הביקורת בקבוצת מגדל נגזרים מתוכנית העבודה הרב-שנתית של מגדל אחזקות וחברות הבנות המתבססת על סקרי סיכונים המבוצעים באופן תקופתי וכן על תוצאות ביקורות, שינויים ואירועים ארגוניים, עדכוני רגולציה וכיו"ב, בקבוצת מגדל הנושאים כוללים את תחומי הפעילות השונים של הקבוצה, בהם ביטוח חיים, ביטוח כללי, השקעות, פיננסים, מערכת מידע ועוד.⁸⁰	34.
		היקף העסקת המבקר הפנימי בשנת הדיווח (בשעות) ⁸¹ : 49,766	35.
	✓	בשנת הדיווח התקיים דיון (בועדת הביקורת או בדירקטוריון) בממצאי המבקר הפנימי	
	✓	המבקר הפנימי אינו בעל ענין בתאגיד, קרובו, רוי"ח מבקר או מי מטעמו וכן אינו מקיים קשרים עסקיים מהותיים עם התאגיד, בעל השליטה בו, קרובו או תאגידיים בשליטתם	36.

⁸⁰ הרכב חברי ועדת ביקורת של מגדל ביטוח ומגדל אחזקות זהה.

⁸¹ כולל שעות עבודה שהושקעו בתאגידיים מוחזקים ובביקורת מחוץ לישראל, ולפי העניין.

עסקאות עם בעלי עניין

לא נכון	נכון		
✓		<p>37. בעל השליטה או קרובו (לרבות חברה שבשליטתו) אינו מועסק על-ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל השליטה או קרובו מועסק על ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול) יצוין –</p> <p>- מספר הקרובים (לרבות בעל השליטה) המועסקים על-ידי התאגיד (לרבות חברות שבשליטתם) ו/או באמצעות חברות ניהול: 4.</p> <p>2⁸² מועסקים על ידי מגדל ביטוח ו-2⁸³ מכהנים כדירקטורים כשאחד מהם משמש כיו"ר של חברה מוחזקת.</p> <p>- האם הסכמי העסקה ו/או שירותי הניהול כאמור אושרו בידי האורגנים הקבועים בדין: כן ✓</p> <p><i>ויש לסמן x במשבצת המתאימה</i></p> <p>☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה). _____.</p>	

⁸² מר עופר אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כמנכ"ל חברת הבת, מגדל ביטוח, החל מיום 11.2.2014. תנאי כהונתו של מר עופר אליהו אושרו על ידי האורגנים הקבועים בדין. מר אליהו אליהו, אחיו של מר שלמה אליהו, מכהן בחברת הבת, מגדל ביטוח, בתפקיד מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז. תנאי כהונתו של מר אליהו אושרו על ידי האורגנים הקבועים בדין.

⁸³ מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, מכהן כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח ללא שכר. מר ישראל אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כדירקטור בחברה ובמגדל ביטוח וכיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון, חברה בת של התאגיד. מר ישראל אליהו זכאי לגמול דירקטורים בגין כהונתו בחברה ובמגדל ביטוח. גמול הדירקטורים אותו מקבל מר ישראל אליהו אושר על ידי האורגנים הקבועים בדין.

עסקאות עם בעלי עניין

לא נכון	נכון		
	✓	<p>למיטב ידיעת התאגיד, לבעל השליטה אין עסקים נוספים בתחום פעילותו של התאגיד (בתחום אחד או יותר). אם תשובתכם הינה " לא נכון" – יצוין האם נקבע הסדר לתיחום פעילויות בין התאגיד ובעל השליטה בו:</p> <p style="text-align: right;"> ☐ כן ☐ לא </p> <p style="text-align: right;"> <i>(יש לסמן x במשבצת המתאימה)</i> ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה). </p> <p> ביום 1 בינואר 2013 אליהו 1959 העבירה את מלוא פעילותה בביטוח חיים להראל; בחודש אוגוסט 2013 התקשרה אליהו 1959 עם מגדל ביטוח בהסכם תמורה בגין קליטתן של הפולחיסות החדשות בתחום הביטוח הכללי (אשר תקופתן הינה החל משנת 2013); וכן בחודש יוני 2016 השלימה אליהו 1959 את מכירת תיק ה- RunOff בביטוח כללי למגדל ביטוח. </p>	38.

יו"ר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים: _____

יו"ר ועדת הביקורת*: _____

יו"ר הדירקטוריון: _____

תאריך החתימה: 26.3.2018

דוח והצהרות בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

דוח שנתי בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לפי תקנה 9(א)

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - התאגיד), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

1. ערן צ'רנינסקי, מנכ"ל ומנהל כספים;
2. מיכל גור כגן, מנהלת סיכונים;
3. מיכל לשם, מבקרת פנים;
4. אילנה בר, יועצת משפטית;
5. טלי כסיף, מזכירת חברה;
6. אסף אשכנזי, ממונה אכיפה;

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקורות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם, או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד, אשר נועדו לספק מידה סבירה של ביטחון בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקורות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישת הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, ביצעה בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד והאפקטיביות שלה; הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי שביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון כללה:

בקורות ברמת הארגון (Entity Level Controls); בקורות על תהליך עריכת וסגירת הדוחות; בקורות כלליות על מערכות המידע (ITGC) ובקורות על תהליכים שהנם מהותיים מאוד לדיווח הכספי ולגילוי (תהליכים אלו מבוצעים במסגרת מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברת בת של התאגיד, שהינה גוף מוסדי, ולגביה חל האמור להלן).

חברת מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברה בת של התאגיד, היא גוף מוסדי, שחלות עליו הוראות הממונה על אגף שוק הון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

ביחס לחברה הבת האמורה, ביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי והאפקטיביות שלה, בהתבסס על הוראות חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי", חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות דוחות וגילויים" והתיקונים לחוזרים האמורים.

בהתבסס על הערכה זו, הדירקטוריון והנהלת התאגיד הגיעו למסקנה, כי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, בהתייחס לבקרה הפנימית בגוף המוסדי ליום 31.12.2017 היא אפקטיבית.

בהתבסס על הערכת האפקטיביות שביצעה ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון כמפורט לעיל, הדירקטוריון והנהלת התאגיד הגיעו למסקנה, כי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד ליום 31.12.2017 היא אפקטיבית.

הצהרת מנהלים הצהרת מנהל כללי

אני, ערן צ'רנינסקי, מצהיר כי:

- (1) בחנתי את הדוח התקופתי של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - התאגיד) לשנת 2017 (להלן - הדוחות);
- (2) לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;
- (3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;
- (4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:
- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -
- (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;
- (5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:
 - (א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -
 - (ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;
 - (ג) הערכתי את האפקטיביות של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי, והצגתי בדוח זה את מסקנות הדירקטוריון וההנהלה לגבי האפקטיביות של הבקרה הפנימית כאמור למועד הדוחות.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תאריך: 26.3.2018

ערן צ'רנינסקי, מנהל כללי

הצהרת מנהלים**הצהרת נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים**

אני, ערן צ'רנינסקי, מצהיר כי:

- (1) בחנתי את הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - התאגיד) לשנת 2017 (להלן - הדוחות);
- (2) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;
- (3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;
- (4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;
- (5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:
 - (א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחי, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, ככל שהוא רלוונטי לדוחות הכספיים ולמידע כספי אחר הכלול בדוחות, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -
 - (ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם של בקרות ונהלים תחת פיקוחנו, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;
 - (ג) הערכתי את האפקטיביות של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי, ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות למועד הדוחות; מסקנותי לגבי הערכתי כאמור הובאו לפני הדירקטוריון וההנהלה ומשולבות בדוח זה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תאריך: 26.3.2018

ערן צ'רנינסקי, מנהל כספים

נספחים המתייחסים למגדל חברה לביטוח בע"מ

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, עופר אליהו, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2017 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-

(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה,

המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת

לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את

מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-

(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי

שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-

5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה

הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

26.3.2018

עופר אליהו, מנהל כללי

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, ערן צ'רנינסקי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

26.3.2018

ערן צ'רנינסקי, ראש חטיבת פיננסים ואקטואריה

מגדל חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

הנהלה, בפקוח הדירקטוריון, של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

נהלת חברת הביטוח בפקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2017, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יוחנן דנינו (חתימה)
עופר אליהו (חתימה)
ערן צ'רנינסקי (חתימה)

יו"ר הדירקטוריון
מנכ"ל
ראש חטיבת פיננסים ואקטואריה

תאריך אישור הדוח: 26.3.2018

מגדל חברה לביטוח בע"מ

26 במרס 2018

הצהרת אקטואר ביטוח חיים

פרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) ליום 31/12/2017, כפי שמפורט להלן. אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ראשי של המבטח מאז 1/12/2006. אינני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
ההפרשה שחושבה בגין ביטוחים משותפים בניהול חברות ביטוח ישראליות מקומיות, היא החלק היחסי של ההפרשה שחושבה על ידי אקטואר ביטוח החיים בחברה המובילה, ובכלל זה תיק ביטוח החיים של הסנה החברה הישראלית לביטוח, שנרכשה במשותף ע"י המבטח וע"י כלל חברה לביטוח, בגין הפוליסות המנוהלות בידי כלל חברה לביטוח.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. בנספח להלן מפורטים סכומי ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר, כדלהלן:
 - (1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו, למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה), כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח, Reserve for unpaid losses (incurred but unpaid claims) and the reserve for incurred but not reported claims (IBNR)
 - (2) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות, Reserve for unpaid unallocated loss adjustment expenses.
 - (3) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות -
 - א) עתודה לתכנית עם צבירה;
 - ב) הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון: הפרשה בגין פרמיה קבועה, ברות ביטוח והמשכיות;

מגדל חברה לביטוח בע"מ

- 4) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום, לרבות תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה.
- 5) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה (LAT) : לאחר בדיקת נאותות כאמור, נקבע שיש צורך בהשלמת עתודה עבור פוליסות ביטוח חיים מבטיחות תשואה.
- 6) אחר- הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח: השלמת העתודה לפוליסות גמלה על פי חוזר המפקח 2013-1-2.
- ב. השפעת השינויים המפורטים להלן על ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר -
- 1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה - לא נדרשה התאמה כזאת.
- 2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, ומתיקונים אחרים : העתודה המשלימה לגמלאות ועודדת LAT עבור פוליסות ביטוח חיים מבטיחות תשואה.

פרק ג' - חוות הדעת

- אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים :
1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
- א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;
- ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;
- ג. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

1. פרטים אודות סוגי העתודות ועדכון נכללים בביאורים לדוחות הכספיים. ראה ביאור 37 ב.3.ב) לדוחות הכספיים ליום 31.12.2017.
2. לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, למעט האמור בסעיף 2.ב.2 לעיל.

26/3/2018 אקטואר ראשי ואקטואר ממונה ביטוח חיים ד"ר לייבוש אולמן

תאריך תפקיד שם האקטואר חתימה

מצ"ב: טופס 12א: תביעות תלויות ועתודה - ברוטו

טופס 12ב: תביעות תלויות ועתודה - בשייר

טופס 12א' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - ברוטו

ליום: 31.12.2017

שם החברה: מגדל חב' לבטוח בע"מ

(באלפי ש"ח)

כיסויים (אחרים 1) 6	סיעודי קבוצתי 5ב	סיעודי פרט 5א	אכ"ע 4	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה קבוצתי 3ב	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה פרט 3א	חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול) 2ב	חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול) 2א	חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי) 1ב	חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי) 1א	סה"כ	
62,078	5,500	49,755	316,544	14,408	136,839	381,731	1,376,339	21,061	893,013	3,257,268	1 תביעות תלויות
170	21,596	2,246,793	1,815,865	6,167	74,574	93,566,310	22,264,566	1,160,155	4,713,844	125,870,040	2 עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)
138	0	0	14,871	0	523	262,545	15,816,205	7,068	2,772,066	18,873,416	1א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה: פוליסות שהונפקו עד שנת 1990
31	0	0	70,315	0	2,644	56,009,386	679	1,013,036	0	57,096,091	2א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה: פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
0	0	0	7,002	0	758	31,592,551	149,439	3,082	0	31,752,832	3א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה: פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004
169	0	0	92,188	0	3,925	87,864,482	15,966,323	1,023,186	2,772,066	107,722,339	4א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה: סה"כ (1א2 עד 3א2)
1	2,442	2,083,186	35,976	6,167	70,649	0	0	0	0	2,198,421	ב2 פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
0	19,154	163,607	1,687,701	0	0	4,573,335	3,344,341	118,031	1,702,956	11,609,125	3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 השתתפות ברווחים
0	0	0	0	0	0	0	361,952	0	0	361,952	5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה
0	0	0	0	0	0	1,128,493	2,591,950	18,938	238,822	3,978,203	6 אחר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל

(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8א השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים חדשים
0	0	0	0	0	0	215,202	20,874	573	129	236,778	1ב8 קיימים השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים שינויים בהנחות
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2ב8 קיימים השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים שינויים בשיטות
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3ב8 קיימים השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים הבלדים בגובה הפרמיה
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4ב8 קיימים השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים שינויים אחרים

טופס 12ב' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - בשייר

ליום: 31.12.2017

שם החברה: מגדל חב' לבטוח בע"מ
(באלפי ש"ח)

כיסויים (אחרים 1) 6	סיעודי קבוצתי 5ב	סיעודי פרט 5א	אכ"ע 4	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה קבוצתי 3ב	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה פרט 3א	חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול) 2ב	חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול) 2א	חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי) 1ב	חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי) 1א	סה"כ	
61,610	5,500	43,334	310,897	14,408	125,583	381,731	1,376,340	20,849	892,457	3,232,709	1 תביעות תלויות
170	21,596	2,241,786	1,813,890	6,167	74,575	93,563,293	22,176,378	1,160,155	4,713,844	125,771,854	2 עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)
138	0	0	14,033	0	523	260,117	15,751,169	7,068	2,772,066	18,805,114	1א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה: פוליסות שהונפקו עד שנת 1990
31	0	0	69,423	0	2,645	56,009,386	679	1,013,036	0	57,095,200	2א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה: פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
0	0	0	6,955	0	758	31,592,551	149,439	3,082	0	31,752,785	3א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה: פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004
169	0	0	90,411	0	3,926	87,862,054	15,901,287	1,023,186	2,772,066	107,653,099	4א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה: סה"כ (1א2 עד 3א2)
1	2,442	2,083,186	35,778	6,167	70,649	0	0	0	0	2,198,223	ב2 פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
0	19,154	158,600	1,687,701	0	0	4,572,756	3,332,143	118,031	1,702,956	11,591,341	3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 השתתפות ברווחים
0	0	0	0	0	0	0	361,952	0	0	361,952	5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה
0	0	0	0	0	0	1,128,483	2,580,996	18,938	238,822	3,967,239	6 אחר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל

(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8א השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים חדשים
0	0	0	0	0	0	215,202	20,874	573	129	236,778	1ב8 השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים קיימים שינויים בהנחות
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2ב8 השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים קיימים שינויים בשיטות
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3ב8 השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים קיימים הבלים בגובה הפרמיה
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4ב8 השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים קיימים שינויים אחרים

26 במרס 2018

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי

פרק א' - זהות האקטוארית

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח כללי, עבור הדוחות הכספיים של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן "מגדל" או "המבטח") ליום 31.12.2017, כפי שמפורט להלן.

אני מכהנת כאקטוארית ממונה של ביטוח כללי במגדל מיום 1 באפריל 2017. אין לי קשרים עסקיים עם המבטח, או עם בעל עניין של המבטח או עם בן משפחה של בעל עניין של המבטח או עם חברה קשורה למבטח ואני עובדת כשכירה אצל המבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נעמו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השווייתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

4. לצורך חישוב השייר, ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה בקבוצת מגדל מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

5. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

א. הפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי (להלן ה"פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שבוצע ע"י אקטואר ה"פול".

ב. הפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים אחרים נעשתה תוך התייחסות למידע שהתקבל מהחברה המובילה. הפרשה זו אינה מהותית.

ג. מגדל משמשת כמבטחת משנה בעסקים רב לאומיים אשר לא משפיעים באופן מהותי על השייר.

ד. לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

נספחים המתייחסים למגדל חברה לביטוח בע"מ - מונגש מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ
מגדל חברה לביטוח בע"מ

2. נתונים המצורפים להיקף חוות הדעת האקטוארית

ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח שייר	ליום 31 בדצמבר 2017 אלפי ש"ח ברוטו	
1,725,296	1,765,735	תביעות תלויות ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים): רכב חובה
454,119	463,304	חבות מעבידים
576,894	740,988	צד ג'
206,020	255,776	אחריות מקצועית
57,526	80,563	חבות המוצר
214,273	214,732	רכב רכוש
44,612	49,601	דירות
3,278,740	3,570,699	סה"כ ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים)
28,625	413,492	סה"כ ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים וצירוף תיק תביעות)
3,307,365	3,984,191	סה"כ ענפים (2 א 1 ב)
92,022	92,022	הוצאות עקיפות (2 א 2)
		הפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות: (3 א 2)
19,536	לא נדרש להצהיר	רכב חובה
0	לא נדרש להצהיר	רכב רכוש
0	לא נדרש להצהיר	מקיף דירות
3,418,922	4,076,213	סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית

הערות -

1. ההפרשות המפורטות לעיל כוללות את ההפרשות המחושבות בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול").
2. העתודה לסיכונים שטרם חלפו כוללת גם את המרכיבים הבאים:
 - א. עלות הסיכון הביטוחי;
 - ב. מרווח לחוסר הוודאות הנלווה לסיכון (כהגדרתו בנייר העמדה);
 - ג. העלות ליישוב תביעות והוצאות הנלוות לביטוחים אלה.
3. ענפים שלא נכללו בהערכה האקטוארית ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים) כוללים ענפי מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה וכן, הערכת התביעות התלויות בגין תיק תביעות ביטוח כללי שנרכש אשתקד ונרשם על פי הערכת מחלקת תביעות. השפעת צירוף התביעות שנרכשו בשייר אינו מהותי (ראה ביאור 2.ה.38).
4. בענפי חבויות המוערכים על בסיס חיתום: הסכומים הנם בגין תביעות תלויות והפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה.

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענפים הבאים: רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ומקיף דירות:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
 - ג. עמדת המפקח בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;
 - ד. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.1) א) בגין הענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים): רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ודירות. מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.1) ב) מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים (סטטיסטיים) ושאינם מקובצים (לא סטטיסטיים) בכללותם כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה המפורטת בפרק ב' סעיף 2.א.2) מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.3), מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות, הבהרות

1. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן הסטטיסטי. הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד בעקבות, בין השאר, פסיקות ותקדימים בבתי משפט שלא ניתן לחזות אותם מראש, שינויים בגורמים חברתיים וסביבתיים. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים

מגדל חברה לביטוח בע"מ

- שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי. בנוסף קיימת אי הוודאות נוספת בגלומה שבשימוש במודלים התואמים את עקרונות הנוהג המיטבי אשר משולב בהם מידה ניכרת של שיקול דעת.
2. החל מיום 31 בדצמבר 2015 החברה מיישמת את עמדת הממונה בקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי¹. העתודות מחושבות כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" לפי הפירוש כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") שההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. בהקשר זה נקבע לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות כי הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. מרווח הביטוח לוקח בחשבון הן את הסיכון הרנדומלי, אשר ניתן לאמוד אותו בשיטות סטטיסטיות, והן סיכונים סיסטמיים שבשל אופיים נדרש שימוש בשיטות אמידה איכותיות המשלבות מידה ניכרת של שיקול דעת. לאור העובדה כי ההערכה על בסיס הנוהג המיטבי בוצעה לראשונה במאזן דצמבר 2015, ראוי לציין כי החברה תמשיך ותבחן בשנים הבאות דרכים לשיפור הערכות רכיבי המודל, בהתייחס בין השאר לפרקטיקות שיתגבשו בשוק ולידע והניסיון שיצברו בשנים הקרובות.
3. כאמור, החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי. בעקבות בחינה זו אימצה החברה את עקרונות הנוהג המיטבי בענפים צד שלישי וחבות מעבידים ובהתאם לכך החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי זיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. בשאר הענפים החברה מהוונת בשיעור היוון ריאלי של 0%.
4. בחודש מרס 2016 פורסמו המלצות ועדה בין משרדית בראשות השופט ד"ר אליהו וינוגרד ז"ל לעניין עדכון תוחלת החיים ושיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית של המוסד לביטוח לאומי, אשר קבע את מקדם ההיוון על 2% במקום 3%, וכן נקבע מנגנון לעדכון שיעור ריבית ההיוון בעתיד. התיקון נכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2017 והוא חל בפועל על תביעות המל"ל. החברה מעריכה שהתיקון ישפיע על גובה הסכומים שיהיה עליה לשלם לנפגעים ולכן הגדילה את ההפרשות להתחייבויות בביטוח כללי, בענפי ביטוח רכב חובה וענפי חבויות.
- בחודש פברואר 2018, במסגרת דיון בנושא זה בבית המשפט העליון, לאחר שנטען בדיון כי יש להפחית את שיעור ריבית ההיוון של הפיצויים לניזוק, עד ל-1%, הובאה בפני בית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה בקשר עם התקנות האמורות, בה צוין, בין היתר, כי השיקולים שנלקחו בחשבון במסגרת תיקון התקנות, אינם בהכרח מלוא השיקולים שיש לשקול לעניין שיעור ריבית ההיוון בפיצוי נזיקי, אלא רחבים יותר. כמו כן ציין היועץ כי הוחלט על הקמת ועדה בין משרדית אשר תבחן את הנושא ותגיש מסקנותיה תוך שלושה חודשים. בהתאם לכך, דחה בית המשפט העליון את הכרעתו בנושא למועד מאוחר יותר. יודגש כי בשלב זה קיימת אי ודאות בקשר להשפעת העדכון האמור, ככל שתהיה השפעה כזו בכלל, על התחייבויות החברה.
- האומדן להפרשה בעניין זה מבוסס על הנחות שונות ואלמנטים רבים של שיקול דעת, שאת חלקם קשה לאמוד בייחוד לאור העובדה שהם אינם סטטיסטים ולכן לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית, לכן עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן האקטוארי.

¹ שה. 2015-2076; עמדת ממונה – נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי

נספחים המתייחסים למגדל חברה לביטוח בע"מ - מונגש מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ
מגדל חברה לביטוח בע"מ

5. לא היו שינויים מהותיים בשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת.
6. בענף תאונות אישיות מבוצע תחשיב אקטוארי של התביעות התלויות, הפרשה זו מופיעה בהצהרה של אקטואר בריאות.
7. בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח החברה בחנה אפשרות חישוב הפרשות אקטואריות גם בענפים: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה, וכן ענף נסיעות לחו"ל. עקב העדר מובהקות סטטיסטית, לא יושם מודל אקטוארי בענפים אלו.

	רוני גינור	אקטוארית ממונה ביטוח כללי	26.03.2018
חתימה	שם האקטואר	תפקיד	תאריך

26/3/2018

הצהרת אקטואר ביטוח בריאות

פרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח בריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) מגדל חברה לביטוח בע"מ ליום 31 בדצמבר 2017, כפי שמפורט להלן.

אני עובד שכיר של החברה. איני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח. התמניתי לתפקיד כאקטואר ממונה ביטוח בריאות בתאריך 18.7.2013.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית

1. פסקת היקף חוות הדעת אקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. אין לחברה עסקים נכנסים ו/או ביטוחים משותפים בכל הנוגע לדוח זה.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

2. נתוני הערכה לסכום העתודות

א. להלן פירוט סכומי הפרשות באלפי ש"ח:

תיאור	ביטוחי פרט עסקי בריאות המדווחים במגזר בריאות (כולל נסיעות לחו"ל)*	ביטוחי פרט תאונות אישיות**	ביטוחי קולקטיבים עסקי בריאות המדווחים במגזר בריאות (כולל נסיעות לחו"ל)*	ביטוחי קולקטיבים תאונות אישיות**	סה"כ
ברוטו					
תביעות תלויות (כולל IBNR)	149,035	68,139	62,695	10,976	290,845
הוצאות עקיפות	4,075	1,934	3,471	298	9,778
תנאי חוזה הביטוח	477,398	79,138	7,274	2,111	565,921
סה"כ ברוטו	630,508	149,211	73,440	13,385	866,544
שייר					
תביעות תלויות (כולל IBNR)	115,593	68,132	62,695	10,893	257,313
הוצאות עקיפות	4,075	1,934	3,471	298	9,778
תנאי חוזה הביטוח	477,398	79,138	7,274	2,111	565,921
סה"כ שייר	597,066	149,204	73,440	13,302	833,012

* עתודות עסקי נסיעות לחו"ל נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.1.

** עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן ארוך נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח בריאות. סעיף "תנאי חוזה הביטוח" כולל הפרשה לתביעות נכות תעסוקתית בתשלום על סך 10.6 מלש"ח בביטוחי פרט ו-2.1 מלש"ח בביטוחי קולקטיבים. עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן קצר נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.1.

ב. השפעת שינויים על הפרשות

- 1) פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס הפרשה: אין.
- 2) פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להגבות ומתיקונים אחרים ברוטו ושייר: אין.

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בתת ענפי ביטוח הבריאות הבאים:

- הוצאות רפואיות
- מחלות קשות
- שיניים
- תאונות אישיות לטווח ארוך
- אחר

מגדל חברה לביטוח בע"מ

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
 - ג. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת הפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. הפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות השייכים לתתי ענפי ביטוח הבריאות שפורטו לעיל, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

1. הערות הבהרות והסברים
 - א. הוצאות רפואיות - הפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי.
 - ב. מחלות קשות – הפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי.
 - ג. ענף אחר – תוכנית "השקעה בריאה" לכיסוי הוצאות רפואיות (ניתוחים ואחרים): בניגוד לתוכניות הרגילות, במידה ולמבטח לא הייתה תביעה במשך 15 שנים, המבטח מקבל החזר כספי.
 - ד. חישוב הפרשות לתביעות תלויות ו-IBNR עבור הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ותאונות אישיות לטווח ארוך נקבע על בסיס מודל סטטיסטי לחיזוי תשלומי התביעות העתידיים על בסיס ניסיון העבר.
 - ה. הפרשות עבור תביעות נכות תעסוקתית בתשלום, בענף תאונות אישיות לזמן ארוך, חושבו לפי מקדם תשלומים צפוי, על בסיס ניסיון החברה.
 - ו. הפרשות בענפי תאונות אישיות לזמן קצר ונסיעות לחו"ל, נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי, גב' רוני גינור.
2. שינויים בהנחות ובשיטות לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, לרבות בריבית ההיוון.

26.03.2018	אקטואר ממונה ביטוח בריאות	דניאל כצמן	
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה